

ოპო

ბ ე ნ ბ რ ე :

ჟმალლოესი შეძეცნება

თბილისის მედიტაციის ცენტრი

2017

გამომცემელი „თბილისის მედიტაციის ცენტრი“

მთარგმნელი: მამუკა გურული

ტექნიკური უზრუნველყოფა: გვანცა მახათაძე

ყდის დიზაინი: გიორგი ლომთაძე

ნიგნი იბეჭდება სვამი მაგნო შავდიას და დევა მაღიტას დახმარებით

ISBN 978-9941-27-116-8

სარჩევი

თავი 1. მიღმიერი განცდა	5
თავი 2. ყველა პრობლემის მთავარი პრობლემა	36
თავი 3. გნელისა და ნათელის გუნება	64
თავი 4. იყავით, ცარიელი გამგუქივით	88
თავი 5. თანდაყოლილი ჭეშმარიტება	114
თავი 6. დიადი სწავლება	149
თავი 7. გაუკვალავი გზა	183
თავი 8. გადაჭრით შესვები .	. 218
თავი 9. საზღვრებს მიღმა	. 248
თავი 10. უმაღლესი შემცნება	. 276

თავი 1

მილმიერი განცდა

მაჰამუდრას თავის სიმღერაში ტილოპა ამბობს:

მაჰამუდრა ყველა სიტყვისა და სიმბოლოს მიღმაა, მაგრამ შენ, ნაროპა, გულწრფელს და ერთგულს, გაგანდობ ამას: სიცარიელეს არ სჭირდება საყრდენი, მაჰამუდრა არაფერს ეყრდნობა.

ძალისხმევის გარეშე, ლაღად და ბუნებრივად შეგიძლია ჯაჭვების გაგლეჯა და ამგვარად თავისუფლების მიღწევა.

უმალლესი განცდა, მილმიერის გამოცდილება – ეს საერთოდ არაა გამოცდილება, რადგანაც ის, ვინც ამას განიცდის, – ქრება. და როდესაც განმცდიელი აღარაა, რა შეიძლება ეთქვათ თავად განცდაზე? ვინ მოჰყვება ამის შესახებ? ვინ განიცდის ამ განცდას? როცა არ არსებობს სუბიექტი, ობიექტიც ქრება, ნაპირები ქრება, რჩება მხოლოდ განცდის მდინარე. არის ცოდნა, მაგრამ მცოდნე აღარაა.

ეს ყველა მისტიკოსისთვის პრობლემა გახდა. ისინი აღწევენ მილმიერს, მაგრამ ვერ უყვებიან ამის შესახებ თავიანთ მიმდევრებს. ვერ უყვებიან თავიანთ გამოცდილების შესახებ მათ, ვისაც ინტელექტუალურად უნდა მილმიერის გაგება. ისინი ერთიანნი ხდებიან ამ განცდასთან. მთელი მათი არსება მილმიერთანაა დაკავშირებული, მაგრამ ამ განცდასთან ინტელექტუალური ურთიერთქმედება შეუძლებელია. მათ შეუძლიათ გადმოგცენ ეს, თუკი მზად ხართ მისაღებად; მათ შეუძლიათ ნება მისცენ ამას, რომ თქვენ შიგნით მოხდეს, თუ თქვენ მისცემთ ამის საშუალებას, თუ მგრძნობიარე და გახსნილი ხართ. მაგრამ სიტყვები აქ ვერაფერს გადანყვეტს, სიმბოლოები ვერ დაგეხმარებათ, თეორიები და დოქტრინები სრულიად უსარგებლოა.

მიღმიერის გამოცდილება უფრო მეტად შეგრძნებაა, ვიდრე შთაბეჭდილება. ეს პროცესია, იგი იწყება, მაგრამ არასოდეს მთავრდება. თქვენ შედიხართ მასში, მაგრამ არასოდეს ფლობთ მას. ეს წვეთს ჰგავს, რომელიც ოკეანეში იღვრება, ან თავად ოკეანეს, რომელიც წვეთში გადაიზრდება. ეს ღრმა შერწყმაა, მთლიანობაა: თქვენ, უბრალოდ, იხსნებით მასში. უკან აღარაფერი რჩება, კვალიც კი აღარ რჩება, მაშ, ვინ მოჰყვება ამის შესახებ? ვინ დაბრუნდება ამ ბნელ ღამეში ამის მოსაყოლად?

ყველა მისტიკოსი მთელს მსოფლიოში უმწეოდ გრძნობდა თავს კომუნიკაციასთან შეხებისას. შესაძლებელია ურთიერთობა, მაგრამ არა კომუნიკაცია. ეს თავიდანვე უნდა გაიგოთ. ურთიერთობა – სრულიად სხვა განზომილებაა: ეს ორი გულის შეხვედრაა, ეს გატაცებაა. კომუნიკაცია თავიდან თავამდე მიდის, ურთიერთობა კი – გრძნობაა. კომუნიკაცია – ცოდნაა: გვეძლევა მხოლოდ სიტყვები, გამოითქმის მხოლოდ სიტყვები, და მხოლოდ სიტყვები მიიღება და აღიქმება. და სიტყვები ასეთია... თავად სიტყვების ბუნებაა იმდენად მკვდარი, რომ ვერაფერი ცოცხალი მას ვერ დაუკავშირდება. ჩვეულებრივ ცხოვრებაშიც კი – გვერდზე გადავდოთ მიღმიერი – ჩვეულებრივ განცდაშიც კი, როდესაც კულმინაციურ წუთებს აღწევთ, ექსტაზის წუთებს აღწევთ, როცა მართლა გრძნობთ რაღაცას და ხდებით ვიღაც, – მაშინაც კი შეუძლებელია ამის სიტყვებით გადმოცემა.

ბავშვობაში დილით ადრე მდინარეზე მივდიოდი ხოლმე. ჩვენი სოფელი პატარა იყო. მდინარე – ძალიან, ძალიან მდორე, თითქოს არ მოძრაობდა, და დილით, როცა მზე ჯერ კიდევ არ იყო ამოსული, თქვენ ვერ ხედავდით მის დინებას, იმდენად ზარმაცი და წყნარი იყო იგი. დილით, როცა არავინაა – მობანავეები ჯერ არ მოსულან, – განსაკუთრებული სიჩუმე დგას, არავითარი ბგერა, მხოლოდ მდუმარება ავსებს ყველაფერს. და მანგოს ხეების სურნელი ეფინება მდინარეს...

მე იქ მივდიოდი, მდინარის ყველაზე შორეულ კუთხეში, მხოლოდ იმისთვის, რომ ვმჯდარიყავი, უბრალოდ, ვყოფილიყავი.

არაფრის კეთება არ იყო საჭირო, უბრალოდ ყოფნაც საკმარისი იყო; ეს ისეთი მშვენიერი განცდა იყო – იქ ყოფნა. მე ვბანაობდი, და როდესაც მზე ამოდებოდა, მეორე ნაპირზე გადავდიოდი, უნაპირო ქვიშიან სივრცეებში, და მზის სხივებქვეშ ვისვენებდი, ვინეჯი, და ზოგჯერ ვიძინებდი კიდეც.

როცა ვბრუნდებოდი, დედა მეკითხებოდა: „რას აკეთებდი მთელი დილა?“ მე ვპასუხობდი: „არაფერს“, მე ხომ მართლა არაფერს ვაკეთებდი. ის კი მეკითხებოდა: „ეგ როგორ? ამდენი ხანი წასული იყავი და არაფერს აკეთებდი? რალაც უნდა გაგეკეთებინა“. და ის მართალი იყო, მაგრამ მეც არ ვიტყუებოდი.

მე, საერთოდ, არაფერს ვაკეთებდი. მე მხოლოდ ვიყავი იქ, მდინარესთან ერთად ვარსებობდი, არაფერს ვაკეთებდი და საშუალებას ვაძლევდი მოვლენებს, რომ მომხდარიყო. თუ მოცურავედ ვგრძნობდი თავს – დაიმახსოვრეთ, თუ მოცურავედ ვგრძნობდი თავს, ჩემი მხრიდან ეს არ იყო მოქმედება, საკუთარ თავს არაფერს ვაძლევდი. თუ ვგრძნობდი, რომ მეძინებოდა, ვიძინებდი. რალაც ხდებოდა, მაგრამ არ იყო შემსრულებელი. და სატორის ჩემი პირველი გამოცდილება იმ მდინარის შორიახლოს დაიწყო; მე არაფერს ვაკეთებდი, უბრალოდ, ვიყავი იქ... და მოხდა მილიონი მოვლენა.

მაგრამ დედაჩემმა დაიწინა: „რალაც უნდა გაგეკეთებინა იქ“. და მაშინ მე ვპასუხობდი: „კარგი, კარგი, მე ვბანაობდი და ვირუჯებოდი“. ეს სიტყვები აკმაყოფილებდა მას, მაგრამ არ მაკმაყოფილებდა მე, რადგანაც მდინარეზე მომხდარის სიტყვებით გამოხატვა შეუძლებელი იყო. „მე ვბანაობდი“ – ეს იმდენად ფერმკრთალად და ღარიბად გადმოსცემს არსს. მდინარესთან თამაში, მდინარეში ბანაობა, მდინარეში ცურვა იმდენად ღრმა განცდა იყო. უბრალოდ თქმა: „მე ვბანაობდი“ – არაა საკმარისი, ამ სიტყვებში არაა აზრი, ან თქმა: „მე მივდიოდი იქ, ვსეირნობდი ნაპირზე, ვიჯექი“ – ეს არაფერს გადმოსცემს.

ჩვეულებრივ ცხოვრებაშიც კი გრძნობთ სიტყვების ამაოებას. ხოლო თუ არ გრძნობთ, სიტყვების ამაოებას, ეს იმაზე მეტყვე-

ლებს, რომ თქვენ, საერთოდ, არ გიცოცხლიათ და ცხოვრება ძალზე ზედაპირულად განვლეთ. თუკი თქვენს ცხოვრებაში რაღაც მაინც შეიძლება გადმოიცეს სიტყვებით, ეს ნიშნავს, რომ თქვენ არც კი გიცხოვრიათ.

როცა რაღაც პირველად ხდება სიტყვებს მიღმა, ეს ნიშნავს, რომ ცხოვრება დაგემართათ, ცხოვრებამ კარზე მოგიკაკუნათ. და როდესაც მიღმიერი გიკაკუნებთ კარზე, თქვენ, უბრალოდ, სიტყვებს მიღმა გადიხართ: მუწუდებით, აღარ შეგიძლიათ ლაპარაკი, არც ერთი სიტყვა არ ჩნდება შიგნით. რაც არ უნდა თქვათ, იმდენად ფერმკრთალია, იმდენად მკვდარია, იმდენადაა მოკლებული აზრს, იმდენად უმნიშვნელოა... გეჩვენებათ, რომ უსამართლოდ ეპყრობით განცდას, რომელიც თავს გადაგხდათ. დაიმახსოვრეთ ეს, რადგანაც მაჰამუდრა – ეს არის ბოლო გამოცდილება.

მაჰამუდრა ნიშნავს ტოტალურ ორგაზმს სამყაროსთან. თუ ვინმე გიყვარდათ, ზოგჯერ იგრძნობდით, რომ იხსნებოდით და ერწყმოდით თქვენს შეყვარებულს, რომ ორი უკვე აღარაა ორი ადამიანი. სხეულები ცალ-ცალკეა, მაგრამ რაღაც სხეულებს შორის ხიდს წარმოქმნის, ოქროს ხიდს, და ორმაგობა ქრება; ორივე პოლუსზე ერთი სასიცოცხლო ენერგია ვიბრირებს. თუ მსგავსი რამ გემართებათ, მხოლოდ ამ შემთხვევაში შეძლებთ გაიგოთ, რას ნიშნავს მაჰამუდრა. ესაა ტოტალური ორგაზმი მთელს ყოფიერთან, სამყაროსთან. ეს ყოფიერების წყაროსთან შერწყმაა.

ეს მაჰამუდრას სიმღერაა. მშვენიერია, რომ ტილოპამ მას „სიმღერა“ უწოდა. შესაძლებელია მისი მღერა, მაგრამ შეუძლებელია მისი სიტყვებით გამოხატვა, შესაძლებელია მისი ცეკვა, მაგრამ შეუძლებელია – აღწერა. ეს იმდენად ღრმა მოვლენაა, რომ სიმღერას შეუძლია მისი მხოლოდ პანანინა, მცირე ნაწილი გადმოსცეს – არა ის, რის შესახებაც მღერით, არამედ ის, რასაც აკეთებთ.

ბევრი მისტიკოსი, უბრალოდ, ცეკვავდა თავისი მიღმიერი განცდის შემდეგ; მათ სხვა არაფრის გაკეთება შეეძლოთ. მთელი თავისი არსებითა და სხეულით გამოხატავდნენ რაღაცას: სხეული, გონება, სული – ყველაფერი ჩანთქმული იყო ამ ცეკვაში. ისინი

ცეკვაუდნენ, და ეს ცეკვები არ იყო ჩვეულებრივი. სინამდვილეში ყველა მოცეკვავე ამ მისტიკოსების წყალობით დაიბადა – ცეკვა მათი საშუალება იყო, რომ მოეყოლათ ექსტაზის, ბედნიერების, ნეტარების შესახებ. რაღაც უცნობმა შემოაღწია ცნობილში, რაღაც მიღმიერი მოვიდა დედამიწაზე – სხვა რა შეგიძლიათ გააკეთოთ? შეგიძლიათ იცეკვოთ ეს, იმღეროთ ეს. ეს *მაჰამუდრას სიმღერაა*.

ვინ იმღერებს? ტილოპა უკვე აღარ არის. საოცარი შეგრძნება თავად მღერის. ეს ტილოპას სიმღერა არაა. ტილოპა უკვე აღარაა. თავად განცდა ვიბრირებს და მღერის. ამიტომ *მაჰამუდრას სიმღერა* – ექსტაზის სიმღერაა, თავად ექსტაზი მღერის მას. ტილოპა არაფერს აკეთებს, ტილოპა საერთოდ აღარაა, ტილოპა გაღლება. როცა მაძიებელი ქრება, მიზანი მხოლოდ მაშინაა მიღწეული. როცა განმცდელი აღარ არსებობს – არსებობს განცდა. ეძიეთ – და ხელიდან გაუშვებთ, რადგანაც ძიების პროცესში მაძიებელი უფრო ძლიერი ხდება. არ ეძიოთ – და იპოვით. თავად ძიება, თავად ძალისხმევა ხდება ბარიერი, რადგანაც რაც უფრო მეტს ეძებთ, მით უფრო დიდი ხდება თქვენი ეგო, მაძიებელი ძლიერდება. არ ეძიოთ!

ეს *მაჰამუდრას* მთელი სიმღერის ყველაზე ღრმა გზავნილია: არ ეძიოთ, უბრალოდ, დარჩით ისეთი, როგორიც ხართ, უკვე სიარული აღარსაითკენაა საჭირო. ვერავინ ვერასოდეს აღწევს ჭეშმარიტებას, არავის შეუძლია ეს, რადგანაც თქვენ არ იცით მისი ადგილსამყოფელი. საით წახვალთ? სად იპოვით ჭეშმარიტებას? არც რუკა არსებობს, არც გზა, და არც ვინმე, რომ გითხრათ, სადაა იგი. არა, ვერავინ ვერასოდეს აღწევს ჭეშმარიტებას. ყოველთვის პირიქითაა: ჭეშმარიტება მოდის თქვენთან. როცა მზად ხართ, იგი თქვენს კარზე აკაკუნებს, გპოულობთ, როცა მზად ხართ. და მზაობა სხვა არაფერია, გარდა მიმღებლობისა. როცა ბოლომდე მიმღები ხართ და ამაში ეგო არაა, თქვენ ცარიელი ტაძარი ხდებით, რომლის შიგნითაც აღარავინაა.

ტილოპა ამბობს სიმღერაში, რომ ცარიელი ბამბუკივით უნდა გახდეთ: შიგნით აღარაფერია. და უცებ, იმ მომენტში, როცა ცა-

რიელი ბამბუკი ხართ, ღვთაებრივი ბაგეები გეხებათ, ცარიელი ბამბუკი ფლეიტად იქცევა და იწყება სიმღერა – ეს მაჰამუდრას სიმღერაა. ტილოპა ცარიელი ბამბუკი გახდა, გაჩნდა ნეტარება, და დაიწყო სიმღერა. ეს არაა ტილოპას სიმღერა, ეს ყველაზე მიღმიერი განცდის სიმღერაა.

ნება მომეცით, ტილოპას შესახებ მოგიყვეთ, სანამ ამ მშვენიერი მოვლენით განვიმსჭვალებით. მეტი არაფერია ცნობილი ტილოპას შესახებ, რადგანაც არსობრივად ვერაფერი იქნება ცნობილი ასეთი ადამიანების შესახებ. ისინი კვალს არ ტოვებენ. ისინი არ ხდებიან ისტორიის ნაწილი. ისინი იქვე არიან, ისინი არ წარმოადგენენ იმ ნაკადის ნაწილს, რომელშიც მთელი კაცობრიობა მოძრაობს. ისინი იქ არ არიან. მთელი კაცობრიობა სურვილების მეშვეობით ვითარდება, ხოლო ტილოპას მსგავსი ადამიანები, – სურვილების არარსებობით. ისინი, უბრალოდ, შორდებიან ძირითად გზას, რომლითაც კაცობრიობის ისტორია მოძრაობს. რაც უფრო შორს მიდიან ამ ძირითადი მოძრაობისგან, მით უფრო ლეგენდარულნი ხდებიან. მითივით არსებობენ. უკვე აღარ იმყოფებიან დროის მოვლენებში, და ასეც უნდა იყოს, რადგანაც ისინი დროის მიღმა გადადიან, დროის მიღმა ცხოვრობენ, მარადისობაში ცხოვრობენ. ქრებიან ჩვენი საერთო ადამიანური გვარის ამ განზომილებიდან ორთქლდებიან. ჩვენ მხოლოდ მათი აორთქლების მომენტი გვახსოვს, მხოლოდ იმიტომ, რომ ჩვენივე ნაწილს წარმოადგენენ. აი, რატომაა ცოტა რამ ცნობილი ტილოპაზე, იმაზე, თუ ვინაა იგი.

მხოლოდ ეს სიმღერა ცოცხლობს. ეს მისი ნიჭია, და იგი ებოძა მის მოსწავლეს, ნაროპას. ეს ძღვენი ვერავის გადაეცემა, სანამ არ იარსებებს ღრმა სასიყვარულო სიახლოვე. მიმღები უნდა იყოს იმისთვის, რომ ასეთი საჩუქრები მიიღოს. ეს სიმღერა ნაროპას ებოძა, ტილოპას მოსწავლეს. მანამდე ნაროპა მილიონი სამუალებით გამოსცადეს: მისი რწმენა, მისი სიყვარული და ნდობა. როცა ცნობილი გახდა, რომ ეჭვის მსგავსი არაფერია მასში – ყველაზე პანანინა ეჭვიც კი, როცა მისი გული სრულიად ალივსო ნდობითა და სიყვარულით, მაშინ ეს სიმღერა ნაროპას გაენდო.

მეც იმისთვის ვარ აქ, რომ სიმღერა ვიმღერო, მაგრამ იგი მხოლოდ მაშინ მოგეცემათ, როდესაც მზად იქნებით. თქვენი მზაობა კი ნიშნავს, რომ ეჭვი უნდა გაქრეს გონებიდან, გონება არ უნდა იყოს დათრგუნული, არ უნდა ეცადოთ ეგოს დამარცხება, რადგანაც დამარცხებული ეჭვი თქვენში რჩება. დამარცხებული, იგი თქვენი ქვეცნობიერის ნაწილად დარჩება და განაგრძობს თქვენზე ზემოქმედებას. არ ებრძოლოთ თქვენს ეჭვიან გონებას, არ შეაკავოთ იგი. სჯობს პირიქით, მეტი და მეტი ენერგია ჩადოთ ნდობაში. უბრალოდ, გულგრილნი იყავით თქვენი ეჭვიანი გონების მიმართ, სულ ესაა.

გულგრილობა – ეს გასაღებია: თქვენ გულთან ახლოს არ მიგაქვთ. გულგრილობა არსებობს, მიიღეთ იგი. დაე, თქვენი ენერგია უფრო და უფრო მეტად იყოს მიმართული მინდობაზე და სიყვარულზე, რადგანაც ეს იგივე ენერგიაა. ენერგია, რომელიც ეჭვად იქცევა, – ეს იგივე ენერგიაა, რომელიც ნდობად იქცევა. იყავით გულგრილი ეჭვის მიმართ. იმ მომენტში, როცა გულგრილი ხართ, თქვენი კავშირი წყდება, უკვე აღარ კვებავთ მას, რადგანაც ყველაფერი ყურადღებით იკვებება. თუ საკუთარ ეჭვს აქცევთ ყურადღებას, მაშინაც კი, თუ მის წინააღმდეგ ხართ, სახიფათოა მასზე ყურადღების მიქცევა, რადგანაც სწორედ ყურადღება წარმოადგენს საკვებს, ამით თითქოს თანამშრომლობთ მასთან. იყავით გულგრილნი – არც მისკენ, არც მის წინააღმდეგ: ნუ დაიჭერთ ეჭვის მხარეს და ნურც მის წინააღმდეგ იქნებით.

ამრიგად, თქვენ სამი სიტყვა უნდა გაიგოთ. პირველი სიტყვა – ეჭვია, მეორე – თავის დაჯერება, იმედი, ხოლო მესამე – რწმენა, ან მინდობა, რომელიც აღმოსავლეთში ცნობილია, როგორც *შრადა*. ეჭვს წარმოადგენს ნეგატიური დამოკიდებულება ნებისმიერი რამის მიმართ. რაც არ უნდა ითქვას, თავიდან ამას ნეგატიურად უყურებთ. ამის წინააღმდეგი ხართ და იპოვით მიზეზებს, არგუმენტებს, რომ თქვენი პოზიცია დაიცვათ. შემდეგ მოდის იმედის გონება. იგი ეჭვის გონებას ჰგავს, ეს მედლის მეორე მხარეა, სხვაობა დიდი არაა. ეს გონება საგნებს პოზიტიურად უყურებს

და ცდილობს, იპოვოს მიზეზები, ახსნები მხარდაჭერისთვის, მის სასარგებლოდ. გონება, რომელიც ეჭვობს, – იმედს თრგუნავს; გონება, რომელსაც იმედი აქვს, – ეჭვს თრგუნავს. მაგრამ ორივე ერთი და იმავე მასალისგანაა შექმნილი. ხარისხი ორივეს ერთნაირი აქვს.

არსებობს გონების კიდევ მესამე სახე, რომლის ეჭვებიც, უბრალოდ, გაქრა. და როდესაც ქრება ეჭვი, ქრება იმედიც. რწმენა – ეს არაა თავის დაჯერება, ეს სიყვარულია. რწმენა – ეს არაა თავის დაჯერება, რადგანაც იგი არ არსებობს სანახევროდ, იგი ტოტალურია. რწმენა – ეს არაა იმედი, რადგანაც თუკი არაა ეჭვი ამაში, როგორღა შეგიძლიათ იმედი გქონდეთ? რწმენა საერთოდ არ წარმოადგენს ლოგიკურ ახსნას: არც თანხმობა, არც უარყოფა, არც ის, არც ეს. რწმენა – ეს მინდობაა, ღრმა მინდობა: ეს სიყვარულია. თქვენ არ ეძებთ მისთვის რაიმე ლოგიკურ ახსნას, იგი, უბრალოდ, ასეთია.

მაშ, რა უნდა გააკეთოთ? ნუ შექმნით თავის დაჯერებას მინდობის წინააღმდეგ. იყავით გულგრილნი როგორც იმედის, ასევე ეჭვის მიმართ, და მიმართეთ თქვენი ენერგია, რომ უფრო და უფრო გიყვარდეთ. გიყვარდეთ მეტად, გიყვარდეთ უპირობოდ. თუ გიყვართ, უბრალოდ, მეტად გიყვართ. თუ გიყვართ, უბრალოდ, არსებობთ უფრო მეტი სიყვარულის მდგომარეობაში – ჩნდება სიყვარული არა მხოლოდ ოსტატის მიმართ, არამედ ყველაფრის მიმართ, რაც თქვენ გარშემოა: ხეებისა და ქვების, ცისა და მიწის მიმართ. თქვენ, თქვენი არსება, თქვენი არსებობის ყველაზე მთავარი არსი ხდება სიყვარულის მოვლენა. მაშინ ჩნდება მინდობა, და მხოლოდ ასეთი მინდობის დროს შეიძლება ბოძებულ იქნეს ისეთი საჩუქარი, როგორიცაა მაჰამუდრას სიმღერა. როცა წაროპა მზად იყო, ტილოპამ მას ეს საჩუქარი გადასცა.

გახსოვდეთ, რომ ოსტატთან ერთად თქვენ არ მიემგზავრებით ინტელექტუალურ მოგზაურობაში, თავისგან წამოსულ მოგზაურობაში. ეჭვი და იმედი – ინტელექტუალური მოგზაურობებია. ოსტატთან ერთად გულისმიერ მოგზაურობაში მიემგზავრებით.

გულმა კი არ იცის ეჭვები, გულმა არ იცის, რა არის თავის დაჯერება, მან იცის, რა არის მინდობა. გული პატარა ბავშვს ჰგავს. პატარა ბავშვი მამის ხელს ეჭიდება, და სადაც არ უნდა წავიდეს მამა, ბავშვი უკან მიჰყვება ისე, რომ არც იმედი აქვს და არც ეჭვები, რადგანაც ბავშვი გამთლიანებულია. ეჭვი – ეს ნახევარია, იმედი – ეს ნახევარია. ბავშვი ტოტალურია, მთლიანია, მიჰყვება მამას, სადაც არ უნდა წავიდეს იგი. როცა მონაფე ბავშვს ემსგავსება, მხოლოდ მაშინ შეუძლია მიიღოს გაცნობიერებულობის უმაღლესი მწვერვალის ძღვენი.

როდესაც მიმღებლობის ველი ხდებით, მაშინ ცნობიერების ყველაზე დიადი მწვერვალები გეხსნებათ. მხოლოდ ველს შეუძლია გახდეს მწვერვალი. მონაფე აბსოლუტურად ქალური უნდა იყოს, მიმღები, როგორც ქალის წიაღი. მხოლოდ მაშინ ხდება ისეთი მოვლენები, როგორებიც ამ სიმღერაში მოხდა.

ტილოპა ოსტატია, ნაროპა – მონაფე; და ტილოპა ამბობს:

მაჰამუდრა ყველა სიტყვისა და სიმბოლოს მიღმა, მაგრამ შენ, ნაროპა, გულწრფელს და ერთგულს, გაგანდობ ამას...

ეს სიტყვებსა და სიმბოლოებს მიღმა იმყოფება, ყველა სიტყვასა და სიმბოლოს მიღმა. მაშ, როგორ შეიძლება ეს ითქვას? თუ ეს მართლა ყველა სიტყვასა და სიმბოლოს მიღმაა, როგორ შეიძლება გამოითქვას? არის თუ არა სხვა საშუალება? დიახ, არის საშუალება, თუკი არის ნაროპა, არის ერთი საშუალება, თუ არის ნამდვილი მონაფე, არის საშუალება. იქნება თუ არა ნაპოვნი საშუალება – მონაფეზეა დამოკიდებული. თუ მონაფე იმდენად მიმღებია, რომ არ გააჩნია საკუთარი თვალსაზრისი, თუ იგი არ განსჯის, სწორია თუ არა ეს... მას არ გააჩნია საკუთარი შეხედულება, იგი ნებდება ოსტატს, უბრალოდ, მიმღებია, სიცარიელე უპასუხოდაა მზად, რომ მიესალმოს ყველაფერს, რაც მასთან მივა – მაშინ სიტყვები და სიმბოლოები აღარაა საჭირო, მაშინ რაღაც შესაძლებელია, რომ გადმოცემულ იქნას. თქვენ შეგიძლიათ, რომ ეს რაღაც სიტყ-

ვებს შორის იგრძნოთ, სტრიქონებს შორის ნაიკითხოთ, მაშინ სიტყვები მხოლოდ საბაბი იქნება.

ღირებული რაღაცები მხოლოდ სიტყვებს მიღმა ხდება. სიტყვები – მხოლოდ საბაბია, საშუალებაა. ჭეშმარიტი არსი ისე მოჰყვება სიტყვებს, როგორც ჩრდილი. თუკი მეტისმეტად ხარტ ჩაძირული აზრებში, სიტყვებს დაუგდებთ ყურს, და მაშინ ჭეშმარიტება ვერ გადმოიცემა. მაგრამ თუ საერთოდ არ ხარტ ჩაძირული აზრებში, მაშინ შეძლებთ, მოუხელთებელი ჩრდილები აღიქვათ, ჩრდილები, რომლებიც სიტყვებს მოჰყვებიან – ძალიან ნატიფები, მხოლოდ გულს შეუძლია მათი დანახვა – უჩინარო ჩრდილების – და მაშინ კონტაქტი შესაძლებელი ხდება. დამახსოვრეთ ტილოპას სიტყვები:

*...მაგრამ შენ, ნაროპა, გულწრფელს და ერთგულს, გაგანდობ
მას...*

ის, რისი თქმაც შეუძლებელია, მონაფისთვის უნდა ითქვას. ის, რისი გამოთქმაც არ შეიძლება, რაც აბსოლუტურად უხილავია, ხილული უნდა გახდეს მონაფისთვის. ეს დამოკიდებულია არა მხოლოდ ოსტატზე, ეს დამოკიდებულია, და უფრო მეტადაც – მონაფეზე. ტილოპას გაუმართლა, რომ ნაროპა შეხვდა. იყო რამდენიმე უიღბლო ოსტატი, რომლებსაც ნაროპას მსგავსი მოსწავლე არ შეხვდა. და ყველაფერი, რასაც მიაღწიეს, მათთან ერთად გაქრა, რადგანაც არაფერ იყო, ვინც მათ ცოდნას მიიღებდა. ზოგჯერ ოსტატები ათასობით მილს გადიოდნენ მოსწავლის სანახავად.

ტილოპა თავად ჩავიდა ინდოეთიდან ტიბეტში, რათა ნაროპა ეპოვა, მოსწავლე ეპოვა. ტილოპა მთელ ინდოეთში ხეტილობდა და ვერ პოულობდა ისეთ ადამიანს, ვინც ამ საჩუქარს მიიღებდა, ვინც ამ ძღვენს დააფასებდა, ვინც მზად იქნებოდა – გაჟღენთილიყო მისით, რათა მისი წყალობით ამაღლებულიყო. მას შემდეგ, რაც ნაროპამ ძღვენი მიიღო, მასში სრული ტრანსფორმაცია დაიწყო.

მაშინ, როგორც ამბობენ, ტილოპამ უთხრა ნაროპას: „ახლა ნადი და შენი საკუთარი ნაროპა მოძებნე“.

ამ გზაზე ნაროპასაც გაუმართლა: მან იპოვა მოწაფე სახელად მარპა. მარპაც ასევე ილბლიანი იყო – მან იპოვა მოწაფე სახელად მილარეპა. მაგრამ შემდეგ ცოდნის გადაცემა შეწყდა, ამიტომ უკვე აღარ არიან ასეთი მსხვილი კალიბრის მოსწავლეები.

რელიგია ბევრჯერ მოდიოდა დედამიწაზე და ქრებოდა; კიდევ ბევრჯერ მოვა და გაქრება. რელიგია ვერ გახდება ეკლესია; რელიგია ვერ გახდება სექტა. რელიგია დამოკიდებულია პირად ურთიერთობაზე, პირად კონტაქტზე. ტილოპას რელიგია მხოლოდ ოთხი თაობის განმავლობაში არსებობდა: ნაროპადან მილარეპამდე. შემდეგ კი გაქრა.

რელიგია ოაზისს პგავს: უდაბნო უზარმაზარია, მაგრამ ზოგჯერ უდაბნოს პანანინა მონაკვეთზე ოაზისი ჩნდება. უდაბნო გაწელილია, ადამიანები მასში ოაზისს ეძებენ, და თუ აღმოაჩენენ, მისი წყლით იკლავენ წყურვილს, მაგრამ ეს ძალზე იშვიათად ხდება.

იესო ბევრჯერ ეუბნება თავის მოსწავლეებს: „სანამ აქ ვარ, შემჭამეთ, შემსვით. არ გაუშვათ ხელიდან ეს შესაძლებლობა“, – რადგანაც გაივლის ათასობით წელი და ისეთ ადამიანს, როგორიც იესოა, შესაძლოა ვეღარ შეხვდეთ.

უდაბნო უსაზღვროა. ოაზისი ზოგჯერ ჩნდება და ისევ ქრება, რადგანაც გაურკვეველია, სად გაჩნდება იგი, მას ღუზა სჭირდება ამ მინაზე. თუ ღუზა არაა, ოაზისი ვერ დარჩება აქ. ნაროპა ღუზას წარმოადგენს.

მინდა თქვენც იგივე გითხრათ: „სანამ აქ ვარ, ნუ გაუშვებთ ხელიდან შესაძლებლობას“. თქვენ შეგიძლიათ ჩვეულებრივ მოვლენებში გაუშვათ იგი. შეგიძლიათ იცხოვროთ, სისუფლეები აკეთოთ, თავში ნაგავი გქონდეთ. შეგიძლიათ განაგრძოთ აზროვნება, ანონ-დანონოთ, კი თუ არა, და მალე ოაზისი გაქრება. შეგიძლიათ მოგვიანებით გააანალიზოთ ყველაფერი. ახლა კი დალიეთ, რადგან შემდეგ ბევრი ცხოვრება იქნება, რომლის დროსაც ყვე-

ლაფერს გაანალიზებთ – მიემხროთ თუ არ მიემხროთ, და მაშინ თქვენ აღარ ისწრაფებთ ოაზისისკენ. მაგრამ სანამ ეს ცხოვრება გრძელდება, დალიეთ!

მაჰამუდრა ყველა სიტყვისა და სიმბოლოს მიღმაა, მაგრამ შენ, ნაროპა, გულწრფელს და ერთგულს, გაგანდობ ამას...

ეს გამოუთქმელია. ამ მოვლენას სიტყვებით ვერ გამოხატავ. მაგრამ ნაროპასთვის იგი აღწერილ უნდა იქნას. ნებისმიერ ადგილას, სადაც არ უნდა იყოს მოსწავლე, როცა იგი მზადაა, ოსტატი მოდის – იგი უნდა მოვიდეს. ყველგან, სადაც ღრმა მოთხოვნილებაა, იგი დაკმაყოფილებულ უნდა იქნეს. მთელი სამყარო პასუხობს თქვენს ყველაზე ღრმა მოთხოვნილებას, მაგრამ ეს სწორედ მოთხოვნილება უნდა იყოს, სხვაგვარად შესაძლოა გვერდი აუაროთ ტილოპას, ბუდას, იესოს და ვერც კი დაინახავთ, რომ მათ ასცდით.

ტილოპა ამ ქვეყანაში ცხოვრობდა. არავინ უსმენდა – ის კი მზად იყო, უმაღლესი ძღვენი შემოეთავაზებინა. რა მოხდა? და ეს ამ ქვეყანაში ბევრჯერ მოხდა. ამის უკან რაღაც უნდა იდგეს... ამ ქვეყანაში ეს უფრო ხშირად ხდებოდა, ვიდრე სადმე სხვაგან, რადგანაც აქ ბევრი ტილოპასნაირი დაიბადა. მაგრამ რატომ ხდება ისე, რომ ტილოპა ტიბეტში უნდა წავიდეს? რატომ ხდება ისე, რომ ბოდჰიდჰარმა ჩინეთში უნდა წავიდეს?

ინდოეთმა მეტისმეტად ბევრი იცის. ეს ბრამინებისა და ბრძენების ქვეყანაა, დიადი მოაზროვნეების, ფილოსოფოსების ქვეყანა. მათ იციან ყველა ვედა, უპანიშადი, შეუძლიათ გაიხსენონ და მოიყვანონ ყველა წმინდა წერილის ციტატა – ეს ჭკვიანი თავების ქვეყანაა. სწორედ ამიტომ აქ ძალიან ძნელია გულის პოვნა... აი, რატომ მოხდა ეს ბევრჯერ.

კიდევ ვგრძნობ, – ხშირად ვგრძნობ ამას, – რომ როდესაც აქ ბრამინი მოდის, ურთიერთობა ძალიან ძნელი ხდება. ხოლო ადამიანი, რომელმაც მეტისმეტად ბევრი იცის, თითქმის არარეალური ხდება... რადგანაც მან ცოდნის გარეშე იცის. მან ბევრი კონცეფ-

ცია, თეორია, დოქტრინა, წმინდა წერილი მოაგროვა. ეს მხოლოდ ტვირთია მისი ცნობიერებისთვის, იგი არ ყვავილობს. ეს მას არ ემართება, მთელი მისი ცოდნა სხვებისგანაა ნასესხები, და ყველაფერი, რაც ნასესხებია, – ნაგავია, ხრწნადია. სასწრაფოდ გადაადგმეთ ისინი. სწორი მხოლოდ ისაა, რაც თქვენ გემართებათ. სწორი მხოლოდ შინაგანი ყვავილებაა. მართალი და ცოცხალი მხოლოდ ისაა, რაც თქვენ შიგნით იზრდება. გახსოვდეთ – ყოველთვის აარიდეთ თავი სხვებისგან ნასესხებ ცოდნას.

სხვების ცოდნა გონების ხაფანგი ხდება, სხვების ცოდნას ამოფარებული გონება თავის უმეცრებას ინახავს და არასოდეს თავისუფლდება მათგან. რაც უფრო მეტი ცოდნა გახვევიათ, მით უფრო მეტად, შიგნით ღრმად, თქვენი არსების ფესვებში, ვრცელდება უმეცრება და სიბნელე. და ცოდნის ადამიანი, ნასესხები ცოდნის ადამიანი, თითქმის ყოველთვის ჩაკეტილია ამ ცოდნის შიგნით. თქვენ ვერ შეაღწევთ მასთან. ძალზე ძნელია მისი გულის პოვნა, მან თვითონვე დაკარგა ყოველგვარი კონტაქტი თავის გულთან. ამიტომ შემთხვევითი არაა, რომ ტილოპა ტიბეტში უნდა წავიდეს, ბოდჰიდჰარმა კი – ჩინეთში. თესლმა შორს უნდა იმოგზაუროს, რადგანაც ახლოს ნიადაგს ვერ პოულობს.

დაიმახსოვრეთ ეს, რადგან ადვილია, რომ მეტისმეტად დამოკიდებული გახდეთ ცოდნაზე. ეს დამოკიდებულებაა, ეს ნარკოტიკია. ლსდ და მარიხუანა არაა ასეთი საშიში. და რაღაც თვალსაზრისით ისინი ჰგვანან, რადგანაც მარიხუანა გაძლევთ იმას, რაც არ არსებობს, იგი გაძლევთ ოცნებას რაღაცის შესახებ, რაც აბსოლუტურად სუბიექტურია, იგი გაძლევთ ჰალუცინაციას. და ცოდნაც ასევე: გათვითცნობიერებულობის ჰალუცინაციას იძლევა. თქვენ იწყებთ შეგრძნებას, რომ *იცი*, რადგანაც შეგიძლიათ აციტიროთ ვედები, შეგიძლიათ პოლემიკაში შეხვიდეთ, *იცი*, რადგან ძალიან მძაფრი და ლოგიკური გონება გაქვთ.

ნუ იქნებით ბრიყვი! ლოგიკას ჯერ არავენ მიუყვანია ჭეშმარიტებამდე. რაციონალური გონება – ეს, უბრალოდ, თამაშია. ყველა მტკიცებულება მიაბიძგებულია. ცხოვრება რაიმე არგუმენტების გა-

რეშე არსებობს, და ჭეშმარიტება არ მოითხოვს მტკიცებულებებს, თქვენს გულს მხოლოდ თქვენი სიყვარული, თქვენი ნდობა, თქვენი მზაობა სჭირდება და არა არგუმენტები.

მაჰამუდრა ყველა სიტყვისა და სიმბოლოს მიღმაა, მაგრამ შენ, ნაროპა, გულწრფელს და ერთგულს, გაგანდობ ამას: სიცარიელეს არ სჭირდება საყრდენი, მაჰამუდრა არაფერს ეყრდნობა.

ძალისხმევის გარეშე, ლაღად და ბუნებრივად შეგიძლია ჯაჭვების გაგლეჯა და ამგვარად თავისუფლების მიღწევა.

თქვენ ვერ იპოვით უფრო მნიშვნელოვან სიტყვებს ზემოთ ნათქვამისთვის. ეცადეთ გაიგოთ ყოველი ნიუანსი იმისა, რის თქმასაც ტილობა ცდილობს.

...სიცარიელეს არ სჭირდება საყრდენი...

თუ არსებობს რამე – მას საყრდენი სჭირდება. მაგრამ თუ არაფერია და მხოლოდ სიცარიელეა – მაშინ არავითარი საყრდენი არ არის საჭირო. და ეს ყველა შემეცნებულის ღრმა გაგებაა: თქვენი ყოფნა არყოფნას წარმოადგენს. იმის თქმა, რომ ეს ყოფიერებაა – არასწორია, რადგანაც იგი არ წარმოადგენს რაიმე საგანს, არაა ისეთი, როგორც სხვა საგნები. იგი არაფერს ჰგავს: უსასრულო სიცარიელეა, რომელსაც საზღვრები არ აქვს. ესაა ანატმა, არა მე, საკუთარი „მე“-ს არარსებობა თქვენ შიგნით.

ჩვენი „მე“-ს ყოველგვარი შეგრძნება ცრუა. ყველანაირი გაიგივება: „მე ეს ვარ“, „მე ის ვარ“ არასწორია. როდესაც მიღმიერს უახლოვდებით, როდესაც თქვენს ყველაზე ღრმა შუაგულთან მიდიხართ, უცებ იგებთ, რომ თქვენ არ ხართ არც ეს და არც ის, თქვენ – არავინ ხართ. თქვენ არ ხართ ეგო, თქვენ უზარმაზარი სიცარიელე ხართ. როგორმე დაჯექით, დახუჭეთ თვალები და, უბრალოდ, იგრძენით – ვინ ხართ? სად ხართ? უფრო ღრმად შედიით, შესაძლოა შეშინდეთ, რადგანაც რაც უფრო ღრმად შედიხართ,

მით უფრო ღრმად გრძნობთ, რომ არავინ ხართ, არაფერი ხართ. აი, რატომ ეშინიათ ადამიანებს მედიტაციის. ეს სიკვდილია. ეს ეგოს სიკვდილია, ეგო კი, უბრალოდ, ცრუ წარმოდგენაა.

მეცნიერული კვლევების წყალობით, მატერიის სფეროში ჩაღრმავებით ამჟამად ფიზიკოსები ერთი და იმავე ჭეშმარიტებამდე მივიდნენ. ის, რასაც ბუდამ, ტილოპამ და ბოდჰიდჰარმამ გასხივოსნებით მიაღწიეს, მეცნიერებამ გარე სამყაროში გახსნა. ახლა მეცნიერები ამბობენ, რომ მატერია არ არსებობს, მატერია – ესაა „მე“-ს პარალელური გაგება.

აიღეთ ქვა, და იგრძნობთ, რომ ის რეალურად არსებობს, ის მატერიალურია. შეგიძლიათ ვინმეს თავში ჩაარტყათ და სისხლი წამოუვა, შეიძლება მოკვდეს კიდეც, და ეს ყველაფერი ძალიან რეალურია. მაგრამ ჰკითხეთ ფიზიკოსებს და ისინი გეტყვიან, რომ ეს არაა მატერია, ამ ქვაში არაფერია. ისინი ამბობენ, რომ ეს ენერგიის ფენომენია და მეტი არაფერი: უამრავი ენერგეტიკული ნაკადი, რომელიც ამ ქვაში ერთმანეთთან იკვეთება, შესაძლებლობას იძლევა, მისი რეალობა და მატერიალურობა შეიგრძნოთ. სწორედ ასევე, თქვენ შეგიძლიათ ფურცელზე დახატოთ მრავალი ურთიერთგადამკვეთი ხაზი. ხაზები იკვეთება და ჩნდება წერტილი. სინამდვილეში წერტილი არ არსებობს, უბრალოდ, ორი ხაზი გადაიკვეთა და ამიტომ გაჩნდა წერტილი; ხოლო თუ მრავალი ხაზი გადაიკვეთება, მაშინ დიდი წერტილი გაჩნდება.

არის თუ არა ეს წერტილი რეალურად არსებული, მატერიალური? თუ გადამკვეთი ხაზები ქმნიან ილუზიას, რომ წერტილი არსებობს? ფიზიკოსები ამბობენ, რომ გადამკვეთი ენერგეტიკული ნაკადები მატერიას ქმნიან. თუ ჰკითხავთ, რა ენერგეტიკული ნაკადებია ისო, გიჰასუხებენ, არამატერიალურია, მათ წონაც არ გააჩნიათო. არამატერიალური გადამკვეთი ხაზები ქმნიან მატერიალური საგნის ილუზიას: ძალიან ნივთიერის, ისეთის, როგორიც ქვაა.

ბუდამ ეს აინშტაინამდე ოცდახუთი ასწლეულით ადრე შეიცნო: შიგნით არავინაა, მხოლოდ გადამკვეთი ენერგეტიკული ხაზე-

ბი გაძლევენ საკუთარი პიროვნულობის შეგრძნებას. ბუდა ამბობდა, რომ პიროვნება, ეს, უბრალოდ, ხახვის ფურცლებია: აცილებთ ერთ შრეს, მის უკან სხვაა, კიდევ აცილებთ, და რა რჩება ბოლოს? არაფერი. ადამიანი ხახვს ჰგავს. თქვენ აცილებთ აზრების შრეს, გრძნობების შრეს, და რას პოულობთ ბოლოს? არაფერს. ამ არაფერს არ სჭირდება საყრდენი. ეს არყოფნა თავისთავად არსებობს. ამიტომაც თქვა ბუდამ, რომ ღმერთი არ არსებობს, არ არის საჭირო, რადგან ღმერთი საყრდენია. ბუდამ თქვა, რომ არც არის შემოქმედი, რადგანაც არ არის არყოფნის შექმნის საჭიროება. ეს ერთ-ერთი ყველაზე რთული კონცეფციაა გასაგებად, თუკი ამგვარად არ ცხოვრობთ.

აი, რატომ ამბობს ტილოპა:

მაჰამუდრა ყველა სიტყვისა და სიმბოლოს მიღმაა...

მაჰამუდრა არყოფნის გამოცდილებაა; თქვენ, უბრალოდ, არ არსებობთ, და როცა არ არსებობთ, ვინაა იტანჯება? ვინ ცხოვრობს ტკივილსა და ტანჯვაში? ვინ ცხოვრობს დეპრესიასა და სევდაში, ვინაა კმაყოფილი და ბედნიერი? ბუდა ამბობს, რომ თუ თავს ბედნიერად გრძნობთ, კვლავაც ტანჯვის მსხვერპლი ხართ, რადგანაც თქვენ ისევ არსებობთ. თუ თქვენ არ ხართ, მაშინ საერთოდ არ ხართ, და აღარ არის არც ტანჯვა, არც ბედნიერება – და ეს ნამდვილი ნეტარებაა. მაშინ აღარ შეგიძლიათ უკან დახევა. არყოფნის მიღწევა – ყველაფრის მიღწევას ნიშნავს.

მე მთელი ძალით ვცდილობ, რომ არყოფნამდე სრულ სიცარიელემდე მიგიყვანოთ.

სიცარიელეს არ სჭირდება საყრდენი, მაჰამუდრა არაფერს ეყრდნობა.

ძალისხმევის გარეშე, ლაღად და ბუნებრივად შეგიძლია ჯაჭვების გაგლეჯა და ამგვარად თავისუფლების მიღწევა.

პირველი, რაც უნდა გაიგოთ, ისაა, რომ საკუთარი პიროვნულობის კონცეფცია გონების მიერაა შექმნილი. თქვენში არაა საკუთარი თავი.

ერთხელ...

დიადი ბუდისტი, გასხივოსნებული ადამიანი, მიიწვია მმართველმა, რათა ესწავლებინა მისთვის. ბუდისტ ბერს ნაგასენი ერქვა, მმართველი კი ალექსანდრე დიდის ნაცვალ იყო. როცა ალექსანდრე ინდოეთიდან დაბრუნდა, მან მინანდერი თავის მოადგილედ დაიტოვა; მისი ინდური სახელი მილანდა იყო. მილანდამ სთხოვა ნაგასენს, რომ ჩასულიყო და ესწავლებინა მისთვის. ძალიან იყო დაინტერესებული, – ბევრი რამ სმენია ნაგასენზე. სამეფო კარამდე ბევრმა ხმამ მიაღწია: „ეს საოცარი მოვლენაა! იშვიათია, რომ ადამიანი ყვავილობდეს, ეს ადამიანი კი ყვავილობს. მისგან რაღაც ამოუცნობის არომატი მოდის, რაღაც იდუმალი ენერგიის არომატი. იგი მინაზე დადის, მაგრამ მინაზე არაა“. და მილანდამ თავისთან მიიწვია ბერი.

შიკრიკი, რომელიც ნაგასენთან გაგზავნეს, ფრიად დამნუხრებული დაბრუნდა, რადგანაც ნაგასენმა განუცხადა:

– კარგი, თუ მილანდამ მიიწვია, ნაგასენი მივა მასთან. მაგრამ გადაეცე, რომ ნაგასენი არ არსებობს. თუ მიწვევს, მივალ, მაგრამ უთხარი, რომ მე არ ვარსებობ. უკვე აღარ ვარ.

შიკრიკი საგონებელში ჩავარდა, რადგან თუ ნაგასენი არ არსებობდა, ვინლა მივიდოდა? მილანდაც ასევე საგონებელში ჩავარდა, და თქვა:

– ეს ადამიანი გამოცანებით საუბრობს. მაგრამ დაე, მოვიდეს.

მილანდა ბერძენი იყო, ბერძნების გონება კი ძირითადად ლოგიკურია. მსოფლიოში მხოლოდ ორი გონება არსებობს – ინდური და ბერძნული. ინდური არალოგიკურია, ხოლო ბერძნული – ლოგიკური. ინდური ბნელი სიღრმეებისკენ მოძრაობს, ველური სიღრმეებისკენ, სადაც არაა საზღვრები, ყველაფერი განუსაზღვრელია, ბურუსით მოცულია. ბერძნული გონება ლოგიკას მიჰყვება,

პირდაპირ იქ, სადაც ყველაფერი განსაზღვრული და კლასიფიცირებულია. ბერძნული გონება ნაცნობისკენ ისწრაფის. ინდური გონება უცნობისკენ ისწრაფის, უფრო მეტიც – შეუცნობლისკენ. ბერძნული გონება სრულად რაციონალურია, ინდური – სრულიად წინააღმდეგობრივია. და თუ ჩემში ბევრ წინააღმდეგობას ხედავთ, არ იღელვოთ ამაზე. ასეთია განსაკუთრებულობა: აღმოსავლეთში თავად თხრობის მანერაც კი წინააღმდეგობრივია.

მილანდამ თქვა:

– ეს ადამიანი არალოგიკური ჩანს, ჭკუიდან შეიშალა. თუ არ არსებობს, როგორ უნდა მოვიდეს? მაგრამ დაე, მოვიდეს, შევხედო ერთი. დავუმტკიცებ, რომ თავისი მოსვლით უკვე ამტკიცებს თავის არსებობას.

და აი, ნაგასენი მოვიდა. მილანდა ჭიშკართან შეხვდა და პირველი, რაც ჰკითხა, ეს იყო:

– მე გაკვირვებული ვარ, შენ მოხვედი, არადა, განაცხადე, რომ არ არსებობ.

ნაგასენმა უპასუხა:

– კი მაგრამ, ჯერ კიდევ ვაცხადებ ამას. მოდი, გავერკვეთ.

ხალხი შეიკრიბა. მთელი სამეფო კარი მოვიდა, რათა ბერისთვის მოესმინათ, და ნაგასენმა თქვა:

– მკითხე.

მილანდამ ჰკითხა:

– პირველ რიგში მითხარ, თუ რაღაც არ არსებობს, როგორ შეუძლია გაჩნდეს? რადგან თუ რაღაც არ არსებობს, ამ რაღაცას მოსვლის შესაძლებლობაც არ აქვს. შენ კი მოხვედი. ამიტომ ლოგიკურია, რომ შენ არსებობ.

ნაგასენს გაეცინა და თქვა:

– შეხედეთ ამ რათჰას, – მან მიუთითა ხარებზე შებმულ ურემზე, რომლითაც მოვიდა. – შეხედეთ. შენ ამას „რათჰას“ ეძახი, „ურემს“ ეძახი.

მილანდამ უპასუხა:

– დიახ, ასეა.

მაშინ ნაგასენმა თავის მსახურებს ხარების მოშორება უბრძანა. როცა ხარები წაიყვანეს, ნაგასენმა ჰკითხა:

– ეს ხარები ურემია?

– რა თქმა უნდა, არა. – მიუგო მილანდამ.

თანდათანობით ურემს ყველაფერი მოაცილეს, მისი ყოველი დეტალი. როცა ბორბლები მოხსნეს, ნაგასენმა ჰკითხა:

– ეს ბორბლები ურემია?

– რა თქმა უნდა, არა! – უპასუხა მილანდამ.

როგორც იქნა, ყველაფერი მოაშორეს, აღარაფერი დარჩა, და ნაგასენმა ჰკითხა:

– სადაა ურემი, რითაც მე მოვედი? ჩვენ ხომ ურემი არ მოგვიშორებია? თავად დაადასტურე, რომ ყველაფერი, რაც მოეცა, ურემი არ იყო. მაშ, სადაა ის?

ნაგასენმა თქვა:

– ასევე არსებობს ნაგასენიც. მოაცილე ყველაფერი და ისიც გაქრება.

თუკი ხაზების გადაკვეთისას ხაზებს აცილებ, წერტილიც გაქრება. ურემი – ეს მხოლოდ ნაწილების ერთობლიობაა. თქვენც – ასევე ნაწილების ერთობლიობა ხართ, მეც – ნაწილების ერთობლიობა ვარ. მოაცილეთ ისინი და მე გავქრები. აი, რატომაა, რომ როცა აზრები მიდიან ცნობიერებიდან, უკვე აღარ შეგიძლიათ თქვათ – რა არის მე, რადგანაც მე აღარ ვარსებობ, მხოლოდ სიცარიელე დარჩა. როცა გრძნობები მოცილებულია, თქვენი პიროვნება ქრება. თქვენ ხართ, და თქვენ უკვე არ ხართ: არის, უბრალოდ, არსებობა საზღვრების გარეშე, სიცარიელე.

ეს დამასრულებელი მიღწევაა, ეს *მაჰამუდრას მდგომარეობაა*, რადგანაც მხოლოდ ამ მდგომარეობაში აღწევთ ორგაზმს მთელს ყოფიერთან. ახლა აღარ არსებობს საზღვრები, აღარ არსებობს პიროვნება, არ არსებობს საზღვრები, რომლებიც გყოფთ. მთელს არ გააჩნია საზღვრები.

თქვენ ისეთი უნდა გახდეთ, როგორიც მთელია, მხოლოდ მაშინ იქნება შესაძლებელი შეხვედრა, შერწყმა. როცა ცარიელი ხართ, მაშინ უსაზღვრო ხართ. უეცრად მთელი ხდებით. როცა აღარ ხართ, მთელი ხდებით. როცა ხართ, მახინჯი ეგო ხდებით. თუ არ ხართ, სიცოცხლის მთელი სივრცე გაქვთ არსებობისთვის.

ეტადეთ, რომ გაიგოთ ეს წინააღმდეგობები, გახდით ცოტათი ნაროპა. წინააღმდეგ შემთხვევაში ეს სიტყვები და სიმბოლოები არაფრის მომცემი იქნება თქვენთვის. ნდობით მომისმინეთ, და როდესაც გეუბნებით, რომ „ნდობით მომისმინოთ“, ვგულისხმობ, რომ შევიცანი ეს. ეს ასეა. მე ამის მოწმე ვარ, ვმონშობ ამას. ეს ასეა. ამის გადმოცემა შეუძლებელია, მაგრამ ეს არ ნიშნავს, რომ ეს არ არსებობს. შეიძლება მოეყვით რაიმეს შესახებ, მაგრამ ეს არ ნიშნავს, რომ იგი არსებობს. თქვენ შეგიძლიათ მოყვით იმის შესახებ, რაც არ არსებობს, და ვერ გადმოსცეთ სიტყვებით ის, რაც არსებობს. მე ვმონშობ ამას, მაგრამ მხოლოდ მაშინ გამიგებთ, თუ ნაროპა გახდებით, თუ ნდობით მომისმინეთ.

მე არ გადმოვცემ სწავლებას. საერთოდ არ დავინტერესდები ტილოპათი, ეს რომ ჩემი საკუთარი გამოცდილება არ ყოფილიყო. ტილოპამ კარგად თქვა ამის შესახებ:

სიცარიელეს არ სჭირდება საყრდენი, მაჰამუდრა არაფერს ეყრდნობა.

მაჰამუდრა არყოფნას ეყრდნობა. მაჰამუდრა – სიტყვასიტყვით „დიად სიმბოლოს“ ნიშნავს, ან „ზღვრულ სიმბოლოს, საბოლოო მიზანს, უკანასკნელს, რაც შეიძლება გქონდეთ, რის მიღმაც აღარაფერია“. მაჰამუდრა არაფერს ეყრდნობა. გახდით არაფერი, და მაშინ ყველაფერი მიღწეული იქნება.

თქვენ კვდებით და ღვთაებრიობა ხდებით. ქრებით და მთელი ხდებით. მაშინ წვეთი ქრება და ოკეანედ იქცევა. ნუ მოეჭიდებით საკუთარ თავს. მთელი წინა ცხოვრებების განმავლობაში აკეთებდით ამას: ეჭიდებოდით, გეშინოდათ, რომ თუ მაგრად არ

მოეჭიდებოდით ეგოს, შიგნით ჩახედვისას უძირო უფსკრულს იხილავდით. აი, რატომ ვეჭიდებით პანანინა საგნებს, სინამდვილეში უმნიშვნელოებს; ჩვენ განვაგრძობთ მათზე მოჭიდებას. თუ ეჭიდებით, ეს მხოლოდ იმაზე მეტყველებს, რომ თქვენ იცით თქვენ შიგნით არსებული უზარმაზარი სიცარიელის შესახებ. რალაცას აუცილებლად უნდა მოეჭიდოთ, მაგრამ ეს მოჭიდება – ეს თქვენი სამსარაა, თქვენი ტანჯვაა. დატოვეთ საკუთარი თავი უძირო უფსკრულში და თავად გახდებით უფსკრული. და მაშინ აღარ იქნება სიკედილი, რადგან როგორ შეიძლება, რომ უფსკრული მოკედეს? მაშინ ამას ბოლო არ ექნება, რადგანაც როგორ შეიძლება დასრულდეს არყოფნა? რალაც სრულდება, უნდა დასრულდეს – მხოლოდ არარას შეუძლია იყოს მარადიული.

მაჰამუდრა არაფერს ეყრდნობა. ნება მომეცით, რომ თქვენს გამოცდილებაზე დაყრდნობით აგიხსნათ ეს. თუ ადამიანი გიყვართ, მაშინ არავინ უნდა გახდეთ. თუ ადამიანი გიყვართ, მაშინ არა-საკუთარი თავი უნდა გახდეთ. აი, რატომაც სიყვარული ასეთი რთულია. და რატომ ამბობს იესო: „ღმერთი სიყვარულს ჰგავს“. მან იცის რალაც მაჰამუდრას შესახებ, რადგანაც სანამ იერუსალიმში სწავლას დაიწყებდა, ინდოეთში იყო. იგი ასევე ტიბეტშიც იყო. ხვდებოდა ისეთ ადამიანებს, როგორიცაა ტილოპა და ნაროპა. ბუდისტურ მონასტრებში ჩერდებოდა. შეიტყო, რომ სიყვარულს ეს ადამიანები „არყოფნას“ უწოდებენ. შემდეგ იგი ეცადა, რომ ბოლომდე გადმოეცა სიყვარულის თავისეული გაგება იუდეური ტერმინოლოგიით. და აქ ყველაფერი აირია.

თქვენ ვერ შეძლებთ ბუდისტური გაგების იუდეურ ტერმინოლოგიად გადათარგმნას. ეს შეუძლებელია, რადგანაც მთელი იუდეური ტერმინოლოგია დამოკიდებულია გამოხატვის სიზუსტეზე, ხოლო ბუდისტური ტერმინები დამოკიდებული არიან აბსოლუტურად ნიჰილისტურ ცნებებზე: *არყოფნა, სიცარიელე*. მაგრამ აქ იესოს სიტყვებშიცაა გამობრწყინება. იგი ამბობს: „ღმერთი სიყვარულია“. იგი რალაცაზე მიუთითებს. რაზე მიუთითებს?

როდესაც გიყვართ, არავინ უნდა გახდეთ. თუ ვინმედ რჩებით, სიყვარული არასოდეს მოხდება. როდესაც ადამიანი გიყვართ – მაშინაც კი, თუ სიყვარული ერთადერთ მომენტში იფეთქებს და ორ ადამიანს გააერთიანებს, – გაჩნდება ორი არყოფნა, და არა ორი ადამიანი. თუ ოდესმე სიყვარულის გამოცდილება გქონიათ, შეძლებთ ამის გაგებას. ორი შეყვარებული ერთმანეთის გვერდით ზის. ორი არყოფნა ერთმანეთის გვერდით ზის, – მხოლოდ ამ შემთხვევაშია შესაძლებელი შეხვედრა, რადგანაც ბარიერები დანგრეულია, საზღვრები გადაგებულია. ენერგიას შეუძლია გადავიდეს ერთიდან მეორეში, არანაირი წინაღობა არაა, და მხოლოდ ასეთი ღრმა სიყვარულის ნუთებშია შესაძლებელი ორგაზმი. როცა ორ შეყვარებულს უყვარს ერთმანეთი, და თუ არც ერთი არაა თავის ადგილას, თუ არყოფნაში არიან, სწორედ მაშინ ხდება ორგაზმი. მაშინ მათი სხეულის ენერგია, მთელი მათი არსება კარგავს ყოველგვარ ინდივიდუალურობას. ისინი წყვეტენ საკუთარ თავად ყოფნას. ისინი უძირო სიღრმეში ვარდებიან. მაგრამ ეს შესაძლებელია მხოლოდ ნამიერად მოხდეს. შემდეგ კი ისინი კვლავ უბრუნდებიან ჩვეულ მდგომარეობას და კვლავაც ეჭიდებიან. აი, რატომ ეშინიათ ადამიანებს სიყვარულის. ღრმა სიყვარულში ადამიანებს ეშინიათ, რომ ჭკუიდან გადავლენ ან მოკვდებიან. ეშინიათ იმის, რაც მოხდება. ადამიანებს მხოლოდ ისლა დარჩენიათ, სექსით დაკმაყოფილდნენ და ამას სიყვარული უწოდონ.

სიყვარული – ეს არაა სექსი. სექსი შეიძლება იყოს სიყვარულში, იგი შეიძლება ნაწილი იყოს, მისი განუყოფელი ნაწილი, მაგრამ სექსი თავისთავად – ეს სიყვარული არაა, ეს მისი ჩანაცვლებაა. თქვენ ცდილობთ, რომ თავიწარიდოთ სიყვარულს სექსის მეშვეობით. თავად იწვევთ შეგრძნებებს, თითქოს გიყვართ, მაგრამ არ გადადიხართ სიყვარულში. სექსი – ნასესხებ ცოდნას ჰგავს – იგი იძლევა ცოდნის შეგრძნებას ცოდნის გარეშე. იძლევა სიყვარულის შეგრძნებას, და სიყვარულს – სიყვარულის გარეშე.

სიყვარულში თქვენ არ ხართ, მეორეც არაა. მხოლოდ შემდეგ, უეცრად, ორი ქრება. იგივე ხდება მაჰამუდრაშიც. მაჰამუდრა – მთელი ყოფიერების ტოტალური ორგაზმია.

აი, რატომაა ტანტრაში – ტილოპა კი ტანტრას ოსტატია – ღრმა ურთიერთქმედება, შეყვარებულებს შორის ორგაზმული კავშირი ასევე „მაჰამუდრად“ იწოდება, და ორი შეყვარებული ორგაზმის ღრმა მდგომარეობაშია დახატული ტანტრისტულ ტაძრებში, წიგნებში ტანტრას შესახებ. ეს დამაგვირგვინებელი ორგაზმის სიმბოლო გახდა.

მაჰამუდრა არაფერს ეყრდნობა.

*ძალისხმევის გარეშე, ლაღად და ბუნებრივად შეგიძლია ჯაჭვე-
ბის გაგლეჯა...*

აი, ტილოპას მთელი მეთოდი, და ტანტრას მთელი მეთოდი: გამორიცხეთ ყოველგვარი ძალისხმევა, რადგან თუ თქვენ ძალისხმევას დებთ, მაშინ ეგო ძლიერდება. თუ ძალისხმევას დებთ, მაშინ შედიხართ კიდეც ამაში. ამიტომ სიყვარული არ წარმოადგენს ძალისხმევას, თქვენ ვერ შეძლებთ სიყვარულში ძალისხმევის ჩადებას. თუ ძალისხმევაა, მაშინ ეს სიყვარული აღარაა. თქვენ მასში იღვრებით, ძალისხმევების გარეშე, უბრალოდ, საშუალებას აძლევთ სიყვარულს, რომ მოხდეს, არანაირ ძალისხმევას არ მიმართავთ. ეს მოქმედება არაა, ეს მოვლენაა. ყოველგვარი ძალისხმევის გარეშე. და ასევე ხდება ტოტალური, დამაგვირგვინებელი ორგაზმის შემთხვევაშიც: თქვენ არ მიმართავთ ძალისხმევას, უბრალოდ, მიცურავთ მასთან ერთად, მაგრამ ამავდროულად თავისუფალი და ბუნებრივი რჩებით.

ამგვარად, ეს ტანტრას ყველაზე ძირითადი მოტივია. იოგა ამბობს, რომ ძალისხმევაა საჭირო, ტანტრა კი გირჩევთ, რომ არანაირ ძალისხმევას არ მიმართოთ. იოგა ეგოზეა ორიენტირებული, საბოლოო ჯამში იგი ნახტომს გააკეთებს, მაგრამ ტანტრა თავიდანვე არაა ორიენტირებული ეგოზე. საბოლოო ჯამში იოგაც ისე-

თივე მნიშვნელობას, ისეთივე სიღრმეს და აზრს აღწევს, და მხოლოდ ბოლოს ეუბნება თავის მაძიებელს: „ახლა გადაადგდე ეგო“. ტანტრა – სულ თავიდან, სულ პირველი ნაბიჯიდან... მინდა ასე ეთქვა ამის შესახებ: იქ, სადაც იოგა მთავრდება, იწყება ტანტრა. იოგას ყველაზე მაღალი პიკი – ტანტრას დასაწყისია, და ტანტრას საბოლოო მიზნამდე მიჰყავხართ. იოგას შეუძლია მოგამზადოთ ტანტრასთვის, სულ ესაა, რადგანაც დამაგვირგვინებელი ორგაზმი პასიური, თავისუფალი და ბუნებრივი უნდა იყოს.

რას გულისხმობდა ტილოპა, როცა თავისუფლებასა და ბუნებრიობაზე საუბრობდა? ნუ ებრძვით საკუთარ თავს, იყავით თავისუფალი. ნუ ეცდებით საკუთარი თავის გარშემო ხასიათის და მორალის კედლების აღმართვას. არ შეზღუდოთ თავი ზედმეტად, წინააღმდეგ შემთხვევაში მთელი ეს დისციპლინა წინააღმდეგ იქცევა. ნუ შეუქმნით საკუთარ თავს ციხეს. დარჩით თავისუფალი, მოქნილი, იმოძრავეთ სიტუაციასთან ერთად, გამოეხმაურეთ სიტუაციას. ნუ იცხოვრებთ საკუთარი ხასიათის ფუტლარში, ნუ იმოქმედებთ ერთხელ და სამუდამოდ განსაზღვრული დამოკიდებულებებით. დარჩით თავისუფალი, როგორც წყალი, და არა ფიქსირებული, როგორც ყინული. იყავით მოძრაობაში, იყავით ძალდაუტანებლნი, დინებადნი, იარეთ იქით, საითაც ბუნებას მიჰყავხართ. არ შეეწინააღმდეგოთ, არ ეცადოთ, რომ საკუთარ თავს, საკუთარ არსებას რამე მოახვიოთ.

მაგრამ მთელი საზოგადოება გახვევთ თავს ან ერთს ან მეორეს: იყო კარგი, იყო მორალური, იყო ასეთი და ისეთი. ტანტრა საზოგადოების, კულტურისა და ცივილიზაციის გარეთაა. იგი ამბობს, რომ თუ თქვენ მეტისმეტად კულტურული ხართ, ყველაფერ ბუნებრივს დაკარგავთ, და მაშინ მექანიკური, უცვლელი, არაბუნებრივი გახდებით. ასე რომ, არ გააძლიეროთ სტრუქტურა თქვენ გარშემო, იცხოვრეთ მომენტიდან მომენტამდე, იცხოვრეთ ყურადღებით. ეს ძალიან ღრმა საგანია გაგებისთვის.

რატომ იშენებენ ადამიანები თავიანთ გარშემო ბარიერებს? იმიტომ, რომ მათ არ სჭირდებათ ყურადღებით ყოფნა, მაგრამ

თუკი დაცული არ ხართ ხასიათით, მაშინ მოგიწევთ, ძალიან გაცნობიერებული იყოთ, რადგან ყოველ ნუთს გადანყვეტილების მიღებაა საჭირო. თქვენ არ გაქვთ წინასწარ მოფიქრებული გადანყვეტილებები, თქვენ არ გაგაჩნიათ თვალსაზრისი. თქვენ სიტუაციას უნდა გამოეხიანოთ. რალაც ხდება, თქვენ კი სრულიად არ ხართ ამისთვის მზად – ძალიან გაცნობიერებული და ყურადღებიანი უნდა იყოთ.

იმისთვის, რომ გაცნობიერებულობას თავი აარიდონ, ადამიანები მექანიზმებს ქმნიან, და ამ მექანიზმებს ხასიათი წარმოადგენს. აიძულეთ საკუთარ თავს რალაც წესრიგი, ჩვევა, და მნიშვნელობა არ აქვს, ხართ თუ არა გაცნობიერებული ადამიანი, ეს წესრიგი იზრუნებს თქვენზე. აქციეთ ჩვევად – ილაპარაკოთ ყოველთვის სიმართლე, აქციეთ ეს ჩვევად, და მაშინ აღარ მოგიწევთ ამაზე ზრუნვა. ვილაც გკითხავთ, თქვენ ჩვევით იტყვით სიმართლეს, მაგრამ ჩვევით თქმული სიმართლე მკვდარი სიმართლეა.

სიცოცხლე არაა ასეთი მარტივი. სიცოცხლე ძალიან რთული მოვლენაა. ზოგჯერ სიცოცხლე აუცილებელია, ზოგჯერ კი სიმართლესაც შეუძლია იყოს სახიფათო – და საჭიროა ყურადღებით იყოთ, გაცნობიერებული იყოთ. მაგალითად, თქვენი ტყუილის წყალობით ვილაცის სიცოცხლე გადაარჩინეთ, თქვენი ტყუილით არავინ დაშავდა, და ვილაც გადარჩა, რას გააკეთებთ? თუ თქვენ უძრავი გონება გაქვთ, და იცით, რომ მართალი უნდა იყოთ, მოკლავთ ვილაცას. არაფერია სიცოცხლეზე უფრო ღირებული. ზოგჯერ თქვენს სიმართლეს ვინმეს მოკვლა შეუძლია. რას გააკეთებთ? უბრალოდ, თქვენი ძველი პრინციპისა და ჩვევის, თქვენი საკუთარი „მე“-ს გადარჩენით, უბრალოდ, რწმენით, რომ „მე მართალი ადამიანი ვარ“, თქვენ ვილაცის ცხოვრებას განირავთ. მხოლოდ იმისთვის, რომ მართალი იყოთ? მხოლოდ ამისთვის? გამოდის, რომ ნამდვილი გიჟი ხართ! თუკი შესაძლებელია, რომ სიცოცხლე გადარჩეს, მაშინაც კი, თუ ადამიანები იფიქრებენ, რომ მატყუარა ხართ, რა არის ამაში ცუდი? რატომ უნდა იღელვოთ იმაზე, თუ რას იფიქრებენ თქვენზე სხვები?

ეს ძალიან რთულია! არც ისე ადვილია მუდმივი პრინციპის შექმნა, რადგანაც სიცოცხლე განაგრძობს მოძრაობას და ცვლილებას, ყოველ წამს რაღაც ახალი მოვლენა ხდება და საჭიროა მასზე რეაგირება. მოახდინეთ რეაგირება გაცნობიერებულად, სულ ესაა. და დაე, გადანწყვეტილება თავად სიტუაციიდან დაიბადოს, არ იყოს წინასწარ მოფიქრებული, ფიქსირებული. ნუ ატარებთ თან მექანიკურ გონებას, დარჩით თავისუფალი და ბუნებრივი.

აი, ასე არსებობს ნამდვილად რელიგიური ადამიანი. სხვა შემთხვევაში ეგრეთ წოდებული რელიგიური ადამიანები, უბრალოდ, მკვდრები არიან. ისინი თავიანთი ჩვევებიდან მოქმედებენ. ისინი თავიანთ ჩვევებს მიჰყვებიან – ეს პირობითი რეფლექსია, ეს არაა თავისუფლება. ცნობიერებას თავისუფლება სჭირდება. იყავით თავისუფალი, დაიმახსოვრეთ ეს სიტყვა. დაე, მან შემოაღწიოს თქვენში.

იყავით თავისუფალი – ასე შეძლებთ, ნებისმიერ სიტუაციაში იოლად იდინოთ წყლის მსგავსად. როცა წყალს ჭიქაში ასხამენ, იგი ჭიქის ფორმას ღებულობს. იგი არ ეწინააღმდეგება, არ ამბობს: „ეს არაა ჩემი ფორმა“. თუ წყალს ქილაში ასხამენ, ან ქოთანში, იგი მათ ფორმას ღებულობს. იგი არ ეწინააღმდეგება, იგი თავისუფალია. დარჩით წყალივით თავისუფალი. ზოგჯერ სამხრეთისკენ მოგინევთ მოძრაობა, ზოგჯერ ჩრდილოეთისკენ, მოგინევთ შეიცვალოთ მიმართულება, მოგინევთ სიტუაციის შესაბამისად იდინოთ. მაგრამ თუ იცით, როგორ იდინოთ, ეს საკმარისია. ოკეანე არც ისე შორსაა, თუკი იცით, როგორ იდინოთ.

ამიტომ ნუ შექმნით სისტემას – მთელი საზოგადოება ცდილობს სისტემის შექმნას და ყველა რელიგია ცდილობს ნიმუშის შექმნას. მხოლოდ ზოგიერთი გასხივოსნებული ადამიანი იყო საკმარისად თამამი, რათა სიმართლე ეთქვა: აი, ასეთი სიმართლე: „იყავით თავისუფალნი და ბუნებრივნი!“ თუ თავისუფალი ხართ, უცილობლად იქნებით ბუნებრივიც.

ტილობა არ ამბობს: „იყავით მორალურნი“, იგი ამბობს: „იყავით ბუნებრივნი“. ეს დიამეტრალურად საწინააღმდეგო განზომი-

ლებაა. მორალური ადამიანი არასოდესაა ბუნებრივი, ვერ იქნება ასეთი. თუ საკუთარ თავში რისხვას გრძნობს, არ შეუძლია გაბრაზება, რადგან მორალი არ აძლევს ამის საშუალებას. თუ თავს შეყვარებულად გრძნობს, ვერ იქნება მოსიყვარულე, რადგანაც არსებობს მორალი. იგი ყოველთვის მორალის შესაბამისად მოქმედებს, და არასოდეს – საკუთარი ბუნების შესაბამისად.

გეუბნებით, თუკი მორალური პრინციპების შესაბამისად იწყებთ მოქმედებას და არა თქვენი ბუნების შესაბამისად, ვერასოდეს მიაღწევთ მაჰამუდრას მდგომარეობას, რადგანაც ეს ბუნებრივი მდგომარეობაა, იგი ბუნებრივი არსებობის ყველაზე მაღალი მწვერვალია. გეუბნებით, თუ თავს გაბრაზებულად გრძნობთ – გაბრაზდით, მაგრამ ჭეშმარიტი გაგება უნდა შეინარჩუნოთ. რისხვამ ვერ უნდა დაახშოს თქვენი ცნობიერება, სულ ესაა. დაე, იყოს რისხვა, დაე, ეს მოხდეს, მაგრამ იყავით უკიდურეს მზადყოფნაში იმისადმი, რაც მოხდება.

დარჩით თავისუფალი, ბუნებრივი, გაცნობიერებით, ყურადღებით იმის მიმართ, რაც ხდება. მალე დაინახავთ, რომ ბევრი რაღაც გაქრა, უკვე აღარ ხდება თქვენი მხრიდან რაიმე ძალისხმევის გარეშე. თქვენ არასოდეს გიცდიათ მათი განადგურება, და ისინი, უბრალოდ, გაქრნენ. როცა ადამიანი გაცნობიერებულია, რისხვა თანდათან ქრება. ბრაზი, უბრალოდ, სისულელე ხდება – არა ცუდი, დაიმახსოვრეთ, რადგან „ცუდის“ ცნებას მრავალი მნიშვნელობა გააჩნია. იგი, უბრალოდ, სულელური ხდება! თქვენ ვერ იძირებით მასში არა იმიტომ, რომ ცუდია, ეს, უბრალოდ, სულელურია, ეს არაა ცოდვა, ეს, უბრალოდ, სისულელეა.

დაიმახსოვრეთ ეს შეფასება. მორალურობაში არის რაღაც კარგი და რაღაც ცუდი. ბუნებრივ არსებობაში არის რაღაც ბრძნული და რაღაც სულელური. ბუნებრივი ადამიანი – ბრძენი ადამიანია, მაგრამ ის არაა კარგი. არაბუნებრივი ადამიანი – სულელი ადამიანია, მაგრამ ის არაა ცუდი. არ არსებობს კარგი და ცუდი, არსებობს მხოლოდ ბრძნული და სულელური რაღაცები. თუ სულელი ხართ, საკუთარ თავსაც ვნებთ და სხვებსაც, ხოლო თუ ბრძენი

ხართ, ზიანი არავისთვის მოგაქვთ – არც სხვებისთვის, არც საკუთარი თავისთვის. არ არსებობს ცოდვა და არ არსებობს სათნოება, ეს ყველაფერი – სიბრძნეა. თუ გსურთ, რომ ამას „სათნოება“ უწოდოთ, უწოდეთ „სათნოება“. და ეს არის უმეცრება; თუ გსურთ, უწოდეთ ამას „ცოდვა“. ეს ერთადერთი ცოდვაა.

მაშ, როგორ ვაქციოთ თქვენი უმეცრება სიბრძნედ? საჭიროა მხოლოდ ტრანსფორმაცია, და თქვენ ვერ შეძლებთ ძალისხმევის ჩადებას, რათა ტრანსფორმაცია მოხდეს. მაშინ ხდება ტრანსფორმაცია, როცა თქვენ თავისუფალი და ბუნებრივი ხართ.

ძალისხმევის გარეშე, ლალად და ბუნებრივად შეგიძლია ჯაჭვების გაგლეჯა, – და ამგვარად თავის უფლების მიღწევა.

ადამიანი სრულიად თავისუფალი ხდება. თავიდან ეს ძნელი იქნება, რადგანაც ძველი ჩვევები გამუდმებით თქვენთან იქნებიან და გაიძულებენ რალაციის კეთებას. გინდათ გაბრაზდეთ, მაგრამ ძველი ჩვევის გამო თქვენს სახეზე ღიმილი ჩნდება. არიან ადამიანები, რომლებიც ნებისმიერ დროს იღიმიან, მაგრამ შეგიძლიათ დარწმუნებული იყოთ, რომ ისინი გაბრაზებულები არიან. ამ ღიმილით გამოხატავენ თავიანთ ბრაზს. რალაცას მაღავენ, სახეზე კი ცრუ ღიმილი ესახებათ. ისინი პირფერები არიან. პირფერი კი – არაბუნებრივი ადამიანია: თუ მასში რისხვაა – იგი გაიღიმებს, თუ სიძულვილია – სიყვარულს განასახიერებს, თუ სასტიკია, თანამგრძნობიარედ მოგვაჩვენებს თავს. პირფერი – შესანიშნავი მორალისტია – აბსოლუტურად არაბუნებრივი, როგორც პლასტმასის ყვავილი, მახინჯი, უსარგებლო, იგი, საერთოდ, არაა ყვავილი, მხოლოდ პრეტენზია აქვს ყვავილობაზე.

ტანტრა – ბუნებრივი მეთოდია. იყავით თავისუფალი და ბუნებრივი! ეს რთული იქნება, რადგან ძველი ჩვევებია დასანგრევი. ეს რთულია, რადგან პირფერების საზოგადოებაში მოგინევთ ცხოვრება. ეს რთულია, რადგან ყველგან მოგინევთ პირფერებთან კონფლიქტში შესვლა, მაგრამ უნდა გაიაროთ ეს. მძიმე იქნება,

რადგან ბევრი ინვესტიცია არსებობს ცრუ და ხელოვნურ პრეტენზიებში. შეგიძლიათ სრულიად მარტოსულად იგრძნოთ თავი, მაგრამ ეს მხოლოდ განვითარების საფეხურის გავლა იქნება. მალე სხვები იგრძნობენ თქვენს ბუნებრიობას, და გახსოვდეთ, ნამდვილი რისხვაც კი უკეთესია, ვიდრე ყალბი ღიმილი, რადგან სხვა თუ არაფერი, იგი ნამდვილია, ყალბი მაინც არაა, და თქვენს პიროვნებას შეესაბამება. რაც არ უნდა მოხდეს, შეგიძლიათ მისი იმედი გქონდეთ, ის ნამდვილია. ადამიანს, რომელსაც არ შეუძლია იყოს ნამდვილად გაბრაზებული, საერთოდ არ შეუძლია იყოს ბუნებრივი.

ეს ჩემი დაკვირვებაა: ნამდვილი რისხვა მშვენიერია, ხოლო არაგულწრფელი ღიმილი შემზარავია. გულწრფელ სიძულვილს თავისი საკუთარი სილამაზე აქვს, ისევე, როგორც ნამდვილ სიყვარულს, რადგანაც სილამაზე ჭეშმარიტებასთან კავშირშია. არა სიძულვილთან, არა სიყვარულთან – სილამაზე მართალია. ჭეშმარიტება ნებისმიერ ფორმაში ლამაზია. მართლა მკვდარი ადამიანი უფრო ლამაზია, ვიდრე მოჩვენებითად ცოცხალი, რადგან სხვა თუ არაფერი, ეს ნამდვილი სიცოცხლის ძირითადი თვისებაა.

მოლა ნასრედინს ცოლი მოუკვდა, და მიცვალებულის გარშემო მეზობლები შეიკრიბნენ, მაგრამ მოლა ნასრედინი ისე იდგა, ვითომც აქ არაფერიო. მეზობლებმა ვიშვიში და ტირილი მორთეს და უსაყვედურეს მას:

– რას დამდგარხარ, ნასრედინ? ის ხომ მოკვდა.

ნასრედინმა უპასუხა:

– მოიცადეთ! ის ისეთი პირფერიას სამი დღე მაინც დავიცდი და შევხედავ, მართლა მოკვდა თუ არა.

გახსოვდეთ, რომ სილამაზე ჭეშმარიტია, ბუნებრივია. გახდით უფრო ნამდვილი, და ყვავილობას დაიწყებთ. და რაც უფრო ბუნებრივი ხდებით, მით უფრო მეტად იგრძნობთ, რომ მრავალი რამ თავისთავად გშორდებათ. განზრახ არაფერს აკეთებდით ამისთ-

ვის, ისინი თავისთავად მოგშორდნენ. და როგორც კი შეიგრძნობთ ამის გემოს, უფრო და უფრო თავისუფალი, უფრო და უფრო ბუნებრივი და ნამდვილი გახდებით.

...შეგიძლია ჯაჭვების გაგლეჯა, – და ამგვარად თავისუფლების მიღწევა.

განთავისუფლება არც ისე შორსაა, იგი, უბრალოდ, თქვენ უკან იმალება. როცა ნამდვილი ხართ – კარი იხსნება... მაგრამ თქვენ ისეთი მატყუარა ხართ, ისეთი ფარისეველი, ისეთი არაგულწრფელი... ამიტომაც გრძნობთ, რომ განთავისუფლება ძალიან, ძალიან შორსაა. ეს ასე არაა! ნამდვილი ადამიანისთვის განთავისუფლება სწორედაც რომ ბუნებრივია. ისეთივე ბუნებრივია, როგორც ყველაფერი გარშემო. როგორც მდინარე ჩაედინება ოკეანეში, როგორც ორთქლი ადის ცისკენ, როგორც მზეა ცხელი, როგორც მთვარეა ცივი, სწორედ ასევეა ნამდვილი ადამიანი თავისუფალი. იგი არაფრით ტრაბახობს. თქვენ მოყოლა არაფრისა გჭირდებათ ადამიანებისთვის, არ გჭირდებათ იმის თქმა, რომ რაღაცას მიაღწიეთ.

როცა ლინ-ძის ჰკითხეს: „რა მოხდა? ხალხი ამბობს, რომ გასხივოსნებას მიაღწიეთ“. მან მხრები აიჩეჩა და თქვა.

– არაფერი მომხდარა. მე ხეებს ვჭრი ტყეში და წყალი დამაქვს აზრამში – ჭიდან დამაქვს წყალი და ხეებს ვჭრი იმიტომ, რომ ზამთარი ახლოვდება.

მან მხრები აიჩეჩა, და ეს ძალიან მრავლისმეტყველი ჟესტი იყო. მან უპასუხა:

– არაფერი მოხდა. რა უაზრობას მეკითხებით! ეს ბუნებრივია: ჭიდან წყლის ზიდვა და ტყეში ხეების მოჭრა. სრულიად ჩვეულებრივი ცხოვრებაა.

ლინ-ძი ამბობს: „როცა მეძინება, დასაძინებლად მივდივარ, და როცა მშობი, ვჭამ. ცხოვრება აბსოლუტურად ბუნებრივი გახდა“.

განთავისუფლება – ეს თქვენი ბუნებრივი არსებობაა. განთავისუფლება – ეს არაა რაღაც, რითაც შეგიძლიათ იტრაბახოთ. მასში არაფერია დიადი, არაფერია უჩვეულო. ეს, უბრალოდ, ბუნებრივი არსებობაა, უბრალოდ, საჭიროა, რომ საკუთარი თავი იყოთ.

მაშ, რა უნდა გააკეთოთ? გადაადგდეთ სიყალბე, მოჩვენებითობა, ყველაფერი, რასაც ქმნიდით თქვენი ბუნებრივი არსებობის გარშემო, გახდით ბუნებრივი. თავიდან ეს ძალიან, ძალიან ძნელი იქნება, მაგრამ მხოლოდ თავიდან. როგორც კი განენწყობით ამაზე, სხვებიც იგრძნობენ, რა დაგემართათ, რადგანაც ბუნებრივი არსებობა ისე ძლიერია, ისეთი მაგნეტიზმი აქვს... გარშემომყოფები იგრძნობენ, რომ რაღაც მოხდა: „ეს ადამიანი უკვე აღარ მოქმედებს ჩვენსავით, იგი სრულიად სხვაგვარი გახდა. თქვენ კი არაფერს დაკარგავთ, რადგანაც მხოლოდ ხელოვნური საგნები მოგძვრებათ. როცა ხელოვნურობა, სიყალბე, ნიღბები გადაგდებულია და ჩნდება სიცარიელე – ამ დროს იწყება ბუნებრივი არსებობის ნაკადი. მას სივრცე სჭირდება. იყავით ცარიელი, თავისუფალი და ბუნებრივი. დაე, ეს გახდეს მთავარი პრინციპი თქვენს ცხოვრებაში.

დღეისათვის საკმარისია.

თავი 2

ყველა პრობლემის მთავარი პრობლემა

სიმღერა გრძელდება:

თუ არაფერს ხედავ, როცა დაჟინებით უმზერ სივრცეს, თუ გონებით აკვირდები გონებას, მაშინ ქრება განსხვავებები და ბუდას მდგომარეობას აღწევ.

ღრუბლებს, რომლებიც ცაზე ირნევიან, არც ფესვები აქვთ და არც სახლი; შენც ასევე ნუ იქნები მიკერძოებული აზრების მიმართ, რომლებიც გონებაში ლივლივებენ. როცა პიროვნული გონება ჩნდება, განრჩევა სრულდება. სივრცეში ფორმები და ფერები ჩნდებიან, მაგრამ არ არსებობს არც შავი და არც თეთრი შეფერილობა. ყველა საგანი პიროვნული გონებიდან ჩნდება. მაგრამ თავად გონება არაა დამძიმებული სათნოებით ან მანკიერებით.

ყველა პრობლემის მთავარი პრობლემა – ეს თავად გონებაა.

პირველი, რაც უნდა გაიგოთ, – ესაა ის, თუ რა არის გონება? რა მასალისგან შედგება? წარმოადგენს თუ არა რეალურად არსებულ ობიექტს, თუ ეს, უბრალოდ, პროცესია? რეალურია იგი თუ არარეალური? და სანამ გონების ბუნებას არ შეიცნობთ, ვერც ერთ პრობლემას ვერ გადანყევით თქვენს ცხოვრებაში. შეგიძლიათ გულმოდგინედ ეცადოთ ამის გაკეთება, მაგრამ თუკი ცდილობთ, რომ მხოლოდ ინდივიდუალური პრობლემები მოაგვაროთ, მარცხისთვის ხართ განწირული – ეს აბსოლუტურად ზუსტია, – რადგანაც სინამდვილეში არ არსებობს არც ერთი პირადი პრობლემა. გონება – აი, ესაა პრობლემა. თქვენ თქვენს პრობლემას წყევით, მაგრამ ეს ვერ დაგეხმარებათ, რადგან მისი ფესვი ხელშეუხებელი რჩება.

ეს ზუსტად იგივეა, ხის ტოტები რომ გადაჭრათ, ფოთლები მოაცალოთ, მაგრამ არ ამოძირკვოთ იგი. ხეს ახალი ფოთლები გაეზრდება, ახალ ტოტებს ამოიყრის – უფრო მეტს, ვიდრე მანამდე, რადგანაც როცა ძველ ტოტებს ჭრით, ხე უფრო ინტენსიურ ზრდას და დატოტიანებას იწყებს. თუ არ იცით, როგორ ამოძირკვოთ ხე, თქვენი ბრძოლა უშედეგოა, უაზრობაა. თქვენ საკუთარ თავს ანადგურებთ, და არა ხეს. ბრძოლაში დახარჯავთ ენერგიას, დროს, სიცოცხლეს, ხე კი უფრო მეტად გაძლიერდება, უფრო მეტად გაიზრდება... და თქვენ გაოცდებით ამით: ასე ცდილობთ პრობლემების მოგვარებას, ისინი კი ზრდას და გამრავლებას განაგრძნობენ. ვერ მოასწრებთ ერთი პრობლემის გადაჭრას, მას მაშინვე შეცვლის ათობით ახალი...

ნუ ეცდებით ინდივიდუალური, ცალკე პრობლემების გადაჭრას. ისინი არ არსებობენ: გონება თავისთავადაა პრობლემა. მაგრამ გონება შიგნითაა დამალული, ამიტომაც ეუნოდებ მას „ფესვს“, იგი არ ჩანს. ყოველ ჯერზე, როცა პრობლემას აწყდებით, პრობლემა გარეთ იმყოფება. თქვენ შეგიძლიათ მისი დანახვა, აი, რატომ ტყუვდებით. ყოველთვის გახსოვდეთ: ხილული არასოდესაა ფესვი, ფესვი ყოველთვის უჩინარია, ყოველთვის დაფარულია.

არასოდეს ებრძოლოთ ხილულს, წინააღმდეგ შემთხვევაში ჩრდილებთან მოგიწევთ ბრძოლა. შეგიძლიათ სრულიად დაიხარჯოთ, მაგრამ თქვენს ცხოვრებაში არანაირი ტრანსფორმაცია არ მოხდეს. იგივე პრობლემები ისევ და ისევ გაჩნდება. შეგიძლიათ საკუთარ ცხოვრებას დააკვირდეთ და მიხვდებით, რასაც გვგულისხმობ. მე არ ვსაუბრობ რაიმე გონების თეორიაზე, მხოლოდ მისი არსებობის ფაქტზე ვლაპარაკობ. ეს ფაქტია: გონება ამოცნობილ უნდა იქნას.

ადამიანები მოდიან და მეკითხებიან: „როგორ მივალწიოთ გონების სიმშვიდეს?“ მე ვპასუხობ: „არ არსებობს არაფერი გონების სიმშვიდის მსგავსი. მე მსმენია.“

გონება არასოდესაა მშვიდად. არა-გონება სიმშვიდეა. გონება თავისთავად ვერასოდეს იქნება მშვიდობიანი და მდუმარე. თავად

გონების ბუნება მდგომარეობს იმაში, რომ დაძაბული იყოს, ადელ-
ვებული იყოს. გონება ვერასოდეს იქნება სუფთა, ვერ იქნება ცხა-
დი, რადგან გონება თავისი ბუნებით მოუწესრიგებელია, სიცხადე
ღრუბლებითაა დაფარული. სიცხადე შესაძლებელია გონების გა-
რეშე, სიმშვიდე შესაძლებელია გონების გარეშე, სიჩუმე შესაძლე-
ბელია გონების გარეშე, ამიტომ ნურასოდეს ეცდებით მდუმარე
გონების მიღწევას. თუ ამას აკეთებთ, თავიდანვე არასწორ მიმარ-
თულებას იღებთ.

ამიტომ პირველადი ამოცანაა – გაიგოთ ადამიანური გონების
ბუნება, მხოლოდ მაშინაა შესაძლებელი რაიმეს გაკეთება. თუ აკ-
ვირდებით, ვერასოდეს ნახავთ რაიმეს, გონების მსგავსს. ეს არაა
მატერია, ეს, უბრალოდ, პროცესია. ეს არაა საგანი, ეს... ბრბოს
ჰგავს.

არსებობენ ცალკეული აზრები, მაგრამ ისინი ისე სწრაფად
მოძრაობენ, რომ ვერ ასწრებთ მათ შორის შუალედების დანახვას.
შუალედები არ ჩანს, ამიტომ არც ისე გაცნობიერებული და ყუ-
რადღებიათ ხართ, გჭირდებათ, რომ ღრმად შეხვიდეთ მიმდინა-
რე პროცესების არსში. თუ სიღრმეში ჩაიხედავთ, დაინახავთ ერთ
აზრს, მეორე აზრს, კიდევ ერთ აზრს – მაგრამ არა თავად გონე-
ბას. აზრთა უწყვეტი ნაკადი, მილიონობით აზრი ქმნის ილუზიას,
რომ გონება არსებობს. იგი ზუსტად ისეთივეა, როგორც ბრბო, მი-
ლიონობით ადამიანი, რომელიც ბრბოში დგას. არის რაიმე, ბრბოს
მსგავსი? შეგიძლიათ ბრბოს, როგორც ერთი მთლიანობის დანახ-
ვა, გარდა იქ მდგომი ცალკეული პიროვნებებისა? მაგრამ ისინი
ერთად დგანან, მათი ერთობა გაძლევთ შეგრძნებას, რომ არსე-
ბობს რაღაც – ბრბოს მსგავსი. მაგრამ არსებობენ მხოლოდ ცალ-
კეული ადამიანები.

ეს პირველი შეღწევაა გონების არსში. დააკვირდით, და თქვენ
იპოვით აზრებს, მაგრამ ვერასოდეს შეეჩხებებით გონებას. და თუ
ეს თქვენი საკუთარი გამოცდილება გახდება – არა იმიტომ, რომ
მე ვამბობ ამას, არა იმიტომ, რომ ტილოპა ამბობს ამას, არა, ეს
ყველაფერი დიდად ვერ დაგეხმარებათ, – ხოლო თუ ეს თქვენი

გამოცდილება გახდება, თუ ეს თქვენი საკუთარი ცოდნა გახდება, მაშინ ბევრი რამ დაიწყებს შეცვლას. თქვენ მიხედვით რალაც ისეთ ღრმას თქვენი გონების შესახებ, რომ ამას ბევრი რამ მოჰყვება.

დააკვირდით გონებას და შეხედეთ, სადაა, როგორია. იგრძნობთ როგორ ცურავენ თქვენი აზრები. მათ შორის ინტერვალები იქნება. და თუ დიდი ხნის განმავლობაში დააკვირდებით, დაინახავთ, რომ შუალებები მეტია, ვიდრე თავად აზრები, რადგანაც ყოველი აზრი განცალკევებული უნდა იყოს სხვა აზრისგან. არსობრივად, ყოველი სიტყვა განცალკევებული უნდა იყოს სხვა სიტყვისგან. რაც უფრო შორს ნახვალთ წინ, მით უფრო, მეტ ინტერვალს, მით უფრო მეტ შუალებას აღმოაჩენთ. აზრი მოდის, მას კი შუალები მოჰყვება, რომელშიც აზრი არაა, შემდეგ სხვა აზრი... და სხვა შუალები... თუ გაუცნობიერებელი ხართ, ვერ დაინახავთ შუალებებს, ერთიდან მეორე აზრზე გადახტებით, საერთოდ ვერ ხედავთ ამ წყვეტას. რაც უფრო გაცნობიერებული ხდებით, მით უფრო მეტი შუალების დანახვა შეგიძლიათ. თუ სრულიად გაცნობიერებული გახდებით, კილომეტრობით შუალებები გაგეხსნებათ. და ამ შუალებებში მოხდება *სატორია*. ამ შუალებებში ჭეშმარიტება კარზე მოგიკაკუნებთ. ამ შუალებებში სტუმარი მოდის. ამ შუალებებში რეალიზდება ღვთაებრიობა, ან რალაც... როგორც არ უნდა დაარქვათ. და როდესაც გაცნობიერებულობა აბსოლუტურია, მაშინ არსებობს არყოფნის უზარმაზარი შუალები.

ეს ღრუბლების მოძრაობას ჰგავს. ისინი შეიძლება ისე ხშირი იყოს, რომ მათ მიღმა დამალული ცა ვერ დაინახოთ. ცის უკიდვრად სილურჯე დაკარგულია, თქვენ ღრუბლებით ხართ გარემოცული. მაგრამ დაკვირვებას განაგრძობთ: ჯერ ერთი ღრუბელი მოძრაობს, შემდეგ მეორე... და უეცრად მზერა უზარმაზარი ცის სილურჯეში იძირება. იგივე ხდება შიგნითაც: თქვენ უკიდვრად სილურჯეში ხართ, ხოლო აზრები, როგორც ღრუბლები, თქვენ გარშემო არიან, მთლიანად გაცხებენ. მაგრამ შუალებები არსებობენ, ცა არსებობს! როცა ცას უმზერთ – ეს *სატორია*, როცა ცა ხდებით

– ეს სამადჰია. სატორიდან სამადჰიმდე – მთელი ეს პროცესი წარმოადგენს გონებაში ღრმა შეღწევას, სხვას არაფერს.

გონება არ არსებობს ობიექტის სახით, – ეს პირველია. არსებობენ მხოლოდ აზრები.

მეორე: აზრები თქვენგან ცალკე არსებობენ, ისინი არ არიან თქვენი ბუნების ნაწილი, ისინი მოდიან და მიდიან. თქვენ რჩებით, განაგრძობთ არსებობას. ცას ჰგავხართ: იგი არასოდეს მოდის და არასოდეს მიდის, ყოველთვის არსებობს, ღრუბლები მოდიან და მიდიან, ისინი მოკლევადიანი მოვლენაა, ისინი არ არიან მუდმივნი. რომც ეცადოთ აზრზე მოჭიდებას, ვერ შეძლებთ მის დიდხანს შენარჩუნებას, ის უნდა წავიდეს, მას თავისი საკუთარი დაბადება და სიკვდილი აქვს.

აზრები არ არის თქვენი. თქვენ არ გეკუთვნით. ისინი მოდიან, როგორც მნახველები, სტუმრები – ისინი არ არიან ბატონები. დააკვირდით, იყავით მონმე, მაშინ ბატონი გახდებით, აზრები კი – სტუმრები. როგორც სტუმრები, ისინი მშვენიერნი არიან, მაგრამ თუკი სრულიად დაგავინყდათ, რომ ბატონი თქვენ ხართ, და ბატონები თქვენი აზრები ხდება, მაშინ შარში ხართ. ეს ჯოჯოხეთია. სახლი თქვენ გეკუთვნით, მაგრამ მისი მფლობელები სტუმრები ხდებიან. მიიღეთ ისინი, იზრუნეთ მათზე, მაგრამ თავი არ გააიგივოთ მათთან, წინააღმდეგ შემთხვევაში ისინი გახდებიან ბატონები. გონება პრობლემა ხდება, რადგანაც აზრები იმდენად ღრმად გითრევენ, რომ თქვენ სრულიად გავინყდებათ დისტანცია, გავინყდებათ, რომ ისინი სტუმრები არიან, მოდიან და მიდიან. ყოველთვის გახსოვდეთ ის, ვინც რჩება, – თქვენი ხასიათი, თქვენი დრო. ყოველთვის იყავით ყურადღებით მის მიმართ, ვინც არასოდეს მოდის და არასოდეს მიდის, ისევე როგორც ცა. შეცვალებს საერთო აღქმა, ნუ კონცენტრირდებით მნახველებზე, გამაგრდით ბატონის როლში და მაშინ სტუმრები მოვლენ და წავლენ.

რა თქმა უნდა, არიან კარგი და ცუდი სტუმრები, მაგრამ თქვენ არ უნდა იღელვოთ მათზე. კარგი ბატონი ყველა სტუმარს ერთნაირად ეპყრობა. კარგი ბატონი – უბრალოდ, კარგი ბატონია: მოდის

ცუდი აზრი და იგი ცუდ აზრს ზუსტად ისევე ეპყრობა, როგორც კარგს. მისი საქმე არაა, კარგია ეს აზრი თუ ცუდი, რადგანაც როგორც კი განასხვავებთ, – ეს აზრი კარგია, ეს კი ცუდი – რას აკეთებთ ამით? თქვენ იზიდავთ კარგ აზრებს თქვენთან ახლოს და განაგდებთ ცუდ აზრებს მოშორებით. ადრე თუ გვიან კარგ აზრთან გააიგივებთ თავს და კარგი აზრი გახდება ბატონი. ნებისმიერი აზრი ტანჯვას წარმოშობს, როდესაც იგი ბატონი ხდება, რადგანაც იგი არ წარმოადგენს ჭეშმარიტებას. აზრი თვალთმაქცურია, თქვენ კი მასთან აიგივებთ თავს. გაიგივება – ეს ავადმყოფობაა.

გურჯიევი ხშირად იმეორებდა, რომ აუცილებელია მხოლოდ ერთი რამ: არ ღირს თავის გაიგივება იმასთან, რაც მოდის და მიდის. მოდის დილა, მოდის შუადღე, მოდის საღამო, ისინი მიდიან, და ღამე დგება, შემდეგ კვლავ დილა მოდის. თქვენ რჩებით: არა როგორც თქვენ, რადგან ეს ასევე აზრია – არამედ როგორც წმინდა ცნობიერება. რჩებით არა როგორც თქვენი სახელი, რადგან ესეც აზრია, არა როგორც თქვენი ფორმა, რადგან ესეც აზრია; არა როგორც თქვენი სხეული, რადგან ერთხელ მიხვდებით, რომ ესეც აზრია, არამედ მხოლოდ სუფთა ცნობიერება – სახელისა და ფორმის გარეშე – მხოლოდ სისუფთავე, უფორმოება, უსახელობა, ცნობიერი არსების მხოლოდ ანმყო მდგომარეობა – მხოლოდ ეს რჩება.

თუ თავი გააიგივებთ, გონებად იქცევით. თუ თავი გააიგივებთ, სხეულად იქცევით. თუ თავი გააიგივებთ, სახელად და ფორმად იქცევით – იმად, რასაც ინდუსები „ნამა“-ს და „რუპა“-ს – სახელს და ფორმას უწოდებენ – და მაშინ ბატონი დაკარგულია. მაშინ თქვენ გაეინყვებათ მარადიული, და მოკლევადიანობა მნიშვნელოვანი ხდება. მოკლევადიანი – ადამიანური ცხოვრების სფეროდანაა, მარადიული კი – ღვთაებრივია.

თუ დაკვირვებას განაგრძობთ, ძალიან მალე გააცნობიერებთ მესამე მომენტს. მიხვდებით, რომ აზრები უცხო წარმოშობისაა, დაუპატიჟებელნი არიან. არც ერთი აზრი თქვენი არაა. ისინი ყოველთვის გარედან მოდიან, თქვენ, უბრალოდ, კორიდორი

ხართ მათთვის. ჩიტი ერთი კარიდან შემოფრინდება ხოლმე სახლში, ბუზები – მეორედან. ასევე აზრიც – შემოდის თქვენში და გადის თქვენგან. თქვენ ფიქრობთ, რომ აზრები – თქვენ გეკუთვნით. უფრო მეტიც, იბრძვით თქვენი აზრებისთვის, ამბობთ: „ეს ჩემი აზრია, ეს სიმართლეა“. განიხილავთ, კამათობთ, ცდილობთ დაამტკიცოთ, რომ „ეს – ჩემი აზრია“. მაგრამ არ არსებობს თქვენი აზრები, არ არსებობს ორიგინალური აზრები – ისინი ყველანი ნასესხები არიან, და მეორე პირიდანაც კი არა, რადგან თქვენამდე მილიონობით ადამიანი იმეორებდა იმავე აზრებს. აზრი – ისეთივე გარეგნული საგანია, როგორიც მატერია.

ერთხელ დიდმა ფიზიკოსმა ედინქტონმა განაცხადა, რომ რაც უფრო ღრმად აღწევს მეცნიერება მატერიაში, მით უფრო ნათელი ხდება, რომ საგნები – აზრებს წარმოადგენენ. ეს შესაძლებელია ასე იყოს. მე არ ვარ ფიზიკოსი, მაგრამ თუ ამ საკითხს სხვა კუთხიდან მივუდგები, მინდა გითხრათ, რომ ედინქტონი შესაძლებელია მართალი იყოს: საგნები უფრო და უფრო ემგვანებიან აზრებს. თუ ღრმად შედიხართ, თუ საკუთარ თავში უფრო ღრმად ჩადიხართ, აზრები უფრო და უფრო მეტად დაემსგავსება აზრებს. არსობრივად, ეს ერთი და იმავე მოვლენის ორი ასპექტია: მატერია – აზრს წარმოადგენს, აზრი კი – მატერიას.

როდესაც ვამბობ, რომ აზრი მატერიალურია, რას ვგულისხმობ? ვგულისხმობ იმას, რომ ისევე შეგიძლიათ აზრის გადაგდება, როგორც რაიმე საგნის. შეგიძლიათ ვინმეს თავში ჩაართყათ აზრი, როგორც რაიმე საგანი. შეგიძლიათ მოკლათ კიდეც ადამიანი აზრის მეშვეობით, ზუსტად ისევე, როგორც ხანჯლით. შეგიძლიათ გადასცეთ თქვენი აზრი, როგორც საჩუქარი, ან როგორც ინფექცია. აზრები მატერიალურია, ისინი ძალას წარმოადგენენ, მაგრამ თქვენ არ გეკუთვნით. ისინი მოდიან თქვენთან, ცოტა ხნით რჩებიან თქვენ შიგნით, შემდეგ კი გტოვებენ. მთელი სამყარო სავსეა აზრებითა და საგნებით.

ამ ფაქტის წყალობით, სწორედ იმიტომ, რომ აზრები მატერიალურია, ხდება სხვადასხვა საოცრებები. თუკი ვინმე ფიქრობს

თქვენზე და კეთილდღეობას გისურვებთ, ეს ასეც მოხდება, რადგანაც იგი გამუდმებით დებს თქვენში თავის ძალას. აი, რატომაც სასარგებლო დალოცვა, იგი ეხმარება. თუ თქვენ დაგლოცავთ ვილაც, ვინც არა-გონების მდგომარეობას მიაღწია, მაშინ დალოცვა ნამდვილი იქნება, რადგანაც ადამიანი, რომელიც არასოდეს იყენებს აზროვნებას, აზრობრივ ენერგიას აგროვებს, და ყველაფერი, რასაც იტყვის, ჭეშმარიტება იქნება. მანამ, სანამ ადამიანი არა-გონების მდგომარეობის სწავლას დაიწყებს...

ყველა აღმოსავლურ ტრადიციაში არსებობს განსაკუთრებული ტექნიკები და ენიჭება განსაკუთრებული ყურადღება იმას, რომ მან უნდა შეწყვიტოს ნეგატივში ცხოვრება, რადგანაც თუკი ერთხელ არა-გონების მდგომარეობას აღწევთ და თქვენი მიმართულება ნეგატიური რჩება, თქვენ შესაძლოა სახიფათო ძალა გახდეთ. მანამ, სანამ არა-გონების მდგომარეობას მიაღწევთ, აბსოლუტურად პოზიტიური უნდა გახდეთ. ეს არის მთელი განსხვავება თეთრ და შავ მაგიას შორის.

შავი მაგია – სხვა არაფერია, თუ არა მოვლენა, როდესაც ადამიანმა აზრის ენერგია დააგროვა ისე, რომ არ გადაუგდია თავისი ნეგატიურობა. ხოლო თეთრი მაგია – ესაა მოვლენა, როდესაც ადამიანმა ძალიან დიდ მენტალურ ენერგიას მიაღწია და მთელი თავისი ცხოვრება პოზიტიურ აზროვნებაზე დაამყარა. იგივე ენერგია, მაგრამ უარყოფითი ნიშნით, შავად იქცევა. იგივე ენერგია, დადებითი ნიშნით, თეთრი ხდება. აზრი – უზარმაზარი ძალაა. იგი მატერიალურია. ეს მესამეა, რაც უნდა გაიგოთ. ეს უნდა გაიგოთ და დაინახოთ თქვენ შიგნით.

ზოგჯერ ხდება, რომ თქვენ ხედავთ, როგორ მატერიალიზდა თქვენი აზრი, მაგრამ მხოლოდ იმის გამო, რომ მეტისმეტად ხართ განპირობებული მატერიალიზმისგან, ფიქრობთ, რომ ეს, უბრალოდ, დამთხვევაა. იგნორირებას უკეთებთ ამ ფაქტს, ყურადღებას არ აქცევთ, გულგრილი რჩებით მის მიმართ და ივინყებთ. მაგრამ გახსოვთ შემთხვევები, როდესაც ვილაციის სიკვდილზე ფიქრობდით, და იგი მოკვდა. თვლით, რომ ეს, უბრალოდ, დამთხ-

ვევაა. ზოგჯერ მეგობარზე გიფიქრიათ, და შინაგანად გაგჩენიათ სურვილი, რომ ის თქვენთან მოსულიყო, – და აი, ის კარზე აკაკუნებს. თქვენ ფიქრობთ, რომ ეს დამთხვევაა. ეს არაა დამთხვევა. სინამდვილეში არაფერია შემთხვევითი. ყველაფერს თავისი მიზეზი აქვს. თქვენი აზრები განაგრძობენ თქვენ გარშემო სამყაროს შექმნას. თქვენი აზრები მატერიალურია, ასე რომ, ფრთხილად იყავით მათთან. ფრთხილად მოეპყარით მათ! თუ ჯერ კიდევ არც ისე გაცნობიერებული ხართ, შეგიძლიათ ზიანი მიაყენოთ საკუთარ თავსაც და სხვებსაც, – სწორედ ასე აკეთებდით და აკეთებთ. და გახსოვდეთ, როდესაც ვინმესთვის ტანჯვას ქმნით, იმედგეროულად, გაუცნობიერებლად, საკუთარ თავსაც უქმნით ტანჯვას, რადგანაც აზროვნება ორლესული მახვილია. იგი თქვენც დაგჭრით, როცა ვინმე სხვას ჭრის.

სულ რაღაც ორი თუ სამი წლის წინ ერთი ებრაელი კაცი, ური ჰელერი, რომელიც აზრის ენერგიაზე მუშაობდა, BBC-ის ტელეარხზე ინგლისში აჩვენებდა თავის საოცარ უნარს – საკმარისი იყო მხოლოდ გაეფიქრა რაღაც მოვლენა, რომ მართლაც ასე ხდებოდა. ერთ კაცს, რომელიც ჰელერისგან ათი ფუტის მოშორებით იდგა და ხელში კოვზი ეჭირა, შესცქეროდა და ფიქრობდა კოვზზე კოვზი მოილუნა. თქვენ ხელით ვერ ღუნავთ მას, ის კი აზრის ძალით ღუნავს.

საოცრება ხდებოდა, და ური ჰელერმაც კი არ იცოდა, რომ ასეთი რამ შესაძლებელი იყო... ათასობით ადამიანი თავიანთ სახლებში უმზერდა ექსპერიმენტს. და როცა ურიმ მისთვის შეთავაზებული საგნები გადალუნა, ბევრ სახლში მსგავსი საგნები ჩამოიყარა და დეფორმაცია განიცადა. ათასობით ნივთი მთელ ინგლისში. თითქოს ენერგია ტელევიზორით გადმოვიდა. ური ჰელერი ექსპერიმენტს ათი ფუტის მოშორებით ატარებდა, ამ დროს კი სახლებში, ტელევიზორისგან ათი ფუტის მოშორებით ბევრი რამ მოხდა: ნივთები დაილუნა, ჩამოვარდა, დეფორმაცია განიცადა. ეს უცნაური იყო!

აზრები მატერიალურია, და მათ უზარმაზარი ძალა აქვთ. რუსეთში არის ერთი ქალი, მიხაილოვნა. მასაც შეუძლია ნივთებზე

ზემოქმედება შორი მანძილიდან, თავისკენაც მიიზიდოს რაიმე საგანი – მხოლოდ აზრის ძალით.

რუსეთს არ სჯერა ოკულტური რამეების – ეს კომუნისტური ქვეყანაა, ათეისტური ქვეყანაა, – ამიტომ ისინი მეცნიერული კუთხით მუშაობდნენ მიხაილოვნაზე, იმაზე, რაც ხდება. მაგრამ ყოველ ცდაზე წონაში თითქმის ორ ფუნტს იკლებს. საათნახეერიანი ექსპერიმენტის დროს თითქმის ორ ფუნტს კარგავს. რას ნიშნავს ეს? ეს ნიშნავს, რომ აზრის მეშვეობით თქვენ ენერგიას აგზავნი – თქვენ გამოუდმებით აკეთებთ მას.

თქვენი გონება მოლაყბაა. თქვენ უმიზნოდ ახდენთ აზრების ტრანსლირებას. და ასე ანადგურებთ ადამიანებს თქვენ გარშემო, ანადგურებთ საკუთარ თავს. თქვენ სახიფათო ხართ, თქვენ გამოუდმებით ახდენთ აზრების ტრანსლირებას. ბევრი რამ ხდება თქვენ გამო. და ეს უზარმაზარი ქსელია. მსოფლიო დღითი დღე უფრო და უფრო უბედური ხდება, რადგანაც დედამიწაზე უფრო და უფრო მეტი ადამიანი იბადება, და ისინი უფრო და უფრო მეტი აზრის ტრანსლირებას ახდენენ. ადრე მეტი იყო მშვიდობიანი ადამიანი და ნაკლები ტრანსლატორი. ბუდას ან ლაო-ძის დროს მსოფლიო ძალიან მშვიდი და ბუნებრივი იყო. ეს სამოთხე იყო. რატომ? მოსახლეობა ძალიან მცირე იყო – აი რაშია საქმე. ადამიანებს შორის არც ისე ბევრი მოაზროვნე იყო. ისინი უფრო შეგრძნებები-სადმი იყვნენ მიდრეკილნი, ვიდრე აზროვნებისადმი. და ადამიანები ლოცულობდნენ. პირველი, რასაც დილით აკეთებდნენ – ლოცვა იყო. ბოლოს, რასაც ძილის წინ აკეთებდნენ – ასევე ლოცვა იყო. და ასე მთელი დღის განმავლობაში, როცა დროს პოულობდნენ, თავისთვის ლოცულობდნენ.

რა არის ლოცვა? ლოცვა ყველას ლოცავს. ლოცვა თქვენს თანაგრძნობას ყველას უგზავნის. ლოცვა შხამის სანინაალმდეგოა, ნეგატიური აზრების სანინაალმდეგოა, იგი პოზიტიურია.

ეს მესამე გაგება იქნება აზრების შესახებ: ისინი მატერიალურია, ძლიერია, და მოგინევთ, რომ ფრთხილად მოეპყროთ მათ.

ჩვეულებრივ, თუ თქვენ გაუცნობიერებელი ხართ, განაგრძობთ და განაგრძობთ რაღაცაზე ფიქრს. ძალიან ძნელია ისეთი ადამიანის პოვნა, რომელსაც მრავალრიცხოვანი მკვლელობა არ ჩაუდენია თავის აზრებში, ძნელია ადამიანის პოვნა, რომელსაც ყველა შესაძლო ცოდვა და დანაშაული არ ჩაუდენია გონებაში – შემდეგ კი ეს სინამდვილეში ხდებოდა. და გახსოვდეთ: თქვენ შესაძლოა არ მოკლათ, მაგრამ თქვენმა გამუდმებულმა აზრებმა ვილაცის მოკვლაზე შესაძლოა შექმნას სიტუაცია, რომელშიც ეს ადამიანი მოკვდება. ვილაცას შეუძლია მიიღოს თქვენი აზრი, რადგანაც თქვენ გარშემო არიან თქვენზე სუსტი ადამიანები, აზრები კი წყლის დინებასავით მიედინება: დაღმავალი მიმართულებით. როდესაც გამუდმებით ფიქრობთ რაღაცაზე, მაშინ ვილაც თქვენზე სუსტმა შესაძლოა მიიღოს თქვენი აზრები და მკვლელობა ჩაიღინოს.

აი, რატომაა, რომ ისინი, ვინც ადამიანის შინაგანი არსი შეიცნო, ამბობენ, რომ ყველაფერზე, რაც დედამიწაზე ხდება, ყველას აკისრია პასუხისმგებლობა – ყველას. რაც არ უნდა მოხდეს ვიეტნამში, ამაზე პასუხისმგებელია არა მხოლოდ ნიქსონი, არამედ ყველა, ვინც აზროვნებს. მხოლოდ ის ადამიანი ვერ აგებს პასუხს, ვისაც გონება არ აქვს, სხვა შემთხვევაში ყველა პასუხისმგებელია. და თუ დედამიწა ჯოჯოხეთია, თქვენ ხართ მისი შემქმნელები. შენყვიტეთ პასუხისმგებლობის სხვებზე გადატანა. თქვენც ასევე ხართ პასუხისმგებელი. ეს კოლექტიური ფენომენია. შესაძლოა დაიწყოს ეპიდემია, ან მოხდეს აფეთქება თქვენგან ათასობით, მილიონობით კილომეტრში – მაგრამ მანძილს არანაირი მნიშვნელობა არ აქვს, რადგანაც აზრი არ წარმოადგენს სივრცობრივ მოვლენას, მას არ სჭირდება სივრცე. სწორედ ამიტომ, იგი საოცრად სწრაფად მოგზაურობს. სინათლეც კი ვერ გავრცელდება ასე სწრაფად, რადგანაც მას სივრცე სჭირდება. აზრი უფრო სწრაფად მოძრაობს. სინამდვილეში მის გადაადგილებას დრო არ სჭირდება, მისთვის არ არსებობს სივრცე. თქვენ შეგიძლიათ აქ იყოთ და რაღაცაზე იფიქროთ, და ეს „რაღაც“ ამერიკაში ხდება. ამის გამო რო-

გორ უნდა მოგთხოვონ პასუხისმგებლობა? პასუხისმგებლობას ვერ დაგაკისრებენ. ვერც ერთი სასამართლო ვერ დაგსჯით, მაგრამ ცხოვრების უკანასკნელ სასამართლოზე თქვენ დაისჯებით – თქვენ უკვე დასჯილი ხართ. აი, რატომ ხართ ასეთი უბედური.

ადამიანები მოდიან ჩემთან და მეუბნებიან: „ჩვენ არასოდეს არავის არაფერს ვუშავებთ, მაგრამ უბედურები ვართ“. თქვენ შეგიძლიათ არაფერი აკეთოთ, შეგიძლიათ მხოლოდ იფიქროთ, მაგრამ ფიქრი უფრო ვერაგია, ვიდრე მოქმედება. აზრის წინაშე ყველა დაუცველია.

არ-ფიქრი აუცილებლობას წარმოადგენს, თუ გსურთ, რომ ბოლომდე განთავისუფლდეთ ცოდვისგან, განთავისუფლდეთ დანაშაულისგან, განთავისუფლდეთ ყველაფრისგან, რაც გარშემო ხდება – ეს ბუდას მიზანია. ბუდა კი გასხივოსნებულია. ესაა ადამიანი, რომელიც გონების გარეშე ცხოვრობს, მას არ აკისრია პასუხისმგებლობა. აი, რატომ ამბობენ აღმოსავლეთში, რომ იგი არასოდეს აგროვებს კარმას და არასოდეს ქმნის დაბრკოლებებს მომავლისთვის. ბუდა ცხოვრობს, დადის, მოძრაობს, ჭამს, ლაპარაკობს, ბევრ რამეს აკეთებს, ამიტომ კარმას უნდა აგროვებდეს, რადგანაც კარმა ნიშნავს აქტივობას. მაგრამ აღმოსავლეთში ამბობენ, რომ მაშინაც კი, თუ ბუდა მოკლავს, იგი არ დააგროვებს კარმას. რატომ? თქვენ კი არავეინაც რომ არ მოკლათ, მაინც დააგროვებთ კარმას. რატომ?

ეს მარტივია: რაც არ უნდა აკეთოს ბუდამ, იგი ამას ყოველგვარი განსჯის გარეშე აკეთებს. იგი სპონტანურია. ეს არაა ქმედება. იგი არ ფიქრობს რაიმეზე – ყველაფერი თავისთავად ხდება. იგი შემსრულებელია. იგი მოძრაობს, როგორც სიცარიელე. იგი არ მსჯელობს რაიმეზე, არ ფიქრობს, როგორ გააკეთოს რაღაც. მაგრამ თუკი ცხოვრება ნებას აძლევს რაიმეს, რომ მოხდეს, მაშინ ისიც აძლევს საშუალებას, რომ ეს მოხდეს. მას უკვე აღარ აქვს ეგო წინააღმდეგობისთვის, იმისთვის, რომ რაღაც გააკეთოს.

ეს ნიშნავს – აუვსებელ, ცარიელ არსებად ყოფნას, საკუთარი „მე“-ს გარეშე, არსებად ეგოს გარეშე, ანატტა, ინდივიდუალობის

გარეშე. მაშინ თქვენ აღარაფერს აგროვებთ და არ ხართ პასუხისმგებელი იმ ყველაფერზე, რაც თქვენ გარშემო ხდება, მაშინ თქვენ ტრანსცენდენტური ხართ.

ყოველი აზრი ქმნის რალაცას თქვენთვისაც და სხვებისთვისაც. ყურადღებით იყავით! მაგრამ როდესაც ვამბობ: ყურადღებით იყავით, არ ვგულისხმობ, რომ „კარგი აზრები იფიქროთ“, არა, რადგან როდესაც კარგზე ფიქრობთ, ამავდროულად ცუდზეც ფიქრობთ. როგორ შეუძლია კარგს ცუდის გარეშე არსებობა? თუ სიყვარულზე ფიქრობთ, ირკვევა, რომ მის მიღმა სიძულვილი იმალება. როგორ შეიძლება სიყვარულზე იფიქრო სიძულვილზე ფიქრის გარეშე? თქვენ არ შეგიძლიათ იფიქროთ გაცნობიერებულად, სიყვარული შესაძლოა გონების ცნობიერ შრეში იყოს, მაგრამ სიძულვილი ქვეცნობიერშია დამალული – ისინი ერთად მოქმედებენ. ყოველ ჯერზე, როცა თანაგრძნობაზე ფიქრობთ, თქვენ სისასტიკეზე ფიქრობთ. შეგიძლიათ თანაგრძნობაზე ფიქრი, თუ სისასტიკეზე არ იფიქრებთ? შეგიძლიათ არაძალადობაზე ფიქრი, თუ ძალადობაზე არ იფიქრებთ? თავად სიტყვა „არაძალადობა“ შედგება სიტყვისგან – „ძალადობა“. იგი თავად ცნებაშია. შეგიძლიათ იფიქროთ ბრაჰმჩარიაზე, უბინოების აღქმაზე, თუ სექსზე არ იფიქრებთ? ეს შეუძლებელია: რას აღნიშნავს უბინოება, თუკი სექსზე არაა აზრები? და თუ ბრაჰმჩარია სექსის შესახებ აზრს ეფუძნება, მაშინ რაღაა საერთოდ ბრაჰმჩარია?

არა; ეს არსებობის სრულიად სხვა ხარისხია – აზროვნების გარეშე: არ არიან არც კარგი აზრები და არც ცუდი. უბრალოდ, არ-ფიქრის, არ-აზროვნების მდგომარეობაა. თქვენ მხოლოდ აკვირდებით, მხოლოდ გაცნობიერებული ხართ, მაგრამ არ ფიქრობთ. და თუ რაღაც აზრი მოდის... იგი მოვა, რადგანაც აზრები თქვენ არ გეკუთვნით, ისინი მხოლოდ დაცურავენ სივრცეში. გარშემო ყველაფერი ნოოსფეროს ქმნის, აზროსფეროს ქმნის – ყველგან.

მსგავსად იმისა, როგორც ჰაერი არსებობს, სწორედ ასევე არსებობს გარშემო აზრებიც, და აზრი თავისი საკუთარი ნებით მოდის. იგი მხოლოდ მაშინ ჩერდება, როდესაც უფრო და უფრო

ცნობიერი ხდებით. ამაში არის რაღაც: თუ თქვენ უფრო ცნობიერი ხდებით, აზრი, უბრალოდ, ქრება, დნება, რადგანაც გაცნობიერებას მეტი ენერგია აქვს, ვიდრე აზროვნებას.

გაცნობიერებულობა ცეცხლის ალივითაა აზროვნებისთვის. თითქოს ლამპას ანთებთ სახლში და სიბნელე ველარ შემოდის. სინათლეს აშორებთ, და ყველგან სიბნელე აღწევს, ამას ერთი წამიც არ სჭირდება, ეს მომენტალურად ხდება. როცა სახლში სინათლე ანთია, იქ სიბნელე ვერ აღწევს. აზრები სიბნელეს ჰგვანან: ისინი მხოლოდ სინათლის არარსებობის შემთხვევაში შემოდიან. გაცნობიერებულობა – ცეცხლია: როცა უფრო ცნობიერი ხდებით, თქვენში უფრო და უფრო ნაკლები აზრი აღწევს.

თუ თქვენ ქმედითად ხართ ჩართული თქვენს გაცნობიერებულობაში, თუ ინტეგრირებული ხართ მასში, აზრები ვერ შემოვლენ თქვენთან: აუღებელ ციტადელად იქეცით, ვერაფერი შემოაღწევს თქვენამდე. თქვენ არ ხართ დახურული. გახსოვდეთ, თქვენ სრულად გახსნილი ხართ, მაგრამ სწორედ გაცნობიერებულობის ენერგია ხდება თქვენი ციტადელი. ვერც ერთი აზრი ვერ შემოაღწევს თქვენში, აზრები მოვლენ და გვერდს აგვივლიან. დაინახავთ მათ გამოჩენას, და როდესაც მოგიახლოვდებიან, უბრალოდ, მიმართულებას იცვლიან. მაშინ შეგიძლიათ სადაც გსურთ იქ წახვიდეთ, ჯოჯოხეთშიც კი, ვერაფერი იმოქმედებს თქვენზე. ესაა ის, რასაც „გასხივოსნებაში“ ვგულისხმობთ.

თუ არაფერს ხედავ, როცა დაჟინებით უმზერ სივრცეს, თუ გონებით აკვირდები გონებას, მაშინ ქრება განსხვავებები და ბუდას მდგომარეობას აღწევ.

თუ არაფერს ხედავ, როცა დაჟინებით უმზერ სივრცეს... ეს მეთოდია, ტანტრას მეთოდია: უმზირო სივრცეს, ცას, ისე რომ ვერ ხედავდე, უყურო ცარიელი მზერით.

ზოგჯერ გიჟს ცარიელი მზერა აქვს – გიჟები და ბრძენები ასეთ დროს ჰგვანან ერთმანეთს. გიჟი უყურებს თქვენს სახეს, მაგრამ

გრძნობთ, რომ ის თქვენ არ გხედავთ. იგი უბრალოდ, თქვენ მიღმა იყურება, თითქოს შუშასავით გამჭვირვალე იყოთ. მის გზაზე დგახართ, მაგრამ თქვენ არ გხედავთ. გამჭვირვალე ხართ მისთვის: იგი თქვენ მიღმა, თქვენი გავლით იყურება. მისი მზერა თქვენზე არაა მომართული, ცნება „ზე“-ც კი არ არსებობს მისთვის. იგი, უბრალოდ, იყურება.

უყურეთ ცას ისე, რომ არ ხედავდეთ მას, რადგანაც თუკი რაიმეს ეძებთ, ღრუბელი შეგზლუდავთ. „რალაც“ ნიშნავს ღრუბელს, „არაფერი“ ნიშნავს ცისფერი ცის უკიდევანო პორიზონტს. არ ეძებთ არანაირი ობიექტი. თუ ობიექტს ეძებთ, თავად მზერა ქმნის ობიექტს: ჩნდება ღრუბელი და თქვენ უყურებთ ღრუბელს. არ უყუროთ ღრუბლებს. მაშინაც კი, როცა ღრუბლები მოჩანან, არ უყუროთ მათ – უბრალოდ, უცქირეთ, დაე მათ ცაზე ილივლივონ.

მოულოდნელად დგება ნამი, როდესაც თქვენ ეჩვევით არამზერის ამ მდგომარეობას – ღრუბლები თქვენთვის ქრება, რჩება მხოლოდ უკიდევანო ცა. ეს ძნელია, რადგანაც თვალები ფოკუსირებას ახდენენ, რადგანაც თქვენი თვალები მიჩვეულნი არიან საგნების ყურებას.

დააკვირდით პატარა ბავშვს დაბადების პირველ დღეს. მას ისეთივე თვალები აქვს, როგორიც ბრძენს ან გიჟს – მისი თვალები თავისუფალი და მოლივლივია. მას შეუძლია აიძულოს ორივე თვალს, რომ ცენტრში შეხვდნენ, შეუძლია საშუალება მისცეს მათ, რომ თვალის შორეულ კუთხეებში იცურაონ, ისინი ჯერ არ არიან ფიქსირებულნი. მას დინებადი სისტემა აქვს, მისი ნერვული სისტემა ჯერ არაა სტრუქტურირებული, იგი დინებადია. ამიტომ ბავშვი იმზირება ისე, რომ ვერ ხედავს საგნებს, – ეს გიჟური მზერაა. დააკვირდით ბავშვს – თქვენგანაც იგივე მზერა მოითხოვება, რადგანაც მეორე ბავშვობას უნდა მიაღწიოთ.

დააკვირდით გიჟს, რადგან გიჟი ამოვარდნილია საზოგადოებიდან. საზოგადოება – ესაა სტაბილური როლების, თამაშების სამყარო. გიჟი შეშლილია, რადგან მას ახლა არ გააჩნია ფიქსირებული როლი, იგი საზოგადოების გარეთაა: იგი ნამდვილი განკიც-

ხულია. ბრძენიც ნამდვილი განკიცხულია, მაგრამ სხვა განზომილებებში. იგი არაა გიჟი, ის ხომ ერთადერთი გონიერი ადამიანია. მაგრამ მთელი სამყარო შეშლილია, ფიქსირებულია – აი, რატომ გამოიყურება ბრძენიც გიჟივით. დააკვირდით გიჟს, აი, ის მზერა, რომელიც საჭიროა.

ტიბეტის ძველ სკოლებში ყოველთვის იყო გიჟი, რათა მაძიებლები დაკვირვებოდნენ მის თვალებს. გიჟს ძალიან აფასებდნენ. მას ეძებდნენ, რადგანაც მონასტერი ვერ იარსებებდა გიჟის გარეშე. იგი დაკვირვების ობიექტი ხდებოდა. მაძიებლები აკვირდებოდნენ მას, მის თვალებს, შემდეგ ცდილობდნენ დაკვირვებოდნენ სამყაროს მისი თვალებით. ეს შესანიშნავი დრო იყო.

აღმოსავლეთში გიჟები არასოდეს იტანჯებოდნენ ისე, როგორც დასავლეთში იტანჯებიან. აღმოსავლეთში მათ აფასებდნენ: გიჟი – ეს რაღაც განსაკუთრებულია. საზოგადოება ზრუნავდა მასზე, პატივს სცემდა, რადგანაც მასში იყო რაღაც ბრძენის და რაღაც ბავშვის. გიჟი ამოვარდნილია ე.წ. კულტურის, ცივილიზაციის საზოგადოებიდან. რა თქმა უნდა, იგი ქვემოთ ვარდება. ბრძენი ზემოთ ვარდება, გიჟი კი – ქვემოთ. ამაშია განსხვავება, მაგრამ ისინი ორივენი ამოვარდნენ საზოგადოებიდან. მათ ბევრი საერთო აქვთ. დააკვირდით გიჟს, და შემდეგ ეცადეთ, რომ მოახდინოთ მზერის გან-ფოკუსირება.

პარვარდში რამდენიმე თვის წინ ექსპერიმენტი ჩაატარეს და ძალიან გაოცდნენ. მეცნიერები ვერ იჯერებდნენ იმას, რაც აღმოაჩინეს. ისინი ცდილობდნენ გაერკვიათ, იყო თუ არა სამყარო ისეთი, როგორსაც ჩვენ ვხედავთ, რადგანაც უკანასკნელ რამდენიმე წელში მრავალი ახალი რაღაც აღმოაჩინეს.

ჩვენ სამყაროს ისეთად ვერ ვხედავთ, როგორიც სინამდვილეშია, ჩვენ ისეთად ვხედავთ მას, როგორსაც ველით, რომ დავინახოთ, რაღაცის პროექციას ვახდენთ მასზე.

ერთხელ დიდმა გემმა პირველად მიაღწია პატარა კუნძულს წყნარ ოკეანეში. კუნძულის მოსახლეობამ ვერ დაინახა იგი – ვე-

რავინ დაინახა! გემი უზარმაზარი იყო, მაგრამ ადამიანები მზად არ იყვნენ მის დასანახად, მათი თვალები მიჩვეული იყო გემებზე. ამ ადამიანებს წარმოდგენა არ ჰქონდათ ასეთ უზარმაზარ გემებზე. მათ თვალებს არ შეეძლოთ გემის მთლიანობაში დანახვა, უბრალოდ, უარს ამბობდნენ ამაზე.

ჰარვარდში ექსპერიმენტი ჩაატარეს ახალგაზრდა ადამიანზე. მას მისცეს სათვალე, რომლის შუშებიც დეფორმაციას იწვევდნენ, და შეიდი დღის განმავლობაში უნდა კეთებოდა. პირველი სამი დღე საცოდავ მდგომარეობაში იყო, რადგანაც ყველაფერი, მთელი სამყარო გამრუდებული იყო. ეს იმდენად ატკივებდა თავს, რომ ვერც იძინებდა. თვალდახუჭულისთვისაც კი კონტურები მრუდდებოდა... გამრუდებული სახეები, გამრუდებული ხეები, გამრუდებული გზები. სიარულშიც ხელი ეშლებოდა, რადგანაც ვერ საზღვრავდა, რა იყო სწორი და რა – მადეფორმირებული სათვალის პროექცია.

მაგრამ მოხდა სასწაული. სამი დღის შემდეგ იგი შეეჩვია სათვალეს, გამრუდებები გაქრა. სათვალე ძველებური დარჩა, მადეფორმირებული, მაგრამ ეს ახალგაზრდა კაცი სამყაროს ძველებურად, უწინდებური მანერით უმზერდა. ერთი კვირის შემდეგ ყველაფერი კარგად იყო: თავის ტკივილი და სხვა პრობლემები გაქრა. მეცნიერები გაოცდნენ. ვერ იჯერებდნენ მომხდარს. თვალები შეეჩვია სათვალეს, თითქოს არც ეკეთა. არადა, ეკეთა. ისევ ისე ამრუდებდა, მაგრამ თვალებმა ისე დაიწყეს სამყაროს დანახვა, როგორც ასწავლეს.

არავინ იცის, არსებობს თუ არა ის, რასაც ხედავთ. რეალობა შესაძლოა სრულიად სხვაგვარი იყოს. ფერები, ფორმები, რომლებსაც ხედავთ, – ყველაფერი თვალებიდან პროექცირდება. როცა დაჟინებულად უმზერთ და ფოკუსირებული ხარტ ხედვის ძველ მეთოდზე, საგნებს თქვენი მდგომარეობის შესაბამისად ხედავთ. აი, რატომ აქვს გიჟს არამდგრადი მზერა, ისეთი მზერა, თითქოს

იქ არ არისო, გეჩვენებათ, რომ ერთდროულად გიყურებთ და არ გიყურებთ.

ეს მზერა მშვენიერია. ეს ტანტრას ერთ-ერთი უდიადესი მეთოდია.

თუ არაფერს ხედავ, როცა დაუინებით უმზერ სივრცეს...

არ უცქიროთ, უბრალოდ, უყურეთ. თავიდან რამდენიმე დღე კვლავ და კვლავ დაინახავთ რაღაცას მხოლოდ თქვენი ძველი ჩვევის წყალობით. ჩვენ გვესმის რაღაც ჩვენი ძველი ჩვევის წყალობით. ვხედავთ – ძველი ჩვევის წყალობით. ვიაზრებთ რაღაცას ძველი ჩვევის წყალობით.

გურჯიევის ერთ-ერთი უდიდესი მიმდევარი, პ.დ. უსპენსკი თავისი მოსწავლეებისგან გარკვეულ რაღაცას მოითხოვდა, – ყველა აღშფოთებული იყო, ბევრმა დატოვა მასწავლებელი მხოლოდ ამ დაუინებელი მოთხოვნის გამო. თუ ვინმე იტყოდა: „გუშინ თქვენ თქვით...“, იგი დაუყოვნებლივ გააჩერებდა მოსაუბრეს და ეტყოდა: „ნუ ამბობთ ასე. თქვით: „მე გავიგე, რა თქვით გუშინ“. დაამატეთ: „მე გავიგე...“ ნუ გაიმეორებთ ჩემს ნათქვამს, თქვენ შესაძლოა არ იცოდეთ ეს. თქვით ის, რაც თქვენ გაიგეთ“.

იგი ამას ასეთი დაუინებით იმიტომ მოითხოვდა, რომ ჩვენ ჩვევის ადამიანები ვართ. თქვენ შესაძლოა კვლავაც გეთქვათ: „ბიბლიაში ნათქვამია...“, ის კი იყვირებდა: „არ თქვით ასე! უბრალოდ, თქვით, რომ თქვენ ასე გესმით: ასე ამბობს ბიბლია“. იგი ყოველ ფრაზაში მოითხოვდა: „ყოველთვის გახსოვდეთ, რომ ეს თქვენი გაგებაა“.

ჩვენ ისევე გვაინწყდება. მის მოსწავლეებს კვლავ და კვლავ, ყოველდღე ავიწყდებოდათ, ის კი ჯიუტი იყო. საშუალებას არ აძლევდა, რომ დაევიწყებინათ. ამბობდა: „უკან დაბრუნდით. დასაწყისისთვის თქვით: „მესმის რაც თქვით. ეს ჩემი გაგებაა“ – რადგანაც საკუთარი თავის შესაბამისად გესმით, თქვენი თავის შესაბამისად ხედავთ, რადგანაც ხედვის და მოსმენის უკვე ფორმირებული მა-

ნერა გაქვთ. იგი უნდა გადაადგოთ. იმისთვის, რომ სიცოცხლე შეიცნოთ, ყველა ფოკუსირებული მიდგომა, პოზიცია, – მოხსნილ უნდა იქნას. თქვენი თვალეები მხოლოდ ფანჯრები უნდა იყოს და არა პროექტორები. თქვენი ყურები მხოლოდ კარები უნდა იყოს და არა პროექტორები“.

აი, რა მოხდა ერთხელ. ფსიქოანალიტიკოსმა, რომელიც გურჯიევთან სწავლობდა, ასეთი ექსპერიმენტი სცადა. მან ძალიან მარტივი, მაგრამ ლამაზი კვლევა ჩაატარა საქორწინო ცერემონიაზე. თვითონ მოშორებით იდგა... ადამიანები ჩაივლიდნენ ხოლმე, იგი აკვირდებოდა და გრძნობდა, რომ მილოცვის მიმღებთაგან არავის ესმოდა, რასაც სტუმრები ეუბნებოდნენ... იმდენი ხალხი იყო, ვიღაც მდიდარი ქორწინდებოდა. ამრიგად, იგი თვითონაც შეუერთდა სტუმრებს და ძალიან მშვიდად უთხრა მილოცვის მიმღებებიდან რიგში პირველ მდგომს:

– დღეს ბებიაჩემი გარდაიცვალა.

მამაკაცმა უპასუხა:

– რა სასიამოვნოა თქვენი მხრიდან, რა მშვენიერია.

შემდეგსაც უთხრა იგივე, და მას უპასუხეს:

– ძალიან სასიამოვნოა.

ხოლო როცა სიძეს უთხრა, ბებია გარდაიცვალაო, მან უპასუხა:

– მეგობარო, დროა შენც მიბაძო.

არავინ არავის უსმენს. თქვენ ის გესმით, რის მოსმენასაც ელდო. ამის მოლოდინი – თქვენი განსაკუთრებულობაა, ანუ სათვალეა. მაგრამ თქვენი თვალეები ფანჯრები უნდა იყოს – სწორედ ამაში მდგომარეობს მეთოდი. არაფერი არ უნდა მოდიოდეს თვალეებიდან, რადგანაც თუკი რაღაც მოდის, მაშინ ღრუბელი იქმნება. მაშინ თქვენ ხედავთ საგნებს, რომლებიც არ არსებობენ. შემდეგ კი მოუხელთებელ ჰალუცინაციას... დაე თვალეებში და ყურებში წმინდა სიცხადე იყოს, თქვენი ყველა გრძნობა მკაფიო უნდა იყოს, სუფთა ალქმა მხოლოდ მაშინაა შესაძლებელი, რომ ცხოვრება გაგეხსნათ. როდესაც არსებობის შესახებ იცით, მაშინ

ისიც იცით, რა არის ბუდა, ღმერთი, რადგანაც მთელი ყოფიერება ღვთაებრივია.

თუკი არაფერს ხედავ, როცა დაჟინებით უმზერ სივრცეს, თუ ამას გონების მეშვეობით აკეთებ, მაშინ თავად გონებას აკვირდები...

თავიდან დაჟინებით დააკვირდით ცას. დაწეკით მიწაზე და უბრალოდ, შეხედეთ ცას. ეცადეთ, მხოლოდ ერთი რამ გააკეთოთ: არაფერს უყუროთ. თავიდან კვლავ და კვლავ ამოვარდებით პროცესიდან, კვლავ და კვლავ დაგავინწყდებით, რომ არაფერს უნდა უყუროთ. ვერ შეძლებთ, რომ გამუდმებით გახსოვდეთ ეს. ნუ აღელდებით, ეს ბუნებრივია, ასეთია თქვენი მრავალწლიანი ჩვევა. ყოველთვის, როცა გაგახსენდებათ, მოახდინეთ თვალების განფოკუსირება, გაათავისუფლეთ ისინი და უბრალოდ, უყურეთ ცას: არაფერი აკეთოთ, უბრალოდ, უცქირეთ. მალე დადგება დრო, როცა შეძლებთ ისე შეხედოთ ცას, რომ არ ეცადოთ მასში რაიმეს დანახვას.

მაშინ სცადეთ იგივე თქვენს შინაგან ცასთანაც:

თუ ამას გონების მეშვეობით აკეთებ, მაშინ თავად გონებას აკვირდები...

შემდეგ დახუჭეთ თვალები და უმზირეთ შიგნით ასეთივე მზერით, ეცადეთ, რომ რაიმე კონკრეტული დაინახოთ. აზრები ამოცურდებიან, მაგრამ თქვენ არ ეძებთ მათ, არ უყურებთ მათ, უბრალოდ, აკვირდებით. თუ ისინი მოდიან, ეს კარგია, თუ არ მოდიან, ესეც კარგია. მაშინ შეძლებთ, რომ შუალედები დაინახოთ: ერთი აზრი მიდის, მეორე მოდის – და მათ შორის წყვეტაა. თანდათანობით შეიძენთ უნარს დაინახოთ, როგორ ხდება აზრი გამჭვირვალე. მაშინაც კი, როცა აზრი ჩაივლის, თქვენ განაგრძობთ შუალედის – ღრუბლებს მიღმა არსებული ცის ხედვას.

რაც უფრო მეტად ეჩვევით ასეთ ხედვას, მით უფრო იშვიათად მოვლენ აზრები, ისინი სულ უფრო და უფრო ნაკლები იქნება. შუალედები გაიზრდება. აი, უკვე რამდენიმე წუთია, ერთი აზრიც არ მოდის, ყველაფერი ისე მშვიდად და წყნარადაა შიგნით – თქვენ პირველად ხართ გამთლიანებული. იგრძნობა ბედნიერების სრული სისავესე, არავითარი შფოთვა. და თუ ახალი ხედვა უფრო ბუნებრივი ხდება თქვენთვის, ასე ხდება... ეს უფრო ბუნებრივია – უბრალო ფოკუსირების, განპირობებულობის და დასაზღვრულობის მოხსნა.

განსხვავებები ქრება... არაფერია არც კარგი და არც ცუდი, არც ლამაზი და არც მახინჯი.

...და მიიღწევა ბუდას მდგომარეობა. ბუდას მდგომარეობა ნიშნავს „უმაღლეს გამოღვიძებას“. როცა არ არსებობს განსხვავებები და ყველა ბარიერი გაქრა, მაშინ მიიღწევა ერთიანობა და რჩება მხოლოდ არავინ. თქვენ არ შეგიძლიათ, რაიმე უნოდოთ მას, რადგანაც ისიც ორმაგობის ნაწილს წარმოადგენს. არა, თქვენ არაფერს ამბობთ, უბრალოდ, ახლა ორი გაქრა, მრავალი გაქრა. ახლა ეს უზარმაზარი მთლიანობაა, საზღვრების გარეშე.

ერთი ხე მეორეს ერწყმის, მინა ხეებს ერწყმის, ხეები ცას ერწყმიან, ცა მიღმიერს ერწყმის, თქვენ მე მერწყმით, მე თქვენ გერწყმით. ყველაფერი ერთიანდება, განსხვავებები ქრება, ყველაფერი დნება და ერთმანეთში იხსნება, როგორც ტალღები სხვა ტალღებთან. უკიდვგანო ერთიანობა ვიბრირებს, ცოცხლობს – საზღვრების გარეშე, განსაზღვრებების გარეშე, განსხვავებების გარეშე. ბრძენი ცოდვილს ერწყმის, ცოდვილი ბრძენს ერწყმის, კარგი ცუდი ხდება, ცუდი – კარგი, ღამე დღედ იქცევა, დღე – ღამედ, სიცოცხლე სიკვდილს ერწყმის, სიკვდილი კვლავ სიცოცხლედ ტრანსფორმირდება. ასე ხდება ყველაფერი ერთიანი.

ბუდას მდგომარეობა მხოლოდ მაშინ მიიღწევა, როდესაც არაფერია კარგი, არაფერია ცუდი, არც ცოდვაა და არც სათნოება, არც სიბნელე, არც ღამე – არაფერი, განსხვავებები ქრება. განსხ-

გავებები იმიტომ არსებობს, რომ თქვენი თვალები ასეა განვრთნილი. განსხვავებები – განვრთნის შედეგია. იგი არ არსებობს ყოფიერებაში, იგი თქვენ მიერ პროექცირდება გარე სამყაროში, იგი არ არსებობს. ეს მხედველობის სიცრუეა, ილუზიაა.

ღრუბლებს, რომლებიც ცაზე ირნევიან, არც ფესვები აქვთ და არც სახლი; შენც ასევე ნუ იქნები მიკერძოებული აზრების მიმართ, რომლებიც გონებაში ლივლივებენ. როცა პიროვნული გონება ჩნდება, განარჩევა სრულდება.

ღრუბლებს, რომლებიც ცაზე ირნევიან, არც ფესვები აქვთ და არც სახლი... იგივე შეიძლება ითქვას თქვენს აზრებზეც, თქვენს შინაგან ცაზე. აზრებს არ გააჩნიათ ფესვები, სახლი, ისინი ღრუბლებივით დახეტიალობენ. ამიტომ საჭირო არაა მათთან ბრძოლა, მათ წინააღმდეგ ყოფნა, იმის მცდელობაც კი არაა საჭირო, რომ გააჩეროთ აზრები.

კარგად უნდა გაიაზროთ ეს, რადგანაც ადამიანი, რომელიც მედიტაციითაა გატაცებული, აზროვნების გაჩერებას ცდილობს. მაგრამ არაფერი გამოსდის, რადგანაც თავად აზროვნების გაჩერების მცდელობაც უკვე აზრს წარმოადგენს. მედიტაციის მცდელობა – ეს უკვე აზრია, ბუდას მდგომარეობის მიღწევის მცდელობა – ეს უკვე აზრია.

ნუთუ შესაძლებელია აზრის გაჩერება კიდევ ერთი აზრის მეშვეობით? როგორ შეგიძლიათ გააჩეროთ ერთი განზრახვა მეორეს შექმნით? თქვენ მოეჭიდებით მას და ასე გაგრძელდება უსასრულოდ, შეზიზღებამდე. ნუ ებრძვით – რადგანაც... ვინ ებრძვის? ვინ ხართ თქვენ? მხოლოდ აზრი, ამიტომ ნუ გახდებით ერთი აზრის ბრძოლის ველი მეორესთან ბრძოლაში. უკეთესია, დარჩეთ მოწმედ და უბრალოდ, დააკვირდეთ მოლივლივე აზრებს. ისინი ჩერდებიან, მაგრამ არა იმიტომ, რომ თქვენ აჩერებთ ძალისხმევის მეშვეობით. თქვენ უფრო და უფრო ცნობიერი ხდებით – აი, რატომ გამოგდით ეს. აზრები არასოდეს ჩერდებიან. ისინი გენი-

ნააღმდეგებიან. სცადეთ და მიხვდებით. ეცდებით აზრის გაჩერებას – ის კი წინააღმდეგობას გაგიწევთ. აზრები ჯიუტები არიან, უდრეკები და ძალიან დაჟინებულები არიან, პათჰა-იოგებივით. თქვენ მათ გადაყრით, ისინი კი დაბრუნდებიან. თქვენ დაიღლებით, ისინი კი – არა.

ერთხელ ტილოპასთან ერთი კაცი მივიდა, რომელსაც ბუდას მდგომარეობის მიღწევა სურდა. მას სმენოდა, რომ ტილოპამ ეს შეძლო. ტილოპა ტაძარში ცხოვრობდა, სადღაც ტიბეტში. კაცი ტაძარში შევიდა, იქ მჯდომ ტილოპას მიუახლოვდა და უთხრა:

– მინდა, რომ ჩემი აზრები გავაჩერო.

ტილოპამ უპასუხა:

– ეს ძალიან მარტივია. ტექნიკას აგიხსნი და ასე გააკეთე: დაჯექი და არ იფიქრო მაიმუნებზე. ეს საკმარისი იქნება.

კაცს გაუკვირდა:

– ასე მარტივად? მაიმუნებზე არ ვიფიქრო? მე ხომ არც არასოდეს მიფიქრია მათზე.

ტილოპამ თქვა:

– გააკეთე ეს და ხვალ დილით ჩემთან მოდი.

წარმოგიდგენიათ, რა დაემართა ამ სანყალ კაცს?

მაიმუნები, გარშემო სულ მაიმუნები... მათ სრულიად დაიპყრეს იგი. ღამით წამითაც ვერ იძინებდა. თვალებს ახელდა – იქვე მაიმუნები ისხდნენ და სახეს მანჭავდნენ. თვალებს ხუჭავდა – ისინი მაინც იქ ისხდნენ! გაოგნებული იყო. „რატომ მომცა ტილოპამ ეს ტექნიკა?!” თუ მაიმუნებია პრობლემა, ამას ხომ ადრე არასოდეს შევუწუხებდნარ. ეს პირველად დაშემართა!“ ცდილობდა არ ეფიქრა, ძალიან ცდილობდა, მაგრამ... მაიმუნები არ ტოვებდნენ.

თითქმის შემლილი იყო, როცა კვლავ მივიდა ტილოპასთან, და შეევედრა:

– მიშველე რამე! აღარ მინდა ეს ყველაფერი, რა კარგად ვიყავი ადრე, აღარ მინდა მედიტაცია. აღარ მინდა შენი გასხივოსნება – მხოლოდ მიხსენი ამ მაიმუნებისგან!

თუკი მაიმუნებზე არ ფიქრობთ, შეიძლება ისე მოხდეს, რომ ისინი არ მოვიდნენ თქვენთან. მაგრამ თუ თქვენ არ გინდათ... თუკი არ გინდათ, რომ ისინი მოვიდნენ, მაშინ ისინი აუცილებლად მოვლენ.

აი, რა ემართებათ ადამიანებს. ტილოპა ხუმრობდა. იგი ამბობდა: „თუ შეეცდებით, რომ აზრი გააჩეროთ, ვერ შეძლებთ ამას. პირიქით, აზრის გაჩერების მცდელობა ენერგიას აძლევს მას, მისგან გაქცევის ძალისხმევა ყურადღებას ამახვილებს მასზე“.

ყოველთვის, როცა რაღაცის თავიდან აცილებას ცდილობთ, მეტისმეტად დიდ ყურადღებას მიაპყრობთ მას. თუ არ გინდათ რომ იფიქროთ, უკვე ფიქრობთ ამაზე. დაიმახსოვრეთ ეს. წინააღმდეგ შემთხვევაში იგივე ბედი გელით. სანყალი კაცი შეპყრობილი გახდა მაიმუნებით, რადგან მათი გაჩერება სურდა.

თქვენ არ გჭირდებათ აზროვნების გაჩერება. აზრებს არ აქვთ ფესვები. ისინი უსახლ-კარო მოხეტიალეები არიან, არაა საჭირო მათ გამო აღელვება. უბრალოდ, დააკვირდით, ისე რომ არ უყუროთ. უბრალოდ, დააკვირდით. თუ ისინი მოდიან, კარგია, არ გეგონოთ, რომ რაღაც ისე ვერაა. საკმარისია მცირე შეგრძნება, რომ ეს კარგი არაა, და თქვენ ბრძოლას იწყებთ. ყველაფერი ბუნებრივია, როგორც ფოთლები იზრდებიან ხეებზე, ასევე მოდიან აზრები თავში. ეს ნორმალურია, ეს მშვენიერია, ასეც უნდა იყოს. ძალიან კარგია – თუ აზრები არ მოდიან. უბრალოდ, დარჩით მიუკერძოებელ დამკვირვებლად – ნუ იქნებით ნურც მომხრე, ნურც მონინააღმდეგე, ნუ შეაფასებთ, ნუ განსჯით, დარჩით საერთოდ თვალსაზრისის გარეშე.

რაც უფრო მეტს უყურებთ, მით უფრო ნაკლებს იპოვით, და თუ უფრო ღრმად ჩაიხედავთ, აზრები გაქრობას დაიწყებენ, გაიფანტებიან. როგორც კი ამას გააცნობიერებთ, გასაღები თქვენს ხელში იქნება. გასაღები, რომელიც დიად საიდუმლოს ხსნის: გუდას მდგომარეობას.

ღრუბლებს, რომლებიც ცაზე ირწევიან, არც ფესვები აქვთ და არც სახლი; მენტ ასევე ნუ იქნები მიკერძოებული აზრების მი-

მართ, რომლებიც გონებაში ლივლივებენ. როცა პიროვნული გონება ჩნდება, განრჩევა სრულდება.

თქვენ არ ხართ აზრები, მაგრამ ხართ სივრცე, რომელშიც ისინი დაცურავენ. როდესაც შეძლებთ დაინახოთ, რომ აზრები დაცურავენ, მაშინ მიაღწევთ პიროვნულ გონებას, მიაღწევს ცნობიერების ფენომენს. მაშინ განრჩევა გაქრება და აღარ იქნება არც კარგი და არც ცუდი, გაქრება სურვილები. თუ არაფერია არც კარგი და არც ცუდი, მაშინ აღარაფერია სასურველი ან ისეთი, რასაც უნდა ვუფროთხილდეთ.

ამის მიღებით თქვენ თავისუფალი და ბუნებრივი გახდით. შეგიძლიათ გაჰყვეთ ცხოვრების დინებას ისე, რომ არსად იმოგზაუროთ, რადგანაც არ არსებობს დანიშნულების წერტილი, არ არსებობს მიზანი. თქვენ შეგიძლიათ ცხოვრების ყოველი წამით დატკბეთ – ყველაფრით, რასაც მეხსიერებაში ინახავთ. ტკბებით, რადგან აღარ გაქვთ სურვილები, მოლოდინები. არაფერს ითხოვთ და მაღლიერებით იღებთ იმას, რასაც გაძლევენ. იჯდე და სუნთქავდე – ეს ისეთი მშვენიერია! იყო აქ – ისეთი საოცრებაა, რომ ყოველი წამი სასწაული ხდება.

სივრცეში ფორმები და ფერები ჩნდება, მაგრამ არ არსებობს არც შავი და არც თეთრი შეფერილობა. ყველა საგანი პიროვნული გონებიდან ჩნდება. მაგრამ თავად გონება არაა დაბინძურებული სათნოებით ან მანკიერებით.

თქვენ დაინახავთ, რომ სივრცეში ფორმები და ფერები ჩნდება. ღრუბლები უამრავ სხვადასხვა ფორმას ღებულობენ: სპილოები-სას, ლომებისას – რისიც გნებავთ. სივრცეში ფორმები და ფერები მოდის და მიდის... მაგრამ არ არის არც თეთრი და არც შავი შეფერილობა... რაც არ უნდა მოხდეს, ცა ხელშეუხებელი, შეუფერავი რჩება. დილით იგი ცეცხლს ჰგავს, მზიდან მომდინარე წითელ ალს, მთელი ცა წითლდება, მაგრამ სად მიდის სინითლე ღამით?

ლამით ცა შავია, ბნელია. სად მიდის სიბნელე დილით? ცა შეუფერაღი, ხელშეუხებელი რჩება.

ასეთია სანიასის გზა: რაც არ უნდა მოხდეს, დარჩეს ცასავით შეუფერაღი... კარგი აზრი მოდის – სანიასი არ ტრაბახობს ამით. იგი არ ამბობს: „მე კარგი და სათნო აზრებით ვარ აღსავსე. მთელ სამყაროს ვლოცავ“. არა, ის არ ტრაბახობს, რადგანაც შეფერილობას ღებულობს, თუ ამას აკეთებს. სანიასი არ ამტკიცებს, რომ ის კარგია. თუ ცუდი აზრი მოდის, იგი არ ღელავს ამის გამო – წინააღმდეგ შემთხვევაში შეფერილობას მიიღებს. კარგი თუ ცუდი, დღე თუ ღამე – იგი მხოლოდ აკვირდება ყველაფერს, რაც მოდის და მიდის. იცვლება სეზონები – იგი აკვირდება, ახალგაზრდები ბერდებიან, ის კი აკვირდება – ის შეუფერაღი რჩება. და ეს სანიასის არსებობის ყველაზე ღრმა შუაგულია: იყოს როგორც ცა, როგორც სივრცე.

ეს მართლაც ასეა. როცა თქვენ აზროვნებთ – თქვენ შეფერილი ხართ, ასეთია აზროვნების პროცესი. როდესაც ფიქრობთ, კარგი ხართ თუ ცუდი, ბრძენი თუ ცოდვილი, ეს აზროვნების პროცესია, რადგანაც თქვენი შინაგანი ცა არასოდეს არაფერი გახდება. ეს ყოფიერებაა, იგი არასოდეს არაფერი გახდება. ყველაფერი იგივედება ერთთან ან მეორესთან, გარეგნულ სახესთან და სახელწოდებებთან, გარკვეულ ფერებთან, ამა თუ იმ ფორმასთან, რომელიც სივრცეში ჩნდება: ყველაფერი რაღაცად ყალიბდება. თქვენ – ყოფიერება ხართ, თქვენ უკვე წარმოადგენთ მას, არ არის საჭირო რაიმე გახდეთ.

შეხედეთ ცას – მოდის გაზაფხული, და ჰაერი ჩიტების ჭიკჭიკითა და ყვავილების სურნელით იჟლინდება. შემდეგ ზაფხული მოდის, შემდეგ კი შემოდგომა. ამას თან ახლავს წვიმები, და ბუნება იცვლება, იცვლება, იცვლება... ეს ყველაფერი ერთი ცის ქვეშ ხდება, მაგრამ მას არაფერი ფერავს. ცა ძალიან შორეული, ყველგანმყოფი და ამავე დროს შორეული რჩება, ყველაფერთან მიახლოებული, მაგრამ მაინც ძალიან, ძალიან შორეული.

სანიასი ცას ჰგავს, თუმცა იგი მინაზე ცხოვრობს: მოდის შიმშილი და სიმაძლრე, ზაფხული და ზამთარი, კარგი და ცუდი დღე-

ები. კარგი განწყობა, ამაღლებული განწყობა, აღტაცება, ეიფორია, ცუდი განწყობა, დეპრესია, დარდი, ნუხილი. ყველაფერი მოდის და მიდის, ის კი რჩება, როგორც დამკვირვებელი. უბრალოდ, უყურებს; იცის, რომ ყველაფერი იმოძრავენს, ბევრი რამ მოვა და წავა. იგი აღარაფერთან აიგივენს თავს.

არ-გაიგივება – ესაა სანიასა, და სანიასა უდიადეს ყვავილობას წარმოადგენს, უდიადეს გაფურჩქენას, რაც კი შესაძლებელია.

სივრცეში ფორმები და ფერები ჩნდება, მაგრამ არ არსებობს არც შავი და არც თეთრი შეფერილობა. ყველა საგანი პიროვნული გონებიდან ჩნდება. მაგრამ თავად გონება არაა დაბინძურებული სათნოებით ან მანკიერებით.

როდესაც ბუდამ მილმიერს, ანუ სრულ, ზღვრულ გასხივოსნებას მიაღწია, მას ჰკითხეს: „რას მიაღწიე?“ მას გაეცინა და უპასუხა: „არაფერს, რადგანაც ყველაფერი უკვე არსებობს ჩემ შიგნით. რაიმე ახალისთვის არ მიმიღწევია. ყველაფერი ახალი მარადიულად არსებობდა ჩემში, ესაა ჩემი ჭეშმარიტი ბუნება. მაგრამ არ მახსოვდა, ვერ ვაცნობიერებდი მას. განძი ყოველთვის იქ იყო, მაგრამ საერთოდ, აღარც მახსოვდა“.

თქვენ დაივიწყეთ. სულ ესაა. ეს არის თქვენი უმეცრება. იმის მიხედვით, რაც თქვენს ბუნებას შეეხება, თქვენსა და ბუდას შორის არ არსებობს სხვაობა; არის მხოლოდ ერთი განსხვავება: თქვენ არ გახსოვთ, ვინ ხართ, მას კი ახსოვს. თქვენც ასეთივე ხართ, მაგრამ მას ახსოვს, თქვენ კი – არა. ის გამოღვიძებულია, თქვენ ღრმად გძინავთ, მაგრამ ბუნება ერთი და იგივე გაქვთ.

ტექნიკებზე საუბრისას, ტილოპა გვირჩევს: იცხოვრეთ მიწაზე ისე, თითქოს ცა იყოთ. სწორედ ეს აქციეთ არსებობის სახედ. ვილაც გიბრაზდებათ, შეურაცხყოფას გაყენებთ – დააკვირდით. თუ თქვენში ბრაზი ჩნდება, დააკვირდით, იყავით დამკვირვებელი მთის მწვერვალზე, განაგრძეთ დაკვირვება, დაკვირვება და დაკვირვება. დააკვირდით ისე, რომ არაფერს უყუროთ, შეპყრობილო-

ბის გარეშე. როცა თქვენი აღქმა ცხადი გახდება, უეცრად, მყისიერად, დროის მიღმა – რაღაც მოხდება. მოულოდნელად თქვენ ბოლომდე გამოიღვიძებთ. თქვენ ბუდა ხდებით, გასხივოსნებული, გამოღვიძებული.

რას იღებს ბუდა ამისგან? არანაირ სარგებელს. პირიქით, ის ბევრს კარგავს: ტანჯვა, ტკივილი, სევდა, შფოთვა, პატივმოყვარეობა, ეჭვიანობა, სიძულვილი, მესაკუთრეობის ინსტინქტი, სისასტიკე – იგი ამ ყველაფერს კარგავს. და რას აღწევს? არაფერს. იგი აღწევს იმას, რაც უკვე არსებობს. იგი იხსენებს.

დღეისათვის საკმარისია.

თავი 3

ბნელისა და ნათელის ბუნება

სიმღერა გრძელდება:

საუკუნეთა სიბნელეს არ ძალუძს დაფაროს მზის ნათება, სამ-სარას ხანგრძლივი კალა ეერასოდეს დაფარავს გონების კაშკაშა სინათლეს.

სიტყვები წარმოითქმება, რათა სიცარიელე ახსნას, მაგრამ შეუძლებელია სიცარიელის, როგორც ასეთის ახსნა.

თუმცა ჩვენ ვამბობთ: „გონება კაშკაშაა, როგორც სინათლე“, იგი სიტყვებისა და სიმბოლოების მიღმაა. თუმცა არსების შიგნით გონება ცარიელია, იგი ყველაფერს მოიცავს და ყველაფერს თავის თავში შეიცავს.

მოდით, დასაწყისისთვის ცოტა ვიმედიტიროთ. სიბნელის ბუნება – ეს ყოფიერების ერთ-ერთი ყველაზე იდუმალი მოვლენაა. თქვენი ცხოვრება იმდენადაა მისით მოცული, რომ თავს უფლებას ვერ მისცემთ, ამ მოვლენაზე არ იფიქროთ. საჭიროა შეეგუოთ სიბნელის ბუნებას, რადგანაც იგივე ბუნება აქვს ძილსაც, სიკვდილსაც, და იგივე ბუნება აქვს ვერ-ხედვასა და უმეცრებასაც.

პირველი, რაც გაგეხსნებათ, თუ სიბნელეზე იმედიტირებთ, ისაა, რომ იგი არ არსებობს. სიბნელე არის, მაგრამ არსებობის გარეთ. იგი უფრო იდუმალია, ვიდრე სინათლე. მას საერთოდ არ გააჩნია არსებობა, პირიქით, სიბნელე – ეს სინათლის არარსებობაა. იგი არსად არაა, მას ვერ იპოვით, იგი, უბრალოდ, არ არსებობს. იგი თავისთავად არ არის, სინამდვილეში იგი არ არსებობს, სიბნელე – ეს უბრალოდ სინათლის არარსებობაა. თუ სინათლეა, მაშინ სიბნელე არაა, თუ სიბნელეა, მაშინ სინათლე არაა. ეს სი-

ნათლის არარსებობაა. სინათლე მოდის და მიდის, სიბნელე კი რჩება. იგი არაა, მაგრამ მაინც განაგრძობს არსებობას. თქვენ შეგიძლიათ შექმნათ სინათლე, ან გააქროთ იგი, მაგრამ არ შეგიძლიათ შექმნათ ან გააქროთ სიბნელე – იგი ყოველთვისაა, თუმცა რომ საერთოდ არ არსებობს.

მეორე: თუ დაფიქრდებით, მიხვდებით, რომ რადგანაც სიბნელე არ არსებობს, მას ვერაფერს მოუხერხებთ. და თუ შეეცდებით – წააგებთ. სიბნელის დამარცხება შეუძლებელია – როგორ შეიძლება დაძლიო ის, რაც არ არის? როცა ის მოგერევათ, თქვენ იფიქრებთ: „ის ძალიან ძლიერია, რადგანაც მომერია“. ეს აბსურდია! ბნელს არ გააჩნია ძალა, როგორ შეიძლება ჰქონდეს ძალა იმას, რაც არ არის? თქვენ არ დამარცხებულხართ სიბნელის და მისი ძალის მიერ – თქვენ დამარცხდით საკუთარი სიბრყივეის გამო. თქვენ პირველმა დაიწყეთ ბრძოლა – ეს სიბრყივეა. როგორ შეიძლება ებრძოლო იმას, რაც არ არის? და გახსოვდეთ, თქვენ მრავალ ისეთ რამეს ებრძვით, რაც არ არსებობს. ისინი ზუსტად ასევე – ბნელს ჰგავნან.

მორალი – ესაა ბრძოლა სიბნელის წინააღმდეგ, ამიტომ ეს სისულელეა. მორალი ებრძვის სიბნელეს, რაღაც ისეთს, რაც თავისთავად არ არსებობს. სიძულვილი სინამდვილეში არ არსებობს, იგი – სიყვარულის არარსებობაა. რისხვა არ არსებობს რეალურად, ეს – თანაგრძნობის არარსებობაა. უმეცრება არ არსებობს რეალურად, ეს ბუდას მდგომარეობის, გასხივოსნებულობის არარსებობაა. სექსიც ასევე არ არსებობს სინამდვილეში, ეს – ბრაჰმჩარიას არარსებობაა. მორალი ებრძვის იმას, რაც არ არსებობს. მორალისტი ვერასოდეს მიაღწევს წარმატებას, ეს შეუძლებელია. ბოლოს და ბოლოს იგი უნდა დამარცხდეს, რადგანაც მისი ყველა ძალისხმევა აბსურდულია.

სწორედ აქაა განსხვავება რელიგიასა და მორალს შორის: მორალი ცდილობს ებრძოლოს სიბნელეს, ხოლო რელიგია ცდილობს გააღვიძოს სინათლე, რომელიც შიგნითაა დაფარული. მას არ აღელებს სიბნელე. რელიგია ცდილობს – იპოვოს სინათლე შიგ-

ნით. როცა სინათლეა, სიბნელე ქრება. არ არის საჭირო, რომ რაღაც მოუხერხოთ სიბნელეს – იგი, უბრალოდ, არ არსებობს.

ეს მეორეა: ვერაფერს მოუხერხებთ უშუალოდ სიბნელეს. იმისთვის, რომ სიბნელეზე მოახდინოთ ზეგავლენა, სინათლეს უნდა მოუხერხოთ რაღაც, მაგრამ არა სიბნელეს. გამორთეთ სინათლე – სიბნელე გაჩნდება, ჩართეთ სინათლე – სიბნელე გაქრება. მაგრამ შეუძლებელია სიბნელის ჩართვა და გამორთვა, შეუძლებელია მისი საიდანმე მოტანა, ან სადმე განდევნა. თუ გსურთ, რომ რამე მოუხერხოთ სიბნელეს, სინათლის გავლით მოგიწევთ ამის გაკეთება, არაპირდაპირი გზით მოგიწევთ ამის გაკეთება.

არასოდეს ებრძოლოთ საგნებს, რომლებიც არ არსებობენ. გონება იხიბლება ბრძოლით, მაგრამ ეს სახიფათო ცდუნებაა: ტყუილად დახარჯავთ ენერგიას, სიცოცხლეს, ტყუილად გაფლანგავთ საკუთარ თავს. არ დანებდეთ გონების ცდუნებას, მხოლოდ შეხედეთ, არსებობს თუ არა ეს საგანი სინამდვილეში. თუ არ არსებობს, არაა საჭირო მასთან ბრძოლა.

ახლა კი მესამე შენიშვნა სიბნელესთან დაკავშირებით: იგი ღრმად შემოვიდა თქვენს ცხოვრებაში, მას მრავალი გამოვლინება აქვს. ყოველ ჯერზე, როდესაც ბრაზდებით, სინათლე თქვენ შიგნით ქრება. სინამდვილეში თქვენ ბრაზდებით, რადგან სინათლე გაქრა და სიბნელემ დაისადგურა. თქვენ მხოლოდ მაშინ ბრაზდებით, როდესაც გაუცნობიერებელი ხართ. შეუძლებელია გაბრაზდე გაცნობიერებულად. სცადეთ – ან გაცნობიერებულობას დაკარგავთ, და ბრაზი გაჩნდება, ან გაცნობიერებული რჩებით, და ბრაზი არ ჩნდება. შეუძლებელია გაცნობიერებულ მდგომარეობაში გაბრაზება. რას ნიშნავს ეს? ეს ნიშნავს, რომ ცნობიერებას სინათლის ბუნება აქვს, ხოლო ბრაზს – სიბნელის. შეუძლებელია ფლობდეთ ერთსაც და მეორესაც. თუ სინათლეა, თქვენში სიბნელე აღარ იქნება; თუ გაცნობიერებული ხართ, ვერ გაბრაზდებით.

ადამიანები გამუდმებით მოდიან ჩემთან და მეკითხებიან, როგორ არ გაბრაზდნენ. ისინი არასწორ კითხვას სვამენ, და როდესაც არასწორ კითხვას სვამთ, ძალიან ძნელია სწორი პასუხის მიღება.

თავდაპირველად სწორი კითხვა დასვით. ნუ შეკითხებით, როგორ გაეფანტოთ სიბნელე, ტანჯვა და შფოთვა. გააანალიზეთ საკუთარი ჭკუა და მიხედით, რატომ არის ის პირველ ადგილზე – იმიტომ, რომ არ ხართ საკმარისად ცნობიერი. დასვით სწორი კითხვა: როგორ უნდა გახდეთ უფრო ცნობიერი? თუ იკითხავთ, როგორ არ გაბრაზდეთ, მაშინ რომელიმე მორალისტის მსხვერპლი გახდებით. მაგრამ თუ იკითხავთ, როგორ გახდეთ უფრო გაცნობიერებული – ისე რომ აღარ არსებობდეს ბრაზი, ავხორცობა, სიხარბე, მაშინ სწორ გზაზე დადგებით, მაშინ მაძიებელი გახდებით რელიგიაში.

მორალურობა – ესაა ყალბი მონეტა, იგი ატყუებს ადამიანებს. მორალი საერთოდ არ ნიშნავს რელიგიას. რელიგიას არაფერი აქვს მასთან საერთო, რადგან არაფერი აქვს საერთო სიბნელესთან. რელიგია – ერთგვარი ძალისხმევაა თქვენ გასაღვიძებლად. იგი არ ღელავს თქვენს ხასიათზე. რასაც აკეთებთ, არაფერს აქვს აზრი, რადგანაც შეუძლებელია რელიგიის შეცვლა. შესაძლებელია მისი გაფერადება, მაგრამ არა შეცვლა. თქვენ შეგიძლიათ ლამაზად შეფეროთ, გააფერადოთ იგი, მაგრამ შეუძლებელია მისი შეცვლა.

არსებობს მხოლოდ ერთი ტრანსფორმაცია, ანუ რევოლუცია, რომელსაც კავშირი არ აქვს თქვენს ხასიათთან, ქმედებებთან, საქმიანობასთან. მაგრამ მას კავშირი აქვს თქვენს ყოფიერებასთან. ყოფიერება პოზიტიურია. როცა იგი ყურადღებიანია, გაცნობიერებულია, სიბნელე მოულოდნელად ქრება, რადგანაც თქვენს ყოფიერებას იგივე ბუნება აქვს, რაც სინათლეს.

და მეოთხე შენიშვნა... იგი სუტრას წვდომაში დაგეხმარებათ. ძილი სიბნელეს ჰგავს. გასაკვირი არაა, რომ სინათლეში ძილი ძნელია. ეს ბუნებრივია. სიბნელე ძილს ჰგავს, ამიტომ ღამით ძილი უფრო ადვილია. სიბნელე ქმნის გარემოს, რომელშიც ჩაძინება უფრო იოლია. რა ხდება ძილის დროს? თანდათანობით კარგავთ გაცნობიერებულობას. მოდის შუალედური პერიოდი და სიზმარს ხედავთ. რაკი ძილის დროს ნახევრად ცნობიერ და ნახევრად არაცნობიერ მდგომარეობაში ხართ, თქვენ ნახევარ გზაზე დგახართ: ეს მოძრაობა აბსოლუტურად არაცნობიერი მდგომარეობისკენაა.

ლვიძილისგან თქვენ მიდიხართ მეხსიერების სრულ დაკარგვამდე. ამ გზაზე არსებობენ სიზმრები – ნიშნები იმისა, რომ ნახევრად გლვიძავთ და ნახევრად გძინავთ. აი, რატომაა, რომ თუკი სიზმრებს განუწყვეტლივ ხედავთ მთელი ღამის განმავლობაში, დილით დაღლილობას გრძნობთ. თუ ადამიანს არ მიეცემთ საშუალებას, რომ სიზმრები ნახოს, იგი ასევე დაღლილად იგრძნობს თავს, – რადგანაც სიზმრების არსებობას თავისი მიზეზები აქვს.

ლვიძილის საათებში გროვდება აზრები, გრძნობები, დაუმთავრებელი საქმეები – ისინი ეჭიდებიან თქვენს გონებას. ღამაზ ქალს შეხედეთ გზაზე, და უეცრად თქვენში სურვილი გაჩნდა. მაგრამ თქვენ ცივილიზებული ადამიანი ხართ, ხასიათით, მანერებით, და განდევნით ამ სურვილს. აღარ უყურებთ ქალს და თქვენს საქმეებს განაგრძობთ, მაგრამ დაუსრულებელი სურვილი სადღაც ახლოს ხეტილობს. იგი უნდა დასრულდეს, წინააღმდეგ შემთხვევაში ვერ შეძლებთ ღრმად დაძინებას. სურვილი კვლავ და კვლავ უკან დაგხევთ. იგი გეტყვით: „ადექი! ის ქალი ძალიან ღამაზია, მომხიბვლელი სხეული აქვს. ბრიყვო, რას აკეთებ აქ? იპოვე იგი, როგორ გაუშვი ასეთი შანსი!“ მწველი სურვილი არ გაძლევთ დაძინების საშუალებას. გონება სიზმარს შობს: თქვენ კვლავ გზაზე ხართ. მოდის ღამაზი ქალი, მაგრამ ამჯერად მარტო ხართ, არანაირი ცივილიზაცია არაა. არ არის მანერების აუცილებლობა, ეტიკეტის აუცილებლობა. თქვენ მორალის გარეშე ხართ, ბუნებრივი, როგორც ცხოველი. ეს თქვენი პირადი სამყაროა, ვერც ერთი პოლიციის კონსტებლი ვერ შემოვა მასში, ვერც ერთი მოსამართლე ვერ გამოუტანს განაჩენს. სრულიად მარტო ხართ. აქ არასოდეს იქნება მოწმეც კი. ახლა შეგიძლიათ ითამაშოთ თქვენს ვნებასთან: თქვენ იხილავთ სექსუალურ სიზმარს. იგი ასრულებს გამოკიდებულ სურვილს, და თქვენ ძილში იძირებით. თუმცაღა ის, ვინც გამოუდგებით ხედავს სიზმრებს, ასევე დაღლილად გრძნობს თავს.

ხოლო თუ სიზმრების ნახვის საშუალებას არ გაძლევენ... შტატებში ბევრია ძილის ლაბორატორია, სადაც შემდეგი რამ აღმოაჩინეს: თუკი ადამიანს არ მისცემთ საშუალებას, რომ სიზმრები

ნახოს, სამი კვირის შემდეგ იგი ჭკუიდან შეიშლება. თუ კვლავ და კვლავ გააღვიძებთ, როდესაც სიზმარხილვას იწყებს... არსებობს სიზმარხილვის ხილული ნიშნები, რომელთა დაჭერითაც თქვენ შეძლებთ მძინარის გაღვიძებას. ქუთუთოები სწრაფად მოძრაობენ – ეს ნიშნავს რომ იგი სიზმარს ხედავს. როდესაც სიზმარს არ ხედავს – ქუთუთოები ისვენებენ. ამრიგად, მძინარე სიზმარს ხედავს, თვალები მუშაობენ. გააღვიძეთ იგი, და აკეთეთ ასე მთელი ღამის განმავლობაში: გააღვიძეთ მაშინვე, როგორც კი სიზმრის ხედვას იწყებს. სამ კვირაში ჭკუიდან შეიშლება.

არ ჩანს ისე, რომ ძილი ასეთი აუცილებელია. მაგრამ თუ გააღვიძებთ ადამიანს, გააღვიძეთ მძინარე ფაზის დროს – სიზმრების გარეშე, და იგი დალლილად იგრძნობს თავს, მაგრამ ჭკუიდან არ შეიშლება. რას ნიშნავს ეს? სიზმრები – აუცილებლობას წარმოადგენს თქვენთვის. მთელი თქვენი არსებობა – ისეთი ილუზიაა! ინდუსები ამას მაიას უწოდებენ. სწორედ ამიტომაც საჭირო სიზმრები. მათ გარეშე ვერ იარსებებთ, სიზმრები – თქვენი საკვებია, სიზმრები – თქვენი ძალაა, მათ გარეშე ჭკუიდან გადახვალთ. სიზმარხილვა – სიგიჟისგან განთავისუფლებაა. ერთხელაც დგება განთავისუფლება – და თქვენ სიზმარში იძირებით.

სიფხიზლიდან სიზმარხილვაში გადადიხართ, სიზმარხილვიდან – თვლენაში. ყოველდღე ნორმალურ ადამიანს სიზმარხილვების რვა ციკლი აქვს და მხოლოდ რამდენიმე წუთიანი ღრმა ძილი – სიზმარხილვების ორ ციკლს შორის. ამ ღრმა ძილის დროს მთელი ცნობიერება ქრება, იგი აბსოლუტურად ბნელია. მაგრამ თქვენ მაინც ახლოს ხართ საზღვართან. ნებისმიერი განსაკუთრებული სიტუაცია გაგაღვიძებთ. სახლი იწვის – და გინევთ, რომ კვლავ სიფხიზლის მდგომარეობაში გადახვიდეთ. ან, დედა ხართ, და თქვენი ბავშვი ტირის – თქვენ გაიქცევით, ისწრაფებთ გამოღვიძებისკენ. ამრიგად, თქვენ ზღვარზე რჩებით. ღრმა სიბნელეში იძირებით, მაგრამ ზღვარზე რჩებით.

სიკვდილის შემდეგ, თქვენ ზუსტად ცენტრში ხართ. სიკვდილი და ძილი თვისებებით ძალიან ჰგავს ერთმანეთს. ყოველდღე, ძილ-

ში, თქვენ წყვდიადში იძირებით, სრულ სიბნელეში, ანუ ბოლომდე კარგავთ ცნობიერებას, ბუდას მდგომარეობის პოლუსისგან საპირისპირო მდგომარეობაში იმყოფებით. ბუდა ტოტალურად გაცნობიერებულია, თქვენ კი ყოველლამე იძირებით სრულიად არაცნობიერ მდგომარეობაში, სრულ წყვდიადში.

გიტაში კრიშნა ეუბნება არჯუნას, რომ როდესაც ყველას ღრმად სძინავს, იოგი მაინც ფხიზლობს. ეს არ ნიშნავს, რომ მას არასოდეს სძინავს. მას სძინავს, მაგრამ სძინავს მხოლოდ მის სხეულს, მხოლოდ სხეული ისვენებს. იოგი ვერ ხედავს სიზმრებს, რადგანაც მას არ აქვს სურვილები, და რადგან ასეა, არც დაუსრულებელი სურვილები გააჩნია. მას თქვენგან განსხვავებულად სძინავს. ყველაზე ღრმა ძილის დროსაც კი მისი ცნობიერება ნათელია და ცეცხლის ალივით იწვის.

ყოველლამე ძილში იძირებით, ღრმა არაცნობიერ მდგომარეობაში, კომაში. სიკვდილის დროს უფრო ღრმა კომაში ვარდებით. ორივე მდგომარეობა წყვდიადს ჰგავს. აი, რატომ გეშინიათ სიბნელის – იგი სიკვდილს ჰგავს. არიან ადამიანები, რომლებსაც ეშინიათ დაძინების, რადგანაც ძილიც სიკვდილს ჰგავს. ბევრი ადამიანი მინახავს, რომლებსაც უნდათ ძილი, მაგრამ ვერ იძინებენ. როდესაც ვეცადე, რომ მათი გონება გამეგო, გავაცნობიერე, რომ მათ ეშინიათ. ამბობენ, რომ სურთ დაძინება, რომ დაღლილად გრძნობენ თავს, მაგრამ ეშინიათ ღრმად ჩაძინების. სწორედ ეს არის პრობლემის სათავე. ოთხმოცდაათ პროცენტ შემთხვევაში უძილობა – ძილის შიშს უკავშირდება. თქვენ სიბნელის გეშინიათ, და ეს შიში სიკვდილის შიშისგან მომდინარეობს.

ერთხელაც თქვენ მიხედვით, რომ ეს ყველაფერი – სიბნელეა, თქვენი შინაგანი ბუნება კი ისეთივეა, როგორიც სინათლის ბუნება, და ყველაფერი ცვლილებას იწყებს. ახლა თქვენ არ გძინავთ, და მხოლოდ ისვენებთ, ახლა თქვენთვის არ არსებობს სიკვდილი, და არსებობს მხოლოდ სხეულებისა და ტანსაცმლის გამოცვლა. ცვლილება შესაძლოა მოხდეს, თუკი თქვენს შინაგან ცეცხლს, თქვენს ბუნებას და თქვენს დაფარულ არსს ჩანვდებით.

ახლა კი სუტრაზე უნდა გადავიდეთ:

საუკუნეთა სიბნელეს არ ძალუძს დაფაროს მზის ნათება, სამ-სარას ხანგრძლივი კალბა ვერასოდეს დაფარავს გონების კაშკაშა სინათლეს.

მათ, ვინც გაიღვიძეს, გაცნობიერებული აქვთ, რომ საუკუნეთა სიბნელეს არ ძალუძს კაშკაშა მზის დაფარვა.

თქვენ მილიონობით ცხოვრება იხეტიალეთ წყვილიდში, მაგრამ ეს ვერ გაანადგურებს თქვენს შინაგან სინათლეს, რადგანაც სიბნელე არაა აგრესიული. ეს ასე არაა. როგორ შეიძლება აგრესიული იყოს ის, რაც არ არსებობს? სიბნელე ვერ გაანადგურებს სინათლეს – როგორ გაანადგურებს? სიბნელეს მცირე ცეცხლის ალის ჩაქრობაც კი არ ძალუძს. როგორ შეუძლია სიბნელეს ცეცხლის ალის განადგურება? ეს შეუძლებელია, არაფერი მსგავსი არასოდეს მომხდარა, რადგანაც ასეთი რამ შეუძლებელია.

მაგრამ ადამიანები განაგრძობენ სიბნელეზე ფიქრს იმ სიტყვებით, რომლებიც კონფლიქტის, დაძაბულობის აღსაწერადაა გამოსადეგი: ისინი ფიქრობენ, რომ სიბნელე სინათლეს ენინაალმდეგება. ეს აბსურდია! სიბნელე ვერ იქნება სინათლის წინააღმდეგ. როგორ შეიძლება რალაციის არარსებობა იყოს იმის წინააღმდეგ, რის არარსებობასაც იგი წარმოადგენს? სიბნელე არაა სინათლის წინააღმდეგ. აქ არაა ბრძოლა. სიბნელე – არარსებობაა, სრული არარსებობა, სრული უძლურება. როგორ შეუძლია მას, რომ შეუტიოს?

თქვენ კვლავ და კვლავ იმეორებთ: „რა უნდა მექნა? რისხვამ შემომიტია“ – ეს შეუძლებელია. „სიხარბემ შემომიტია“ – ეს შეუძლებელია. სიხარბეს არ შეუძლია შემოგიტიოთ, რისხვას არ შეუძლია შემოგიტიოთ. მათი ბუნება იგივეა, რაც სიბნელის ბუნება, თქვენი არსება კი – სინათლეა. თავად თავდასხმის შესაძლებლობაც კი არ არსებობს. როდესაც რისხვა მოდის, ეს მხოლოდ იმაზე მიუთითებს, რომ თქვენი შინაგანი ცეცხლი სრულიად იქნა დავინ-

ყებული, რომ თქვენ სრულ იგნორირებას უკეთებდით მას, ისიც კი არ იცით, რომ იგი არსებობს. გულმავინყობამ შესაძლოა ცეცხლი დაფაროს, მაგრამ არა სიბნელე.

ამგვარად, ჭეშმარიტი სიბნელე – თქვენი გულმავინყობაა. სწორედ გულმავინყობა იზიდავს რისხვას, სიხარბეს, სიძულვილს, შურს – თავისთავად ისინი არ გესხმიან თავს. გახსოვდეთ: თქვენ აგზავნით მოსაწვევს, ისინი კი ღებულობენ მას. მოწვევა თქვენგან მოდის – ისინი თავს არ გესხმიან. მათ სტუმრად იწვევენ. შესაძლოა დაგავინყდათ, რომ ოდესღაც მოიწვიეთ ისინი. თქვენ შეგიძლიათ ამის დაგინყება, რადგანაც საკუთარი თავი დაგავინყდათ; თქვენ შეგიძლიათ ნებისმიერი რამ დაივინყოთ.

გულმავინყობა – ესაა ნამდვილი სიბნელე. ყველაფერი თავდავინყებისას ხდება. თითქოს ლოთი ხართ: ბოლომდე დაივინყეთ ვინ ხართ, სად და რატომ მიდიხართ. ყველა მიმართულება დაკარგულია, არ გაგაჩნიათ თავად მიმართულების შეგრძნება. მთვრალს ჰგავხართ. აი, რატომაა, რომ ყველა ძირითად რელიგიურ სწავლებაში საკუთარი თავის გახსენების მოთხოვნაა. თუ გულმავინყობა – ავადმყოფობაა, მაშინ საკუთარი თავის გახსენება – ნამალია.

სცადეთ საკუთარი თავის გახსენება. რა თქმა უნდა, იტყვიან: „მე ვიცი საკუთარი თავი, მახსოვს საკუთარი თავი! რაზე მელაპარაკებით!“ მაშინ ეს სცადეთ: დაიჭირეთ თქვენ წინ მაჯის საათი, უყურეთ ხელს, რომელიც წამებს აჩვენებს, და გახსოვდეთ მხოლოდ ერთი: „მე ვუყურებ ხელს, რომელიც წამებს აჩვენებს“. თქვენ ვერ შეძლებთ, ზედიზედ თუნდაც სამი წამი გაიჩეროთ თავში. ბევრჯერ დაგავინყდებათ... ერთი მარტივი რამ: „მე ვუყურებ, და დავიმახსოვრებ, რომ ვუყურებ“. თქვენ დაგავინყდებათ. ბევრი რამ მოგივათ თავში. თქვენ შეასრულეთ მითითება: საათს უყურებთ. მაგრამ უეცრად ამოტივტივდება ასოციაციური მოგონება: „ხუთ საათზე მეგობარს უნდა შევხვდე“. უეცრად აზრი მოდის, და თქვენ უკვე დაგავინყდათ, რომ საათს უყურებთ. მისი ცქერისას შეგიძლიათ იფიქროთ შვეიცარიაზე, რადგანაც საათი შვეიცარიულია, ან წამოიძახებთ: „რა სულელი ვარ. რატომ ვდგავარ აქ და

გვარგავ დროს?" თქვენ ზედიზედ სამი წამიც კი არ გამოგივათ, რომ გახსოვდეთ, როცა საათს უყურებთ.

თუკი მიაღწევთ, რომ თუნდაც ერთი წუთის განმავლობაში გახსოვდეთ თავი, გპირდებით, რომ თქვენგან ბუდას შეეკმნის. სულ რაღაც ერთი წუთი, სამოცი წამი, და ეს გამოგივათ. თქვენ იფიქრებთ: „ასე იოლად? ასე მარტივად?“ არა, ეს მარტივი არაა. თქვენ არ იცით, რამდენად ღრმაა გულმავიწყობა. ვერ შეძლებთ, რომ ერთი წუთის განმავლობაში უწყვეტად შეძლოთ კონცენტრაცია. მრავალი აზრი ამოტივტივდება. აი, სადაა ნამდვილი სიბნელე. თუ გახსოვთ – სინათლე ხდებით. თუ გავიწყდებათ – სიბნელე ხდებით. სიბნელეში კი, რა თქმა უნდა, ქურდები მოდიან, ყაჩაღები გესხმიან თავს, მრავალგვარი უბედურება ხდება.

თავის გახსენება გასაღებია. იმისთვის, რომ ცენტრირებული გახდეთ, ეცადეთ, რომ გახსოვდეთ უფრო და უფრო მეტი. საკუთარ თავში ხართ, მოხეტიალე გონება თავის საკუთარ „მე“-ს უბრუნდება. წინააღმდეგ შემთხვევაში სადღაც მოძრაობთ, გონება გაჟღერებით წარმოშობს ახალ სურვილებს. თქვენ აიძულებთ მას, რომ ერთდროულად მრავალი მიმართულებით იმოძრაოს. აი, რატომ ხართ გახლეჩილი, არ ხართ ერთიანი, და თქვენი შინაგანი ცეცხლის ალი განაგრძობს რწევას, როგორც ფოთოლი ძლიერი ქარის დროს.

როცა შინაგანი ცეცხლი მდგრადი ხდება, თქვენ უეცრად ტრანსფორმაციას გადიხართ და მაშინ იბადება ახალი არსება, რომლის ბუნებაც იგივეა, რაც სინათლის ბუნება. ახლა თქვენი ბუნება – სიბნელეა. თქვენ რაღაცის, რაღაც შესაძლებლობის არარსებობა ხართ. ჯერ კიდევ არ ხართ, ჯერ კიდევ არ დაბადებულხართ. მრავალი დაბადება და სიკვდილი გადაიტანეთ, მაგრამ ჯერ კიდევ არ დაბადებულხართ. ნამდვილი დაბადება ჯერ მხოლოდ წინ გაქვთ. მთელი სამუშაო გაქვთ წინ – შინაგანი ბუნების ტრანსფორმაცია გულმავიწყობიდან საკუთარი თავის გახსენებამდე.

აკეთეთ ყველაფერი, რასაც აკეთებთ. მე არ გასწავლით, არ გეუბნებით: „აკეთეთ ეს, ან არ აკეთოთ ის“. ჩემი სწავლება მარტი-

ვია. აკეთეთ ის, რაც გსურთ, მაგრამ გახსოვდეთ საკუთარი თავი, იყავით მუდამ თვითგახსენებაში. სეირნობისას გახსოვდეთ, რომ სეირნობთ. არ მოახდინოთ მოქმედების ვერბალიზაცია. სიტყვები მოაცდენს თქვენს ყურადღებას. არაა საჭირო, იაროთ, და თან იმეოროთ: „მე მივდივარ, მე მივდივარ“, – ეს სიტყვები გულმაჟინ-ყობის გამოხატულებაა. ისინი არ გეხმარებიან გახსენებაში. გახსოვდეთ: არაა საჭირო ვერბალიზაცია.

მე ყველაფერი სიტყვებით უნდა გამოვხატო, რადგანაც თქვენ გესაუბრებით, მაგრამ როდესაც დადიხართ, უბრალოდ, გახსოვდეთ სიარულის შესახებ. ყოველი ნაბიჯი სრული გაცნობიერებულით უნდა გადაიდგას. როცა ჭამთ – ჭამეთ. მე არ გეუბნებით, რა ჭამოთ, ან რა არ ჭამოთ. ჭამეთ ყველაფერი, რაც გსურთ, მაგრამ თვითგახსენებით. გააცნობიერეთ ეს პროცესი. მალე დაინახავთ, რომ მრავალ რამეს, რის კეთებასაც მიჩვეული ხართ, უკვე ველარ აკეთებთ.

შეუძლებელია, რომ თავი გვახსოვდეს და ხორცი ეჭამოთ. ეს შეუძლებელია. შეუძლებელია იყოთ სასტიკი, თუ თქვენ გახსოვთ, თუ გაცნობიერებული ხართ. შეუძლებელია მიაყენოთ ვინმეს ზიანი, თუკი გახსოვთ. როდესაც საკუთარი თავი გახსოვთ, უეცრად ხვდებით, რომ იგივე სინათლე, იგივე ცეცხლის ალი ინვის ყველგან, ყოველ სხეულში, ცოცხალის ყოველ ნაწილში. რაც უფრო მეტად შეიცნობთ თქვენს შინაგან ბუნებას, მით უფრო მეტად აღწევთ სხვების ბუნებაში. როგორ შეიძლება მოკლა იმისთვის, რომ ჭამო? ეს შეუძლებელი ხდება. მაგრამ არ აპრაქტიკოთ ხორცზე უარის თქმა – თუ ამას აპრაქტიკებთ, ეს არასწორია. თუ აპრაქტიკებთ, როგორ არ იყოთ ქურდი – ეს არასწორია. თქვენ იქნებით ქურდი, მაინც იპოვით მოპარვის მოხერხებულ მეთოდებს. თუ არაძალადობას აპრაქტიკებთ, ამის მიღმა ძალადობა იმალება.

არა, რელიგიაში დაპრაქტიკება არ შეიძლება, ზნეობაში – შეიძლება. ამიტომ ზნეობრიობა პირფერობას წარმოშობს, ყალბ გრიმასებს წარმოშობს. რელიგია ჭეშმარიტ ყოფიერებას წარმოშობს, მისი დაპრაქტიკება შეუძლებელია. როგორ შეგიძლიათ აპრაქტი-

კოთ არსებობა? უბრალოდ, უფრო მეტად გაცნობიერებული ხდებით, და მაშინ ყველაფერი იცვლება. როცა თქვენში სინათლეა – სიბნელე ქრება.

საუკუნეთა სიბნელეს არ ძალუძს დაფაროს მზის ნათება...

მილიონობით ცხოვრება, მთელი მარადისობა, თქვენ წყვდიად-ში იყავით. მაგრამ ნუ ჩავარდებით სასონარკვეთილებაში, ნუ იფიქრებთ, რომ გამოუვალ მდგომარეობაში ხართ, რადგანაც მაშინაც კი, თუ სიბნელეში მილიონობით ცხოვრება გაგიტარებიათ, ახლა შეგიძლიათ სინათლეს მიაღწიოთ.

აბა, დააკვირდით – სახლი ასი წელი იყო ჩაკეტილი, იქ ბნელა, თქვენ კი შედიხართ და სინათლეს ანთებთ. ნუთუ იტყვის სიბნელე: „მე ასი წლის ვარ, ეს სინათლე კი თოთო ბავშვია?“ ნუთუ იტყვის სიბნელე: „მე არ ვაპირებ წასვლას, სანთელი ასი წელი მაინც უნდა ენთოს, და მხოლოდ ამის შემდეგ...“ არა, ახალშობილი ცეცხლის ალიც კი საკმარისია ძალიან, ძალიან ძველი სიბნელისთვის. რატომ? თითქოს ასი წლის განმავლობაში სიბნელეს მყარად უნდა გაეღმა იქ ფესვები. მაგრამ არა, სიბნელეს არ ძალუძს მყარად ფესვების გადგმა, რადგანაც იგი არ არსებობს. იგი ელოდა სინათლეს, სინათლე მოდის – და იმავე წამს სიბნელე ქრება, ვერ შეძლებს გაჩერებას, რადგანაც არ გააჩნია რეალური არსებობა.

ადამიანები მოდიან ჩემთან და მეუბნებიან: „თქვენ ასწავლით, რომ შესაძლებელია უეცარი გასხივოსნება. მაშ, რა დავემართება ჩვენს წინა ცხოვრებებს, წინა კარმებს?“ არაფერი – მათ სიბნელის ბუნება გააჩნიათ. თქვენ შესაძლოა კლავდით, ან იპარავდით, იყავით ყაჩაღი, ჰიტლერი, ჩინგის-ხანი, ან ვინმე უარესი. მნიშვნელობა არ აქვს ვინ იყავით. ერთხელაც იხსენებთ საკუთარ თავს, ჩნდება სინათლე, და წარსული მყისიერად ქრება, წამითაც არ ყოფნდება. თქვენ კლავდით, მაგრამ არ შეგიძლიათ გახდეთ მკვლელი. თქვენ კლავდით, რადგან ვერ აცნობიერებდით საკუთარ თავს, ვერ აცნობიერებდით, რას სჩადიოდით.

ამბობენ, ჯვარზე გაკრულმა იესომ ასეთი სიტყვები წარმოთქვა: „მამა, აპატიე ამ ადამიანებს, რამეთუ არ იციან რასა იქმნან“. მან თქვა: „ეს ადამიანები არ არიან სინათლესთან თანაზიარნი. მათ არ ახსოვთ საკუთარი თავი. ყველაფერს სრულ დავინწყებაში აკეთებენ, სიბნელები მოძრაობენ და ფეხს წამოჰკრავენ ხოლმე. აპატიე, ისინი ვერ აგებენ პასუხს იმაზე, რასაც აკეთებენ“. როგორ შეიძლება პასუხისმგებლობა იკისროს იმ ადამიანმა, რომელსაც არ ახსოვს საკუთარი თავი?

თუ მთვრალი ვილაცას კლავს, სასამართლოც კი პატიობს მას, თუ დაამტკიცებენ, რომ იგი არაცნობიერ მდგომარეობაში მოქმედებდა. რატომ? როგორ შეგიძლიათ აიძულოთ ადამიანს, რომ პასუხისმგებლობა ჰქონდეს ამის გამო? თქვენ შეგიძლიათ პასუხისმგებელი გახადოთ იგი სიმთვრალისთვის, მაგრამ არა მკვლელობისთვის. თუკი გიჟი კლავს ვინმეს, მას უნდა აპატიონ, რადგანაც იგი არ ეკუთვნის საკუთარ თავს. პასუხისმგებლობა ნიშნავს გახსენებას.

არ ღირს ნერვიულობა იმის გამო, რაც ჩაიდინეთ, ვიმეორებ მე. მიზეზი იმ ყველაფრისა, რაც დაგემართათ, გაუცნობიერებლობა იყო. დაანთეთ თქვენი შინაგანი ცეცხლი – იპოვეთ იგი, ეძიეთ, იგი არსებობს. იპოვეთ – და მოულოდნელად წარსული სიზმარივით გაქრება. არსობრივად, ყველაფერი, რაც დაგემართათ, სიზმარში მოხდა, რადგანაც თქვენ არ იყავით გაცნობიერებული. ყველანაირი კარმა სიზმარში მოხდა, ისინი იგივე მასალისგან შედგება, რისგანაც სიზმარხილვა.

არაა საჭირო კარმის განხორციელების მოლოდინი – სამუდამოდ მოგიწევთ ლოდინი და ამ შემთხვევაშიც კი ვერ გააღწევთ კარმის ბორბალს, რადგანაც შეუძლებელია სამუდამოდ ლოდინი. ამასობაში ბევრ რამეს ჩაიდენთ, და მანკიერი წრე არასოდეს დასრულდება. ასე ივლით და ივლით, და კვლავინდებურად ჩაიდენთ ქმედებებს, რომლებიც რეაქციებს გამოიწვევენ – და სადაა ამის დასასრული? არა, ამ ყველაფერში არანაირი საჭიროება არაა.

თქვენ გაცნობიერებული გახდით, და უეცრად ყველანაირ კარმას იშორებთ. ღრმა გაცნობიერებულობის მომენტში წარსული ქრება და ნაგვად იქცევა.

ეს აღმოსავლეთში გახსნილი ერთ-ერთი მთავარი ჭეშმარიტებაა. ქრისტიანებს არ ესმით ეს და განაგრძობენ ფიქრს სამსჯავროზე, უკანასკნელ სამსჯავრო დღეზე, როდესაც ყველას თავისი მიეზღვება. მაგრამ ეს თუ ასეა, მაშინ ქრისტი არასწორია, როცა ამბობს: „აპატიე ამ ადამიანებს, მათ არ იციან რასა იქმნან“. ებრაელებს არ ესმით ეს, არც მუჰამედის მიმდევრებს ესმით.

ინდუსები – ჭეშმარიტად ერთ-ერთი ყველაზე მამაცი რასაა, მათ პრობლემის ყველაზე ღრმა არსში შეაღწიეს. პრობლემა მოქმედებაში არაა – პრობლემა ყოფიერებაშია. როგორც კი აცნობიერებთ თქვენს შინაგან არსს და სინათლეს – უკვე აღარ ეკუთვნით ამ სამყაროს. ყველაფერი, რაც წარსულში მოხდა, სიზმარი იყო, აი, რატომ ამბობენ ინდუსები, რომ მთელი სამყარო სიზმარია, ილუზიაა. მხოლოდ თქვენ, სიზმარმხილველი არ ხართ ილუზია; წინააღმდეგ შემთხვევაში ყველაფერი ილუზია გამოდის.

დააკვირდით, რა ლამაზია ეს ჭეშმარიტება: მხოლოდ სიზმარმხილველი არაა ილუზია, რადგან შეუძლებელია, რომ იგი სიზმარი იყოს. წინააღმდეგ შემთხვევაში სიზმარი ვერ იარსებებს. ყოველ შემთხვევაში ვილაც, ვინც სიზმარს ხედავს, რეალური ობიექტი უნდა იყოს.

დღისით არ გძინავთ და ბევრ რამეს აკეთებთ. მიდიხართ მაღაზიაში, ბაზარში, მუშაობთ ფერმაში ან ქარხანაში – უამრავ რამეს აკეთებთ! ღამით, სიზმრის პროცესში, საერთოდ გავიწყდებათ ისინი, და ყველაფერი ქრება, იხსნება სიზმარმხილველის ახალი სამყარო.

თანამედროვე მეცნიერები ამბობენ, რომ ძილიც იმდენ ხანსაა საჭირო, რამდენ ხანსაც ღვიძილი. თუ სამოცი წლიდან ოცდაათი წელი ფხიზლობდით და მუშაობდით, მაშინ ოცდაათი წელი ძილს უნდა მიუძღვნათ. იგივე დრო, ზუსტად იმდენივე, ძილს უნდა დაუთმონ.

ამრიგად, ძილი არანაკლებ რეალურია, ვიდრე ღვიძილი, რადგანაც ხარისხობრივად ორივე ერთი და იგივეა. ღამით სიზმრებს ხედავთ და გავიწყდებათ ღვიძილის შესახებ. ღრმა ძილში ადამიანს სიფხიზლის სამყაროც ავინყდება და სიზმრების სამყაროც. დილით ღვიძილი კვლავ იბრუნებს თავის უფლებებს – ძილი და სიზმრები დავინყებას ეძლევა. მაგრამ ერთი ობიექტი უცვლელი რჩება: თქვენ. ვის ახსოვს სიზმრები? ვინ ამბობს დილით: „ღამით სიზმრები ვნახე?“ ვინ განაცხადებს დილით: „ნუხელ ღრმად მეძინა უსიზმროდ?“ ვინ?

უნდა არსებობდეს მოწმე. იგი ყოველთვის განზე დგას და აკვირდება. იწყება გამოღვიძება, სიზმარს ვხედავთ, თვლელმა გვეპარება – ვილაც კვლავინდებურად გვერდზე დგას და აკვირდება. მხოლოდ იგია რეალური, რადგანაც ყოველ მდგომარეობაში ფიქსირდება. ნებისმიერი შინაგანი მდგომარეობა ქრება, ის კი – რჩება. მოწმე – ერთადერთი მუდმივი ობიექტია თქვენში.

მიაღწიეთ ამ მდგომარეობას – გახდით მოწმე. იყავით უფრო და უფრო ყურადღებით, გახდით დამკვირვებელი. ნაცვლად იმისა, რომ იმსახიობოთ ცხოვრებაში, იყავით დამკვირვებელი, მაყურებელი. ყველაფერი დანარჩენი – სიზმარია. რეალური მხოლოდ ისაა, ვინც სიზმარს ხედავს. იგი უნდა იყოს რეალური, წინააღმდეგ შემთხვევაში, სად მოხდება სიზმარხილვები? იგია საფუძველი, სიზმრებს მხოლოდ მაშინ შეუძლიათ მოსვლა, თუ იგი არსებობს.

როგორც კი იხსენებთ, გეცინებათ. როგორი იყო ცხოვრება გახსენების გარეშე? თქვენ მთვრალს ჰგავდით, რომელიც ერთი მდგომარეობიდან მეორეში გადადიოდა, არ იცოდა – რატომ და რისთვის, ყოველგვარი მიმართულების გარეშე ცურავდა.

მაგრამ:

საუკუნეთა სიბნელეს არ ძალუძს დაფაროს მზის ნათება, სამსარას ხანგრძლივი კალბა...

მრავალი, მრავალი საუკუნე, ამ სამყაროს ეპოქათა ურიცხვი სიმრავლე, კალბა...

ვერასოდეს დაფარავს გონების კაშკაშა სინათლეს.

იგი ყოველთვის არსებობს, ეს თქვენი ნამდვილი არსია.

სიტყვები წარმოითქმება, რათა სიცარიელე ახსნან, მაგრამ შეუძლებელია სიცარიელის, როგორც ასეთის ახსნა.

თუმცა ჩვენ ვამბობთ: „გონება კაშკაშაა, როგორც სინათლე“, იგი სიტყვებისა და სიმბოლოების მიღმაა. თუმცა არსების შიგნით გონება ცარიელია, იგი ყველაფერს მოიცავს და ყველაფერს თავის თავში შეიცავს.

აი, რა დაგეხმარებათ უკეთ გაგებაში. არსებობს სამი მიდგომა რეალობისადმი. ერთი მათგანი ემპირიულია, მეცნიერული გონების თვალთახედვით: ექსპერიმენტის, ცდის ჩატარება ობიექტურ რეალობასთან მიმართებაში. თუ რაღაც ექსპერიმენტულად არ მტკიცდება, მეცნიერული გონება ამას ვერ იღებს. მეორე – ლოგიკური გონების მიდგომაა. იგი არ ატარებს ექსპერიმენტებს, იგი ფიქრობს, ამტკიცებს, ყველაფერს აპირისპირებს და დასკვნებს გონებრივი ძალისხმევის, ინტელექტის მეშვეობით აკეთებს. და არის მესამე მიდგომა, მეტაფიზიკური, რომელიც შეგვიძლია პოეზიასა და რელიგიაში აღმოვაჩინოთ. სამი ჩამოთვლილი ხედვის ნერტილიდან მხოლოდ ერთი აღწევს რეალობას.

მეცნიერებას არ ძალუძს ობიექტის საზღვრებს მიღმა გასვლა, რადგანაც თავად მიდგომა ქმნის შეზღუდვებს. იგი ვერ სცდება ობიექტურის საზღვრებს, რადგანაც ექსპერიმენტები შესაძლებელია მხოლოდ გარეგანი დამკვირვებლის თვალთახედვით. ფილოსოფია, ლოგიკა, ვერ გადიან სუბიექტურის საზღვრებიდან, რადგანაც თქვენ ობიექტს გონებაში ინტელექტის მეშვეობით იკვლევთ. თქვენ ვერც გაანადგურებთ გონებას და ვერც მის საზღვ-

რებს მიღმა გახვალთ. მეცნიერება ობიექტურია, ფილოსოფია და ლოგიკა – სუბიექტური. რელიგია და პოეზია – საზღვრებს მიღმა გადიან – ეს ოქროს ხიდია. იგი ობიექტს სუბიექტთან აერთებს. მაგრამ მაშინ ქაოსი ხდება – რა თქმა უნდა, შემოქმედებითი ქაოსი. სინამდვილეში არ არსებობს შემოქმედება ქაოსის გარეშე. ყველაფერი ერთმანეთს ერევა, დაყოფა ქრება.

მინდა ასე ვთქვა ამის შესახებ: მეცნიერება – ეს „დღის“ მიდგომაა. შუადღით ყველაფერი მკაფიოა: საზღვრები გამოკვეთილია, საგნები კარგად ჩანან. ლოგიკა – თავისებურად „ღამის“ მიდგომაა: სიბნელეში, ხელის ცეცებით მხოლოდ გონების მეშვეობით იკვლევთ გზას, ემპირიული მხარდაჭერის გარეშე, მხოლოდ აზროვნებით. პოეზია და რელიგია – „მნუხრის“ მიდგომაა, ზუსტად შუაში. დღე სრულდება, შუადღის სიკაშკაშე წავიდა, საგნები ისე კარგად აღარ ჩანს, ღამე ჯერ არ დამდგარა, და წყვილადს ჯერ არ მოუცვია ყველაფერი. სიბნელე და დღის შუქი ერთმანეთს ხვდება, ჩნდება რბილი რუხი სინათლე, არც თეთრია და არც შავი, საზღვრები ერთმანეთს ხვდება და ერწყმის, ყველაფერი ძნელად გამოსარჩევია, ყველაფერი წარმოადგენს ყველაფერს. ეს მეტაფიზიკური მიდგომაა.

აი, რატომ საუბრობს პოეზია მეტაფორებით. და რელიგია – სრულყოფილი პოეზიაა, რელიგიაც ასევე მეტაფორებით საუბრობს. გახსოვდეთ, ეს მეტაფორები არ უნდა გაიგოთ სიტყვასიტყვით, წინააღმდეგ შემთხვევაში მნიშვნელოვან მომენტს გაუშვებთ ხელიდან. როდესაც ვამბობ: „შინაგანი სინათლე“, ნუ გაიგებთ ამას სიტყვასიტყვით, არა. როდესაც ვამბობ: „შინაგანი სამყარო სინათლეს ჰგავს“ – ეს მეტაფორაა. მინიშნებაა რაღაცაზე, მაგრამ არა მონიშნა, განსაზღვრება... რაღაც სინათლის ბუნებისგან, არც მთლად სინათლე... ეს მეტაფორაა.

რელიგია მეტაფორებით საუბრობს, და ეს პრობლემა ხდება. მას არ შეუძლია სხვაგვარად საუბარი, არ აქვს სხვა მეთოდი. მაგალითად, მე აღმოვჩნდი სხვა სამყაროში და ვნახე ყვავილები, რომლებიც დედამიწაზე არ არის. მოვდივარ თქვენთან და გიყვებით

მათ შესახებ. როგორ გავაკეთო ეს? მეტაფორის გამოყენება დამჭირდება. ვიტყვი: „ისინი ვარდებს ჰგვანან“, მაგრამ ისინი ხომ არ არის ვარდები, სხვა შემთხვევაში რატომ უნდა მეთქვა, რომ „ვარდებს ჰგვანან“ – მეთქვა ბარემ – „ვარდები“. თუმცა ისინი არ არიან ვარდები, მათ სხვა თვისებები აქვთ.

„ჰგვანან“ ნიშნავს, რომ ცვდილობ დაეაკავშირო ჩემი წარმოდგენა სხვა სამყაროს შესახებ თქვენს წარმოდგენასთან ამ სამყაროს შესახებ. აქედან მოდის მეტაფორა. თქვენ წარმოდგენა გაქვთ ვარდების შესახებ, მაგრამ არაფერი იცით სხვა სამყაროს ყვავილების შესახებ. მე ვიცი მათ შესახებ, და მინდა თქვენამდე მოვიტანო რაღაც იმ სამყაროს შესახებ, ამიტომაც ვამბობ, რომ ისინი ვარდებს ჰგვანან. ნუ გაბრაზდებით ჩემზე, როდესაც სხვა სამყაროში აღმოჩნდებით და ვერ იპოვით იქ ვარდებს, ნუ წამატრევთ სასამართლოში, რადგანაც მე არასოდეს აღვიქვამდი ამას სიტყვასიტყვით. უბრალოდ, მინიშნებულია ვარდის თვისებებზე. ეს მხოლოდ ექსტია, თითია, რომელიც მთვარეზე მიუთითებს. მაგრამ ნუ მოეჭიდებით თითს. მას მნიშვნელობა არანაირი აქვს. შეხედეთ მთვარეს და დაივიწყეთ თითი, ამაშია მეტაფორის აზრი. ნუ მოეჭიდებით მეტაფორას.

ბევრი ადამიანი იძირება ღრმა და ბნელ წყლებში იმის გამო, რომ მეტაფორას ეჭიდებიან. მე შინაგანი სინათლის შესახებ ვსაუბრობ. და მაშინვე, რამდენიმე დღის შემდეგ ადამიანები მოდიან და მეუბნებიან: „მე შინაგანი სინათლე დავინახე!“ მათ ვარდები ნახეს სხვა სამყაროში... მაგრამ ისინი იქ არ არსებობენ. ამ მეტაფორული ენის გამო მრავალმა ადამიანმა, უბრალოდ, შემოქმედებითად აზროვნება დაიწყო.

პ.დ. უსპენსკიმ სიტყვა მოიგონა. ჩვეულებრივ ამას „*imaginazione*“-ს (გამონაგონს) ეძახდა. ყოველთვის, როდესაც ვიღაც მოდიოდა და იწყებდა საუბარს შინაგანი განცდის შესახებ: „კუნდალინიმ აიწია, სინათლე დავინახე თავში, ჩაკრები მეხსნება“, უსპენსკი დაუყოვნებლივ აჩერებდა მას და ეუბნებოდა: „*immaginazione*“. ხალხი ეკითხებოდა: „რას ნიშნავს ეს „*immaginazione*“? იგი პასუხობდა:

„ეს წარმოსახვის ავადმყოფობაა“, და უბრალოდ, უარს ამბობდა საკითხის განხილვაზე. მაშინვე ეტყოდა: „სდექ! თქვენ მსხვერპლი ხართ“.

რელიგია მეტაფორებით საუბრობს – რადგანაც ვრ არსებობს საუბრის სხვა საშუალება, რადგანაც რელიგია სხვა სამყაროს შესახებ საუბრობს – მიღმიერი სამყაროს შესახებ. იგი ცდილობს, რომ შედარებები იპოვოს, რადგანაც ამ სამყაროში ლაპარაკობს. არც თუ ისე შესაფერის სიტყვებს იყენებს – იძულებულია, რომ მის განკარგულებაში არსებული სიტყვები გამოიყენოს.

პოეზიის გაგება იოლად შეგიძლიათ, რელიგია რთულია, რადგანაც პოეზია, როგორც იცით – ფანტაზიაა, ამიტომ მის გაგებასთან დაკავშირებით არანაირი პრობლემა არ გაქვთ. მეცნიერების გაგება ადვილია, რადგანაც იცით: ეს არაა ფანტაზია, ეს ემპირიული ფაქტია. პოეზიის გაგება იოლად შეიძლება, იმიტომ, რომ თქვენ იცით: ეს ლექსებია, მხოლოდ დასრულებული ლექსებია, ფანტაზიაა. კარგია! მშვენიერია! თქვენ შეგიძლიათ დატკბეთ მისით, ეს არაა სიმართლე.

მაგრამ რას უზამთ რელიგიას? რელიგია – ეს აბსოლუტური პოეზიაა, ეს არაა ფანტაზია. და მე გეუბნებით თქვენ, რომ იგი დამყარებულია გამოცდილებაზე, იგი ისეთივე ემპირიულია, როგორც მეცნიერება, მაგრამ მას არ შეუძლია მეცნიერული ტერმინების გამოყენება, ისინი მეტისმეტად ობიექტურნი არიან. მას არ შეუძლია ფილოსოფიური ცნებების გამოყენება – ისინი მეტისმეტად სუბიექტურნი არიან. ამიტომ უწევთ, გამოიყენონ ის, რაც არც ერთია და არც მეორე. მან უნდა გამოიყენოს რაღაც ისეთი, რაც აკავშირებს ერთსაც და მეორესაც, – იგი პოეზიას იყენებს.

ყველა რელიგია უმაღლეს პოეზიას წარმოადგენს, თავად პოეზიის არსს. თქვენ ვერ შეძლებთ იპოვოთ პოეტი, რომელიც ბუდაზე უფრო მნიშვნელოვანია. რა თქმა უნდა, მას არასოდეს დაუნერია ერთი ლექსიც კი...

მე თქვენთან ვარ აქ. მე პოეტი ვარ. ერთი ლექსიც არ დამინერია, ჰაიკუც კი არ დამინერია, მაგრამ გამუდმებით ვსაუბრობ

მეტაფორებით. გამუდმებით ვცდილობ გადავლახო უფსკრული, რომელიც მეცნიერებისა და ფილოსოფიის სფეროებში იქმნება. ვცდილობ, რომ მთლიანის, განუყოფელის შეგრძნება მოგცეთ.

მეცნიერება – ეს ნახევარია, ფილოსოფია – ნახევარია, რა უნდა ექნათ? როგორ მოგცეთ მთელის შეგრძნება? თუ ფილოსოფიის სიღრმეში შეხვალთ, იქამდე მიხვალთ, სადამდეც შანკარა მივიდა. მისი სიტყვებით, „სამყარო ილუზორულია, იგი არ არსებობს – არსებობს მხოლოდ ცნობიერება“. ეს მეტისმეტად ცალმხრივია.

თუ მეცნიერებს შეუერთდებით, იქამდე მიხვალთ, სადამდეც მარქსი მივიდა. მარქსი და შანკარა პოლარულ ურთიერთინააღმდეგობებს წარმოადგენენ. მარქსი ამბობს: „არ არსებობს ცნობიერება – არსებობს მხოლოდ სამყარო“. მე კიდეც ვიცი, რომ ორივე სწორია და თან ორივე არასწორია. ორივე მართალია, იმიტომ რომ ნახევარ სიმართლეს ამბობენ, და ორივე ცდება, რადგან მეორე ნახევარს უარყოფენ. და თუ მე მთელზე უნდა ვილაპარაკო, როგორ გავაკეთო ეს? პოეზია – აი, ერთადერთი მეთოდი, მეტაფორა – აი, ერთადერთი საშუალება.

დაიმახსოვრეთ შემდეგი:

სიტყვები წარმოითქმება, რათა სიცარიელე ახსნან, მაგრამ შეუძლებელია სიცარიელის, როგორც ასეთის ახსნა.

სწორედ ამიტომ განაგრძობენ ბრძენები მტკიცებას: „რაც არ უნდა ვილაპარაკოთ, ამას სიტყვებით ვერ გამოვთქვამთ. ამის გადმოცემა შეუძლებელია, ჩვენ კი ჯერ კიდეც ვცდილობთ ამის გამოხატვას“. ისინი ყოველთვის ხაზს უსვამენ ამ ფაქტს, რადგანაც არსებობს ალბათობა, რომ თქვენ სიტყვასიტყვით გაუგებთ მათ.

სიცარიელე წარმოადგენს სიცარიელეს იმ თვალსაზრისით, რომ თქვენგან იქ აღარაფერი რჩება, მაგრამ სიცარიელე არაა სიცარიელე სხვა თვალსაზრისით, რადგანაც ყველაფერი მასში გადავა – სიცარიელე უფრო სრულყოფილი, დასრულებული მოვლე-

ნა გახდება. მაშ, რა უნდა ვქნათ? თუ თქვენ ამბობთ: „სიცარიელე“, გონება მაშინვე ფიქრობს, რომ ეს „არაფერია“ – რატომღა ვიღელვოთ? და თუ თქვენ ამბობთ, რომ ეს „არაა სიცარიელე“, რომ ეს უფრო სრულყოფილი არსებობაა, გონება პატივმოყვარულ მოგზაურობებს იწყებს, რომელთა მიზანიც – ყველაზე სრულყოფილ პიროვნებად ქცევაა. მაშინ საქმეში ეგო შემოდის.

ეგოს გადასაგდებად სიტყვა „სიცარიელეს“ განსაკუთრებული მნიშვნელობა ენიჭება. მაგრამ იმისთვის, რომ თქვენ ყურადღებიანი გაგხადოთ... სიცარიელე სინამდვილეში არ წარმოადგენს სიცარიელეს, იგი სრულიად სავსეა. როდესაც თქვენ არ ხართ, მთელი ყოფიერება თქვენში შემოდის. როდესაც წვეთი ქრება, იგი ოკეანედ იქცევა.

ნუ მოტყუვდებით მეტაფორით, ნუ შეეცდებით შინაგანი სინათლის წარმოსახვას. ეს ძალიან მარტივია – ესაა *immaginazione*, გამონაგონი. თქვენ შეგიძლიათ დახუჭოთ თვალები და წარმოიდგინოთ სინათლე. ისეთი ფანტაზიური ხარტ, იმდენ რამეს წარმოიდგენთ ხოლმე ოცნებებში, რატომ სინათლე არა?

გონებას აქვს თვისება – შექმნას ის, რაც თქვენ გსურთ – საჭიროა მხოლოდ ცოტა დაჟინება. თქვენ შეგიძლიათ წარმოიდგინოთ ლამაზი ქალები, მაშ, რატომ სინათლე არა? რა არის ცუდი სინათლეში? თქვენ შეგიძლიათ იმდენი ლამაზი ქალი შექმნათ გონებაში, რატომ სინათლე არა? რა არის ცუდი სინათლეში? შეგიძლიათ გონებაში იმდენი ლამაზი ქალი შექმნათ, რომ რეალურ ცხოვრებაში ყოველი მათგანი გამონაგონზე უარესი იქნება: იგი ვერასოდეს იქნება სტანდარტულის შესაბამისი. შეგიძლიათ განცდების მთელი სამყარო შექმნათ თქვენ შიგნით. ყოველ გრძნობას საფუძვლად თავისი შემოქმედებითი ცენტრი უდევს.

ჰიპნოზში ასე ხდება: წარმოსახვა მუშაობას შეუზღუდავად გარეშე იწყებს და განსჯის უნარი ბოლომდე ქრება, რადგანაც რაციონალურ გონებას ჰიპნოზის დროს სძინავს. ჰიპნოზი – მხოლოდ და მხოლოდ სკეპტიკოსი გონების ძილია, წარმოსახვა მშვენივრად მუშაობს. ჰიპნოზის ქვეშ ადამიანს მუხრუჭები აღარ აქვს, მხო-

ლოდ აქსელერატორი აქვს – თქვენ განაგრძობთ და განაგრძობთ მოძრაობას, მუხრუჭები კი არაა.

ჰიპნოზის ქვეშ ნებისმიერი რამის წარმოსახვა შეგიძლიათ. ჰიპნოზის ქვეშ მყოფ ადამიანს ხახვს აძლევთ და ეუბნებით: „ეს ლამაზი და ძალიან გემრიელი ვაშლია“, იგი შეჭამს ხახვს და გიპასუხებთ: „დიახ, იგი მართლაც მშვენიერია. აქამდე არასოდეს გამისინჯავს ასეთი გემრიელი ვაშლი“. შემდეგ ვაშლს აძლევთ და ეუბნებით: „ეს ხახვია“, მას თვალები ცრემლებით აევსება და გეტყვით: „ძალიან, ძალიან ცხარეა“ – და განაგრძობს ვაშლის ჭამას. რა ხდება? ეს ჰიპნოზია: სკეპტიკოსი არ არსებობს, სკეპტიკოსს ჩაეძინა. ახლა წარმოსახვა მუშაობს, და შეუძლებელია მისი მუშაობის გადამოწმება. იგივეა რელიგიასთან დაკავშირებითაც.

რელიგიას ნდობა სჭირდება, ნდობა კი ნიშნავს, რომ გონების უნარი – დაეჭვდეს – იძინებს. ეს ჰიპნოზს ჰგავს. ამიტომ რაღაც თვალსაზრისით ადამიანები მართლები არიან, როცა ამბობენ: „ამ ადამიანმა, ოჰომ, დაგაჰიპნოზათ“. თუკი მენდობით, ეს ჰიპნოზს ჰგავს: თქვენ სრულიად გაცნობიერებულად გადაადგდეთ თქვენი განსჯის უნარი. ახლა წარმოსახვა მთელი ძალით მუშაობს და თქვენ სახიფათო სიტუაციაში ხართ.

თუკი მიჰყევებით წარმოსახვას შეგიძლიათ ბევრი რამ წარმოიდგინოთ: ზემოთ იწევს კუნდალინი, იხსნება ჩაკრები, ნებისმიერი რამის წარმოდგენა შეგიძლიათ, და ეს ყველაფერი დაგეგმართებათ. და ეს მშვენიერია – მაგრამ სიმართლე არაა.

ამრიგად, როდესაც ენდობით ადამიანს, როდესაც ნამდვილად ენდობით, უნდა იცოდეთ წარმოსახვის შესახებ. მიენდეთ, მაგრამ ნუ გახდებით ფანტაზიის მსხვერპლი. ყველაფერი, რაც აქ ითქვა, მეტაფორულია. და ყოველთვის გახსოვდეთ, რომ ნებისმიერი განცდა – ეს წარმოსახვაა, უპირობოდ ყველაფერი, გეუბნებით მე. მხოლოდ განცდის სუბიექტია რეალური.

ამრიგად, რაც არ უნდა განიცადოთ, ნუ მიაქცევთ ამას დიდ ყურადღებას, და ნუ იტრაბახებთ. გახსოვდეთ, რომ ყველაფერი განცდილი – ილუზორულია – მხოლოდ ისაა ნამდვილად რეალუ-

რი, ვინც განიცდის. ყურადღება მიაქციეთ მონმეს, მას, ვინც აკვირდება, მოახდინეთ ყურადღების კონცენტრაცია მონმეზე, და არა განცდაზე. განცდები, როგორი ლამაზებიც არ უნდა იყოს, სიზმრებს ჰგავს. საჭიროა, რომ მათ საზღვრებს მიღმა გახვიდეთ.

ამგვარად, რელიგია – პოეზიაა, მეტაფორებით საუბარია საჭირო. მოსწავლე ღრმად მიმნდობია. იგი შესაძლოა იოლად გახდეს წარმოსახვის მსხვერპლი. იყავით ძალიან, ძალიან ყურადღებით. მიენდეთ, ყური დაუგდეთ მეტაფორებს, მაგრამ გახსოვდეთ – ეს მხოლოდ მეტაფორებია. მიეშდეთ – და ბევრი რაღაც მოხდება, მაგრამ გახსოვდეთ, ყველაფერი, თქვენ გარდა – ფანტაზიაა. თქვენ უნდა მიხვიდეთ ნერტილამდე, სადაც განცდები აღარაა. მხოლოდ ის, ვინც განიცდის, მდუმარედ ზის თავის საცხოვრებელში, სადაც არაა განცდები, ობიექტები, სინათლე, არაა აყვავებული ყვავილები, სადაც აღარაფერია.

ვილაცამ ჰკითხა ლინ-ძის, როდესაც იგი თავის მონასტერში იჯდა, მცირე მონასტერში მთის მწვერვალზე... იგი ხის ძირში იჯდა, კლდესთან ახლოს, და ვილაცამ ჰკითხა: „რა ხდება, როდესაც ადამიანი გასხივოსნებას აღწევს?“ ლინ-ძიმ უპასუხა: „მე აქ მარტო ვზივარ. ღრუბლები მიდიან, მე კი ვუყურებ, ნელინადის დროები მიდიან, მე კი ვაკვირდები, ზოგჯერ მნახველები მოდიან, მე კი ვაკვირდები. მე აქ მარტო ვზივარ“.

მხოლოდ მონმე, ცნობიერება რჩება, რომ დააკვირდეს ყველაფერ მომხდარს. განცდები ქრებიან, რჩება მხოლოდ განცდილის ფონი. თქვენ რჩებით, ყველაფერი დაკარგულია. დაიმახსოვრეთ ეს, რადგანაც თქვენ მე მენდობით, მე კი მეტაფორებით ვსაუბრობ – ამის გამო სხვადასხვა ფანტაზიები ჩნდება. *Imaginazione*, გამოწონი, – იცოდეთ ამ ავადმყოფობის შესახებ.

თუმცა ჩვენ ვამბობთ: „გონება კაშკაშაა, როგორც სინათლე“, იგი სიტყვებისა და სიმბოლოების მიღმაა. თუმცა არსების შიგნით გონება ცარიელია, იგი ყველაფერს მოიცავს და ყველაფერს თავის თავში შეიცავს.

ეს სიტყვები ურთიერთწინააღმდეგობრივი ჩანს: თქვენ ამბობთ, რომ გონება ცარიელია, შემდეგ კი ამბობთ, რომ იგი ყველაფერს შეიცავს. საიდანაა ამდენი წინააღმდეგობა? ასეთია მთელი რელიგიური განცდის ბუნება. მას მეტაფორების გამოყენება სჭირდება – და თქვენ მაშინვე უნდა გაგაფრთხილონ, რომ მათი მსხვერპლი არ გახდეთ.

არსების შიგნით სიცარიელეა, მაგრამ იგი თავის თავში ყველაფერს მოიცავს. თქვენ დაკმაყოფილებული დარჩებით, როდესაც სრულიად დაცარიელდებით. მხოლოდ მაშინ, როცა არ ხართ – მხოლოდ მაშინ არსებობთ.

იესო ასწავლიდა: „თუ დაკარგავთ საკუთარ თავს, მიაღწევთ გასხივოსნებას. თუ საკუთარ თავს მოექციდებით, ხელიდან გაუშვებთ. თუ მოკედებით – აღდგებით. თუ საკუთარ თავს ბოლომდე გადააგდებთ, მარადიული გახდებით, თავად მარადიულობა გახდებით“.

ეს ყველაფერი მეტაფორაა, მაგრამ თუკი ენდობით, თუკი გიყვართ, თუკი საშუალებას აძლევთ საკუთარ გულს, რომ გამეხსნას მე, მაშინ მიხვდებით. ასეთი გაგება ყოველგვარ გონებაზე მაღლა დგას. იგი არაა ინტელექტუალური, ეს სულებს შორის საუბარია. ესაა ენერგიის გადასვლა ერთი გულიდან მეორეში.

მე აქ ვარ და თქვენთან საუბარს ვცდილობ, მაგრამ ეს მეორადია. მთავარია – თუ გახსნილები ხართ, მე შემიძლია ჩავიღვარო თქვენში. თუკი ჩემი თქვენთან საუბარი დაგეხმარებათ, რომ უფრო გახსნილები გახდეთ, მიზანი მიღწეულია. მე არ ვცდილობ, რაღაც აგიხსნათ, უბრალოდ, ვცდილობ, რომ უფრო გახსნილები გაგხადოთ – ეს სრულიად საკმარისია. მე შემიძლია ჩავიღვარო თქვენში, მაგრამ თუკი არ შემიგრძნობთ, ვერ მიხვდებით, რაზე ვსაუბრობ.

დღეისათვის საკმარისია.

იყავით, ცარიელი ბამბუკივით

სიმღერა გრძელდება:

არაფერი გაუკეთოთ სხეულს, მხოლოდ მოადუნეთ იგი. პირი მაგრად მოკუმეთ და იყავით მდუმარებაში, გაათავისუფლეთ გონება და არაფერზე იფიქროთ. დაე, სხეულმა მსუბუქად დაისვენოს, როგორც ცარიელმა ბამბუკმა. არაფერი გასცეთ და მიიღოთ, შეინარჩუნეთ გონება სიმშვიდის მდგომარეობაში.

მაჰამუდრა ჰგავს გონებას, რომელიც არაფერს ეჭიდება. ამგვარი პრაქტიკით დროთა განმავლობაში ბუდას მდგომარეობას მიაღწევთ.

უპირველესად საქმიანობისა და მასში დაფარული დინებების ხასიათი გასაგები უნდა იყოს, სხვაგვარად რელაქსაცია შეუძლებელია. რომც მოინდომოთ მოდუნება, ეს შეუძლებელი იქნება, თუ არ დააკვირდებით, თუ ყურადღებით არ იქნებით, თუ თქვენი საქმიანობის ხასიათს არ გააცნობიერებთ, რადგანაც საქმიანობა მარტივი მოვლენა არაა.

ბევრ ადამიანს უნდა მოდუნება, მაგრამ არ შეუძლია. რელაქსაცია ყვავილობას ჰგავს. თქვენ არ შეგიძლიათ მისი ფორსირება. მთლიანობაში უნდა გაიგოთ ეს მოვლენა: რატომ ხართ ასეთი აქტიური, ასე მოუცლელი და ასე შეპყრობილი?

დღიმახსოვრეთ ორი სიტყვა: მოქმედება და საქმიანობა. მოქმედება არ წარმოადგენს საქმიანობას, საქმიანობა – არაა მოქმედება. თავისი ბუნებით ისინი დიამეტრულად განსხვავდებიან. მოქმედება ხდება, როცა სიტუაცია ითხოვს ამას, და თქვენ მოქმედებთ, ეხმარებით, პასუხობთ ამ სიტუაციას. საქმიანობაზე კი საუბრო-

ბენ მაშინ, როცა თქვენი აქტივობა არ წარმოადგენს გამომხაურებას. რაღაცას აკეთებთ მხოლოდ იმიტომ, რომ არ შეგიძლიათ არაფერი აკეთოთ.

როდესაც მოქმედება მდუმარე გონებიდან მომდინარეობს, იგი ყველაზე ლამაზი რამ ხდება სამყაროში. როდესაც საქმიანობა მშფოთვარე გონებიდან მომდინარეობს, ეს საზიზღრობაა. მოქმედება ხორციელდება, როდესაც იგი მნიშვნელოვანია, აუცილებელია, საქმიანობას კი არანაირი მნიშვნელობა არ გააჩნია. მოქმედება არსებობს მომენტიდან მომენტამდე, სპონტანურად, ხოლო საქმიანობა წარსულითაა გადატვირთული. ეს არაა გამომხაურება ამჟამინდელ სიტუაციაზე, პირიქით, საქმიანობის წყალობით შფოთვა წარსულიდან ანმყოში გადმოდის. მოქმედება შემოქმედებითია. საქმიანობა ფრიად დამანგრეველია, იგი განგრევთ თქვენც და სხვებსაც.

ეცადეთ, რომ დაიჭიროთ ეს ძნელად მოსახელთებელი სხვაობა. მაგალითად, თუ მშვიერი ხარ — ჭამთ. ეს მოქმედებაა. მაგრამ თუ არ ხარ მშვიერი, თუ საერთოდ არ გრძნობთ შიმშილს და მექანიკურად განაგრძობთ ჭამას — ეს საქმიანობაა. ასეთი ჭამა ძალადობას ჰგავს. თქვენ ანადგურებთ საკვებ პროდუქტებს, კბილებით ფქვავთ მათ, რაც მცირე შვებას გაძლევთ და გიხსნით შინაგან დაძაბულობას. თქვენ ჭამთ ისე, რომ არ ხართ მშვიერი, ჭამთ იმიტომ, რომ შინაგან მოთხოვნილებას მიჰყვებით — ძლიერ სურვილს — იყოთ სასტიკი და რაღაც მაინც აკეთოთ.

ცხოველურ სამყაროში სისასტიკე პირთან და წინა თათებთან ასოცირდება, კბილები და ბრჭყალები ცხოველურ სამყაროში ასევე სისასტიკეს გამოხატავენ. კვების პროცესში სხეულის ყველა ეს ნაწილი ერთიანდება. საჭმელს ხელით იღებთ და პირით ჭამთ, და ამ დროს სისასტიკე გამოთავისუფლდება. მაგრამ ეს არაა შიმშილის გამო. ეს ავადმყოფობაა, და არა მოქმედება. ასეთი საქმიანობა — შეპყრობილობაა. რა თქმა უნდა, არ შეგიძლიათ გამუდმებით ასე ჭამა, იმიტომ რომ გასკდებით. ამიტომ ადამიანებმა მოხერხებული მეთოდები მოიფიქრეს, ისინი ბეტელს, ან სალექ რეზინს ლეჭავენ,

სიგარეტს ეწევიან. ეს ცრუ კვებაა, რაიმე მკვებავე ღირებულების გარეშე, მაგრამ იგი კარგად მუშაობს, რადგანაც სისასტიკესთანაა დაკავშირებული.

ადამიანი ზის, ბეტელს ლეჭავს – რას აკეთებს? ვილაცას კლავს. თუ გაცნობიერებული გახდება, გონებაში მას შეუძლია სასტიკი მკვლელობა წარმოიდგინოს, ვილაც გამოასალმოს სიცოცხლეს... და ამ დროს ბეტელს ლეჭავს – თავისთავად ძალიან უმანკო საქმიანობაა. თქვენ არავის ვნებთ, მაგრამ თქვენთვის ეს ძალზე სახიფათოა, რადგანაც სულ ვერ აცნობიერებთ, რას აკეთებთ. რას აკეთებს მწვეელი ადამიანი? შეიძლება ითქვას, რომ ძალიან უმანკო რამეს აკეთებს: ჩაისუნთქავს კვამლს, და ისევე გარეთ უშვებს, ჩაისუნთქავს, ამოისუნთქავს, იქმნება მანდალა, წრე. მონევა მისთვის – ერთგვარი სიმღერაა, რიტმული სიმღერა. იგი მშვიდდება, შინაგანი შფოთვა ცოტათი სუსტდება.

ესაუბრები ადამიანს? ყოველთვის გახსოვდეს – ეს თითქმის ას პროცენტ შემთხვევაში ასეა! – თუ იგი თავისი სიგარეტის ძებნას იწყებს, ეს ნიშნავს, რომ მას მოსწყინდა, და მაშინვე უნდა მოცილდეთ. მას უნდა, რომ თვითონ მოგიშოროთ თავიდან, მაგრამ არ შეუძლია: უზრდელობაში ჩაეთვლება. იგი პოულობს თავის სიგარეტს და ამბობს: „მორჩა, ამოვიდა ყელში!“ ცხოველთა სამყაროში, გეცემოდან, მაგრამ არ შეუძლია – ის ხომ ცივილიზებული ადამიანია. იგი სიგარეტს ეცემა, მონევას იწყებს. ახლა უკვე აღარ ანუხებთ, ახლა თავისი კვამლიანი გალობითაა დაკავებული. ეს ამშვიდებს მას.

ასეთი საქმიანობა იმაზე მეტყველებს, რომ შეპყრობილი ხართ. არ შეგიძლიათ საკუთარ თავად დარჩეთ, არ შეგიძლიათ მდუმარედ დარჩეთ, არ შეგიძლიათ უმოქმედოდ დარჩეთ. საქმიანობის მეშვეობით განაგრძობთ სიგიჟისგან განთავისუფლებას. მოქმედება მშვენიერია, ეს სპონტანური გამოხმაურებაა ცხოვრებისეულ საჭიროებებზე. თქვენ ყოველ წუთს უნდა იმოქმედოთ, მაგრამ აქტიურობა მიმდინარე წუთიდან მოდის. თქვენ გშიათ – და ეძებთ საჭმელს. გწყურიათ – და ჭასთან მიდიხართ. გეძინე-

ბათ – და დასაძინებლად მიდიხართ. თქვენ საერთო სიტუაციიდან გამომდინარე მოქმედებთ. მოქმედება სპონტანური და ტოტალურია.

საქმიანობა საერთოდ არაა სპონტანური. მისი წყარო წარსულშია. მრავალი წლის განმავლობაში აგროვებთ მას, და შედეგად იგი ანმყოში ფეთქდება – ეს არაა არსებითი. მაგრამ გონება ცბიერია. მას ყოველთვის აქვს ლოგიკური ახსნა. გონება შეეცდება დაგიბტყიოთ, რომ ეს საქმიანობა კი არაა, მოქმედებაა, და რომ იგი აუცილებლობას წარმოადგენდა. უეცრად რისხვისგან ფეთქდებით. ყველასთვის ცხადია, რომ სიტუაციის ხასიათი რისხვას არ მოითხოვდა, მაგრამ თქვენი რეაქცია, უბრალოდ, უადგილოა და მხოლოდ თქვენ ვერ ამჩნევთ ამას. ყველა თანაგიგრძნობთ: „რა მოხდა? ეს არ ღირს ამად. რატომ გაბრაზდით ასე?“ მაგრამ თქვენ აუცილებლად იპოვით ლოგიკურ ახსნას...

ეს არგუმენტები გეხმარებათ, რომ ვერ გააცნობიეროთ საკუთარი სიგიჟე. ესაა ის, რასაც გურჯიევი „ამორტიზატორებს“ უწოდებდა. თქვენ ქმნით ლოგიკური ახსნების ბუფერს თქვენ გარშემო, ამას საგანგებოდ აკეთებთ, რათა არ ჩანდეთ სიტუაციას, ცხადი არ გახადოთ იგი. ამორტიზატორებს მატარებელში იყენებენ, ვაგონებს შორის, რათა უეცარი გაჩერების დროს მგზავრები ძალიან არ შეინჯღრნენ – ამორტიზატორები შეჯახებას არბილებენ.

თქვენი საქმიანობა ყოველთვის ბუნდოვანია, მასში არაა სიცხადე, მაგრამ ლოგიკური ახსნების ამორტიზატორები არ გაძლევენ ამის გაგების საშუალებას. ისინი გაბრმავებენ, და საქმიანობა გრძელდება. თუ საქმიანი ხართ, არ შეგიძლიათ მოდუნება. როგორ უნდა მოდუნდეთ? დაჟინებით გსურთ რაღაც აკეთოთ, რაც არ უნდა იყოს ეს.

მთელ მსოფლიოში არიან ბრიყვები, რომლებიც განაგრძობენ მტკიცებას: „რაღაცის კეთება უკეთესია, ვიდრე არაფრის კეთება“. და არსებობენ აბსოლუტური ბრიყვები: „ცარიელი გონება – ეშპაკის სამჭედლოა“. ეს ასე არაა. ცარიელი გონება – ღმერთის სამჭედლოა. ცარიელი გონება – ყველაზე ლამაზი, ყველაზე სუფ-

თა რამაა ამქვეყნად. როგორ შეიძლება ცარიელი გონება ეშმაკის სამჭედლო იყოს? ეშმაკი ვერ შევა ცარიელ გონებაში, ეს შეუძლებელია! მას შეუძლია მხოლოდ საქმიანობით შეპყრობილ გონებაში შევიდეს – მაშინ ეშმაკს შეუძლია პასუხისმგებლობა აიღოს თქვენზე, გაჩვენოთ გზები, საშუალებები და მეთოდები, როგორ იყოთ უფრო აქტიური. ეშმაკი არასოდეს ამბობს: „მოდუნდით!“ იგი ამბობს: „რატომ კარგავ დროს? აკეთე რამე, ადამიანო! იმოძრავე! ცხოვრება მიდის, აკეთე რამე!“ ყველა დიდი მასწავლებელი, რომლებიც ცხოვრების ჭეშმარიტებისკენ მოგვიწოდებდნენ, ხვდებოდნენ, რომ ცარიელი გონება – ესაა სიერცე, რომელშიც ღვთაებრივს შეუძლია შესვლა.

როგორ შეუძლია ეშმაკს ცარიელი გონების გამოყენება? იგი ვერ გაბედავს სიცარიელესთან მიახლოებას, რადგანაც სიცარიელე მოკლავს მას. მაგრამ თუ თქვენ სავსე ხართ მისწრაფებით, გიჟური სურვილით – იყოთ აქტიური, მაშინ ეშმაკი პასუხისმგებლობას აიღებს თავის თავზე, წარგმართავთ, და თქვენი ერთადერთი გიდი გახდება.

– მინდა გითხრათ, რომ ეს გამოთქმა სულაც არ არის სწორი. ეშმაკმა, როგორც ჩანს, თვითონ მოიფიქრა ეს. აქტიურად ყოფნის აკვიატებულ იდეას ყურადღებით უნდა დააკვირდეთ. წინააღმდეგ შემთხვევაში, რაც არ უნდა ვთქვათ მე ან ტილოპამ, აზრი არ ექნება, რადგანაც თქვენს საქმიანობას არანაირი მნიშვნელობა არ აქვს, იგი უსარგებლოა. რატომ ხართ ასეთი ჯიუტი თქვენს საქმიანობაში?

მოგზაურობისას მინახავს ადამიანები, რომლებიც გამუდმებით ერთი და იმავეს აკეთებდნენ, კვლავ და კვლავ. ერთხელ მატარებლით მივდიოდი და მთელი დღე და ღამე ერთ კაცთან ერთად მომინია მგზავრობა. იგი ერთსა და იმავე გაზეთს კითხულობდა და კითხულობდა, რადგანაც არ იცოდა, სხვა რა ეკეთებინა. მგზავრს, რომელიც რკინის კუპეშია ჩაკეტილი, არც ისე ბევრი საშუალება აქვს, აქტიური იყოს, ამიტომ იგი ერთსა და იმავე გაზეთს კითხულობს, მე კი ვაკვირდები. რას აკეთებს ეს ადამიანი?

გაზეთი ბჰაგავად გიტა ან ბიბლია არაა თქვენ შეგიძლიათ არაერთხელ წაიკითხოთ გიტა, რადგანაც ყოველ ჯერზე რაღაც ახალი იხსნება. მაგრამ გაზეთი – არაა გიტა! იგი ერთხელ გადაკითხვადაც არ ღირს, ადამიანები კი მას გამუდმებით კითხულობენ. რაშია პრობლემა? ნუთუ საჭიროა ეს? არა, ადამიანები შეპყრობილნი არიან, არ შეუძლიათ დუმილი, პასიურობა. მათთვის ეს იგივე სიკვდილია. აქტიურები უნდა იყვნენ.

მრავალწლიანმა მოგზაურობებმა ბევრი საშუალება მომცა, რომ ადამიანებს დაეკვირვებოდი:

ერთხელ, ჩემთან ერთად კუპეში მხოლოდ ერთი ადამიანი მგზავრობდა, და იგი ყველანაირად ცდილობდა, რომ საუბარი გაება, მე კი მხოლოდ „კი“-ს ან „არა“-ს ვპასუხობდი, ამიტომ ჩემმა თანამგზავრმა მალე ჩაიქნია ხელი ამ განზრახვაზე. მე კი, უბრალოდ, ვაკვირდებოდი – მშვენიერი ექსპერიმენტი, თანაც ყოველგვარი დანახარჯის გარეშე. მე ვაკვირდებოდი მას. ამ კაცმა ჩემოდანი გახსნა – და დაინახე, რომ მან არ იცოდა, რატომ გააკეთა ეს. შემდეგ მისი შიგთავსი შეისწავლა და ისევ დახურა. შემდეგ ჩემმა თანამგზავრმა ფანჯარა გააღო, ისევ დახურა, და კვლავ გაზეთს დაუბრუნდა. შემდეგ მონია, კვლავ გახსნა ჩემოდანი, გადაქექა ყველა ნივთი, ფანჯარასთან მივიდა, კვლავ გააღო და გაიხედა.

რას აკეთებდა ეს ადამიანი და რატომ? რაღაც ვიბრირებდა მის შიგნით – შინაგანი სურვილი, გონების ციებ-ცხელების მდგომარეობა. იძულებული იყო რაღაც ეკეთებინა. ალბათ ძალზე აქტიური ადამიანი იყო ცხოვრებაში, და მაშინ, როცა დასვენებისთვის დრო გაუჩნდა, მოდუნება არ შეეძლო, ძველმა ჩვევამ შეიპყრო იგი.

ამბობენ, რომ აურანგზებმა, დიდ მოგოლთა იმპერატორმა, თავისი მამა ციხეში ჩაამწყვდია. აურანგზების მამამ, შაჰმა ჯაჰანმა, ტაჯ-შაჰალი ააგო. შვილმა საკუთარი მამა გამოკეტა ციხეში, ტახტიდან ჩამოაგდო. აურანგზების ავტობიოგრაფიაში ნათქვამია, რომ რამდენიმე დღის შემდეგ შაჰი ჯაჰანი აღარ ლეღავდა თავისუფლებაზე, რადგანაც იგი ყველა შესაძლო ფუფუნებით უზრუნველყვეს. შაჰი

ჯაპანი სასახლეში ცხოვრობდა, კვლავინდებურად, თითქოს ციხეში არც იყო. მხოლოდ ერთი რამ აკლდა – საქმიანობა. ამიტომ სთხოვა შვილს, აურანგზებს: „ქარგი, შენ ყველაფრით უზრუნველმყავი, ყველაფერი მშვენიერია. მხოლოდ აი, რა უსაზღვროდ მადლიერი ვიქნები, თუ ოცდაათ ბიჭს გამომიგზავნი. მინდა, რომ ვასწავლო მათ“.

აურანგზები ვერ იჯერებდა: „რატომ გადანყვიტა მამაჩემმა მასწავლებლობა?“ არასოდეს ამჯლავნებდა მასწავლებლობისადმი მიდრეკილებას, არასოდეს ინტერესდებოდა განათლებით. რა დაემართა? მაგრამ შვილმა აღასრულა მამის სურვილი. ოცდაათი ბიჭი გაუგზავნეს და ყველაფერი თავის ადგილზე დადგა. მამა კვლავ იმპერატორი გახდა... მას ოცდაათი პატარა ბიჭი ჰყავდა.

მიდით დანყებით სკოლაში და ნახავთ, რომ მასწავლებელი – ეს თითქმის იმპერატორია. შეუძლია დაჯდომა უბრძანოს მოსწავლეებს, და ისინი დასხდებიან, შეუძლია ადგომა უბრძანოს, და ისინი ადგებიან. შაჰმა ჯაპანმა ოცდაათ ბიჭთან ერთად სასამართლოს მთელი სისტემა შექმნა – ჭეშმარიტად უძველესი ჩვევაა მართოს ადამიანები და ძველი მავნე ჩვევა, რომელიც ნარკოტიკად იქცა.

ფსიქოლოგებს მიაჩნიათ, რომ მასწავლებლები – იგივე პოლიტიკოსები არიან. არასაკმარისად თავდაჯერებულები იმისთვის, რომ პოლიტიკაში წავიდნენ, ისინი სკოლაში მიდიან და ხდებიან იქ პრეზიდენტები, პრემიერ-მინისტრები, იმპერატორები. იქ პატარა ბავშვები არიან... მასწავლებლები კი ბრძანებების შესრულებას აიძულებენ. ფსიქოლოგები ასევე ფიქრობენ, რომ მასწავლებლებს სადიზმისკენ აქვთ მიდრეკილება, სურვილი აქვთ, რომ ანამონ. ამისთვის კი ვერ იპოვით უკეთეს ადგილს, ვიდრე სკოლაა. თქვენ უფლება გექვს ანამოთ ყოვლად უდანაშაულო ბავშვები, შეგიძლიათ ანამოთ ისინი მათივე სიკეთისთვის. წადით და ნახეთ! მე ლექციებს ვკითხულობდი სკოლებში და ვაკვირდებოდი მასწავლებლებს. ფსიქოლოგები ეჭვობენ – მე კი დარწმუნებული ვარ – ისინი ჯალათები არიან. თქვენ ვერ იპოვით უფრო უდანაშაულო

მსხვერპლებს: თანაც უიარაღოებს, ბავშვებს შეწინააღმდეგებაც კი არ შეუძლიათ, იმდენად სუსტები და უმწეოები არიან, მასწავლებელს კი იმპერატორივით უჭირავს თავი.

აურანგ ზები თავის ავტობიოგრაფიაში წერს: „მამაჩემი ძველ ჩვევებს მიჰყვება და სურს თავი მოგვაჩვენოს, რომ ისევ იმპერატორია. დაე, მოგვაჩვენოს, გაისულელოს თავი, ამაში ცუდი არაფერია. გაუგზავნეთ ოცდაათი ბიჭი, ან სამასი, რამდენიც გაუხარდება. დაე, მართოს მედრესე, პატარა სკოლა და იყოს ამით ბედნიერი“.

საქმიანობა – ესაა, როცა მოქმედებას არ აქვს მნიშვნელობა. დააკვირდით ამას საკუთარ თავში და დაინახავთ: ენერგიის ოთხმოცდაათი პროცენტი საქმიანობაში იკარგება. ამიტომ, როცა მოქმედების დრო დგება, თქვენში ენერგია აღარაა. მოდუნებული ადამიანი აღარაფერზეა დაციკლული და ენერგია მის შიგნით გროვდება. იგი ინარჩუნებს ენერგიას, ეს ავტომატურად ხდება, და შემდეგ, როცა მოქმედების დრო დგება, მთელი მისი არსი იღვრება ამ მოქმედებაში. აი, რატომაც მოქმედება ტოტალური. საქმიანობა ყოველთვის ყოყმანს შეიცავს, როგორ შეიძლება ბოლომდე მოატყუო საკუთარი თავი? თქვენც კი იცით, რომ ეს უსარგებლოა, მაგრამ საქმიანობას ეძლევიტ იმ ბუნდოვანი და გაურკვეველი მიზეზების გამო, რომლებიც შიგნიდან განუხებთ.

თქვენ შეგიძლიათ შეიცვალოთ საქმიანობა, გარდა იმისა, რომელიც კონკრეტულ მოქმედებად ტრანსფორმირდება, მაგრამ ეს არ გიშველით. ადამიანები მოდიან და მეკითხებიან: „მინდა, რომ მონწილეობა თავი დავანებო“. მე ვეკითხები: „რატომ? ეს ხომ ასეთი ტრანსცენდენტური მედიტაციაა!“ თუ მონწილეობა თავს დაანებებთ, რაღაც სხვას დაიწყებთ – რადგანაც ეს ავადმყოფობა არ შეიცვლება სიმპტომების შეცვლით. თქვენ დაიწყებთ ბეტელის, სალექტი რეზინის ლეჭვას, არსებობს უფრო სახიფათო რამეებიც. საკმაოდ უსაფრთხოა სალექტი რეზინის ლეჭვა, რადგანაც ამას დამოუკიდებლად აკეთებთ. შეგიძლიათ იყოთ სულელი, მაგრამ არა სასტიკი.

ლეჭვით სხვას აღარავის ვნებთ, თუ ლეჭვას და მონეევას შენყვეტთ, მაშინ რას გააკეთებთ? პირი საქმიანობას ითხოვს, ეს სისასტიკეა. მაშინ ლაპარაკს დაიწყებს, გაუთავებელ ლაქლაქს, ტრა-ტა-ტა - და ეს უფრო სახიფათოა!

ერთხელ ჩემთან მოლა ნასრედინის ცოლი მოვიდა. იგი იშვიათად მსტუმრობს ხოლმე, მაგრამ როცა მოდის, მაშინვე ვხვდები, რომ მათ რაღაც კრიზისი აქვთ. ამიტომ ვკითხე: „რა მოხდა?“

მას ნახევარი საათი და ათასი სიტყვა დასჭირდა, რომ ეთქვა:

– მოლა ნასრედინი ძილში ლაპარაკობს. მირჩიე რაზე, რა უნდა გაეკეთო? ძალიან ბევრს ლაპარაკობს, ძალიან ძნელია მასთან ერთ ოთახში ძილი. ის ყვირის და საძაგელ რამეებს იძახის.

მე ვუპასუხე:

– არაფრის გაკეთება არაა საჭირო. უბრალოდ, საშუალება მიეცო ილაპარაკოს, როცა არ გძინავთ.

ადამიანები განაგრძობენ ლაპარაკს და არანაირ საშუალებას აძლევენ სხვებს, რომ ილაპარაკონ. ლაყბობა იგივეა, რაც მონევა. თუ ოცდაოთხი საათის განმავლობაში ლაპარაკობთ... და თქვენ ლაპარაკობთ, როცა ფხიზელი ხართ... თქვენ ლაყბობთ, სხეული დაიღალა, იძინებთ, მაგრამ ლაყბობა გრძელდება. ოცდაოთხი საათი, ყოველი დღე-ღამე, განაგრძობთ ლაპარაკს, ლაპარაკს, ლაპარაკს.

მონევა და ლაყბობა ერთი თანრიგის მოვლენებია: პირს მოძრაობა სჭირდება. სწორედ პირი წარმოადგენს ძირითადი საქმიანობის ინსტრუმენტს, რადგანაც მისით იწყებთ თქვენს ცხოვრებას. ბავშვი დაიბადა, იგი იწყებს დედის ძუძუს წოვას, და ეს მისი პირველი და ყველაზე ძირითადი საქმიანობაა. სიგარეტის მონევა ძუძუს წოვას გვაგონებს: შიგნით თბილი რძე მიედინება. მონევის დროს შიგნით თბილი კვამლი შედის. სიგარეტს სწორედ ისევე გრძნობთ ტუჩებში, როგორც დედის ძუძუს, სანოვარას. თუ აგიკრძალავენ მონევას, სალექი რეზინის დალექვას, თქვენ ლაპარაკს

დაიწყებთ, ეს კი უფრო სახიფათოა, რადგანაც თქვენი ლაპარაკით სხვების გონებას დაანაგვიანებთ.

შეიძლება თუ არა დუმილის შენარჩუნება საკმარისად დიდი ხნის განმავლობაში? ფსიქოლოგები ამტკიცებენ, რომ თუ სამი კვირის განმავლობაში იქნებით ჩუმად, საკუთარ თავთან დაიწყებთ ლაპარაკს. ადამიანი ორად გაიყოფა: ერთდროულად იქნება მოლაპარაკეც და მსმენელიც. სამკვირიანი დუმილის შემდეგ თქვენი ადგილი საგიუეთში იქნება, რადგანაც მნიშვნელობა არ ექნება გისმენთ თუ არა ვინმე, თქვენ ლაპარაკს დაიწყებთ, და არა მხოლოდ ლაპარაკს, არამედ პასუხის გაცემასაც. ახლა თქვენ მთლიანი ხარტ, არავისზე ხარტ დამოკიდებული, ანუ შეიშალებთ.

გიჟი – ესაა ადამიანი, რომლის მთელი სამყაროც საკუთარი თავით შემოიფარგლება. იგია მოლაპარაკეც და მსმენელიც, მსახიობიც და მაყურებელიც, იგი ყველაფერს წარმოადგენს და მთელი ეს ყველაფერი მასშია მოქცეული. მან მრავალ ნაწილად დაყო საკუთარი თავი და ყოველი მათგანი ფრაგმენტული გახდა. აი, რატომ ეშინიათ ადამიანებს დუმილის – მათ იციან, რომ შეიძლება დაიშალონ. და თუ თქვენ დუმილის გეშინიათ, ეს ნიშნავს, რომ ძალდობრივი ხარტ, მშფოთვარე, თქვენი გონება ავადაა და გამუდმებულ აქტიურობას მოითხოვს.

საქმიანობა – საკუთარი თავისგან გაქცევის საშუალებაა. მოქმედების დროს თქვენ თანმყოფობაში ხარტ, საქმიანობის დროს საკუთარი თავისგან გარბიხარტ – ეს ნარკოტიკია. საქმიანობის დროს იფიწყებთ საკუთარ თავს, და ქრება შფოთვები, ტკივილი, შიში. აი, რატომ გჭირდებათ გამუდმებული აქტიურობა, მაგრამ არასოდეს ხარტ ისეთ მდგომარეობაში, როდესაც თქვენში არ-კეთების ყვაილები იფურჩქნება.

მოქმედება სასარგებლოა. საქმიანობა საზიანოა. საკუთარ თავში იპოვეთ განსხვავება მათ შორის: რა არის საქმიანობა და რა არის მოქმედება – ასეთია პირველი ნაბიჯი. მეორე ნაბიჯი მდგომარეობს იმაში, რომ უფრო ჩართული იყოთ მოქმედებაში, რათა ენერგია ქმედებაში გადავიდეს. ხოლო თუ საქმიანობაში ხარტ,

იყავით უფრო დაკვირვებული, უფრო ყურადღებიანი. თუ გაცნობიერებული ხართ, საქმიანობა ნყდება, ენერგია შენარჩუნებულია და მოქმედება იმავე ენერგიად იქცევა.

მოქმედება სპონტანურია. შეუძლებელია ამისთვის წინასწარ მომზადება. იგი საშუალებას არ გიტოვებთ, რომ რეპეტიცია გაიაროთ. მოქმედება მუდამ ახალი და სალია, როგორც დილის ცვარი. მოქმედების ადამიანიც ასევე მუდამ სალი და ახალგაზრდაა. სხეული შესაძლოა დაბერდეს, მაგრამ მისი არსების სისალე წარჩუნდება. სხეული შესაძლოა მოკვდეს, მაგრამ მისი ახალგაზრდობა გრძელდება. სხეული შესაძლოა გაქრეს, მაგრამ თვითონ იგი რჩება, რადგანაც სიცოცხლეს უყვარს სისალე. სიცოცხლე ყოველთვის საღებისთვის და ახლებისთვისაა.

უსათუოდ გადაადგეთ საქმიანობა. მაგრამ როგორ უნდა მოახერხოთ ეს? არსებობს ალბათობა, რომ თავად საქმიანობის გადაადგების პროცესით გახდეთ შეპყრობილი. ეს ისაა, რაც თქვენს ბერებს დაემართათ მონასტრებში: საქმიანობის გადაადგება მათი აკვიატებული იდეა გახდა. გამუდმებით რალაცას აკეთებენ ამისთვის: ლოცვები, მედიტაციები, იოგა, ეს, ის – ახლა უკვე ესეც საქმიანობა ხდება. არ შეიძლება ამის ამგვარად გადაადგება, იგი უკანა კარიდან დაბრუნდება.

იყავით გაცნობიერებულნი! იგრძენით სხვაობა მოქმედებასა და საქმიანობას შორის. თუ საქმიანობა გაგიტაცებთ, შეგიპყრობთ, როგორც აჩრდილი, – მას შეპყრობილობა უნდა უწოდოთ... საქმიანობა – ეს აჩრდილია, იგი წარსულიდან მოდის, მკვდარია. როცა საქმიანობა გიპყრობთ, როცა იგი აგზნებულს გხდით, ყველაფერი, რაც შეგიძლიათ გააკეთოთ – ესაა უფრო მეტად გაცნობიერებულად ყოფნა. დააკვირდით მას. მაშინაც კი, როცა საქმიანობაში ერთვებით, გააცნობიერეთ იგი. სიგარეტი მონიეთ, მაგრამ მონიეთ ძალიან ნელა, სრული გაცნობიერებულობით, იმის გაგებით, თუ რას აკეთებთ.

თუ შეძლებთ სიგარეტის მონევის პროცესზე დაკვირვებას, ოდესმე სიგარეტი შეეცრად გაგივარდებათ თითებიდან, რადგანაც

გასაგები გახდება ამ მოქმედების მთელი აბსურდულობა. ეს სისულელეა, იდიოტიზმია! როცა ამას გაიგებთ, ჩვევა, უბრალოდ, მოკვდება. თქვენ არ შეგიძლიათ მოწვევისთვის თავის დანებება, იმიტომ რომ „თავის დანებება“ ხდება საქმიანობა. აი, რატომ ვამბობ, რომ იგი მხოლოდ გშორდებათ, ისევე როგორც მკედარი ფოთლები შორდებიან ხეებს. თუ „გადაადგეთ“ მოწვევა, მას სხვა ფორმით, სხვაგვარად „აიღებთ“.

დაე, ზედმეტი თავისით მოგშორდეთ, ნუ გადაადგებთ. დაე, საქმიანობა თავისით გაქრეს, ნუ დააძალებთ გაქრობას, რადგანაც ძალისხმევა კვლავ საქმიანობამდე მიგიყვანთ, თუმცა სხვა ფორმაში. დააკვირდით, იყავით ყურადღებიანი, გაცნობიერებული, და საოცარ აღმოჩენამდე მიხვალთ: როდესაც რაღაც თავისით, საკუთარი ნებით გშორდებათ, ის კვალს აღარანაირს ტოვებს თქვენზე. თუ რაიმეს ფორსირებას ახდენთ, რჩება კვალი, ნაიარევი. თქვენ გამუდმებით იტრაბახებთ, რომ ოცდაათი წელი ენეოდით და შემდეგ გადაადგდით. ასეთი ტრაბახი – იგივე ჩვევაა, ტრაბახით იმავეს აკეთებთ – არ ენევით, მაგრამ მეტისმეტად ბევრს ლაყობთ იმაზე, რომ მოწვევას თავი დაანებეთ. ტუჩები კვლავ საქმიანობენ, პირი ფუნქციონირებს.

თუ ადამიანს მართლაც ესმის, ჩვევები მას შორდება, ქრება. თქვენ უკვე აღარ შეგიძლიათ ქულების დანერა: „მე განვთავისუფლდი ამ ჩვევისგან!“ იგი თავისით გაქრას თქვენ არ გადაგიგდიათ იგი. ეგო არ გაძლიერებულა. შემდეგ კი გამოჩნდება მოქმედების შესაძლებლობა. და როდესაც ტოტალურად მოქმედების შესაძლებლობა გაგიჩნდებათ, ხელიდან არ გაუშვათ იგი, არ დაეჭედეთ – იმოქმედეთ.

უფრო ხშირად იმოქმედეთ, დაე ავტომატური საქმიანობა მოგშორდეთ. ცვლილებები არ დააყოვნებენ. ამისთვის, რა თქმა უნდა, დრო იქნება საჭირო, მაგრამ არ იჩქაროთ. ახლა სუტრას მიეუბრუნდეთ.

არაფერი გაუკეთოთ სხეულს, უბრალოდ, მოადუნეთ იგი. პირი მაგრად მოკუმეთ და იყავით მდუმარებაში, გაათავისუფლეთ გონება და არაფერზე იფიქროთ.

არაფერი გაუკეთოთ სხეულს, უბრალოდ, მოადუნეთ იგი...

ახლა თქვენ შეგიძლიათ გაიგოთ, თუ რას ნიშნავს „მოდუნება“ – როდესაც თქვენში არაა საქმიანობის სურვილი. ეს სულაც არ ნიშნავს, რომ მკედარივით წევხართ. ეს შეუძლებელია, შეგიძლიათ მხოლოდ თავი მოაჩვენოთ მკედრად, მკედარივით წოლა? არა, თქვენ ცოცხალი ხართ და მხოლოდ თავს აჩვენებთ, ვითომ მკედარი ხართ.

მოდუნება ხდება, როდესაც თქვენში საქმიანობის სურვილი არაა. ენერგია შიგნითაა, იგი არსაით მოძრაობს. თუ შესაფერისი სიტუაცია დგება, თქვენ იმოქმედებთ, სულ ესაა. მაგრამ თქვენ არ ეძებთ მოქმედების საბაბს. თქვენ თავისუფალი ხართ. იყო მოდუნებული, ნიშნავს იყო ძალდაუტანებელი, როგორც თევზი წყალში.

რამდენიმე წლის წინ ვკითხულობდი ნიგნს სახელწოდებით: „თქვენ უნდა მოდუნდეთ“. მაგრამ ეს აბსურდულია, რადგანაც თავად სიტყვა „უნდა“ ეწინააღმდეგება მოდუნებას. ასეთი ნიგნების გაყიდვა მხოლოდ ამერიკაშია შესაძლებელი. „უნდა“ ნიშნავს საქმიანობას. ეს თავსმოხვეული იდეაა. ყოველ ჯერზე, როდესაც „უნდა“ იგულისხმება, მის უკან შეპყრობილობა დგას. ცხოვრებაში ადგილი მოქმედებებს აქვს და არა „უნდა“-ს, წინააღმდეგ შემთხვევაში ეს „უნდა“ სიგიჟეს წარმოშობს. თქვენ უნდა მოდუნდეთ – დღეს მოდუნების იდეა აკვიატებული გახდა. თქვენ ეს პოზა ან ის პოზა უნდა მიიღოთ, უნდა დაწვეთ და უნდა შთააგონოთ საკუთარ სხეულს რელაქსაცია ფეხებიდან თავამდე, უნდა უთხრათ ფეხებს: „მოდუნდით!“ და ასე უსასრულობამდე.

რატომ „უნდა“? მოდუნება მხოლოდ მაშინ ხდება, როდესაც თქვენს ცხოვრებაში „უნდა“ არ არსებობს. დუნდება არა მხოლოდ სხეული და გონება, არამედ მთელი არსება.

თქვენ მეტისმეტად საქმიანები ხართ, და რა თქმა უნდა, დაიღალეთ, გაფანტულები ხართ, გამომშრალეები და გაყინულები ხართ. სასიცოცხლო ენერგია არ მოძრაობს. გარშემო ბლოკებია, ბლოკები და ბლოკები. როცა რაღაცას აკეთებთ, სიგიჟეში აკეთებთ. აქედან მომდინარეობს მოდუნების აუცილებლობა. აი, რატომაა, რომ

ყოველთვე იწერება წიგნები რელაქსაციის შესახებ, მაგრამ არასოდეს მინახავს, რომ ვინმე მოდუნებული გამხდარიყოს მათი ნაკითხვის შემდეგ. იგი უფრო მშფოთვარე გახდება, რადგანაც ახლა მთელი მისი საქმიანობის საფუძველი ხელშეუხებელი დარჩება. ასეთი ადამიანი აქტივობითაა შეპყრობილი, აჟადაა, მაგრამ თავს აჩვენებს, რომ მოდუნებულია, ამიტომ წევს. შიგნით ყველაფერი დულს, ვულკანი მზადაა, რომ ამოხეთქოს, ის კი დუნდება და მიჰყვება წიგნის ინსტრუქციებს იმის შესახებ, თუ როგორ მოდუნდეს.

არ არსებობს წიგნი, რომელიც მოდუნებაში დაგეხმარებათ, თუ საკუთარ შინაგან ცხოვრებას არ კითხულობთ – მხოლოდ მაშინ აღარაა მოდუნება ვალდებულება. რელაქსაცია – ეს არარსებობაა, საქმიანობის არარსებობა, და არა მოქმედება. ამიტომ არაა საჭირო ჰიმალაებში წასვლა. იმისთვის, რომ რელაქსაციას მიაღწიოს, ზოგიერთი ჰიმალაებში მიდის. მაგრამ რა საჭიროა ეს? მოქმედება არ დასრულდება, რადგანაც თუ მოქმედებას შეწყვეტთ, სიცოცხლესაც შეწყვეტთ. მკვდარი იქნებით, და არა მოდუნებული. ჰიმალაებში ბრძენებს იპოვით, მათ, ვინც რელაქსაციის გარეშე მოკვდა. ისინი გარბოდნენ სიცოცხლისგან, მოქმედებისგან.

ხედავთ რა სინატიფაა აზრისა: „უნდა“ განაგრძოთ საქმიანობას, მაგრამ არა მოქმედებას. რთული არც ერთია და არც მეორე. თქვენ შეგიძლიათ შეწყვიტოთ საქმიანობაც და მოქმედებაც, გაიქცეთ ჰიმალაებში, და ეს მარტივია. ძალიან მარტივია მეორეც: განაგრძოთ საქმიანობა და აიძულოთ საკუთარ თავს, რომ ყოველ დილით და ყოველ საღამოს რამდენიმე წუთით მოდუნდეთ. თქვენ არ შეგიძლიათ ადამიანური ფსიქიკის სირთულის, მისი მექანიზმის გაგება. რელაქსაცია – ეს მდგომარეობაა. თქვენ ვერ შეძლებთ, რომ აიძულოთ ამას – მოხდეს. უარი თქვით ნეგატიურობაზე, დარკოლებებზე, და იგი მოვა, თავისთავად, და აღგავსებთ.

რას აკეთებთ, როდესაც ღამით იძინებთ? აკეთებთ რამეს? თუ აკეთებთ, მაშინ უძილობა გელით. რას აკეთებთ? წევხართ და ძილში იძირებით. ეს არაა საქმიანობა, თუ საქმიანობა იქნება, ვერ დაიძინებთ. სინამდვილეში, იმისთვის, რომ დაიძინოთ, ის საქმი-

ანობა უნდა შეწყვიტოთ, რომელიც მთელი დღის განმავლობაში გონებაში მიმდინარეობს. სულ ესაა! როცა გონებაში საქმიანობა წყდება, იგი დუნდება და იძინებს. ხოლო თუ რაიმეს გააკეთებთ იმისთვის, რომ დაიძინოთ, ვერაფრით დაიძინებთ. საერთოდ, არაფერი გააკეთოთ.

ტილოპა ამბობს: „არაფერი გაუკეთოთ სხეულს, უბრალოდ, მოადუნეთ იგი...“ არაფერი გააკეთოთ! იოგას პოზები, სხეულის დეფორმაციები... არაფერი გაუკეთოთ სხეულს – დაე, საქმიანობა არ იყოს. როგორ? გაგებით – ერთადერთი აუცილებელი საფარჯიშოთი. გააცნობიერეთ თქვენი საქმიანობა. თუ ცნობიერი გახდებით, იგი მოწულოდნელად შეწყდება, ყველაზე გახურებულ მდგომარეობაში მყოფიც კი. თუ გააცნობიერებთ, რატომ აკეთებთ ამას, საქმიანობა შეჩერდება, რასაც გულისხმობდა კიდევ ტილოპა: „არაფერი გაუკეთოთ სხეულს, უბრალოდ, მოადუნეთ იგი...“

რა არის რელაქსაცია? მდგომარეობა, როდესაც ენერგია არსად მიდის, არც მომავალში და არც წარსულში, იგი, უბრალოდ, თქვენთანაა. თქვენი ენერგიის წყარო ტბაში ის თავის სითბოში გახვევთ. ეს წამი ყოვლისმომცველია, სხვა არ არსებობს... დრო ჩერდება – ესაა რელაქსაცია. თუ იგი გრძელდება, მოდუნება არ მომხდარა. საათი ჩერდება და დრო უკვე აღარაა. არის მხოლოდ გაელვება. თქვენ უკვე აღარაფერი გჭირდებათ, ტკბებით. შეგიძლიათ დატკბეთ ჩვეულებრივი რაღაცებით, რადგან ყველაფერი მშვენიერია. სინამდვილეში კი სამყაროში არაფერია ჩვეულებრივი – თუ ღვთაებრიობა არსებობს, ყველაფერი განსაკუთრებული ხდება.

ადამიანები მოდიან ჩემთან და მეკითხებიან: „გნამთ თუ არა ღმერთის?“ მე ვპასუხობ: „დიახ, სამყაროში ყველაფერი ასეთი მშვენიერია, როგორ შეიძლება სამყარო არსებობდეს ამ ყველაფერში ღრმა ცნობიერების არსებობის გარეშე?“ ჭეშმარიტად უბრალო წვრილმანებია: გაიარო ჯერ კიდევ დაცვარულ მდგომარეობაში, ბოლომდე აქ და ახლა იგრძნო თავი – შეიგრძნო ნიადაგის სტრუქტურა, როდესაც ბალახს ეხები, ცვრის სიგრილე, დილის ნიაკი, ამომავალი მზე. კიდევ რა არის საჭირო ბედნიერებისთვის?

რა გჭირდებათ კიდევ, ბედნიერად რომ იგრძნოთ თავი? ინველამით გრილ ზენარზე, საკუთარ სანოლში, იგრძნო მისი ტექსტურა, შეიგრძნო, როგორ ხდება ზენარი უფრო და უფრო თბილი, თქვენ კი სიბნელით ხართ გარემოცული... თვალები დახუჭული გაქვთ და უბრალოდ, შეიგრძნობთ საკუთარ თავს. კიდევ რა გჭირდებათ? ესეც კი მეტისმეტად ბევრია... ჩნდება ღრმა მადლიერება, და სწორედ ესაა რელაქსაცია.

რელაქსაცია ნიშნავს ამ ნუთს და ეს საკმარისზე მეტია, უფრო მეტი, ვიდრე შეგიძლიათ მოითხოვოთ ან ელოდოთ. როცა არაფერია სათხოვნელი, სასურველი, როცა ყველაფერი უხვად გაქვთ – მაშინ ენერგია უკვე აღარსად გადადის. იგი უშფოთველი ტბა ხდება. თქვენ საკუთარ ენერგიაში დნებით. სწორედ ეს მომენტია მოდუნება. მოდუნება – ეს არაა, უბრალოდ, სხეულის ან გონების რელაქსაცია, მოდუნება ტოტალურია, აბსოლუტურია. აი, რატომ ამტკიცებენ ბუდები: „გათავისუფლდით ვნებებისგან“. მათ იციან, რომ თუკი არსებობს სურვილი, თქვენ ვერ მოდუნდებით. ისინი იმეორებენ: „დამარხეთ მიცვალებულები“, რადგანაც თუ მეტისმეტად ღელავთ წარსულზე, ვერ შეძლებთ მოდუნებას. ისინი განაგრძობენ მტკიცებას: „დატკბით ამ ნუთით“.

იესო ამბობს: „შეხედეთ ლილიებს. შეხედეთ შროშანებს მინდორში, ისინი არ შრომობენ, მაგრამ ბევრად მშვენიერები არიან, მათი დიდებულება უფრო საჩინოა, ვიდრე სოლომონ მეფის დიდებულება. ისინი უფრო მიმზიდველი სურნელით არიან გარემოცულნი, ვიდრე ის, ვინც ოდესმე ყოფილა მეფე სოლომონის კარზე. შეხედეთ შროშანებს, დააკვირდით მათ!“

რაზე საუბრობს იგი? აი, რას გულისხმობს: „მოდუნდით! თქვენ არ გჭირდებათ ამისთვის შრომა, რადგან ყველაფერი გათვალისწინებულია. იესო ამბობს: „თუ ღმერთი ზრუნავს ფრინველებზე, ცხოველებზე, ველურ ცხოველებზე, ხეებზე და მცენარეებზე, მაშ, რატომ ღელავთ? ნუთუ იგი თქვენზე არ იზრუნებს?“ ესაა მოდუნება. რატომ ღელავთ ასე ძლიერ მომავალზე? შეხედეთ ლილიებს, დააკვირდით მათ, გახდით მათნაირები და მოდუნდით. მოდუნება

– ეს არაა პოზა, მოდუნება – ესაა თქვენი ენერგიის საერთო ტრანსფორმაცია.

ენერგიას შეიძლება ჰქონდეს ორი ასპექტი, ორი განზომილება. ერთი – მიზანმიმართულია, განსაზღვრული მიზნისკენ მოძრაობს. ამ ასპექტის მიხედვით წამი მხოლოდ საშუალებას წარმოადგენს, მიზანი კი სადღაც სხვა ადგილასაა. თქვენი ენერგიის ეს ასპექტი, თქვენი საქმიანობის ეს განზომილება ორიენტირებულია კონკრეტულ მიზნებზე. ყველაფერი საშუალებას წარმოადგენს, ასე თუ ისე, საქმე უნდა შესრულდეს, თქვენ მიზანს უნდა მიაღწიოთ, და მაშინ მოდუნდებით. მაგრამ ენერგიის ამ სახისთვის მიზანი ყოველთვის მიუწვდომელია, რადგანაც ეს ენერგია განაგრძობს ყოველი წამის გარდაქმნას მომავალში რაღაცის მიღწევის საშუალებად. მიზანი ყოველთვის პორიზონტზე რჩება. თქვენ სირბილს განაგრძობთ, მაგრამ მანძილი არ მცირდება.

მაგრამ არის მეორე ასპექტიც, ენერგიის სხვა განზომილებაც – არამიზანმიმართული ზეიმი. მიზანი – აქ და ახლაა, და არა სადმე სხვა ადგილას. არსობრივად, თქვენ წარმოადგენთ მიზანს. სინამდვილეში, არ არსებობს სხვა მოქმედება, გარდა იმისა, რომ ამ მომენტში ათვალიეროთ შროშანები. როდესაც თქვენ ხართ მიზანი, როდესაც იგი არაა გადატანილი მომავალში, როდესაც არ არსებობს რაღაც, რასაც უნდა მიაღწიოთ, უბრალოდ, უნდა იზეიმოთ. იმიტომ, რომ თქვენ უკვე მიაღწიეთ მიზანს, იგი აქაა. ეს – მოდუნებაა, არამიზანმიმართული ენერგიაა.

ამრიგად, ადამიანების ორი ტიპი არსებობს: მიზნის მაძიებელნი და მოზეიმენი. მიზანმიმართული ადამიანები შეშლილები არიან, ისინი მიდიან, მიდიან და მალე ჭკუიდან გადადიან. თავად შობენ თავიანთ სიგიჟეს. სიგიჟეს აქვს თვისება, რომ განვითარდეს. ადამიანები უფრო და უფრო ღრმად ეფლობიან მასში, შემდეგ კი მთლიანად იკარგებიან. პიროვნების მეორე ტიპი კი – არამიზანმიმართულია – იგი არაფერს ეძებს, იგი ზეიმობს.

და მე ამას გასწავლით: იყავით მოზეიმენი, იზეიმეთ! თქვენ ისედაც მეტისმეტად ბევრი გაქვთ: ყვავილები გაიფურჩქნენ, ჩი-

ტები გალობენ, მზე ამოვიდა – იზეიმეთ! თქვენ სუნთქავთ და ცოცხალი ხართ, ცნობიერება გაქვთ – იზეიმეთ! უეცრად მოდუნდით და დაძაბულობა, ტანჯვები გაქრა. ენერგია, რომელიც ტანჯვად იქცეოდა, მადლიერებად იქცევა, გული ღრმა მადლიერებით განაგრძობს ფეთქვას – ესაა სათნოება. ეს ყველაფერი სათნოებაა: გული ღრმა მადლიერებით ფეთქავს.

არაფერი გაუკეთოთ სხეულს, უბრალოდ, მოადუნეთ იგი.

ამისთვის არაფრის გაკეთება არაა საჭირო. გააცნობიერეთ ენერგიის არამიზანმიმართული მოძრაობა. იგი მიედინება, მაგრამ არა მიზნისკენ. იგი მიედინება, როგორც ზეიმი. იგი მოძრაობს არა მიზნის გამო, არამედ საკუთარი ენერგიის სიჭარბის გამო.

ბავშვი ცეკვავს, დახტის, დარბის... ჰკითხეთ მას: „სად მიდიხარ?“ იგი არსად მიდის – თქვენ მას სულელად მოეჩვენებით. ბავშვებს ყოველთვის ჰგონიათ, რომ დიდები სულელები არიან. რა სულელური კითხვაა: „სად მიდიხარ?“ რა აუცილებელია სადმე წასვლა?! ბავშვს უჭირს თქვენს უადგილო კითხვაზე პასუხის გაცემა. ბავშვი არსად მიდის. იგი მხრებს იჩეჩავს და გიპასუხებთ: „არსად“. მიზანმიმართული გონება ჰკითხავს: „მაშინ რატომ გარბიხარ?“

ჩვენთვის საქმიანობა მხოლოდ მაშინაა მნიშვნელოვანი, როდესაც მას რალაცისკენ მივყავართ. მე კი გეუბნებით, რომ არსად გჭირდებათ წასვლა: აქ უკვე ყველაფერია. არსებობა დასრულებული და მთლიანი ხდება ამ მომენტში, იგი მოცემულ მომენტამდე დაიყვანება, მასში გადაიღვრება, ერწყმის მას და აქ და ახლა იმყოფება.

ბავშვი ტკბება ენერგიით, რომელიც მას ჭარბად აქვს. დარბის არა იმიტომ, რომ რალაცას უნდა მიაღწიოს, არამედ იმიტომ, რომ ყველაფერი ჭარბად აქვს, იგი უნდა დარბოდეს.

იმოქმედეთ არამიზანმიმართულად: აღივსეთ ენერგიით. გააზიარეთ, ნაცვლად იმისა, რომ ივაჭროთ. გაეცით იმიტომ, რომ შეგიძლიათ რალაც გასცეთ, არ მიიღოთ უკან – რადგანაც სიღარი-

ბეში აღმოჩნდებით. ყველა ვაჭარი ჯოჯოხეთში მიდის, თუ გასურთ რომ ყველაზე გამოჩენილი ვაჭრები და სპეკულანტები იპოვოთ, ნადით ჯოჯოხეთში და იქ ნახავთ მათ. სამოთხე არაა ვაჭრებისთვის. სამოთხე მოზეიმე ხალხისთვისაა.

ქრისტიანულ თეოლოგიაში, კელავ და კელავ, მრავალი საუკუნის განმავლობაში, კითხულობდნენ: „რას აკეთებენ ანგელოზები ცაში?“ ეს არსებითი კითხვაა ადამიანებისთვის, რომლებიც კონკრეტული მიზნებისკენ არიან მიმართულნი: „რას აკეთებენ ანგელოზები ცაში?“ როგორც ჩანს, არაფერს, იქ არაფერია საკეთებელი.

ვილაცამ ჰკითხა მაისტიერ ეკჰარტს: „რას აკეთებენ ანგელოზები სამოთხეში?“ მან უპასუხა: „რა სულელი ხარ! სამოთხე – ზეიმის ადგილია. ისინი არაფერს აკეთებენ. უბრალოდ, ზეიმობენ მის დიდებას, მის ბრწყინვალებას, პოეზიას, მის ყვავილობას, მღერიან და ცეკვავენ – ზეიმობენ“.

მაგრამ არ მგონია, რომ მაისტიერ ეკჰარტის პასუხმა დააკმაყოფილა მკითხველი, რადგანაც ჩვენთვის საქმიანობას მხოლოდ მაშინ აქვს აზრი, როდესაც რალაციისკენ, გარკვეული მიზნისკენ მივყავართ.

გახსოვდეთ, რომ საქმიანობა კონკრეტულ მიზანზე ორიენტირდება, მოქმედება კი – არა. მოქმედება – ეს ენერგიის ნაკადია, იგი მოცემულ მომენტში ხორციელდება, ეს პასუხია, მოუმზადებელი, მოულოდნელი. ყოფიერება გხვდებათ, პირისპირ გეჩეხებათ, და პასუხიც მოდის. ჩიტები გალობენ, და თქვენ სიმღერას იწყებთ – ეს არაა საქმიანობა. ყველაფერი უეცრად ხდება. უეცრად რალაც ხდება და თქვენ ღიღინს იწყებთ – სწორედ ესაა მოქმედება.

თუ თქვენ უფრო აქტიურად ერთვებით მოქმედებაში, უფრო და უფრო ნაკლებად ხართ დაკავებული საქმიანობით, თქვენი ცხოვრება იცვლება, იგი ღრმა რელაქსაციად იქცევა. თქვენ აკეთებთ, მაგრამ მშვიდი რჩებით. ბუდა არასოდეს იღლებოდა. რატომ? იმიტომ, რომ იგი არაა შემსრულებელი. ყველაფერს, რაც კი გააჩნია, იგი გასცემს, ამიტომაცაა გადავსებული.

არაფერი გაუკეთოთ სხეულს, უბრალოდ, მოადუნეთ იგი. პირი მოკუმეთ და იყავით მდუმარებაში.

პირი მართლაც ძალიან, ძალიან მნიშვნელოვანია, რადგანაც სწორედ იქ იბადება ყველაზე პირველი საქმიანობა, თქვენმა ტუჩებმა დაიწყეს პირველი საქმიანობა. პირის ყველაზე ახლო მიდამოები – ყოველგვარი საქმიანობის დასაწყისია: თქვენ ჩაისუნთქეთ, ტირილი დაიწყეთ, დედის ძუძუს ძებნა დაიწყეთ. აი, რატომ გირჩევთ ტილოპა: გააცნობიერეთ საქმიანობა, მოქმედებები, მოდუნდით და მაგრად მოკუმეთ პირი.

ყოველთვის, როცა მედიტაციისთვის ჯდებით, როცა ჩუმად ყოფნა გსურთ, უპირველესად პირი უნდა მოკუმოთ. თუ პირს ბოლომდე მოკუმავთ, ენა სასას შეეხება. ორივე ტუჩი მჭიდროდ მიეხვინება ერთმანეთს. კარგად მოკუმეთ პირი და აკეთეთ ის, რაც გითხარით.

თქვენ შეგიძლიათ ამის გაკეთება! არაა საჭირო დიდი ძალისხმევა იმისთვის, რომ პირი მოკუმოთ. შეგიძლიათ ქანდაკებასავით იჯდეთ მაგრად პირმოკუმული, მაგრამ ეს ვერ შეაჩერებს საქმიანობას. შიგნით ღრმად მაინც გაგრძელდება აზროვნების პროცესი, და შესაბამისად თქვენ მაინც იგრძნობთ ნაზ ვიბრაციებს ტუჩებში. სხვა ვიბრაციები შესაძლოა ვერ შეამჩნიოთ, რადგან ძალიან ნაზია, მაგრამ თუ ფიქრობთ, მაშინ თქვენი ტუჩები ცოტათი თრთის: ეს ძალიან ძნელად შესამჩნევი თრთოლვაა.

თუ მართლა მოდუნდებით, თრთოლვა შეჩერდება. თქვენ არ ლაპარაკობთ, არ ქმნით საქმიანობას საკუთარ თავში. მაგრად მოკუმეთ პირი და იყავით მდუმარებაში. შემდეგ კი – არ იფიქროთ.

რა უნდა ქნათ? აზრები მოდიან და მიდიან. დაე, მოვიდნენ და წავიდნენ, ეს არაა არსებითი. არ ჩაერიოთ, გვერდზე გადაექით. უბრალოდ, დააკვირდით, როგორ მიდიან და მოდიან ისინი, ეს არაა თქვენი საქმე. დამუნეთ პირი და დადუმდით. თანდათანობით აზრები ავტომატურად გაჩერდებიან – იმისთვის, რომ გაჩნდნენ, მათ თქვენი თანამშრომლობა სჭირდებათ. თუ თანამშრომლობთ მათ-

თან, ისინი გაჩნდებიან, თუ ებრძვით – იგივე მოხდება, რადგანაც ორივე ეს მოქმედება თანამშრომლობაა: ერთი მის მხარეს, მეორე მის წინააღმდეგ. ისინი ორივენი საქმიანობის სხვადასხვა სახეს წარმოადგენენ. მხოლოდ დააკვირდით.

პირის მოკუმვა ძალიან სასარგებლოა. მე ბევრ ადამიანს დაუკვირებია, ამიტომ ჯერ გთავაზობთ, რომ დაამთქნაროთ: გააღეთ პირი რაც შეიძლება ფართოდ, მთელი ძალით დაამთქნარეთ, ისე რომ მტკივნეულიც კი იყოს. გაიმეორეთ იგივე ორჯერ ან სამჯერ. ეს დაგეხმარებათ, რომ პირი უფრო დიდხანს გქონდეთ დახურული. შემდეგ კი ორი ან სამი წუთის განმავლობაში ხმამაღლა იმეორეთ აბდაუბდა, ჯიბერიში. ყველაფერი, რაც გონებაში მოდის, ხმამაღლა გაიმეორეთ და ამისგან-სიამოვნება მიიღეთ. შემდეგ კი მოკუმეთ პირი.

უფრო ადვილია საპირისპირო ბოლოდან მოძრაობა. თუ გსურთ, რომ ხელი მოადუნოთ, ჯობია ჯერ მაქსიმალურად დაძაბოთ იგი. შეკარით მუშტი, მაქსიმალურად დაძაბეთ – გააკეთეთ საპირისპირო, შემდეგ კი მოდუნდით, და ამით ნერვული სისტემის უფრო ღრმა მოდუნებას მიაღწევთ. გააკეთეთ ჟესტები, გრიმასები, სახის მოძრაობები, დაიმახინჯეთ სახე, ამთქნარეთ, იმეორეთ ორი-სამი წუთი აბდაუბდა – შემდეგ კი მოკუმეთ პირი. დაძაბულობა საშუალებას მოგცემთ, რომ უფრო ღრმად მოადუნოთ ტუჩები და პირი. შემდეგ კი დააკვირდით. მალე მდუმარებაში ჩაიძირებით.

არსებობს მდუმარების ორი სახე. პირველი სახეა – მდუმარება, რომელიც შეგიძლიათ საკუთარ თავს აიძულოთ. იგი აგრესიულია, ძალადობრივია, გონებაზე ძალადობაა. მაგრამ არსებობს სხვა მდუმარებაც, რომელიც ეშვება ადამიანზე ისევე, როგორც ლამე ეშვება და მოგიპყრობთ. იყავით მიმღებნი, და იგი მოვა. მოკუმეთ პირი, დააკვირდით, ნუ ეცდებით გაჩუმებას. თუ დადუმებას ეცდებით, ამით რამდენიმენამიან დუმილს მიაღწევთ, რომელსაც არანაირი მნიშვნელობა არ ექნება: შიგნით თქვენ დუმილს განაგრძობთ, ასე რომ ნუ ეცდებით გაჩუმებას. შექმენით სიტუაცია, ნიადაგი, დათესეთ მასში თესლი და დაელოდეთ...

...გაათავისუფლეთ გონება და არაფერზე იფიქროთ.

რას გააკეთებთ გონების გასასუფთავებლად? აზრები მოდიან და თქვენ აკვირდებით. დააკვირდით სიფრთხილით: პასიურად და არა აქტიურად. ეს ნატიფი მექანიზმებია, და თქვენ ყველაფერი უნდა გაიგოთ, წინააღმდეგ შემთხვევაში შესაძლოა რაღაც გაუშვათ ხელიდან. თუ წვრილმან დეტალს გაუშვებთ, მთლიანი თავის ხარისხს შეიცვლის. დააკვირდით – პასიურად და არა აქტიურად.

რაშია განსხვავება? როდესაც საყვარელ გოგოს ელოდებით, ამ დროს აქტიურად აკვირდებით. როდესაც ვინმე კართან ჩაივლის, თქვენ წამოხტებით, რათა შეხედოთ, ის ხომ არ მოვიდა. თუ ფოთლები თრთიან ქარში, გეჩვენებათ, რომ ის მოვიდა. წამოხტებით ხოლმე, გონება მწველი სურვილით ელოდება, იგი აქტიურია. არა, ეს ვერ დაგეხმარებათ.

თუ თქვენ მეტისმეტად გწყურიათ და აქტიური ხართ, ეს ვერ მოგიტანთ მდუმარებას, ტილოპას, ან ჩემს მდუმარებას. იყავით პასიური. წარმოიდგინეთ, რომ მდინარის პირას ზიხართ, იგი მიედინება, თქვენ კი აკვირდებით. არც მწველი სურვილი გაქვთ, არც გეჩქარებათ, არც უკიდურესი საჭიროება. არავინ არაფერს გაიძულებთ. რომც დააგვიანოთ, არაფერს დაკარგავთ. უბრალოდ, აკვირდებით, უყურებთ. აქ სიტყვა „დაკვირვება“ კი შეუსაბამოა, რადგანაც თავად სიტყვა „დაკვირვება“ აქტიურობის შეგრძნებას იძლევა. მხოლოდ უყურებთ, მეტი არაფერი. მდინარის პირას ზიხართ, უყურებთ, ის კი მიედინება. ან ცას უყურებთ, ღრუბლები კი მოძრაობენ.

ასეთი უმოქმედობა უკიდურესად მნიშვნელოვანია, გაიგეთ ეს. აქტიურობით შეპრყობილობა შეიძლება სურვილი გახდეს, აქტიური მოლოდინი გახდეს. თქვენ არსს კარგავთ, და საქმიანობა უკანა კარიდან შემოდის. იყავით პასიური დამკვირვებელი.

...გაათავისუფლეთ გონება და არაფერზე იფიქროთ.

ასეთი სახის პასიურობა ავტომატურად ათავისუფლებს თქვენს გონებას. საქმიანობის მღელვარება, გონებრივი ენერგიის მღელვარება თანდათანობით ნელდება, და მცირე ტალღები ქრება თქვენი ცნობიერების ზედაპირიდან. იგი მდუმარე სარკე ხდება.

...დაე, სხეულმა მსუბუქად დაისვენოს, ცარიელი ბამბუკით.

ეს ტილოპას ერთ-ერთი განსაკუთრებული მეთოდია. ყველა ოსტატი გამოიმუშავებს განსაკუთრებულ მეთოდს, რომლის მეშვეობითაც აღწევს გასხივოსნებას და რომლის მეშვეობითაც სხეებს ეხმარება. ასეთია ტილოპას განსაკუთრებულობა:

დაე, სხეულმა მსუბუქად დაისვენოს, ცარიელი ბამბუკით.

ბამბუკი შიგნით სრულიად ცარიელია. როდესაც ისვენებთ, ბამბუკის მსგავსად გრძნობთ თავს, ბამბუკის, რომელიც შიგნით სრულიად ცარიელია. ასეცაა: თქვენი სხეული ცარიელია, როგორც ბამბუკი. კანი, ძვლები, სისხლი – ეს ყველაფერი ბამბუკის ნაწილია. სივრცის შიგნით სიცარიელეა.

როდესაც მდუმარებაში ზიხართ, პირი გაჩერებულია, ენა სასას ეხება და მუნჯად რჩება. არ ვიბრირებს იმის გამო, რომ აზრების წარმოქმნის პროცესი გრძელდება. გონება პასიურად ელოდება, განსაკუთრებულს არაფერს ელის, თავს ცარიელი ბამბუკით გრძნობთ – და უეცრად შიგნით უსაზღვრო ენერგია იღვრება. თქვენ სავსე ხართ ამოუცნობით, იდუმალით, ღვთაებრივით. ცარიელი ბამბუკი ფლეიტა ხდება, და ღვთაებრივი ინწყებს მასზე დაკვრას. როგორც კი ცარიელი ხდებით, მაშინვე ქრება ბარიერი, რომელიც თქვენში ღვთაებრივის შემოსვლას უშლის ხელს.

სცადეთ, ეს ერთ-ერთი ყველაზე ლამაზი მედიტაციაა – როგორ გახდეთ *ცარიელი ბამბუკი*. აღარ გჭირდებათ სხვა რაღაცის გაკეთება. თქვენ ხდებით იგი, და ყველაფერი დანარჩენი თავისით ხდება. უეცრად გრძნობთ, როგორ ეშვება რაღაც თქვენს სიცარი-

ელეში. თქვენ ნიალი ხდებით, ახალი სიცოცხლე შემოდის თქვენში, თესლი ვარდება. და დგება ნუთი, როდესაც ბამბუკი ბოლომდე ქრება.

დაე, სხეულმა მსუბუქად დაისვენოს, ცარიელი ბამბუკივით.

დარჩით მშვიდი, არ ისურვოთ სულიერი რაღაცები, არ ისურვოთ სამოთხე ან თავად ღმერთიც კი. ღმერთი ვერ იქნება სასურველი – როცა თქვენში აღარაა სურვილი, იგი თავად მოდის. განთავისუფლება ვერ იქნება სასურველი იმიტომ, რომ სურვილი – ეს კაბალაა. როცა სურვილები არ გაქვთ, თავისუფალი ხართ. ბუდას მდგომარეობა ვერ იქნება სასურველი, რადგანაც სურვილი წინააღმდეგობას წარმოადგენს. როცა ბარიერი ქრება, თქვენში მოულოდნელად ბუდა ფეთქდება. თქვენში უკვე არის მარცვალი. როცა ცარიელი ხართ, შიგნით სივრცეა – თესლი ფეთქდება.

დაე, სხეულმა მსუბუქად დაისვენოს, ცარიელი ბამბუკივით. არაფერი გასცეთ და მიიღოთ, შეინარჩუნეთ გონება სიმშვიდის მდგომარეობაში.

არაფერია გასაცემი, არაფერია მისაღები. ეს ყველაფერი სრულიად ნორმალურია, ყველაფერი ასეცაა. არ არსებობს არანაირი საჭიროება, რომ რაღაც გასცეთ და რაღაც მიიღოთ. თქვენ ზედმინევნით სრულყოფილი ხართ, როცა ისეთი ხართ, როგორიც ხართ.

ეს აღმოსავლური სწავლება სრულიად გაუგებარი იყო დასავლეთში. იქ ამბობენ: „რა სწავლებაა ეს? ადამიანები აღარ ისწავებენ, აღარ ეცდებიან მაღლა მოძრაობას. არანაირ ძალისხმევას არ ჩადებენ, რომ თავიანთი ხასიათი შეცვალონ, რომ თავიანთი სულელური მანერები კარგ მანერებად შეცვალონ. შესაძლოა, ეშმაკის მსხვერპლნი გახდნენ“. დასავლეთში სიტყვები „სრულყოფი საკუთარი თავი“ ლოზუნგს წარმოადგენს; ამ ან სხვა სამყაროს

საზღვრებში, მაგრამ სრულყავი. როგორ სრულეყოთ? როგორ გავხდეთ უფრო ღიადი?

აღმოსავლეთში ეს უფრო ღრმად გვეხმის. სწორედ რაღაცისადმი შესაბამისობის ძალისხმევა წარმოადგენს დაბრკოლებას, რადგანაც თქვენ უკვე ატარებთ თქვენს არსს საკუთარ თავთან. თქვენ არ გჭირდებათ – გახდეთ რაღაც. გააცნობიერეთ, ვინ ხართ, სულ ესაა. გააცნობიერეთ, ვინ იმალება თქვენ შიგნით. სრულყოფილებისას, თქვენ ყოველთვის იქნებით შფოთვებსა და ტანჯვაში, რადგანაც სწორედ სრულყოფილებისადმი სწრაფვას მიჰყავხართ არასწორი გზით. იგი მომავალს მნიშვნელოვანს ხდის, მიზანს – მთავარს, იდეალებს – სერიოზულს, და თქვენი გონება სურვილებით ივსება.

სურვილით თქვენ ხელიდან უშვებთ. დაე, სურვილები ჩანყნარდნენ, არ-სურვილის მდუმარე ტბა გახდეს, და გაგიკვირდებით, რომ ყველაფერი, როგორც აღმოჩნდა, უკვე აქაა. და თქვენ გადაიხარხარებთ ისე, როგორც ბოდჰიდჰარმა იცინოდა.

ბოდჰიდჰარმას მიმდევრები ამბობენ, რომ თუ მდუმარენი იქნებით, კვლავაც შეძლებთ მისი ხარხარის გაგებას. იგი დღემდე იცინის. მას შემდეგ არ შეუწყვეტია სიცილი. აი, რატომ გაიცინა: „რა ხუმრობაა ეს? თქვენ უკვე ხართ ის, ვინც გინდოდათ გამხდარიყავით! როგორ შეიძლება იყო წარმატებული, თუ უკვე წარმატებული ხარ? როგორ შეგიძლიათ გახდეთ ის, ვინც უკვე ხართ?“ ამიტომაც გაეცინა ბოდჰიდჰარმას.

ბოდჰიდჰარმა ტილოპას თანამედროვე იყო. ისინი შესაძლოა იცნობდნენ ერთმანეთს, შესაძლოა პირადად არა, მაგრამ უნდა სცოდნოდათ ერთმანეთი... არსებობის ერთი და იმავე თვისების შესაბამისად.

არაფერი გასცეთ და მიიღოთ, შეინარჩუნეთ გონება სიმშვიდის მდგომარეობაში. მაჰამუდრა ჰგავს გონებას, რომელიც არაფერს ეჭიდება.

გასხივოსნებას მაშინ აღწევთ, თუ არ ეჭიდებით, არყოფნა თქვენს ხელთაა, და მიაღწიეთ.

მაჰამუდრა ჰგავს გონებას, რომელიც არაფერს ეჭიდება. ამგვარი პრაქტიკით დროთა განმავლობაში ბუდას მდგომარეობას მიაღწევთ.

რა უნდა აპრაქტიკოთ? ის, რომ უფრო და უფრო მშვიდი გახდეთ, უფრო და უფრო მეტად იყოთ აქ და ახლა, მოქმედებაში, და უფრო და უფრო ნაკლებად – საქმიანობაში. იყოთ უფრო მეტად ცარიელი, პასიური, უფრო მეტად დამკვირვებელი: განურჩეველი, მოლოდინის გარეშე, სურვილების გარეშე. იყოთ ბედნიერი საკუთარ თავთან, ისეთი, როგორიც ხართ. იყოთ მოზეიმე.

შემდეგ კი, ნებისმიერ დროს, როდესაც სიტუაცია მნიშვნელოვან და შესაბამისი სეზონი დგება, თქვენ ბუდად იფურჩქნებით.

დღეისათვის საკმარისია.

თავი 5

თანდაყოლილი ქეშმარიტება

სიმღერა გრძელდება:

მანტრისა და პარამიტის პრაქტიკა: ინსტრუქციებს სუტრებსა და მცნებებში, ნმინდა წერილებიდან ამოღებულ ცოდნას არ მივყავართ ამ თანდაყოლილი ქეშმარიტების გაგებამდე, რამეთუ სურვილებით აღსავსე გონება მიზნისკენ უნდა ისწრაფოდეს, იგი მხოლოდ ფარავს სინათლეს.

ის, ვინც ტანტრას მცნებებს მიჰყვება, უკვე განარჩევს და ცვლის საშაიის სულს.

შენწყვიტეთ მოქმედებები, უარი თქვით სურვილებზე. დაე, აზრები მაღლა აფრინდნენ და დაბლა დაეშვან, როგორც სურთ, მსგავსად ოკეანის ტალღებისა.

ვინც არ ცდილობს აზრებისგან თავის დაღწევას და მიუჯაჭველობის პრინციპს მიჰყვება, იგი ტანტრულ მცნებებს იცავს.

ვინც უარს ამბობს სურვილებზე და არ ეჭიდება საგნებს, „წერილების“ ნამდვილ აზრს სწვდება.

ტანტრას პოზიცია – ესაა ტილოპას ნამდვილი ყოფიერება. თავდაპირველად უნდა გაიგოთ, როგორია ტანტრას პოზიცია. მხოლოდ მაშინ გახდება ნათელი, რის თქმას ცდილობს ტილოპა. ამრიგად, ცოტა რამ ტანტრას მიდგომის შესახებ: უპირველესად, ეს არაა პოზიცია, რადგანაც ტანტრა ცხოვრებას ობიექტურად განიხილავს, მის მთლიან სახეს განიხილავს. ეს არაა პოზიცია, რომლითაც შეგვიძლია ცხოვრებას შევხედოთ. ტანტრას არ გააჩნია კონცეფციები, ეს არაა ფილოსოფია. ეს რელიგიაც კი არ არის. ტანტრას არ სჯერა სიტყვების, თეორიის ან დოქტრინების. მას

სურს ისე უყუროს ცხოვრებას, რომ არ ჩართოს ფილოსოფია, თეორია ან თეოლოგია. მას სურს უყუროს ცხოვრებას, როგორც ასეთს, გონების ჩართვის გარეშე, რადგანაც ამას გამრუდებებისკენ მიყვავართ. გონება ვარაუდს დაიწყებს, ცნებების ჩანაცვლებას დაიწყებს, და თქვენ ვერ გაიგებთ, რა რა არის.

ტანტრა თავს არიდებს გონებას და ცხოვრებას პირისპირ ხედება. არ ფიქრობს: „ეს კარგია“, „ეს ცუდია“, იგი მხოლოდ იმას ხედება, რაც არის. ამიტომ ძნელია იმის თქმა, რომ ეს პოზიციაა, სინამდვილეში ეს არ არის პოზიცია.

მეორე, რაც უნდა გახსოვდეთ: ტანტრა – დიდი მლიქვნელია, იგი ყველაფერს „კი“-ს ეუბნება. მის ლექსიკონში არაფერია სიტყვა „არა“-ს მსგავსი. ტანტრაში არაა უარყოფა. იგი არასოდეს არაფერს ეუბნება „არა“-ს, რადგანაც „არა“-დან იწყება ბრძოლა და თქვენ ხდებით საკუთარი „მე“, ეგო. როგორც კი რაიმეს „არა“-ს ეუბნებით, თქვენ უკვე გახდით საკუთარი „მე“, ეგო. მაშინვე ჩნდება კონფლიქტი და თქვენ ომის მდგომარეობაში აღმოჩნდებით.

ტანტრას უყვარს, და უყვარს ულაპარაკოდ. იგი არასოდეს არაფერს ეუბნება „არას“, რადგანაც ყველაფერი – ეს მთელის ნაწილია, ყველაფრისთვის არსებობს რაღაც ადგილი მთელში.

ამბობენ, რომ თუ ერთი წვეთი წყალი მაინც დააკლდება, მთელ ყოფიერებას წყურია. როდესაც ბაღში ყვავილს წყვეტთ, მთელი ყოფიერებიდან წყვეტთ რაღაცას. თქვენ ყვავილს ვნებთ და ამით მილიონობით ვარსკვლავსაც ვნებთ, რადგანაც ყველაფერი ურთიერთკავშირშია. ყველაფერი ერთიანობაში არსებობს, როგორც ორგანული ერთი მთლიანობა. ყოველი საგანი სხვა საგნებთანაა დაკავშირებული.

ამიტომ ტანტრა „კი“-ს ამბობს უპირობოდ. ჯერ არ შექმნილა ცხოვრების ისეთი ხედვა, რომელშიც „კი“-ს რაიმე პირობების გარეშე იტყოდნენ: უბრალოდ, „კი“-ს. თქვენი არსებობიდან ქრება „არა“. როცა არ არის „არა“, როგორ შეიძლება იბრძოლოთ, როგორ შეიძლება იყოთ ომის მდგომარეობაში? თქვენ, უბრალოდ, მიცუ-

რავთ, ერწყმით და ითქვიფებით. თქვენ ერთიანი გახდით. საზღვრები უკვე აღარ არსებობს. „არა“ – საზღვრებს წარმოშობს. „არა“ – წარმოადგენს საზღვარს თქვენ გარშემო.

ყოველ ჯერზე, როცა „არა“-ს ამბობთ, დააკვირდით – მაშინვე რაღაც იკეტება. მაგრამ როდესაც „კი“-ს ამბობთ, ყოფიერება იხსნება.

ნამდვილი ათეისტი – ის არის, ვინც განაგრძობს ცხოვრებისთვის არა-ს თქმას. მისი განცხადება „არა“ – ღმერთის წინააღმდეგ – სიმბოლურია. თქვენ შესაძლოა განმდეთ ღმერთის, მაგრამ სიტყვა „არა“-სთან ერთად რწმენა აღარ წარმოადგენს ფასეულობას და მაშინ თქვენი ღმერთი – უბრალოდ, ფოკუს-პოკუსია. მხოლოდ ტოტალური „კი“ ქმნის ნამდვილ ღმერთს, აღმოაჩენს მას. როდესაც ტოტალურად ეუბნებით ყოფიერებას „კი“-ს, მთელი ყოფიერება უეცრად ტრანსფორმირდება და მაშინ უკვე აღარაა ქვები, ხეები, აღარაა ადამიანები, მდინარეები, მთები, უეცრად ყველაფერი ერთიანი ხდება, და ეს ერთიანობა ღმერთია.

ნამდვილი მორწმუნე ისაა, ვინც ყველაფერს „კი“-ს ეუბნება, არა მხოლოდ ღმერთს. გონება ხომ ძალიან ცბიერია. შეიძლება „კი“ უთხრა ღმერთს და „არა“ – მთელ სამყაროს. ასე ყოფილა. მილიონობით ადამიანს დაუეარგავს ამის გამო მთელი ცხოვრება. ისინი „კი“-ს ეუბნებიან ღმერთს, და „არა“-ს – ცხოვრებას.

სინამდვილეში, ასეთია მათი პოზიცია: როგორ შეიძლება ღმერთს უთხრა „კი“ ისე, რომ ცხოვრებას არ უთხრა „არა“? ისინი დაყოფას ქმნიან: უარყოფენ სამყაროს, რათა მიიღონ ღმერთი. მაგრამ მიღება, რომელიც უარყოფაზეა დაფუძნებული, საერთოდ, არაა მიღება. ეს სიცრუეა, თვალთმაქცობაა.

როგორ შეიძლება შემოქმედს დაეთანხმოთ, თუკი არ მიიღებთ იმას, რაც მან შექმნა? და თუ ქმნილებას ეუბნებით „არა“-ს, მაშინ როგორ შეგიძლიათ „კი“ უთხრათ შემოქმედს? ისინი ერთიანნი არიან. შემოქმედი და მისი ქმნილება – არაა ორი ობიექტი: არის ქმნილება და არის შემოქმედი. არ არსებობს დაყოფა შემოქმედსა და შექმნილს შორის, ეს შემოქმედების უწყვეტი პროცესია.

ერთ პოლუსზე შემოქმედება შემოქმედს ჰგავს, მეორე პოლუსზე – ქმნილებას, მაგრამ ორივე ეს პოლუსი – ერთი და იგივე მოვლენაა.

ტანტრას თანახმად, თუ თქვენ ამბობთ „კი“-ს, ეს უბრალოდ „კია“ და არ დგას „არა“-ს სანინაალმდეგოდ. თუმცაღა ყველა რელიგია „არა“-ს ეუბნება სამყაროს და „კი“-ს – ღმერთს. ისინი „არა“-ს ეუბნებიან სამყაროს ნების სანინაალმდეგოდ, რათა მათი „კი“ უფრო ძლიერი გახდეს. მრავალი ე.წ. წმინდანი ამტკიცებდა: „ღმერთო, ჩვენ გიღებთ შენ, მაგრამ არა შენს სამყაროს“. რა მიღებაა ეს? არის თუ არა ასე? არჩევანი თქვენზეა. თქვენ ყოფიერებას ორ ნაწილად ყოფთ, საკუთარ თავს ღმერთზე მაღლა აყენებთ. ამბობთ: „ამას ვიღებთ, იმას კი – განვაგდებთ“. ამაშია განდევნილობის მიზეზი.

ის, ვინც უარყოფს, არაა რელიგიური ადამიანი. ტანტრას თვალსაზრისით – უარყოფელი ეგოისტია. თავიდან იგი ნიუტებს აგროვებდა, და მისი ყურადღება სამყაროზე იყო კონცენტრირებული, ახლა უარს ამბობს მათზე, მაგრამ მისი ყურადღება კვლავაც სამყაროზეა კონცენტრირებული. იგი ეგოისტად რჩება. მას თვითრეალიზაციის მოუხელთებელი მეთოდები აქვს, და ასე ხდება მოძრაობა სპირალზე, კიდევ და კიდევ... იგი კვლავ და კვლავ ბრუნდება სხვა სახიანი, სხვა ფერებში.

ერთხელ ასეთი რამ მოხდა...

სოფელში ჩასულს მოლა ნასრედინი მესტუმრა. იმ დღეებში იგი ნიუ-დელიში, დედაქალაქში ცხოვრობდა, და მეტისმეტად აღფრთოვანებული იყო ქალაქით. სოფლის მცირე ფორტისკენ გავემართეთ, და მან წამოიძახა:

– ეს როგორ? ამას „ფორტს“ ეძახით? ნიუ-დელიში უნდა ჩამოხვიდეთ და იქ ნახოთ ნითელი ფორტი. ეს არაფერია მასთან შედარებით! ჩვენ მდინარისკენ წავედით, და იგი წამოხტა:

– თქვენ რა, ამას „მდინარეს“ ეძახით? ცხოვრებაში არასოდეს მონახავს ასეთი ვინრო და პატარა მდინარე.

და ასე ხდებოდა ყველგან. შემდეგ საესემთვარეობის ღამე დადგა და ვიფიქრე, რომ სხვა თუ არაფერი, სავსე მთვარის დროს მაინც იქნებოდა ბედნიერი და არ გაახსენდებოდა „ეს პატარა სოფელი“. მაგრამ არა, შევცდი. მდინარესთან მივედი. მშვენიერი წყნარი საღამო იყო, მთვარე ამოვიდა... მე ნასრედინს შევხედე და ვუთხარი:

– ნახე, რა დიდი მთვარეა.

მან მთვარეს შეხედა, მხრები აიჩეჩა და თქვა:

– ცუდი არაა ასეთი პატარა სოფლისთვის.

ასეთია გონება. იგი ჯიუტია, სპირალზე მოძრაობს კვლავ და კვლავ ერთი და იგივე. თქვენ შეგიძლიათ უარი თქვათ სამყაროზე, მაგრამ ვერ გახდებით მიღმიერი, კვლავაც ძალიან მინიერი იქნებით. თუ შემონმება გსურთ, მიდით ინდოელ ბერებთან, სადჰუებთან. ისინი კვლავინდებურად ძალიან მინიერები არიან, აქ აქვთ ფესვები გადგმული. უარი თქვენს ყველაფერზე, მაგრამ მათი ყურადღება ამ სამყაროზეა კონცენტრირებული, უარყოფისკენაა მიმართული, ეგო-ცენტრირებულია, ეგოზე მიმართულია. ისინი ფიქრობენ, რომ უარის თქმით ღმერთს უახლოვდებიან, არა! რალაციისთვის „არა“-ს თქმით ჯერ არავის არასოდეს მიუღწევია ღვთაებრიობამდე.

ასეთია ტანტრას ხედვა. ტანტრა ამბობს: უთხარი „კი“, უთხარი „კი“ ყველაფერს. არ გჭირდებათ ბრძოლა, მდინარის გადაცურვაც კი არ გჭირდებათ – უბრალოდ გაჰყევით დინებას. მდინარე თავისით მიედინება, საკუთარი ნებით, და ყველაფერი, რაც მასში დაცურავს, საბოლოო მიზანს – ოკეანეს – აღწევს. თქვენ არ ქმნით მღელვარებას, არ აგულიანებთ მდინარეს, უბრალოდ, მიცურავთ მასთან ერთად. მოძრაობთ, მიცურავთ და დუნდებით მასთან ერთად – ესაა ტანტრა.

თუ „კი“-ს თქმას შეძლებთ, ღრმა მიღება გეწვევათ. როცა „კი“-ს ამბობთ, როგორ შეძლებთ წუნუნს? როგორ შეძლებთ, რომ უბედური იყოთ? ყველაფერი ისეთი გახდება, როგორიც უნდა იყოს. თქვენ არ ებრძვით, არ უარყოფთ – თქვენ ღებულობთ. გახსოვდეთ, ეს მიღება განსხვავდება ჩვეულებრივი მიღებისგან.

ჩვეულებრივ ადამიანი იღებს სიტუაციას, როცა თავს უმწეოდ გრძნობს, ეს უძლური მიღებაა. იგი არსად მიგიყვანთ, უძლურება ვერსად მიგიყვანთ. ადამიანი იღებს სიტუაციას, როცა გამოუვალ მდგომარეობაში ხვდება: „ვერაფერს გააკეთებ, რა არის გამოსავალი? უკიდურეს შემთხვევაში მიიღო, რომ სახე შეინარჩუნო“.

ტანტრას მიღება – მიღების სხვა სახეა. იგი ზე-დაკმაყოფილების გრძნობიდან მომდინარეობს, ღრმა დაკმაყოფილებიდან – არა გამოუვალობიდან, სასონარკვეთილებიდან, უმწეობიდან. იგი მოდის, როდესაც თქვენ არ ამბობთ „არა“-ს, იგი უეცრად ჩნდება თქვენში. მთელი თქვენი არსებობა ღრმა დაკმაყოფილებად იქცევა.

ასეთ აღიარებაში არის თავისი სილამაზე. იგი არ წარმოადგენს იძულებითს, თქვენ პრაქტიკაში არ გამოგიყენებიათ იგი. თუ პრაქტიკაში გამოიყენებთ, იგი ცრუ გახდება, პირფერული გახდება. პრაქტიკის შედეგად, თქვენ ორ ნაწილად დაიყოფით: ზედაპირზე – აღიარება, სიღრმეში – ქაოსი, უარყოფა. შიგნით სიღრმეში თქვენ იღულებთ და შესაძლოა ნებისმიერ წამს აფეთქდეთ. გარეგნულად კი თავს მოაჩვენებთ, რომ ყველაფერი კარგადაა.

ტანტრას მიღება ტოტალურია. იგი არ გყოფთ ორად. მსოფლიოს ყველა რელიგია, ტანტრას გარდა, პიროვნების გახლეჩას იწვევს. ყველა რელიგიამ, გარდა ტანტრასი, შიზოფრენია შექმნა. ისინი გყოფენ, ქმნიან კარგსაც და ცუდსაც. ისინი საუბრობენ სათნოებაზე, რომელსაც უნდა მიაღწიოთ, და მანკიერებაზე, რომელიც უნდა უარყოთ. ეშმაკი უნდა განადგოთ, ღმერთი კი – მიიღოთ. რელიგიები გახლეჩას და ბრძოლას ქმნიან თქვენ შიგნით. თქვენ გამუდმებით გრძნობთ დანაშაულს იმის გამო, რომ არ შეგიძლიათ თქვენი იმ ნაწილის განადგურება, რომელიც არსობრივად თქვენი ნაწილია. თქვენ შეგიძლიათ მას „ცუდი“ უწოდოთ, შეგიძლიათ სხვადასხვა სახელები დაარქვათ, არ აქვს მნიშვნელობა. როგორ შეიძლება მისი დანგრევა? თქვენ ხომ არ შეგიქმნიათ იგი? თქვენ მხოლოდ აღმოაჩინეთ, იგი მოცემული იყო. არის რისხვა, სექსი, სიხარბე – თქვენ არ შეგიქმნიათ ისინი, არამედ მოგეცათ, როგორც ცხოვრების ნაწილი, ისევე როგორც მოგეცათ თვალები

და ხელები. თქვენ შეგიძლიათ უნოდოთ მათ მახინჯი ან ლამაზი სახელები, როგორც გენებოთ, მაგრამ ვერ შეძლებთ მათ განადგურებას.

ვერაფერს მოკლავთ ყოფიერებაში, ვერაფერს გაანადგურებთ.

ტანტრა ამბობს, რომ ტრანსფორმაცია შესაძლებელია, მაგრამ დანგრევა, განადგურება – არა! ტრანსფორმაცია ხდება, როდესაც ბოლომდე იღებთ თქვენს ცხოვრებას. ყველაფერი მხოლოდ მაშინ დგება თავის ადგილას, როდესაც ყველაფერს იღებთ. რისხვასაც, სექსსაც, სიხარბესაც. მხოლოდ მაშინ ტრანსფორმირდება მთელი თქვენი პიროვნება – თავისთავად, რაიმეს განდევნის გარეშეთუკი ლებულობით და ამბობთ „კი“-ს, ხდება გადაჯგუფება, და თუ მანამდე თქვენ შიგნით მშფოთვარე ხმაური იყო, ახლა მელოდია ჩნდება – იბადება მუსიკა, ჩნდება ჰარმონია.

რა განსხვავებაა ხმაურს, კაკაფონიასა და მუსიკას შორის? იგივე ბგერითი ტალღები, სხვაგვარად ორგანიზებული. ხმაურში არ არის ცენტრი, მიუხედავად იმისა, რომ იგივე ნოტებია. როიალზე გიჟი უკრავს, ნოტები იგივეა, ბგერაც იგივეა, მაგრამ გიჟი უკრავს – მას ცენტრი არ აქვს. თუკი შეძლებთ, რომ ხმაურის ცენტრი გამოყოთ, ეს ცენტრი მუსიკა გახდება. ყველაფერი ცენტრში ერთიანდება და ორგანული ხდება. თუ გიჟი უკრავს ფორტეპიანოზე, მაშინ ყოველი ნოტი ცალ-ცალკე, ინდივიდუალურად ჟღერს – ეს სიმრავლეა, ნოტების ბრბოა, და არა მელოდია. ხოლო როდესაც მუსიკოსი უკრავს იგივე ფორტეპიანოზე, მსგავსივე თითებით, ხდება ალქიმიური ცვლილება: ახლა იგივე ნოტები გაერთიანდა ორგანულ მთლიანობად, ახლა მათ ცენტრი აქვთ. ახლა ისინი ოჯახია და არა ბრბო. ახლა მათ ნაზი სიყვარული აერთიანებთ, ახლა ისინი – ერთი მთლიანობაა. და ესაა ხელოვნება: ნოტების გაერთიანება სიყვარულის ფენომენით, რათა ისინი მელოდირი გახდნენ.

ტანტრა ამბობს, რომ თქვენ – ისეთი, როგორიც ხართ – მოცემულ მომენტში ხმაურს წარმოადგენთ. ამაში არაფერია არასწორი – უბრალოდ, თქვენ ცენტრი არ გაქვთ. ხოლო თუ იგი არის, ყველაფერი მას ემორჩილება და ყველაფერი მშვენიერი ხდება.

როცა გურჯიევი ბრაზდება, იგი მშვენიერია. როცა თქვენ ბრაზდებით – ეს სიმახინჯეა. რისხვა არც მახინჯია და არც ლამაზი. როცა იესო ბრაზობს, ეს, უბრალოდ, მუსიკაა. როდესაც იესომ ნიკეპლით ხელში ვაჭრები გაყარა ტაძრიდან, იყო ამამი რალაც მოუხელთებელი სილამაზე, რომელიც ბუდასაც კი არ გააჩნია, ბუდა ცალმხრივი ჩანს. ჩანს, რომ მასში არაა რისხვა, არ არის რისხვის დაძაბულობა, რისხვის პიკანტურობა და მარილი. იესოს რისხვა მისი პიროვნების განუყოფელი ნაწილი გახდა – არაფერი იქნა უარყოფილი, ყველაფერი მიღებულ იქნა.

მაგრამ იესო ტილოპასთან შედარებით – არაფერია... ტანტრას ოსტატები, უბრალოდ, ველური ყვავილები არიან, ისინი ყველაფერს მოიცავენ საკუთარ თავში. ალბათ გინახავთ ბოდჰიდჰარმას გამოსახულებები. თუ არ გინახავთ, ნახეთ – ისეთი მრისხანენი არიან, რომ თუ ბოდჰიდჰარმას გამოსახულებაზე ღამით, მარტო მედიტირებთ, ვერ დაიძინებთ. ამბობენ, ვისაც შეხედავს, იმ კაცს ღამით კომმარები დაესიზმრება, ბოდჰიდჰარმა თავის მრისხანე თვალს არ მოაშორებს. ამბობენ, ბოდჰიდჰარმას და ტილოპასაც ლაპარაკისას ლომის ღრიალს, ჭექა-ქუხილის, ჩანჩქერის ველურ გრიალს მიუგავდათ ხმაო.

მაგრამ თუ ადროებთ და ძალიან არ იჩქარებთ განსჯისას, მათში იპოვით უდიდეს სიყვარულს, რომელიც მათ გულებს ავსებს. მათში მუსიკას, მელოდიას იგრძნობთ. უეცრად მიხვდებით, რომ ისინი არაფერს უარყოფენ. მათ ყველაფერი შეიწოვეს, სისასტიკეც კი. ლომი მშვენიერია, მისი სისასტიკეც კი ლამაზია. წაართვით ლომს სისასტიკე, და იგი, უბრალოდ, ფიტული გახდება, მკვდარი ლომი გახდება.

ტანტრა ირწმუნება, რომ ყველაფერი მიღებული უნდა იქნას, ყველაფერი, გახსოვდეთ – უპირობოდ *ყველაფერი*. სექსი მიღებული უნდა იყოს, მაშინ იგი უზარმაზარი ძალა ხდება. ბუდა, ტილოპა, იესო ასეთსავე მაგნეტიურ ძალას ფლობენ. რატომ? მათ მიიღეს სექსი. სექსი – ადამიანის მაგნეტიზმია. თქვენ უეცრად გიყვარდებთ ისინი. როგორც კი თქვენი გზები გადაიკვეთება, თქვენ სრუ-

ლიად სხვა სამყარო შეგისრუტავთ. რალაც ახალი შეგისრუტავთ და ჩვეული სამყაროდან გამოგგლეჯთ, რალაც ისეთი, რაზეც არც კი გიოცნებიათ. რა ძალაა ეს? იგივე სექსი, მაგრამ გარდაქმნილი, ახლა იგი მაგნეტიზმი გახდა, ქარიზმა გახდა. ბუდამ შეიწოვა რისხვა, და იგი თანაგრძნობად იქცა. იესო მათრახს იღებს ხელში – ასევე თანაგრძნობის გამო. როცა იესო განრისხებული ლაპარაკობს, ეს თანაგრძნობაა.

დამახსოვრეთ შემდეგი: ტანტრა ბოლომდე გღებულობთ. როცა ჩემთან მოდიხართ, მე ბოლომდე გღებულობთ. აქ იმისთვის არ ვარ, რომ რალაცის უარყოფაში დაგეხმაროთ. აქ იმისთვის ვარ, რომ შეცვლაში დაგეხმაროთ, ყველა თქვენი ენერგიის ცენტრის მოპოვებაში, ერთ ცენტრად შეკვრაში დაგეხმაროთ. გეუბნებით, რომ უფრო მდიდარი გახდებით, თუ შეიწოვთ რისხვას, სექსს, სიძულვილს, შურს, – ეს ცხოვრების სანელებლებია, და მათ გემოს იგრძნობთ... თქვენ არ დაკარგავთ გემოს, პირიქით გაამდიდრებთ მას. აუცილებლად გჭირდებათ ცოტა მარილი. რისხვა ზუსტად იმ მოცულობით არსებობს, რაც საჭიროა. როცა იგი თქვენზე უფროსს, მაშინ საზიზღარი ხდება. თუ მხოლოდ მარილს შეჭამთ, მოკვდებით. მაგრამ მარილი აუცილებელია განსაზღვრული პროპორციით, აუცილებელზე აუცილებელია. დამახსოვრეთ ეს.

თქვენს გზაზე მრავალ ადამიანს შეხვდებით, რომლებსაც თქვენი დასახიჩრების ან დანანევრების სურვილი ექნებათ. ისინი იტყვიან: „ეს ცუდი ხელია, მოიჭერი იგი! ეს ცუდი თვალია, ამოიგდე იგი! რისხვა – ცუდია, სიძულვილი – ცუდია, სექსი – ცუდია“. ეს ადამიანები განაგრძობენ თქვენს დაჭრას, და იმ მომენტში, როცა შეგეშვებიან, თქვენ უკვე პარალიზებული და დასახიჩრებული იქნებით. თქვენში არ რჩება სიცოცხლე. სწორედ ასე გახდა თითქმის მთელი ჩვენი ცივილიზაცია პარალიზებული და დასახიჩრებული.

თუკი ტანტრა არ ხდება მთელი ადამიანური გონის საფუძველი, ადამიანი ვერ იქნება მთლიანი, რადგანაც არც ერთი სხვა კონცეფცია არ იღებს პიროვნებას მისი სიმრთელით. მაგრამ მიღება, კიდევ ერთხელ გაიხსენეთ, სისავსისგან მოდის და არა უძლურებისგან.

ვილაც ცხოვრობს თავის ცხოვრებას, ვილაც მის მიღმა გადის: მისი ყოველი ელფერი აუცილებელია, და მისი გემო უნდა გაისინჯოს. შეცდომას და სწორი გზიდან გადახვევასაც კი აზრი აქვს, რადგანაც თუ არასოდეს გადაგიხვევიათ გზიდან, გასხივოსნებას ვერ მიაღწევთ, ვერასოდეს აღივსებით უბრალოებით. შეიძლება იყოს გლახაკი, მაგრამ ვერასოდეს იქნებით უბრალო, გლახაკად ყოფნა არ ნიშნავს უბრალოდ ყოფნას.

უბრალოების მიღმა აუცილებლად დგას ძალიან ღრმა და რთული გამოცდილება. გლახაკს კი ეს არ აქვს. იგი შეიძლება სულები იყოს, მაგრამ არა ბრძენი. ბრძენი ისაა, ვინც ყველა ადამიანური ცოდვა განიცადა, ვინც არაფერს უარყოფდა, არაფერს უწოდებდა „ცოდვას“, ვინც მიიღო ის, რაც მოხდა, საშუალება მისცა, რომ მომხდარიყო, ვინც ტალღასთან ერთად მოძრაობდა, ვინც ღინებამ წაიღო, ვინც ცდებოდა და ჯოჯოხეთში ხვდებოდა.

ნიცშემ თქვა: „თუკი ხეს სურს, რომ ცას მისწვდეს, მისი ფესვები თავად ჯოჯოხეთში უნდა ვეძებოთ“. იგი მართალია. თუ გსურთ, რომ ცაში გაიფურჩქნოთ, თქვენი ფესვებით ყველაზე ღრმა ჯოჯოხეთს უნდა მისწვდეთ მინაზე.

როცა ცოდვილი ბრძენი ხდება, ბრძენი მშვენიერებას მოიპოვებს. როცა ბრძენი მხოლოდ ბრძენია და ცოდვილი არ ყოფილა, ის, უბრალოდ, გლახაკია, რომელმაც ცხოვრება ხელიდან გაუშვა. და არ არსებობს სათნოება, რომელსაც შეუძლია გამოვლინდეს, თუკი ადამიანი არ დაიკარგა და გზას არ გადაუხვია.

არსებობს ლამაზი იგავი, რომელსაც იესო ჰყვება...

მამას ორი შვილი ჰყავდა. უმცროსმა თავისი წილი მემკვიდრეობა მოითხოვა და უაზროდ გაფლანგა – ღვინოსა და ქალებში. მეორე შვილი მამასთან დარჩა, გულმოდგინედ მუშაობდა ფერმაში, დიდი სიმდიდრე დააგროვა. ერთხელაც, გზააღდენილმა, გაღარიბებულმა ვაჟმა მამამისს შეატყობინა:

– მე ვბრუნდები, მე სულები ვიყავი, უაზროდ გავფლანგე შენი სიმდიდრე. მაპატიე. ახლა აღარსად წავალ, მიმიღე, ვბრუნდები.

და მამამ თქვა:

– აღვნიშნოთ ეს მოვლენა. დაკალით ყველაზე მსუქანი ცხვარი, მოამზადეთ ბევრი გემრიელი საჭმელი, დაარიგეთ ტკბილეულობა მთელ ქალაქში და იპოვეთ ყველაზე ძველი ღვინო. დაე, იყოს ზეიმი, ჩემი გზაა ცდენილი შვილი დაბრუნდა.

სოფლის რამდენიმე მაცხოვრებელი მაშინვე მეორე ვაჟთან წავიდა და შეატყობინა:

– ნახე, რა უსამართლობაა! შენ მამასთან იყავი, ემსახურებოდი მას, არასოდეს შემცდარხარ, არაფერი გაგიკეთებია მისი ნების საწინააღმდეგოდ, მაგრამ არასოდეს ყოფილა ზეიმი შენს სახელზე. ახლა კი ბრუნდება ეს უძლები შვილი, ეს გლახაკი, რომელმაც უაზროდ გაფლანგა მამის ქონება, გლახაკი, რომელიც ცოდვაში ცხოვრობს. რა უსამართლობაა მამაშენი ზეიმს აწყობს, ნადი ქალაქში უკვე დაარიგეს ტკბილეული, დიდი სუფრა იქნება.

რა თქმა უნდა, უფროსი ვაჟი ძალიან, ძალიან გაბრაზდა. მამასთან ძალიან დანაღვლიანებული მივიდა და უთხრა:

– რა უსამართლობაა?! ერთი ცხვარიც კი არ დაგიკლავს ჩემი გულსთვის, ერთი საჩუქარიც კი არ მოგიცია ჩემთვის. ახლა კი, ბრუნდება ჩემი ძმა, რომელმაც უაზროდ გაფლანგა შენ მიერ ბოძებული მთელი სიმდიდრე – და შენ ამას ზეიმობ?!

მამამ უთხრა:

– დიახ, ეს ასეა, შენ ყოველთვის ჩემთან იყავი და რა უნდა გვეზეიმა. მაგრამ მისი დაბრუნება უნდა აღვნიშნოს, ის ხომ გზააბნეული ცხვარია და ბრუნდება.

ქრისტიანებს ბოლომდე არ ესმით ამ იგავის მნიშვნელობა. არსობრივად მან იგივე თქვა, რაც მე, რასაც ტანტრა ამბობს. ეს ტანტრას იგავია. იგი ნიშნავს, რომ თუ ყოველთვის სწორ გზაზე იდგებით, ვერ იზეიმებთ არსებობას. გლახაკი იქნებით, ცხოვრება ვერ გაგამდიდრებთ. თქვენში მარილი არ იქნება. სანელებლების გარეშე იქნებით. ძალიან უბრალო და კარგი იქნებით, მაგრამ თქვენს სიკეთეში არ იქნება რთული ჰარმონია. თქვენ – ცალკე-

ული ნოტი ხართ, და არა მელოდიად გარდაქმნილი მილიონობით ნოტი, თქვენ სწორი ხაზი არ ხართ, გამრუდებების და კუთხეების გარეშე. ეს გამრუდებები, ეს კუთხეები სილამაზეს იძლევიან, ისინი ცხოვრებას უფრო იდუმალს და ღრმას ხდიან. სხვაგვარად ძალიან პატარა იქნებით თქვენს სინმინდესში, თქვენში არანაირი სიღრმე არ იქნება.

ამიტომაც ტანტრა ამბობს, რომ ყველაფერი მშვენიერია. ცოდვაც კი მშვენიერია, რადგან იგი სიღრმეს აძლევს თქვენს სინმინდესს. შეცდომაც მშვენიერია, რადგანაც როდესაც ბრუნდებით, უფრო მდიდარი ხართ. სამყაროს სჭირდება, რომ თავდავიწყებამდე გადავეშვათ მასში, შემდეგ კი... უკან დავბრუნდეთ.

ადამიანები მეკითხებიან: „რატომ არსებობს ეს სამყარო, თუკი ღმერთი მის წინააღმდეგაა? რატომ დაგვტოვა მან ამ სამყაროში, კარმის, ცოდვებისა და შეცდომების სამყაროში? რატომ გვტოვებს აქ? ხომ შეუძლია დაგვაბრუნოს?“ ეს შეუძლებელია. მაშინ თქვენ მცირე და ზედაპირული იქნებით. თქვენ მიგდებული უნდა იყოთ სამყაროს ყველაზე უკიდურეს კუთხეში და დამოუკიდებლად უნდა დაბრუნდეთ. ამ დაბრუნებაში არის რალაც, რაც თქვენი პიროვნების კრისტალიზაციას წარმოადგენს.

ტანტრა ყველაფერს იღებს, ყველა ცხოვრებას. ამიტომ ვერ გახდება ტანტრა ფართოდ გავრცელებული იდეოლოგია. ეს პერიფერიის იდეოლოგიაა, საზღვრის იდეოლოგიაა, იგი საზოგადოების, ცივილიზაციის მიღმაა, რადგანაც ცივილიზაციამ ამჯობინა მცირე ყოფილიყო, კარგი, მაგრამ მცირე. ცივილიზაციამ უარყოფა გადანყვიტა: „არას“ თქმა გადანყვიტა მრავალი რამისთვის. ცივილიზაცია არც ისეთი გამბედავია, ყველაფერი მიიღოს, რასაც ცხოვრება იძლევა.

უფრო მეტი სიმამაცე ის არის, რომ ყველაფერი მივიღოთ, რასაც ცხოვრება გვაძლევს. სწორედ ამაში ვცდილობ, დაგეხმაროთ – მიიღოთ ყველაფერი, რასაც ცხოვრება გთავაზობთ ღრმა თავმდაბლობით, როგორც საჩუქარი. მაგრამ მე იმასაც ვგულისხმობ, რაზეც საზოგადოებამ გასწავლათ, რომ „არასწორი“ ან „ცუდი“

დაარქვათ. მიიღეთ სექსი, და დადგება ყვეაილობა, მისგან გაჩნდება ბრაჰმარია, სისუფთავე, უმანკოება, ქალწულობა – მაგრამ ეს იქნება უკიდურესად ზღვარს იქით, რომელსაც გონება ვერ მიწვდება.

გამოცდილების წყალობით გადიან საზღვრებს მიღმა.

ცხოვრების ბნელ სივრცეებში გადასული ადამიანი თვალებს ავარჯიშებს და სინათლის დანახვას სიბნელეშიც კი იწყებს. რა სილამაზეა ეს, თუკი სინათლის დანახვა დღისით შეგიძლიათ! მაგრამ თუ თქვენი თვალები ისე შეეჩვივნენ სიბნელეს, რომ ყველაზე ბნელ ღამეშიც კი შეგიძლიათ დაინახოთ მასში დაფარული სინათლე, – აი, ეს არის სილამაზე! როცა ყველაზე ბნელ ღამეში შეგიძლიათ დაინახოთ დილა, ესაა სილამაზე, მაშინ მიაღწიეთ გასხივოსნებას. როდესაც უმდაბლესში შეგიძლიათ უმაღლესი დაინახოთ, როცა ჯოჯოხეთშიც კი შეგიძლიათ შექმნათ სამოთხე, მაშინ ცხოვრების შემოქმედი გახდით. ტანტრას სურს, რომ ცხოვრების შემოქმედები გაგხადოთ – არა უარყოფელნი, არამედ დიადი მიმღებნი.

მიიღეთ, და თანდათანობით იგრძნობთ, რომ რაც უფრო მეტს იღებთ, მით უფრო ნაკლებად გიჩნდებათ სურვილები. შეიძლება დარჩეს სურვილი, თუკი თქვენ იღებთ? ყველაფერს იღებთ, რაც არ უნდა მოხდეს. არ არის სხვა მოქმედება. მომენტიდან მომენტამდე ღრმა მიღებით ცხოვრობთ. იზრდებით გარკვეული მიზნის გარეშე, სადმე სიარულის გარეშე, ვინმე, ან რამე სხვად გახდომის სურვილის გარეშე.

ტანტრა ამბობს: „იყავი ის, ვინც ხარ“, და ეს ერთადერთი არსებობაა, რომელსაც შეგიძლიათ ოდესმე მიაღწიოთ. როდესაც ღებულობთ, სურვილები ქრება, თქვენს არსებაში თავისთავად შემოდის სურვილების არარსებობა. თქვენ არ შეგძლიათ ვარჯიში, არ შეგიძლიათ აიძულოთ საკუთარ თავს ამის გაკეთება. არ შეგიძლიათ სურვილების ამოძირკვა – ისინი მხოლოდ მაშინ ქრებიან, როდესაც თქვენ ღებულობთ.

და როდესაც უეცრად ხდება, რომ თქვენ ყველაფერს მთლიანობაში ღებულობთ, რომ ყველა სურვილი ნავიდა, მაშინ დგება

უეცარი გასხივოსნება. ეს მოულოდნელად ხდება, თქვენი მხრიდან ყოველგვარი ძალისხმევის გარეშე. ეს ყველაზე დიდი ძლევინია, რომელიც ყოფიერებას შეუძლია მოგცეთ.

ასეთია ტანტრას პოზიცია სიცოცხლესთან მიმართებაში. არ არსებობს სხვა ცხოვრება, გარდა ამ ცხოვრებისა, და არ არსებობს სხვა სამყარო, გარდა ამ სამყაროსი. სწორედ ეს ჭეშმარიტი სამსარაა ნირვანა. უბრალოდ, ცოტათი უფრო გამგები უნდა იყოთ, უფრო მიმღები, უფრო ბავშვურად უშუალო, ნაკლებად ეგოისტური.

ახლა, ტილოპას სუტრა:

მანტრისა და პარამიტის პრაქტიკა: ინსტრუქციებს სუტრებსა და მცნებებში, ნმინდა წერილებიდან ამოღებულ ცოდნას, არ მიეყვართ ამ თანდაყოლილი ჭეშმარიტების აღწერამდე.

ვერ დაგეხმარებიან ვერც ვედები და ვერც ბიბლია. მანტრას პრაქტიკა ვერაფრით დაგეხმარებათ, პირიქით, შესაძლოა დაბრკოლებაც კი გახდეს. რა არის „მანტრა“? რას აკეთებთ, როდესაც მანტრას გალობთ? რა არის მაჰარიში მაჰეშ იოგის სწავლება, როდესაც იგი ტრანსცენდენტურ მედიტაციას ასწავლის? იგი გირჩევთ, რომ გონებაში გამუდმებით გაიმეოროთ გარკვეული სიტყვა ან გარკვეული მანტრა: „რამ, რამ, რამ; ომ, ომ, ომ“. რაიმე, თავად თქვენი სახელიც კი იმუშავებს, რადგანაც საქმე თავად სიტყვაში არაა. საქმე ის არის, რომ თუკი გამუდმებით იმეორებთ რაღაცას, რიტმი ჩნდება.

როდესაც გამუდმებით იმეორებთ რაღაც სიტყვას, თქვენ შიგნით რიტმი ჩნდება: „რამ, რამ, რამ“, — ჩნდება რიტმი, ამასთან ერთგვაროვანი. ყოველთვის, როდესაც გამუდმებით იმეორებთ ერთსა და იმავე სიტყვას, იგი მონოტონურად ჟღერს. ამ მონოტონურობის შედეგად ძილი გერევათ. ეს იგივე ჰიპნოზია, თვითჰიპნოზია, მანტრას გამეორება თვითჰიპნოზს წარმოადგენს. თქვენ საკუთარი მონოტონური ბგერა-რიტმისგან თვრებით.

ეს კარგია! აქ ცუდი არაფერია, ეს თქვენს ძილს გააუმჯობესებს, უფრო საღს გაგხდით. თუ დაიღალეთ, ასეთი გამეორება შე-საფერისი ფსიქოლოგიური ფანდია. თავს უფრო საღად იგრძნობთ, ვიდრე ჩვეულებრივი ძილისგან გამოღვიძების დროს, რადგანაც ჩვეულებრივი ძილი ვერ შეაღწევს ისე ღრმად, როგორც მანტრას ძილი. რადგანაც ჩვეულებრივ ძილში უამრავი აზრი და ოცნება ჩნდება, ისინი მძინარეს აწუხებენ, მაგრამ თუკი გამუდმებით იმეორებით გარკვეულ მანტრას, მანტრის გარდა არაფერი გაჩნდება. მას ძალიან, ძალიან ღრმა და გამაჯანსაღებელი ძილი მოაქვს.

იოგაში არსებობს განსაკუთრებული სიტყვა ამის აღსანიშნავად: სანსკრიტზე ძილს „ნიდრა“ ეწოდება, ხოლო ძილს, რომელიც მანტრული გალობით იქმნება – „მანტრა“ ეწოდება. ეს უფრო ღრმა ძილია, მაგრამ კვლავინდებურად ძილია. მას „იოგა-მანტრა“ ეწოდება: მანტრის გალობის შედეგად მოსული ძილი.

თუ თქვენ მოუსვენარი ძილი გაქვთ, მაშინ ტმ, ტრანსცენდენტური მედიტაცია შესაძლოა სასარგებლო იყოს. აი, თურმე, რატომ იყო ამერიკაში მაჰარიშის დიდი გავლენა – იმიტომ, რომ ამერიკა ყველაზე მოუსვენარი ქვეყანაა, განსაკუთრებით როცა საქმე ძილს ეხება. იქ იმდენ ტრანკვილიზატორს, იმდენ დამამშვიდებელს იყენებენ. ადამიანებმა დაკარგეს ძილის ბუნებრივი პოტენციალი – აქედან მოდის მაჰარიშის გავლენა. ინდოეთში არავინ ღელავს ტმ-ზე, რადგანაც ადამიანებს უკვე ისე ღრმად სძინავთ, რომ მათი გაღვიძება რთულია.

მანტრა უშფოთველ ძილს იძლევა, მაგრამ რადგანაც ეს შესაძლებელი ხდება, ეს კარგია, მაგრამ არ იფიქროთ, რომ ეს მედიტაციაა, წინააღმდეგ შემთხვევაში მსხვერპლი გახდებით. არ იფიქროთ, რომ ეს მედიტაციაა. ეს, უბრალოდ, ფსიქიკური ტრანკვილიზატორია. ეს ისეთივე ქიმიანაა, როგორც ნებისმიერი დამამშვიდებელი აბი, რადგანაც ბგერა სხეულის ქიმიას ცვლის. ბგერა – თქვენი სხეულის ქიმიის ნაწილია. აი, რატომაც, რომ გარკვეული მუსიკის ზემოქმედების ქვეშ თავს ძალიან, ძალიან განახლებულად გრძნობთ. მუსიკა გიპყრობთ, განგწმენდთ, თითქოს ტანზე წყალი

გადაგველოთ. ბგერა თქვენი სხეულის ქიმიას ცვლის. არსებობს გარკვეული მუსიკა, რომელიც ძალზე ენებიანად და სექსუალურად გაქცევთ, ღილაკზე უბრალოდ თითის დაჭერით, ბგერები თქვენი სხეულის ქიმიას ცვლიან.

მანტრა შინაგან მუსიკას ერთი ნოტიო ქმნის. მონოტონურობა მისი საფუძველია. არაა აუცილებელი მაჰარიში მაჰეშ იოგის შეეკითხოთ – ყველა დედამ იცის ამის შესახებ. ყოველ ჯერზე, როცა ბავშვი მოუსვენრდება, იავენანას უმღერის. იავენანა მანტრაა: მხოლოდ ორი ან სამი სიტყვა, აზრიც კი არაა მათში, არც სჭირდება. იგი გვერდით უზის ბავშვს, ან გულთან ჰყავს მიკრული – გულისცემა ასევე მონოტონური მუსიკაა. ამიტომ, როდესაც ბავშვი მოუსვენრდება, დედა მის თავს გულზე იდებს, გულისცემა მანტრა ხდება, და ბავშვი ტყუუდება, იძინებს. და თუ ბავშვი ცოტათი წამოიზარდა და ასე ადვილად ვერ მოტყუუდება, მაშინ იავენანას უმღერის, მონოტონურად იმეორებს ორ ან სამ სიტყვას. ერთფეროვნება მუშაობს, ბავშვი იძინებს, ამაში ცუდი არაფერია – ეს უკეთესი ტრანკვილიზატორია, ვიდრე რომელიმე ქიმიური აბი. მაგრამ ეს მაინც ტრანკვილიზატორია, აბია, მოუხელთებელი ბგერითი აბია, იგი ორგანიზმის ქიმიურ შემადგენლობაზე მოქმედებს. ასე რომ, თუ მოუსვენარი ძილი გაქვთ, თუ უძილობა განუხებთ, ეს კარგია, მაგრამ არ იფიქროთ, რომ ეს მედიტაციაა. უფრო და უფრო მიეჩვევით მას, მაგრამ იგი ვერ შეგცვლით.

საზოგადოება ყოველთვის ცდილობს, რომ მასთან უფრო ადაპტირებული გაგხადოთ რელიგიის, მორალის, მანტრასა და იოგას მეშვეობით. საზოგადოების მიზანია, რომ მასთან შეგუებული ადამიანი შექმნას. მაგრამ თუ მთელი საზოგადოება არასწორია, მასთან შეგუება სასიკეთო არაა. თუ მთელი საზოგადოება ჭკუიდან შეიშალა, მაშინ მასთან შეგუება მხოლოდ ერთს ნიშნავს – გაგიჟებას.

ერთხელ ზიგმუნდ ფროიდს ჰკითხეს: „რას აკეთებთ კონკრეტულად ფსიქოანალიზში და რა არის მისი მიზანი?“ მან უპასუხა – იგი ნამდვილი, ჭეშმარიტი ადამიანი იყო – მან უპასუხა: „ყველაზე

დიდი, რაც შეგვიძლია გავაკეთოთ, შემდეგია: ჩვენ ისტერიულ, სრულიად უბედურ ადამიანს ზომიერად უბედურ ადამიანად ვაქცევთ. სულ ესაა. ისტერიულად უბედური ადამიანები, როგორც წესი, უკმაყოფილონი არიან. ჩვენ ვაბრუნებთ მათ ნორმალურ უბედურებასთან, ისევე როგორც ყველა დანარჩენია. ჩვენ ვაბრუნებთ მათ ნორმალურ ადამიანურ ნევროზამდე".

ფროიდი ამტკიცებს: „ადამიანი ვერასოდეს იქნება ბედნიერი. იგი შეიძლება იყოს ან ნევროზულად უბედური, ან ნორმალურად უბედური, მაგრამ ვერასოდეს იქნება ბედნიერი“. რაც შეეხება ჩვეულებრივ კაცობრიობას, ფროიდის დიაგნოზი, მართლაც რომ სწორი ჩანს, მაგრამ ჩვეულებრივმა ადამიანმა არ იცის ბუდა ან ტილოპა, მან არაფერი უწყის მათ შესახებ, ვინც ყოფიერების ტოტალურ, ნეტარ მდგომარეობას მიაღწია. და ასეც უნდა იყოს, იმიტომ რომ ბუდა არ ნავა ფროიდის მიხედვით სამკურნალოდ – რისთვის? მხოლოდ ისტერიული ადამიანები მიდიან ფროიდთან, და იგი მკურნალობს მათ. მთელი მისი ცოდნა და გამოცდილება ისტერიულ ნევროტიკებს ეხება. პაციენტებთან მუშაობის ორმოცწლიანი გამოცდილების მანძილზე მას არ უნახავს არც ერთი ბედნიერი ადამიანი. და ემპირიულად იგი მართალია. მისი გამოცდილება აჩვენებს, რომ არსებობს ადამიანთა მხოლოდ ორი ტიპი: ნორმალური უბედურები და ისტერიული უბედურები. უმეტეს შემთხვევაში ჩვენ შეგვიძლია ძალიან დავეხმაროთ ამას: ჩვენ შეგვიძლია საზოგადოებასთან უფრო ადაპტირებული გაგხადოთ.

მანტრა, ფსიქოანალიზი, რელიგია, მორალი, ეკლესიები და ლოცვები მიმართულია იმისკენ, რომ ადაპტირებული გაგხადოთ. ნამდვილი რელიგია მხოლოდ მაშინ იწყება, როდესაც ტრანსფორმაციის გზაზე დგებით, და არა საზოგადოებასთან ადაპტაციის გზაზე, რათა კოსმოსთან ჰარმონიაში იყოთ. იმისთვის, რომ საზოგადოებასთან ადაპტირდეთ, უნდა დაეცეთ.

ხშირად ხდება ისე, რომ ჭკუიდან შეშლილ ადამიანში არაფერია არასწორი. მასში, უბრალოდ, მეტისმეტად ბევრი ენერგიაა, და იგი ვერ ეგუება საზოგადოებას. გიჟში მეტისმეტად ბევრია ინდი-

ვიდუალობა, იგი იმდენად ნიჭიერია ზოგიერთ საკითხში, რომ არ შეუძლია საზოგადოებასთან შეგუება. და ყოველთვის გახსოვდეთ – გენიოსები ვერ ადაპტირდებიან საზოგადოებასთან. ასი გენიოსი-დან ოთხმოცი პროცენტი საგიჟეთში მიდის. ასეც უნდა მოიქცნენ, რადგანაც საზოგადოების ფარგლებს მიღმა გადიან. გენიოსებს გაცილებით უფრო მეტი აქვთ, ვიდრე მათ ამის ნებას აძლევენ.

საზოგადოება პრეს-პაპიესავით მოქმედებს თქვენზე. იგი ფრენის საშუალებას არ გაძლევთ. გენიოსი აგდებს პრეს-პაპიეს, მას სურს, რომ ცის ყველაზე შორეულ კუთხეში გაფრინდეს. როდესაც საზოგადოების მიერ დაწესებული საზღვრების მიღმა გადიხართ, გიჟად იქცევით. და საზოგადოება ცდილობს, რომ გადაგაკეთოთ.

ტანტრა ამბობს, რომ გადაკეთება და რეგულირება ვერ გახდება მიზანი, იგი ძვირად არ ფასობს. ტრანსფორმაცია – აი, ესაა მიზანი. რა უნდა გააკეთოთ? ნუ ეცდებით მოტყუებას იმისთვის, რომ შეიცვალოთ. მანტრა – სატყუარაა. თუ გრძნობთ, რომ ვერ იძინებთ, ნუ ეცდებით მანტრების მეშვეობით დაიძინოთ. ჯობია პირიქით – ეცადეთ გაიგოთ, რატომ ღელავთ და რატომ ვერ იძინებთ. შესაძლოა მეტისმეტად ბევრი გინდათ და მეტისმეტად ამბიციური ხართ. ამბიციები დაძინების საშუალებას არ გაძლევთ, მღელვარებას განაგრძობთ, მწყურვალე გონება მუშაობს, მუშაობს და მუშაობს, აზროვნების პროცესი არ წყდება. სწორედ ამიტომ არ შეგიძლიათ ძილი. ახლა ორი გზა გაქვთ: ერთი – მანტრას გზაა, მეორე – ტანტრას გზა.

მანტრა ამბობს: არ ილელვოთ მიზეზებზე, გაიმეორეთ მანტრა და დაიძინეთ. ეს ძალიან ზედაპირულია. არ ილელვოთ მიზეზებზე, გაიმეორეთ მანტრა – თხუთმეტი ნუთი დილით და თხუთმეტი ნუთი საღამოს – ასე დაძინებას შეძლებთ და თავს ჯანსაღად გრძნობთ. თავს კარგად გრძნობთ, ჯანმრთელად გრძნობთ – რა მოხდება, თუკი მანტრას არ გაიმეორებთ? არის მრავალი ჯანმრთელი ადამიანი, რომლებსაც მშვენივრად სძინავთ, მაგრამ მათ არაფერი დამართნიათ, დამასრულებელი ყვავილობა არ მომხდარა. ჯანმრთელობა კარგია თავისთავად, მაგრამ იგი ვერ იქნება მიზანი.

მიზანი ვერ იქნება კარგი ძილი. ტანტრა გირჩევთ, რომ იპოვოთ მიზეზები, რატომ ღელავთ.

ერთხელ ჩემთან ინდოეთის ხელისუფლების მინისტრი მოვიდა. მას მშფოთვარე ძილი ჰქონდა, და მთხოვა:

– მომეცით რამდენიმე ისეთი ტექნიკა, რომ ძილი შევძლო.

მაგრამ მე ვუთხარი:

– სახელმწიფო მოღვაწეს არ შეუძლია დაიძინოს – ეს შეუძლებელია. პოლიტიკოსს არ უნდა ეძინოს, არავე ელის, რომ ის დაიძინებს. არანაირი ტექნიკის მოცემას არ ვაპირებ. მიდით მაჰარიშ მასეშ იოგისთან, ის მოგცემთ ტექნიკას, ისე რომ არც გკითხავთ, რისთვის გჭირდებათ.

და მინისტრი წავიდა მასთან.

სამი თვის შემდეგ კვლავ მოვიდა და მითხრა:

– თქვენ მირჩიეთ, და ამან იმუშავა! ახლა ყველაფერი მშვენიერადაა, მე შემიძლია ძილი.

მაშინ მე ვუთხარი:

– ნებისმიერ დროს, როცა დაგჭირდებათ, როცა იგრძნობთ, რომ ძილი საკმარისი არაა და გამოლევითება გჭირდებათ, მოდით ჩემთან. მოდით, იმიტომ რომ ძილი შეგიძლიათ, მაგრამ რა მოხდება გამოლევითებისას? ყველაფერი იგივე დარჩება, დილით იგივე პატივმოყვარულ მოგზაურობაში გაემართებით. ფიქრობთ, რომ რაღაც კარგი მოხდა, მაგრამ მხოლოდ ერთი რამ მოხდა: ახლა თქვენ აღარ გეცოდინებათ მიზეზები, ისინი განდევნილ იქნენ მანტრას მიერ უფრო ღრმად, ქვეცნობიერაში, და ტრანსფორმაციის შესაძლებლობა გადდიო.

მე არ შემიძლია, რომ უკეთ ძილის შესაძლებლობა მოგცეთ. მე მინდა, რომ უკეთესი გალვითების, უკეთესი გაცნობიერებულობის შესაძლებლობა მოგცეთ.

პოლიტიკოსი გაშუდმებით ეძიებს, იბრძვის, კონკურირებს, ეჭვიანობს, ცდილობს უფრო და უფრო მაღლა ავიდეს იერარქიულ კიბეზე. საბოლოოდ კი – ვერაფერს აღწევს.

მოლა ნასრედინი მთელი ცხოვრება პოლიტიკოსი იყო და ყველა შესაძლოდან ყველაზე მაღალ პოსტს მიაღწია. მას ჰკითხეს:

– რას მიაღწიე?

მან კი უპასუხა:

– სიმართლე გითხრათ, მე საუკეთესო ალპინისტი ვარ მსოფლიოში კარიერულ კიბეზე. აი, ჩემი მიღწევა: საუკეთესო კიბის ალპინისტი.

მაგრამ მაშინაც კი, თუ კიბის ყველაზე მაღალ საფეხურებს მიაღწევთ, რა იქნება მერე? თქვენმა პრეზიდენტმა და პრემიერ-მინისტრმა მიაღწიეს პოსტებს. ისინი უდიდესი კიბის ალპინისტები არიან, მაგრამ კარიერულ კიბეზე აღმასვლა არაა ცხოვრება. კიბეზე აღმასვლა გრძელდება, უფრო და უფრო მაღლა – რა აზრი აქვს ამ ყველაფერს?

პატივმოყვარეობა მღელვარებას წარმოშობს. მინდა, რომ აცნობიერებდეთ თქვენს პატივმოყვარეობას. სურვილი მღელვარებას წარმოშობს. მინდა, რომ თქვენი სურვილების შესახებ იცოდეთ. ეს ტანტრას გზაა. როდესაც მიზეზი ქრება, ავადმყოფობაც ქრება. თუ მიზეზი ქრება, თქვენ ტრანსფორმირდებით. ავადმყოფობა მხოლოდ სიმპტომია – ნუ ეცდებით მის დაფარვას, რადგანაც იგი პანდურია, ბიძგია, და გატყობინებთ, რომ რაღაც რიგზე ვერაა. თუ ძილი არ შეგიძლიათ, ეს კარგია. უძილობა მიანიშნებს, რომ რაღაც ვერაა რიგზე თავად თქვენი ცხოვრების სტილში.

მე არ ვაპირებ ძილის გაუმჯობესებაში დაგეხმაროთ. მე გეტყვით: „ეცადეთ გააცნობიეროთ, ეს სიმპტომია“. იგი თქვენი მეგობარია და არა მტერი. იგი იმაზე მოწმობს, რომ სადღაც სიღრმეში, ქვეცნობიერში, წყალქვეშა დინებებია, რომლებიც დაძინების საშუალებას არ გაძლევენ. გაიგეთ, შეისრუტეთ ისინი, გაიარეთ და გადალახეთ ისინი, და მოიპოვეთ ღრმა ძილი – არა იმიტომ, რომ სიმპტომს მინისქვეშეთში ჩასვლა აიძულებთ, არამედ იმიტომ, რომ ავადმყოფობა გაქრას. ამ ძილში ცნობიერების სრულიად სხვა ხარისხი იბადება. თქვენ შეძლებთ, რომ ღრმად და კვლავინდებუ-

რად ყურადღებით გეძინოთ. ეს არაა ჰიპნოზი, არაა თრობა. ასეთ მდგომარეობას ვერ მიაღწევთ ნარკოტიკებით. ყველა მანტრა ნარკოტიკს წარმოადგენს, ძალიან სუსტს, მაგრამ მაინც ნარკოტიკს. ნუ გახდებით ნარკომანი.

ტილოპა ამბობს:

მანტრისა და პარამიტის პრაქტიკა: ინსტრუქციებს სუტრებსა და მცნებებში, წმინდა წერილებიდან ამოღებულ ცოდნას არ მიეყვართ ამ თანდაყოლილი ქმშარიტების გაგებამდე.

„პარამიტა“ ბუდისტური სიტყვაა, იგი აღნიშნავს „თანაგრძნობას“, „ადამიანების მსახურებას“. რასაც არ უნდა აკეთებდნენ ქრისტიანი მისიონერები მთელ მსოფლიოში, ეს პარამიტაა. ემსახურეთ! დაეხმარეთ! გამოხატეთ თანაგრძნობა! მაგრამ ტილოპა ამბობს, რომ ესეც ვერ დაგეხმარებათ.

მე ვაკვირდებოდი მსგავს მოვლენას და მრავალი სოციალური რეფორმატორი და საზოგადოების თვალსაჩინო მსახური ვიცი. მათ მთელი თავიანთი ცხოვრება ადამიანთა ცხოვრების ღონის ამაღლებას მიუძღვნეს, მაგრამ მათ არ დამართნიათ ტრანსფორმაცია. ეს ვერ მოხდება, რადგანაც ადამიანებისა და საზოგადოების მსახურება მათი საქმიანობა ხდება, ისინი გარკვეულ პოსტს იკავებენ.

აბა წარმოიდგინეთ – საზოგადოება უეცრად რაღაც სასწაულებრივად გარდაიქმნა, და უკვე აღარ არსებობს ლატაკი, რომ მას დაეხმაროთ, აღარ არის ავადმყოფი, საავადმყოფოები, გიუები. თუ ეს ყველაფერი მოხდება და მიხვდებით ამას, რა დაემართებათ თქვენს დიად საზოგადოების მსახურებს? ისინი თავს მოიკლავენ! რას გააკეთებენ, თუ ვერავის იპოვიან, ვისთვისაც დახმარებას შეძლებენ? ისინი უბრალოდ, დაიბნევიან. რა მოუვათ ქრისტიან მისიონერებს? თუ აღარავინ იქნება, რომ მოაქციონ, აიძულონ და მწყემსონ, თავიანთ რწმენაზე გადაიყვანონ, თუ ყველა ქრისტიანი გახდება, რას გააკეთებენ მაშინ? სად განაგრძობენ თავიანთ დიად

მისიებს? მათ თავის მოკელა მოუწევთ. თუ რევოლუცია მართლაც მოხდება, როგორი იქნება თქვენი რევოლუციონერების ბედი? რას გააკეთებენ ისინი? უსამსახუროდ დარჩენილები, ღმერთს მიმართავენ: „დააბრუნე ძველი საზოგადოება, ჩვენ კეთროვნებს უნდა ვემსახუროთ, ლატაკები გვჭირდება იმისთვის, რომ დავეხმაროთ“.

თქვენ შეგიძლიათ დაკავებული იყოთ საკუთარი ბიზნესით, ან თქვენი საქმიანობა დაკავშირებული იყოს სხვა ადამიანებთან – გონებას საქმე სჭირდება. გონებას სჭირდება, რომ დაგავინყდეთ საკუთარი თავი და კიდევ რაღაცით იყოთ დაკავებული. ეს თანდაყოლილი ჭეშმარიტებისგან გაქცევაა. ტილოპა ამბობს, რომ ეს არაა ის გზები.

ტანტრას შეუძლია ერთი ძალიან, ძალიან კარგი აზრი გიკარნახოთ: პირველ რიგში, სანამ ვინმეს დახმარებას დაიწყებთ, იყავით აბსოლუტურად ეგოისტური. როგორ შეგიძლიათ სხვას დაეხმაროთ, თუკი საკუთარ თავს ვერ ეხმარებით? იყავით აბსოლუტურად ეგოისტურნი! თუკი თქვენი საკუთარი შინაგანი სინათლე ანთია, მაშინ შეძლებთ სხვების დახმარებას, წინააღმდეგ შემთხვევაში დახმარება ზიანს მოიტანს. სამყაროში ამდენი საზიანო რამ ხდება, რადგანაც მეტისმეტად ბევრი რევოლუციონერი, სოციალური რეფორმატორი, მოხალისე მსახურია. ისინი ბოროტებას ქმნიან, ქაოსს ქმნიან. ეს ბუნებრივია, რადგანაც მათ არ მიუღწევიათ საკუთარი ჭეშმარიტებისთვის, და უკვე სხვების დახმარება დაიწყეს. თუკი თქვენში არის სინათლე, შეძლებთ, რომ გაუზიაროთ სხვებს, მაგრამ თუ იგი თქვენში არ არის, რის გაზიარებას აპირებთ? როგორ შეიძლება გაუზიაროთ ის, რაც არ გააჩნიათ?

ერთხელ ერთი კაცი მივიდა ბუდასთან – სავარაუდოდ, ძალიან, ძალიან დიდი რევოლუციონერი იყო, როგორც მარკუზე ან მისი მსგავსნი, – და სთხოვა ბუდას:

– მითხარი, როგორ შემიძლია სხვებს ვემსახურო? ჩემში ღრმა თანაგრძნობაა, და მინდა, რომ ყველა ბედნიერი გავხადო.

ბუდამ შეხედა მას. ამბობენ, რომ დასევდიანდა. მისი შემხედვარე, ბუდა დასევდიანდა.

ამ კაცმა ჰკითხა:

– რატომ გახდი ასეთი სევდიანი?

ბუდამ უპასუხა:

– ეს ძნელია, რადგანაც შენ თვითონ არ ჩანხარ ბედნიერი, და გინდა, რომ ყველა ბედნიერი გახადო. როგორ შეგიძლია გაუზიარო სხვებს ის, რაც თავად არ გაქვს?

ჯერ თავად გახდი ბედნიერი. როგორც კი ეს მოხდება, მისია აღარ იქნება მისია. როცა ბედნიერი გახდებით, არ გადაუხვიოთ თქვენი გზიდან, რათა სხვებს დაეხმაროთ – სწორედ თქვენი ცხოვრება დაგეხმარებათ, რომ ეს პროფესიად არ გაიხადოთ, სადაც არ უნდა იმყოფებოდეთ. რა გზაზეც არ უნდა იდგეთ, როდესაც ხის გვერდით ზიხართ, ამ დროს ხეს ეხმარებით, გაუცნობიერებლად, თქვენი მხრიდან ყოველგვარი ძალისხმევის გარეშე. უბრალოდ, იარსებეთ ხის გვერდით, და ხე რეაგირებას მოახდენს. თქვენი შინაგანი ცხოვრება იღვრება ხეში, ხე კი თქვენში იღვრება, თქვენი ის გააღვიძეთ. ოდესმე ეს ხე ბუდა გახდება, ამ მოვლენაში თქვენი წვლილიც იქნება, რადგანაც მონაწილეობა მიიღეთ ამაში. როცა ხე ბუდა გახდება, მთელი სამყარო იზვიმებს, და თქვენც იზვიმებთ. თქვენ საკუთარი ნაწილი გააზიარეთ, ხეს მიეცით იგი.

თქვენ მდინარესთან ზიხართ და საკუთარ თავს აზიარებთ, მოძრაობთ, და ყოველი თქვენი მოძრაობა თანაგრძნობა ხდება – არაფრის გაკეთება არაა საჭირო. თუ კეთებას დაინწყებთ, რაღაც ისე ვერ წავა. როგორ შეიძლება აკეთოთ სიყვარული? ეს არაა აქტი. ეს ყოფიერების მდგომარეობაა. თქვენ სიყვარულში იმყოფებით, თქვენში სინათლეა, თქვენი კარები ღიაა. ყველას, ვისაც თქვენი პიროვნების შინაგან ტაძარში სურს შემოსვლა, მონვეულია. და ვინც არ უნდა მოისურვოს თავისი საკუთარი სინათლის დანთება თქვენი სინათლის წყაროდან, თქვენ მზად იქნებით ამისთვის.

არაა საჭირო სადმე წასვლა და ვინმეს ძებნა, რათა მას დაეხმაროთ. თუ ამას აკეთებთ – ნამდვილად არ ხართ ის ადამიანი. თუ რალაციის კეთებას იწყებთ, უცილობლად შექმნით პრობლემას. უბრალოდ, ცხვირს ჰყოფთ სხვის საქმეებში. საშუალება მიეცით სხვებს, რომ საკუთარი თავი იყვნენ. თქვენგან ისიც საკმარისია, თუ არ შეაწუხებთ მათ. ნუ ეცდებით მათ შეცვლას. თქვენ არ გესმით, რას აკეთებთ.

მხოლოდ გასხივოსნებულს შეუძლია დახმარება: ეს სპონტანურად ხდება. ეს მარტივად ხდება – თითქოს ყვავილი გაიფურჩქნა და ქარმა მისი სურნელი აიტაცა, რათა მთელს მინას მოჰფინოს. ასეთი დახმარება მოუხელთებელია და არავის არასოდეს უბიძგებს პირდაპირ. ნამდვილი ოსტატი არასოდეს ცდილობს ვინმეს პირდაპირ შეცვლას, იგი დახვეწილი სურნელივით გეხვევათ გარშემო. თუ გახსნილი ხართ, თქვენში შემოვა მცირე სიო. ხოლო თუ არა, იგი კართან დაგელოდებათ ისე, რომ არც კი დაგიკაკუნებთ, რადგანაც ამას შეუძლია თქვენი ძილი დააფრთხოს. ეს თქვენი ძილია. თქვენ ყველა უფლება გაქვთ, იძინოთ იმდენ ხანს, რამდენ ხანსაც გსურთ, არავინაა ხმოვილი თქვენ გასალვიძებლად.

მე შემიძლია გამოღვიძებული გავხდე, შემიძლია თქვენსავით გავიღვიძო, მაგრამ ეს ჩემი საქმეა – არა თქვენი. თუ ღრმად გძინავთ და მშვენიერ სიზმრებს ხედავთ, ვინ ვარ მე, რომ შეგაწუხოთ? მე დაგელოდებით. გარს შემოგეხვევით, როგორც კეთილსურნელება. და თუ ეს არომატი გაგიტაცებთ, ძილისგან გამოგიყვანთ, ეს კარგია. მაგრამ ეს არაა პირდაპირი ძალისხმევა, იგი ძალიან, ძალიან ირიბია. და ყოველთვის გახსოვდეთ: მხოლოდ მას შეუძლია რაიმე დახმარების აღმოჩენა, ვინც სრულიად ნეიტრალურია. პირდაპირი დახმარება პოლიტიკოსებისგან მოდის, ირიბი – ბრძენებისგან.

...ინსტრუქციებს სუტრებსა და მცნებებში, წმინდა წერილებიდან ამოღებულ ცოდნას, არ მიეყვართ ამ თანდაყოლილი ჭეშმარიტების გაგებაამდე.

რატომ არ მიეყვართ? იმიტომ, რომ იგი უკვე არსებობს, იგი არაა შემოტანილი. თქვენ იმას ეძებთ, რაც უკვე გაქვთ, რაც თქვენ შიგნით იმყოფება სრულ სილამაზესა და სრულყოფილებაში. არაფრის კეთება არაა საჭირო. მოქმედება სრულიად შეუსაბამოა. უბრალოდ, შინ უნდა დაბრუნდეთ. სტუმარი უკვე იქაა, მაგრამ ბატონი არაა. თქვენ არ ხართ შიგნით. თქვენივე საკუთარი ნებით საკუთარი თავისგან უფრო და უფრო შორს მიდიხართ. გსურთ, რომ დიდი სახლი და დიდი ავტომობილი გქონდეთ, ესეც და ისიც, და უფრო და უფრო გარეთ მიდიხართ. დრო არ გაქვთ, რომ შინ დაბრუნდეთ.

მედიტაცია სხვა არაფერია, თუ არა შინ დაბრუნება, მცირე დასვენება საკუთრივ შენ შიგნით. ეს არაა მანტრას გალობა, ეს ლოცვაც კი არაა, არამედ, უბრალოდ, შინ დაბრუნება და მცირე დასვენებაა. არსად გაემგზავროთ – ეს მედიტაციაა, უბრალოდ, იყავით იქ, სადაც ხართ, სადაც არ უნდა იმყოფებოდეთ. იყავით იქ, სადაც ხართ, და მხოლოდ ეს სივრცე დაიკავეთ, უფრო მეტი არაა. სურვილს დროისა და სივრცის ხანგრძლივ მოგზაურობაში მიჰყავხართ – იგი არასოდეს მიგიყვანთ სახლში, იგი ყოველთვის სადღაც სხვაგან წაგიყვანთ.

...რამეთუ სურვილებით აღსავსე გონება მიზნისკენ უნდა ისწრაფოდეს, და იგი მხოლოდ ფარავს სინათლეს...

თქვენ საზღვრებს მიღმა გასვლაც სცადეთ, ძიებითაც ეძიებდით, სასურველის მიღებისკენაც ისწრაფოდით, მაგრამ ისევ და ისევ წარუმატებლად. ყველაფერი, რისი მოცემაც შესაძლებელია, ღვთაებრივმა უკვე მოგცათ. სამყაროში იმპერატორად ხართ მოვლენილი და არა ლატაკად. უბრალოდ, ჩაიხედეთ შიგნით. არსად წახვიდეთ, არ ისურვოთ, არ იფიქროთ მომავალზე ან წარსულზე, უბრალოდ, დარჩით აქ და ახლა. და მაშინვე გამოვლინდება თანდაყოლილი ჭეშმარიტება – იგი ყოველთვის იქ იყო – და თქვენ გეცინებათ.

ერთხელ ლინძის პკითხეს, რა გააკეთა, როდესაც გასხივოსნებას მიაღწია. მან უპასუხა: „რა შეიძლება გააკეთო? მე გამეცინა და ჭიქა ჩაი მოვითხოვე. მე ვიცინოდის რას ვაკეთებდი? იმას ვეძებდი, რაც უკვე არსებობდა“.

ყველა ბუდა იცინის, ყველა ბუდა ჭიქა ჩაის ითხოვს, კიდევ რა უნდა გააკეთონ? ჭეშმარიტება უკვე არსებობს. თქვენ მეტისმეტად ბევრს დარბიხართ აქეთ-იქით, დაილაღეთ, და შინ დაბრუნდით. ჭიქა ჩაი – სწორედ ისაა, რაც გჭირდებათ.

...რამეთუ სურვილებით აღსაესე გონება მიზნისკენ უნდა ისწრაფოდეს, და იგი მხოლოდ ფარავს სინათლეს...

თქვენი ძიება კვამლს წარმოქმნის ცეცხლის ალის გარშემო. განგრძობთ გარშემო სირბილს და ამტვერებთ იქაურობას, კვამლში ხვევთ ყველაფერს, საკუთარი ძალისხმევით აკეთებთ ამ ყოველივეს და სწორედ ამის გამო ცეცხლის ალი იფარება. დაისვენეთ ცოტა, დაე მტვერი დაიდოს. თუ ძალიან სწრაფად არ მოძრაობთ, თუ აუჩქარებლად მიდიხართ, მაშინ კვამლს არ წარმოქმნით. თანდათანობით ყველაფერი დაწყნარდება და შინაგანი სინათლე გაიხსნება.

ეს ყველაზე მთავარია ტანტრაში: იგი ირწმუნება, რომ თქვენ უკვე სრულყოფილი ხართ. არც ერთი სხვა სწავლება არ ამბობს ამას. სხვა სწავლებები ამბობენ, რომ თქვენ უნდა მიაღწიოთ სრულყოფილებას, რომ საჭიროა სიარული, ბრძოლა, რომ გზა რთულია და უკიდურესად იშვიათად ხდება, რომ ვინმემ მიზანს მიაღწიოს, რადგანაც იგი ძალიან, ძალიან შორსაა. მილიონიდან ერთმა უნდა სცადოს – და მას გამოუვა; სრულყოფილება მიღწეულ უნდა იქნას. ტანტრა ამბობს, რომ სწორედ ამ მიზეზით ვერ აღწევთ მიზანს. არ უნდა ეცადოთ სრულყოფილების მიღწევას – უნდა ეცადოთ იმის რეალიზებას, რაც უკვე არის.

ტანტრა გთავაზობთ გასხივოსნებას აქ და ახლა: ეს არც დროს მოითხოვს და არც გადავადებას. ტანტრა ამბობს: თუ თქვენ ის-

ვენებთ, ეს უკვე დაგეხმარებათ, რადგანაც მღელვარებით თქვენ კვამლს იწვევთ, ისე ჩქარობთ, რომ მოსმენა აღარ შეგიძლიათ. თუ ვინმე გირჩევთ, რომ დაისვენოთ, თქვენ პასუხობთ: „დრო არ მაქვს! მე მიზანს უნდა მივალნიო, ის კი ისე შორსაა! თუ დავისვენებ, წარმატებას ვერ მივალწევ“. ტანტრა ამბობს, რომ წარმატებას იმიტომ ვერ აღწევთ, რომ სულ მოძრაობთ, ჩქარობთ.

ის, ვინც ტანტრას მცნებებს მიჰყვება, უკვე განარჩევს და ცეცხლის სამაიის სულს.

შენწყვიტეთ მოქმედებები, უარი თქვით სურვილებზე. დაე, აზრები მაღლა აფრინდნენ და დაბლა დაეშვან, როგორც სურთ, მსგავსად ოკეანის ტალღებისა.

ვინც არ ცდილობს აზრებისგან თავის დაღწევას და მიუჯაჭველობის პრინციპს მიჰყვება, იგი ტანტრულ მცნებებს იცავს.

ეს ძალიან, ძალიან მარტივია, მაგრამ თქვენ ხართ მეტისმეტად რთული. სხვა შემთხვევაში ყველაფერი ძალიან იოლი იქნებოდა.

...შენწყვიტეთ მოქმედებები, უარი თქვით სურვილებზე. დაე, აზრები მაღლა აფრინდნენ და დაბლა დაეშვან, როგორც სურთ, მსგავსად ოკეანის ტალღებისა.

რა უნდა გააკეთოთ? როცა ოკეანესთან მიხვალთ, დაჯექით ნაპირზე, ქვიშაზე და დააკვირდით. ტალღები აღიმართებიან და ეცემიან, არის მიქცევა და მოქცევა – ოკეანე მრავალ განწყობას გადის. რას აკეთებთ თქვენ? – უბრალოდ, იჯექით და დააკვირდით. სწორედ ასევეა გონება. იგი ოკეანეს ჰგავს – ტალღები აღიმართებიან და ეცემიან. ზოგჯერ მოქცევაა, რომელსაც დიდი ქაოსი მოაქვს, ზოგჯერ კი – მიქცევა, როცა თავს შედარებით უფრო მდუმარედ გრძნობთ.

სინამდვილეში ეს ასეა: ცნობიერება ოკეანეს ჰგავს. თქვენი გონება არა მხოლოდ თქვენი; გონება კოლექტიური გონის ნაწილს წარმოადგენს. ყველაფერი თქვენ გარშემო – ცნობიერების ოკეანეა. სწორედ ისევე, როგორც თევზები არიან ოკეანეში, სწო-

რედ ასევე – თქვენც თევზები ხართ ცნობიერებაში. შიგნიდანაც და გარედანაც, ზემოდანაც და ქვემოდანაც – ყველგან ოკეანე და ოკეანის ტალღებია. ვინ ხართ თქვენ, რომ შეანუხოთ იგი? ვინ ხართ თქვენ, რომ წყნარი და მშვიდი გახადოთ იგი? ან როგორ შეძლებთ ამას?

ამიტომ, როდესაც ადამიანი მეტისმეტად ხდება დაინტერესებული და გონების დამშვიდება სურს, იგი მრავალ პრობლემას იქმნის. ეს შეუძლებელია! როცა ამ შეუძლებლობას შეეჩეხებით, თქვენ ბრაზდებით, დაიწყებთ ფიქრს თქვენი წარუმატებლობის ათას ერთ მიზეზზე. საქმე კი ის არის, რომ სხვაგვარად ვერ იქნება! ტანტრა ამბობს: *„დააკვირდით, თქვენი საქმე არაა, რომ აზრები მოდიან და მიდიან. ისინი თავისი სურვილით მოდიან და თავისივე სურვილით განაგრძობენ დინებას. რატომ უნდა მიიღოთ ამაში მონაწილეობა? ვინ ხართ, რომ დაამშვიდოთ ისინი? ისინი თქვენ კი არა, უზარმაზარ ოკეანეს ეკუთვნიან, რომელიც თქვენ გარშემოა. თქვენ არ იყავით, ისინი კი იყვნენ, თქვენ ერთხელ არ იქნებით, ისინი კი დარჩებიან“.*

ახლა უკვე მეცნიერებაც ეთანხმება ამას: ყოველი აზრი ტალღას წარმოადგენს. აი, რატომ შეუძლია რადიოს აზრების ტრანსლაცია. ისინი კედლებს მიღმა, მთებსა და თქვენს სხეულებს მიღმა აღწევენ, და ვერაფერი აბრკოლებს მათ. რაღაცას ნიუ-იორკიდან გადმოსცემენ, თქვენ კი აქ გესმით.

ახლა მეცნიერები იმ შესაძლებლობასაც უშვებენ, რომ მალე აზრების წარსულიდან დაჭერასაც ვისწავლით, რადგანაც აზრები არასოდეს კედებიან. შესაძლოა, ჩვენ ოდესმე დავიჭიროთ აზრი, რომელიც ტილოპამ წაროპას გადასცა: „...მაგრამ შენ გჯერა ჩემი, ამიტომაც გეტყვი“.

აზრების დაჭერა შესაძლებელია, იმიტომ, რომ ისინი არასოდეს კედებიან. ტილოპას აზრი, ალბათ, სადღაც ვარსკვლავებთან ახლოს დაფრინავს. თუ მის დაჭერას მოვახერხებთ... ოდესმე მეცნიერება შეძლებს ამას. როდესაც აზრის ტრანსლაცია ნიუ-იორკიდან ხდება, მას დრო სჭირდება პუნამდე მოსაღწევად. სულ რაღაც

რამდენიმე წამს, მაგრამ ამას დრო სჭირდება. იგი მოგზაურობს, იგი დედამიწას დატოვებს და მოგზაურობას განაგრძობს. აზრი რომელიმე ვარსკვლავს რამდენიმე მილიონი წლის შემდეგ აღწევს, და თუ იქ შევძლებთ მის დაჭერას, თქვენ კვლავ შეძლებთ ამის მოსმენას.

აზრები – ესაა ოკეანე თქვენ გარშემო, ისინი თქვენ გარეშე არსებობენ. თქვენ, უბრალოდ, მონმე ხართ. ამიტომ ტანტრა ამბობს – მიიღეთ ისინი! ხდება მოქცევა – ეს ლამაზია, ხდება მიქცევა – ესეც ლამაზია. დიდი, ძლიერი ტალღები, რომლებიც ცდილობენ ცას მისწვდნენ, უზარმაზარი ენერგიაა. დააკვირდით მას! შემდეგ ოკეანე მშვიდდება: ყველაფერი დანყნარდა, და მშვენიერი მთვარე ირეკლება წყალში. დააკვირდით! თუ დაკვირვებას შეძლებთ, სრულიად მდუმარენი გახდებით. აზრებს შეუძლიათ განაგრძონ ნაპირზე დგაფუნი, ისინი შეასკდებიან კლდეებს, თქვენ კი მშვიდი და მდუმარე დარჩებით. და არ იგრძნობთ მათ ზეგავლენას.

ამგვარად, ნამდვილ პრობლემას წარმოადგენს არა აზრები, არამედ მათი ზემოქმედება თქვენს არსებობაზე. ნუ ებრძვით აზრებს. გახდით მონმე, და არ მოექცევით მათი ზეგავლენის ქვეშ. მდუმარება ადამიანს უფრო მდიდარს ხდის. დაიმახსოვრეთ ეს. ტანტრა ყოველთვის იმ გამოცდილებებისთვის და განცდებისთვის არსებობს, რომლებიც ადამიანს უფრო მდიდარს ხდის. არსებობს ალბათობა, რომ თუ მკედარ სიჩუმეში ჩაიძირებით – სასაფლაოს სიჩუმეში. აიძულებთ გონებას ამის გაკეთებას, მთელი ნერვული სისტემა პარალიზებული იქნება. მაშინ ყველა აზრი გაქრება, რადგანაც მათ მისაღებად საჭირო ნერვული სისტემა ძალიან მგრძნობიარეა. ოკეანე იარსებებს, მაგრამ თქვენ არ იქნებით აღმქმელი, თქვენი მიმღებლობა დაიკარგება.

სწორედ ეს ემართება მრავალ იოგს, ეგრეთ წოდებულ იოგს. ისინი განაგრძობენ თავიანთი ნერვული სისტემის დაჩლუნგებას. ისინი საგანგებოდ ჭამენ ცოტას, რომ ენერგია არ მიეწოდოს ტვინს. მშიერ კუჭზე ენერგია არ მიეწოდება ტვინს. პირველ რიგში იგი ორგანიზმს სჭირდება. იოგები სწორედ ასე ცხოვრობენ, და

თანდათანობით მთელი მათი ნერვული სისტემა პარალიზებული, უმოძრაო ხდება: ისინი ერთი და იმავე პოზაში სხედან და მანტრას იმეორებენ. თუ გამუდმებით გაიმეორებთ მანტრას რამდენიმე წლის განმავლობაში, რა თქმა უნდა, ნერვული სისტემა დაჩლუნგდება: ადამიანი აღარ ღებულობს ახალ შეგრძნებებს, მისი ცხოველქმედება იკარგება. სინამდვილეში იგი არ გამხდარა უფრო მდუმარე – იგი უფრო გონებაჩლუნგი გახდა. მრავალი იოგის სახეზე გონებაჩლუნგის გამომეტყველებას შენიშნავთ. მათში არ არის ინტელექტი, არის რაღაც მოსაწყენი, მკვდარი, ქვის მსგავსი. ისე რომ, მდუმარებისთვის არ მიუღწევიათ, მათ საღი აზროვნების უნარი დაკარგეს, ალქმის უნარი დაკარგეს, ბოლომდე დაიჩლუნგეს თავი, ისინი მკვდრები არიან. მათ შიგნით არაფერი ხდება, ამისთვის ხომ მგრძნობიარე ნერვული სისტემაა საჭირო – ძალიან მიმღები ნერვული სისტემა.

აი, რა უნდა იყოს კრიტიერიუმი: თუ თქვენ ხედავთ ნათებას, ინტელექტს, გაცნობიერებულობას, მგრძნობელობას იოგის სახეზე, თითქოს რაღაც ჰყვავის მის შიგნითო, ეს ნიშნავს, რომ მან გასხივოსნებას მიაღწია. და მხოლოდ მაშინ დადგა მდუმარება. სხვა შემთხვევაში ადამიანი ვერ შეძლებს მდუმარებას. ბრიყვები და იდიოტები მშვენივრად ახერხებენ დუმილს, რადგანაც არ შეუძლიათ აზროვნება. მაგრამ რა მდუმარებაა ეს? იდიოტი – ეს არაა იოგი. მისი ნერვული სისტემა დაბადებიდანვე არ ფუნქციონირებს. თქვენ შეგიძლიათ იგივე დამართოთ თქვენს ტვინს შიმშილობის მეშვეობით, იოგას პოზების მეშვეობით. იდექით თავზე რამდენიმე საათის განმავლობაში – და მიაღწევთ ამას. შირშასანა იდეალურია: თქვენ რამდენიმე საათის განმავლობაში დგახართ თავზე, და ეს თქვენს ნერვულ სისტემას მკვდარს გახდის. ტვინი არსებობს, თუკი ყოველნამიერად მიეწოდება სისხლი და ენერგია, რადგანაც ნერვები ისეთი მგრძნობიარე და ნატიფია! ამის გააზრება ძნელია, რადგან შეუიარაღებელი თვალით ეს არ ჩანს. თქვენი თმა ძალიან ნატიფი გერქვენებათ – სულაც არა. ნერვები ტვინში ზუსტად ისეთივეა, როგორც თმა. თუ ერთმანეთზე დააღაფებთ

ათი ათას ნერვს, მათ თმის სისქე ექნებათ. ასე რომ, თუ სისხლი სწრაფად მოძრაობს, იგი, უბრალოდ, ანადგურებს ნერვებს, ეს წყლის მოვარდნას ჰგავს.

ადამიანის ტვინი როგორც დღესდღეობითაა – შეძენილია. ცხოველებში კი – არა. ადამიანი ფეხზე დადგა, და სისხლს არ შეუძლია ტვინისკენ წასვლა, ეს გრავიტაციის კანონის საწინააღმდეგო იქნებოდა. გრავიტაცია განაგრძობს სისხლის ქვემოთ მიზიდვას, და ყოველწუთიერად, სისხლის ნაწილი თავამდე აღწევს. აი, რატომ შეუძლია ამ ნატიფ სისტემას არსებობა. ცხოველებს არ გააჩნიათ ასეთი მექანიზმი, იმიტომ, რომ ისინი ოთხი კიდურით გადაადგილდებიან. მათი თავის ტვინი სხეულთან ერთ დონეზე რჩება. თუ თავზე დადგებით და შირშასანას გააკეთებთ, რამდენიმე წამის ან ერთი წუთის მანძილზე ეს შეიძლება სასარგებლო იყოს, რადგანაც ეს ერთგვარი აბაზანაა. სისხლი ამ დროს აღწევს ტვინს, და როგორც კი ეს ხდება, თქვენს ჩვეულებრივ მდგომარეობას უბრუნდებით. ასე განმენდა ხდება. მაგრამ თუ შირშასანას ზედიზედ რამდენიმე წუთის ან საათების განმავლობაში აკეთებთ, იგი მოკლავს თქვენს ტვინს. წყალდიდობა, სისხლის ეს სიჭარბე კლავს ტვინს.

იოგებმა ტვინის განადგურების მრავალი მეთოდი იპოვეს. თუ მას გაანადგურებთ, ველარ დაინახავთ ოკეანეს. მაგრამ იგი არსებობს, აზრები არსებობენ. უბრალოდ იქმნება გამორთული რადიოს ეფექტი. ნუ იფიქრებთ, რომ აზრების ტრანსლაციები ოთახში არ გადის, გადის, მაგრამ მიმღები მექანიზმი აღარ ფუნქციონირებს. ჩართეთ რადიო – და იგი მაშინვე დაიწყებს აზრების დაჭერას.

ტვინი მიმღებ ცენტრს ჰგავს. თუ გაანადგურებთ მას, მდუმარე გახდებით, მაგრამ ეს არ იქნება ტანტრას მდუმარება. მე არ გასწავლით ასეთ მდუმარებას. ეს სიკვდილია. სასაფლაოზე კარგია. თქვენ არსად მიდიხართ, უბრალოდ, ფლანგავთ სიცოცხლეს. თქვენ გაანადგურეთ ძალიან ნატიფი ინსტრუმენტი, რომელიც ადამიანს ჭკვიანს ხდიდა; ინსტრუმენტი, რომელსაც შეუძლია ისე-

თი მიმღები გახდეს, რომ არსებობის ზეიმით შეძლოთ ტკობა. საჭიროა მეტი მგრძნობელობა, მეტი პოეზია, მეტი სიცოცხლე და სილამაზე – ყველაფერი მეტია საჭირო.

რას გააკეთებთ ამის შემდეგ? ტანტრას მდუმარებას მიაღწევთ. დააკვირდით ტალღებს. რაც უფრო დიდხანს აკვირდებით, მით უფრო მეტი შესაძლებლობა გაქვთ, რომ მათი სილამაზე დაინახოთ. რაც უფრო დიდხანს უყურებთ, მით უფრო ნატიფი ნიუანსები გეხსნებათ. ეს მშვენიერია, მაგრამ თქვენ მონმედ რჩებით. თქვენ სანაპიროზე რჩებით, უბრალოდ, ზიხართ, ან ირუჯებით. ოკეანე თავის სამუშაოს ასრულებს, თქვენ კი არ ერევით.

თუკი არ ჩაერევით, თანდათანობით აღმოაჩენთ, რომ ოკეანე არ გეხებათ. იგი ხმაურს განაგრძობს, მაგრამ არ გეხებათ. იგი თავისთავად კარგია, მაგრამ განცალკევებულია თქვენგან, თქვენ შორის მანძილია. ეს მანძილი წარმოადგენს ნამდვილ მედიტაციას, ნამდვილ მდუმარებას.

სამყარო განაგრძობს წინსვლას ისე, რომ არ ზემოქმედებს თქვენზე. თქვენ კვლავინდებურად სამყაროში ხართ, მაგრამ მასში არ ხართ. თქვენ რჩებით სამყაროში, მაგრამ არა სამყარო – თქვენში. ხელშეუხებელი, ჭრილობების და ნაიარევების გარეშე გაივლით სამყაროს. ქალწულებრივი რჩებით. რაც არ უნდა აკეთოთ, რაც არ უნდა დაგემართოთ, ქალწულოებრიობა იდეალური რჩება, უმანკოება – აბსოლუტური, სისუფთავე არ ნადგურდება.

ის, ვინც ტანტრას მცნებებს მიჰყვება, უკვე განარჩევს და ცელის სამაიის სულს.

როგორც ტილოპა ამბობს, თუ გსურთ, რომ ტანტრას გზებს და მცნებებს მიჰყვეთ, გახსოვდეთ: არ შეიძლება, რომ მიკერძოებული იყოთ. თუ მიკერძოებული ხართ, შეიძლება ტანტრას ფილოსოფოსი გახდეთ, მაგრამ არა მისი მიმდევარი. ნუ იქნებით მოკერძოებული, ნუ იტყვით, რომ ეს კარგია, ან ის ცუდი. გადააგდეთ მიკერძოების ყველა ფორმა. მიიღეთ ყველაფერი, როგორც არის.

შენწყვეტეთ მოქმედება, უარი თქვით სურვილებზე...
დაისვენეთ საკუთარ თავში, დაბრუნდით შინ.

...დაე, აზრები მაღლა აფრინდნენ და დაბლა დაეშვნენ, როგორც სურთ, მსგავსად ოკეანის ტალღებისა. ვინც არ ცდილობს აზრებისგან თავის დაღწევას და მიუჯაჭველობის პრინციპს მიჰყვება, იგი ტანტრულ მცნებებს იცავს.

ის, ვინც არასოდეს არღვევს მიუკერძოებლობის პრინციპს და არასოდეს ცდილობს აზრებისგან გაქცევას, სწორი გზით მიდის.

ეს არის ტანტრას ერთ-ერთი ყველაზე მშვენიერი ნათქვამი. ტანტრა ამბობს: *დარჩით თავშესაფრის გარეშე, ნუ გააიგივებთ თავს, ნუ მოეჭიდებით ნურაფერს. დარჩით უსახლკარო, მიაღწიეთ თქვენს ნამდვილ სახლს. როცა გახდებით საკუთარების მფლობელი... როცა ბინადრობთ აქ და იქ, საკუთარ სახლს დაკარგავთ. ნუ მოეჭიდებით ვინმეს ან რამეს, ნუ მოეჭიდებით ურთიერთობებს. დატკბით, მაგრამ ნუ მოეჭიდებით. ტკბობა – არაა პრობლემა. როგორც კი მოჭიდებას დაიწყებთ და მომჭიდებელი გონება გაჩნდება, თქვენ შეწყვეტთ დინებას, ბლოკი ფორმირდება. არ იცხოვროთ არსად და იცხოვრებთ საკუთარ თავში. არ მოეჭიდოთ არაფერს, და მხოლოდ მაშინ შეძლებთ საკუთარ თავში დასვენებას.*

აი, ორი ძირითადი მდგომარეობა: არ დაარღვიოთ აზრებისგან არ-გადახვევის პრინციპი და არ დაარღვიოთ მიუკერძოებლობის პრინციპი.

ის, ვინც უარს ამბობს სურვილებზე და არ ეჭიდება საგნებს, ნურილების ნამდვილ აზრს სწვდება.

წმინდა წერილების მეშვეობით თქვენ ვერ ჩასწვდებით ჭეშმარიტებას. მაგრამ ჭეშმარიტების მიღწევის შემდეგ გაიგებთ წმინდა წერილებს. წერილები – ეს მოწმობებია. ისინი არ ხსნიან სიმართლეს, მაგრამ როგორც კი გებულობთ მათ, წერილები და-

გიომნებენ და იტყვიან: „დიახ, თქვენ მიაღწიეთ გასხივოსნებას“. ეს სიმართლეა. წმინდა წერილები მათგან მომდინარეობს, ვინც გასხივოსნებას მიაღწია. როგორიც არ უნდა იყოს ენა, სიმბოლიკა და მეტაფორა, გასხივოსნების მიღწევის შემდეგ შეაღწევთ მათში.

ადამიანები მეკითხებიან: „რას აკეთებ? ზოგჯერ ტანტრაზე და ტილოპაზე საუბრობ, ზოგჯერ – იოგაზე და პატანჯალიზე, ზოგჯერ – ლაო-ძიზე და ჩუან-ძიზე, დაოსებზე და დაოზე, ზოგჯერ კი შეგიძლია პერაკლიტეზე და იესოზე გადახვიდე. რას აკეთებ?“

მე ერთსა და იმავეზე ვსაუბრობ. მე არ ვსაუბრობ სხვა დანარჩენზე. პერაკლიტე თუ ტილოპა, ბუდა თუ იესო – ჩემთვის ამას არ აქვს მნიშვნელობა. მე საკუთარ თავზე ვსაუბრობ. ისინი მხოლოდ საბაბია, რადგანაც ერთხელ თქვენც მიაღწევთ გასხივოსნებას და მსოფლიოს ყველა წმინდა წერილს განახორციელებთ. მაშინ თქვენთვის აღარ იქნება აღარც ინდუისტური, აღარც ებრაული და აღარც ქრისტიანული წერილები, თქვენ თავად გახდებით ამ წერილების კულმინაცია.

მე ვარ ქრისტიანი, ინდუისტი, ებრაელი, მუსულმანი, რადგანაც მე მართო არ ვარ. წმინდა წერილების უკან ერთხელ შეცნობილი ჭეშმარიტება დგას. წმინდა წერილები მოწმობენ ამის შესახებ, მათში არაფერია, გარდა თითებისა, რომლებიც მთვარეზე მიუთითებენ. თითი შეიძლება ათასი იყოს – მთვარე ყოველთვის ერთი და იგივეა. როგორც კი შეიცნობთ, მაშინვე ყველაფერს შეიცნობთ.

წერილების მეშვეობით თქვენ სექტანტები გახდებით: ქრისტიანი იქნებით, რადგანაც ბიბლიას ეჭიდებით, მუსულმანი იქნებით, თუ ყურანს მოეჭიდებით, ინდუისტი – თუ გიტას მიმდევარი ხართ, მაგრამ თქვენ არ იქნებით რელიგიური ადამიანი. რელიგიურობა მხოლოდ მაშინ ჩნდება, როდესაც ჭეშმარიტებას შეიცნობთ. მაშინ აღარაფერს ეჭიდებით, პირიქით, წმინდა წერილები გეჭიდებიან თქვენ. თქვენ არავის მისდევთ, მაგრამ წმინდა წერილები მოგდევნ და თქვენი ჩრდილები ხდებიან. ყველა წერილი ერთნაირია, რადგანაც ერთსა და იმავეზე საუბრობს. რა თქმა უნდა, მათი მეტაფორები და ენები განსხვავდება, მაგრამ გამოცდილება იგივეა.

ბუდა ამბობს: „გასინჯეთ ოკეანის წყალი – იგი ყველგან მარილიანია“. გასინჯეთ იგი ყურანიდან ან ბიბლიიდან, თორადაც ან თალმუდიდან – გემო ყოველთვის იგივეა. წმინდა წერილი ვერ გიხელმძღვანელებთ. ისინი თქვენ გარეშე კვდებიან. როდესაც ჭეშმარიტებას აღწევთ, უეცრად ცხოვრება წმინდა წერილებამდე მიდის. თქვენი წყალობით ისინი კვლავ ცოცხლდებიან, თქვენი მეშვეობით ხელახლა იბადებიან.

აი, რას ვაკეთებ – ხელახლა დაბადებას ვაძლევ ტილოპას. იგი მკვდარი იყო მრავალი ასწლეულის განმავლობაში. არავინ საუბრობდა მასზე, არ ეხმარებოდა ხელახლა დაბადებაში. მე ახალ დაბადებას ვაძლევ მას. სანამ აქ ვარ, იგი კვლავ ცოცხლდება. თქვენ შეგიძლიათ შეხვდეთ მას, თუ ამის ძალა გაგაჩნიათ. იგი კვლავ აქაა. თუ მიმღები ხართ, შეგიძლიათ შეეხოთ მის ნაკვალევს. იგი კვლავ გამატერიალიზდა.

მე ხელახლა დაბადების საშუალებას მივცემ ყველა წმინდა წერილს. დავეხმარები მათ, რომ კვლავ მოვიდნენ ამ სამყაროში, მე შემიძლია ღუზა გაეხდე. აი, რას ვაკეთებ. და მინდა, რომ თქვენც ოდესმე იგივე გააკეთოთ თქვენს ცხოვრებაში. როდესაც გესმით, როდესაც მცოდნე ხდებით, მაშინ აბრუნებთ ყველაფერ საუკეთესოს წარსულიდან, გააცოცხლებთ და განაახლებთ მას, რათა ყველამ, ვინც შეიცნო, კვლავ შეძლოს მიწაზე აღმოჩენა, კვლავ შეძლოს მოგზაურობა და ადამიანების დახმარება.

დღეისათვის საკმარისია.

თავი 6

დიადი სწავლება

მაჰამუდრას სიმღერა გრძელდება:

მაჰამუდრაში ადამიანის ყველა ცოდვა იწვება, მაჰამუდრაში იგი თავისუფლდება ამ სამყაროს ციხისგან. ეს ღპარმის უმაღლესი შუქურაა. მათ, ვისაც ამის არ სჯერათ, ბრიყვები არიან, ტანჯვასა და სევდაში სამუდამოდ ჩაძირულნი.

განთავისუფლებისკენ სწრაფვაში გურუს უნდა დაეყრდნოთ. როდესაც თქვენი გონება მის კურთხევას იღებს, განთავისუფლება ახლოსაა.

ამ სამყაროში არაფერს აქვს აზრი, და ეს ყველაფერი მხოლოდ სევდის თესლებს წარმოადგენს.

მცირე სწავლებებს მოქმედებებამდე მივყავართ. ადამიანი მხოლოდ დიდ სწავლებებს უნდა მიჰყვებოდეს.

ტანტრას სჯერა არა სულის თანდათანობითი განვითარების, არამედ უეცარი გასხივოსნების. იოგას სჯერა თანდათანობით განვითარების: დიუიმი დიუიმზე, ნაბიჯ-ნაბიჯ, და ასე მიდიხართ დასასრულამდე.

იოგა – ძალიან არითმეტიკულია: ყოველი ჩადენილი ცოდვა სასიკეთო ქმედებით უნდა გაანონასნოროთ, თქვენი ანგარიში ბოლომდე უნდა დაიხუროს. წინააღმდეგ შემთხვევაში ამ სამყაროში ვერ გახდებით გასხივოსნებული. ეს მათემატიკური, მეცნიერული კონცეფციაა, და გონება იტყვის: „რა თქმა უნდა, ასეც უნდა იყოს. თქვენ ცოდვები ჩაიდინეთ, ვინ დაიტანჯება მათ გამო? თქვენ ჩაიდინეთ, და თქვენვე უნდა იტანჯოთ. განთავისუფლება შესაძლებელია მხოლოდ ტანჯვის გავლით. თქვენი ქმედებები სულელური

იყო. საჭიროა მათი დაბალანსება, საფასურის გადახდა მოგინევთ მათ გამო – კარგი საქმეების კეთება. განთავისუფლება მხოლოდ მაშინაა შესაძლებელი, როცა ბალანსი იქნება მიღწეული, სხვა შემთხვევაში მოგინევთ, რომ კვლავ და კვლავ დაბრუნდეთ მინაზე, დაიბადოთ, იმოქმედოთ, გაიზარდოთ". ამასია სულთა გადასახლების, რეინკარნაციის ფილოსოფია.

ტანტრა პირდაპირ საწინააღმდეგოს ამბობს. ტანტრა – ძალიან პოეტური, არაარითმეტიკული მიდგომაა. ტანტრას სიყვარულის სჯერა და არა მათემატიკის, მას უეტარი გასხივოსნების სჯერა. ნაწილობრივი სწავლებები მოქმედებას გასწავლიან, დიადი სწავლებები კი – არ გასწავლიან ამას, ისინი გასწავლიან – ვინ იყოთ და როგორ იყოთ.

მოქმედება მილიონობითაა, და თუ ყველას მათ გამო გადახდა მოგინევთ, საეჭვოა, რომ ოდესმე განთავისუფლდეთ. თქვენ მილიონობით ცხოვრება იცხოვრეთ, ყოველ ცხოვრებაში მილიონობით ქმედება ჩაიდინეთ. თუ ყველა ამ ქმედების გამო გადაიხდით და დაიტანჯებით, თუ ეცდებით რომ ყოველი ცუდი მოქმედება კარგით დააბალანსოთ, – კიდევ მილიონობით ცხოვრებას დახარჯავთ, ამასობაში კი რთულ ცხოვრებისეულ ჩახლართულობებში კიდევ უფრო მეტ ქმედებას ჩაიდენთ. სად მთავრდება ეს ჯაჭვი? განთავისუფლება შეუძლებელი ჩანს. თუ თანდათანობით, ნაბიჯ-ნაბიჯ ზრდაა საჭირო, თუ ესაა ჭეშმარიტი გზა, განვითარება აუხდენელ ოცნებას ჰგავს.

თუ იოგას პოზიციას გაიგებთ, თავს ძალიან გამოუვალ მდგომარეობაში იგრძნობთ, მაგრამ ტანტრა – ეს დიდი იმედია. ტანტრა – ოაზისს ჰგავს უდაბნოების სამყაროში.

ტანტრა ამბობს, რომ საქმე ქმედებებში არაა. თქვენ ჩაიდინეთ ისინი, რადგანაც უმეტარი იყავით. სინამდვილეში, ამბობს ტანტრა, თქვენ არ აგებთ მათ გამო პასუხს. თუ ვინმეა პასუხისმგებელი, ეს ერთიანი მთელია, მთელი სისტემაა – შეგიძლიათ მას ყოფიერება დაარქვათ. ყოფიერებაა პასუხისმგებელი, და არა თქვენ. ტანტრა ამბობს, რომ თავად მცდელობაც კი – საკუთარ თავზე

აღლთ პასუხისმგებლობა, ძალზე ეგოისტური ქმედებაა. ძალიან ეგოისტურია განაცხადო: „მე მომიწევს ამის ან იმის დაბალანსება, მომიწევს კარგი საქმეების ჩადენა, თანდათანობით, ნაბიჯ-ნაბიჯ უნდა გავათავისუფლო საკუთარი თავი“. ეს ეგოცენტრული პოზიციაა.

რატომღა ფიქრობთ, რომ პასუხისმგებელი ხართ? თუკი ვინმეა პასუხისმგებელი, ეს თავად ღვთაებაა, ერთიანი მთელია. თქვენ არ შეგიქმნიათ საკუთარი თავი, თქვენ არ მიგიციათ საკუთარი თავისთვის დაბადება. თქვენ მიიღეთ დაბადება, თქვენ შექმნილი იყავით – ამიტომ პასუხისმგებლობა შემოქმედს ეკუთვნის და არა თქვენ.

ქმედებებს უმეცრებით სჩადიოდით, არ იცოდით, რას აკეთებდით – თქვენ მთვრალი იყავით უმეცრებით. ხელის ცეცებით დადიოდით სიბნელეში და კონფლიქტში შედიოდით სხვებთან, ხან ფეხს ნამოპკრავდით ხოლმე რალაცას, და ბევრი რამ ხდებოდა. ტანტრა ასწავლის, რომ საჭიროა მხოლოდ სინათლე, გაცნობიერებულობა. არაა საჭირო მილიონობით ქმედებაზე პასუხისგება, საჭიროა მხოლოდ, უმეცრებაში არ დარჩეთ. გახდით გაცნობიერებული.

როგორც კი გაცნობიერებული გახდებით, ყველაფერი, რაც წყვილიადის სამყაროს ეკუთვნის, გაქრება. იგი აღიქმება როგორც სიზმარი, კოშმარი. იგი არ ემგვანება რეალობას. თქვენ გესიზმრებოდათ, რომ გიყვარდათ. თქვენ არ შეგიძლიათ სიყვარული. აქ იმისთვის არ ხართ, რომ გიყვარდეთ. თქვენ ჯერ კიდევ არ არსებობთ, ჯერ კიდევ არ გაქვთ ცენტრი. როგორ შეგიძლიათ გიყვარდეთ? თქვენ მხოლოდ გჯერათ, რომ გიყვართ, და სასიყვარულო ცხოვრება და ქმედებები სიყვარულს ეხება... იგი სიზმარი ხდება. გამოღვიძებული, თქვენ წამოიძახებთ: „როგორ შემეძლო მყვარებოდა? შეუძლებელია! მე იქ არ ვიყავი. მე სინამდვილეში არ ვარსებობდი“. რას ნიშნავს გამოთქმა „მე ვარ“ გაცნობიერებულობის გარეშე? არაფერსაც არ ნიშნავს.

თქვენ ღრმად გძინავთ. ისე ღრმად, თითქოს, საერთოდ, არ არსებობთ. ადამიანს ღრმად სძინავს, იგი სახლშია, მაგრამ კომაში

იმყოფება – არსებობს თუ არა სინამდვილეში? არ აქვს მნიშვნელობა. სახლშია ის თუ არა, არ აქვს მნიშვნელობა: იგი კომაშია. თუ ქურდები მოდიან და ძარცვავენ სახლს, იქნება თუ არა პასუხისმგებელი ეს ადამიანი, რომელიც კომაშია, ცნობიერების გარეშე? არის თუ არა იგი პასუხისმგებელი? გამოუტანენ თუ არა განაჩენს და ჰკითხავენ თუ არა: „როცა ქურდები მოვიდნენ, რას აკეთებდი?“ როგორ შეგიძლიათ პასუხისმგებლობა დააკისროთ ადამიანს, რომელიც კომაშია?

ტანტრა ამტკიცებს, რომ მთელი ამ ცხოვრებების განმავლობაში კომაში იყავით – თქვენ არ ხართ პასუხისმგებელი. აი, ის განთავისუფლება, რომელსაც ტანტრა გაძლევთ. მის საფუძველზე მრავალი რამ ხდება შესაძლებელი. ახლა თქვენ უკვე აღარ გჭირდებათ მილიონობით ცხოვრების განმავლობაში ლოდინი – სწორედ ამ წამს შეგიძლიათ კარის გაღება. ეს არაა თანდათანობითი პროცესი, ეს უეცარი გაღვიძებაა – ასეც უნდა იყოს.

როდესაც ღრმად გძინავთ და ვიღაც თქვენს გაღვიძებას ცდილობს, ეს თანდათანობითი პროცესია თუ უეცარი მოვლენა? ჩვეულებრივადაც რომ გძინავთ, ნუთუ ეს თანდათანობითი პროცესია? აი, როგორ ხდება ეს: თავიდან ცოტათი იღვიძებთ, შემდეგ ცოტა უფრო მეტად, შემდეგ კიდევ მეტად, ათი პროცენტი, ოცი, ოცდაათი, ორმოცდაათი პროცენტი – ნუთუ ასე ხდება ეს? არა, თქვენ ან იღვიძებთ, ან გძინავთ, აქ არ არის თანდათანობითი მოქმედება. როდესაც გეცმით, რომ სახელით გეძახით ვიღაც, მაშინვე იღვიძებთ, და არა ათი პროცენტით. თვალები შესაძლოა დახუჭული გქონდეთ, მაგრამ თუკი ხედებით, რომ ვიღაც გეძახით, ეს ნიშნავს, რომ უკვე გაიღვიძეთ.

ეს მკვეთრი ნახტომია და არა თანდათანობითი პროცესი. წყლის ტემპერატურა ას გრადუსზე ადის და წყალი ორთქლდება. არის ამაში თანდათანობითი ტრანსფორმაცია? ხდება თუ არა წყალი ჯერ ათი, ოცი, ოცდაათი პროცენტით ორთქლი? არა, მაშინ ეს არ იქნება არც წყალი და არც ორთქლი. აქ არაა შუალედი, რომელიც ყოფს.

როცა ადამიანი კვდება, თანდათანობით ხდება მკვდარი? შეგიძლიათ თქვათ, რომ იგი ნახევრად მკვდარია და ნახევრად ცოცხალი? როგორ შეიძლება ადამიანი ნახევრად ცოცხალი იყოს? იგი ან მოკვდა, ან არა. ნახევრად ცოცხალი ნიშნავს, რომ იგი არ მომკვდარა.

როცა ადამიანი გიყვარს, გიყვარს იგი ათი, ოცი, ოცდაათი პროცენტით? ან გიყვართ, ან არა. შესაძლებელია თქვენი სიყვარულის დაყოფა? არა, ასეთი რამ შეუძლებელია.

სიყვარული, სიცოცხლე, სიკვდილი – ყველაფერი მოულოდნელად ხდება.

როცა ბავშვი იბადება, იგი ან იბადება ან არა. და იგივეა მართალი გასხივოსნებასთან მიმართებაშიც, რადგანაც ეს საბოლოო დაბადებაა, საბოლოო სიკვდილია, საბოლოო სიცოცხლეა, საბოლოო სიყვარულია – ყველაფერი მიდის გასხივოსნების დამასრულებელი პიკისკენ. ეს უეცარი მოვლენაა.

ტანტრა ამბობს: *ნუ კონცენტრირდებით ქმედებებზე, კონცენტრირდით ადამიანზე, რომელიც მათ ასრულებს.* იოგა ქმედებებზე კონცენტრირდება. ტანტრა – ადამიანზე, ცნობიერებაზე, თქვენზე.

ტანტრა ამბობს: *თუ გაცნობიერებული არ ხართ, აუცილებლად ჩაიდნთ ცოდვას.* მაშინაც კი, თუ ცდილობთ სათნოებით სავსე იყოთ, სათნოება ერთგვარი ცოდვა იქნება – როგორ შეუძლია უმეცარ, ღრმად მძინარე ადამიანს, რომ სათნოებით სავსე იყოს? როგორ შეუძლია სათნოებას, უმეცრებისგან, გაუცნობიერებლობისგან გაჩნდეს? შეუძლებელია! თქვენი სათნოება – ნილაბია, მის ქვეშ ჭეშმარიტი სახე იმალება, ცოდვის სახე.

თქვენ შეგიძლიათ ისაუბროთ სიყვარულზე, მაგრამ არ შეგიძლიათ გიყვარდეთ – თქვენ შეგძულდებათ. შეგიძლიათ ისაუბროთ თანაგრძნობაზე, მაგრამ თანაგრძნობა – თქვენი რისხვის, სიხარბის, შურის გარსია. თქვენი სიყვარული შხამიანია. თქვენი სიყვარულის სიღრმეში სიძულვილის ჭია ცხოვრობს, რომელიც გამუდმებით ჭამს მას. თქვენი სიყვარული ჭრილობას ჰგავს, იგი გამუდ-

მებით გტკივთ. იგი არ ჰგავს ყვავილს, იგი ვერ იქნება ყვავილი. ისინი, ვინც თქვენგან სიყვარულს ელიან, მორალურობას ელიან – სულელები არიან, რომლებიც შეუძლებელს ითხოვენ. თქვენი მორალურობა ვალდებულია, ერთგვარი ამორალურობა იყოს.

შეხედეთ თქვენს მორალურ ადამიანებს, ეგრეთ წოდებულ წმინდანებს. დააკვირდით მათ და დაინახეთ მათ სახეებში პირფურობა, ტყუილი: ერთს ამბობენ, მაგრამ მეორეს აკეთებენ. ისინი თავიანთ ქმედებებს არა მხოლოდ თქვენგან მაღავენ – ისინი ისე გაინფორმირებენ დამალვაში, რომ საკუთარ თავსაც კი უმაღავენ ამას.

უმცირებაში ცოდვა ბუნებრივია. გასხივოსნებაში სათნოებაა ბუნებრივი. ბუდას არ შეუძლია სცოდოს, თქვენ კი სხვაგვარად არ შეგიძლიათ – შეგიძლიათ მხოლოდ სცოდოთ. ცოდვა და სათნოება – არაა თქვენი გადამწყვეტილებები, მოქმედებები – ისინი თქვენი არსების ჩრდილები არიან. თუ გამოლვიძებული ხართ, ჩრდილი ქრება, სინათლით ივსება. ჩრდილი არასოდეს არავის ენებს, მას შეუცნობელის, მარადისობის გემო აქვს. იგი შეიძლება მხოლოდ თავსხმა წვიმასავით გადმოიღვაროს თქვენზე, როგორც კურთხევა, სხვაგვარად შეუძლებელია. ბუდა რომც განრისხდეს თქვენზე – ეს თანაგრძნობაა, სხვაგვარად ვერც იქნება. თქვენი თანაგრძნობა არაა ნამდვილი, ბუდას რისხვა ვერ იქნება ნამდვილი. თქვენი ცოდვა – თქვენი ბუნებრივი ჩრდილია. მხოლოდ ის შეგიძლიათ, რომ მისი დეკორაციები შეცვალოთ. შეგიძლიათ ტაძარი ააშენოთ მის მწვერვალზე, დაფაროთ იგი, ან შელებოთ, მაგრამ ეს ვერ დაგეხმარებათ. თქვენ მას სულის სიღრმეში იპოვით, რადგანაც საქმე ის კი არაა, რას აკეთებთ, არამედ ის ვინ ხართ.

ყურადღება მიაქციეთ აქცენტს. თუ ხედებით, როგორ იცვლება აქცენტები – ეს საკვანძო დროა! – თქვენ გაიგებთ ტანტრას.

ტანტრა – დიადი სწავლებაა. იგი არ ასწავლის მოქმედებებს, იგი მხოლოდ ყოფიერებას ასწავლის. მნიშვნელოვანია, ვინ ხართ: ღრმად მძინარე, ძილში მხვრინავი თუ გამოლვიძებული? ვინ ხართ: ფხიზელი, გაცნობიერებული თუ ჰიპნოზურ მდგომარეობაში მყოფი? მთვარეული, თუ გამოლვიძებული? ყოველთვის ფხიზელად

ხართ, რაც არ უნდა აკეთოთ? თვითგახსენების მდგომარეობაში აკეთებთ ამას? არა, ეს, უბრალოდ, ხდება. თქვენ არ იცით, რატომ, ან საიდან მოდის ეს, ქვეცნობიერის რომელი ნაწილიდან მოდის სურვილი, რომელმაც მოგიცვათ, და რომლის შედეგადაც მოქმედება ხდება საჭირო.

რაც არ უნდა ილაპარაკოს საზოგადოებამ ამ მოქმედებაზე – მორალურია იგი თუ ამორალური, ცოდვილია თუ სათნო, – ტანტრა არ ღელავს ამის შესახებ. ტანტრა თქვენ გიყურებთ, თქვენი არსებობის ყველაზე ღრმა ცენტრს, საიდანაც იგი მომდინარეობს. უმეცრების შხამიდან ვერ გაჩნდება სიცოცხლე, მხოლოდ სიკვდილი გაჩნდება. თქვენი სიბნელისგან წყვდიადი იზადება. ეს სრულიად ბუნებრივია. მაშ, რა გავაკეთოთ? უნდა შევიცვალოთ თუ არა ქცევები? უნდა გავხდეთ თუ არა უფრო სათნონი, მორალურნი, რესპექტაბელურნი? ან იქნებ ყოფიერების შეცვლა უნდა ვცადოთ?

ყოფიერება ვერ შეიცვლება. არაა საჭირო ამის მოლოდინი უსასრულო ცხოვრებების განმავლობაში. თუ გაგების სიღრმე გაქვთ, თუ ძალისხმევას და ენერგიას დებთ, თუ მთელი არსებით ცდილობთ მის გაგებას – მთელი მისი სისავსით, თქვენში უეცრად სინათლე ააღდება. ცეცხლის ალი, როგორც ელვა, თქვენი ყოფიერებიდან ამოიზრდება და უეცრად მხედველობის ველში გამოჩნდება წარსულიც და მომავალიც. თქვენ გესმით, რა მოხდა, გესმით, რა ხდება და რა მოხდება. უეცრად ყველაფერი ნათელი ხდება, თითქოს მანამდე სიბნელე იყო და ვილაცამ სინათლე აანთო.

ტანტრას სჯერა თქვენი შინაგანი სინათლის ნათების. ტანტრა ამბობს, რომ ამ სინათლესთან ერთად წარსული უმნიშვნელო ხდება. იგი თქვენ არასოდეს გეკუთვნოდათ. რა თქმა უნდა, ეს მოხდა, მაგრამ მოხდა როგორც სიზმარში, თქვენ ღრმად გეძინათ. თქვენ ბევრი კარგი და ცუდი ჩაიდინეთ, მაგრამ ეს ყველაფერი არაფერაა მდგომარეობაში ხდებოდა, თქვენ არ იყავით პასუხისმგებელი არაფერზე. და უეცრად, წარსული ბოლომდე დამწვარია, მოდის ყოფიერების სისალე და სინმინდე – სწორედ ესაა უეცარი გასხივოსნება.

იოგა ადამიანებს მიმართავს, რადგანაც ძალიან პრაქტიკულად გამოიყურება. თქვენ ადვილად შეგიძლიათ გაიგოთ პატანჯალი, რადგანაც იგი შეესაბამება თქვენს გონებას, ლოგიკურ გონებას, მათემატიკურ აზროვნებას. ტილოპას გაგება რთულია, მაგრამ ტილოპა განსაკუთრებულია. პატანჯალის გაგება საყოველთაოა — აი, რატომ მოახდინა ასეთი ზეგავლენა პატანჯალიმ ისტორიაზე.

ტილოპას მსგავსი ადამიანები გაქრნენ ისე, რომ კვალიც კი არ დატოვეს კაცობრიობის მეხსიერებაში, რადგანაც ისინი თქვენ არ გგვანან. შესაძლოა, პატანჯალი ძალიან, ძალიან დიადია, მაგრამ იგი მაინც იგივე განზომილებას მიეკუთვნება, რომელსაც თქვენ. შესაძლოა თქვენ ძალიან მოკრძალებული მოაზროვნე ხართ, პატანჯალი კი დიადი მოაზროვნეა, მაგრამ თქვენ ერთ განზომილებას ეკუთვნით. მცირე ძალისხმევის შედეგად შეძლებთ პატანჯალის გაგებას და მისი სწავლების პრაქტიკაში გამოცდას. მხოლოდ მცირე ძალისხმევაა საჭირო. მეტი არაფერი.

მაგრამ იმისთვის, რომ ტილოპას გაუგოთ, სრულიად უცნობ განზომილებაში მოგიწევთ შესვლა. იმისთვის, რომ ტილოპას გაუგოთ, ქაოსი უნდა გაიაროთ. იგი გაანადგურებს ყველა თქვენს კონცეფციას, მათემატიკას, ლოგიკას, ფილოსოფიას. იგი ბოლომდე გაგანადგურებთ. არ დაკმაყოფილდება, სანამ ბოლომდე არ გაგანადგურებთ და სანამ ახალი არსება არ გაჩნდება.

პატანჯალისთან თქვენ შეიცვლებით, უფრო და უფრო, უფრო და უფრო კარგი გახდებით. ეს პროცესი უსასრულოა. შეგიძლიათ მრავალი ცხოვრების განმავლობაში უფრო და უფრო უკეთესი გახდეთ. ტილოპასთან შეგიძლიათ ერთ წამში მიაღწიოთ საუკეთესო დასასრულს. „უკეთესი“ მისთვის არ არსებობს, რადგანაც იგი არ აზროვნებს გრადაციების სისტემით.

ეს მარტივია: თითქოს მთის მწვერვალზე დგახართ, მიმართულებას ირჩევთ და ნაბიჯ-ნაბიჯ ეშვებით დაბლობისკენ ან დაბლობიდან საფეხურებით ადიხართ მწვერვალისკენ. ტილოპასთან თქვენ უფსკრულში ხტებით, სადაც არანაირი საფეხური არაა. ფრთებს შლით და მიფრინავთ. პატანჯალისგან ოთხთვალათი მი-

დიხართ, ნელა, უსაფრთხოდ, საიმედოდ, ისე რომ ავარიების არ გეშინიათ: ეტლი ყოველთვის კონტროლის ქვეშაა. შეგიძლიათ ნებისმიერ წუთს შეამციროთ სიჩქარე, გააჩეროთ იგი. არავინაა თქვენ გარდა, თქვენ რჩებით ბატონად. ეს პორიზონტალური განზომილებაა: ეტლი A პუნქტიდან B პუნქტამდე გადაადგილდება, B-დან C-მდე, C-დან D-მდე, იგივე განზომილებაში, იგივე სიბრტყეში. ტილოპასთან განზომილება იცვლება: იგი ვერტიკალური ხდება, არა A პუნქტიდან B-მდე, ან B-დან C-მდე, არა. თითქოს თვითმფრინავში ხართ, და არა ეტლში: წინისკენ კი არ მოძრაობთ, ზემოთკენ მიცოცავთ. ტილოპასთან შეგიძლიათ დროის საზღვრებში გადალახოთ. პატანჯალისთან დროში გადაადგილდებით. ტილოპას განზომილებას მარადისობა წარმოადგენს.

თქვენ შესაძლოა არ იცოდეთ, მაგრამ ამ ათი-თორმეტი წლის განმავლობაში სასწაული მოხდა: ახალმა კოსმოსურმა ხომალდებმა ბოლომდე გაანადგურეს ძველი დროის კონცეფცია, რადგანაც ახალ კოსმოსურ ხომალდს შეუძლია დედამიწის გარშემო იმოძრაოს. რამდენიმე წამის განმავლობაში მას შეუძლია ერთი წრე გააკეთოს. შესაძლოა არ იცით თეორიული პრობლემის შესახებ. ეს ნიშნავს, რომ კოსმოსური ხომალდი პუნადან კვირას აფრინდება, შემდეგ კი დედამიწის გარშემო ტრიალებს – სადღაც ორშაბათია, სადღაც კი ჯერ კიდევ შაბათი. ასე რომ, ხომალდი კვირიდან უკან, შაბათისკენ ბრუნდება, შემდეგ ორშაბათისკენ გადახტება და პუნაში კვირას ბრუნდება. იცვლება დროის შესახებ წარმოდგენა. ეს აბსურდს ჰგავს! თექვსმეტში იღებთ სტარტს, ჩვიდმეტში გადადიხართ და იგივე დღეს, თექვსმეტში ბრუნდებით. ახლა კი ოცდამოთხ საათში ამის გაკეთება ბევრჯერ შეგიძლიათ. რას ნიშნავს ეს? შეგიძლიათ დროში უკან იმოძრაოთ, კვირიდან შაბათისკენ, თექვსმეტიდან თხუთმეტისკენ. შეგიძლიათ წინ, ჩვიდმეტისკენ იმოძრაოთ, ორშაბათისკენ, და იმავე დღეს დაბრუნდეთ.

სიჩქარის და სხვა განზომილების მოპოვებასთან ერთად – ვერტიკალურად – დრო არააქტუალური ხდება. დროს დიდი მნიშვნელობა აქვს, თუკი სამყარო – ეტლია. ტილოპა – ვერტიკალური

გონებაა, ვერტიკალური ცნობიერებაა. სწორედ ეს არის სხვაობა ტანტრასა და იოგას შორის: იოგა ჰორიზონტალურია, ტანტრა ვერტიკალურია. იოგას მილიონობით ცხოვრების გავლით მიჰყავს გასხივოსნებამდე, ტანტრა ასწავლის, რომ გასხივოსნება ერთ წამშია შესაძლებელი. ტანტრა ამბობს, რომ დროს არანაირი მნიშვნელობა არ აქვს, არ უნდა იღელვოთ მასზე. ტანტრა იძლევა ტექნიკას, მეთოდს, რომელიც არ წარმოადგენს მეთოდს, ტექნიკას, და მისი საშუალებით შეგიძლიათ უეცრად თქვათ უარი ყველაფერზე და უფსკრულისკენ გააკეთოთ ნახტომი.

იოგა – ეს ძალისხმევაა. ტანტრა – მოკლებულია ძალისხმევას, დაძაბულობას. რაკი გაქვთ მიზერული ენერგია და პანანინა ეგო, თქვენ დაძაბული ებრძვით ერთ მთელს, ყოფიერებას. ეს მილიონობით ცხოვრებას დაიკავენ – დაუჯერებელია, რომ ასე ოდესმე გასხივოსნდებით. მთელთან ბრძოლა სიბრყვეა. თქვენ მისი მხოლოდ პანანინა ნაწილი ხართ. ეს იგივეა, რომ ტალღა ებრძოდეს ოკეანეს, ფოთოლი – ხეს, და თქვენი საკუთარი ხელი – სხეულს. ვისთან ომობთ?

იოგა ძალისხმევას გთავაზობთ, აქტიურ ძალისხმევას. იოგა – ესაა ნაკადთან ბრძოლის შესაძლებლობა, რათა დინების სანინააღმდეგოდ იმოძრაოთ. ამიტომ იოგამ ყველაფერი ბუნებრივი უნდა გადაადგოს და უნდა ებრძოლოს იმას, რაც არაბუნებრივი ჩანს. იოგა ბუნებრივის სანინააღმდეგო გზას ირჩევს: იბრძოლოს მდინარესთან და იმოძრაოს დინების სანინააღმდეგო მიმართულებით. რა თქმა უნდა, ეს გამოწვევაა. და გამოწვევისგან შეგიძლიათ სიამოვნება მიიღოთ. მაგრამ ვინ კმაყოფილდება ამ გამოწვევით? – თქვენი ეგო.

ძნელია, ძალიან ძნელია იოგის პოვნა, რომელიც ეგოისტი არაა. იშვიათად შეხვდებით ასეთს. თუკი იპოვით არა-ეგოისტი იოგს – ეს სასწაული იქნება. ეს რთულია, რადგანაც ძალისხმევის შედეგად ეგო იბადება, ბრძოლა ჩნდება. შეგიძლიათ იპოვოთ მოკრძალებული იოგები, მაგრამ თუ ღრმად ჩახედავთ, მათ თავმდაბლობაში ყველაზე ეშმაკურად დაფარულ ეგოს დაინახავთ, ყველაზე

შეუმჩნეველ ეგოს. ისინი იტყვიან: „ჩვენ მხოლოდ ჭუჭყი ვართ ამ მიწაზე“. მაგრამ ჩახედეთ მათ თვალებში – ისინი ტრაბახობენ თავიანთი მორჩილებით. ისინი ამტკიცებენ: „არავინაა ჩვენზე უფრო მოკრძალებული. ჩვენ ყველაზე თავმდაბალი ადამიანები ვართ“. სწორედ ესაა ეგო.

თუ ბუნების წინააღმდეგ წახვალთ, ამით უფრო გაამყარებთ თქვენს ეგოს. ეს გამოწვევაა, რთული ამოცანაა, ამიტომ უყვართ ადამიანებს პრობლემები. ცხოვრება პრობლემების გარეშე მოსაწყენი ხდება, რადგანაც ეგო თავს მშვიერად გრძნობს. მას საკვები სჭირდება, პრობლემა კი საკვებს იძლევა. აი, რატომ ეძებენ ადამიანები პრობლემებს. ხოლო თუ სირთულეები არაა, თავად ქმნიან მათ. დაბრკოლებებს ქმნიან, რათა ებრძოლონ მათ.

ტანტრა – ბუნებრივი გზაა, სადაც თავისუფლება და ბუნებრივობაა მიზანი. თქვენ არ გჭირდებათ ნაკადთან ბრძოლა, უბრალოდ, იარეთ მასთან ერთად, იცურავით მასთან ერთად. მდინარე ზღვისკენ მიემართება, მაშ, რატომ უნდა იბრძოლოთ? იმოდრავით მდინარესთან ერთად, გახდით მასთან ერთიანი: დაუთმეთ მას, დანებდით. დანებება – საკვანძო სიტყვაა ტანტრასთვის, ნება – საკვანძო სიტყვაა იოგასთვის. იოგა – ნების გზაა, ტანტრა – კაპიტულაციის გზა.

სწორედ ამიტომაც ტანტრა სიყვარულის გზა, ხოლო სიყვარული – „დანებებას“ ნიშნავს. აი, რა უნდა გაიგოთ უპირველესად, და მაშინ ტილოპას სიტყვები ძალიან, ძალიან მისაწვდომი გახდება. საჭიროა გავიგოთ ტანტრას სხვა ხასიათი, სრულიად სხვა, ვერტიკალური განზომილება – კაპიტულაციის, არა-ბრძოლის, თავისუფალი და ბუნებრივი, მოდუნებული ცხოვრების განზომილება. ესაა ის, რასაც ჯუან-დი „სწორ სიმსუბუქეს“ უწოდებს. იოგასთან სირთულეა სწორი, ტანტრასთან – სიმსუბუქე.

მოდუნდით და იყავით მშვიდი, არ იჩქაროთ. მთელი, ყოფიერება გატარებთ თავისი სურვილისამებრ. არაა საჭირო რაღაც პერსონალური მიზნის შექმნა. თქვენ არ გთხოვენ გასხივოსნების მიღწევას მანამ, სანამ დრო მოვა; თქვენ მიაღწევთ მას, როცა დრო

მოვა – უბრალოდ, დაელოდეთ. მთელი მოძრაობს, თქვენ რატომ ჩქარობთ? რატომ გასურთ გასხივოსნების მიღწევა სხვებზე ადრე? არსებობს ლამაზი ამბავი ბუდას შესახებ:

ბუდამ მიღმიერის ჭიშკარს მიაღწია. მას, რა თქმა უნდა, უკვე ელოდნენ იქ. ჭიშკარი გაუღეს და მიესალმნენ, მაგრამ ბუდამ ჭიშკარს ზურგი შეაქცია, სამსარას შეხედა, სამყაროს, მილიონობით სულს, რომლებიც ჯერ კიდევ სავალალო მდგომარეობაში იყვნენ, სიღატაკესა და მწუხარებაში... ემუდარებოდნენ:

– გთხოვ, შემოდი, შენ გელოდით.

ბუდამ უპასუხა:

– როგორ შემიძლია შემოვიდე, როცა სხვებს არ მიუღწევიათ გასხივოსნებისთვის? როგორც ჩანს, ჩემი დრო ჯერ არ მოსულა. როგორ შემიძლია შემოვიდე, როცა აქ მთელი არ შემოსულა? დალოდება მომიწევს. ეს იგივეა, რომ ხელებით მივწვდი კარს, მაგრამ ფეხებს ჯერ არ მოუღწევიათ აქამდე. დალოდება მომიწევს. მარტო ხელი ვერ შევა ამ კარში.

ეს ტანტრას ერთ-ერთი ყველაზე ღრმა პოსტულატია. იგი ამბობს, რომ შეუძლებელია, მარტო ერთი გახდეს გასხივოსნებული. ჩვენ ყველანი ნაწილაკები ვართ, ერთმანეთის პარტნიორები ვართ, ერთი მთელი ვართ. ერთი ადამიანი შეიძლება გახდეს მწვერვალი, ძალიან დიდი ტალღა, მაგრამ იგი კელავინდებურად რჩება დაკავშირებული გარშემო არსებულ მცირე ტალღებთან. იგი არაა მარტო, იგი ერთიანია მთელ ოკეანესთან, ისევე როგორც ყველა ტალღასთან. როგორ შეუძლია ტალღას, რომ მარტო გახდეს გასხივოსნებული? ამ მშვენიერ ამბავში ნათქვამია, რომ ბუდა ჯერ კიდევ ელოდება. იგი უნდა დაელოდოს – არავინ არაა განცალკევებული კუნძული, ჩვენ ყველანი კონტინენტს შევადგენთ, ყველანი ერთად. შესაძლოა, მე ცოტათი წინ გადავდგი ნაბიჯი, ვიდრე თქვენ, მაგრამ არ შემიძლია თქვენგან განცალკევებული ვიყო. და ახლა ღრმად ვაცნობიერებ ამას; ასე რომ ეს ამბავი მე

არ მეხება, მე თქვენ გელოდებით. ახლა ეს არაა უბრალოდ იგავი, ახლა მე ვიცი, რომ არ არსებობს ინდივიდუალური გასხივოსნება. ზოგიერთს შეუძლია ცოტათი წინ გადადგას ნაბიჯი, სულ ესაა, მაგრამ ისინი მთელის ნაწილები არიან.

და თუ გასხივოსნებულმა ადამიანმა არ იცის, რომ სხვების ნაწილს წარმოადგენს, რომ სხვებთან ერთიანია, მაშ, ვინლა იცის? ჩვენ ვმოძრაობთ, როგორც ერთი არსება, და ტანტრა ამტკიცებს: არ იჩქაროთ და არ გაღიზიანდეთ, არ უბიძგოთ სხვებს და არ ეცადოთ, რომ პირველები იყოთ რიგში – იყავით თავისუფალი და ბუნებრივი. ყველაფერი გასხივოსნებისკენ მიდის. ეს მოხდება. ნუ დაიტანჯებით ამის გამო". თუ შეგიძლიათ ამის გაგება, ე.ი. უკვე ახლოს ხართ გასხივოსნებასთან, მოდუნდით. მაგრამ რელიგიური ადამიანები ძალიან, ძალიან დაძაბულები ხდებიან; ჩვეულებრივი მონიერი ადამიანებიც კი არ არიან ისე დაძაბულები, როგორც რელიგიური ადამიანები.

ჩვეულებრივი ადამიანები მონიერი მიზნებისთვის ცხოვრობენ. რა თქმა უნდა, ისინი დაძაბულები არიან, მაგრამ არა ისე ძლიერად, როგორც რელიგიის მიმდევრები. ისინი სხვა სამყაროს გამო არიან დაძაბულები, ძალიან შორეულის, უჩინარის, ისინი ყოველთვის ეჭვში არიან, არსებობს თუ არა ის სამყარო სინამდვილეში. ახალი სადარდებელი უჩნდებათ: იქნებ, ამ სამყაროს კარგავენ, და სხვა სამყარო არც არსებობს. ყოველთვის წუხან, ყოველთვის აფორი-აქებული არიან. ნუ გახდებით ასეთი რელიგიური ადამიანი.

ჩემთვის რელიგიური ადამიანი თავისუფალი და ბუნებრივია. იგი არ ლელავს მონიერის გამო, ან სხვა სამყაროს გამო. იგი საერთოდ არ ლელავს ამაზე, იგი ცხოვრობს და ტკებება. მოცემული წუთი მისთვის ერთადერთი წუთია, შემდეგი წუთი თავად იზრუნებს თავის თავზე. როცა შემდეგი დრო დადგება, იგი კვლავ მიიღებს სიამოვნებას, ბედნიერი იქნება. რელიგიური ადამიანი არაა მიზანსწრაფული. ამისთვის მონიერი ადამიანი უნდა იყოთ. შესაძლოა თქვენი მიზანი ღმერთი იყოს – არანაირი განსხვავება არაა.

ტანტრა მართლაც მშვენიერია. ტანტრა უმაღლესი შემეცნება და უმაღლესი კანონია. თუ ტანტრას გაგება არ შეგიძლიათ, მაშინ იოგა მოგიხდებათ. თუ ტანტრას გაგებას შეძლებთ, აღარ იღარდოთ ნაწილობრივ სწავლებებზე. როდესაც არსებობს დიდი ავტომობილი, რატომ უნდა იღარდოთ პატარა ნავეებზე?

ბუდიზმში ორი მიმართულებაა. მათი სახელები ძალიან მნიშვნელოვანია. ერთ მიმდინარეობას „ჰინაიანა“ ეწოდება, ანუ „მცირე სატრანსპორტო საშუალება“. ეს იოგას გზაა, მცირე გემი, რომელზეც ადგილი მხოლოდ ერთისთვისაა – იმდენად მცირეა იგი. იოგები მარტო გადაადგილდებიან. ჰინაიანა ნიშნავს ძალიან პატარა ნავს. და მეორე მიმართულება, ანუ „დიდი ნავი“. მილიონებს, მთელ მსოფლიოს შეუძლია მასში შესვლა.

მაჰაიანა ტანტრას გზას წარმოადგენს, ჰინაიანა – იოგას გზას. ტილოპა მაჰაიანისტია, ანუ ადამიანია, რომელსაც დიდი სატრანსპორტო საშუალების, დიადი პრინციპის სჯერა.

პატარა ნავეები ეგოისტური ადამიანებისთვისაა, მათთვის აუტანელია ნავზე ვინმეს თანაარსებობა. ასეთი ადამიანები დიდი მაძაგებლები არიან. ყოველთვის განიკითხავენ სხვებს. „თქვენ ცდილობთ, მიაღწიოთ გასხივოსნებას? ეს ძალიან რთულია, და მხოლოდ გამორჩეული ადამიანებისთვისაა შესაძლებელი“. ისინი საშუალებას არ გაძლევენ, რომ ნავზე ახვიდეთ. მაჰაიანას კი ღრმა სიყვარული აქვს ყველასადმი. ყველას შეუძლია ავიდეს, ყოველგვარი პირობების გარეშე.

ადამიანები მოდიან ჩემთან და მეკითხებიან: „თქვენ ყველას და ყოველს აძლევთ სანიასას?“ სანიასა არ იქნა მოცემული, როგორც უცვლელი გზა. მსოფლიოს ისტორიაში, მე პირველად ვიძლევი სანიასას რაიმე პირობების გარეშე. სანიასა ყოველთვის ძალიან ეგოისტური ადამიანებისთვის იყო: იდუმალების, განმკითხავეების, მომწამლავეების. სანიასა მათთვისაა, ვინც ამბობს, რომ შეიცვალა, ადამიანებიც სხვანაირები არიან და ცხოვრებაც ცოდვად ითვლება, მათთვის, ვინც თქვენზე სათნო ადამიანების თვალებში იხედებიან და განგიკითხავენ თქვენ. ჯოჯოხეთი თქვენთვის არსებობს.

ისინი დიდი სანიასები არიან, რომლებმაც უარი თქვეს ცოდვის, სიბინძურის და ჯოჯოხეთის სამყაროზე, თქვენ კი ჯერ კიდევ მასში ხართ. დიადი ეგოისტები სანიასები იყვნენ.

მე პირველმა მივეცი საშუალება ყველას, რომ სანიასები გახდარიყვნენ, კარი გავაღე. უფრო სწორად, სინამდვილეში კი საერთოდ მოვხსენი კარი. ახლა იგი ველარ დაიკეტება, ახლა ნებისმიერს და ყველას მივესალმებით. რატომ? იმიტომ, რომ ჩემი პოზიცია იგივეა, რაც ტანტრას პოზიცია, და არა იოგას პოზიცია. მე პატანჯალის შესახებ მათ ვუყვები, ვისაც ტანტრას გაგება არ შეუძლია. სხვა სიტყვებით, ჩემი მიდგომა იგივეა, რაც ტანტრასი: ყველას მივესალმები. თუკი თავად ყოფიერება მოგესალმებათ, მე ვინ ვარ...? თუ მთელი სამყარო გეხმარებათ და ყოფიერება არსებობის საშუალებას გაძლევთ... იგი არა მხოლოდ არსებობის საშუალებას გაძლევთ, არამედ ენერგიას და სიცოცხლესაც... ცოდვაც რომ ჩაიდინოთ, ყოფიერება არასოდეს გეუბნებათ: „ალარ იქნება შენთვის არანაირი ენერგია! ახლა უკვე ველარ მიიღებ მეტ ჰაერს! შეჩერდი! შენ ძალიან ბევრ სისუღელეს სჩადი“. არა. იგი განაგრძობს ენერგიის მოცემას. ჰაერის კრიზისი არასოდეს დადგება: ყოფიერება განაგრძობს თქვენს მომარაგებას.

ერთხელ...

მუსულმანმა მისტიკოსმა ჯუნაიდმა ლმერთს სთხოვა თავისი ერთ-ერთი მეზობლის შესახებ:

– ეს ადამიანი ისეთი ბოროტია, იმდენი ზიანი მიაყენა მთელ სოფელს, ადამიანები მოდიან ჩემთან და მეუბნებიან: „სთხოვე ლმერთს, იქნება გაგვათავისუფლოს ამ ადამიანისგან?“

და ჯუნაიდს ხმა მოესმა:

– თუ მე ვღებულობ მას, ვინ ხართ თქვენ, რომ უარყოთ?

ჯუნაიდმა ავტობიოგრაფიაში დანერა: „მეტჯერ აღარასოდეს მითხოვია მსგავსი რამ, რადგანაც ეს ძალიან დიდი სიბრძნე იყო ჩემი მხრიდან. თუ მან სიცოცხლე მისცა ამ ადამიანს და დღემდე

ცოცხალს ამყოფებს, და არა მხოლოდ ცოცხალს, არამედ წარმატებულს, აყვავებულს, მაშ, მე ვინ ვარ?"

ყოფიერება უპირობოდ გაძლევთ სიცოცხლეს. მე უპირობოდ გაძლევთ სანიასას. თუკი ყოფიერება ასე უსაზღვროდ ზრუნავს თქვენზე, რომ მისი იმედის განადგურება არ შეგიძლიათ, ვინ ვარ მე?

ტანტრა ყველასთვისაა, და არა რჩეულებისთვის. იგი იქცა რჩეულთა გზად, რადგანაც ყველას არ ძალუძს მისი გაგება, მაგრამ იგი არაა რჩეულებისთვის, იგი ყველასთვისაა – ყველასთვის, ვისაც ნახტომის გაკეთება შეუძლია.

ახლა შევეცადოთ გავიგოთ:

მაჰამუდრაში ადამიანის ყველა ცოდვა იწეება...

არ არის საჭირო მათი დაბალანსება კარგი ქმედებებით.

მაჰამუდრაში ადამიანის ყველა ცოდვა იწეება. რა არის ეს – კვლავ და კვლავ მაჰამუდრა? რა ხდება? მაჰამუდრა თქვენი ყოფიერების მდგომარეობას წარმოადგენს, როდესაც მთელისგან არ ხართ განცალკევებული. მაჰამუდრა ღრმა სექსუალურ ორგაზმს ჰგავს მთელთან.

როდესაც ორი შეყვარებული ღრმა სექსუალურ ორგაზმშია, ისინი ერწყმიან ერთმანეთს, რის შემდეგაც ქალი აღარაა ქალი, მამაკაცი აღარაა მამაკაცი. ისინი ინისა და იანის წრედ იქცევიან, აღწევენ ერთმანეთში, ვარდებიან ერთმანეთში, დნებიან, მათი საკუთარი პიროვნება დავინწყებულისა. აი, რატომაა სიყვარული ასეთი კარგი. ღრმა ორგაზმის ამ მდგომარეობას „მუდრა“ ეწოდება. ხოლო მთელთან დასრულებული ორგაზმის მდგომარეობას „მაჰამუდრა“, დიადი ორგაზმი ეწოდება.

რა ხდება ორგაზმის დროს, სექსუალური ორგაზმის დროს? თქვენ უნდა გაიგოთ, რადგანაც მხოლოდ ეს მოგცემთ გასაღებს სრულყოფილი ორგაზმისთვის. რა ხდება? ორი შეყვარებული... გახსოვდეთ: ორი შეყვარებული, არა ცოლი და ქმარი, რადგანაც ცოლსა და ქმარს შორის ორგაზმი თითქმის არასოდეს ხდება. ცო-

ლები და ქმრები მკაფიოდ ფიქსირებულ როლებში იყინებიან, ისინი არ დნებიან და არ ასხივებენ. „ქმარი“ როლი გახდა, „ცოლიც“ როლი გახდა. ისინი მოქმედებენ. ცოლმა ცოლივით უნდა იმოქმედოს, მოსწონს თუ არა მას ეს, ქმარმა ქმარივით უნდა იმოქმედოს. ეს იურიდიული ფაქტი გახდა.

ერთხელ მოლა ნასრედინს ვკითხე:

– რამდენი წელია, რაც დაქორწინებული ხარ, ნასრედინ?

მან მიპასუხა:

– ოცი წელი და კიდევ მეტისმეტი.

მე გამიკვირდა:

– რატომ, „მეტისმეტი“?

მან მიპასუხა:

– როცა ჩემს ცოლს ნახავ, მიხვდები.

ცოლები და ქმრები – ეს სოციალური მოვლენაა, ინსტიტუტია, მაგრამ არა ურთიერთობა. ეს სისტემაა. იძულებითი მოვლენა, რომელიც საერთოდ არაა შექმნილი სიყვარულისთვის: ეს ეკონომიკური დაცვაა, უსაფრთხოებაა, ბავშვები, საზოგადოება, კულტურა, რელიგია – რაც გნებავეთ ყველაფერი, გარდა სიყვარულისა.

ცოლსა და ქმარს შორის თითქმის არასოდეს ხდება ორგაზმი – თუ ისინი ამავდროულად შეყვარებულები არ არიან. ეს შესაძლებელია. თქვენ შეგიძლიათ ცოლ-ქმარიც იყოთ და შეყვარებულებიც, შეგიძლიათ გიყვარდეთ თქვენი ცოლი. მაგრამ ეს სულაც არაა ქორწინება, არაა სოციალური მოვლენა.

იმის გამო, რომ აღმოსავლეთში ქორწინება უკვე ათასობით წელი არსებობს, ადამიანებმა სრულიად დაივიწყეს, თუ რა არის ორგაზმი. ერთი ინდოელი ქალი არ მინახავს, ვინც იცის, თუ რა არის ორგაზმი. ზოგიერთმა დასავლეთელმა ქალმა მხოლოდ ბოლო ოცდახუთი წელია გაიგო, რომ ორგაზმი ისაა, რისი მიღწევაც ღირს. ქალებს დაავიწყდათ, რომ შეუძლიათ იგრძნონ ორგაზმი თავის სხეულში.

ეს ერთ-ერთი ყველაზე სამნუხარო ამბავია, რაც შეიძლებოდა კაცობრიობას შემთხვეოდა. ხოლო როდესაც ქალს არ შეუძლია ორგაზმამდე მიღწევა, კაცსაც არ შეუძლია, რადგანაც ორგაზმი – ეს ორის შეხვედრაა. მხოლოდ ორს, ერთმანეთში შერწყმით, შეუძლიათ ორგაზმის მიღწევა. ეს არ ნიშნავს, რომ ერთს შეუძლია ამის შეგრძნება და მეორეს – არა. ეს შეუძლებელია. შესაძლებელია ეაკულაცია, შესაძლებელია შვებამდე მისვლა, მაგრამ არა ორგაზმი. რა არის ორგაზმი?

ორგაზმი – ესაა მდგომარეობა, როდესაც თქვენი სხეული უკვე აღარ შეიგრძნობა, როგორც მატერიალური, იგი ვიბრირებს, როგორც ენერგია, როგორც ელექტროობა. იგი ისე ღრმად ვიბრირებს, თავისი ყველაზე ღრმა საფუძვლიდან, რომ თქვენ სრულიად გავიწყდებათ მისი მატერიალურობა. სხეული ელექტრული მოვლენა ხდება – იგი არის კიდეც ელექტრული მოვლენა.

ახლა უკვე ფიზიკოსები ამბობენ, რომ ნივთიერება არ არსებობს, რომ ნივთიერება ისაა, რაც გარეთაა. ის, რაც ყველაზე მეტ სიღრმეში არსებობს, ელექტროობას წარმოადგენს, და არა ნივთიერებას. ორგაზმით თქვენი სხეულის ამ ყველაზე ღრმა შრემდე მიხვალთ, როცა ნივთიერება უკვე აღარ არსებობს, და არსებობს მხოლოდ ტალღების ენერგია. თქვენ ხდებით მოცეკვავე, ვიბრირებადი ენერგია. თქვენთვის უკვე აღარ არსებობს საზღვრები, თქვენ პულსირებადი, მაგრამ არა მატერიალური სუბსტანცია ხართ. და თქვენი შეყვარებულის პულსირებს.

და ნელ-ნელა, შეყვარებულები, თუ მათი გრძნობა ნამდვილია, კაპიტულაციას ახდენენ ერთმანეთისადმი, პულსაციას, ვიბრაციას, ენერგეტიკულ არსებობას ეძლევიან. როცა სხეული საზღვრებს კარგავს, ჰაეროვანი ხდება, ორთქლდება, როდესაც მხოლოდ ენერგია რჩება – ძალიან ნატიფი რიტმი – ეს სიკვდილს ჰგავს. თავს ისე შეიგრძნობთ, თითქოს არ არსებობთ, მაგრამ არ შეშინდეთ. მხოლოდ ღრმა სიყვარულითაა შესაძლებელი ამ მდგომარეობაში შესვლა. სიყვარული სიკვდილს ჰგავს. თქვენი მატერიალური ხატ-სახე კვდება. თქვენ იმდენად კვდებით, რამდენადაც

სხეულად თვლით თავს, კედლებით, როგორც სხეული, მაგრამ პო-
ულობით თავს, როგორც ენერგია, სასიცოცხლო ენერგია.

და როდესაც ცოლი და ქმარი, ან შეყვარებულები, ან პარტ-
ნიორები რიტმში იწყებენ ვიბრირებას, მათი გულისცემა და მათი
სხეულის რიტმი სინქრონული და ჰარმონიული ხდება – სწორედ
მაშინ ხდება ორგაზმი, ისინი უკვე აღარ არიან ორნი. ეს ინის და
იანის სიმბოლოა: ინი იანში გადადის, იანი – ინში, ქალი მამაკაც-
ში გადადის, მამაკაცი – ქალში. ახლა ისინი წრეს წარმოადგენენ,
ერთად ვიბრირებენ და პულსირებენ. მათი გულები აღარაა გაყო-
ფილი, ისინი ერთმანეთისგან განუყოფლად ცემენ, მუდმივად,
ჰარმონიად იქცევიან. ეს უმშვენიერესი მუსიკაა, ნებისმიერი სხვა
ფერმერთაგან და ჩრდილად იქცევა მასთან შედარებით.

ორის, როგორც ერთი მთლიანის ვიბრაცია – ესაა ორგაზმი. რო-
ცა იგივე ხდება, მაგრამ არა ადამიანთან, არამედ მთელ ყოფიერე-
ბასთან – ეს მაჰამუდრაა, ეს უდიდესი ორგაზმია. ასე ხდება. მინდა
მოგიყვებოდეთ, როგორ შეგიძლიათ ამის განცდა, როგორ გააკეთოთ ისე,
რომ მაჰამუდრა, უდიდესი ორგაზმი, შესაძლებელი გახდეს.

ინდონეზიაში განსაკუთრებული ადამიანი ცხოვრობს – ბაპაკ
სუბუდი. იგი გაუცნობიერებლად მივიდა მეთოდამდე, რომელიც
ცნობილია, როგორც ლატიჰანი. იგი შემთხვევით შეეჩეხა მას,
მაგრამ ლატიჰანი ტანტრას ერთ-ერთი უძველესი მეთოდია. ეს
არაა ახალი მოვლენა, ლატიჰანი – პირველი ნაბიჯია მაჰამუდრას
გზაზე. იგი საშუალებას აძლევს სხეულს, რომ ვიბრირებდეს, სა-
შუალებას აძლევს, რომ ენერგიად იქცეს, არანივითიერი, არამატე-
რიალური გახდეს. ლატიჰანი საშუალებას აძლევს სხეულს, რომ
დადნეს და გახსნას თავისი საზღვრები.

ბაპაკ სუბუდი მუსულმანია, მაგრამ მისი მოძრაობები ცნობი-
ლია, როგორც სუბუდი. ეს ბუდისტური სიტყვაა და სამი სიტყვის-
გან მომდინარეობს: „სუ“, „ბუ“, „დჰა“. მისი აზრი შემდეგში მდგო-
მარეობს: დიადი სათნოების კანონი მიღებულია ბუდასგან, ბუდას
კანონი – დიადი სათნოებისგან. ესაა ის, რასაც ტილოპა დიად
სწავლებას უწოდებს.

ლატიჰანი მარტივია. ეს პირველი ნაბიჯია. უნდა დადგეთ მოდუნებულად, თავისუფლად და ბუნებრივად. კარგია, თუ მარტო დგახართ და გვერდზე არავინაა, ვინც ხელს შეგიშლით. დახურეთ კარი და დარჩით მარტო. თუკი იპოვით ვინმეს, ვინც უკვე შევიდა ლატიჰანში, მისი თანმყოფობა სასარგებლო იქნება, იგი კატალოზატორივით იმოქმედებს. ეს ადამიანი გამხსნელი გახდება. მათ, ვინც ცოტათი უკვე წინაა ამ გზაზე, შეუძლიათ ძალიან იოლად გაგიხსნან საიდუმლოებები, წინააღმდეგ შემთხვევაში თქვენ თვითონ გახსნით მათ. უბრალოდ, ცოტათი მეტი დრო დაგჭირდებათ, სულ ესაა. მაგრამ თუ არის ვინმე, ვინც გამხსნელის როლს შეასრულებს – ეს მშვენიერია.

გამხსნელი თქვენს მხარეს დგას და თავის ლატიჰანს იწყებს. თქვენ დგახართ, მისი ენერგია კი თქვენი მიმართულებით იწყებს პულსირებას, თქვენ გარშემო მოძრაობს. იგი გარს გეხვევათ, როგორც სურნელება და უეცრად გრძნობთ, შეიგრძნობთ მუსიკას, თითქოს გვერდით კარგი მომღერალია. თითქოს ვიღაც უკრავს ინსტრუმენტზე, და თქვენ ფეხებით მიჰყევით ტაქტს, სკამზე აკაკუნებთ, ამ ენერგიასთან ერთად პულსირებთ. ენერგია თქვენში ღრმად გადმოდის, და გარშემო ყველაფერი მაშინვე იცვლება.

არაფრის გაკეთება არაა საჭირო. იყავით თავისუფალი, ბუნებრივი, და დაელოდეთ, რომ რაღაც მოხდება. თუ სხეული მოძრაობას დაიწყებს, მიეცით ამის საშუალება, ითანამშრომლეთ მასთან და ყველაფრის ნება მიეცით. თანამშრომლობა არ უნდა იყოს მეტისმეტად დირექტიული, იგი ნების დართვად უნდა დარჩეს. უეცრად თქვენი სხეული ისე დაიწყებს მოძრაობას, თითქოს შეპყრობილი ხართ, თითქოს ზემოდან უზარმაზარი ენერგია დაეშვა თქვენზე, თითქოს ღრუბელი დაეშვა და გარს შემოგეხვიათ – და ახლა შეპყრობილი ხართ ამ ღრუბლით. ღრუბელი აღწევს თქვენს სხეულში, და სხეული მოძრაობას იწყებს. ხელები აწეულია, თქვენ ოდნავშესამჩნევ მოძრაობებს აკეთებთ, ცეკვას იწყებთ, თქვენი ჟესტები მსუბუქია, სხეული რიტმს იჭერს.

თუკი რამე იცით ავტომატურ წერაზე, იოლად მიხედვით, რა ხდება ლატიჰანის დროს. ავტომატური წერის ტექნიკაში, თქვენ ფანქარს იღებთ ხელში, თვალებს ხუჭავთ და ელოდებით. უეცრად ბიძგს გრძნობთ ხელში: მას რაღაც ეუფლება, თითქოს მასში რაღაც შევიდა. არაფერი აკეთოთ, რადგანაც სხვაგვარად ეს არ იქნება მოქმედება ზემოდან, ეს თქვენი მოქმედება იქნება. საშუალება მიეცით ამას, რომ მოხდეს.

თავისუფალი და ბუნებრივი – ტილოპას სიტყვები მშვენიერია, უკეთესად ვერც იტყოდი. *თავისუფალი და ბუნებრივი*, თქვენ ელოდებით ფანქრით ხელში და თვალეზდახუჭული და როდესაც ბიძგს გრძნობთ და ხელი მოძრაობას იწყებს, საშუალება მიეცით ამას, რომ მოხდეს, სულ ესაა. არ შეენიანაღმდეგოთ იმის გამო, რომ შენიანაღმდეგება შეგიძლიათ. ენერგია ძალიან ნატიფია და დასაწყისში არც ისე მძლავრია. როგორც კი შეაფერხებთ მას, იგი ადვილად გაჩერდება.

ენერგია არაა აგრესიული, და თუ საშუალებას არ მისცემთ, რომ მოვიდეს, იგი არ მოვა. თუ ეჭვი გაქვთ, არაფერი მოხდება, რადგანაც ხელი შეენიანაღმდეგება. ეჭვით თქვენ ნებას არ მისცემთ ენერგიას, რომ მოვიდეს. იბრძოლებთ. აი, რატომაა ნდობა, შრადჰა, ასეთი მნიშვნელოვანი. თქვენ ენდობით და მიშვებული გაქვთ ხელი. თანდათანობით ხელი მოძრაობას იწყებს, ხაზების დახატვას იწყებს ქალაღზე. მიეცით საკუთარ თავს ამის ნება! შემდეგ ვინმე, ან თქვენ თვითონ, კითხვას სვამთ. დაე, მან თავისუფლად ილივლივოს გონებაში, დაე, არ იყოს ძალიან დაჟინებული, არ აიძულოთ საკუთარ თავს პასუხი. დასვით კითხვა და დაელოდეთ. და უეცრად პასუხი იწერება.

ათი ადამიანიდან მინიმუმ სამს მაინც შეუძლია ავტომატური წერა. ადამიანების ოცდაათმა პროცენტმა არ იცის, რომ შეუძლია ამდენად მიმღები იყოს. და ეს შესაძლოა დიდ ძალად იქცეს თქვენს ცხოვრებაში.

არსებობს ამ მოვლენის სხვადასხვა ახსნა, მაგრამ მნიშვნელობა არ აქვს რა ხდება. აი, ამ ფენომენის ყველაზე ღრმა ახსნა, რომე-

ლიც სწორად მიმაჩნია. თქვენი უმაღლესი ცენტრი ქვედა ცენტრს ფლობს, თქვენი ცნობიერების უმაღლესი პიკი ქვედა არაცნობიერ გონებას ეუფლება. თქვენ ეკითხებით – და გაპასუხობთ თქვენივე საკუთარი შინაგანი არსება. მეტი არავინაა, მაგრამ შინაგანი არსება, რომელსაც არ იცნობთ, თქვენზე ბევრად სრულყოფილია.

თქვენი ყველაზე ღრმა არსება უმაღლესი დამაგვირგვინებელი ყვავილობის შესაძლებლობაა. თითქოს ყვავილს თესლი ეუფლება და გაპასუხობთ. თესლმა არ იცის, მაგრამ ყვავილი... თითქოს თქვენი პოტენციური შესაძლებლობა ეუფლება რეალობას და გაპასუხობთ; თითქოს თქვენი უმაღლესი შესაძლებლობა ეუფლება იმას, რაც ახლა ხართ, და გაპასუხობთ. ან მომავალი ეუფლება წარსულს, უცნობი ეუფლება ნაცნობს, უფორმო ეუფლება ფორმას... ეს ყველაფერი მეტაფორებია, მაგრამ ვფიქრობთ გაიგებთ მათ: თითქოს თქვენი ბრძნული სიბერის ასაკი თქვენს ბავშვობას ეუფლება და გაპასუხობთ.

იგივე ემართება ლატიჰანში მთელ სხეულს. ავტომატური ნერვის დროს თქვენ მხოლოდ ხელს აძლევთ ნებას, რომ თავისუფალი და ბუნებრივი იყოს. ლატიჰანში ამის ნებას მთელ სხეულს აძლევთ. ელოდებით, თანამშრომლობთ და უეცრად იმპულსს გრძნობთ. ხელი თავისით იწევა, თითქოს ვიღაც უჩინარი ძაფებით ექაჩება. ნება მიეცით ამ მოძრაობას, რომ მოხდეს! ფეხიც მოძრაობს, სხეულიც უერთდება, იწყება მცირე ცეკვა, ძალიან ქაოტური, ურიტმო, უმართავი, მაგრამ თანდათანობით, როცა უფრო ღრმად იძირებით მასში, იგი თავის საკუთარ ტემპს შეიძენს. ახლა ცეკვა უკვე აღარაა ქაოტური, იგი თანმიმდევრულობას მოიპოვებს, ნესრიგად იქცევა, მაგრამ არა თქვენ მიერ თავსმოხვეულად. ესაა უმაღლესი შესაძლებლობა, რომ თქვენს დაბალ სხეულს დაეუფლოთ და მისი მდებარეობა შეცვალოთ.

ლატიჰანი პირველ ნაბიჯს წარმოადგენს. ამის გაკეთების შედეგად, თანდათანობით ისე მშვენივრად იგრძნობთ თავს, რომ გეგონებათ თქვენსა და კოსმოსს შორის შეხვედრა ხდება. მაგრამ ეს მხოლოდ პირველი ნაბიჯია. აი, რატომ აკლია სუბუდას რაღაც.

პირველი ნაბიჯი თავისთავად მშვენიერია, მაგრამ ეს არაა ბოლო ნაბიჯი. მინდა, რომ განახორციელოთ იგი. გააკეთეთ მინიმუმ ოცდაათი წუთი – სამოცი, საერთოდ, შესანიშნავი იქნება – თანდათანობით ლატიჰანის ცეკვით ოცდაათიდან სამოც წუთამდე მიაღწევთ.

სამოცი წუთის განმავლობაში თქვენი სხეული იწმინდება – ყოველი ფორი, ყოველი უჯრედი, ეს საერთო განმეხმარება. თქვენ სრულიად ახლდებით, მთელი სიბინძურე იწვება. აი, რას ამბობს ტილოპა: *„მაჰამუდრაში ადამიანის ყველა ცოდვა იწვება“*. წარსული ცეცხლშია მოსროლილი. ეს ახალი დაბადებაა, აღორძინებაა. გრძნობთ, როგორ გადის თქვენში ენერგიის ნაკადი, შედის შიგნით და გამოდის გარეთ. ცეკვა არა მხოლოდ გარეთაა. მალე, როდესაც მასზე განეწყობით, შინაგან ცეკვას იგრძნობთ. ცეკვავს არა მხოლოდ თქვენი სხეული, თქვენ შიგნით ენერგია ცეკვავს, ისინი თანამშრომლობენ ერთმანეთთან. ჩნდება პულსაცია და თქვენ კოსმოსთან ერთ რიტმში გრძნობთ თავს, თქვენ უნივერსალური რიტმი იპოვეთ.

ეს ცეკვა ოცდაათიდან სამოც წუთამდე მოითხოვს: დაიწყეთ ოცდაათი წუთით და დაამთავრეთ სამოცით. სადღაც ამ შუალედში თქვენთვის შესაფერის დროს იპოვით. თუ გრძნობთ, რომ ორმოც წუთზე ხართ განწყობილი, ეს თქვენი დროა. თუ ოც წუთზე ხართ განწყობილი – სწორედ ამდენი დრო გჭირდებათ. თქვენი მედიტაცია ამ საზღვრებს უნდა გასცდეს: თუ ათ წუთზე ხართ განწყობილი, გააკეთეთ მაჰამუდრა ოცი წუთი. თუ მიგაჩნიათ, რომ მომზადებას თხუთმეტი წუთი დასჭირდება, გააკეთეთ ოცდაათი წუთი. გააორმაგეთ დრო. არ დანებდეთ არანაირ შემთხვევითობას, რათა მართლა ბოლომდე განიწმინდოთ. და დაასრულეთ ლოცვით.

როდესაც ბოლომდე განწმინდილი ხართ და გრძნობთ, რომ თქვენი სხეული განახლდა, ეს ნიშნავს, რომ თქვენ ენერგიის ნაკადის ზემოქმედების ქვეშ იყავით. სხეული მთლიანობას, დაუყოფლობას გრძნობს, მისი მატერიალურობა იკარგება, გრძნობთ, რომ იგი უფრო მეტად ჰგავს ენერგიას, მოძრაობას, პროცესს, და არა

ნივთიერებას – ახლა თქვენ მზად ხართ. ახლა მუხლებზე დადექით მინაზე.

მუხლებზე დგომა მშვენიერია – ასე იყრიან სუფიები მუხლებს და მუსულმანები მეჩეთში ლოცულობენ. მათსავით მოიყარეთ მუხლები, რადგანაც ეს საუკეთესო პოზაა ლატიჰანისთვის. შემდეგ თვალდახუჭულმა ასწიეთ ორივე ხელი ზეცისკენ და იგრძენით თავი ცარიელ ჭურჭლად, ცარიელ ბამბუკად. ცარიელი შიგნით, როგორც თიხის ქოთანს. თქვენი თავი ქოთნის ყელია, და მძლავრი ენერგიები ეშვებიან თქვენს თავზე, თითქოს ჩანჩქერის ქვეშ დგახართ. და თქვენ მართლა იდგებით მის ქვეშ... ლატიჰანის შემდეგ იგრძნობთ: ეს ჩანჩქერია და არა შხაპი. თუ მზად ხართ, იგი დიდი ძალით ეშვება თქვენზე და თქვენი სხეული კანკალს, თრთოლვას იწყებს, როგორც ფოთოლი ძლიერ ქარში; თუ ოდესმე ჩანჩქერის ქვეშ მდგარხართ, იცნობთ ამ შეგრძნებას. თუ არასოდეს, ნადით ჩანჩქერთან და დადექით მის ქვეშ, დააკვირდით თქვენს შეგრძნებებს. იგივეს იგრძნობთ ლატიჰანის შემდეგ. იგრძენით თავი ცარიელად, როცა შიგნით სიცარიელეა. ენერგია სრულიად აღგავსებთ.

ნება მიეცით მას, რომ ისე ღრმად შემოვიდეს თქვენში, რამდენადაც ეს შესაძლებელია, რათა მან თქვენი სხეულის, გონებისა და სულის ყველაზე შორეულ კუნჭულებს მიაღწიოს. და თუ გრძნობთ, რაც ხდება – თქვენი სხეული პირთამდე სავსეა და მთელი სხეული თრთის – დადექით მუხლებზე, დადეთ თავი მინაზე და საშუალება მიეცით ენერგიას, რომ მიწისკენ იდინოს. თუ გრძნობთ, რომ ენერგიისგან გადავსებული ხართ, მინაში ჩალვარეთ იგი. მიიღეთ ციდან და კვლავ მიწას დაუბრუნეთ, თქვენ მხოლოდ ცარიელი ბამბუკი ხართ, რომელიც მათ შორის ანუ ცასა და მიწას შორის იმყოფება.

გაიმეორეთ ეს შვიდჯერ. მიიღეთ ენერგია ციდან, გაუშვით იგი მინაში და აკოცეთ მიწას. გაატარეთ, ჩალვარეთ თქვენი გავლით ენერგია – და იყავით სრულიად ცარიელი. ბოლომდე ჩალვარეთ ენერგია. აკეთეთ ისე, როგორც მანამდე, როდესაც ენერგიით ივსებოდით – იყავით სრულიად ცარიელი. შემდეგ ასწიეთ ხელები, კვლავ აღივსეთ ენერგიით, კვლავ გაატარეთ იგი საკუთარ თავ-

ში. გააკეთეთ ეს შვიდჯერ, რადგანაც ყოველ ჯერზე იგი სხეულის ერთ ჩაკრაში აღწევს. ყოველ ჯერზე იგი უფრო ღრმად შემოდის თქვენში. თუ ამ ვარჯიშს შვიდზე ნაკლებჯერ გააკეთებთ, მის შემდეგ მოუსვენრობა შეგიპყრობთ, რადგანაც ენერგია სადღაც შუაში ჩერდება.

არა, მან თქვენი სხეულის შვიდივე ჩაკრაში შემოაღწია, ამიტომ შიგნიდან აბსოლუტურად ცარიელდებით, როგორც დერეფანი. ენერგია ციდან ეშვება და მიწაში მიდის, თქვენ დამინებას განიცდით, ენერგიას მიწას გადასცემთ, სწორედ ისევე, როგორც ელექტროობას ატარებთ. ელექტროენერგიის მისაღებად აუცილებელია, რომ კაბელი მიწას შევახოთ. ენერგია ციდან მოდის და მიწაში მიდის, თქვენ დამინებული ხდებით: თქვენ მხოლოდ ჭურჭელი ხართ, ცარიელი ბამბუკი ენერგიის გავლისთვის. შვიდჯერ. შეგიძლიათ მეტჯერაც, მაგრამ არა ნაკლებჯერ. და ეს დასრულებული მაჰამუდრა იქნება.

თუ ყოველდღე ასე გააკეთებთ სამი თვის განმავლობაში, ერთხელაც იგრძნობთ, რომ აღარ ხართ. თქვენ არ ხართ, თქვენ მხოლოდ სამყაროს მფეთქავი ენერგია ხართ. შემსრულებელი აღარაა, ეგო ბოლომდე დაკარგულია. არსებობს სამყარო, არსებობთ თქვენ – ტალღა, რომელიც ოკეანესთან ერთად სუნთქავს: ეს მაჰამუდრაა. ეს დამაგვირგვინებელი ორგაზმია, ცნობიერების ყველაზე ნეტარი მდგომარეობა.

ეს სექსს ჰგავს, მაგრამ მილიონჯერ უფრო ძლიერია. იგივე მოვლენაა, გამრავლებული მილიონზე, რადგანაც ახლა უკვე მთელ სამყაროსთან გაქვთ სექსი. სწორედ ამიტომაც ცნობილი ტანტრა, როგორც სექსის იოგა, სიყვარულის გზა.

მაჰამუდრაში ადამიანის ყველა ცოდვა იწვება, მაჰამუდრაში იგი თავის უფლდება ამ სამყაროს ციხისგან. ეს დჰარმის უმაღლესი შექურაა. მათ, ვისაც ამის არ სჯერათ, ბრწყინებელი არიან, ტანჯვასა და სევდაში სამუდამოდ ჩაძირულნი.

ტილოპა სრულიად გულწრფელია. იგი ამბობს: *მათ, ვისაც ამის არ სჯერა, ბრიყვები არიან...*

რატომ უნდა ეუნოდოთ მათ „ბრიყვები“? იგი არ უნოდებს მათ „ცოდვილებს“, „ურწმუნოებს“. იგი მათ „ბრიყვებს“ უნოდებს, იმიტომ, რომ მაჰამუდრასი არ სჯერათ და ეს ადამიანები ცხოვრების ნაბოძებ უმალლეს ბედნიერებას კარგავენ. ისინი, უბრალოდ, ბრიყვები არიან! ეს არ მოხდება, თუ თქვენ არ გჯერათ. მაჰამუდრა ვერ მოხდება, თუკი იმდენად არ ენდობით, რომ ბოლომდე დანებდეთ, კაპიტულაცია განაცხადოთ. ბედნიერების და ნეტარების ნაშები მხოლოდ მაშინ დგება, როდესაც ნებდებით, სიკვდილიც კი მშვენიერი ხდება, თუკი შეგიძლიათ, რომ დანებდეთ მას, რაღა უნდა ვთქვათ სიცოცხლეზე? თუ თქვენ დანებდებით, ცხოვრება უდიდესი ბედნიერება გახდება, ეს კურთხევაა. და ამ ბედნიერებას კარგავთ იმიტომ, რომ არ ენდობით.

თუ გსურთ, რომ ისწავლოთ რამე, ისწავლეთ ნდობა. მეტი არაფერია საჭირო. თუ უბედური ხართ, სხვა ვერაფერი დაგეხმარებათ – ისწავლეთ მინდობა. თუ ცხოვრების აზრს ვერ ხედავთ, ვერაფერი დაგეხმარებათ – ისწავლეთ მინდობა. ნდობა აზრს იძლევა, რადგანაც სწორედ მისი წყალობით გიჩნდებათ უნარი – საშუალება მისცეთ მთელ არსებობას, რომ დაეშვას თქვენზე.

მათ, ვისაც ამის არ სჯერათ, ბრიყვები არიან, ტანჯვასა და სევდაში სამუდამოდ ჩაძირულნი. განთავისუფლებისკენ სწრაფვაში გურუს უნდა დაეყრდნოთ. როდესაც თქვენი გონება მის კურთხევას იღებს, განთავისუფლება ახლოსაა.

რატომ უნდა გვექონდეს გურუს რწმენა? რატომ უნდა გვექონდეს ოსტატის რწმენა? იმიტომ, რომ შეუცნობელი ძალიან შორსაა თქვენგან. ეს უბრალოდ ოცნებაა, მეტის იმედია, სურვილის ასრულების იმედია.

თქვენ მისმენთ, მე შემიძლია ვილაპარაკო ბედნიერებაზე, მაგრამ ეს მხოლოდ სიტყვებია. თქვენ შეგიძლიათ გსურდეთ ეს, მაგ-

რამ არ იცით, რა არის, არ იცით, როგორი გემო აქვს. იგი ძალიან, ძალიან შორსაა თქვენგან. თქვენ ღრმა სილატაკეში იმყოფებით. თქვენს მწუხარებასა და ტკივილში შეგიძლიათ იოცნებით, იმედი გქონდეთ, ისურვოთ ნეტარება, მაგრამ ეს ვერ დაგეხმარებათ — მისი რეალური გემოა საჭირო. ვინ მოგცემთ ამას? მხოლოდ ის, ვინც თავად გასინჯა: მას შეუძლია გახდეს გამტარი. მას შეუძლია იმოქმედოს, როგორც კატალიზატორმა. იგი არაფერს გააკეთებს, მხოლოდ ახლოს იქნება, მაგრამ იგი თქვენკენ უცნობ ნაკადებს ასხივებს. იგი ფანჯარას ჰგავს. თქვენი კარი დაკეტილია, და დაგვიწყდათ, როგორ იღება, მისი ფანჯრები კი არ იკეტება. მისი ფანჯრებიდან შეგიძლიათ ცას შეხედოთ, მისი მეშვეობით შეგიძლიათ ცას უმზიროთ.

ოსტატი, გურუ, სხვა არაფერია, თუ არა ფანჯარა. უნდა გაიაროთ მისი გავლით, უნდა დააგემოვნოთ ბედნიერება — მაშინ თქვენც შეძლებთ თქვენი ფანჯრების გაღებას, სხვა შემთხვევაში ყველაფერი ისევ სიტყვებად დარჩება. თქვენ შეგიძლიათ იკითხოთ ტილოპა, მაგრამ თუ თავად ტილოპას არ იპოვით, არაფერი დაგეხმარებათ. თქვენმა გონებამ შესაძლოა ილაპარაკოს: „შეიძლება ეს ადამიანი გიყვია, ჰალუცინაციები აქვს, მეოცნებე, ფილოსოფოსი და პოეტი“. მაგრამ როგორ მოხდება ეს? როგორ შეგიძლიათ ბედნიერი იყოთ? თქვენ მხოლოდ ტკივილს და ტანჯვას იცნობთ, მხოლოდ ჯოჯოხეთს იცნობთ. თქვენ არ შეგიძლიათ დაიჯეროთ ელექსირის, ჯერ კიდევ არ იცით მისი გემო, როგორ შეგიძლიათ ენდოთ მას?

ოსტატი სხვა არაფერია, გარდა ბედნიერების პერსონიფიცირებული გამოვლინებისა. იგი არის მასში, ვიბრირებს. თუ მიენდობით, ვიბრაციები თქვენამდეც მოაღწევს. ოსტატი არაა მასწავლებელი, ის არ გასწავლით. ოსტატს არ აინტერესებს დოქტრინები და პრინციპები, იგი თანმყოფია. თუ მიენდობით, ხელმისაწვდომი გახდება თქვენთვის. ოსტატი — ეს ხელმისაწვდომობაა. მისი ნყალობით ღვთაებრივის პირველი შეგრძნება გაგიჩნდებათ. მაშინ შეგიძლიათ დამოუკიდებლად იაროთ.

განთავისუფლებისკენ სწრაფვაში გურუს... ოსტატს უნდა დაეყრდნოთ. როდესაც თქვენი გონება მის კურთხევას იღებს, განთავისუფლება ახლოსაა.

ოსტატს არ შეუძლია მოგცეთ განთავისუფლება, მაგრამ შეუძლია მის უკიდურეს ზღვართან მიგიყვანოთ. იგი ვერ მოგცემთ განთავისუფლებას, ამას თავად უნდა მიაღწიოთ, რადგანაც სხვის მიერ მოცემული საგანი შეიძლება სხვამვე წაგართვათ. თქვენი მხოლოდ ისაა, რაც თქვენ გეკუთვნით. ოსტატს არაფრის მოცემა არ შეუძლია, მას მხოლოდ კურთხევა შეუძლია, მაგრამ მისი კურთხევა სასიცოცხლოდ მნიშვნელოვანია. მისი მეშვეობით შეგიძლიათ საკუთარ მომავალს უმზიროთ. მისი წყალობით შეგიძლიათ საკუთარი ბედი გაიგოთ. მისი წყალობით ყველაზე შორეულ მწვერვალებს უახლოვდებით. მისი წყალობით ზრდას იწყებთ, აღმოცენდებით, როგორც თესლი, ცისკენ მიიწევთ. ამ კურთხევას შეუძლია თქვენი თესლი მორწყას.

აღმოსავლეთში ოსტატის კურთხევა ძალიან მნიშვნელოვანია. დასავლეთი დღემდე სრულ უმეცრებაშია ამ მოვლენასთან მიმართებაში. დასავლეთმა მასწავლებლები იცის და არა ოსტატები. მასწავლებლები ისინი არიან, ვინც ჭეშმარიტებას გასწავლით. ოსტატი – ისაა, ვინც მისი გასინჯვის საშუალებას გაძლევთ. მასწავლებელი შეიძლება იყოს ის, ვინც არ იცნობს საკუთარ თავს, მას შეუძლია სხვა მასწავლებლებისგან ისწავლოს. ეძებთ ოსტატი! მასწავლებელი ბევრია, ოსტატი – ცოტა.

მაგრამ როგორ მოძებნით ოსტატს? უბრალოდ, იმოქმედეთ. ყოველთვის, როცა ყურს მოჰკრავთ, რომ ვილაც გასხივოსნდა, წადით იქ და იყავით მზადყოფნის მდგომარეობაში. ნუ იქნებით მეტისმეტად მოაზროვნე, იყავით უფრო მეტად მოსიყვარულე, რადგანაც ოსტატის აღმოჩენა გრძნობების მეშვეობით შეიძლება. მასწავლებლის პოვნა აზროვნების მეშვეობით შეიძლება. მოუსმინეთ მასწავლებელს, მის ლოგიკურ მონოდებას, მის არგუმენტებს. შეჭამეთ ოსტატი, დალიეთ ოსტატი. პასიური მოსმენა ვერ დაგეხ-

მარბათ, რადგანაც იგი ცოცხალია, მასში ენერგიაა. მხოლოდ მისი შეჭმით და დაღვით შეძლებთ ყოფიერების სხვა ხარისხის გაგებას.

იმისთვის, რომ ოსტატი იპოვოთ, დიდი მიმღებლობაა საჭირო, დიდი ქალური მიმღებლობა. თუ მზად ხართ და იპოვეთ ოსტატი, რაღაც გაიტყაცუნებს. არაფერი აკეთოთ – უბრალოდ, იქ იყავით. ეს ისეთი სასიცოცხლო ენერგიის გამოვლინებაა, რომ თუკი მზად ხართ, მაშინვე გამოჭერილი იქნებით – უბრალოდ, რაღაც გაიტყაცუნებს. ეს სიყვარულის ფენომენია. თქვენ ვერავის დაუმტკიცებთ: „მე ოსტატი ვიპოვე“. და არც არსებობს არანაირი მტკიცებულება... ნუ ეცდებით ამის გაკეთებას, რადგანაც ნებისმიერს შეუძლია სანაღმდეგოს დამტკიცება. თქვენ იპოვეთ იგი, და იცით ეს. თქვენ იგემეთ, და იცით ეს. ეს გულის ცოდნაა, შეგრძნებების ცოდნა.

ტილოპა ამბობს:

განთავისუფლებისკენ სწრაფვაში გურუს უნდა დაეყრდნოთ. როდესაც თქვენი გონება მის კურთხევას იღებს, განთავისუფლებათა ახლოსაა.

თავად სიტყვა გურუა მნიშვნელოვანი. სიტყვა „ოსტატი“ არ ატარებს ასეთ მნიშვნელობას. ოსტატი ისაა, ვინც ხანგრძლივი მომზადება გაიარა, ისწავლა, ნამდვილი ოსტატი გახდა. გურუ – სრულიად სხვა ცნებაა.

სიტყვა „გურუ“ ნიშნავს „რაღაცით უმაღლეს დონეზე გამდიდრებულს“. ესაა ტენით გაუღენთილი ღრუბელი, რომელიც თქვენს წყურვილს ელოდება – რათა გადმოიღვაროს თქვენზე. ესაა სურნელოვანი ყვავილი, რომელიც ელოდება, როდის მიიტანთ სახეს და როდის შემოაღწევს მისი სურნელი თქვენში. სიტყვა „გურუ“ ნიშნავს „სავესეს, ძალიან სავესეს“, ენერგიით და შეუცნობელით აღსავესეს, ღვთაებრივით აღსავესეს, მძიმეს, როგორც ორსული ქალი.

ოსტატი – ესაა ადამიანი, რომელიც ღმერთითაა ორსული. სწორედ ამიტომ ეუნოდებთ აღმოსავლეთში გურუს „თავად ღმერთს“.

დასავლეთს არ შეუძლია ამის გაგება, რადგანაც დასავლეთელი ადამიანების აზრით, „ღმერთი“ ნიშნავს „სამყაროს შემოქმედს“. ჩვენ დიდად არ ვლელავთ შემოქმედზე. ჩვენ გურუს ვუნოდებთ „ღმერთს“. რატომ? იმიტომ, რომ იგი ღვთაებრივითაა ორსულად, ღვთაებრივითაა აღსავსე, იგი მზადაა გადმოიღვაროს, მხოლოდ თქვენი წყურვილია საჭირო, მწყურვალე მინა.

სინამდვილეში მას არაფერი აუთვისებია, არ გაუვლია მომზადება, არ უვარჯიშია. ოსტატად გახდომა – ეს არაა ხელოვნება. იგი მთელი სისავსით განიცდის თავის ცხოვრებას, არა როგორც სასწავლო დისციპლინას, არამედ ბუნებრივად და თავისუფლად. იგი არ აიძულებდა საკუთარ თავს. იგი ქართან ერთად მოძრაობდა, საშუალებას აძლევდა ბუნებას, რომ თავისი საკუთარი გზით ევლო. და მილიონჯერ განცდილი ტკივილისა და ტანჯვის, ნეტარებისა და ბედნიერების შემდეგ იგი მნიფე გახდა, მომნიფდა. გურუ – ესაა მნიფე ნაყოფი, რომელიც ჩამოვარდნას ელოდება, აღსავსე, ორსული. თუ მზად ხართ მისაღებად, იგი მზადაა, რომ თქვენზე დაეცეს.

გურუ – ეს ბოლომდე აღმოსავლური მოვლენაა. დასავლეთი ჯერ კიდევ ვერ აცნობიერებს ამას. დასავლეთში ამის შეგრძნება რთულია. რატომ უნდა სცენ თავყვანი გურუს? რატომ უნდა დაადონ თავი მის ტერფებს? ეს დამამცირებლად გამოიყურება! მაგრამ თუ მიღება გინდათ, მოგინევთ, რომ ქედი მოიხაროთ. იგი მეტისმეტად აღსავსეა, მას შეუძლია გადმოიღვაროს, თქვენ მოგინევთ ქედის მოხრა, სხვაგვარად ვერ მიიღებთ.

როდესაც მოსწავლე სრული ნდობით ემთხვევა თავისი ოსტატის ტერფებს, რაღაც ხდება, რაღაც თვალისთვის უხილავი. ენერგია ოსტატიდან გამოდის და მოსწავლეში შედის. რაღაც თვალისთვის უჩინარი ხდება. მაგრამ თუ თქვენ გაცნობიერებული გახდით, დაინახავთ ამას: ოსტატის აურა, მისი ცისარტყელა, თავად გადაიღვრება მოსწავლეში. თქვენ მართლაც დაინახავთ ამას.

ოსტატი ღვთაებრივი ენერგიითაა აღსავსე. იგი უსაზღვრო ენერგიითაა სავსე, რომელიც შეუძლია მოსწავლეთა უსასრულო

რაოდენობაზე გადმოლევაროს. მას შეუძლია მარტომ იმუშაოს მილიონობით მოსწავლესთან. იგი არასოდეს ამოინურება, რადგანაც ახლა მთელთანაა დაკავშირებული, მან ყველაფრის წყარო იპოვა. ოსტატის წყალობით თქვენც შეგიძლიათ გადახტეთ ამ უძირო უფსკრულში.

კაპიტულირება ყოფიერებასთან მიმართებაში რთულია, რადგანაც თქვენ არ იცით, სად არის ყოფიერება. მას არასოდეს არავისთვის დაუტოვებია თავისი მისამართი. მაგრამ შესაძლებელია ვიპოვოთ გურუ. თუ მკითხავთ, რას ნიშნავს გურუ, გეტყვით: გურუ – ესაა ყოფიერების მისამართი.

როდესაც თქვენი გონება მის კურთხევას იღებს, განთავისუფლება ახლოსაა.

მაშინ შეგიძლიათ დარწმუნებული იყოთ, რომ მიღებული ხართ. თუ შეგიძლიათ იგრძნოთ ოსტატის კურთხევა, რომელიც ნაკადად იღვრება თქვენზე და რომელიც ყვავილებს ჰგავს, მაშინ შეგიძლიათ დარწმუნებული იყოთ, რომ განთავისუფლება ახლოსაა.

ერთხელ...

ბუდას ერთ-ერთი მოსწავლე, სარიპუტა, მასწავლებლის ფერხთით დაიხარა. სარიპუტამ უეცრად შეიგრძნო ენერგია, რომელიც ბუდასგან იღვრებოდა. მოსწავლემ გონების უეცარი ტრანსფორმაცია იგრძნო, თითქოს დაიშალა და ხელახლა შეიქმნა. დაიყვირა:

– არა! მოიცადე ცოტა ხანს!

ბუდას მოსწავლეებს ვერ გაეგოთ, რა მოხდა. ის კი ემუდარებოდა:

– მოიცადე ცოტა, ასე მალე არა!

ბუდას გაუკვირდა:

– კი მაგრამ, რატომ?

სარიპუტამ უთხრა:

– მაშინ ეს ფეხები დაკარგული იქნება ჩემთვის, ცოტა მოიცადე. განთავისუფლება ახლოსაა, მაგრამ მინდა, რომ შენთან კიდევ ვიყო

ცოტა ხანს. არ გამაგდო ასე მალე – რადგანაც კურთხევის მიღების შემდეგ, როცა განთავისუფლება უკვე ახლოსაა, უკანასკნელი, რაც მოსწავლემ უნდა გააკეთოს, – უნდა დაემშვიდობოს ოსტატს. სარიპუტამ კი სთხოვა: „მოიცადე!“ სარიპუტა მოგვიანებით გასხივოსნდა.

ბუდამ უთხრა:

– ახლა წადი. მე საკმარისად დიდხანს გელოდი. ახლა წადი და გაავრცელე ის, რაც მოგეცი. წადი, და სხვებსაც მიეცი ეს.

სარიპუტას წასვლა მოუწია. ქვითინებდა და ცრემლებს ღვრიდა. ვილაცამ ჰკითხა:

– შენ გასხივოსნებული გახდი. რატომ ტირი და მოთქვამ?

მან უპასუხა:

– დიახ, მე გავსხივოსნდი, მაგრამ შემოძლია გადავადგო გასხივოსნების ნეტარება, თუკი ბუდას ტერფების გვერდით შემეძლება ცხოვრება.

სადაც არ უნდა ეცხოვრა ღრმად მადლიერ სარიპუტას, იგი ყოველ დილით აკეთებდა თაყვანისცემას იმ მიმართულებით, სადაც მისი აზრით ბუდა იმყოფებოდა. და ადამიანები კვლავ და კვლავ ეკითხებოდნენ:

– რატომ აკეთებ ამას? ვის ეთაყვანები?

იგი პასუხობდა:

– ახლა ბუდა სამხრეთისკენ მიდის.

როდესაც სარიპუტას უკანასკნელი დღეები დადგა, მან იკითხა:

– მითხარით, სად არის ახლა ბუდა? მინდა, რომ იმ მიმართულებით ვცე თაყვანი და ისე მოვეკუდე.

და გარდაიცვალა იმ მიმართულებით ქედმოხრილი, საითაც ბუდა იმყოფებოდა.

როცა ენერგიას ლებულობ, როცა ოსტატისგან უკანასკნელი კურთხევა მოდის და განთავისუფლება ახლოსაა, – უნდა დაემშვიდობო.

ძენის სწავლების თანახმად, როდესაც მოსწავლე ოსტატთან მიდის, თან თავისი ჭილოფი მიაქვს. იგი ოსტატის წინ შლის მას,

ჯდება, უსმენს ოსტატს... იგი ყოველდღე მიდის და აკეთებს იმას, რასაც ოსტატი ეუბნება, ტოვებს ჭილოფს, და ასე მეორდება ყოველდღე რამდენიმე წელიწადი. შემდეგ დგება დღე, როდესაც საბოლოო კურთხევას იღებს, ახვევს თავის ჭილოფს, იღებს მას, ქედს იხრის და ტოვებს ოსტატს. ამაში სიმბოლური აზრი დევს. ყოველ ჯერზე, როდესაც მოსწავლე კვლავ ახვევს თავის ჭილოფს, სხეებმა იციან, რომ მან კურთხევა მიიღო. ახლა ეს უკანასკნელი დამშვიდობებაა.

ამ სამყაროში არაფერს აქვს აზრი, და ეს ყველაფერი მხოლოდ სევდის თესლებს წარმოადგენს.

მცირე სწავლებებს მოქმედებამდე მიეყავართ. ადამიანი მხოლოდ დიდ სწავლებებს უნდა მიჰყევოდეს.

ტანტრა უდიდესი სწავლებაა. მცირე სწავლებები გეუბნებიან, რა აკეთოთ, რა არ აკეთოთ. ისინი ათ მცნებას გაძლევენ: აკეთე ის, არ აკეთო ეს – მცირე სწავლებები! დიდი სწავლება არანაირ მცნებას არ გაძლევთ. მას არ აინტერესებს, რას აკეთებთ, მას აინტერესებს, თუ რას წარმოადგენთ. თქვენი არსება, თქვენი ცენტრი, თქვენი ცნობიერება, ანუ მას მხოლოდ არსებითი საგნები აინტერესებს.

ტილოპა ამბობს:

ამ სამყაროში არაფერს აქვს აზრი, და ეს ყველაფერი მხოლოდ სევდის თესლს წარმოადგენს.

მცირე სწავლებებს მოქმედებამდე მიეყავართ. ადამიანი მხოლოდ დიდ სწავლებებს უნდა მიჰყევოდეს.

ამ სამყაროში ყველაფერი სევდის თესლს წარმოადგენს. მაგრამ როდესაც ადამიანი გასხივოსნებული ხდება, სამყაროში სინათლის სხივი აღწევს. ამ სამყაროში ყველაფერი სევდის თესლია, მაგრამ სინათლის სხივი ზემოდან მოდის, ყოველ ჯერზე, როდესაც

საც ადამიანი გასხივოსნებული ხდება. გაჰყევით ამ სხივს, და თქვენ შეძლებთ, რომ თავად სხივის წყაროს – მზეს – მიაღწიოთ.

„და გახსოვდეთ, – ამბობს ტილოპა. – ნუ გახდებით მცირე სწავლეების მსხვერპლი“. ისინი ბევრია. ადამიანები მოდიან და მეკითხებიან: „ჩვენ ვეგეტარიანელები ვართ, მიგვიყვანს ეს გასხივოსნებამდე?“ ეს ძალიან პატარა სწავლებაა. ისინი მეკითხებიან: „ჩვენ არ ვჭამთ ლამით, მიგვიყვანს ეს გასხივოსნებამდე?“ – ძალიან პატარა სწავლებაა. ისინი ამბობენ: „ჩვენ გვეჯერა უბინოების აღთქმის“ – ესეც პატარა სწავლებაა. ისინი ბევრს აკეთებენ, მაგრამ ერთადერთი, რასაც ვერასოდეს ეხებიან, – მათი ყოფიერებაა. ისინი მართავენ თავიანთ თვისებებს, ცდილობენ, რომ უფრო და უფრო ბრძენები გახდნენ, მაგრამ ეს ყველაფერი სამკაულად რჩება. სწავლება გარედან – სამკაულია. იგი შიგნიდან უნდა მოვიდეს და ცენტრიდან პერიფერიისკენ გავრცელდეს. არ უნდა ვაიძულოთ პერიფერიიდან ცენტრამდე იმოძრაოს.

აი, დიდი სწავლება: თქვენ უკვე ხართ ის, ვინც გინდათ რომ იყოთ – განახორციელეთ ეს. თქვენ უკვე წარმოადგენთ მიზანს – იცოდეთ ეს. სწორედ ამ ნუთებშია შესაძლებელი თქვენი ბედის განხორციელება. რაღას ელოდებით? არ დაიჯეროთ თანმიმდევრული მოქმედებების, გააკეთეთ ნახტომი – იყავით მამაცი. მხოლოდ მამაცს შეუძლია გაჰყვეს ტანტრას დიდ სწავლებას.

თუ გეშინიათ, თუ სიკვდილის, საკუთარი თავის დაკარგვის, დანებების გეშინიათ, პატარა სწავლებების მსხვერპლი გახდებით, რადგანაც შეგიძლიათ მართოთ ისინი. თქვენ შეგიძლიათ მათი კონტროლი ისე, რომ არ ჭამოთ, არ შთანთქმოთ ისინი. დიდი სწავლება იმაში მდგომარეობს, რომ დანებდეთ საკუთარ კონტროლს და ნება მისცეთ მთელს, წაგიყვანოთ იქ, სადაც მას სურს. ნუ იცურებთ დინების სანინალმდეგოდ. დარჩით მდინარეში, გახდით მდინარე, მდინარე უკვე ზღვისკენ მიდის. ეს დიადი სწავლებაა.

დღესათვის საკმარისია.

გაუკვალავი გზა

სიმღერა გრძელდება:

იმისთვის, რომ ტრანსცენდენტური გახდეთ, ორმაგობის ზღვარს მიღმა გახვიდეთ, საჭიროა სამეფო თვალთახედვა. იმისთვის, რომ ყურადღების გაფანტულობა გადალახოთ, საჭიროა სამეფო პრაქტიკა. არაპრაქტიკის გზა – ეს ყველა ბუდას გზაა. ის, ვინც ამ გზაზე დგას, ბუდას მდგომარეობას აღწევს.

ეს სამყარო სწრაფად წარმავალია, ისევე როგორც მოჩვენებები და სიზმრები, იგი არარეალურია. უარი თქვით მასზე და დატოვეთ თქვენი ოჯახი; გადაჭერით ავბორცობისა და სიძულვილის ძაფები და იმედიტურეთ ტყეში და მთებში.

თუ ძალისხმევის გარეშე თავისუფალი დარჩებით, თუ ბუნებრივ მდგომარეობაში დარჩებით, მალე მაჰამუდრას მიაღწევთ და მიუწოდოშელამდე მიხვალთ.

არსებობს ორი გზა. ერთ-ერთი მეომრის გზაა, მეორე – მეფის. პირველი – იოგაა, მეორე – ტანტრა. თავიდან მოგიწევთ გააცნობიეროთ, რაში მდგომარეობს ჯარისკაცის, მეომრის გზის არსი – მხოლოდ ამის შემდეგ მიხვდებით, რას გულისხმობდა ტილოპა სამეფო გზაში.

ჯარისკაცმა ყოველი გოჯი მინისა უნდა დაიცვას, აგრესიული და სასტიკი უნდა იყოს, მისი მიზანია – დაიპყროს ან გაანადგუროს მოწინააღმდეგე.

იოგა ცდილობს კონფლიქტი წარმოქმნას თქვენში. იგი მკაფიო განსხვავებებს იძლევა – რა არის სწორი და რა – არასწორი, რა არის კარგი და რა – ცუდი, რა ეკუთვნის ღმერთს და რა – ეშმაკს.

და თითქმის ყველა რელიგია ტანტრას გარდა, იოგას გზით მიდის. ისინი ყოფენ რეალობას და შინაგან კონფლიქტს ქმნიან – ისინი კონფლიქტის მეშვეობით მოქმედებენ.

მაგალითად, თქვენში სიძულვილია: მეომრის გზა იქითკენ მიემართება, რომ გაანადგუროს ეს სიძულვილი. თქვენში რისხვა, სიხარბე, სექსი და კიდევ მილიონი რამეა. მეომრის გზა იქითკენ მიემართება, რომ გაანადგუროს ყველაფერი ნეგატიური და განავითაროს ყველაფერი, რაც პოზიტიური და სწორია. სიძულვილი უნდა განადგურდეს, სიყვარული კი – განვითარდეს. რისხვა უნდა განადგურდეს, თანაგრძნობა კი – განვითარდეს. სექსმა ადგილი უნდა დაუთმოს ბრაჰმაცარიას, უბინოების ალექმას.

იოგა მაშინვე გყოფთ მახვილით ორ ნაწილად: სწორი – არასწორი, სიკეთე – ბოროტება, და სიკეთემ უნდა გაიმარჯვოს ბოროტებაზე. რას გააკეთებთ? თქვენში რისხვაა – რას მოუხერხებთ მას? რას გთავაზობთ იოგა? თანაგრძნობის ჩვევის შექმნას – საპირისპიროს შექმნას, ჩვევის ავტომატიზმამდე მიყვანას, რათა იმოქმედოთ, როგორც რობოტმა. ამიტომ იოგას *მეომრის გზა* ეწოდება.

სამყაროს ნებისმიერ წერტილში, მთელი ისტორიის მანძილზე, ჯარისკაცი რობოტულ ცხოვრებას სწავლობდა, მან ჩვევები უნდა შექმნას. ჩვევები ცნობიერების მონაწილეობის გარეშე მოქმედებენ. მათ არ სჭირდებათ გაცნობიერებულობა, მათ შეუძლიათ თქვენ გარეშე გააკეთონ საქმე. თუ თქვენ ჩვევები გაქვთ, ისინი კი ყველას აქვს, დააკვირდით მათ და დაინახავთ ამას. ადამიანი ჯიბიდან სიგარეტის კოლოფს იღებს, დააკვირდით მას, იგი შესაძლოა საერთოდ არ აცნობიერებს, რას აკეთებს. რობოტივით მიაქვს ხელი ჯიბისკენ. თუ შინაგანი მღელვარება აქვს, მისი ხელი მაშინვე ჯიბისკენ მიდის და სიგარეტს იღებს, და იგი მონევას იწყებს. შეუძლია გადაადგოს სიგარეტის დარჩენილი ნაწილი, შეუძლია მდგომარეობა შეიცვალოს, სხვადასხვა უესტები აკეთოს, მაგრამ, საერთოდ, ვერ გააცნობიეროს ეს ყველაფერი.

ჩვენ ჯარისკაცს რობოტულ არსებობას ვასწავლით. ჯარისკაცმა უნდა მოკლას, იგი არ უნდა იყოს გაცნობიერებული. რო-

დესაც მარჯვნივ შებრუნებას უბრძანებენ, მარჯვნივ უნდა შებრუნდეს. მან არ უნდა იფიქროს, შებრუნდეს თუ არა, რადგანაც წინააღმდეგ შემთხვევაში ბრძანება შეუსრულებელი დარჩება და ომები ველარ გაგრძელდება. ჯარისკაცისგან არ მოითხოვება აზროვნება, ისევე როგორც გაცნობიერება. იგი იმ დონეზე უნდა იყოს გაცნობიერებული, რომ ბრძანება ესმოდეს, სულ ესაა. გაცნობიერებულობის მინიმუმი: გაიცემა ბრძანება – და ჯარისკაცი მაშინვე, როგორც მექანიზმი, ასრულებს მას... იგი არ ბრუნდება, მან ჩვევა გამოიმუშავა. ეს ზუსტად იგივეა, შუქი რომ ჩაერთოთ და გამოერთოთ: შუქი არ ფიქრობს იმაზე, ჩართულია თუ გამორთული. ხელს ვაჭერთ ღილაკს – და შუქი ირთვება. თქვენ ამბობთ: შარცხნისაკენ!", ღილაკს ხელი ეჭირება და ადამიანი მარცხნივ ტრიალდება.

უილიამ ჯეიმსი ჰყვებოდა, რომ ერთხელ კაფეში იჯდა და გვერდით ჩაუარა კვერცხით სავსე ვედროთი ხელში მოხუცმა ჯარისკაცმა, რომელიც თითქმის ოცი წლის წინ წამოვიდა სამხედრო სამსახურიდან. უეცრად უილიამ ჯეიმსმა გახუმრება სცადა. მან ხმამაღლა დაიყვირა: „სდექ!“, და სანყალი მოხუცი მორჩილად გაიქიმა. ხელებიდან ვედრო გაუვარდა და კვერცხები გაუტყდა.

ჯარისკაცი ძალიან გაბრაზდა, ჯეიმსთან მივარდა და დაიყვირა: – რა ხუმრობაა ეს?!

მაგრამ უილიამ ჯეიმსმა მხრები აიჩეჩა:

– თქვენ არ გჭირდებოდათ იმის შესრულება, რაც გითხარიო. ყველას აქვს უფლება, რომ იყვიროს: „სდექ!“ თქვენ არავინ გაიძულებთ, რომ ბრძანებას დაემორჩილოთ. ვინ გითხრათ, რომ უნდა შეასრულოთ იგი? თქვენს გზაზე უნდა წასულიყავით.

მან ამოიოხრა:

– ეს შეუძლებელია, ეს ავტომატურად ხდება. რა თქმა უნდა, ოცი წელი გავიდა მას შემდეგ, რაც არმიაში აღარ ვარ, მაგრამ ეს ღრმად გამჯდარი ჩვევაა.

სწავლების მრავალი წელი, და პირობითი რეფლექსი შექმნილია. ეს კარგი გამოთქმაა – პირობითი რეფლექსი, იგი პავლოვმა მოიგონა, რუსმა ფსიქოლოგმა. იგი იმაზე საუბრობდა, რომ თქვენ რეფლექტორულად რეაგირებთ: როდესაც ვინმე თვალში რაღაცას გესვრით, თქვენ არ ფიქრობთ, დახუჭოთ თუ არა თვალი, იგი თავისით იხუჭება. თუ ბუზი ჩაგიფრენთ სახესთან, თქვენ თვალს ხუჭავთ, ამას ფიქრი არ სჭირდება, ეს პირობითი რეფლექსია. ვერაფერს იზამ, ეს თქვენს ხასიათშია, სისხლშია, ძვლებშია.

ჯარისკაცი განვრთნილია, რომ რობოტიკით მოიქცეს. მან პირობითი რეფლექსებით უნდა იცხოვროს. იგივე ხდება იოგას მემკვიდრებთან. თქვენ ბრაზდებით, იოგა ამბობს: „ნუ გაბრაზდები, ჯობია საპირისპირო განავითარო: თანაგრძნობა“. თანდათანობით თქვენი ენერგია თანაგრძნობის ჩვევად გარდაიქმნება. თუ დიდი ხნის განმავლობაში შეუპოვრად გამოიმუშავებთ ჩვევას, რისხვა მთლიანად გაქრება, თქვენ თანაგრძნობას იგრძნობთ. მაგრამ მკედარი იქნებით და არა ცოცხალი. რობოტი იქნებით და არა ადამიანი. თანაგრძნობა გექნებათ არა იმის გამო, რომ იგი თქვენშია, არამედ განვითარებული და დამუშავებული ჩვევის შედეგად.

თქვენ შეგიძლიათ ცუდი ჩვევა განივითაროთ, ან კარგი. ვილაც მონევის კულტივირებას ახდენს, ვილაც – არმონევის. ვილაც კვების არავეგეტარიანულ სტილს იცავს, ვილაც – ვეგეტარიანულს, მაგრამ ორივე შემთხვევაში კულტივირება ხდება, და საბოლოო ჯამში ორივე ერთი და იგივე აღმოჩნდება, რადგანაც ჩვევის საფუძველზე არიან შექმნილნი.

ეს მაგალითი სერიოზულად უნდა გაიაზროთ და ანონ-დანონოთ, რადგანაც ძალიან ადვილია, გამოიმუშავო კარგი ჩვევები, მაგრამ ძალიან ძნელია – გახდე კარგი. შემცველელი, კარგი ჩვევის სუროგატი იაფია, მისი მიღწევა ადვილია.

ახლა რუსეთში პირობითრეფლექსური თერაპიის შემუშავება ხდება. ამბობენ, ადამიანებს არ შეუძლიათ თავიანთი ჩვევების გადაგდება. ნუთუ შეუძლია მონევისთვის თავის დანებება იმას, ვინც ამას ოცი წლის განმავლობაში აკეთებდა? შეგიძლიათ აუხ-

სნათ მწველს, რომ ეს მისი ჯანმრთელობისთვის მავნებელია, რომ შეიძლება კიბო განვითარდეს, მაგრამ ოცი წლის ჩვევას რა უყუთ? ადამიანი ხომ ამ ჩვევით პირთამდეა გაჟღენთილი, ჩვევა ხომ ღრმად არის მის არხებში ჩარჩენილი. გულწრფელადაც რომ მოინდომოს გადაგდება, ეს რთულია, რადგანაც საქმე გულწრფელ სურვილში არაა, უწყვეტი პრაქტიკის ოცი წელი... ეს თითქმის შეუძლებელია. მაშ, რა უნდა ისურვოს?

რუსეთში ამბობენ, რომ არაფრის გაკეთება არაა საჭირო, და ადამიანისთვის არაფრის ახსნა არაა საჭირო. რუსეთში თერაპია შემუშავეს: ადამიანი მოწვევას იწყებს და მას ელექტრული მუხტით აყენებენ დარტყმას. მუხტი, ტკივილი და მოწვევა ერთიანდება, ერთმანეთს უკავშირდება. შვიდი დღის განმავლობაში კაცი საავადმყოფოში იმყოფება და როცა მოუნდება მოწვევა, მაშინვე ელექტრულ დარტყმას იღებს. შვიდი დღის შემდეგ ჩვევა განადგურებულია. რომც დაარწმუნოთ, რომ მოწიოს, იგი შიშისგან იცახცახებს. იმ წუთში, როცა ხელში სიგარეტს იღებს, მთელი მისი სხეული იკანკალებს ელექტრული დარტყმის შიშით.

ამბობენ, რომ ახლა იგი აღარასოდეს მოწვევს, მას შოკური თერაპიით დაუნგრის ჩვევა. მაგრამ იგი ბუდაც არ გახდება, უბრალოდ, იმის გამო, რომ შოკური თერაპიის წყალობით ძველი ჩვევა განადგურდა. ყველა ჩვევის შეცვლა შეიძლება შოკური თერაპიის გზით. გახდება თუ არა იგი ბუდა, გასხივოსნებული, იმიტომ, რომ უკვე აღარ აქვს მავნე ჩვევები? არა, იგი ახლა ადამიანიც კი აღარ იქნება – იგი მექანიზმი გახდება. ყოფილ მწველს სიტუაციების შეეშინდება, რადგანაც ერთი ჩვევის ნაცვლად მეორე გაუჩნდება – შიშის ჩვევა.

ამაშია ჯოჯოხეთის შესახებ იდეის აზრი. ყველა რელიგია იყენებდა ჯოჯოხეთს, როგორც შოკურ თერაპიას. არ არსებობს არც ჯოჯოხეთი და არც სამოთხე. ორივე ეს ფანდი ძველი ფსიქოთერაპიული კონცეფციაა. მღვდლებმა ჯოჯოხეთი ისე საშინლად დახატეს, რომ ბავშვს თავიდანვე უჩნდება მისი შიში. ჯოჯოხეთის ხსენებაზეც კი შიში აქვს. ეს მხოლოდ ფანდია მავნე ჩვევების თა-

ვიდან ასაცილებლად. და სამოთხეც ასეთივე ფანდია, რათა კარგი ჩვევების გამომუშავებაში დაგეხმაროთ: რამდენ სიხარულს, ბედნიერებას, სილამაზეს გპირდებიან სამოთხეში, თუკი სწორ მაგალითებს მიჰყვებით... თქვენ უნდა მიჰყვეთ იმას, რასაც საზოგადოება კარგს ეძახის. სამოთხე იმისთვის არსებობს, რომ დადებითი პოლუსისკენ სვლაში დაგეხმაროთ, ჯოჯოხეთი კი იმისთვისაა, რომ უარყოფითი მიმართულებით სიარული აგარიდოთ.

ტანტრა ერთადერთი რელიგიაა, რომელიც არ გამოიმუშავებს პირობით რეფლექსებს. ტანტრა ამბობს, რომ სრულიად გაცნობიერებულ არსებად უნდა გაიფურჩქნოთ და არა რობოტისმაგვარ მექანიზმად. ამიტომ, ტანტრას თანახმად, ჩვევა – ეს ცუდი რაღაცაა. არ არსებობს კარგი ან ცუდი ჩვევები. ჩვევა – პრინციპშივეა ცუდი, და უნდა გაიღვიძოთ იმისთვის, რომ ჩვევები გაქრეს.

თქვენ ნუთიდან ნუთამდე სრული გაცნობიერებულობით ცხოვრობთ და არა ჩვევებით. თუ შეგიძლიათ ჩვევების გარეშე ცხოვრება, ეს სამეფო გზაა. რატომღაც სამეფო გზა? ჯარისკაცმა ბრძანებები უნდა შეასრულოს. მეფეს ეს არ სჭირდება. მეფე მალაა დგას, თავად გასცემს ბრძანებებს, და არ იღებს მათ. მეფე არასოდეს იბრძვის, მხოლოდ ჯარისკაცები მიდიან საბრძოლველად. მეფე არაა მეომარი. მეფის ცხოვრება – ყველაზე რელაქსირებულია. ეს მხოლოდ მეტაფორაა – ჯარისკაცმა ბრძანებები უნდა შეასრულოს, მეფე თავისუფლად და ბუნებრივად ცხოვრობს, არავინაა მასზე მალა. ტანტრა ამბობს, რომ თქვენზე მალა არავინაა. ვის უნდა გაჰყვეთ? ვისგან უნდა მიიღოთ ცხოვრების მაგალითი, და ვის უნდა მიბადოთ? არავინაა ასეთი. თქვენ თავისუფალი, ბუნებრივი და გასხივოსნებული ცხოვრებით ცხოვრობთ. ერთადერთი პირობა – გაცნობიერებულობაა.

ბრძოლის მეშვეობით შეგიძლიათ კარგი ჩვევების კულტივირება მოახდინოთ, მაგრამ ისინი ჩვევები იქნება, და არა ბუნებრიობა. ამბობენ, ჩვევა – მეორე ნატურააო. შესაძლოა, მაგრამ ყურადღება მიაქციეთ სიტყვა „მეორეს“. ჩვევა არ არის ბუნებრივი, მას შეუძლია გამოიყურებოდეს თითქმის ბუნებრივად, მაგრამ ეს ასე არაა.

რა განსხვავებაა რეალურ და კულტივირებულ თანაგრძნობას შორის? რეალური თანაგრძნობა პასუხს წარმოადგენს. არის სიტუაციები და არის მათზე პასუხი. რეალური თანაგრძნობა ყოველთვის უფრო საღია, ეს ახლახან გაჩენილი გრძნობაა. რაღაც მოხდა, და თქვენი გულიდან ნაკადი იღვრება. ბავშვი დაეცა, თქვენ მირბიხართ და წამოდგომაში ეხმარებით, სწორედ ესაა პასუხი. ცრუ თანაგრძნობა, კულტივირებული თანაგრძნობა კი – რეაქციას წარმოადგენს.

ეს ორი სიტყვა ძალზე მნიშვნელოვანია: პასუხი და რეაქცია. პასუხი ცოცხალი მოქმედებაა, რომელიც სიტუაციიდან გამომდინარეობს, რეაქცია – უბრალოდ, ფესვგადგმული ჩვევაა. თქვენ მიდიხართ და ეხმარებით იმიტომ, რომ წარსულში ავარჯიშეთ საკუთარი თავი – დახმარებოდით იმას, ვინც დაეცა, მაგრამ ამაში გული არაა. ვიღაც მდინარეში იძირება: თქვენ გარბიხართ და ეხმარებით ადამიანს მხოლოდ იმიტომ, რომ ეს გასწავლეს. გამომუშაებული გაქვთ დახმარების ჩვევა, მაგრამ თქვენს გულს ეს არ ეხება. ამის გარეთ რჩებით, თქვენი გული ამაში არ მონაწილეობს, თქვენ არ გაეცით პასუხი. არ გაეცით პასუხი ადამიანს, რომელიც მდინარეში იხრჩობოდა. თქვენ მხოლოდ იდეოლოგიას მიჰყევოდით.

იდეოლოგიის მიყოლა კარგია: დაეხმაროთ ყველას, გახდეთ ხალხის მსახური, გქონდეთ თანაგრძნობა! თქვენ იდეოლოგია გაქვთ, და რეაგირებთ. მოქმედება წარსულიდან გამომდინარეობს, იგი უკვე მკედარია. როდესაც სიტუაცია მოქმედებას ქმნის და თქვენ სრული გაცნობიერებულობით პასუხობთ, მხოლოდ ამ შემთხვევაში გემართებათ რაღაც მშვენიერი.

თუ იდეოლოგიის გავლენით რეაგირებთ, ძველი ჩვევის იმიტაციას, კოპირებას ახდენთ, ამით ვერაფერს მოიგებთ. ყველაზე დიდი, რაც შეგიძლიათ მიიღოთ, ესაა ეგო, რომელიც სულაც არაა სარგებელი. შეგიძლიათ იტრაბახოთ, რომ ადამიანი დახრჩობას გადაარჩინეთ. შეგიძლიათ ბაზარში ნახვიდეთ და ხმაშავლა იყვიროთ: „შემომხედეთ, მე სხვისი სიცოცხლე გადავარჩინე!“ შეგიძ-

ლიათ კიდეც ცოტაოდენი ეგო მოიპოვოთ იმისთვის, რომ რაღაც კარგი გააკეთეთ, მაგრამ ეს არაა სარგებელი. თქვენ დაკარგეთ უნიკალური შესაძლებლობა, რომ ყოფილიყავით სპონტანური, განსაკუთრებით თანაგრძნობაში. თქვენ რომ სიტუაციაზე გეპასუხათ, რაღაც გაიფურჩქნებოდა თქვენში, ყვავილებს გაშლიდა, სიჩუმეს, უძრაობას, კურთხევას შეიგრძნობდით. ყოველ ჯერზე როცა პასუხობთ, თქვენ გრძნობთ, როგორ იფურჩქნება შიგნით რაღაც. ყოველთვის როცა რეაქცია ჩნდება, თქვენ მკვდარივით ხართ, გვამივით ხართ, რობოტივით მოქმედებთ. რეაქცია მახინჯია, პასუხი მშვენიერია. რეაქცია ყოველთვის განსხვავებული ნაწილებისგან შედგება და არასოდეს ხდება მთლიანი. პასუხი კი მთლიანობაში ყალიბდება, თქვენ მთელი თქვენი სიმრთელით ხტებით მდინარეში. არ ფიქრობთ ამის შესახებ, უბრალოდ, სიტუაცია აძლევს ამას საშუალებას, რომ მოხდეს.

თუ თქვენი ცხოვრება პასუხისა და სპონტანურობის ცხოვრებად იქცევა, ერთხელ ბუდა გახდებით. თუ ცხოვრება რეაქციის, მკვდარი ჩვევების ცხოვრება ხდება, თქვენ შესაძლოა გამოიყურებოდეთ, როგორც ბუდა, მაგრამ ვერ გახდებით იგი. ყალბი ბუდა იქნებით: თქვენ შიგნით გვაში იქნება. ჩვევა სიცოცხლეს კლავს, იგი სიცოცხლის წინააღმდეგაა.

თქვენთვის ჩვევა გახდა ყოველ დილით ადრე ადგომა. თქვენ ხუთზე დგებით. ინდოეთში ბევრი ადამიანი მინახავს, რომელიც ასე იქცევა... რადგანაც ინდოეთში საუკუნეების მანძილზე ასწავლიდნენ, რომ *ბრაჰმამუჟურტა* – დროის შუალედი მზის ამოსვლის წინ – ყველაზე სასიკეთო, წმინდა დროა. ეს ასეა, მაგრამ თქვენ ვერ შეძლებთ ამისგან ჩვევის გაკეთებას, რადგანაც სინამდვილე მხოლოდ ცოცხალ პასუხში არსებობს. ეს ადამიანები ხუთზე დგებიან, მაგრამ ვერასოდეს იხილავთ მათ სახეზე სიხარულს, რომელიც მაშინ მოდის, თუკი თქვენი ადრეული გაღვიძება პასუხს წარმოადგენს.

გარშემო სიცოცხლე იღვიძებს, მინა მზეს ელოდება, ვარსკვლავები ქრება. ყველაფერი უფრო გაცნობიერებული ხდება. მინას

ეძინა, ხეებს ეძინათ, ახლა კი ყველაფერი ახალი დღის დასახვედრად ემზადება. ახალი დღე და ახალი ზეიმი იწყება.

თუკი დილით ადრე გაღვიძება პასუხს წარმოადგენს, თქვენ დგებით, ზმორებით, სიმღერით, როგორც ჩიტი; როგორც კი ფეხს გადმოდგამთ, მაშინვე ცეკვას იწყებთ. ეს არაა ჩვევა, არაა ის შემთხვევა, როცა ადგომა გინევთ. დილით ადრე იმიტომ არ დგებით, რომ ამაზე წმინდა წერილებში წერია, და თქვენ ინდუისტური ტრადიციების მიმდევარი ხართ.

თუკი ადრეული გაღვიძება ჩვევად აქცეით, მაშინ არ მოუსმენთ ჩიტებს, რადგანაც მათზე არაფერია ნათქვამი წმინდა წერილებში. ვერ დაინახავთ ამომავალ მზეს, რადგანაც მკედარ სწავლებას მიჰყვებით. შესაძლოა გაბრაზდეთ, პროტესტი გამოხატოთ იმის გამო, რომ გუშინ ღამით გვიან დაძინეთ და თავს საკმარისად კარგად ვერ გრძნობთ იმისთვის, რომ ადრე გაიღვიძოთ. უკეთესი იქნებოდა, ცოტა უფრო დიდხანს რომ შეგძლებოდათ ძილი, რადგანაც დაღლილი ხართ. შესაძლოა, წინა ღამით მეტისმეტად ბევრი გეძინათ, სხეული მოდუნებას გრძნობს, გინდათ, რომ კიდევ დაიძინოთ. მაგრამ არა, წმინდა წერილები ამის წინააღმდეგია, ამას ბავშვობიდან გასწავლიდნენ...

ბაბუაჩემი ჩემს ბავშვობაში ყოველთვის იცავდა ამ ჩვევას. იგი დილის სამ საათზე წამომაგებდა ხოლმე ლოგინიდან – მას შემდეგ დილით ადრე ადგომა აღარ შემიძლია. წამომაგებდა ხოლმე, მე კი გულში ვწყევლიდი, მაგრამ არაფერი შემეძლო. სასეირნოდ მივყავდი, მეძინებოდა, მაგრამ მასთან ერთად სეირნობა მინევდა. მან დილის მთელი სილამაზე დაანგრია. დიდხანს ვერ ეპატიობდი ამას. ყოველთვის მემახსოვრება – მან ყველაფერი დაანგრია... მრავალი წლის განმავლობაში გამუდმებით წამომაგებდა ხოლმე სანოლიდან და ფიქრობდა, რომ კარგს აკეთებდა. ფიქრობდა, რომ ცხოვრების სტილის გამომუშავებაში მეხმარებოდა. ეს საშინელება იყო. მე მეძინებოდა, მას კი სასეირნოდ მივყავდი. თუმცა გზა, დილა მშვენიერი იყო, მან მთელი სილამაზე გაანადგურა. გამომრთო. მხოლოდ მრავალი წლის

შემდეგ შეეძელი დაკარგულის აღდგენა და დილით მისი გახსენების გარეშე ცხოვრება – ყველაფერ დანარჩენში მისი ხსოვნა ჩემთან იყო. მაშინაც კი, როცა მოკვდა, დილაობით დამდეგდა აჩრდილივით.

თუ თქვენ იძულებით ქმნით ჩვევას, მაშინ დილა საზიზღარი ხდება. ამ შემთხვევაში ჯობია დასაძინებლად წახვიდეთ. მაგრამ იყავით სპონტანური! შესაძლოა რამდენიმე დღე ვერ შეძლოთ დროულად ადგომა. ამაში არაფერია არასწორი, თქვენ არ სცოდავთ. თუ ძილიანობას გრძნობთ, დაიძინეთ! ძილი მშვენიერია, ისეთივე მშვენიერი, როგორიც დილა და განთიადი, რადგანაც იგი ღვთაებრივს განეკუთვნება, ისევე როგორც მზე. თუ გრძნობთ, რომ მთელი დღე დასვენება გსურთ, ეს კარგია!

ეს სწორედ ისაა, რასაც ტანტრა სამეფო გზას, სამეფო მანერას უწოდებს – მოქცევა მეფის მსგავსად, და არა ჯარისკაცის მსგავსად. თქვენ ზემოთ არავინ დგას და არავინ გიბრძანებთ რაიმეს გაკეთებას. ეს სამეფო გზაა. იცხოვრეთ და დატკბით წამიდან წამამდე – იყავით სპონტანური. რატომ უნდა იზრუნოთ ხვალინდელ დღეზე? მიმდინარე წუთი თვითკმარია. იცხოვრეთ ცხოვრებით! განიცადეთ იგი მთელი სისავსით. უპასუხეთ, მაგრამ რეაგირება არ მოახდინოთ. „არა ჩვევებს!“ – ასეთი უნდა იყოს თქვენი ლოზუნგი.

მე არ გეუბნებით, რომ ქაოსში უნდა იცხოვროთ, მაგრამ ნუ იცხოვრებთ ჩვევების საფუძველზე. შესაძლოა, სიცოცხლე მხოლოდ სპონტანურობის გამო განიცდის ევოლუციას, და არა იძულების შედეგად. თუ თქვენ ყოველდღე ტკბებით დილით და ჩვევის გამო არ იღვიძებთ... შეგიძლიათ მთელი ცხოვრება ადრე გაიღვიძოთ, მაგრამ ეს ჩვევა არაა, რადგანაც არ აიძულებთ საკუთარ თავს, ეს თავისთავად ხდება. მშვენიერია, თქვენ ტკბებით ამ საქციელით და გიყვართ ეს საქციელი.

თუ რაღაც უსიყვარულოდ ხდება, ეს არ არის ცხოვრების სახე. არც ჩვევაა და არც ზრუნვა ორგანიზმის ფიზიკურ მდგომარეობაზე. ეს მკვდარი საგანია. რაც უფრო ნაკლებია ჩვევა, მით უფრო

ცოცხალი იქნებით. თქვენ არ გაქვთ ჩვევები – ბოლომდე ცოცხალი ხართ. ჩვევები გარს გახვევენ მკედარ ქერქს და დატყვევებულ-დასამარებული ხართ ამ ქერქში, რომელიც მზესუმზირის ქერქით მაგარია. იყავით მოქნილი.

იოგა ცუდის საპირისპიროს კულტივირებას გასწავლით. ბოროტებასთან ბრძოლას და ყურადღების კარგზე კონცენტრაციას. მაგრამ სწორედ ესაა ძალადობა – მოკლას თქვენში ძალადობა და გაგხადოთ არაძალადობრივი. ეს ჯარისკაცის გზაა.

ტანტრა დიადი სწავლებაა, უმაღლესი სწავლება. რას ამბობს ტანტრა? ნუ შექმნით კონფლიქტებს თქვენ შიგნით. მიიღეთ ორივე გზა, ორივე შესაძლებლობა, და მაშინ მოხდება ტრანსცენდენცია, წარსული გამოცდილების საზღვრებს მიღმა გასვლა – არა გამარჯვება, არამედ ტრანსცენდენცია. იოგაში არის გამარჯვებები, ტანტრაში ისინი არაა. ტანტრაში არის, უბრალოდ, ტრანსცენდენცია. არა ის, რომ არაძალადობრივი გახდეთ ძალადობასთან ბრძოლაში, უბრალოდ, ორივე გზის მიღმა გადიხართ, მესამე მოვლენა ხდებით: მონმე.

ერთხელ ყასბის მაღაზიაში ვიჯექი. ყასაბი ძალიან კარგი ადამიანი იყო, ხშირად მიედიოდი მასთან სტუმრად. საღამო იყო და უკვე მაღაზიის დაკეტვას აპირებდა, ამ დროს მოვიდა მამაკაცი და ქათამი მოითხოვა. მე ვიცოდი, რომ მხოლოდ ერთი ქათამი ჰქონდა დარჩენილი: მანამდე რამდენიმე წუთით ადრე ამ ყასაბმა მითხრა, რომ იმ დღეს ყველაფერი გაიყიდა, ერთი ქათმის გარდა. ყასაბს ძალიან გაუხარდა, ქათამი გამოიტანა, სასწორზე დააგდო და თქვა:

– ხუთი რუპია.

მამაკაცმა უპასუხა:

– კარგი, მაგრამ ამ საღამოს წვეულების მოწყობას ვაპირებ, ჩემთან ბევრი მეგობარი მოვა, და ეს ქათამი ძალიან პატარა მეჩვენება. ცოტა უფრო დიდი ქათამი შინდა.

ვიცოდი, რომ ყასაბს სხვა ქათამი არ ჰქონდა, ეს უკანასკნელი იყო. მან ცოტა იფიქრა, ქათამი კვლავ შიგნით შეიტანა, ცოტა გაიარ-

გამოიარა, დაბრუნდა, ქათამი სასწორზე დააგდო – იგივე ქათამი – და თქვა:

– შეიდი რუპია.

მაშაქაცმა დაიძახა:

– იცით რა, ორივეს ავიღებ.

აი, მაშინ კი ყასაბი მართლა რთულ მდგომარეობაში აღმოჩნდა.

ტანტრა იგივე დილემას იძლევა მთელისთვის, თავად ყოფიერებისთვის. ტანტრა ამბობს: „მე ორივეს ავიღებ“.

მაგრამ გზა ორზე მეტია. სიძულვილი სხვა არაფერია, თუ არა სიყვარულის კიდევ ერთი ასპექტი. რისხვა თანაგრძნობის კიდევ ერთ ასპექტს წარმოადგენს, ძალადობა – არაძალადობის მეორე მხარეა. ტანტრა ამბობს: „*იცით რა, ორივეს ავიღებ. ერთსაც მივიღებ და მეორესაც*“. და უეცრად ამ მიღების წყალობით ხდება ტრანსცენდენცია, საზღვრებს მიღმა გასვლა, რადგანაც არ არსებობს ორი მოვლენა. ძალადობა და არაძალადობა – სულაც არაა ორი მოვლენა. რისხვა და თანაგრძნობა, სიყვარული და სიძულვილი – არ წარმოადგენენ ურთიერთსაწინააღმდეგო მოვლენებს.

სინამდვილეში თქვენ ეს იცით, მაგრამ იმდენად არაცნობიერი ხართ, რომ ვერ ხედებით ამას. თქვენი სიყვარული წამის განმავლობაში სიძულვილით იცვლება. როგორ შეიძლება ეს მოხდეს, თუ ეს – ორი მოვლენაა? ასეთი ცვლილება წამზე ნაკლებს ითხოვს. ახლა თქვენ გიყვართ, ცოტა ხნის მერე კი გძულთ – ერთი და იგივე ადამიანი. დილით გიყვართ, დღისით გძულთ, საღამოს კი ისევ გიყვართ. სიყვარულისა და სიძულვილის ეს თამაში სულ გრძელდება. სინამდვილეში „სიყვარული“ და „სიძულვილი“ შესაფერისი სიტყვები არაა. „სიყვარული-სიძულვილი, რისხვა-თანაგრძნობა: ეს ერთიანი მოვლენაა, და არა ორი ცალკეული. აი, რატომ შეუძლია სიყვარულს იქცეს სიძულვილად, სიძულვილი – სიყვარულად, რისხვა შეიძლება იქცეს თანაგრძნობად, თანაგრძნობა კი – რისხვად.

ტანტრა ამბობს, რომ ეს დაყოფა გონების მიერაა გამოწვეული. აი, რატომ იწყებთ ბრძოლას. თავიდან დაყოფას ქმნით, შემდეგ

კონფლიქტს, და პრობლემები გიჩნდებათ. და გექნებათ კიდევ პრობლემები. იოგს გამუდმებით აქვს პრობლემები, რაც არ უნდა აკეთოს, გამარჯვება ვერ იქნება საბოლოო, იგი ძალიან არასტაბილურია.

თქვენ შეგიძლიათ განდევნოთ რისხვა და თანაგრძნობით იმოქმედოთ, მაგრამ მშვენიერად იცით, რომ რისხვა არაცნობიერ მდგომარეობაში განდევნეთ, იგი მაინც არის, და ნებისმიერ დროს... ცოტა გაუცნობიერებლობა – და იგი ზედაპირზე ამოდის. ამიტომ საჭიროა გამუდმებით განდევნოთ იგი. ეს ისეთი მახინჯი მოვლენაა... თუ გამუდმებით ხდება საჭირო ნეგატიური რაღაცების განდევნა, მთელი ცხოვრება ამოა ხდება. როდისღა დატკბებით ღვთაებრივით? თქვენ არც დრო გაქვთ და არც სივრცე. თქვენ რისხვას და ავხორცობას, სექსს, ეჭვიანობას და კიდევ ათას რამეს ებრძვით. ათას მტერს! გამუდმებით ფხიზლად ხართ და ვერ დუნდებით. როგორ შეგიძლიათ იყოთ თავისუფალი და ბუნებრივი? ყოველთვის აგზნებული, დაძაბული, ბრძოლისთვის მზადმყოფი და შეშინებული იქნებით.

იოგებს ძილისაც კი ეშინიათ, რადგანაც ძილში ფხიზლად ვერ იქნებიან. ყველაფერი, რაც განდევნეს, ძილში ამოტივტივდება. მათ შეუძლიათ მიაღწიონ უბინოებას, როცა ფხიზლად არიან, მაგრამ სიზმარში ეს შეუძლებელი ხდება: სიზმრებში ერთი-მეორეს მიყოლებით მოდიან მშვენიერი ქალები, და იოგი ვერაფერს გააწყობს. ეს მშვენიერი ლამაზმანები სამოთხიდან არ მოდიან – ინდუისტურ ისტორიაში ნათქვამია, რომ ღმერთი აგზავნის მათ. რატომ აქცევს ღმერთი ყურადღებას? სანყალი იოგი არავის არაფერს უშავებს, უბრალოდ ზის თავისთვის ჰიმალაებში თვალებდახუჭული და ებრძვის საკუთარ პრობლემებს. რატომ უნდა აინტერესებდეს ღმერთს მისი ამბავი? რატომ უნდა გამოუგზავნოს *აქსარები*, მშვენიერი ქალები – იმისთვის რომ გზას ააცდინოს? რატომ? არ არის საჭირო ვინმეს გამოგზავნა. იოგი თავად ქმნის თავის ფანტაზიებს.

რაც არ უნდა შეაკავოთ, სიზმრებში მაინც ამოტივტივდება. სიზმრები ის ნაწილია, რომელსაც იოგი უარყოფს. სიფხიზ-

ლის საათები იმდენადვეა თქვენი, რამდენადაც ძილის საათები. ამიტომ დიდი განსხვავება არ არის, ძილში გიყვართ ქალები თუ სიფხიზლეში. საქმე ის კი არ არის, არსებობს თუ არა ქალი. საქმე თქვენშია. მნიშვნელობა არ აქვს, თქვენს ოცნებებში გამოსახული სურათი გიყვართ თუ რეალური ქალი, რადგანაც რეალური ქალი – მხოლოდ ხატ-სახეა. თქვენ ვერასოდეს იცნობთ რეალურ ქალს – მხოლოდ მის გამოსახულებას დაინახავთ.

მე აქ ვარ. საიდან იცით, რომ მართლა აქ ვარ? შეიძლება ეს, უბრალოდ, სიზმარია: გესიზმრებათ, რომ აქ ვარ. რა განსხვავებაა, დაგესიზმრებით, რომ აქ ვარ, თუ დამინახავთ, რომ მართლა აქ ვარ? და როგორ დაინახავთ განსხვავებას? რა არის კრიტერიუმი? აქ ვარ თუ არა, თქვენ თქვენი გონების შიგნით მხედავთ. ორივე შემთხვევაში, სიზმარია თუ რეალობა, თქვენი თვალები გადასცემენ სხივებს, რომლის ინტერპრეტაციასაც გონება ახდენს, როგორც შეტყობინებას, რომ აქ ვილაც არის. თქვენ არასოდეს გინახავთ თუნდაც ერთი რეალური პიროვნება, ეს შეუძლებელია.

აი, რატომ უნოდებენ ინდუსები ამას *მაიას*, ილუზორულ სამყაროს. ტილოპა ამბობს: „ეს სამყარო ნარმავეალია, ზღაპრულია, დასახლებულია მოჩვენებებით, ფანტომებით“. რატომ? იმიტომ, რომ არ არსებობს განსხვავება ძილსა და ღვიძილს შორის. ორივე შემთხვევაში თქვენი გონებით ხართ შეზღუდული. თქვენ მხოლოდ სურათებს ხედავთ, და არა რეალობას, რეალობა შეგიძლიათ მხოლოდ მაშინ დაინახოთ, როდესაც თქვენ თვითონ ხდებით რეალური. თქვენ მოჩვენების, ჩრდილის მსგავსი მოვლენა ხართ – როგორ შეგიძლიათ სინამდვილის დანახვა? ჩრდილი მხოლოდ ჩრდილს ხედავს. რეალობა მხოლოდ მაშინ ჩანს, როცა გონებაა გადაგდებული. გონების გამო ყველაფერი არარეალური ხდება. გონება გეგმავს, ქმნის, აფერადებს, ინტერპრეტაციას ახდენს – და ყველაფერი ცრუ აღმოჩნდება, ამიტომაც გამომხატველობა, გამუდმებული განსაკუთრებული ყურადღება – როგორღაც არა-გონებაა.

ტიანტრა ამბობს: არაა *საჭირო ბრძოლა*. თქვენ მრავალი ცხოვრების განმავლობაში განაგრძობთ ბრძოლას – და არაფერი იცე-

ლება, რადგანაც თავიდანვე რალაც გაუშვით ხელიდან. იქ, სადაც ორ მოვლენას ხედავდით, მხოლოდ ერთი იყო. ხოლო თუ პირველი ნაბიჯი წარუმატებელია, მიზანს ვერ მიაღწევთ. გზა არასწორი იქნება. მიზნის მისაღწევად აუცილებელია, პირველი ნაბიჯი სწორი მიმართულებით გადადგათ.

და რა არის ეს სწორზე სწორი ნაბიჯი? ტანტრა ამბობს: დაინახოთ მთელი ორ ნაწილში, ერთიანი – მრავალში. ორმაგობაში ერთიანის დანახვის უნარი – ტრანსცენდენტურობის დასაწყისის ნიშანია. ეს სამეფო გზაა.

ახლა შევეცადოთ სუტრას გაგებას.

მისთვის, რომ ტრანსცენდენტური გახდეთ, ორმაგობის ზღვარს მიღმა გახვიდეთ, საჭიროა სამეფო თვალთახედვა.

მასში ნათქვამია: გახდეთ ტრანსცენდენტური, კი არ გაიმარჯვოთ, არამედ ტრანსცენდენტური გახდეთ, საზღვრებს მიღმა გახვიდეთ. ეს ძალიან ლამაზი გამოთქმაა. რას ნიშნავს „ტრანსცენდენტურად გახდომა“?

აი, პატარა ბავშვი სათამაშოებით თამაშობს. თქვენ გინდათ დაიყოლიოთ, რომ გადაყაროს ისინი, ის კი ბრაზდება. დაძინების დროსაც კი არ ტოვებს სათამაშოებს, და დედამ უნდა ააცალოს, როცა დაიძინებს. პირველი, რასაც დილით კითხულობს: სადაა სათამაშოები? ვინ წაიღო? სიზმარშიც კი სათამაშოებზე ოცნებობს, ერთ მშვენიერ დღეს კი ავიწყდება ისინი. რამდენიმე დღის განმავლობაში სათამაშოები ბავშვის ოთახის კუთხეში ყრია. ერთ მშვენიერ დღეს კი შეიძლება სულაც აიღონ და გადაყარონ. ბავშვი არასოდეს მოიკითხავს მათ. რა მოხდა?

იგი ტრანსცენდენტური გახდა, წინა საზღვრებს გასცდა, მომნიშვნელოვანი გახდა. იგი არც ბრძოლაა და არც გამარჯვება, იგი არ ებრძოდა თავის სურვილს – ჰქონოდა სათამაშოები, არა. მაგრამ ერთხელაც ბავშვი ხვდება, რომ სათამაშოები ბავშვურია, ის კი უკვე აღარ გრძნობს თავს ბავშვად. უეცრად იგი ხდება, რომ სა-

თამაშოები მხოლოდ სათამაშოებია, და არა რეალური ცხოვრება. იგი მზადაა რეალური ცხოვრებისთვის, ამიტომ ზურგი შეაქცია სათამაშოებს, რომლებიც ამის მერე აღარასოდეს შევლენ მის ოცნებებში, აღარასოდეს დაიკავენ მის ფიქრებს. და თუკი სათამაშოებით მოთამაშე სხვა ბავშვს დაინახავს, იგი გამგები სიცილით, სიბრძნის სიცილით გაიცინებს. იგი იტყვის: „ეს ბავშვია, ჯერ კიდევ სულელი ბავშვი, რომელიც სათამაშოებით თამაშობს“. მან გადააბიჯა თავის წინა პიროვნებას, იგი წინა ცხოვრების საზღვრებს მიღმა გავიდა.

ტრანსცენდენტურობა, საზღვრებს მიღმა გასვლა – ეს ძალიან სპონტანური მოვლენაა. იგი არ უნდა იყოს გამოყვანილი, კულტურირებული. უბრალოდ, უფრო მეტად მომწიფებული ხდებით. ხედავთ ამა თუ იმ საგნის აბსურდულობას და მის საზღვრებს მიღმა გადიხართ.

ერთხელ ჩემთან ძალიან აღელვებული ახალგაზრდა მოვიდა. მას მომხიბვლელი ცოლი ჰყავდა, მაგრამ ცხვირი მეტისმეტად გრძელი ჰქონდა. ქმარი ძალიან განიცდიდა ამ ამბავს და ამიტომაც მკითხა:

– რა გავაკეთო?

ცოლმა პლასტიკური ოპერაცია გაიკეთა. ცხვირი ბევრად უფრო მახინჯი გაუხდა, ვიდრე მანამდე. ბუნებაში არაფერია არასწორი, და თუ მის გამოსწორებას ცდილობთ, სიმახინჯე უფრო იზრდება, და ეს საქმეს მხოლოდ აფუჭებს.

ახლა ახალგაზრდა კიდევ უფრო დადარდიანდა და კვლავ მომართა კითხვით, რა გავაკეთოო. მე ვუთხარი:

– ერთხელ ამ თვალთახედვის მიღმა უნდა გახვიდე, საზღვრები უნდა გადალახო. ეს ბავშვობაა. რატომ ხარ ასე შეპყრობილი მისი ცხვირით? ცხვირი – სხეულის მხოლოდ პატარა ნაწილია, შენი ცოლი კი იმდენად ლამაზია, ისეთი მშვენიერი ადამიანია! რატომ აიძულებ, რომ რაღაც ცხვირის გამო ასე იდარდოს? იგი ნაწყენი დარჩა, ცხვირი კი დიდ პრობლემად ექცა.

და ყველა პრობლემა ასეთივეა! არ მგონია, რომ თქვენი პრობლემა რაღაც უფრო დიდია, ყველა პრობლემა ამას ჰგავს. ყველა პრობლემა ბავშვურობიდან და მიაშიტობიდან გამომდინარეობს, მოუმნიფებლობისგან იბადება.

იგი ისეთი დადარდინებული იყო ცოლის ცხვირით, რომ მის სახეს არც კი უყურებდა: ამ დროს ცუდად ხდებოდა.

მაგრამ თქვენ არ შეგიძლიათ პრობლემის ასე იოლად თავის არიდება. თუკი არც დააკვირდებით სახეს, ცხვირი მაინც გაგახსენებთ თავს. თავიც რომ აარიდოთ ამ საკითხს, პრობლემა მაინც არსებობს. თქვენ შეპყრობილი ხართ.

ამიტომ ვურჩიე, რომ თავისი ცოლის ცხვირზე დაფიქრებულიყო. იგი აღშფოთდა:

— რა? მისი დანახვაც კი არ შემიძლია.

მე ვუთხარი:

— ეს დაგესმარება, უბრალოდ. იმედიტირე, ჭერიტე მისი ცხვირი. ძველად ადამიანები საკუთარი ცხვირის წვერზე იმედიტირებდნენ, და რა არის ცუდი იმაში, რომ შენი ცოლის ცხვირზე იმედიტირო? ეს ხომ მშვენიერია! სცადე!

იგი დაინტერესდა:

— და რა მოხდება?

— უბრალოდ სცადე, — ვუპასუხე მე. — რამდენიმე თვის შემდეგ მომიყვები. ყოველდღე დაისვი წინ და იმედიტირე მის ცხვირზე.

ერთხელ ეს ახალგაზრდა კვლავ მოვიდა ჩემთან და წამოიძახა:

— რა სისულელეს ვაკეთებდი! უეცრად გავცდი ამ საზღვრებს. სიტუაციის მთელი სიგიჟე ნათელი გახდა, ახლა ეს უკვე აღარაა პრობლემა.

იგი არ გამხდარა გამარჯვებული, რადგანაც მტერი არ იყო. და როგორ შეგიძლიათ გაიმარჯვოთ, როცა მტერი არ არსებობს? აი, რას ამბობს ტანტრა. *სიცოცხლე თქვენდამი ღრმა სიყვარულს განიცდის*. არავინაა, ვინც უნდა განადგურდეს, არავინაა, ვინც უნდა

დამარცხდეს – არავინაა თქვენი მტერი, მოწინააღმდეგე. სიცოცხლეს უყვარხართ. ყველგან სიყვარულია.

და თქვენ შიგნითაც არ არიან მტრები. ისინი შექმნეს მღვდლებმა, რომლებმაც ბრძოლის ველად გაქციეს. მღვდელმსახურები ამბობენ: „ებრძოლე ამას – ეს ცუდია! ებრძოლე იმას – ის ცუდია!“ მათ მრავალი მტერი შექმნეს, ასე რომ, თქვენ მტრებით ხართ გარემოცული და კონტაქტი დაკარგეთ ცხოვრების სილამაზესთან.

მე გეუბნებით: რისხვა არაა მტერი, სიხარბე არაა მტერი, ისევე როგორც თანაგრძნობა და არაძალადობა არ წარმოადგენენ თქვენს მეგობრებს, რადგანაც, მეგობარია თუ მტერი, თქვენ მაინც ორმაგობასთან რჩებით.

დააკვირდით მთლიანობაში ყოფიერებას და აღმოაჩენთ, რომ ყველაფერი ერთიანია. როცა მტერი მეგობარი ხდება, მეგობარი კი – მტერი, ორმაგობა იკარგება. უეცრად ჩნდება ტრანსცენდენცია, საზღვრებს მიღმა გასვლა, უეცარი გამოღვიძება. მე კი გეუბნებით: ეს მოულოდნელად ხდება, რადგანაც როდესაც იბრძვით, თანდათანობით უნდა იბრძოლოთ. ტრანსცენდენცია საერთოდ არაა ბრძოლა. ეს მეფეების გზაა.

ტილოპა ამბობს:

იმისთვის, რომ ტრანსცენდენტური გახდეთ, ორმაგობის ზღვარს მიღმა გახვიდეთ, საჭიროა სამეფო თვალთახედვა.

გასცდით ორმაგობის საზღვრებს! შეხედეთ, და დაინახავთ, რომ ორმაგობა არ არსებობს.

სიბრძნის ერთ-ერთი უდიდესი საგანძური, ბოდჰიდჰარმა, ერთხელ ჩინეთში გაემგზავრა. მეფე მის მოსანახულებლად მივიდა და დარდი გამოხატა:

– ზოგჯერ ძალიან აღელვებული ვარ. ზოგჯერ სხეულში დიდ დაძაბულობას და ტკივილს ვგრძნობ.

ბოდჰიდჰარმამ შეხედა მას და უპასუხა:

– მოდი დილით ადრე, ოთხ საათზე, და თან მოიტანე ყველა შენი ტანჯვა, შფოთვა და მღელვარება. დაიმახსოვრე, მარტო არ მოხვიდე, ესენი თან წამოიყვანე.

მეფემ გაკვირვებულმა შეხედა ბოდჰიდჰარმას – ეს კაცი ძალიან უცნაურად გამოიყურებოდა, მის შემხედვარეს შიშით გული გაუსკდებოდა, – და ჰკითხა:

– რაზე მელაპარაკები? რას გულისხმობ?

ბოდჰიდჰარმამ უთხრა:

– თუ მათ არ მოიყვან, როგორ შევძლებ შენს შეკეთებას? მოიყვანე ყველა და ყველაფერს წესრიგში მოვიყვან.

მეფემ იფიქრა: ალბათ არ მივალ. დილის ოთხ საათზე სიბნელე იქნება, ეს ადამიანი კი ცოტა არ იყოს გიჟს ჰგავს. ხელში დიდი ჯოხი უჭირავს, შეიძლება დამარტყას კიდეც. და რას გულისხმობდა, როცა ამბობდა, რომ ყველაფერს წესრიგში მოიყვანს?"

მთელი ღამე ვერ შეძლო დაძინება, რადგანაც ბოდჰიდჰარმა მოსვენებას არ აძლევდა. დილით იგრძნო, რომ მაინც ჯობდა ნასუღიყო – ვინ იცის, იქნებ გამოსულიყო რაღაც.

და მეფე ნავიდა, უხალისოდ, ყოყმანით, მაგრამ ადგილამდე მივიდა. და პირველი, რაც ბოდჰიდჰარმამ უთხრა – იგი ტაძრის წინ იჯდა თავისი კვერთხით ხელში და სიბნელეში კიდევ უფრო შემზარავად გამოიყურებოდა, – მან თქვა:

– მაშ, მოხვედი! სად არიან ის სხვა ბიჭები, რომლებზეც მელაპარაკებოდი?

მეფეს გაუკვირდა:

– შენ გამოცანებით საუბრობ, იმიტომ რომ ისინი არ არიან ადამიანები, რომლების მოყვანაც შემიძლია, ისინი ჩემ შიგნით იმყოფებიან.

ბოდჰიდჰარმამ მიუგო:

– კარგი. შიგნით, გარეთ, საგნები საგნებია. დაჯექი, დახუჭე თვალები და ეცადე, რომ შიგნით იპოვო ისინი. როგორც კი გამოიჭერ მათ, დაუყოვნებლივ შემატყობინე და ჩემს კვერთხს შეხედე. მე მათ ჭკუაზე მოვიყვან!

მეფემ თვალები დახუჭა – სხვა აღარაფერი დარჩენოდა. ცოტა არ იყოს შეშინებულმა, შიგნით შეიხედა, აქეთ-იქით დააკვირდა, და უეცრად მიხვდა: რაც უფრო ღრმად იხედები, მით უფრო მეტად აცნობიერებ, რომ შიგნით არაფერია – არც მღელვარება, არც ტკივილი, არც დარდი. იგი ღრმა მედიტაციაში ჩაიძირა. საათები გავიდა, მზემ დაიწყო ამოსვლა, მეფეს სახეზე უდიდესი სიმშვიდე ეფინა.

მაშინ ბოდბიდპარმამ უბრძანა:

– ახლა, გაახილე თვალები. საკმარისია! სად არიან ის ბიჭები? შეგიძლია მათი გამოჭერა?

მეფეს გაეცინა, მის ტერფებს შეეხო და თქვა:

– მართლაც ნესრიგში მოგიყვანია ისინი, რადგანაც ვერც ერთი ვერ ვიპოვე და ახლა ვიცი რაც ხდება. მე იქ ისინი ვერ ვიპოვე. ისინი იქ იყვნენ, რადგანაც არასოდეს შევდიოდი ჩემს საკუთარ თავში და არ ვაკვირდებოდი. ისინი იქ იყვნენ, რადგანაც შიგნით მე არ ვიყავი. ახლა ვიცი: შენ სასწაული მოახდინე.

აი, სწორედ ასე მოხდა. ესაა ტრანსცენდენცია, საზღვრების გადალახვა: ნუ გადაჭრით პრობლემას. უპირველესად გაიგეთ, ნამდვილია თუ არა ეს პრობლემა. თავიდან პრობლემას ქმნით, შემდეგ კი კითხულობთ, როგორ უნდა გადაჭრათ ეს პრობლემა. ჯერ კითხვა დასვით, და მერე შემოიარეთ მთელი მსოფლიო პასუხის საძებნელად. ჩემი გამოცდილება ამბობს, რომ თუ ყურადღებით დააკვირდებით კითხვას, იგი გაქრება, პასუხი საჭირო აღარ იქნება. სწორედ ესაა ტრანსცენდენცია. ეს არაა გადაჭრა, რადგანაც საქმე არ ეხება იმას, რომ პრობლემა გადაჭრა. თქვენ არ ხართ ავად. ჩაიხედეთ შიგნით, და ვერ იპოვით ავადმყოფობას. და თუ ასეა, აუცილებელია რაიმე გადანწყვეტილების მიღება?

ყოველი ადამიანი ისეთია, როგორიც უნდა იყოს. ყოველი ადამიანი მეფეა დაბადებით. თქვენთვის არაფერი დაუკლიათ. არ გჭირდებათ საკუთარი თავის გაუმჯობესება. ადამიანები, რომლებიც თქვენს გაუმჯობესებას ცდილობენ, სინამდვილეში განადგურებენ. ბევრია ისეთიც, ვინც ისე გიყურებთ, როგორც კატა თავს:

თქვენ გვერდზე ჩაუვლით, ისინი კი თავს გესხმიან და თქვენს გაუმჯობესებას იწყებენ. თქვენი გაუმჯობესების მსურველი ბევრია, ამიტომაცაა სამყარო ქაოსში. ისინი მეტისმეტად ბევრნი არიან. არავის მისცეთ ნება, რომ გაგაუმჯობესოთ. თქვენ უკვე წარმოადგენთ ბოლო სიტყვას. თქვენ არა მხოლოდ აღფა ხართ, ასევე ომეგაც ხართ, მთლიანი, სრულყოფილი ადამიანი.

მაშინაც კი, თუ თქვენს არასრულყოფილებას გრძნობთ, იგი იდეალურია. ასე ამბობს ტანტრა. არ იღელვოთ ამაზე. უცნაური ჩანს, რომ თქვენი არასრულყოფილება იდეალურია და არაფერი სჭირდება. მაგრამ თქვენ არასრულყოფილები ჩანხართ არა იმიტომ, რომ ასეთები ხართ, არამედ იმიტომ, რომ იზრდებით. ეს აბსურდს ჰგავს, ლოგიკის დარღვევას, ჩვენი აზრით ხომ სრულყოფილებას არ შეუძლია გაიზარდოს. ჩვეულებრივ იგულისხმება სრულყოფილება, რომელიც თავის კულმინაციამდე მივიდა. თუმცაღა ასეთი სრულყოფილება მკვდარია. თუ მას ზრდა არ შეუძლია, იგი მკვდარია.

ყოფიერება განაგრძობს ზრდას. თუ განვითარება არ ხდება, ყოფიერება ვერ გახდება სრულყოფილი. იგი იდეალურია, რადგანაც არ გააჩნია ნაკლოვანებები, მაგრამ იგი ერთიდან მეორე საფეხურამდე მიდის და ზრდა გრძელდება. ყოფიერება – ეს ევოლუციაა: მოძრაობაა, არა არასრულყოფილებიდან იდეალამდე, არამედ მისი ერთი საფეხურიდან მეორემდე.

როდესაც სრულყოფილებას მომავალი არ აქვს, იგი მკვდარია. როცა მომავალი არსებობს, როცა იგი ღიაა, ვითარდება, უნინდებურად მოძრაობს, მაშინ იგი ისე გამოიყურება, როგორც არასრულყოფილება. და მინდა გითხრათ: იყავით არასრულყოფილნი და მზრდადნი, რადგან სწორედ ესაა სიცოცხლე. ნუ ეცდებით, სრულყოფილი იყოთ, წინააღმდეგ შემთხვევაში შეწყვეტთ ზრდას და ბუდას ქანდაკებას დაემგვანებით: მკვდარ ქვას.

იმის წყალობით, რომ სრულყოფილება ზრდას განაგრძობს, თქვენ შეიგრძნობთ მის არასრულყოფილებას. დაე იყოს ისე, როგორც არის. ნება მიეცით მას ისეთი იყოს, როგორიც არის. ეს სამეფო გზაა.

იმისთვის, რომ ტრანსცენდენტური გახდეთ, ორმაგობის ზღვარს მიღმა გახვიდეთ, საჭიროა სამეფო თვალთახედვა. იმისთვის, რომ ყურადღების გაფანტულობა გადალახოთ, საჭიროა სამეფო პრაქტიკა.

ყურადღების გაფანტვა იქნება თქვენი თვითცნობიერების კვლავ და კვლავ დაკარგვა. თქვენ მედიტირებთ, მოდის აზრი და მაშინვე გავიწყდებათ საკუთარი თავი და მას ადევნებთ თვალყურს, იძირებით მასში. ტანტრა ასწავლის, რომ მხოლოდ ერთი რამ უნდა გადაილახოს – ყურადღების გაფანტვა.

რა უნდა გააკეთოთ? მხოლოდ ერთი – დარჩეთ მონმედ, როცა აზრი მოდის. შეხედეთ მას, დააკვირდით, საშუალება მიეცით, რომ თქვენს არსებაში გაიაროს, მაგრამ ნუ მიეჯახჭვებით მას, ნუ იქნებით ნურც მის მხარეს, ნურც მის წინააღმდეგ. ეს შეიძლება ცუდი აზრი იყოს, მაგალითად მკვლელობაზე – ნუ განდევნით მას, ნუ იტყვით: „ეს ცუდი აზრია“. თუკი აზრის შესახებ რაიმეს იტყვით, მაშინვე მიჯახჭვული ხდებით მასზე და ყურადღება გეფანტებათ. იგი სხვა მრავალ აზრთან მიგიყვანთ. ერთიდან სხვამდე. თუკი მოდის კარგი, თანამგრძნობიარე აზრი, არ თქვათ: „აჰა, ასეთი შესანიშნავი აზრია! მე დიდი წმინდანი ვარ. მინდა, რომ მთელი სამყარო გადავარჩინო. მინდა, რომ ყველა გავათავისუფლო“. არ თქვათ ასე. კარგია აზრი, თუ ცუდი – დარჩით დამკვირვებლად.

მიუხედავად ამისა, თავდაპირველად გამუდმებით მოცდებით. რა უნდა ქნათ? თუ მოცდებით, მოცდით. მეტისმეტად ნუ იღლევებთ, წინააღმდეგ შემთხვევაში თქვენი მღელვარება გახდება აკვიატებული იდეა. მოცდით! რამდენიმე წუთის განმავლობაში მოცდებით, შემდეგ კი უცებ გაიხსენებთ: „მე ვცდები“. ეს ნორმალურია. დაბრუნდით. ნუ იგრძნობთ თავს დათრგუნულად. ნუ იტყვით: „ცუდია, რომ მოვცდი“. წინააღმდეგ შემთხვევაში კვლავ დუალიზმში ჩავარდებით: ცუდი და კარგი. გაგეფანტათ ყურადღება? არა უშავს – მიიღეთ ეს და დაბრუნდით. ნუ შექმნით ამით კონფლიქტს.

ესაა ის, რაზეც კრიშნამურტი საუბრობს. მისი კონცეფცია ფრიად პარადოქსულია. იგი ამბობს, რომ თუკი თქვენ ყურადღებით არ ხართ, ყურადღებით იყავით უყურადღებობისადმი. ეს კარგია! როცა აღმოაჩენთ, რომ უყურადღებოდ ხართ, მიაქციეთ ამას ყურადღება და დაბრუნდით სახლში. კრიშნამურტის ვერ უგებენ, რადგანაც იგი სამეფო გზას მიჰყვება. ის რომ იოგი ყოფილიყო, ძალიან ადვილად გაუგებდნენ. აი, რატომ ამბობს, რომ არ არსებობს მეთოდი – სამეფო გზაზე, ვერ იქნება მეთოდი. იგი კვლავინდებურად ამტკიცებს, რომ ტექნიკა არ არსებობს – სამეფო გზაზე საერთოდ არანაირი ტექნიკა არაა. იგი კვლავ და კვლავ იმეორებს, რომ ვერანაირი წმინდა წერილი ვერ დაგეხმარებათ – სამეფო გზაზე არ არის წმინდა წერილი.

მოცდა თქვენი ყურადღება? იმ წამს, როდესაც გახსენდებათ, თქვენთან მოდის გაგება: „მე „მოვცდი“, დაბრუნდით უკან. სულ ესაა! ნუ შექმნით კონფლიქტებს, ნუ იტყვით: „ეს ცუდი იყო“, ნუ იგრძნობთ ღებრესიას, იმედგაცრუებას, რათა კვლავ მოცდეთ. არაფერია ცუდი მოცდენაში, ამითაც დატკბით.

თუ შეგიძლიათ, რომ დატკბეთ ყურადღების მოცდენით, ეს უფრო და უფრო იშვიათად დაგემართებათ. და დადგება დღე, როცა თქვენი ყურადღება აღარ მოცდება – მაგრამ ამას ვერ აღწერთ სიტყვით – „გამარჯვება“. თქვენ არ განგიდევნიათ საკუთარი გონების მომცდენი მიმართულება ღრმად ქვეცნობიერში. არა. თქვენ მას არსებობის საშუალება მიეცით. ესეც კარგია.

ასეთია ტანტრას აზროვნება: ყველაფერი კარგი და წმინდაა. მაშინაც კი, როცა ყურადღება მოცდება, ეს რალაციისთვისაა საჭირო. თქვენ შესაძლოა არ იცოდეთ, რისთვისაა ეს საჭირო. თუ თავს კარგად გრძნობთ იმ ყველაფერთან, რაც თქვენს შიგნით ხდება, ე.ი. სამეფო გზას მიჰყვებით. ხოლო თუ ბრძოლას ინწყებთ რამესთან, ე.ი. გადაუხვიეთ ამ გზას და ჩვეულებრივი ჯარისკაცი, მეომარი გახდით.

იმისთვის, რომ ტრანსცენდენტური გახდეთ, ორმაგობის ზღვარს მიღმა გახვიდეთ, საჭიროა სამეფო თვალთახედვა. იმისთვის, რომ

ყურადღების გაფანტულობა გადალახოთ, საჭიროა სამეფო პრაქტიკა. არა-პრაქტიკის გზა – ეს ყველა ბუდას გზაა.

არაფრის პრაქტიკა არ უნდა ხდებოდეს, რადგანაც პრაქტიკა ჩვევებს ქმნის. უფრო გაცნობიერებული უნდა გახდეთ და შეწყვიტოთ ვარჯიში. მშვენიერება სპონტანურად ხდება და არა ვარჯიშისა და პრაქტიკის წყალობით. თქვენ შეგიძლიათ სიყვარული აპრაქტიკოთ, გაიაროთ გარკვეული მომზადება. ამერიკაში ფიქრობენ, რომ რამდენიმე სასწავლო კურსი გახსნან სიყვარულის შესახებ, რადგანაც ადამიანებს დაავიწყდათ, როგორ უყვარდეთ. ეს მართლაც საოცარია! ფრინველები, ცხოველები, ხეები, არავის ეკითხებიან, არ დადიან კოლეჯში, მათ უყვართ. ბევრი ადამიანი მოდის ჩემთან...

სულ რაღაც რამდენიმე დღის წინ ერთმა ახალგაზრდამ წერილი მომწერა, რომელშიც მეკითხებოდა: „მე ყველაფერი მესმის – მაგრამ სიყვარულს რა ვუყო? როგორ მოვიქცე? როგორ მიუღდე ქალს?“ სასაცილოა, მაგრამ ჩვენ სრულებით დავკარგეთ ქცევის ბუნებრივი, თავისუფალი მანერა. ჩვენთვის სიყვარულიც კი შეუძლებელი გახდა მომზადების გარეშე. და თუ ისწავლით, სრულიად მახინჯი გახდებით, რადგანაც ყველაფერი, რასაც გააკეთებთ, ვარჯიშის ნაწილი გახდება. ეს არ იქნება სიმართლე. ეს სიყალბე იქნება. ყველაფერი, რასაც გააკეთებთ, იქნება არა რეალური ცხოვრება, არამედ მსახიობების თამაში. ისინი ქმნიან სიყვარულს, ისინი თავს აჩვენებენ შეყვარებულებად, მაგრამ თუ შეგიმჩნევიათ, რომ მსახიობები ყველაზე დიდი „ლუზერები“ არიან იმაში, რასაც სიყვარული ჰქვია? სიყვარული მათ ცხოვრებაში თითქმის ყოველთვის წარუმატებელია. ასე არ უნდა იყოს, რადგან ისინი ვარჯიშობენ, პრაქტიკა აქვთ სიყვარულში დღე-ღამეში ოცდაოთხი საათი, იმდენ ქალთან, იმდენ სიუჟეტში! ისინი პროფესიონალი საყვარლები არიან, ისინი სრულყოფილები უნდა იყვნენ, როცა შეუყვარდებათ. მაგრამ როცა უყვარდებათ, ყოველთვის წარუმატებლობას განიცდიან ამაში.

მსახიობების ცხოვრება, მათი პირადი ცხოვრება, ყოველთვის წარუმატებელია. რა ხდება? რა და, პრაქტიკა ხდება, ისინი ერთობ ბევრს ვარჯიშობდნენ სიყვარულში, ახლა გულს უკვე აღარ შეუძლია ფუნქციონირება. ისინი განაგრძობენ ჟესტების კეთებას: კოცნაობენ, მაგრამ ამას კოცნა არ ჰქვია, ისინი მხოლოდ ტუჩებით ეხებიან ერთმანეთს. მხოლოდ ტუჩები ეხებიან. შინაგანი ენერგია არ მოძრაობს, და მათი ტუჩები დახურულია, ცივია. და თუ ტუჩები ცივია, დახურულია, და მათი გავლით ენერგია არ გამოთავისუფლდება, ასეთი კოცნა სიმახინჯეა, არაჰიგიენურია. ეს, უბრალოდ, გადაადგილებაა მილიონობით უჯრედის, ბაქტერიის, ავადმყოფობის – სულ ესაა. კოცნა სიმახინჯეა, თუ შინაგანი ენერგია არ ახლავს.

შეგიძლიათ ეხვეოდეთ ქალს, ან მამაკაცს – მხოლოდ ძელები ეხება, ორგანოები ეხება, მაგრამ არ არის შინაგანი ენერგიის მოძრაობა. იგი არ არსებობს. თქვენ, უბრალოდ გადაადგილდებით სუსტი ჟესტების, სხეულის მოძრაობების მეშვეობით. შესაძლოა სექსიც კი გქონდეთ, სექსის ყველა სხეულებრივი მოძრაობა ანარმოოთ, მაგრამ ეს უფრო გიმნასტიკას ემგვანება და ყველაზე ნაკლებად – სიყვარულს.

გახსოვდეთ, პრაქტიკა კლავს ცხოვრებას. ცხოვრება უფრო ცოცხალია, როდესაც არ აპრაქტიკებ და არ ვარჯიშობ. როცა იგი ასხივებს, მიედინება ყველა მიმართულებით, შაბლონის გარეშე, იძულებითი ვარჯიშის გარეშე, წესრიგისა და დისციპლინის გარეშე.

არა-პრაქტიკის გზა – ეს ყველა ბუდას გზაა. ის, ვინც ამ გზაზე დგას, ბუდას მდგომარეობას აღწევს.

მაშ, რა უნდა ქნათ? თუ არა-პრაქტიკა გზაა, რა უნდა გააკეთოთ? იცხოვრეთ სპონტანურად. რატომ გეშინიათ სპონტანურად ცხოვრების? რა თქმა უნდა, შეიძლება იყოს საფრთხეები, არსებობს რისკი, მაგრამ ეს კარგია! ცხოვრება არ ჰგავს სარკინიგზო

გზებს, მატარებლებით, რომ სულ ერთ ლიანდაგზე დადიან. ცხოვრება მდინარეს ჰგავს. იგი იკაფავს თავის კალაპოტს. ცხოვრება არ არის არხი. არხი ნიშნავს ჩვევებით ცხოვრებას, ეს კი კარგი არაა. საფრთხე არსებობს, მაგრამ იგი თავად ცხოვრებაში მდგომარეობს, ცხოვრებაში აღწევს. მხოლოდ მკვდარი ადამიანები იმყოფებიან საფრთხის მიღმა. აი, რატომ ხდებიან ადამიანები მკვდრები.

თქვენი სახლები უფრო მეტად საფლავებს ჰგავს. მეტისმეტად ზრუნავთ უსაფრთხოებაზე, ეს კი კლავს, რადგანაც ცხოვრება უსაფრთხო არაა. ეს ასეა, ამას ვერაფერს მოუხერხებთ, ვერავინ გახდის მას უსაფრთხოს. დაცვის საშუალებები – ტყუილია, ისინი ყველანი წარმოსახვითია. დღეს ქალს უყვარხარ, ხვალ კი – ვინ იცის... როგორ შეგიძლიათ იყოთ დარწმუნებული ხვალინდელი დღის უსაფრთხოებაში? თქვენ შეგიძლიათ სასამართლოში წახვიდეთ და დაარეგისტრიროთ, დააკანონოთ თქვენი კავშირი, და ხვალ ის თქვენი ცოლი გახდება. ის შეიძლება ოფიციალურად თქვენს ცოლად დარჩეს, მაგრამ სიყვარული შესაძლოა გაქრეს. სიყვარული არ სცნობს კანონიერებას. ხოლო როცა სიყვარული ქრება, ცოლი ცოლად რჩება, ქმარი – ქმრად, მათ შორის კი გულგრილი ურთიერთობაა.

იმისთვის, რომ უსაფრთხოებას მივალნიოთ, ვქორწინდებით. ამავე მიზნით ვქმნით საზოგადოებას. და ჩვენ ყოველთვის ემოძრაობთ არხის შეზღუდულ კალაპოტში.

ცხოვრება – ბუნებრივი მდგომარეობაა. სიყვარული – ბუნებრივი მდგომარეობაა. და ყოფიერებაც – ასევე ბუნებრივი მდგომარეობაა.

ის არასოდეს მოვა თქვენს ბალებში, იქ მეტისმეტად ბევრი ხალხია. ის არ მოვა თქვენს სახლებში, ძალიან პატარა სახლებია. ის არასოდეს შეგხვდებათ თქვენს შეზღუდულ გზაზე, რომელიც არხს ჰგავს. ის ბუნებრივია.

გახსოვდეთ, რას ამბობს ტანტრა: ცხოვრება ბუნებრივი მდგომარეობაა. უნდა განიცადოთ იგი, განიცადოთ ყველა საფრთხე. და

ეს მშვენიერია, რადგანაც ეს თავგადასავალია. ნუ ეცდებით ერთხელ და სამუდამოდ დადგენილი ცხოვრების მოდელის შექმნას. საშუალება მიეცით მას, რომ საკუთარი კურსი ჰქონდეს. მიიღეთ ყველაფერი! გასცდით ორმაგობის საზღვრებს, მიიღეთ ცხოვრება და საშუალება მიეცით, რომ თავისი საკუთარი გზა ჰქონდეს, და თქვენ მიაღწევთ გასხივოსნებას, აუცილებლად მიაღწევთ. რა თქმა უნდა, ასე იმიტომ არ ვლაპარაკობ, რომ დაგიცვათ – ეს ფაქტია, აი, რატომ ვამბობ ამას. არა იმის გამო, რომ უფრო დარწმუნებულნი იყოთ საკუთარ უსაფრთხოებაში. ისინი, ვინც ბუნებრივ მდგომარეობაში იმყოფებიან, ყოველთვის აღწევენ გასხივოსნებას.

ეს სამყარო სწრაფად წარმავალია, ისევე როგორც მოჩვენებები და სიზმრები, იგი არარეალურია. უარი თქვით მასზე და დატოვეთ თქვენი ოჯახი; გადაჭრით ავხორციოთ და სიძულვილის ძაფები და იმედიტორეთ ტყეში და მთებში.

თუ ძალისხმევის გარეშე თავისუფალი დარჩებით, თუ ბუნებრივ მდგომარეობაში დარჩებით, მალე მაჰამუდრას მიაღწევთ და მიუწვდომელამდე მიხვალთ.

მიუწვდომელამდე... ეს სუტრა ძალიან ღრმად უნდა გაიგოთ, რადგანაც არსებობს ალბათობა, რომ არასწორად გაიგებთ მას. ტილოპას სუტრების ინტერპრეტაციებთან დაკავშირებით ბევრი გაუგებრობა ყოფილა. და ყველამ, ვინც ჩემამდე ცდილობდა აეხსნა ის, არსი ხელიდან გაუშვა. ეს შემთხვევითი არაა. ეს სუტრა ამტკიცებს: *ეს სამყარო სწრაფად წარმავალია. იგი იმავე მასალისგან შედგება, რისგანაც სიზმრები.* არანაირი სხვაობა არაა სიზმრებსა და რეალობას შორის. ძილში თუ ღვიძილში, თქვენ საკუთარი სიზმრების სამყაროში ცხოვრობთ. დაიმახსოვრეთ, არ არსებობს ერთიანი სამყარო. სამყარო იმდენივეა, რამდენიც ადამიანი. ყველა თავის სამყაროში ცხოვრობს. ზოგჯერ ჩვენი სამყაროები ხვდება და ეჯახება ერთმანეთს, ზოგჯერ ერწყმის, მაგრამ ჩვენ კელავინდებურად ჩაკეტილნი ვართ მათში.

გონების მიერ შექმნილი ჩვენი სამყარო წარმავალია, როგორც მოჩვენებები, ან სიზმრები, იგი არარეალურია. ფიზიკოსებიც ამტკიცებენ: მატერია არარეალურია. „მატერია“ გაქრა ფიზიკოსების ლექსიკონიდან სულ რაღაც ოცდაათი-ორმოცი წლის წინ. სამოცდაათი-სამოცდათხუთმეტი წლის წინ ნიცშემ განაცხადა: „ღმერთი მოკვდა“. მან ეს იმის ხაზგასასმელად თქვა, რომ მხოლოდ მატერია არსებობს – საუკუნე ჯერ კიდევ არ იყო დასრულებული. ნიცშეს სიკვდილიდან სულ რაღაც ოცდახუთი წლის შემდეგ – ის კი 1900 წელს გარდაიცვალა, – 1925 წელს ფიზიკოსებმა აღიარეს, რომ ჩვენ არაფერი ვიცით ღმერთის შესახებ, მაგრამ ერთი რამ ცხადია: მატერია მოკვდა. თქვენ გარშემო არ არსებობს მატერიალური საგნები, მხოლოდ ვიბრაციებია, რომლებიც მატერიის ილუზიას ქმნიან.

იგივე ხდება, როცა ფილმს უყურებთ, ეკრანზე კი არაფერია – მხოლოდ ურთიერთგადამკვეთი სხივები ელექტრული პროექტორებისგან, რომლებიც ილუზიას ქმნიან. უკვე არსებობს სამგანზომილებიანი ფილმები, რომლებიც სამგანზომილებიანობის ილუზიას ქმნიან. მთელი სამყარო ზუსტად ისეთივეა, როგორიც კინოფილმი ეკრანზე, რადგანაც ეს ყველაფერი ელექტრული მოვლენაა. მხოლოდ თქვენ მონმე ხართ რეალური, და ეს ყველაფერი მხოლოდ სიზმარია. როდის მიაღწიეთ ბუდას მდგომარეობას? როდესაც სიზმრების საზღვრებს მიღმა გახვედით, როდესაც აღარაფერი დარჩა, რისი დანახვაც შეგიძლიათ, – დარჩა მხოლოდ დამკვირვებელი. იგი ძალიან ჩუმად ზის, და არაფერია, ობიექტიც კი არაა, რომელიც შეიძლება დაინახოს, დარჩა მხოლოდ დამკვირვებელი.

ეს სამყარო სწრაფად წარმავალია, ისევე როგორც მოჩვენებები და სიზმრები, იგი არარეალურია. უარი თქვით მასზე და დატოვეთ თქვენი ოჯახი...

ეს სიტყვები – უარი თქვით მასზე და დატოვეთ თქვენი ოჯახი – არასწორად იქნა გაგებულნი. რატომ? ამისთვის იყო მიზეზი.

მათ უარი თქვეს და ეგონათ, რომ ტილოპა იმას ამბობდა, რასაც თვითონ ფიქრობდნენ. მაგრამ ტილოპას არ შეეძლო ეთქვა რამე მსგავსი, რადგანაც ეს მის მთელ სწავლებას შეენიწიანაღმდეგებოდა.

თუ ისინი სიზმრებს ჰგვანან, რა აზრი აქვს მათზე უარის თქმას? თქვენ შეგიძლიათ სინამდვილეზე თქვათ უარი, მაგრამ არა სიზმრებზე, ეს მეტისმეტად ბრიყვეული საქციელი იქნება. თქვენ შეგიძლიათ უარი თქვათ ყველაფერ მატერიალურზე, მაგრამ არა მოჩვენებით, ილუზორულ სამყაროზე. დილით ადინხართ სახურავზე, უხმოთ ყველას გარშემო და ამბობთ: „მე უარს ვამბობ სიზმრებზე! ამ ღამით ბევრი სიზმარი მქონდა და უარს ვამბობ მათზე!“ ყველას გაეცინება, იფიქრებენ, რომ ჭკუიდან შეიშალეთ – არაფერ ამბობს უარს სიზმრებზე. მხოლოდ ის, ვინც ფხიზლობს, სხვა არაფერ უარყოფს სიზმრებს.

ძენის ოსტატს დილით გაეღვიძა და თავის ერთ-ერთ მოსწავლეს ჰკითხა:

– სიზმარი ვნახე. შეგიძლია ამიხსნა, რას ნიშნავს?

მოსწავლემ უპასუხა:

– მოიცადე, ნება მომეცი, ჩაი მოგიტანო.

ოსტატმა ჩაის ჭიქა აიღო, შემდეგ კი ჰკითხა:

– მაშ, ამიხსნი სიზმარს?

მოსწავლემ უპასუხა:

– დაივიწყე ეს, რადგანაც სიზმარი – ეს სიზმარია, მას არ სჭირდება ახსნა. ჩაის ჭიქა – საკმარისი ახსნაა. გაიღვიძე!

ოსტატმა უპასუხა:

– შენ მართალი ხარ! შენ რომ ჩემი სიზმარი აგეხსნა, გაგაგდებდი მონასტრიდან, რადგანაც მხოლოდ ბრიყვები ხსნიან სიზმრებს. კარგად მოიქეცი, წინააღმდეგ შემთხვევაში სამუდამოდ გაგაგდებდი და მეტიუერ აღარ დავინახავდი შენს სახეს.

თუ თქვენ სიზმარი გაღელვებით, უნდა დალიოთ ჩაი და მორჩა, დამთავრდება ამით ყველაფერი. ფროიდი, იუნგი და ადლერი ძა-

ლიან აღელდებოდნენ, ეს ისტორია რომ სცოდნოდათ, რადგანაც მათ მთელი თავიანთი ცხოვრება დაკარგეს სხვების სიზმრების ახსნაში. სიზმარი საზღვრებს მიღმა უნდა გავიდეს. როცა იცით, რომ ეს მხოლოდ სიზმარია, საზღვრებს მიღმა გადიხართ. სწორედ ესაა განჯაჭვულობა.

ტილოპას არასწორად გაუგეს, იმიტომ რომ მსოფლიოში ბევრია უარმყოფელი, განმკითხველი, რომლებიც ფიქრობდნენ, რომ ტილოპა სამყაროსგან განდგომაზე საუბრობდა. მაგრამ იგი ამას არ ამბობდა. მან თქვა: „იცოდე, რომ ეს სწრაფად წარმავალია, სწორედ ესაა განჯაჭვულობა“. „უარი თქვი მასზე“, – ამბობს ტილოპა, რაც ნიშნავს: „ეს სიზმარია“.

დატოვეთ თქვენი ოჯახი... გეგონათ, რომ იგი ასწავლიდა: „დატოვეთ თქვენი ოჯახები, ნათესაეები, დედა, მამა, შვილები“. არა, ტილოპა ამას არ ამბობს, ტილოპას არ შეუძლია ამის თქმა. ოღონდ არა ტილოპას. იგი გირჩევთ, რომ ადამიანებთან შინაგან კავშირზე თქვათ უარი. თქვენ არ უნდა იფიქროთ, რომ ვინმე თქვენი ცოლია. ეს მხოლოდ მოჩვენებაა, სიზმარია. თქვენ არ უნდა თქვათ: „ეს ბავშვი ჩემი შვილია“. „ჩემი“ – ეს სიზმარია. არავინაა თქვენი, ვერავინ იქნება თქვენი. უარი თქვით ისეთ ურთიერთობებზე, როდესაც ვინმე თქვენია: ქმარი, ცოლი, მეგობარი, მტერი; უარი თქვით ყველა ამ შეხედულებაზე. ნუ შეუერთდებით ჩემი-ს და შენი-ს ცნებას – გადაადგდეთ ეს სიტყვები!

ამ სიტყვების გადაგდებით თქვენ უარს ამბობთ ნათესაეებზე: არც ერთი არაა თქვენი. ეს არ ნიშნავს, რომ თქვენ თავი აარიდეთ, გაექცით თქვენს ცოლს. სწორედ გაქცევა აჩვენებს, რომ თქვენ მას რეალურად არსებულად თვლით, თქვენად თვლით, წინააღმდეგ შემთხვევაში, რატომ გარბიხართ?

ერთხელ...

ინდუისტი სანიასი, სვამი რამტირტი, ამერიკიდან დაბრუნდა. იგი პიმალაებში გაჩერდა, და ამ დროს ცოლმა მიაკითხა. სანიასი ცოტა არ იყოს აღელდა. მისი მოსწავლე, სარდარ პურნ სინგპი, რომელსაც ძა-

ლიან გამჭრიახი გონება ჰქონდა, მის გვერდით იჯდა. მასწავლებელს აკვირდებოდა, და იგრძნო მისი მღელვარება. როდესაც ცოლი წავიდა, რამტირტმა უცებ მოისროლა თავისი ნარინჯისფერი სამოსელი.

პურნ სინგპმა ჰკითხა:

– რა მოხდა? მე გაკვირდებოდი, ცოტათი აღელვებული იყავი. იგრძნობოდა, რომ ვერ იყავი კარგად.

რამტირტმა უბასუხა:

– აი, ამიტომაც გადავაგდე ჩემი ტანსაცმელი. ამდენი ქალი მინახავს და არასოდეს ავლელვებულვარ. ამ ქალში არაფერია განსაკუთრებული, გარდა იმისა, რომ ჩემი ცოლია. ეს „ჩემი“ კვლავაც არსებობს. არ ვარ იმის ღირსი, რომ ეს მეცვას. უარი არ მითქვამს „ჩემსაზე“, მხოლოდ ცოლზე ვთქვი უარი. ცოლი არ წარმოადგენს პრობლემას. არც ერთ სხვა ქალს არ ავუღელვებია, მე კი ამდენს დავდივარ, მაგრამ აი, მოდის ჩემი ცოლი – ჩვეულებრივი ქალი, ისეთივე როგორც ნებისმიერი სხვა, – და უცებ ავლელდი. ეს კავშირი დღემდე არსებობს.

სიკვდილამდე ჩვეულებრივი ტანსაცმელი ეცვა, აღარასოდეს ჩაუცვამს ნარინჯისფერი. ხშირად ამბობდა: „მე ღირსი არ ვარ“.

ტილოპა ვერ გირჩევთ საყვარელ მეუღლეზე, ბავშვებზე და ნათესავებზე უარის თქმას. არა. იგი გირჩევთ, რომ კავშირებზე თქვათ უარი, გადაადგოთ ისინი. ეს თქვენი საქმეა, ეს არ ეხება თქვენს მეუღლეს. თუ ის კვლავაც ფიქრობს თქვენზე, როგორც თავის ქმარზე, ეს მისი პრობლემაა და არა თქვენი. თუ შვილი კვლავაც ფიქრობს თქვენზე, როგორც თავის მამაზე, – ეს მისი პრობლემაა, ის ბავშვია, მას მომნიშვნელობა სჭირდება.

მე გუუბნებით, რომ ტილოპა შინაგან სიზმრებზე და კავშირებზე, შინაგან სამყაროებზე უარის თქმას გულისხმობს.

...და იმედიტირეთ ტყეში და მთებში.

და ესეც – იგი არ გირჩევთ ტყეებში და მთებში გაქცევას, მაგრამ მისი სიტყვები სწორედ ასე გაიგეს. ბევრი გაექცა ცოლ-შვილს

და მთაში წავიდა. ეს არასწორია. ის, რაზეც ტილოპა საუბრობს, უფრო ღრმადაა, ზედაპირზე არაა, რადგანაც თქვენ შეგიძლიათ მთებში წახვიდეთ, მაგრამ ბაზარში დარჩეთ. მთელი საქმე თქვენს გონებაშია. თქვენ შეგიძლიათ ჰიმალაებში იჯდეთ და ფიქრობდეთ ბაზარზე, ცოლსა და შვილებზე, იმაზე, თუ როგორ არიან ისინი. ერთხელ...

ერთმა ადამიანმა უარი თქვა ცოლზე, შვილებზე და ოჯახზე, და ტილოპასთან მივიდა, რათა სანისა მიეღო. ტილოპა ქალაქგარეთ, ტაძარში იმყოფებოდა. როდესაც ეს ადამიანი შიგნით შევიდა, იგი მარტო იყო და ტილოპაც მარტო იყო. ტილოპამ გარშემო მიმოიხედა და თქვა:

– შენ მოხვედი, ეს კარგია, მაგრამ ეს ბრბო რა საქირაო?

მამაკაცმა გაიხედ-გამოიხედა, გარშემო ერთი სულიც არ ჭაჭანებდა. ტილოპამ წამოიძახა:

– უკან ნუ იყურები! შენში ჩაიხედე! იქ მრავალი ადამიანია!

მამაკაცმა თვალები დახუჭა და იქ მართლაც მრავალი ადამიანი იყო: ცოლი უწინდებურად ქვითინებდა, ბავშვებიც ტიროდნენ, ყველანი წამოყვნიენ, რათა ქალაქის საზღვარზე დაეტოვებინათ იგი: მეგობრები, ოჯახი, ყველანი იქ იყვნენ.

და ტილოპამ თქვა:

– გადი და ყველა გარეთ დატოვე! მე ადამიანს ვაკურთხებ და არა ბრბოს.

არა, ტილოპა ვერ იგულისხმებს, რომ უარი თქვათ სამყაროზე და მთაში წახვიდეთ. იგი არაა ასეთი სულელი. ვერ იგულისხმებდა ამას, რადგანაც გაცნობიერებული ადამიანია. აი, რას გულისხმობს: როდესაც უარს იტყვით სიზმრებზე, ურთიერთობებზე, მაგრამ არა ნათესაურ კავშირებზე, როცა უარს იტყვით გონებაზე, თქვენ ტყეში მოხვდებით, და ცაში აღმოჩნდებით. შეგიძლიათ ბაზარში იჯდეთ, მაგრამ ბაზარი მოულოდნელად გაქრეს. შეგიძლიათ საკუთარ სახლში იჯდეთ, და სახლი უეცრად გაქრეს.

უცრად ტყეში და მთებში მარტო აღმოჩნდებით მხოლოდ თქვენ ხართ, და მეტი არავინ.

თქვენ შეგიძლიათ ხალხის ბრბოში იყოთ, და მარტოსული იყოთ, ან შეგიძლიათ მარტო იყოთ და ბრბოში იყოთ. შეგიძლიათ სამყაროში იყოთ და არ ეკუთვნოდეთ სამყაროს. შეგიძლიათ სამყაროში იყოთ, მაგრამ მთებს და ტყეებს ეკუთვნოდეთ.

ეს შინაგანი მოვლენაა. არსებობს შინაგანი მთები და შინაგანი ტყეები, და ტილოპა ვერაფერს იტყვის გარეგნულ მთებსა და ტყეებზე, რადგანაც ისინი ასეთივე სიზმრები არიან. ჰიმალაები ისეთივე გრანდიოზული სიზმარია, როგორც ბაზარი პუნაში, რადგანაც ჰიმალაები ისეთივე გარეგანი მოვლენაა, როგორც ბაზარი. ტყეებიც – ასევე სიზმარია. თქვენ შინაგანთან უნდა მიხვიდეთ. სწორედ აქაა რეალობა, უნდა შეხვიდეთ სიღრმეში, ყოფიერების შუაგულში. აი, მაშინ მიხვალთ რეალურ ჰიმალაებთან, თქვენი პიროვნების რეალურ ტყეებთან, თქვენი ყოფიერების მწვერვალებთან და დაბლობებთან, თქვენი სიცოცხლის სიმაღლეებთან და სიღრმეებთან. ტილოპა სწორედ ამას გულისხმობს.

თუ ძალისხმევის გარეშე თავისუფალი დარჩებით, თუ ბუნებრივ მდგომარეობაში დარჩებით...

ტილოპა სწორედ ამას გულისხმობს, რადგანაც იგი თავისუფლებისა და ბუნებრივი მდგომარეობის მხარესაა. ცოლისგან და შვილებისგან გაქცევა არ ნიშნავს ბუნებრივად ყოფნას, ეს საერთოდ არაა თავისუფლება. ადამიანი, რომელიც ცოლს, შვილებს, მეგობრებს და სამყაროს ტოვებს, დაძაბული ხდება, იგი ვერ იქნება თავისუფალი. თავად უარყოფის სურვილში დევს დაძაბულობა.

იყო ბუნებრივი – ნიშნავს იყო იქ, სადაც ხართ, იქ, სადაც საკუთარი თავი იპოვეთ. ქმარი ხართ? – კარგია, ცოლი? – მშვენიერია, დედა? – სწორია, ასეც უნდა იყოს. მიიღეთ ყველაფერი. სადაც ხართ და როგორიც ხართ. მხოლოდ ამ შემთხვევაში გახდებით თავისუფალი და ბუნებრივი. თქვენი ეგრეთ წოდებული ბერები, სად-

ჭუები, სამყაროსგან გაქცეული ადამიანები, არსობრივად ლაჩრები არიან, რომლებიც თავიანთ მონასტრებში სხედან. მათ არ შეუძლიათ თავისუფლები და ბუნებრივები იყვნენ – ისინი აღელვებულები უნდა იყვნენ. მათ რალაც არაბუნებრივი გააკეთეს, ბუნებრივი დინების წინააღმდეგ წავიდნენ.

დიახ, ზოგიერთი ადამიანისთვის ეს შესაძლოა ბუნებრივი იყოს. ამიტომ მე არ გირჩევთ, რომ თავს ბაზრის მოედანზე ცხოვრება აიძულოთ. თუ ასე მოიქცევით, მეორე უკიდურესობაში გადავარდებით, კვლავ იგივე სისულელეს გაიმეორებთ. ზოგიერთი ადამიანისთვის სრულიად ბუნებრივია მონასტერში ცხოვრება, და ისინი უნდა იყვნენ კიდევ იქ. სხვებისთვის ბუნებრივია მთაში წასვლა – ისინი მთაში უნდა იყვნენ. ერთადერთი, რაც უნდა გახსოვდეთ, ისაა, რომ თავისუფალი და ბუნებრივი უნდა იყოთ. თუ ბაზარში ხართ ბუნებრივი, მშვენიერია – ბაზარიც ღვთაებრივია. თუ თავს თავისუფლად და ბუნებრივად გრძნობთ ჰიმაღლებში, მშვენიერია – აქ არასწორი არაფერია. მხოლოდ ერთი გახსოვდეთ: იყავით თავისუფალი და ბუნებრივი. ნუ დაიძაბებით, ნუ ეცდებით თქვენს ცხოვრებაში დაძაბულობის შექმნას. მოდუნდით...

...მალე მაჰამუდრას მიაღწევთ...

დარჩით თავისუფალი და ბუნებრივი, და მალე მიხვალთ თქვენი არსებობის საოცარ, ორგაზმულ მაქსიმუმამდე.

...და მიუნვდომელამდე მიხვალთ.

და მიაღწევთ იმას, რისი მიღწევაც შეუძლებელია. რატომ? რატომ ამბობენ, რომ ამის მიღწევა შეუძლებელია? იმიტომ, რომ ამას ვერ აქცევთ მიზნად, იგი ვერ მიიღწევა მიზანზე ორიენტირებული გონებით. იგი ვერ მიიღწევა მიმღწევი გონებით.

აქ მრავალ ადამიანს მიმღწევი გონების იგივე ტენდენცია აქვს. ისინი დაძაბულები არიან, რადგანაც მიზნად დაისახეს ის, რისი

მიზნად ქცევაც არ შეიძლება. მისი მიღწევა შეუძლებელია – ეს გემართებათ, ეს თავად მოდის. თქვენ მხოლოდ გჭირდებათ, რომ პასიური, გახსნილი და ბუნებრივი იყოთ, უნდა ელოდოთ მომენტს, რადგანაც ყველაფერს თავისი დრო აქვს. რა საჭიროა აჩქარება? თუ ჩქარობთ, დაძაბული ხდებით, გამუდმებით რაღაცას ელით.

აი, რატომ ამბობს ტილოპა: „...და მიუწვდომელამდე მიხვალთ“. ეს მიზანი არაა. თუ მისი მიღწევა გასურთ, მიზნად არ უნდა გაიხადოთ იგი. არ შეიძლება მისი განგმირვა, როგორც ისრით. გონება, რომელიც ისარივით მიისწრაფის მიზნისკენ – დაძაბული გონებაა.

იგი მოულოდნელად მოდის, როცა მზად ხართ, – მისი ნაბიჯების ხმაც კი არ ისმის. იგი მოულოდნელად მოდის – თქვენ ვერც კი აცნობიერებთ, როდის მოდის. იგი აყვავილდა. მოულოდნელად მის ყვავილობას ხედავთ – და სურნელება გავსებთ.

დღეისათვის საკმარისია.

თავი 8

გადაჭერით ფესვები

სიმღერა გრძელდება:

გადაჭერით ხის ფესვები და ფოთლები დაჭკნება, გადაჭრით გონების ფესვები და სამსარა ჩამოინგრევა.

ლამპის შუქი მყისიერად ფანტავს ხანგრძლივი კალმების სიბნელეს. კაშკაშაა გონების სინათლე, მისი ერთი გამობრწყინება უმეცრების საბურველს წვავს.

ის, ვინც გონებას ეჭიდება, ვერ ხედავს მის საზღვრებს მიღმა მდგარ ქვეშარიტებას. ის, ვინც ეჭიდება დპარმას პრაქტიკას, ვერ პოულობს მის საზღვრებს მიღმა მდგარ ქვეშარიტებას. იმისთვის, რომ გაიგოთ რა დგას პრაქტიკის და გონების მიღმა, პირნმინდად უნდა გადაჭრათ გონების ფესვები და დაჟინებით უნდა უჭყოთოთ ღია, შეუიარაღებელი თვალით.

ამგვარად, ყველა განსხვავებაზე უნდა თქვათ უარი და თავისუფალი უნდა დარჩეთ.

არჩევანი — ეს მონობაა, თავისუფლება და არჩევანი შეუთავსებელია. არჩევანის დროს თქვენ უკვე ხაფანგში მოჰყვებით. თუკი გაუძლებთ არჩევანის ცდუნებას, თუკი გაცნობიერებული დარჩებით არჩევანის გარეშე, ხაფანგი გაქრება. მისი გაქრობის მიზეზი ის არის, რომ... არჩევანის არარსებობას ხაფანგის არარსებობაზე მივყავართ, რადგანაც იგი თქვენი არჩევანის წყალობით ჩნდება. სიტყვა „არჩევანი“ ღრმად უნდა გაიგოთ, რათა თქვენში არჩევანის არარსებობამ იყვავილოს.

რატომ არ შეგიძლიათ არჩევანის გარეშე ყოფნა? რატომ ხდება, რომ ვილაცის ან რალაცის გამოჩენისთანავე არჩევანის მომე-

რო ტალღა მაშინვე აღწევს თქვენში? შესაძლოა ვერც კი აცნობიერებდეთ, რომ არჩევანი გააკეთეთ. გვერდზე ქალმა ჩაგვიარათ, და თქვით, რომ იგი მშვენიერია. თქვენ არ წარმოგიტყვამთ სიტყვა „არჩევანი“, მაგრამ იგი გაკეთებულია, რადგანაც ქალზე იმის თქმა, რომ იგი მშვენიერია, ეს ნიშნავს: „მე მისი არჩევა მინდა“. სინამდვილეში, გულის სიღრმეში, თქვენ უკვე გააკეთეთ არჩევანი, თქვენ უკვე ხაფანგში ხართ. თესლი ნიადაგში დაეცა, იგი მალე აღმოცენდება და ხედ იქცევა.

იმ წუთში, როდესაც თქვენ ამბობთ: „ეს ავტომობილი მშვენიერია“, არჩევანი უკვე გაკეთებულია. შესაძლოა ვერ აცნობიერებდეთ ამას, მაგრამ გონებაში ფანტაზია დაიბადა, სურვილი გაჩნდა. როდესაც რამეზე ამბობთ: „რა მშვენიერია ეს!“, სინამდვილეში მისი ფლობის სურვილს გამოხატავთ. და პირიქით, როდესაც რაღაცას „მახინჯს“ უწოდებთ, ამით გამოხატავთ მისი არქონის სურვილს.

არჩევანი – სათუთი რამეა და ყოველწუთიერად უნდა გავცნობიეროთ ეს. ყოველ ჯერზე, როდესაც რაღაცას წარმოგიტყვამთ, გახსოვდეთ: თქმა – არ ნიშნავს მხოლოდ „წარმოგიტყვას“. რაღაც არაცნობიერ დონეზე ხდება. ნუ განასხვავებთ ერთმანეთისგან: ეს ლამაზია, ეს მახინჯია, ეს კარგია, ის ცუდია. ნუ განასხვავებთ, განზე გადექით დამკვირვებლად. საგნები არც ცუდია და არც კარგი. სიკეთეს ან ბოროტებას თქვენ ანიჭებთ ამ ხარისხებს. საგნები არც ლამაზია და არც მახინჯი, მხოლოდ ისეთია, როგორიცაა – სილამაზის ან სიმახინჯის ცნებები თქვენი შემოტანისა, ეს თქვენი ინტერპრეტაციაა.

რას გულისხმობთ, როცა რაღაცას „მშვენიერს“ უწოდებთ? არსებობს სილამაზის რაიმე კრიტერიუმი? შეგიძლიათ, დაამტკიცოთ, რომ ეს „ლამაზია“? თუ თქვენი თვალთახედვით შეხედავს, ვილაცას შეუძლია გაიფიქროს: „ეს საშინელებაა!“ განსჯაში არ არის ობიექტურობა, ვერავინ დაამტკიცებს რაიმეს სილამაზეს. ათასობით წიგნი დაინერა ესთეტიკის შესახებ. ეს იყო ხანგრძლივი და რთული მოგზაურობები ინტელექტუალებისთვის, მოაზ-

როვნებისთვის და ფილოსოფოსებისთვის, რომლებიც ცდილობდნენ განესაზღვრათ, თუ რა არის სილამაზე – ეს მათ აქამდე ვერ მოახერხეს. მათ დანერეს მსუქანი წიგნები, დიდი ტრაქტატები, მაგრამ ვერაფერს ვერასოდეს განსაზღვრა ზუსტად, რა არის სილამაზე. არა, ეს შეუძლებელი ჩანს, რადგანაც არაფერი სილამაზის ან სიმახინჯის მსგავსი არ არსებობს, ეს თქვენი ინტერპრეტაციაა.

თავიდან თქვენ მიიჩნევთ საგანს ლამაზად. აი, რატომ ვამბობ, რომ თქვენ ქმნით ხაფანგს და თავადვე ებმებით მასში. თავიდან ფიქრობთ: „ეს სახე მშვენიერია“ – ეს თქვენი ფანტაზიაა, გონების ახსნაა, სინამდვილეში ეს არ არსებობს. ეს, უბრალოდ, ფსიქოლოგიური მოვლენაა, თავადვე ხვდებით საკუთარ ხაფანგში. ორმოს თხრით, შემდეგ თავად ვარდებით შიგ და შველას ითხოვთ სხვებისგან.

„არაფერია საჭირო“ – ამბობს ტანტრა. – უბრალოდ, შეხედეთ ამ ხაფანგს მთლიანობაში. ეს თქვენივე საკუთარი ქმნილებაა.

რას გულისხმობთ, როდესაც რაღაცას „საზიზღარს“ უწოდებთ? თუ დედამიწაზე ადამიანი არ იქნება, დარჩება თუ არა სილამაზე ან სიმახინჯე? რა თქმა უნდა, დარჩებიან ხეები, ისინი აყვავილდებიან, რა თქმა უნდა, მოვა წვიმა, ზაფხულს წელიწადის სხვა დროები მოჰყვება – მაგრამ არ იქნება არაფერი მშვენიერი ან მახინჯი, ეს კატეგორიები ადამიანთან, მის გონებასთან ერთად გაქრება. მზე ამოვა, ღამის ცა ვარსკვლავებით მოიჭედება, მაგრამ არ დარჩება არც მშვენიერება და არც საზიზღრობა. მხოლოდ ადამიანი ქმნიდა ინტერპრეტაციას. ახლა იგი უკვე აღარაა და აღწერაც გაქრა – რა იქნება კარგი და რა ცუდი?

ბუნებაში არაფერია კარგი ან ცუდი. გახსოვდეთ, ტანტრა – ეს არის თავისუფალი და ბუნებრივი გზა. მას სურს, რომ სიცოცხლის ყველაზე ღრმა და ბუნებრივ გამოვლინებამდე მივიყვანოთ. მას სურს, რომ დაგეხმაროთ გონების გადაგდებაში. გონების, რომელიც არჩევს. გონება ამბობს: „აი, ეს უნდა ავირჩიო, იმას კი თავი უნდა ავარიდო“. თქვენ ეჭიდებით „ამას“ და გაურბით „იმას“. შეხედეთ ყველაფერს მთლიანობაში. შეხედეთ და მეტი არაფერი.

არანაირი პრაქტიკა არაა საჭირო – შეხედეთ სიტუაციას მთლიანობაში.

მთვარე მშვენიერია, რატომ? საუკუნეების განმავლობაში შთაგაგონებდნენ, რომ მთვარე მშვენიერია. საუკუნეების განმავლობაში პოეტები მასზე ლექსებს თხზავდნენ, ადამიანებს მისი სილამაზის სჯეროდათ, ახლა ეს უდავო გახდა. რა თქმა უნდა, შეგვიძლია ვისაუბროთ მთვარის ზეგავლენაზე: იგი გამშვიდებთ, სიმშვიდის შეგრძნებას გიქმნით, მთვარის შუქი იდუმალ სურნელს სძენს მთელ ბუნებას. ცნობილია, რომ მთვარე აჰიპნოზებს, თავს ნახევრად მძინარედ და ნახევრად ფხიზლად გრძნობთ, ბევრი რამ უფრო ლამაზი ჩანს, იგი სამყაროს ფანტასტიურ, ზღაპრულ თვისებას სძენს – აი, რატომ ვუნოდებთ გიჟებს „მთვარეულებს“, „შეურაცხადებს“. სიტყვა „მთვარეული“ მომდინარეობს სიტყვისგან „მთვარე“, – ჩვენი პლანეტის თანამგზავრის დასახელებიდან.

მთვარე ერთგვარ შეშლილობას, ნევროზს ქმნის. ეს შეიძლება დაკავშირებული იყოს წყლის სტიქიასთან თქვენს სხეულში, რადგანაც სწორედ ასევე მოქმედებს მთვარე ზღვებზე, და მიქცევ-მოქცევებს იწვევს. თქვენი სხეული სამოცი პროცენტით წყლისგან შედგება. თუ ფიზიოლოგებს ჰკითხავთ, ისინი გეტყვიან, რომ რაღაც უნდა ხდებოდეს ორგანიზმში მთვარის ზეგავლენით, რადგანაც თქვენი სხეული ზღვის ნაწილად რჩება. ადამიანი ზღვიდან ამოვიდა მიწაზე, არსობრივად სიცოცხლე ზღვაში ჩაისახა. მთვარე გავლენას ახდენს ზღვის ცხოველებზე, ისინი ხომ ზღვის ნაწილს წარმოადგენენ. ადამიანიც ზღვიდან გამოვიდა. ეს ძალიან, ძალიან დიდი ხნის წინ მოხდა, მაგრამ არანაირი სხვაობა არაა, ორგანიზმი უწინდებურად რეაგირებს. თქვენი სხეულის სამოცი პროცენტი – წყალია და არა უბრალოდ წყალი, არამედ ზღვის წყალი, იგივე ქიმიური ნივთიერებებით, იგივე მარილიანობით.

დედის საშვილოსნოში ბავშვი ცხრა თვის განმავლობაში დაცურავს, იგი თავისუფლად გადაადგილდება ზღვის წყალში, დედის წიაღი ზღვის წყლითაა სავსე. აი, რატომაა, რომ როცა ქალები ორსულდებიან, რაღაც მარილიანი უნდებათ ხოლმე. ეს მათი

სხეულისთვისაა საჭირო, რათა მარილიანობის იგივე ბალანსი შეინარჩუნონ. ბავშვი კი ადამიანური ევოლუციის ყველა ეტაპს გადის. თავიდან იგი ზუსტად ისეთივეა, როგორც თევზი, დედის ნიალის ოკეანეში დაცურავს. თანდათანობით, ცხრა თვის განმავლობაში, იგი ევოლუციის მილიონობით წელს გადის. ფიზიოლოგები იმ გაგებამდე მივიდნენ, რომ ცხრა თვის განმავლობაში იგი ევოლუციის ყველა ეტაპს გადის.

შესაძლოა, მთვარე გაღელვებით, მოგწონთ, მაგრამ ამაში ლამაზი არაფერია – ეს ქიმიური მოვლენაა.

ვილაციის თვალებს ძალიან ლამაზად მიიჩნევთ. რა ხდება ამ დროს? თვალებს საკუთრივ, შინაგანად უნდა გააჩნდეს ქიმიური თვისება, ელექტრული თვისება, გარკვეული ენერგია. ისინი გაღელვებენ, ზემოქმედებას ახდენენ თქვენზე. არის თვალები, რომლებსაც თქვენ „ჰიპნოზურს“ უწოდებთ, როგორც ადოლფ ჰიტლერის თვალებია. როდესაც იგი გიმზერო, თქვენში რაღაც ხდება. თქვენ ამბობთ, რომ „ძალიან ლამაზი“ თვალებია. რას გულისხმობთ „სილამაზეში“? თქვენ გულისხმობთ, რომ მათი ზემოქმედების ქვეშ იმყოფებით.

როდესაც რაღაცას უწოდებთ „ლამაზს“, თქვენ არ ამბობთ, „ეს ლამაზია“, თქვენ ამბობთ, რომ სასიამოვნოდ აღელვებული ხართ, სულ ესაა. როდესაც რაღაცას „მახინჯს“ უწოდებთ, ამით აცხადებთ, რომ ეს რაღაც არასასიამოვნოდ გაღელვებთ. რაღაც გიზიდავთ, ან განგიზიდავთ. თუ გიზიდავთ, ე.ი. „ლამაზია“, თუ განგიზიდავთ – „მახინჯი“. მაგრამ ეს თქვენ გეხებათ, და არა ობიექტს, რადგანაც ერთმა და იმავე ობიექტმა შესაძლოა ვილაც სხვა მიიზიდოს.

ასე ხდება ყოველდღე – ადამიანებს ყოველთვის უკვირთ სხვა ადამიანებისა. ამბობენ: „როგორ შეეძლო ამ ქალის შეყვარება – საოცარია!“ ყოველთვის ძნელი დასაჯერებელია – ეს ქალი არაა ლამაზი. მაგრამ ამ მამაკაცისთვის სილამაზის განსაზიარებაა. რა უნდა ვქნათ? ვერ იქნება ობიექტური კრიტერიუმი, იგი არ არსებობს.

ტანტრა ამბობს: გახსოვდეთ, როდესაც რაღაცას ირჩევთ – ეს თქვენი გონების ხუმრობებია. ნუ იტყვით, რომ რაღაც საგანი „მშვენიერია“, უბრალოდ თქვით: „მე სასიამოვნოდ აღელვებულნი ვარ“. საფუძვლად რჩება „მე“. თუ ერთხელ ბოლომდე გადაიტანთ აღქმას ობიექტზე, ვერასოდეს განსაზღვრავთ კრიტერიუმს, რადგანაც პირველივე ნაბიჯიდან დაკარგეთ ფესვები. ფესვები – ეს თქვენ ხართ. თქვენი აღელვება ნიშნავს, რომ გონება გარკვეული ზეგავლენის ქვეშ იმყოფება. იქმნება ხაფანგი, და თქვენ ღელვას იწყებთ.

ლამაზ მამაკაცს ქმნით, შემდეგ კი მისდევთ მას. და ლამაზ ქალთან ან მამაკაცთან რამდენიმე დღიანი თანაცხოვრების შემდეგ ფანტაზიები მიწაზე ენარცხება. უცებ თავს მოტყუებულად გრძნობთ, რადგანაც ქალი ჩვეულებრივად გამოიყურება, თქვენ კი ფიქრობდით, რომ ის ლეილა იყო ან ჯუღლიეტა, ან ფიქრობდით, რომ კაცი მეჯუნია ან რომეო. რამდენიმე დღის შემდეგ ოცნებები აორთქლდა, ქალიც და მამაკაციც, ორივენი ჩვეულებრივები გახდნენ, როგორც ყველა, შემდეგ კი ზიზღს გრძნობთ, თითქოს ვიღაცამ მოგატყუათ.

არავის მოუტყუებიახართ და არც არაფერი დამსხვრეულა ქალის ან მამაკაცის გამო. ეს თქვენი ფანტაზია დაიმსხვრა, რადგანაც ფანტაზიას არ შეუძლია დიდხანს გაძლება. შეგიძლიათ იოცნებოთ ქალზე ან მამაკაცზე, მაგრამ თქვენ არ შეგიძლიათ დიდხანს შეინარჩუნოთ თქვენი ოცნებები. ფანტაზიები ფანტაზიებია! თუ მართლა გსურთ, რომ ფანტაზიებით განაგრძოთ ცხოვრება, მაშინ როგორც კი ლამაზ ქალს დაინახავთ, რაც შეიძლება შორს გაიქცით მისგან. და მაშინ ყოველთვის დაიმახსოვრებთ მას, როგორც მსოფლიოში ყველაზე ლამაზ ქალს.

მაშინ ფანტაზია არასოდეს მოვა კონტაქტში რეალობასთან, და მძიმე განცდებლაც აარიდებთ თავს. თქვენ შეგიძლიათ ამოიოხროთ, იმღეროთ, იტიროთ და იქვითინოთ მშვენიერი ქალის გამო, მაგრამ არასოდეს იართო მასთან ერთად!

რაც უფრო ახლოს ხართ მასთან, მით უფრო ნათლად ჩანს ობიექტური რეალობა. ხოლო როდესაც ობიექტური რეალობა და

ფანტაზია ერთმანეთს ეჯახება... რა თქმა უნდა, თქვენ იცით, რომელიც დამარცხდება: თქვენი ფანტაზია. ობიექტური რეალობა ვერ იქნება დამარცხებული. ასეთია საგანთა მდგომარეობა.

ტანტრა ამბობს: გახდით გაცნობიერებული, არავინ გატყუებთ, გარდა თქვენივე საკუთარი თავისა. ეს ქალი არ ცდილობს, რომ ძალიან ლამაზი იყოს, მას არ შეუქმნია ფანტაზია საკუთარ თავზე. თქვენ ოცნებობდით მასზე, თქვენ დაიჯერეთ ეს ფანტაზია და ახლა დაბნეული ხართ. არ იცით რა ქნათ, რადგანაც ფანტაზია რეალობის წინაშე ფერმკრთალდება. ოცნება უნდა დაიმსხვრეს – აი, რა არის კრიტერიუმი.

ინდუსებმა აღმოსავლეთში ჭეშმარიტების კრიტერიუმი შექმნეს, რომელიც ამბობს: ჭეშმარიტება ის არის, რაც მარადიულად გრძელდება, ხოლო სიცრუე მხოლოდ მყისიერად გრძელდება. არანაირი სხვა განსხვავება არ არსებობს. მოკლევადიანობა ცრუა, ხოლო მარადიულობა ჭეშმარიტია. სიცოცხლე მარადიულია, არსებობა მარადიულია. გონება მოკლევადიანია – ამიტომ ყველაფერი, რაც არ უნდა მისცეს მან ცხოვრებას, მოკლევადიანი რჩება. გონებას ცხოვრებაში მხოლოდ შეფერილობა, ელფერი, ახსნა შემოაქვს. იმ დროისთვის, როცა ახსნა დასრულდება, გონება უკვე შეიცვლება. იგი მეტისმეტად ცვალებადია – თქვენ არ შეგიძლიათ შეინარჩუნოთ ინტერპრეტაცია იმიტომ, რომ გონება ორი ნაშითაც კი არ რჩება სტაბილური. გონება – ეს ნაკადია. იმ დროისთვის, როდესაც გაიგეთ, რომ ეს მამაკაცი ლამაზია, იგი უკვე შეიცვალა. ახლა თქვენ შეგიყვარდებათ ის, რაც უკვე აღარ არსებობს – თქვენს გონებაშიც კი.

ტანტრა ამბობს: გააცნობიერეთ გონების მექანიზმი და გადაჭერით ფესვები. არ აირჩიოთ, რადგანაც არჩევით თავს აიგივებთ. რაც არ უნდა აირჩიოთ, რაღაც დონით ერთიანი ხდებით ამასთან.

თუ ავტომობილი გიყვართ, რაღაც დონით ერთიანი ხართ მასთან. უფრო და უფრო უახლოვდებით მას. თუ ავტომობილს მოგპარავენ, თქვენს სიცოცხლესაც მოიპარავენ. თუ რაღაც რიგზე ვერ იქნება ავტომობილთან, რაღაც თქვენთანაც ვერ იქნება რიგზე.

თუ სახლი შეგიყვარდათ, სახლთან ხდებით ერთიანი. სიყვარული ნიშნავს იდენტიფიკაციას, გაიგივებას: თქვენ ორი თაფლის სანთელივით ხართ ერთად, უფრო და უფრო ახლოს. თუ მათ ერთმანეთთან ძალიან ახლოს დადგამთ, ისინი ერთი მთელი გახდებიან. სიცხე, ალის წვა და ორი სანთელი თანდათანობით ერთი ხდება. ეს გაიგივებაა. ორი ცეცხლის ალი ახლოვდება, უფრო და უფრო და ერთიანი ხდება.

რალაცასთან თავის გაიგივებით, თქვენ სული დაკარგეთ. აი, რას ნიშნავს „საკუთარი სულის დაკარგვა“ – მილიონობით ნივთთან თავის გაიგივებას, – და ყოველ გაიგივებასთან ერთად თქვენი სულის რალაც ნაწილი ნივთი ხდება. არჩევანს გაიგივება მოაქვს. გაიგივებას ძილის ჰიპნოზური მდგომარეობა მოაქვს.

გურჯიევი თავის მიმდევრებს მხოლოდ ერთს ასწავლის: არა-ფერთან გააიგივოთ თავი. მთელი მისი სკოლა, მეთოდები, სიტუაციები, დაფუძნებულია ერთ ფუნდამენტზე: თავის არ-გაიგივებაზე.

თქვენ ტირით... როცა ტირით, გაერთიანდით, ერთიანი გახდით ტირილთან. არავინ აკვირდება ამას, და ვერც ხედავს. ყურადღებით იყავით და გააცნობიერეთ ეს. თქვენ დაიკარგეთ ტირილში, ცრემლები და სინითლე, დასიებული თვალები გახდით. თქვენი გული კრიტიკულ სიტუაციაში იმყოფება. როდესაც ამბობენ „არ-გაიგივებას“, გურჯიევი და მისი მსგავსნი ამტკიცებენ: „იტირე, ამაში არაფერია არასწორი, მაგრამ განზე იდექი და უყურე. თავს ნუ გააიგივებ ტირილთან“. მშვენიერია, თუ განზე დგომა შეგიძლიათ. იტირეთ, დაე სხეულმა იტიროს, ცრემლებმა იდინონ, ნუ ჩაახშობთ მათ, რადგანაც ეს სარგებელს ვერ მოიტანს. განზე იდექით და დააკვირდით.

თქვენ შეძლებთ, დამკვირვებელი იყოთ, რადგანაც თქვენი შინაგანი არსება მოწმეა და არა შემსრულებელი. ყოველ ჯერზე, როდესაც შემსრულებლად თვლით მას, გაიგივება ხდება. იგი არასოდესაა შემსრულებელი. მთელ დედამიწას შემოივლით – თქვენი შინაგანი არსება კი ერთ ნაბიჯსაც არ გადადგამს. მილიონობით

სიზმარს ნახავთ — ის კი ერთ სიზმარსაც კი არ ნახავს. მთელი მოქმედება ზედაპირზე მიმდინარეობს. თქვენი არსების ყველაზე სიღრმეში მოძრაობა არაა. მოძრაობა პერიფერიაზეა. ეს ბორბალს ჰგავს: როცა იგი მოძრაობს, ამ დროს ცენტრში არაფერი იცვლება. ცენტრში ყველაფერი უნინდებურად რჩება. ბორბალი ცენტრიდან მოძრაობს.

დაიმახსოვრეთ ცენტრი. დააკვირდით თქვენს ქცევებს, მოქმედებებს, გაიგივებებს. დაკვირვების შედეგად იქმნება დისტანცია, და თანდათანობით დამკვირვებელი და შემსრულებელი ორი სხვადასხვა სუბიექტი ხდება. თქვენ შეგიძლიათ დაინახოთ საკუთარი თავი მოცინარი, მტირალი, მოსეირნე, მჭამელი, სექსით დაკავებული... ბევრ რამეს დაინახავთ, რაც გარშემო ხდება, და დამკვირვებლად დარჩებით. არ ემთხვევით, არ ხდებით ერთიანი მასთან, რასაც ხედავთ.

მაგრამ აქ პრობლემა იმალება. თქვენ ამბობთ, რომ მშვიერი ხართ, ამბობთ: „მე მშია“ — თავს აიგივებთ შიმშილთან. ჩაიხედეთ თქვენ შიგნით — თავად ხართ შიმშილი თუ შიმშილი გტანჯავთ? თქვენ ხართ შიმშილი, თუ, უბრალოდ, შეიგრძნობთ მას ორგანიზმში? თქვენ არ შეგიძლიათ იყოთ შიმშილი, წინააღმდეგ შემთხვევაში, როცა შიმშილი გაქრება, ვინ იქნებით თქვენ? თუ თქვენ კარგად ჭამეთ, მუცელი სავსეა, მაძლარი ხართ, მაგრამ სად იქნებით, თუ თქვენ თვითონვე ხართ შიმშილი? აორთქლებით? არა. მაშინვე სიმაძლრე გახდებით. შიმშილი ქრება და ჩნდება ახალი გაიგივება, თქვენ სიმაძლრე გახდით.

ბავშვი იყავით და ფიქრობდით, რომ ბავშვი ხართ, და ახლა სად ხართ? უკვე ხომ აღარ ხართ ბავშვი? თქვენ ახალგაზრდა, ან მოხუცი გახდით — ვინ ხართ ახლა? ახლა ახალგაზრდობასთან ან სიბერესთან აიგივებთ თავს.

შინაგანი არსება სარკეს ჰგავს. რაც არ უნდა იდგეს მის წინ, იგი აირეკლავს, მოწმე ხდება. ავადმყოფობა მოდის თუ ჯანმრთელობა, შიმშილი თუ სიმაძლრე, ზაფხული თუ ზამთარი, ბავშვობა თუ სიბერე, დაბადება თუ სიკვდილი — ყველაფერი, რაც არ უნდა

მოხდეს, სარკის წინ ხდება, მაგრამ არასოდეს დაემართება თავად სარკეს.

ესაა არა-იდენტიფიკაცია, ესაა ფესვების გადაჭრა, ნამდვილი ფესვების გადაჭრა – გახდით სარკე. ჩემთვის სანიასა სარკედ გახდომას ნიშნავს. ნუ იქნებით მგრძნობიარე, როგორც ფოტოფირი – იდენტიფიკაციაა. რამაც არ უნდა ჩაიაროს კამერის ობიექტივის წინ, ფოტოფირი მაშინვე იღებს ამას თავის თავში, ობიექტთან ერთიანი ხდება. გახდით, როგორც სარკე. საგნები მოდიან და მიდიან, სარკე კი აუვსებელი, ცარიელი და თავისუფალი რჩება.

აი, ესაა ტილოპას არა-იდენტობა. სარკეს არ გააჩნია იდენტობა, რომელთანაც თავი უნდა გააიგივოს. იგი უბრალოდ ირეკლავს. იგი არ რეაგირებს, იგი უბრალოდ პასუხობს. იგი არ ამბობს: „ეს მშვენიერია, ის კი – საზიზღარი“. მის წინ ულამაზო ქალი დგას, სარკე ისეთივე ბედნიერია, თითქოს მის წინ ლამაზი ქალი იდგეს. იგი არ აკეთებს განრჩევას და ირეკლავს ყველაფერს, რაც არ უნდა მოხდეს. იგი არ ახდენს ინტერპრეტაციას, არ აკეთებს ახსნას. არ ამბობს: „ნადი, ხელს მიშლი“, ან „მოდო ცოტა ახლოს, შენ ისეთი მშვენიერი ხარ“. სარკე არაფერს ამბობს. იგი აკვირდება და არ არჩევს – მტერი დგას მის წინ თუ მოყვარე. სარკემ არ უნდა გააკეთოს განსხვავებები.

და როდესაც ვინმე უახლოვდება ან შორდება, სარკე არ ეჭიდება მას. სარკეს არ გააჩნია წარსული. თქვენ გვერდზე ჩაუარეთ, სარკე არ მოეჭიდება თქვენს ფანტომს. იგი ცოტა ხნითაც კი არ მოეჭიდება თქვენს აჩრდილს. არ ეცდება მომხდარის ანარეკლის შენარჩუნებას. არა. თქვენ ჩაიარეთ, ანარეკლმა ჩაიარა – სარკე ერთი წამითაც კი არ ინარჩუნებს მას. ასეთია ბუდას გონება. თქვენ გვერდზე ჩაუვლით – იგი თქვენით ივსება, თქვენ ნახვალთ – და მისი გონებიდანაც მიდიხართ. მეხსიერებაში აღარაფერი რჩება. როგორც ბუდას, ისევე სარკეს, არ გააჩნია წარსული. როგორც ბუდას, მასაც არ გააჩნია მომავალი. სარკე არ ელოდება: „ვინ ჩაივლის ახლა ჩემ წინ, ვისი ანარეკლი გაუხდება? მინდა რომ

ამ ადამიანის ანარეკლი გავხდეთ, ან იმის“. სარკეს არ აქვს არჩევანი, არ აქვს არჩევანის შესაძლებლობა.

ეცადეთ გაიგოთ ეს მეტაფორა, რადგანაც იგი ასახავს შინაგანი ცნობიერების რეალურ მდგომარეობას. ნუ გააიგივებთ თავს იმასთან, რაც თქვენ გარშემო ხდება. დარჩით ცენტრში. დარჩით ცენტრირებული და ფესვები თქვენს არსებაში გაიდგით. ბევრი სხვადასხვა რამ ხდება – ხდება და მოხდება. თუკი შეძლებთ, რომ თქვენი სარკული ცნობიერების ცენტრში იარსებოთ, არაფერი ერთნაირი აღარ იქნება. მთელი შეიცვლება. დარჩით ქალწულებრივი, უმანკო, სუფთა. ვერაფერი დაგაბინძურებთ, სრულიად ვერაფერი, რადგანაც არაფერი შემოინახეთ. წამით ირეკლავთ ვილაცას, შემდეგ კი ყველაფერი მიდის. თქვენი სიცარიელე ხელუხლებელია. მაშინაც კი, როცა სარკე ვილაცას ირეკლავს, მასში არაფერი ხდება. სარკე არანაირად არ იცვლება.

აი, რას ნიშნავს „ფესვების გადაჭრა“.

არსებობს ადამიანთა ორი ტიპი. პირველი ტიპის ადამიანები ებრძვიან ავადმყოფობის სიმპტომებს და არა მიზეზს. მაგალითად, თქვენ სიცხე გაქვთ, ორმოცი გრადუსი ტემპერატურა. შეგიძლიათ წახვიდეთ და ცივი წყალი გადაივლოთ, რათა სხეული გააგრილოთ, რაც ტემპერატურის დაწვეის საშუალებას მოგცემთ. მაგრამ ამით სიმპტომს ებრძვით, რადგანაც ტემპერატურა არ წარმოადგენს ავადმყოფობას. ტემპერატურა – უბრალოდ მინიშნებაა იმაზე, რომ ორგანიზმში რაღაც დარღვევა მოხდა. სხეული კრიზისშია. შიგნით რაღაც ომის მაგვარი ხდება. ზოგიერთი ბაქტერია სხვა მიკროორგანიზმებს ებრძვის, ტემპერატურამ ამიტომ აიწია. სიცხეს გრძნობთ, მაგრამ ეს არ არის პრობლემა, ეს მხოლოდ სიმპტომია. სიცხე ძალიან, ძალიან მეგობრულია თქვენდამი, რადგანაც აჩვენებს: „გააკეთე რამე!“ სხეულში კრიზისია, და თუ სიმპტომს უმკურნალებთ, მოკლავთ პაციენტს. მას ვერ დაეხმარება თავზე ყინულის დადება. ვერ დაეხმარება ცივი შხაპი. იგი დალუპავს მას, რადგანაც ცრუ სიგრილეს მისცემს კანის ზედაპირზე. როგორ შეიძლება იმედი გქონდეს, რომ მხოლოდ ცივი შხაპის მეშ-

ვეობით შეაჩერებ შინაგან დაზიანებებს და მიკროორგანიზმების ბრძოლას? ისინი მოგკლავენ.

ბრიყვი ყოველთვის სიმპტომებს მკურნალობს. ბრძენი ადამიანი ფესვებს უყურებს – ყველაზე ღრმა მიზეზს. იგი არ ცდილობს სხეულის გაგრილებას, მას სურს, რომ სიცხის ძირითადი, ფუნდამენტური მიზეზი შეცვალოს. როცა ფესვები იცვლება, მიზეზიც იცვლება. მიზეზი იკურნება და ტემპერატურა თავისთავად იწვევს ქვემოთ. პრობლემა ტემპერატურაში არაა. მაგრამ ცხოვრებაში უფრო მეტი ბრიყვია, ვიდრე ბრძენი. მედიცინაში უფრო ბრძენები გავხდით, მაგრამ ცხოვრებაში – არა.

ცხოვრებაში კვლავაც განვაგრძობთ სისულელეების კეთებას. თუ ბრაზობთ, რისხვასთან ბრძოლას იწყებთ. რისხვა სხვა არაფერია, თუ არა ტემპერატურა. ეს სწორედ ტემპერატურაა, ციებ-ცხელებაა. თუ მართლა განრისხებული ხართ, სხეული ცხელი ხდება, და ეს იმაზე მონშობს, რომ სისხლი ზოგიერთ ქიმიურ ნივთიერებას გამოჰყოფს. მაგრამ ეს არაა ფესვები. ქიმიური ნივთიერებები გარკვეული მიზეზით გამოიყოფა: თქვენ შექმენით სიტუაცია, რომელშიც „იბრძოლებთ ან გაიქცევით“.

როცა ცხოველი საფრთხის მდგომარეობაში იმყოფება, მას ქცევის ორი ვარიანტი აქვს: იბრძოლოს ან გაიქცეს. ორივე ვარიანტის რეალიზაციისთვის საჭიროა, რომ სისხლში იყოს გარკვეული შხამები, ბრძოლისთვის მეტი ენერგია გჭირდებათ, ვიდრე ჩვეულებრივ. თუ იჩხუბებთ, სისხლის მეტი ცირკულაცია იქნება საჭირო, ვიდრე ჩვეულებრივ. ენერგიის განსაკუთრებული წყაროები გჭირდებათ იმისთვის, რომ იმოქმედოთ. სხეულს ენერგიის სათანადო წყაროები გააჩნია. იგი აგროვებს შხამებს, ჰორმონებს და მრავალ სხვა რამეს ჯირკვლებში, ხოლო როცა დრო მოვა და აუცილებლობა გაჩნდება, იგი მათ სისხლში გამოუშვებს.

აი, რატომაა, რომ განრისხებული თითქმის სამჯერ უფრო ძლიერი ხდებით, ვიდრე ჩვეულებრივ. რისხვის გამოწვევით შეგიძლიათ ბევრი ისეთი რამ გააკეთოთ, რასაც ჩვეულებრივ მდგომარეობაში ვერ იზამდით: შეგიძლიათ დიდი ქვა გადაადგოთ. ჩვე-

უღებრივ სიტუაციაში შესაძლოა ვერც კი დაძრათ იგი. ბრძოლის დროს ეს ძალა აუცილებელი გახდება – ბუნება უზრუნველყოფთ ამ ძალით. ან თუ თავის გადარჩენა და გაქცევა მოგიწევთ, ასევე დაგჭირდებათ ენერგია, რადგანაც მტერი გამოგედევნებათ.

ყველაფერი შეიცვალა – ადამიანმა შექმნა ცივილიზაცია, საზოგადოება, კულტურა; სადაც ცხოველური სამყაროს სიტუაცია უკვე აღარ არსებობს, მაგრამ შიგნით სიღრმეში მექანიზმი იგივე რჩება. ყოველ ჯერზე, როდესაც გრძნობთ, რომ ვინმე თქვენზე თავდასხმას ცდილობს, აგრესიულია თქვენდამი, დარტყმას, ზიანის მოყენებას ან შეურაცხყოფას აპირებს, ორგანიზმი საბრძოლო მზადყოფნაში მოდის. სისხლში შხამები გამოიტყორცნება, ტემპერატურა მაღლა იწევს, თვალები წითლდება, სახე უფრო მეტად ივსება სისხლით, თქვენ მზად ხართ იმისთვის, რომ იბრძოლოთ ან გაიქცეთ.

ესეც არაა ღრმა რაღაც, რადგანაც ესეც, უბრალოდ, დახმარებაა სხეულისგან. სიბრაზე სახეზე და რისხვა ორგანიზმში – არ არის რეალური. ისინი თქვენს გონებას მოჰყვება, თქვენს ინტერპრეტაციას. შესაძლოა იქ არც არაფერია: თქვენ ცარიელ ქუჩაში ღამის სიბნელეში მიაბიჯებთ, განათების ბოძს ხედავთ და მოჩვენებად აღიქვამთ მას. ორგანიზმი მაშინვე გამოიტყორცნის სისხლში რაღაც ნივთიერებებს, მზადაა, რომ იბრძოლოს მოჩვენებასთან, ან გაიქცეს. თქვენმა გონებამ ბოძი მოჩვენებად აღიქვა და სხეული მაშინვე მიჰყვება ამ ინტერპრეტაციას. ვიღაცაზე ფიქრობთ, რომ იგი თქვენი მტერია, და სხეულიც მიჰყვება ამ აზრს. ფიქრობთ, რომ ვიღაც თქვენი მეგობარია – იგივე ეფექტია.

ამიტომ ძირითადი მიზეზი გონებაშია, იმალება თქვენს ინტერპრეტაციაშია. ბუდა ამბობს: „იფიქრეთ იმაზე, რომ დედამიწაზე მხოლოდ თქვენი მეგობრები არიან“. რატომ? იესო ირწმუნება: „თქვენს მტრებსაც კი უნდა აპატიოთ“, იმასაც ამბობს: „გიყვარდეს მტერი შენი“. რატომ? იესო და ბუდა ცდილობენ შეცვალონ თავიანთი ინტერპრეტაციები. ტილოპა უფრო ღრმად მიუდგა საკითხს. იგი ამბობს: მაშინაც კი, როცა ფიქრობთ, რომ ყველა ადამიანი თქვენი მეგობარია, ძველებურად მაინც ფიქრობთ ტერმინების

- მეგობრობა და მტრობა – გამოყენებაზე". მაშინაც კი, თუ მონი-
ნაღმდეგე გიყვართ, ფიქრობთ, რომ იგი თქვენი მტერია. გიყვართ,
იმიტომ, რომ იესო გირჩევთ ასე. რა თქმა უნდა, უფრო მომგებიან
ბდგომარეობაში აღმოჩნდებით, ვიდრე ჩვეულებრივი ადამიანი,
რომელსაც თავისი მტერი სძულს. თქვენ ნაკლებად მოგიწევთ გან-
რისხება. მაგრამ ტილოპა ასწავლის: *იფიქრო, რომ ვილაც მტერია,*
ვილაც კი მეგობარი, – დაყოფას ნიშნავს, და აი, თქვენ ხაფანგში
ხართ. არც მტერია სადმე და არც მეგობარი. აი, უმაღლესი სწავ-
ლება.

ზოგჯერ ტილოპა ბუდას და იესოსაც კი აღემატება. შესაძლოა,
მიზეზი ის არის, რომ ბუდა მასებს ელაპარაკებოდა, ტილოპა კი
ელაპარაკება – ნაროპას. თუ ძალიან განვითარებულ მოსწავლეს
ესაუბრებით, უმაღლესის გადაცემაა შესაძლებელი. თუ მასებთან
საუბრობთ, კომპრომისი აუცილებელია. მე თხუთმეტი წელი გა-
მუდმებით ეელაპარაკებოდი მასებს, შემდეგ ვიგრძენი, რომ უარს
ვამბობ ამაზე. ათასობით ადამიანთან მისაუბრია. მაგრამ თუ ოცი
ათას ადამიანს ელაპარაკებით, კომპრომისზე წასვლა მოგიწევთ,
დათმობა მოგიწევთ, წინააღმდეგ შემთხვევაში ისინი ვერ გაგიგე-
ბენ. მე უარი ვთქვი ამაზე. ახლა მხოლოდ ნაროპასთან მიყვარს სა-
უბარი. შეგიძლიათ ეს თქვენ არ იცოდეთ... მაგრამ თუნდაც ერთი
ახალბედა რომ მოვიდეს აქ და მე არ ვიცოდე, რომ ის აქ არის...
მისი მოსვლა აქაურ ვითარებას სულ ცვლის, ის თქვენ გამცირებთ,
თავის დონემდე დაჰყავხართ, მე კი უცებ ვგრძნობ, რომ კომპრო-
მისზე უნდა წავიდე.

რაც უფრო მაღლა ისწრაფით, მით უფრო მაღლაა თქვენი ენერ-
გია, მით უფრო მაღალი შეიძლება იყოს თქვენთვის გადმოცემული
სწავლება. მაშინ, როდესაც ნაროპა სრულყოფილებას აღწევს, ტი-
ლოპა მდუმარე ხდება. არაა საჭირო ლაპარაკი, რადგანაც სიტყ-
ვაც კი კომპრომისს წარმოადგენს. საკმარისია სიჩუმე, დუმილი,
საკმარისია, უბრალოდ, ერთად ჯდომა. ოსტატი მოსწავლესთან
ერთად ზის, ისინი არაფერს აკეთებენ, უბრალოდ, ერთად არიან –
და მხოლოდ მაშინ ხდება უმაღლესი გამობრწყინება.

ყველაფერი მოსწავლეებზეა დამოკიდებული. ეს თქვენზე იქნება დამოკიდებული, რამდენად მომცემთ საშუალებას, რომ თქვენამდე მოვიტანო ქეშმარიტება. არა მხოლოდ თქვენი საკუთარი გაგებისთვის – რა თქმა უნდა, ეს ხდება – თქვენზე იქნება დამოკიდებული ისიც, თუ რამდენად შევძლებ ქეშმარიტების ამ პლანეტის ადამიანებამდე მიტანას, რადგანაც იგი თქვენი წყალობით მოვა.

იესოს ჩვეულებრივი, ძალიან უბრალო მოსწავლეები ჰყავდა. იგი ხელს ჰკიდებს რალაცას და კომპრომისზე უნდა წავიდეს. იესოს იმავე ღამეს შეიპყრობენ, მოსწავლეები კი ეკითხებიან: „მოძღვარო, გვითხარი: ღმერთის სასუფეველში შენ რა თქმა უნდა, ღმერთის მარჯვნივ იჯდები, მაგრამ ჩვენ თორმეტნი ვართ. როგორი იქნება ჩვენი იერარქიული მდგომარეობა? როგორ ვისხდებით? ვინ იჯდება შენ გვერდით? და ვინ – მის გვერდით?“ იესო მოკვდება, ეს ბრიყვი მოსწავლეები კი აბსურდულ კითხვებს უსვამენ. ისინი იმაზე ღელავენ, როგორი იერარქია იქნება ღმერთის სასუფეველში, ვინ იქნება იესოს გვერდით. რა თქმა უნდა, ისინი მშვენიერად ხედებიან, რომ იესო ღმერთის გვერდით იქნება, მაგრამ მაშინ ვინ იქნება იესოს გვერდით?

სულები ეგოები. იესო კი კომპრომისზე მიდის ამ ადამიანებთან. აი, რატომ ვერ გადის იესოს სწავლება იმ სიმაღლეზე, სადაც ბუდა იოლად გადის, იმიტომ, რომ ბუდა არ საუბრობდა ასეთ სულელ ადამიანებთან, მთელი მისი ცხოვრების მანძილზე არავის უკითხავს ასეთი სიბრიყვე. ვერავინ შეეძრება ტილოპას...

იგი არასოდეს ესაუბრობოდა მასებს. მან ერთი ადამიანი იპოვა. ერთი განვითარებული სული – ნაროპა, და თქვა: „შენ გამო, ნაროპა, მე ვიტყვი ისეთ სიტყვებს, რისი თქმაც შეუძლებელია, მაგრამ შენ გამო და შენი ნდობის გამო მე ეს უნდა ვთქვა“. აი, რატომ გაქრა სწავლება და მისი ადგილი დაიკავა ცის ყველაზე შორეულ სივრცეებში გაფრენამ.

ახლა შევეცადოთ, რომ გავუგოთ ტილოპას:

გადაჭერით ხის ფესვები და ფოთლები დაჭკნებიან, გადაჭერით გონების ფესვები, და სამსარა ჩამოინგრევა... სამყარო ჩამოინგრევა.

ლამპის შუქი მყისიერად ფანტავს ხანგრძლივი კალების სიბნელეს... ხანგრძლივ საუკუნეებს, ათასწლეულებს...

კაშკაშაა გონების სინათლე, მისი ერთი გამობრწყინება უმეცრების საბურველს წვავს.

გადაჭერით ხის ფესვები და ფოთლები დაჭკნება. ჩვეულებრივ, ადამიანები ფოთლების მოჭრას ცდილობენ. ეს არასწორი მეთოდია. ამ სახით ფესვები ვერ გახმება. პირიქით, თუ ფოთლებს მოჭრით, უფრო მეტი ფოთოლი გაიზრდება: ერთი მოჭერით და სამი გაიზრდება. ყოველმა მებაღემ იცის, როგორ გახადოს ხე ხშირი და ძლიერი: თქვენ, უბრალოდ, მის ტოტებს ჭრით. იგი უფრო მაღალი, მაგარი და ძლიერი გახდება, რადგანაც ფესვებს სთავაზობთ გამოწვევას: ერთ ფოთოლს ჭრით, ფესვები კი სამს გამოზრდიან, რათა ხის ღერო დაიცვან, რადგანაც ფოთლები ხის ტანის ზედაპირს წარმოადგენენ.

ფოთლები მხოლოდ თქვენი სიამოვნებისთვის კი არ იზრდება, რომ მათი ცქერით დატკბეთ და მათი ჩრდილის ქვეშ ისხდეთ. არა, ხის ფოთლები – მისი სხეულის ზედაპირია. ფოთლების წყალობით ხე მზის სხივებს შთანთქავს, ფოთლების მეშვეობით გამოყოფს აირებს, მისი წყალობითაა ხე კოსმოსთან კონტაქტში. ფოთლები – ხის კანია. ერთ ფოთოლს აცლით, და ფესვები გამოწვევას ლეზულობენ: ერთის ნაცვლად სამს აგზავნიან და უფრო ფრთხილები ხდებიან, აღარ იძინებენ. ვილაც მათ განადგურებას ცდილობს, ამიტომ თავს იცავენ. იგივე ხდება სიცოცხლეშიც, რადგანაც სიცოცხლეც – ასეთივე ხეა.

სიცოცხლის ხესაც აქვს ფესვები და ფოთლები. თუ სიბრაზეს მოაჭრით, ერთის ნაცვლად სამი ფოთოლი ამოვა, სამჯერ მეტი ძალის რისხვა. თუ სექსს მოაჭრით, არანორმალურად შეპყრობილი გახდებით სექსით. მოაჭერით რამე და დააკვირდით, და დაინა-

ხავთ, რომ ეს სამჯერ უფრო ძლიერად გემართებათ. გონება იტყვის: „მეტი მოაჭერი, ეს არაა საკმარისი!“ უფრო და უფრო მეტს მოაჭრით, უფრო და უფრო ხშირად, და მანკიერ წრეში მოხვდებით. გონება განაგრძობს: „უფრო მეტი მოაჭერი, ესეც არაა საკმარისი“. აი, რატომ იზრდება ამდენი ფოთოლი. შეგიძლიათ ყველა ტოტი მოჭრათ. არანაირი სხვაობა არ იქნება, რადგანაც ხის სიციცხლე ფესვებშია და არა ფოთლებში.

ტანტრა ამბობს: ნუ ეცდებით მოჭრათ ფოთლები – რისხვა, სიხარბე, სექსი. ნუ ღელავთ მათზე, ეს, უბრალოდ, სისუღელეა. იპოვეთ ფესვები, გადაჭერით ისინი და ხე თავისით გახმება, თავისი ნებით. ფოთლები და ტოტები გაქრება – უბრალოდ, გადაჭერით ფესვები.

გაიგივება ფესვია, ყველაფერი დანარჩენი არაფერია, გარდა ფოთლებისა. გაიგივება სიხარბესთან, რისხეასთან, სექსთან, – აი, რა არის ფესვები. და გახსოვდეთ, ეს ერთი და იგივეა, გაიგივებთ თავს სექსთან, სიხარბესთან, თუ მედიტაციასთან, სიყვარულთან, მოქმასთან, არსებობასთან, – მნიშვნელობა არ აქვს რასთან. ეს ყველაფერი გაიგივებაა. ესაა ფესვები, ხოლო ყველაფერი დანარჩენი ფოთლებს ჰგავს. ნუ მოჭრით ფოთლებს, დატოვეთ ისინი, მათში არაფერია არასწორი.

სწორედ ამიტომ არ სჯერა ტანტრას თქვენი ხასიათის გაუმჯობესების. მას შეუძლია კარგი ფორმა მოგცეთ. თუ ხეს გაკრეჭთ, შეგიძლიათ ნებისმიერი ფორმა მისცეთ მას, მაგრამ ხე იგივე დარჩება. ხასიათი მხოლოდ გარეგნული ფორმაა, მაგრამ თქვენ ისეთივე რჩებით, გარდაქმნა არ ხდება. ტანტრა უფრო ღრმად მიდის და ამბობს: „გადაჭერით ფესვები!“ ტანტრა არასწორად იქნა გაგებული მხოლოდ იმიტომ, რომ იგი ამბობს: „თუ ხარბი ხარ, იყავი ხარბი, ნუ იღელვებ სიხარბეზე. თუ სექსუალური ხარ, იყავი სექსუალური და საერთოდ არ იღელვო ამაზე“. საზოგადოება ვერ იტანს ასეთ სწავლებას: „რას ამბობენ ეს ადამიანები? ისინი ქაოსს შექმნიან. ისინი მთელ წესრიგს დაანგრევენ“. მაგრამ მათ ვერ გაიგეს, რომ მხოლოდ ტანტრა, – და სხვა არაფერი – ცვლის საზო-

გადოებას, ადამიანს, გონებას. მხოლოდ ტანტრას მიეყვართ რეალურ, ბუნებრივ წესრიგამდე, შინაგანი დისციპლინის ბუნებრივ აყვავებამდე. მაგრამ ეს ძალიან ღრმა პროცესია, თქვენ ფესვების გადაჭრა მოგიწევთ.

დააკვირდით სიხარბეს, სექსს, რისხვას, მესაკუთრეობის ინსტინქტს და ეჭვიანობას. ერთი რამ უნდა დაიმახსოვროთ: თქვენ არ შეგიძლიათ თავის გაიგივება, თქვენ, უბრალოდ, აკვირდებით, უბრალოდ, უყურებთ, მაყურებელი ხდებით. თანდათანობით მონმის ხარისხი იზრდება, უნარი გეძლევათ, რომ სიხარბის ყველა ნიუანსი დაინახოთ. ეს ძალიან ნატიფი ფაქტია. შესაძლებლობა გეძლევათ დაინახოთ, როგორ შეუმჩნევლად მოქმედებს ეგო, რა მოხერხებულია მისი გზები და მეთოდები. ეს ფაქტი არაა აშკარა, არამედ ძალიან ნატიფი და დელიკატური, და ღრმად ჩამარხულია.

რაც უფრო დიდხანს აკვირდებით, მით უფრო მეტი უნარი ეძლევა თქვენს თვალებს, რომ დაინახონ, უფრო მგრძნობიარენი ხდებიან: უფრო მეტს ხედავთ, შეგიძლიათ უფრო მეტ სიღრმეში იმოძრაოთ, და უფრო იზრდება მანძილი თქვენსა და იმას შორის, რასაც აკეთებთ. დისტანცია გეხმარებათ, რადგანაც დისტანციის გარეშე აღქმა ვერ იქნება. როგორ დაინახავთ ნივთებს, რომლებიც მეტისმეტად ახლოს არიან? თუ სარკესთან მეტისმეტად ახლოს დგახართ, ვერ დაინახავთ საკუთარ ანარეკლს. თუ თქვენი თვალები სარკეს ეხება, როგორ დაინახავთ მას? დისტანცია აუცილებელია, და ვერაფერი მოგცემთ დისტანციას, გარდა დაკვირვებისა. სცადეთ და დაინახავთ.

ჩაიძირეთ სექსში. მასში არაფერია არასწორი, მაგრამ დარჩით დამკვირვებლად. დააკვირდით სხეულის ყველა მოძრაობას, დააკვირდით ენერგიას, რომელიც შიგნით და გარეთ მოძრაობს, დააკვირდით, როგორ ეშვება ენერგია ქვემოთ, დააკვირდით ორგაზმს, ყველაფერს, რაც ხდება – როგორ მოძრაობს ორი სხეული ერთ რიტმში. დააკვირდით გულისცემას – როგორ ხშირდება იგი, და დგება წუთი, როდესაც იგი უკიდურეს ზღვრამდე მიდის. დააკვირდით სხეულის სითბოს, სისხლის მთელ ცირკულაციას. თვალ-

ყური ადევნეთ სუნთქვას, იგი გიჟური და ქაოტური ხდება. დააკვირდით წუთს, როდესაც დგება თქვენი საკუთარი ნების ზღვარი და ყველაფერი იძულებითი ხდება. დააკვირდით დროს, საიდანაც შეგიძლიათ უკან დაბრუნდეთ, მაგრამ ამის იქით უკან დასაბრუნებელი აღარ არის. სხეული იმდენად ავტომატური ხდება, მთელი კონტროლი იკარგება. ეაკულაციამდე რაღაც წუთით ადრე მთელ კონტროლს კარგავთ, ძალაუფლებას სხეული იღებს.

დააკვირდით ამ ყველაფერს: ნებელობით პროცესებს, იძულებით პროცესებს. დროს, როდესაც აკონტროლებდით და შეგიძლოთ დაბრუნებულიყავით, და დროს, როდესაც უკვე ვეღარ დაბრუნდებით უკან. დაბრუნება შეუძლებელი გახდა. ახლა სხეულმა ბოლომდე აიღო ძალაუფლება, თქვენ ვეღარ აკონტროლებთ მას. დააკვირდით ამ ყველაფერს, და მილიონობით რამეს აღმოაჩენთ. ყველაფერი იმდენად რთულია, არაფერია ისეთი რთული, როგორიც სექსი, რადგანაც მასში მთლიანად მონანილეობს სხეულიც და გონებაც – მხოლოდ დამკვირვებელი არ მონანილეობს, მხოლოდ იგი რჩება ყოველთვის განზე.

მონმე აუტსაიდერია, რომელიც განზე დგას. თავისი ბუნებით მონმეს არ შეუძლია, რომ შიგნით იმყოფებოდეს. იპოვეთ ეს მონმე, და მაშინ მთის მწვერვალზე დადგებით, და ყველაფერი, რაც მოხდება, დაბლობზე მოხდება, თქვენ კი ეს ყველაფერი არ შეგეხებათ. თქვენ, უბრალოდ, აკვირდებით, როგორ შეიძლება ეს ყველაფერი შეგეხეთ?

თითქოს ეს ყველაფერი ვიღაც სხვას ემართება. იგივეა სიხარბეზეც და რისხვაზეც, ყველაფერი ძალიან რთულადაა. თქვენ კი შეგიძლიათ სიამოვნება მიიღოთ, თუ შეგიძლიათ დააკვირდეთ: ყველა ემოციას – ნეგატიურს, პოზიტიურს. უბრალოდ, გახსოვდეთ ერთი, რომ თქვენ დამკვირვებელი უნდა იყოთ, მაშინ გაიგივება დაინგრევა და ფესვები გადაიჭრება. და ერთხელაც ფესვები გადაჭრილი იქნება, ერთხელაც მიხვდებით, რომ არ წარმოადგენთ შემსრულებელს, და ყველაფერი უეცრად შეიცვლება. და ეს ცვლილება მოულოდნელი იქნება, მასთან ვერ მიხვალთ თანდათანობით.

გადაჭრით ხის ფესვები და ფოთლები დაჭეწებიან, გადაჭრით გონების ფესვები, და სამსარა ჩამოინგრევა.

იმ მომენტში, როდესაც გონების ფესვებს ჭრით, სამსარა ჩამოინგრევა, და მთელი სამყარო ბანქოს სახლივით ჩამოიშლება. მხოლოდ გაცნობიერებულობის მცირე ნიაფი, და მთელი სახლი ინგრევა. უეცრად აქ ჩნდებით, მაგრამ არა სამყაროში: მის საზღვრებს მიღმა გადიხართ. შეგიძლიათ ძველებურად იცხოვროთ, ძველებური რამეები აკეთოთ, მაგრამ ძველებური აღარაფერია, რადგანაც თქვენ აღარ ხართ უწინდებური. თქვენ სრულიად ახალი არსება ხართ, ეს ამალდება. ინდუსები ასეთ ადამიანს „დვიას“ – „ორგზის შობილს“ უწოდებენ, ესაა ადამიანი, რომელმაც ტრანსცენდენტურობას მიაღწია, ორგზის შობილი, ეს მეორე დაბადებაა, სულის დაბადება. აი, რას გულისხმობდა იესო „აღდგომაში“. აღდგომა – არაა სხეულის აღდგომა, ეს ახალი ცნობიერების დაბადებაა.

გადაჭრით თქვენი გონების ფესვები, და სამსარა ჩამოინგრევა. ნებისმიერი ლამპის შუეი მყისიერად ფანტავს ხანგრძლივი, ხანგრძლივი კალების... ხანგრძლივი, ხანგრძლივი საუკუნეების სიბნელეს.

ასე რომ, არ იღელვოთ იმაზე, თუ რამდენად მოულოდნელად გაფანტავს სინათლე მრავალი, მრავალი მილიონი ცხოვრების სიბნელეს. იგი ფანტავს სიბნელეს, რადგანაც მას არ გააჩნია სიმკერვე, სიბნელე არამატერიალურია. მნიშვნელობა არ აქვს, როგორია მისი ასაკი – ერთი წამი თუ მრავალი ათასი წელი, – ეს ერთი და იგივეა. არარსებობა ვერ გაიზრდება ან დაიკლებს, არარსებობა იქვე რჩება. სინათლე მატერიალურია, ეს რალაცაა, – სიბნელე კი, უბრალოდ, რალაცის არარსებობაა. როცა სინათლეა, სიბნელე უკვე აღარაა.

სინამდვილეში სიბნელე არ იფანტება, რადგანაც არაფერი ვერ გაიფანტება. ეს არ ნიშნავს, რომ თუკი სინათლეს აანთებთ, სიბ-

ნელე გადის, – არაფერი ვერ შეძლებს გარეთ გასვლას. სინამდვილეში არაფერი არ იყო, იყო უბრალოდ სინათლის არარსებობა.

კაშკაშაა გონების სინათლე, მისი ერთი გამობრწყინება უმეცრების საბურველს წვავს.

ბუდისტები სიტყვა „გონებას“ ორი მნიშვნელობით იყენებენ: „გონება“, რომელიც პატარა ასოთი იწერება, და „გონება“, რომელიც დიდი ასოთი იწერება. როდესაც ისინი იყენებენ „გონების“ ცნებას დიდი ასოთი, ისინი გულისხმობენ მონშეს, ცნობიერებას. როდესაც ისინი იყენებენ „გონების“ ცნებას პატარა ასოთი, ისინი გულისხმობენ მოქმედებების განხორციელებას. და ორივე ეს ცნება გონებას წარმოადგენს, ამიტომაც იყენებენ ერთ სიტყვას ორივესთვის, ამასთან უმნიშვნელო განსხვავება მხოლოდ პირველ ასოშია. დიდი „გ“-თი თქვენ თავად ხდებით მონშე, ხოლო პატარა „გ“-თი სათავესოს წარმოადგენთ: აზრების, ემოციების, რისხვის, სიხარბის, ყველაფრის...

რატომ უნდა გამოვიყენოთ ერთი და იგივე სიტყვა? რატომ უნდა შევექმნათ გაურკვეველობა? ამას აქვს მიზეზი, რადგანაც როდესაც ჩნდება გონება დიდი „გ“-თი, მაშინ გონება პატარა „გ“-თი, უბრალოდ, შთანთქმული ხდება მის მიერ. როგორც მდინარეები ჩადიან ოკეანეში, მილიონობით გონებაც დიადი გონების ირგვლივ – მასში ჩადის, და ენერგია კვლავ შთაინთქმება.

სიხარბე, რისხვა და ეჭვიანობა – ეს ყველაფერი ცენტრიდანული ენერგიებია, რომლებიც ცენტრიდან გარეთ მოძრაობენ. მაგრამ როდესაც ჩნდება „გონება“ დიდი ასოთი, რომელშიც იმყოფება მონშე და მდუმარედ აკვირდება, ყველა მდინარე იცვლის მიმართულებას. მანამდე ისინი ცენტრიდან პერიფერიისკენ მოძრაობდნენ – უეცრად კი ისინი მიმართულებას იცვლიან და ცენტრისკენ უღებებიან, ისინი უკვე „დიდ გონებაში“ იძირებიან – ყველაფერი მის მიერ შთაინთქმება. აი, რატომ გამოვიყენებთ იგივე სიტყვა.

*კაშკაშაა გონების სინათლე, მისი ერთი გამოვლენა უმეცრე-
ბის საბურველს წევს.*

მთელი უმეცრება ერთ ნაშში იწვება – ეს უეცარი გასხივოსნე-
ბაა.

*ის, ვინც გონებას ეჭიდება, ვერ ხედავს იმ ჭეშმარიტებას, რაც
გონების საზღვრებს მიღმაა.*

თუ თქვენ გონებას, აზრებსა და გრძნობებს ეჭიდებით, ვერ
შეძლებთ იმის დანახვას, რაც გონების მიღმაა – დიდი გონების
მიღმა, რადგანაც, თუ ეჭიდებით, როგორ დაინახავთ? თქვენი
თვალეები დაბრმავებულია თავად ამ პროცესით. თუ ობიექტს ეჭი-
დებით, როგორ შეძლებთ სუბიექტის დანახვას? უნდა გადააგდოთ
თავად „მოჭიდება“.

*ის, ვინც გონებას ეჭიდება, ვერ ხედავს მის საზღვრებს მიღმა
მდგარ ჭეშმარიტებას. ის, ვინც ეჭიდება ღმრთის პრაქტიკას, ვერ
პოულობს მის საზღვრებს მიღმა მდგარ ჭეშმარიტებას.*

ყოველგვარი ქმედება გონებისგანაა. ყველაფერი, რასაც აკე-
თებთ – გონებისგანაა. იცოდეთ, რომ მხოლოდ დაკვირვება არაა
გონებისგან.

მაშინაც კი, როცა მედიტირებთ, დარჩით მონშედ – გამუდმე-
ბით დააკვირდით იმას, რაც ხდება. დერვიშის მედიტაციაში ბზრი-
ალებით? იბზრიალეთ ისე სწრაფად, როგორც შეგიძლიათ, მაგრამ
დარჩით შინაგან დამკვირვებლად, და დაინახავთ, რომ სხეული
ბზრიალებს. თქვენი სხეული უფრო და უფრო ჩქარა მოძრაობს,
მაგრამ რაც უფრო სწრაფია მოძრაობა, უფრო ნათლად შეიგრძ-
ნობთ, რომ თქვენი ცენტრი უძრავია. რაც უფრო სწრაფად მოძ-
რაობს სხეული, მით უფრო ღრმად გრძნობთ, რომ თქვენ არ მოძ-
რაობთ, და ჩნდება დაშორება.

მაშინაც კი, როცა მედიტირებთ – არ მოეჭიდოთ მედიტაციას, რადგანაც დადგება დღე, როცა ამ მოჭიდების გადაგდებაც მოგიწევთ. მედიტაცია მაშინ აღწევს სრულყოფილებას, როცა ისიც გადაგდებული ხდება. სრულყოფილი მედიტაციის დროს აღარ არის მედიტაციის აუცილებლობა.

ამიტომ ყოველთვის გახსოვდეთ, რომ მედიტაცია – ესაა ხიდი, რომელზეც უნდა გაიაროთ და გზა განაგრძოთ. მედიტაცია – ხიდი, იყავით ყურადღებით მასთან მიმართებაში, წინააღმდეგ შემთხვევაში აღარ გააიგივებთ თავს ბრაზთან, სიხარბესთან, მაგრამ გააიგივებთ მედიტაციასთან, თანაგრძნობასთან. და კვლავაც ხაფანგში აღმოჩნდებით: იგივე სახლში შეხვედით, მაგრამ სხვა კარით.

ერთხელ მოლა ნასრედინი ქალაქის ერთ-ერთ ლუდხანაში მთვრალი შევიდა. მფლობელმა უთხრა: „წადი აქედან, უკვე მთვრალი ხარ და აღარაფერს მოგცემ. შინ წადი“. მოლა გაჯიუტდა, მაგრამ პატრონმა მაინც გააგდო იგი. მოლა დიდხანს ეძებდა სხვა ლუდხანას. ბოლოს იგივეში მივიდა, მაგრამ სხვა კარიდან შევიდა, ცოტა ეჭვით შეხედა ბარის პატრონს, რადგანაც ნაცნობად მოეჩვენა, და დასალევი მოსთხოვა. პატრონმა უთხრა: „დღეს უკვე გითხარი, რომ არაფერს მოგცემ. მოშორდი აქედან!“ და კვლავ გააგდო. მოლა დიდხანს ეძებდა ბარს, მაგრამ ქალაქში ლუდხანა მხოლოდ ერთი იყო. და აი, კვლავაც, ახლა უკვე მესამე კარიდან შევიდა, ნაცნობი ბარის პატრონი დაინახა და თქვა: „რა ჯანდაბაა ეს? შენ რა, ამ ქალაქში ყველა ლუდხანას მე-პატრონე ხარ?“

ასეც ხდება. ერთი კარიდან გაგდებენ და სხვა კარიდან ბრუნდებით. თავიდან ბრაზთან, სიხარბესთან აიგივებდით თავს, ახლა – მედიტაციასთან. ადრე – სექსის სიხარულთან, ახლა – ექსტაზთან, რომელსაც მედიტაცია იძლევა. არაფერი შეცვლილა – ქალაქში მხოლოდ ერთი ბარია. არაა საჭირო კვლავ და კვლავ ერთი და იგივე ლუდხანაში შესვლა. საიდანაც არ უნდა შეხვიდეთ, იმავე

პატრონს იპოვით – მონმეს. არ დაგავინწყდეთ ეს, რათა უაზროდ არ დახარჯოთ ბევრი ენერგია. დიდ მანძილს გადიხართ, რომ იმავე ადგილს დაუბრუნდეთ.

ის, ვინც გონებას ეჭიდება, ვერ ხედავს მის საზღვრებს მიღმა მდგარ ჭეშმარიტებას.

რა იმყოფება გონების საზღვრებს მიღმა? თქვენ. რა იმყოფება გონების საზღვრებს მიღმა? ცნობიერება. რა არის გონების საზღვრებს მიღმა? სატ-ჩიტ-ანანდა: ჭეშმარიტება, ცნობიერება, ნეტარება.

ის, ვინც ეჭიდება დჰარმას პრაქტიკას, ვერ პოულობს მის საზღვრებს მიღმა მდგარ ჭეშმარიტებას.

და რაც არ უნდა აკეთოთ, იცოდეთ: პრაქტიკა ვერ მიგიყვანთ ბუნებრივამდე, თავისუფლებამდე და ბუნებრიობამდე, რადგანაც პრაქტიკა – ესაა აზარსებულში ვარჯიში. პრაქტიკის დროს ხელოვნურში ვარჯიში ხდება. არაა საჭირო ხელოვნურში ვარჯიში. არაა საჭირო ბუნებრივში ვარჯიში, იგი ისედაც აქაა. სწავლობენ იმას, რაც არ არის. როგორ შეიძლება იმის გაგება, რაც უკვე არის? ნუთუ შესაძლებელია დაოს ბუნების სწავლა? იგი უკვე არის, თქვენ მასში დაიბადეთ. არაა საჭირო ოსტატის ძებნა ამის სასწავლად – ამაშია განსხვავება მასწავლებელსა და ოსტატს შორის. მასწავლებელი ისაა, ვინც რაღაცას გასწავლით; ოსტატი ისაა, ვინც გეხმარებათ ნასწავლის დავინწყებაში. ოსტატი იმისთვისაა, რომ ნასწავლი დაგავინყოთ, რომ არ-კეთების გემო გაგრძნობინოთ. იგი უკვე აქაა, მაგრამ სწავლების წყალობით თქვენ დაკარგეთ იგი. ნასწავლის დავინწყებით, თქვენ კვლავ მოიპოვებთ მას.

ჭეშმარიტება – აღმოჩენა კი არა, დავინწყებულის ამოცნობაა. იგი ყოველთვის იყო. თქვენ ფლობდით მას, როცა ამ სამყაროში მოხვედით. თქვენ დაიბადეთ მასში, რადგანაც თქვენ – ის ხართ.

სხვაგვარად ვერ იქნება, ჭეშმარიტება – რალაც გარეგნული არაა, იგი თქვენი არსების შემადგენელია. ამიტომ ტილოპა ამბობს: პრაქტიკით თქვენ ვერ შეიცნობთ იმას, რაც ყოველგვარი პრაქტიკის მიღმაა.

კვლავ და კვლავ გაახსენეთ საკუთარ თავს, რომ ის, რასაც აკეთებთ, გონების ნაწილი ხდება, პერიფერია ხდება, მაგრამ საჭიროა მის საზღვრებს მიღმა გასვლა. როგორ უნდა გააკეთოთ ეს? გააკეთეთ ქმედება, არაფერი ცუდი ამაში არაა, მაგრამ იყავით ყურადღებით. იმედიტირეთ, მაგრამ იყავით ყურადღებით, რადგანაც თავის საბოლოო მნიშვნელობაში, მედიტაცია – მონმედ ყოფნას ნიშნავს. სხვადასხვა ტექნიკებს შეუძლიათ დაგეხმარონ, მაგრამ თავისთავად ისინი არ წარმოადგენენ მედიტაციას. ისინი მხოლოდ სიბნელეში გზის ხელის ცეცებით გაკვლევაა. ერთხელ, რალაცის კეთების დროს, თქვენ უეცრად მონმე გახდებით. ეს შეიძლება იყოს დინამიური მედიტაცია, კუნდალინი ან ბზრიალი, მაგრამ ერთხელ იგრძნობთ, რომ მედიტაცია გრძელდება, თქვენ კი უკვე თავს აღარ აიგივებთ მასთან. უბრალოდ, მდუმარედ აკვირდებით – მაშინ ხდება მედიტაცია, მაშინ ნებისმიერი ტექნიკა უკვე აღარ წარმოადგენს არც დაბრკოლებას და არც დახმარებას. ვარჯიშის სახით იგი კვლავაც მოგანიჭებთ სიამოვნებას, მოგცემთ სიფხიზლეს, მაგრამ იგი უკვე აღარ იქნება აუცილებელი, რადგანაც ნამდვილი მედიტაცია მოხდა.

მედიტაცია – ეს დაკვირვებაა. მედიტაცია – ნიშნავს მონმედ ყოფნას. მედიტაცია საერთოდ არაა ტექნიკა. ამან შესაძლოა დაგაბნოთ, რადგანაც ამავედროულად სხვადასხვა ტექნიკებს გაძლევთ, მაგრამ მედიტაცია უმაღლესი გაგებით – ესაა გაგება, გაცნობიერება. მაგრამ თქვენთვის აუცილებელია ტექნიკა, რადგანაც საბოლოო გაგება ჯერ კიდევ ძალიან შორსაა თქვენგან, ღრმადაა თქვენში დაფარული, ჯერ კიდევ შორს ხართ მისგან. შეგიძლიათ ამ წამსვე მიაღწიოთ მას, მაგრამ ვერ აღწევთ, რადგანაც თქვენი დრო გრძელდება, თქვენი გონება განაგრძობს არსებობას. ეს ერთდროულად შესაძლებელიცაა და შეუძლებელიც. სხვადასხვა

ტექნიკა დაგეხმარებათ უფსკრულის გადალახვაში, მაგრამ ისინი – მხოლოდ ხიდებია.

ამიტომ დასაწყისში ტექნიკური მეთოდებია მედიტაცია. ბოლოს გაგეცინებათ, იმიტომ, რომ ტექნიკა – ეს არაა მედიტაცია. მედიტაცია – ეს ყოფიერების სრულიად სხვა თვისებაა, იგი არაფერს ჰგავს, მაგრამ მხოლოდ ბოლოს მოხდება, ნუ იფიქრებთ, რომ იგი თავიდან მოხდა, წინააღმდეგ შემთხვევაში უფსკრულს ვერ გადალახავთ.

აქ ჩნდება კრიშნამურტის და მაჰარიში მაჰეშ იოგის პრობლემა – ისინი ორი დიამეტრალური ურთიერთწინააღმდეგობაა. მაჰეშ იოგი ტექნიკას მედიტაციად მიიჩნევს: როგორც კი რაიმე ტექნიკას დაეუფლეთ, ტრანსცენდენტურს ან ნებისმიერ სხვას – მედიტაცია მოხდა. ეს თან ასეა და თან არაა ასე. ასეა იმიტომ, რომ თავიდან დამწყები რაიმე ტექნიკას უნდა დაეუფლოს, რადგანაც მისი გაგება ჯერ ვერ მომნიშვნელოვნად გაგებამდე. ამიტომ ტექნიკა დაახლოებით მედიტაციად უნდა ჩავთვალოთ. ეს იმას ჰგავს, თუ როგორ სწავლობს ბავშვი ანბანს: მას ეუბნებიან, რომ „ბ“ – ეს იგივეა, რაც „ბურთი“, ბურთი აღნიშნავს ასო „ბ“-ს. ასო „ბ“-სთან ბურთია დაკავშირებული, და ბავშვი სწავლობს. არანაირი კავშირი არაა „ბ“-სა და ბურთს შორის: „ბ“ შეგვიძლია ათასობით სხვადასხვა საგნის სახით წარმოვიდგინოთ, რომლებთანაც იგი არანაირად არაა დაკავშირებული, მაგრამ ბავშვს რაღაც უნდა ვაჩვენოთ, ბურთი კი იქვეა, მას ბურთი ესმის და არა „ბ“. ბურთის მეშვეობით მას შეუძლია ასო „ბ“-ც გაიგოს, მაგრამ ეს დასაწყისია და არა დასასრული.

მაჰეშ იოგი დასაწყისშია კარგი, რათა მიმართულება მოგცეთ, მაგრამ თუ მასში გაიჭედებით, დაიკარგებით. უნდა მიატოვოთ იგი, ეს მხოლოდ საწყისი სკოლაა, იგი კარგია თავის დროზე, მაგრამ შეუძლებელია მთელი ცხოვრების განმავლობაში საწყისი სკოლაში დარჩენა. ეს არაა უნივერსიტეტი, ეს არაა სამყარო, ეს უნდა გაიაროთ. ასეთია საწყისი წარმოდგენა, რომ მედიტაცია – ეს ტექნიკაა.

კრიშნამურტი მეორე პოლუსზე იმყოფება, იგი ამბობს, რომ არ არსებობს არც ტექნიკა, არც მედიტაცია. მედიტაცია – ეს მხოლოდ ცნობიერებაა არჩევანის გარეშე. სრული სიმართლეა! მაგრამ იგი ცდილობს უნივერსიტეტში გაგზავნოთ მაშინ, როცა საწყისი სკოლის კურსი არ გაგივლიათ. ეს საშიშია, რადგანაც იგი უმაღლესზე საუბრობს. თქვენ ამას ვერ გაიგებთ, თქვენს ამჟამინდელ საფეხურზე ეს შეუძლებელია, ჭკუიდან გადახვალთ. თუ კრიშნამურტის დაუჯერებთ, – დაიკარგებით, რადგანაც ინტელექტუალურად დაეთანხმებით მას, მაგრამ თქვენი არსებით ვერაფერს განიცდით.

კრიშნამურტის მრავალი მიმდევარი მოდის ჩემთან. ისინი ამბობენ, რომ გონებით ესმით: „რა თქმა უნდა, იგი მართალია, რომ არ არსებობს არანაირი ტექნიკა და მედიტაცია – ეს გაცნობიერება, მაგრამ რა უნდა ვაკეთოთ?“ და მე ვეუბნები მათ, რომ როდესაც ისინი კითხულობენ, თუ რა უნდა აკეთონ, ეს ნიშნავს, რომ მათ ტექნიკა სჭირდებათ. „რა უნდა გააკეთოთ? თქვენ კითხულობთ, როგორ გააკეთოთ ეს, თქვენ ტექნიკას ითხოვთ. კრიშნამურტი ვერ დაგეხმარებათ. ჯობია მაჰარიში მაჰეშ იოგისთან ნახვიდეთ“. მაგრამ ერთი კრიშნამურტისთან რჩებიან, მეორენი – მაჰეშ იოგისთან მიდიან.

მე არც ერთი ვარ, ან ორივე ვარ, ამიტომაც ერთმანეთში ვურევ. ისინი ორივენი ძალიან ცხადები არიან, მათი თვალთახედვა მარტივია, მაჰეშ იოგის ან კრიშნამურტის გაგება არ წარმოადგენს სირთულეს. თუ ენა გესმით, ადვილად გაუგებთ მათ. ჩემთან პრობლემები გაგიჩნდებათ, მე ყოველთვის ვილაპარაკებ დასასრულზე და მოგეხმარებით თავიდან დაწყებაში. თქვენ, თავგზააბნეული მკითხავთ: „რას გულისხმობთ? თუ მედიტაცია გაცნობიერებაა, მაშინ რა საჭიროა მთელი ეს სავარჯიშოები?“ სავარჯიშოები აუცილებლად უნდა გაიაროთ. მხოლოდ ამ შემთხვევაში დაგეხმარებათ მედიტაცია. თქვენ მკითხავთ თუ ტექნიკა ყველაფერია, მაშინ ასე ხშირად რატომ გვიმეორებთ ტექნიკა არ გეჭირდებაო? იმიტომ გიმეორებთ, რომ თქვენ გრძნობთ: მოგინევთ მიატოვოთ

ყველაფერი, რაც ასე ღრმად და ასეთი შრომის ფასად შეისწავლეთ. თქვენ მოისურვებთ დასაწყისს ჩაეჭიდოთ. მე კი ამის უფლებას არ მოგცემთ. თუ ერთხელ დადებით გზას, ბოლომდე მიგიყვანთ, არ მოგეშვებით. აი, სად არის სირთულე, უნდა აიტანოთ და შეიმეცნოთ. მე წინააღმდეგობრივი ვიქნები, ასეთი ვარ, პარადოქსული ვარ, იმიტომ, რომ ვცდილობ ერთბაშად მოგცეთ დასაწყისი და დასასრული მოგცეთ, პირველი და ბოლო ნაბიჯი.

ტილოპა უმაღლესზე საუბრობს. იგი ამბობს:

ის, ვინც ეჭიდება დჰარმას პრაქტიკას, ვერ პოულობს მის საზღვრებს მიღმა მდგარ ჭეშმარიტებას.

იმისთვის, რომ გაიგოთ რა დგას პრაქტიკის და გონების მიღმა, პირნმინდად უნდა გადაჭრათ გონების ფესვები და დაჟინებით უნდა უჭვრიტოთ ღია, შეუიარაღებელი მზერით.

ესაა ის, რასაც მე დაკვირვებას ვუწოდებ – შეუიარაღებელი თვალებით მზერა. ეს საკმარისია, ფესვები გადაჭრილია. ეს შეუიარაღებელი მზერა ბასრ მახვილს ჰგავს.

ასე და ამგვარად, ყველა განსხვავებაზე უნდა თქვათ უარი და თავისუფალი დარჩეთ.

თავისუფალი, ბუნებრივი და საკუთარ თავში მიუკერძოებლად მომზირალი – ესაა ბოლო სიტყვა.

მაგრამ არ იჩქაროთ, რადგანაც გონება – ძალიან სათუთი მექანიზმია. თუ მოუთმენელი ხართ და ტილოპას მეტისმეტად დიდ დოზას იღებთ, ვერ შეძლებთ მის მონელებას. ნუ იჩქარებთ, აიღეთ ზუსტად იმდენი, რამდენის მიღებას და მონელებასაც შეძლებთ. ახლა სხვადასხვა რამეებზე გესაუბრებით, რადგანაც ძალიან ბევრნი ხართ. მე სხვადასხვა ასპექტებს განვიხილავ, რადგანაც ბევრნი ხართ, მაგრამ შეისრუტეთ მხოლოდ ის, რაც თქვენთვის სასარგებლოა, და მოინელეთ.

რამდენიმე დღის წინ ჩემთან სანიასინი მოვიდა, გულწრფელად მაძიებელი ადამიანი, რომელიც შეაცბუნა იმან, რომ იოგას და ტანტრას შესახებ საუბრისას ტანტრას უმაღლესი სწავლება ვუნოდე, ხოლო იოგას – დაბალი; ის კი უკვე ორი წელია ჰათჰა-იოგას ვარჯიშობს და თავს მშვენიერად გრძნობს. ვერ გაეგო, რა უნდა ექნა. ნუ შეცბუნდებით ასე იოლად. თუ იოგაში გრძნობთ თავს კარგად, მიჰყევით თქვენს ბუნებრივ მიდრეკილებებს. ნუ მაიძულებთ გზიდან გადაგახვევინოთ. შესაძლოა ჩემმა სიტყვებმა შეგაცბუნონ, მაგრამ, უბრალოდ, მიჰყევით ბუნებრივ მიდრეკილებებს – თავისუფლად და ბუნებრივად. თუ თავს კარგად გრძნობთ, ესე იგი ეს სწორია. რატომ უნდა იღელვოთ, დაბალია იგი თუ მაღალი? დაე, იყოს დაბალი. აქ ეგო შემოდის, ეგო ამბობს: „თუ ეს დაბალი საფეხურია, რატომ უნდა მივყვე მას?“ ასეთი მიდგომა არ გამოგადგებათ. მიჰყევით იოგას, ეს თქვენთვის კარგია. მაშინაც კი, თუ ეს დაბალი საფეხურია, რითია ცუდი? მოვა დრო, როცა დაბალი საფეხურის მეშვეობით მაღალს მიაღწევთ. კიბეს ორი ბოლო აქვს: ერთი – დაბალი, მეორე – მაღალი, ტანტრა და იოგა – არ არიან ურთიერთწინააღმდეგობანი, ისინი ავსებენ ერთმანეთს. იოგა – ეს დასაწყისია, საფუძველია, რომლისგანაც უნდა დაიწყოთ. მაგრამ ნუ შეჩერდებით მასზე. დგება დრო, როცა საჭიროა იოგას გადალახვა და ტანტრაში შესვლა, ბოლოს კი საერთოდ ტოვებთ კიბეს – როგორც იოგას, ისევე ტანტრას. საკუთარ თავში, ღრმა სიმშვიდეში ყოფნისას ყველაფერი გავინყდება. შემომხედეთ: მე არც იოგი ვარ და არც ტანტრისტი. მე არაფერს ვაკეთებ, არც მოქმედებას და არც უმოქმედობას. მე არც მეთოდს ვეჭიდები და არც უმეთოდობას. მე ვისვენებ აქ, ისე, რომ არაფერს ვაკეთებ. კიბე ჩემთვის აღარ არსებობს, გზა გაქრა, არ არის არანაირი მოძრაობა, სრული სინყნარეა. როცა შინ მიდიხარ, არაფრის კეთება არაა საჭირო, ყველაფერი გავინყდება და ისვენებ. ღმერთი – ეს მარადიული სიმშვიდეა.

გახსოვდეთ ეს, რადგანაც ზოგჯერ ტანტრას შესახებ ვისაუბრებ მათთვის, ვისაც იგი დაეხმარება, ზოგჯერ – იოგას შესახებ –

აქ ბევრია ისეთი, ვინც მისგან სარგებელს მიიღებს. უბრალოდ, დაფიქრდით თქვენს მიდრეკილებებზე, მიჰყევით საკუთარ შეგრძნებებს. მე აქ იმისთვის ვარ, რომ დაგეხმაროთ საკუთარ თავად ყოფნაში, და არა იმისთვის, რომ დაგაბნियोთ. მე კი სხვადასხვა რამის თქმა მიწევს, რადგანაც სხვადასხვა ადამიანებს უნდა დავეხმარო. რა უნდა გააკეთოთ? უბრალოდ, მისმინეთ, და რაც თქვენს გემოვნებას შეესაბამება, ის აიღეთ. განიცადეთ, დაე ეს თქვენი სისხლი და ხორცი გახდეს, თქვენი – სულის სიღრმეში, მაგრამ მიჰყევით თქვენს მიდრეკილებებს. როდესაც ტანტრაზე ვსაუბრობ, ბოლომდე ვიხარჯები, რადგანაც ასეთი ვარ საერთოდ, სანახევროდ არაფერს ვაკეთებ. როდესაც ტანტრაზე ვსაუბრობ, მთლიანად ვიძირები მასში – ტანტრას გარდა აღარაფერს აქვს მნიშვნელობა. ამან შესაძლოა არასწორი შთაბეჭდილება შეგიქმნათ. მე არაფერს ვადარებ. ტანტრა უმაღლესი დამაგვირგვინებელი ყვავილია, თუ მას მთლიანობაში შეხედავთ. როდესაც იოგაზეც ვსაუბრობ, იგივე ხდება, რადგანაც მე მთლიანი ვარ. ასე რომ, ტანტრა და იოგა აქ არაფერ შუაშია. შუაში ჩემი მთლიანობაა, რომელსაც ყველაფერში ვხარჯავ. როდესაც ჩემს მთლიანობას შევიტან იოგასა და პატანჯალიში, მე ისევ და ისევ ვიტყვი: ეს დასასრულია.

ამიტომ ნუ შეცბუნდებით. ყოველთვის გახსოვდეთ, რომ ჩემი მთლიანობა ჩემი თვისებაა, და თუ ამას კარგად დაიმახსოვრებთ, ყოველთვის გაგინევთ დახმარებას. თქვენ არ აღმოჩნდებით ჩიხში (თქვენ გაგიმართლებთ), თუნდაც ჩემი პარადოქსულობის წყალობით.

დღეისათვის საკმარისია.

თავი 9

საზღვრებს მიღმა

სიმღერა გრძელდება:

არ ღირს გაცემა ან მიღება, დარჩით ბუნებრივი, რამეთუ მაჰა-მუდრა ყოველგვარი მიღებისა და არ-მიღების მიღმაა.

რადგანაც ალაია არ წარმოადგენს შობილს, ვერავინ შეძლებს მისთვის ხელის შეშლას ან დაბინძურებას.

რადგანაც ალაია არ-შობილის სფეროში იმყოფება, გარეგნული ფორმა დპარმატას ერწყმის, სიჯიუტეც და სიამაყეც არარსებობაში გადადის.

ორდინარულ გონებას სურს, რომ რაც შეიძლება მეტი აიღოს სამყაროსგან, ყველაფრისგან, ყველა მიმართულებისა და განზომილებისგან. ორდინარული გონება დიდი მოლაცხება, იგი მათხოვარია, მათხოვრობის დაკმაყოფილება კი შეუძლებელია, იგი უსასრულოა. რაც უფრო მეტს იღებთ, მით უფრო მეტად ღვივდება სურვილები; რაც უფრო მეტი გაქვთ, მით უფრო მეტი გინდათ. ეს აკვიატებაში გადადის. თქვენი არსებობისთვის ეს სრულიად არაა საჭირო, მაგრამ თქვენ შეპყრობილი ხართ, უფრო და უფრო უბედური ხდებით, რადგანაც არაფერი გაკმაყოფილებთ. შეუძლებელია დააკმაყოფილოთ გონება, რომელსაც გამუდმებით სწყურია. ამ აეადმყოფურ „კიდევ მინდა“-ს დასასრული არა აქვს. ორდინარული გონება, თუ მეტაფორულად ვიტყვით, ქამს არა მხოლოდ საგნებს, არამედ ადამიანებსაც. ქმარს სურს, რომ ისე სრულად ფლობდეს ცოლს, რომ ეს შეჭმას უდრის. სურს, რომ შეჭამოს და მოინელოს, რათა იგი მისი ნაწილი გახდეს. ორდინარული გონება – კანიბალია. ცოლსაც იგივე სურს: მთლიანად გადაყლაპოს ქმა-

რი, რომ აღარაფერი დარჩეს. ისინი კლავენ ერთმანეთს. იმავეს აკეთებენ მეგობრებიც, იმავეს აკეთებენ მშობლები შვილებთან, შვილები კი – მშობლებთან მიმართებაში: ორდინარული გონების ყველანაირი ურთიერთობა გარშემომყოფების სრულ შთანთქმვაში მდგომარეობს. ეს ერთგვარი შეჭმაა.

არსებობს არაჩვეულებრივი გონება, სრულიად საპირისპირო ორდინარული გონებისა. იგი ორდინარული გონების წყალობით წარმოიშვა. მას ქადაგებენ რელიგიები. ამბობენ: „გაუზიარეთ, მსხვერპლად გაიღეთ“. ყველა რელიგია ძირითადად ასწავლის, რომ არ უნდა აიღოთ – პირიქით, უნდა გასცეთ. ხდება ქველმოქმედების ქადაგება არაორდინარული გონების შექმნის მიზნით.

ორდინარული გონება ყოველთვის იტანჯება იმის გამო, რომ შეუძლებელია „კიდევ მინდას“ წყურვილის დაკმაყოფილება, იგი ყოველთვის დათრგუნული და მოქუფრულია. რელიგიები არაორდინარულ გონებას ღზრდიან – იგი ყოველთვის ბედნიერია, მხიარულია, რადგანაც არაფერს ითხოვს, პირიქით, ყოველთვის გასცემს, მაგრამ სინამდვილეში, სიღრმეში – ეს იგივე ორდინარული გონებაა. ეს გამოცოცხლება არ მომდინარეობს არსების სიღრმიდან, იგი ზედაპირულია. იგი 180 გრადუსით შემობრუნდა და ორდინარული გონების საპირისპირო გახდა. იგი შირშასანას პოზაში დგას, თავზე დგას, მაგრამ იგივე რჩება. ახლა ახალი სურვილი გაჩნდა: გასცეს უფრო და უფრო მეტი, და კვლავაც, ამას დასასრული არ უჩანს. იგი მხიარული იქნება, მაგრამ ღრმად, მხიარულების მიღმა, სევდას აღმოაჩენთ. ამ სევდაზე ყველა რელიგიურ ადამიანში ვხედავთ. ისინი მხიარულები არიან, რადგანაც გასცემენ, მაგრამ ასევე სევდიანები არიან, რადგანაც მეტის გაცემა არ შეუძლიათ. მხიარულები არიან, რადგანაც უზიარებენ, მაგრამ სევდიანები არიან, რადგანაც ეს ცოტაა. არაფერი მათ არ აკმაყოფილებს.

ამრიგად, არსებობს ორი სახის ტანჯვა: ჩვეულებრივი, ორდინარული ტანჯვა. ასეთ უბედურებს ყველგან და მრავლად ნახავთ, მთელ დედამიწაზე, ისინი უფრო და უფრო მეტს ითხოვენ, ამის დაკმაყოფილება კი შეუძლებელია. და არსებობს ტანჯვის

სხვა სახე, რომელიც სიხარულით ინილბება. მღვდელმსახურებს, ბერებს შორის მონასტრებსა და აშრამებში იპოვით ადამიანებს, რომლებიც მუდამ ილიმიან, მაგრამ მათი ღიმილის მიღმა სევდა იგრძნობა. თუ მათ ყურადღებით დააკვირდებით, აღმოაჩენთ, რომ ისინიც უბედურები არიან, რადგანაც შეუძლებელია უსასრულოდ გაცემა.

ადამიანთა ეს ორი სახე ყველგან გვხვდება. რელიგიური ადამიანი აღზრდილია ქრისტიანობის, იუდაიზმის, ისლამის, ინდუიზმის მიერ. ეს უკეთესია, ვიდრე ორდინარული გონება, მაგრამ იგი ვერ იქნება უკანასკნელი სიტყვა ცნობიერების სფეროში. კარგია რელიგიური მეთოდით ტანჯვა – ჯობია იტანჯო როგორც იმპერატორმა, ვიდრე, როგორც გლახაკმა.

ერთმა ძალიან მდიდარმა ადამიანმა თავის სასიკედილო სარეცელთან მიხმო, და მე მასთან გავემგზავრე. ბოლო მომენტში მან თვალები გაახილა და თავის ვაჟს დაელაპარაკა...

მას ხშირად მოუყოლია ჩემთვის, რომ შემოფოთებული იყო მისი შვილის გამო, რომელიც მფლანგველი იყო და მატერიალური სიმდიდრე უყვარდა. მოხუცი კი რელიგიური ადამიანი იყო.

უკანასკნელი სიტყვები, რომლითაც შვილს მიმართა, ასეთი იყო:

– მომისმინე, ფული არაა ყველაფერი, ფულით ვერ იყიდი ყველაფერს, რაც გსურს. არსებობს რაღაცები, რაც ფულზე მაღლა დგას. ფული თავისთავად ვერავის გახდის ბედნიერს.

ვაჟმა მოუსმინა და შეეპასუხა:

– შესაძლოა შენ მართალი ხარ, მაგრამ ფულის მეშვეობით ადამიანს შეუძლია საკუთარი გემოვნებით შეარჩიოს სევდა.

შეუძლებელია ბედნიერების ყიდვა, მაგრამ შესაძლებელია სევდის შერჩევა, უბედურად ყოფნა საკუთარი გემოვნებით.

ლარიბი ადამიანი უბედურია ისე, რომ ვარიანტები არ აქვს, მდიდარს შეუძლია უბედური იყოს თავისი არჩევანით – ესაა ერთადერთი განსხვავება. იგი ირჩევს თავის ტანჯვას, ამაში მდგო-

მარეობს თავისუფლება. ღარიბ ადამიანს ტანჯვა ბედისწერად აქვს. რელიგიურმა ადამიანმა თავად აირჩია თავისი ტანჯვა, ამიტომ იგი უფრო მეტად მზიარულია. არარელიგიური ადამიანი კი იტანჯება თავისი უბედურებისგან, რადგანაც თავად არ აურჩევია იგი. ორივე „კიდევ მეტის“ ერთი და იმავე სამყაროში ცხოვრობს, მაგრამ რელიგიური ადამიანი იმპერატორივით ცხოვრობს: სხვებს უზიარებს, მონყალებას გასცემს.

ბუდიზმმა, ჯაინიზმმა და ღაომ გონების მესამე ტიპი შექმნეს, რომელიც არც ორდინარულია და არც არაორდინარული. ძნელია, რომ მას საერთოდ გონება უნოდო. იმისთვის, რომ სახელი დაარქვათ, ჯობია არა-გონება უნოდოთ. ამიტომ ვეცადოთ, გავიგოთ კლასიფიკაცია. ორდინარული და არაორდინარული გონება ერთმანეთის საპირისპიროა, მაგრამ ისინი „კიდევ მეტის“ ერთი და იმავე განზომილებაში არსებობენ. არა-გონება – ბუდიზმის, ჯაინიზმის და დაოსიზმის მიერ შექმნილი იდეაა. რას ნიშნავს არა-გონება? ესაა რეალობისადმი მესამე მიდგომა.

ბუდიზმი და ჯაინიზმი არც ქველმოქმედებას ქადაგებენ და არც გულგრილობას. ისინი არ ამბობენ: „გაციე“, რადგანაც გაციემა და მიღება ერთი და იგივე წრეა. მიღებისას ვილაცისგან იღებთ, გაციემისას ვილაცას აძლევთ. ეს ერთი და იგივე წრეა. განზომილება არ იცვლება, იცვლება მხოლოდ მიმართულება. ბუდიზმი განჯაჭვულობას ქადაგებს და არა მესაკუთრეობას. ძირითადი აქცენტი კეთდება არა-ფლობაზე, არა-მესაკუთრეობაზე, და არა-გაციემაზე. თქვენ არ უნდა ფლობდეთ, სულ ესაა. საკუთრება საერთოდ არ უნდა იყოს. არ უნდა ცდილობდეთ ნივთების ან ადამიანების ფლობას: უბრალოდ, წადით ფლობის სამყაროდან. საქმე ის კი არაა, მიიღოთ თუ გასცეთ, რადგანაც ერთი და მეორეც ფლობის განზომილებას ეკუთვნის. შეგიძლია გასცე მხოლოდ ის, რაც გეკუთვნის. როგორ შეგიძლია გასცე ის, რაც არ გეკუთვნის? შეგიძლიათ გასცეთ მხოლოდ ის, რაც მანამდეა მოპოვებული, სხვაგვარად როგორ გასცემთ? სამყაროში ისე მოდიხართ, საკუთრება არ გაგაჩნიათ და ასევე ხელცარიელი ტოვებთ მას.

ადამიანს შეუძლია მხოლოდ ამ ორ პოლუსზე იყოს: ან მათ მხარეს, ვისაც სწყურია, რომ მეტი და მეტი მიიღოს, გაუმადლრად შთანთქავს და იკვებება, ან მათ მხარეს, ვინც უფრო და უფრო მეტს გასცემს და უფრო და უფრო გამხდარი ხდება. ბუდა ამბობს, რომ არაფრის ფლობა არაა საჭირო, არაა საჭირო რომელიმე მხარის არჩევა. საჭიროა, უბრალოდ, არა-ფლობის მდგომარეობაში ყოფნა.

ეს ადამიანი, მესამე ტიპის ადამიანი, რომელსაც არა-გონების ადამიანს ეუნოდებ, არ იქნება ასეთი ბედნიერი და მხიარული, როგორც არაორდინარული ადამიანი. იგი უფრო ჩუშია, მდუმარეა, სავსეა ღრმა კმაყოფილებით, მაგრამ არა მხიარულებით. მის სახეზე ღიმილიც კი არაა. ვერც ერთ ქანდაკებას ვერ იპოვით, სადაც ბუდა ან მაჰავირა იღიმება. ისინი არ არიან მხიარულები, არ არიან ბედნიერები. რა თქმა უნდა არც უბედურები არიან, მაგრამ არც ბედნიერები – ისინი ტანჯვისა და ბედნიერების სამყაროდან გავიდნენ. უბრალოდ, სიმშვიდის მდგომარეობაში იმყოფებიან, გულგრილნი არიან ნივთების სამყაროსადმი, საკუთრების გარეშე, განზე დგანან – განჯაჭვულები და მიუკერძოებლები. სწორედ ესაა ანაშაკტი – მიუკერძოებლობა, განჯაჭვულობა. ასეთი ადამიანის გარშემო მკაფიოდ შესამჩნევი სიჩუმეა.

მაგრამ ტილოპა სამივეს საზღვრებს სცდება, და მისი კლასიფიცირება რთულია. ორდინარული გონება, რომელიც უფრო და უფრო მეტს ითხოვს; არაორდინარული გონება, რომელიც ცდილობს, უფრო და უფრო მეტი გასცეს; არა-გონება – განჯაჭვული, მიუკერძოებელი, არც მიმღები და არც გამცემი; მაგრამ რა შეიძლება დავარქვათ ტილოპას გონებას? ტილოპა მეოთხე ტიპს ეკუთვნის. მეოთხე ტიპი უკანასკნელი და ყველაზე მაღალია, მასზე მაღლა აღარაფერია. ეს „არა-გონებაც“ კი არაა, რადგანაც „არა-გონების“ ცნებაში გონება ნეგატიურად ფიგურირებს. მნიშვნელობა ენიჭება იმას, რომ გულგრილნი იყოს საგნებისადმი და საგნების სამყაროსადმი, მაგრამ საგნებზე ხართ კონცენტრირებული. დარჩით განჯაჭვული და გულგრილი! თქვენ არ ფლობთ

ნივთებს, მაგრამ ყურადღებით უნდა იყოთ, რომ მესაკუთრეობის გრძნობა არ გქონდეთ მათ მიმართ, თვალყური უნდა ადევნოთ, რომ არაფერი მოგეწებოდეს. მიაქციეთ ამას განსაკუთრებული ყურადღება. ძირითადი აქცენტი მაინც ნივთებზე კეთდება: იყავით განჯაჭვულნი ნივთების სამყაროსგან.

ტილოპა ასწავლის: გააკეთეთ აქცენტი საკუთარ თავზე, და არა ნივთებზე. დაისვენეთ შინაგანად, სამყაროსადმი განჯაჭვულნიც კი ნუ იქნებით, რადგანაც განჯაჭვულობა – სამყაროსთან კავშირია, თუნდაც ძალიან სუსტი. ყურადღების ცენტრში თქვენ უნდა იყოთ და არა სხვა. აქციეთ თქვენი ცხოვრება ბოლომდე შინაგანად. ნუ იღვლეხებით სამყაროზე, გულგრილიც კი ნუ იქნებით მის მიმართ. ნუ მოითხოვთ მეტს, ნუ ეცდებით მეტის გაცემას, თქვენ გულგრილნი ხართ სამყაროსადმი, თითქოს იგი გამქრალიყოს. ეგოცენტრული ხართ. შიგნით იმყოფებით, ზიხართ და არაფერს აკეთებთ. თქვენი ყურადღება სანინაალმდებო მხარეს შემობრუნდა, თითქოს სამყარო საერთოდ გაქრა. არაფერია გასაცემი, არაფერია მისაღები, არაფერია, რისადმიც გულგრილი იქნებოდით. არსებობთ მხოლოდ თქვენ, საკუთარ ცნობიერებაში მცხოვრები, და ეს მხოლოდ თქვენი სამყაროა. სხვა არაფერი არსებობს.

ეს მდგომარეობა გონებისა და არა-გონების საზღვრებს მიღმაა. ესაა გაგების უმაღლესი მდგომარეობა. მის საზღვრებს მიღმა მეტი არაფერია. მინდა გითხრათ, რომ თუ ამ მდგომარეობას ვერ მიაღწევთ, ვერასოდეს დაკმაყოფილდებით. რატომ? იმიტომ რომ ადამიანი, ჩვეულებრივი ადამიანი უბედურია. იგი უფრო და უფრო მეტს ითხოვს და ვერასოდეს კმაყოფილდება, ასე რომ, ტანჯვა გამუდმებით მასთანაა და დღითი დღე მძიმდება.

არაორდინარული გონების ადამიანი, რელიგიური მოძღვარი, მხიარულია, მაგრამ სულის სიღრმეში – სევდიანი. ყველაზე დიდი ცხოვრების ხალისიც კი სევდას ფარავს. ისეთი შთაბეჭდილება რჩება, რომ არაორდინარული გონების ადამიანი გაღიმებას ცდილობს, მაგრამ არ გამოხდის. თითქოს ფოტოგრაფის წინ პოზირებს, არარსებულ პოზას იღებს. ჩვეულებრივი გონების ადამი-

ანისგან განსხვავებით, მას გალიმება მაინც შეუძლია, მაგრამ ღიმილი მხოლოდ გამოკრთის მისი ბაგეებიდან. მაგრამ ასე დიდხანს ვერ გაგრძელდება. მალე ყველაფერს ამონურავთ, რისი გაცემაც შეგიძლიათ, და ცხოვრების ხალისი გაქრება, სახეს ღიმილი შეახმება. უფრო მეტის გაცემა გასურთ... მაგრამ ამ შემთხვევაში იმავე მდგომარეობაში აღმოჩნდებით, რომელშიც ჩვეულებრივი ადამიანია.

არაორდინარული გონების ადამიანს ცოტათი მეტი დრო დასჭირდება, რომ თავი უბედურად იგრძნოს, მაგრამ ტანჯვა მაინც მოვა. ის ამაღლებული განწყობა, რომელშიც თავი შეგყავთ მეჩეთებში, ტაძრებსა და მონასტრებში, არ არის ღრმა, და ვერც მუდმივი იქნება. იგი ვერ იქნება ღრმა, ვერ იქნება მუდმივი, თავისი ბუნებით იგი წამიერი და წარმავალია. რატომღა წარმავალი? იმიტომ, რომ მოვა დრო, ის კი აუცილებლად მოვა, როცა გაცემა შეუძლებელია, რადგანაც უკვე აღარაფერია. აი, რატომ ირჩევს ამ ორი ტიპის ადამიანი კომპრომისს. ორდინარული და არაორდინარული გონება თვისებით ერთნაირები არიან: ისინი კომპრომისზე მიდიან. ყველგან ხვდებით ამ კომპრომისს. თავიდან ადამიანი იღებს ნივთებს, შემდეგ მათ დარიგებას იწყებს. ან ას რუპიას გამოიმუშავენ და ათს გასცემს, რადგანაც ეს ერთადერთი შესაძლო გზაა. თუ მთლიანად გასცემთ 100 რუპიას, აღარაფერი გრჩებათ. აგროვებთ და დაგროვებულის ნაწილს არიგებთ. მუსულმანები მიიჩნევენ, რომ შემოსავლის მეხუთედი მსხვერპლად უნდა გაიღო: გააკეთეთ ქველმოქმედება თქვენი შემოსავლის მეხუთედით. რატომ? იმიტომ, რომ ეს კომპრომისია: სხვაგვარად გასაცემი არაფერი გექნებათ. ამრიგად, თავიდან დაგროვება, შემდეგ გაცემა. დააგროვეთ, რომ მსხვერპლად გაიღოთ: იყავით მდიდრები, რათა ქველმოქმედნი იყოთ. მოახდინეთ ექსპლუატაცია, რათა დაეხმაროთ. ეს აბსურდია! მაგრამ ეს ერთადერთი შესაძლო გზაა: ესაა ხიდი ორდინარულობასა და არაორდინარულობას შორის.

და ორდინარული გონებაც კი ფიქრობს და სჯერა, რომ როცა დააგროვებს, ქველმოქმედი იქნება, ადამიანებს დაეხმარება. ასეც

იქცევა, როცა საკმარისად აქვს: ფულს სწირავს საავადმყოფოს, ონკოლოგიის ცენტრს, და ბიბლიოთეკას ან კოლეჯს. ჯერ ექსპლუატატორია, შემდეგ კი ქველმოქმედი; თავიდან გაძარცვავთ, შემდეგ კი გეხმარებათ. მათ შორის, ვინც გაძარცვავთ და გეხმარებათ, არ არის განსხვავება – ეს ერთი და იგივე ხალხია: იგი მარჯვენა ხელით გაძარცვავთ და მარცხენათი გეხმარებათ. ისინი საქმიანობის სფეროს ერთ განზომილებას მიეკუთვნებიან.

„არა-გონების“ ადამიანის მესამე ტიპი უკეთეს მდგომარეობაშია, ვიდრე წინა ორი: მას შეუძლია უფრო დიდხანს იყოს მშვიდად, მაგრამ ნეტარებაში არაა. იგი არ განიცდის ნეტარებას, იგი არაა უბედური, არ იტანჯება, მაგრამ არც ნეტარებას განიცდის. იგი არაა უბედური, არ იტანჯება, მაგრამ მისი მდგომარეობა ბუნებით ნეგატიურია. იგი ჰგავს ადამიანს, რომელიც ავად არაა, რადგან ექიმებმა ვერაფერი ცუდი ვერ უპოვეს, მაგრამ არც ჯანმრთელია, იმიტომ რომ სრულფასოვნად არ გრძნობს თავს. იგი არც ავადაა და არც ჯანმრთელად – სადღაც შუაშია. არც ბედნიერია, მაგრამ არც უბედური, იგი, უბრალოდ, გულგრილია. განჯაჭვულობა ვერ მოგცემთ მდუმარებას, მაგრამ მდუმარება არ არის საკმარისი. ის კარგია, ის მშვენიერია, მაგრამ თქვენ ვერ დაგაკმაყოფილებთ. ადრე თუ გვიან მოგბეზრდებათ.

აი, რა მოხდება თუ თქვენ მთაში წახვალთ. თქვენ მოგწყინდათ ქალაქური ცხოვრება – ბომბეი, ლონდონი, ნიუ-იორკი. მოგწყინდათ ხმაური, მანქანები, ეს დაუსრულებელი სიგიჟე, ჰოდა, ადექით და გაიქცით ჰიმალაებში. მაგრამ არ გასულა რამდენიმე დღე – სამი, ოთხი, ხუთი, უკეთეს შემთხვევაში შვიდი, რომ თქვენ ისევ მოგწყინდათ, რადგან გარს მდუმარება გახვევიათ – მთები, დაბლობები, ხეები – ყველაფერი მდუმარებაშია ჩაძირული. ჩამიჩუმნი არ ისმის. ქალაქური ცხოვრება მოგენატრათ: კლუბები, კინო, მეგობრები.

სიჩუმე, მდუმარება არ აღმოჩნდა საკმარისი, რადგან მდუმარების ბუნება სიკვდილია და არა სიცოცხლე. იგი კარგია, როგორც შევბულება, პიკნიკი, კარგია რამდენიმე დღით მოწყდე ზედ-

მეტად მღელვარე ცხოვრებას და სიჩუმეში იყო. თქვენ დატკბებით ამ მღუმარებით, მაგრამ მარადიულად ეს ვერ გაგრძელდება. მალე მოგებზრდებათ, მალე არასაკმარისი იქნება. ეს არ იძლევა საკვებს. მღუმარება ტანჯვისგან და ბედნიერებისგან გიცავთ, მღელვარებისგან, მაგრამ საკვებს არ გაძლევთ. ეს – უარყოფითი მდგომარეობაა.

მეოთხე მდგომარეობა, რომელზეც საუბრობს ტილოპა, რომელსაც სახელს ვერ მოვუძებნით, და რომლის შესახებაც საუბარს ნაროპას წყალობით ცდილობს, მისი ერთგულების, სიყვარულისა და რწმენის წყალობით, – ეს ნეტარების მდგომარეობაა, ეს სიმშვიდე და ნეტარებაა, პოზიტიურობაა. ეს არაა უბრალოდ მღუმარება, იგი არ მოსულა ცხოვრებისადმი გულგრილობისგან, უფრო პირიქით – იგი საკუთარი ყოფიერების ღრმა განცდის შედეგად მოვიდა. იგი არა იძულებული განდეგილობით, არამედ თავისუფლებისა და ბუნებრიობის წყალობით აყვავილდა. ეს განსხვავებები ძალიან ნატიფია, მაგრამ თუ ეცდებით მათ გაგებას და ამ განსხვავებებზე მედიტირებას, მთელი ცხოვრების გზა ნათელი გახდება და სვლა გაგიადვილდებათ.

თქვენ არასოდეს იქნებით დაკმაყოფილებული, მანამ, სანამ მეოთხე მდგომარეობას არ მიაღწევთ. მაშინაც კი, თუ რალაც დროის განმავლობაში კმაყოფილების შეგრძნება მოეცა, ადრე თუ გვიან დაუკმაყოფილებლობა გაგიჩნდებათ. სანამ სატ-ჩიტ-ანანდს არ მიაღწევთ – სრულ ჭეშმარიტებას, სრულ ცნობიერებას, სრულ ნეტარებას – თქვენ ჯერ კიდევ არ მისულხართ სახლში, ჯერ კიდევ გზაში ხართ. რა თქმა უნდა, შეგიძლიათ ზოგჯერ გზის პირას დაისვენოთ, მაგრამ ნუ აქცევთ ამ ადგილს სახლად. უნდა განაგრძოთ მოგზაურობა, უნდა ადგეთ და განაგრძოთ სიარული: გონების ერთი მდგომარეობიდან მეორეზე გადადიხართ, მეორედან – მესამეზე, მესამედან – მიდიხართ მალლა.

თუ პირველ მდგომარეობაში იმყოფებით, როგორც ადამიანთა 99%, მაშინ იუდაიზმი, ქრისტიანობა, ისლამი დაგეხმარებათ. ისინი დაგეხმარებიან ტანჯვების ხაფანგიდან თავის დაღწევაში – ძა-

ლიან კარგია, მაგრამ ჯერ კიდევ გზაში ხართ. ნუ მოტყუვდებით, თითქოს მოხვედით. ამის შემდეგ უნდა გახვიდეთ ამ სიხარულის საზღვრებს მიღმა, რომელშიც სევდა იმალება. უნდა გახვიდეთ გაცემისა და მიღების საზღვრებს მიღმა, ქველმოქმედების საზღვრებს მიღმა. ვინ ხართ თქვენ, რომ გაცეთ? რისი გაცემა შეგიძლიათ? ვინ ხართ, რომ სხვებს დაეხმაროთ? საკუთარ თავს ვერ დაეხმარეთ და სხვების დახმარებას შეძლებთ? თქვენი საკუთარი სანთელი არ ანთია, თქვენ კი სხვების სანთლების დანთებას ცდილობთ. თქვენ მათი მხოლოდ ჩაქრობა შეგიძლიათ – თქვენ შიგნით უკუნეთია. თქვენ არ შეგიძლიათ დახმარება, თქვენ არ შეგიძლიათ გაცემა, თქვენ არაფერი გაქვთ გასაცემი.

ბუდიზმს, ჯაინიზმს, დაოსიზმს, ლაო-ძის, მაჰავირას და ზიდ-პარტა გაუტამას შეუძლიათ, რომ ამ მდგომარეობიდან გამოსვლაში დაგეხმარონ, მაგრამ ტილოპა გვასწავლის: „*ნუ დაკმაყოფილდებით გულგრილობით, განჯაჭვულობით, მდუმარებითაც კი, რადგანაც ჯერ კიდევ გაქვთ კავშირი სამყაროსთან.*“

ტილოპას შეუძლია დაგეხმაროთ, რომ ამ ყველაფრის საზღვრებს გაცდეთ. მას შეუძლია, თქვენი არსების დაფარულ ცენტრში დაგაბრუნოთ. იგი დაგეხმარებათ ცენტრის მოპოვებაში, საკუთარ თავში გამყარებაში, სამყაროსადმი გულგრილობაში, ეს გულგრილობაც კი არ არის. ყველაფერი გაქრა, დარჩით მხოლოდ თქვენ, თქვენს კრისტალურ სისუფთავეში, თქვენს სრულ უცოდველობაში, თითქოს სამყარო ჯერ არც ყოფილიყოს წარმოშობილი.

ცნობიერების მეოთხე მდგომარეობაში თქვენ იმ ნერტილამდე მიხვედით, სადაც თქვენ არ დაბადებულხართ, სრული ყოფიერების წყარომდე: სამყაროში ისე, რომ პირველი ნაბიჯი არ გადაგიდგამთ, თქვენ აღწევთ შედეგს, როდესაც უკვე გადადგმულია ბოლო ნაბიჯი.

ძენის მიმდევრები ამას „საკუთარი ჭეშმარიტი სახის პოვნას“ უწოდებენ. ძენის ოსტატები ეუბნებიან თავიანთ მოსწავლეებს: „წადით და მოიპოვეთ ის სახე, რომელიც დაბადებამდე გქონდათ, ან სიკედილის შემდეგ გექნებათ“, – ან სამყაროს დასაწყისამდე, ან

მისი გაქრობის შემდეგ, ასე მოიპოვებთ თქვენს სანყის სისუფთა-
ვეს. აი, რა არის ბუნებრიობა თავისთავად.

ახლა კი ეცადეთ, გაიგოთ ტილოპას სიტყვები:

*არ ღირს გაცემა ან მიღება, დარჩით ბუნებრივი, რამეთუ მაჰა-
მუდრა ყოველგვარი მიღებისა და არ-მიღების მიღმაა.*

არ ღირს არც გაცემა და არც მიღება, რადგანაც როცა გას-
ცემთ, საკუთარ საზღვრებს სცდებით; იგივე ხდება, როცა იღებთ.
ერთიც და მეორეც მოცდენაა, ორივეს სხვასთან მიჰყავხართ:
თქვენი ენერგია გარეთ იღვრება. გასცემთ თუ იღებთ – არსები-
თი არაა, სხვა შემოვიდა თქვენს არსებობაში, თქვენი მზერა სხვა
რალაციკენაა მიმართული, და როდესაც თვალები სხვა რალაცას
უმზერენ, საკუთარ თავს კარგავთ. ესაა ის, რაც ყველას გემარ-
თებათ: თქვენ არ გახსოვთ საკუთარი თავი, რადგანაც თქვენი
თვალები სხვა რამეზეა მიყინული. რასაც აკეთებთ, ყველაფერს
სხვისთვის აკეთებთ. როგორც არ უნდა იყოთ, სხვისთვის არსე-
ბობთ. სამყაროსგანაც რომ გაიქცეთ, თქვენი გონება განაგრძობს
ფიქრს: „რას იფიქრებს ჩემზე ხალხი?“ ჰიმალაებშიც რომ გაიქ-
ცეთ, იჯდებით იქ და იფიქრებთ: „ალბათ ყველა ფიქრობს, რომ
განდევნილად წამოვედი და დიდი წმინდანი გაეხდი. ჩემზე ალბათ
გაზეთებში წერენ“. თქვენ საკუთარი სახე არ გაგაჩნიათ, მხოლოდ
სხვების წარმოდგენა გაქვთ თქვენ შესახებ. ვილაცამ თქვა, რომ
მშვენიერი ხართ, და თქვენც ფიქრობთ, რომ მშვენიერი ხართ. ვი-
ლაცამ თქვა, რომ საზიზღარი ხართ, და თავს ნანყენად გრძნობთ,
ჭრილობა მოგაყენათ იმან, რომ „საზიზღარი“ გინოდეს, და „სა-
ზიზღარი“ ხდებით. თქვენ, უბრალოდ, სხვა ადამიანთა შეხედულე-
ბების ნაკრები ხართ, არ იცით, ვინ ხართ, მხოლოდ ის იცით, რას
ფიქრობენ თქვენზე სხვები. და ეს უცნაურია, რადგანაც ეს სხვები,
რომლებიც გაფასებენ, თავადაც არ იცნობენ საკუთარ თავს – ისი-
ნი თავს მხოლოდ თქვენი მეშვეობით იცნობენ. მშვენიერი თამა-
შია: მე თქვენი მეშვეობით ვიცნობ საკუთარ თავს, თქვენ კი – ჩემი

შეშვებით, და არც მე და არც თქვენ არ ვიცით, ვინ ვართ სინამდვილეში. სხვა ადამიანები მეტისმეტად მნიშვნელოვანნი გახდნენ, და მთელი თქვენი ენერგია სხვებით გახდა შეპყრობილი. თქვენ ყოველთვის სხვებზე ფიქრობთ, ან იღებთ მათგან რაიმეს, ან აძლევთ.

ტილოპა ამბობს, რომ არც მიღებაა საჭირო და არც გაცემა. რას გულისხმობს? ნუთუ იმას, რომ გაზიარება არაა საჭირო? არა. თუ ასე გესმით, ცდებით. იგი ამბობს, რომ არ უნდა იდარდოთ იმაზე, რომ გასცეთ ან მიიღოთ; თუ შეგიძლიათ ბუნებრივად გაცემა – მშვენიერია, მაგრამ ამ შემთხვევაში გონებაში არაფერი რჩება, არ გროვდება აზრები იმის შესახებ, რომ გაეცით რაღაც. ამასთან განსხვავება გაცემასა და გაზიარებას შორის.

გამცემმა იცის, რომ მან გასცა, და სურს, რომ აღიაროთ ეს, ქვითარი მისცეთ – „დიახ, მე ეს შენ მომეცი“. თქვენ მისი მადლიერი უნდა იყოთ, მოვალედ იგრძნოთ თავი იმისთვის, რაც მან მოგცათ. ეს არაა საჩუქარი; ეს შეთანხმებაა. სინამდვილეში მას სურს, რომ სანაცვლოდ რაღაც მისცეთ. მაშინაც კი, თუ ეს მხოლოდ თქვენი მადლიერება იქნება, კარგია, მაგრამ რაღაც უნდა მიიღოს; ეს – შეთანხმებაა. იგი გაძლევთ, რათა მიიღოს. ტილოპა არ ამბობს: „არ გაუზიაროთ“. იგი ამბობს: „ნუ იღელვებთ გაცემაზე ან მიღებაზე“. თუ გაქვთ, და ბუნებრივად გამოდის ისე, რომ გაცემა გასურთ, გაეცით. მაგრამ ეს საჩუქარი უნდა იყოს. სწორედ ეს არის სხვაობა გაცემასა და გაზიარებას შორის.

ძღვენი არაა შეთანხმება; თქვენ არაფერს ელით, სრულიად არაფერს; აღიარებასაც კი, მადლიერების ჟესტსაც კი, – არა, თქვენ არაფერს ელით. თუ ამას არ შეამჩნევთ, ამით ვერ აწყენინებთ იმ ადამიანს, რომელმაც რაღაც გაჩუქათ. სინამდვილეში, თუ შეამჩნევთ ამ ძღვენს, ცოტა არ იყოს, შეცბუნებული იქნება ამით, რადგანაც არ ელოდა ამას. პირიქით, იგი მადლიერებას გრძნობდა თქვენ მიმართ, რადგანაც თქვენ მიიღეთ მისი ძღვენი. შეგეძლოთ უარი გეთქვათ მასზე; ასეთი შესაძლებლობაც იყო. შეგეძლოთ გეთქვათ – „არა“, მაგრამ რა თავაზიანობაა თქვენი მხრიდან, რომ

ეს არ გააკეთეთ. თქვენ მიიღეთ საჩუქარი – ეს საკმარისია. იგი თქვენი მადლიერია. ადამიანი, რომელიც საჩუქარს გთავაზობთ, ყოველთვის მადლიერებას გრძნობს იმისთვის, რომ მიიღეთ იგი. შეგეძლოთ უარი გეთქვათ. ეს საკმარისია.

ტილოპა არ ამბობს: „არ მისცე“, არ ამბობს: „არ აიღო“, რადგანაც შეუძლებელია ცხოვრება გაცემის და მიღების გარეშე. ტილოპასაც კი უნდა ესუნთქა, ტილოპასაც კი უნდა ეთხოვა მოწყალება, ტილოპასაც კი უნდა ევლო მდინარესთან, რათა წყურვილი მოეკლა. ტილოპას სწყურია – მას წყალი სჭირდება; ტილოპას შია – მას საჭმელი სჭირდება; ტილოპას უჭირს ჩაკეტილ ოთახში სუნთქვა – იგი გარეთ გადის და ღრმად სუნთქავს. იგი ყოველ წამს იღებს რალაცას სიცოცხლისთვის – შეუძლებელია არსებობა მიღების გარეშე. ადამიანები ცდილობდნენ, მაგრამ ისინი არაბუნებრივი ადამიანები არიან, ყველაზე დიდი ეგოისტები არიან.

ეგოისტები ყოველთვის ცდილობენ, დამოუკიდებელნი იყვნენ, ყოველთვის ცდილობენ, ისე იცხოვრონ, თითქოს არაფერი სჭირდებოდათ, არავინ და არაფერი. ეს სიბრყველა, აბსურდია! ტილოპა ვერ მოიქცევა ასე, იგი ძალიან ბუნებრივი ადამიანია: შეუძლებელია უფრო ბუნებრივი ადამიანის პოვნა, ვიდრე ტილოპაა. და თუ თქვენ გესმით ბუნება, მაშინ გაკვირვებული დარჩებით, როცა ძალიან ღრმა ფუნდამენტურ ფაქტს აღმოაჩენთ: არავინაა დამოკიდებული, არავინაა დამოუკიდებელი – ყველანი ურთიერთდამოკიდებულნი არიან. არავის შეუძლია ამტკიცოს: „მე დამოუკიდებელი ვარ“. ეს სისულელეა! ერთი წამითაც კი წარმოუდგენელია დამოუკიდებელი არსებობა. ამავე დროს არავინაა სრულიად დამოკიდებულიც.

ეს ორი პოლუსი არ არსებობს. დამოკიდებულია ის, ვინც დამოუკიდებელი ჩანს და პირიქით. სიცოცხლე – ეს ურთიერთდამოკიდებულებაა, ეს ურთიერთგაცვლაა. იმპერატორიც კი დამოკიდებულია თავის მსახურებზე, და მსახურებიც კი არ არიან დამოკიდებულნი იმპერატორზე: მათ სხვა თუ არაფერი, თავის მოკვლა მაინც შეუძლიათ – ისეთ დიდ დამოუკიდებლობას ფლობენ.

აბსოლუტები არ არსებობენ. ცხოვრება შედარებითია. რა თქმა უნდა, ტილოპამ იცის ეს, იგი ბუნებრივ გზას გთავაზობთ. როგორ შეიძლება მან ეს არ იცოდეს? მან იცის, რომ ცხოვრება – ესაა „გაცემა და მიღება“. თქვენ გასცემთ, მაგრამ არ უნდა ღელავდეთ ამაზე, უბრალოდ, საშუალება უნდა მისცეთ ამას, რომ მოხდეს. საშუალება მისცე, მოხდეს – ეს სრულიად სხვაა, მაშინ უკვე აღარ ითხოვთ იმაზე მეტს, ვიდრე მიღება შეგიძლიათ, არ გჭირდებათ უფრო მეტის გაცემა, ვიდრე შეგიძლიათ, უბრალოდ, გასცემთ იმას, რაც ბუნებრივად შეგიძლიათ გასცეთ, უბრალოდ, იღებთ იმას, რაც ბუნებრივად შეგიძლიათ მიიღოთ. თავს ვალდებულად არ გრძნობთ ვინმეს მიმართ, და არც სხვებს აძლევთ საშუალებას, რომ ვალდებულად იგრძნონ თავი თქვენ მიმართ. უბრალოდ, იცით, რომ სიცოცხლე – ურთიერთდამოკიდებულებაა. ჩვენ ერთად ვარსებობთ, ყოველი წარმოადგენს ერთმანეთის ელემენტს. ცნობიერება – უკიდევანო ოკეანეა და არავინაა კუნძული. არ არსებობს არანაირი საზღვარი. ყოველგვარი საზღვარი ილუზიაა. ეს იცის ტილოპამ, მაშ რატომ ამბობს:

არ ღირს გაცემა ან მიღება, დარჩით ბუნებრივი...

თქვენ როგორც კი გაიფიქრეთ, რომ ვილაციისგან რაღაცა აიღეთ, იმწამსვე არაბუნებრივი ხდებით. მიღება არ არის ცუდი, მაგრამ ფიქრი – არაბუნებრივია. გაცემა მშვენიერია, მაგრამ როგორც კი გაიფიქრებთ გაცემას, ეს უკვე საძაგლობაა. თქვენ კვლავ არაბუნებრივი ხდებით. თქვენ გასცემთ იმიტომ, რომ არ შეგიძლიათ არ გასცეთ. უნდა გასცეთ. თქვენ იღებთ იმიტომ, რომ არ შეგიძლიათ არ მიიღოთ. თქვენ ხომ მთელის ნაწილი ხართ. თქვენ არც აგროვებთ და არც უარყოფთ ე. ი. ბუნებრივი რჩებით.

ეს ნივთები მთელი ცხოვრება თქვენთანაა და სიამოვნებას განიჭებთ. ბევრი გაქვთ და სხვასაც უზიარებთ იმიტომ, რომ „მეტი“ ყოველთვის ტვირთია. ბალანსს რაკი იცავთ, ბუნებრივი რჩებით. არაფერს ეჭიდებით და არც არაფერზე ამბობთ უარს. არ არსებობს საკუთრებრივი ინტერესი, ასევე – არასაკუთრებრივი. შეხედეთ ცხოველებს ან ფრინველებს: არც არაფერს იღებენ, არც

არაფერს გასცემენ. ყოველი მათგანი მთელის კმაყოფილია. ფრინველები, ცხოველები, ხეები – ბუნებრივად არსებობენ, ადამიანი კი – ერთადერთი არაბუნებრივი ცხოველია, აი, რატომაა აუცილებელი რელიგია. ცხოველებს არანაირი რელიგია არ სჭირდება; ფრინველებს არანაირი რელიგია არ სჭირდება, რადგანაც ისინი ბუნებრივები არიან. მხოლოდ ადამიანს სჭირდება რელიგია, ამიტომ დაიმახსოვრეთ: როცა საზოგადოება უფრო და უფრო მეტად არაბუნებრივი, ტექნოლოგიური ხდება, მაშინ ჩნდება რელიგიის დიდი საჭიროება.

ადამიანები მოდიან და მეკითხებიან, რატომაა ამჟამად ამერიკაში რელიგიების ასეთი ძიება, ასეთი არეულობა ძიებაშიო. იმიტომ, რომ ამერიკა დღეს ყველაზე არაბუნებრივი ქვეყანაა – ყველაზე ტექნოლოგიური, ტექნიკური. ტექნოკრატია არსებობაში შემოვიდა და ყველაფერი არაბუნებრივი გახდა. მთელი თქვენი შინაგანი ყოფიერება ტექნოლოგიებისგან, ტექნიკისგან განთავისუფლებას მოითხოვს. თქვენს შინაგან არსს სურს, რომ ბუნებრივი იყოს, მაგრამ მთელი თქვენი საზოგადოება არაბუნებრივი გახდა, რაც უფრო კულტურული და ცივილურია საზოგადოება, მით უფრო არაბუნებრივია იგი. როცა საზოგადოება მეტისმეტად კულტურული ხდება, მაშინ რელიგია ანონასწორებს მას. ეს ნატიფი წონასწორობაა. ბუნებრივ საზოგადოებას არ სჭირდება იგი.

ლაო-ძი ამბობს: „მსმენია, რომ იყო დრო, როცა ხალხი ბუნებრივი იყო, და არ არსებობდა არანაირი რელიგია. მაშინ ადამიანები არ ფიქრობდნენ სამოთხეზე ან ჯოჯოხეთზე. როცა ადამიანები ბუნებრივები იყვნენ, ისინი არ ფიქრობდნენ მორალურ კანონებზე. როცა ადამიანები ბუნებრივები იყვნენ, არ იყო არც კოდექსები, არც კანონები“. ლაო-ძი ამბობს, რომ კანონის გამო ადამიანები დამნაშავენი გახდნენ, მორალის გამო – ამორალურნი, და მეტისმეტად დიდი კულტურის გამო... და ჩინეთი იცნობდა მეტისმეტად დიდ კულტურას, სხვა არც ერთი ქვეყანა არ იცნობდა ასეთ მაღალ კულტურას. კონფუციმ სრულყოფილი მეცნიერება შექმნა ადამი-

ანის გაკულტურების შესახებ: 3300 წესი. მაშინ უეცრად გაჩნდა ლაო-ძი – ნონასწორობისთვის, რადგანაც ეს კონფუცი მთელ საზოგადოებას მოკლავდა – 3300 წესი! ეს მეტისმეტად ბევრია. თუ ადამიანი ასეთი კულტურული გახდება, იგი, უბრალოდ, გაქრება, იგი აღარ იქნება ადამიანი! ლაო-ძი იჭრება და ნაცარტუტად აქცევს ყველა ამ კანონს, და ერთადერთი, რასაც ამბობს: „არანაირი წესი – ეს არის ოქროს წესი“. ეს – ნონასწორობაა. ლაო-ძი – რელიგიაა, კონფუცი – კულტურა.

რელიგია აუცილებელია, როგორც წამალი. იგი სამკურნალო საშუალებაა. თუ ავად ხართ, წამალი გჭირდებათ, მძიმედ თუ ხარტ ავად – მეტი წამალი გჭირდებათ. საზოგადოება ავად ხდება, როცა ბუნებრიობა დაკარგულია. ადამიანი ავად ხდება, როცა ბუნებრიობა დავინწყებულია. მაგრამ ტილოპა ბუნებრიობის და თავისუფლების აღფა და ომეგაა.

ყოველთვის გახსოვდეთ თავისუფლების და ბუნებრიობის შესახებ, რადგანაც ბუნებრივად გახდომის დაჟინებული ძალისხმევა არაბუნებრიობამდე მიგიყვანთ. აი, საიდან ჩნდება მთელი უცნაურობები. ბევრ უცნაურ ადამიანს შეეხვედრივარ, რომლებმაც რაღაც სრულიად არაბუნებრივი შექმნეს ბუნებრივი სწავლებისგან. მაგალითად, კარგია ნატურალური პროდუქტების ჭამა, რა თქმა უნდა, მართლაც კარგია, მაგრამ თუ თქვენ ყოველ წამს ნატურალურ პროდუქტებზე იფიქრებთ, გაიტანჯებით.

მე ვიცნობ ადამიანებს, რომლებსაც სჯერათ ბუნებრივი თერაპიის – ნატუროთერაპიის. ეს ბუნებრივი მკურნალობის იმდენად უცნაური მეთოდია, რომ ძნელია დაიჯერო. ნუთუ შესაძლებელია ასეთი რამ. ხდება! თუ რაღაც გონების ტვირთი ხდება, ის უკვე აღარაა ბუნებრივი. მუდამ გახსოვდეთ სიტყვა „თავისუფალი“, წინააღმდეგ შემთხვევაში მანიაკები გახდებით, რომლებიც ისე ძლიერ იძაბებიან, რომ ბუნებრივიც კი არაბუნებრივად იქცევა.

თავისუფალი და ბუნებრივი ტილოპაა, და სწორედ აქეთკენაა მიმართული მთელი მისი სწავლება. მას არ შეუძლია მიგითითოთ,

ის არ აიღოთ, ეს არ გასცეთ... მაგრამ სწორედ ამას აკეთებს, ეს კი ნიშნავს, რომ სხვა რამეს გულისხმობს.

არ ღირს გაცემა ან მიღება, დარჩით ბუნებრივი...

აზრი დაფარულია: დარჩით ბუნებრივი. თუ გაცემა მოგიწევთ – მშენიერი. თუ საჩუქარს მიიღებთ – ესეც ბუნებრივია. მაგრამ არაფერი გააკეთოთ საგანგებოდ. და ნურც იღელვებთ.

...რამეთუ მაჰამუდრა ყოველგვარი მიღებისა და არ-მიღების მიღმაა.

ლაო-ძი მიღებას ასწავლის. ტილოპა ასწავლის რაღაცას, რაც უარყოფისა და მიღების ცნებებს მიღმაა. ტილოპა – ერთ-ერთი უდიდესი ოსტატია.

რაღაცაზე უარს ამბობთ და არაბუნებრივი ხდებით. ეს გასაგებია. ბრაზობთ, მაგრამ განაგდებთ ბრაზს, მიჰყევით რა მორალურ პრინციპებს, და იმიტომ, რომ მას კონფლიქტები მოაქვს, ძალადობა მოაქვს. და აგრესიით ცხოვრება იოლი არაა, იგი ყოველისშთანმთქმელია. აგრესია შფოთვას წარმოშობს, ამიტომ ჩნდებიან მორალის მასწავლებლები, რომლებიც მზად არიან დაგეხმარონ. ისინი ამბობენ: „შეიკავე აგრესია, განაგდე იგი, არ გაბრაზდე, უარი თქვი მასზე!“ და თქვენ უარს ამბობთ.

მაგრამ უარის თქმით თქვენ არაბუნებრივი ხდებით. რაც გაგაჩნიათ, ყველაფერი ბუნებისგან მიიღეთ. ვინ ხართ, რომ უარყოთ ეს? გონების ნაწილი გონების სხვა ნაწილის ბატონის როლს თამაშობს, მაგრამ ორივე ხომ ერთი და იმავეს ნაწილია. შეუძლებელია რაიმეს გადაგდება. შეგიძლიათ განაგრძოთ თამაში: გონების ის ნაწილი, რომელიც რისხვას წარმოადგენს, საერთოდ არ ღელავს იმაზე, რომ სხვა ნაწილს მისი დათრგუნვა სურს. და შემდეგ რისხვა მაინც ამოხეთქავს შესაფერის დროს. თქვენ განაგრძობთ მასთან ბრძოლას, საკუთარი თავის გამოფიტვას, მაგრამ შეუძლებე-

ღია რაიმეს გადაგდება, სწორედ ამიტომაც ხართ საკუთარ თავთან მუდმივ კონფლიქტში.

როცა რამეზე უარს ამბობთ, არაბუნებრივი ხდებით. ნუ უარყოფთ! არის ერთი ნატიფი, დელიკატური ნიუანსი. ტილოპა ამბობს, რომ მიღებაც კი შესაძლოა მოიცავდეს მიუღებლობას. თქვენ ამბობთ: „დიახ, მე თანახმა ვარ“, მაგრამ სულის სიღრმეში უარყოფთ. სხვაგვარად რა საჭიროა ეს სიტყვები: „მე ვიღებ“? არსებობს მათში აუცილებლობა? მიღებას მხოლოდ მაშინ აქვს აზრი, როცა არსებობს უარყოფის შესაძლებლობა.

ადამიანები მოდიან ჩემთან და მეუბნებიან: „დიახ, ჩვენ გეთანხმებით“. მე ვხედავ მათ სახეებს – ისინი წარმოთქვამენ ამ სიტყვებს ისე, რომ არც ეჭვობენ, რომ უარმყვეს. ისინი აიძულებენ თავიანთ გონებას, რომ მიმიღონ, მაგრამ გონების რალაც ნაწილი უარყოფს ამას. მათ „კი“-შიც კი „არა“ დევს. „კი“ – ეს მხოლოდ დეკორაციაა. მე ვხედავ მათ „არა“-ს, ცოცხალს და ვიბრირებადს, ისინი კი ამტკიცებენ: „ჩვენ ვიღებთ“. მათ უკვე უარყვეს.

თუ პოტენციალში არ არის უარყოფა, როგორ შეიძლება დათანხმება: „მე ვიღებ?“ როგორ შეიძლება თქვა „მე ვნებდები“ ბრძოლის გარეშე? თუკი ხედავთ ამ განსაკუთრებულობას, ის მიღება ხდება, რომელიც უარყოფის და მიღების მიღმაა, ეს სრული დანებებაა, რომელიც როგორც ბრძოლის, ასევე კაპიტულაციის საზღვრებს მიღმა გადის.

...რამეთუ მაჰამუდრა ყოველგვარი მიღებისა და არ-მიღების მიღმაა.

როდესაც ბუნებრივი ხართ, არც უარყოფთ და არც ღებულობთ, არც ომობთ და არც კაპიტულაციას აცხადებთ, არც „კი“-ს ამბობთ და არც „არა“-ს, საშუალებას აძლევთ ყველაფერს, რომ თავისთავად მოხდეს. თქვენ არ გაქვთ საკუთარი არჩევანი. რაც არ უნდა მოხდეს, ამჩნევთ: აი, რალაც მოხდა. არ ცდილობთ, რომ რალაც შეცვალოთ ან კორექტირება მოახდინოთ. არ ხართ დაინ-

ტერესებული საკუთარ სრულყოფაში და რჩებით ისეთი, როგორიც ხართ. ეს ძალიან, ძალიან მძიმეა გონებისთვის, რამეთუ გონება დიდი სრულმყოფელია.

გონება ირწმუნება: „შენ შეგიძლია მეტს მიაღწიო, დიადი გახდე, სუფთა ოქრო გახდე. განვითარდი, შეიცვალე, მოახდინე საკუთარი თავის ტრანსფორმაცია!“ გონება ამას კვლავ და კვლავ ამბობს: „შესაძლებელია მეტი, და კიდევ უფრო მეტი – გააკეთე ეს!“ შემდეგ დგება უარის დრო. უარყოფთ თქვენს რაღაც ნაწილს, ღელავთ, რადგან თქვენი მთლიანობის ნაწილს უარყოფთ. შეუძლებელია მისი უბრალოდ გადაგდება. შესაძლებელია სხეულის ნაწილის მოჭრა, მაგრამ შეუძლებელია არსების შემცირება, რადგანაც იგი მთლიანობად რჩება. როგორ შეიძლება არსებიდან რაიმეს მოჭრა? არ არსებობს ისეთი ხმალი, რომელიც ამას იზამდა.

თუ თქვენი თვალები თქვენ წინააღმდეგაა, შეგიძლიათ მოისროლოთ ისინი, თუ ხელები დანაშაულს სჩადიან, შეგიძლიათ მოიკვეთოთ ისინი, თუ ფეხებს ცოდვისკენ მიჰყავხართ, შეგიძლიათ მოიკვეთოთ ისინი – რადგანაც სხეული თქვენი არაა, იგი უკვე განცალკევებულია, შეგიძლიათ დაანანევროთ იგი. მაგრამ როგორ დაანანევრებთ ცნობიერებას, თქვენს ღრმა არსს? იგი არაა ნივთიერი, არ შეგიძლიათ მისი მოკვეთა. იგი სიცარიელეს ჰგავს. როგორ დაანანევრებთ სიცარიელეს? ხმალი გაივლის მასში, მაგრამ იგი დაუნანევრებელი დარჩება. თუ მეტისმეტი მოგივიათ, ხმალი დაიმტვრევა, მაგრამ სიცარიელე უვნებელი დარჩება; თქვენ ვერ დაჭრით მას. თქვენი ღრმა არსი ამ თვალსაზრისით სიცარიელეს ჰგავს. იგი „არა-მეა“, იგი არა-ნივთიერია. იგი არის, მაგრამ ამას არ აქვს მნიშვნელობა. მნიშვნელოვანია, რომ თქვენ არ შეგიძლიათ მისი დაყოფა – ეს შეუძლებელია.

ნუ უარყოფთ. თუმცა გონება ამბობს: „კარგი, ჩვენ ვღებულობთ“. გონება არასოდეს გტოვებთ მარტოობაში, ჩრდილივით მუდამ თან გდევთ. სადაც არ უნდა იყოთ, გონება ამბობს: „კარგი, მე შენთან მხოლოდ იმიტომ ვარ, რომ დაგეხმარო, მე დამხმარე ვარ. ყოველ ჯერზე, როცა გჭირდება, დაგეხმარები. ნუ იტყვი

უარს! რა თქმა უნდა, ეს სწორია! ტილოპა მართალია, მიიღე!" და თუ დაუჯერებთ, იგივე ხაფანგში აღმოჩნდებით. უარყოფა და მიღება – ერთი მედლის ორი მხარეა.

ტილოპა ამბობს:

...რამეთუ მაჰამუდრა ყოველგვარი მიღებისა და არ-მიღების მიღება.

ნურაფერს მიიღებთ და უარყოფთ. რეალურად არაფერი არ-სებობს. თქვენ არ გთხოვენ რაიმეს კეთებას. თქვენ გთხოვენ თავისუფლად და ბუნებრივად ყოფნას, საკუთარ თავად დარჩენას, გთხოვენ, რომ მისცეთ ნება ყველაფერს – თავისთავად მოხდეს. სამყარო განაგრძობს თქვენ გარეშე ცხოვრებას: მდინარეები ზღვისკენ მიცურავენ, ვარსკვლავები მოძრაობენ, დილით მზე ამოდის, სეზონები ერთმანეთს ცვლის, ხეები იზრდება, ყვავილობს და ქრება, და ეს ყველაფერი თქვენ გარეშე ხდება – ნუთუ თქვენ არ შეგიძლიათ იყოთ თავისუფალი და ბუნებრივი, იმოძრაოთ მთელ-თან ერთად? აი, რა არის ჩემთვის სანიასა.

ადამიანები მოდიან ჩემთან და მთხოვენ: „მოგვეცი განსაზღვრული ტექნიკა. შენ სანიასას გვასწავლი და არასოდეს საუბრობ ტექნიკებზე. ჩვენგან რას ელოდები?“

მე არაფერს ეელოდები. მე მინდა, რომ თავისუფლები და ბუნებრივები იყოთ. იყავით ის, რაც ხართ, დაე მოვლენები თავისთავად მოხდეს, რაც არ უნდა მოხდეს – რაც არ უნდა მოხდეს, უპირობოდ: კარგი თუ ცუდი, ბედნიერება თუ უბედურება, სიცოცხლე თუ სიკვდილი. რაც არ უნდა მოხდეს, დაე მოხდეს. მხოლოდ არ შეხვიდეთ ამ მდგომარეობაში. მოდუნდით! არსებობა ვითარდება, რატომ ზრუნავთ საკუთარ თავზე? არაა საჭირო რაიმეს გაუმჯობესება. არაა რაიმეს შეცვლის აუცილებლობა. თქვენ რჩებით თავისუფალი და ბუნებრივი, და გაუმჯობესება ყოფიერების ნებით ხდება, ცვლილებები გრძელდება. თქვენ ბოლომდე შეიცვლებით, – მაგრამ არა საკუთარი თავის წყალობით.

როცა საკუთარი თავის შეცვლას ცდილობთ, ეს იგივეა, რაც ფეხსაცმლის ზონარებით საკუთარი თავის აწევა. სიბრყველა! ნუ ეცდებით ამას. ეს იგივეა, როცა ძალლი საკუთარ კუდს დასდევს. ზამთრის დილას, როცა მზე ამოდის, ძაღლები სწორედ ასე აკეთებენ. წყნარად სხედან, ტკბებიან, და უცებ უკან კუდს ხედავენ – იგი მომწუსხველად გამოიყურება. და როგორ შეიძლება იცოდნენ სანყალმა ძაღლებმა, რომ კუდი მათ ეკუთვნით? თქვენც იმავე სიტუაციაში ხართ. იგივე ნაფში ზიხართ. ცდუნება მეტისმეტად დიდი ხდება, კუდი გემრიელად გამოიყურება, მისი შეჭმა შესაძლებელია! ძალლი ამის გაკეთებას ცდილობს. თავიდან ნელა და ჩუმად, რომ არ დააფრთხოს იგი. მაგრამ რაც არ უნდა ქნას, კუდი უფრო შორს და შორს გადაადგილდება. შემდეგ იწყება მღელვარე საქმიანობა, ძალლი აღშფოთებულია: „რა დიდი წარმოდგენა აქვს ამ კუდს საკუთარ თავზე?“ კუდის დაჭერა – ეს უკვე გამოწვევაა! ახლა იგი დახტის, მაგრამ რაც უფრო მეტად დახტის ძალლი, მით უფრო მეტად დახტის კუდიც. ძალლი ლამის ჭკუიდან შეიშალოს.

აი, რას აკეთებენ სულიერების მაძიებლები: ზამთრის დილას თავიანთ კუდებს დასდევენ. როცა ყველაფერი კარგადაა, პრობლემები კუდთან დაკავშირებით ზედმეტია. შეეშვით მას, იყავით თავისუფალი და ბუნებრივი. ვის შეუძლია საკუთარი კუდის დაჭერა? თუ ახტებით, კუდიც თქვენთან ერთად ახტება და იმედგაცრუებას იგრძნობთ. ამიტომ ჩემთან მოდიხართ და მეუბნებით: „კუნდალინი ზემოთ არ იწევს“. რა უნდა ვქნა? თქვენ საკუთარ კუდს დასდევთ და ამასობაში მშვენიერ დილას კარგავთ. შეგიძლიათ დაასვენოთ თქვენი კუდი? ბევრი ბუზი მოფრინდებოდა თავისი საკუთარი ნებით, და კარგი საუზმეც გამოვიდოდა. მაგრამ თქვენ კუდს დასდევთ – ბუზები ფრთხებიან და კარგი საუზმის შესაძლებლობაც მიფრინავს.

საჭიროა მხოლოდ დაელოდოთ და გახსოვდეთ, რომ ყველაფერი უკვე საუკეთესო მდგომარეობაშია. მხოლოდ ისლა დაგრჩენიათ, რომ დატკბეთ. ყველაფერი მზადაა ზეიმისთვის, არაფერია

დაკარგული. ნუ წამოეგებით აბსურდზე – სულიერი განვითარება ერთ-ერთი ყველაზე აბსურდული საქმიანობაა.

...დარჩით ბუნებრივი, რამეთუ მაჰამუდრა ყოველგვარი მიღებისა და არ-მიღების მიღება. რადგანაც ალაია არ წარმოადგენს შობილს...

ალაია – ბუდისტური ტერმინია, იგი ნიშნავს საცხოვრებელს, შინაგან ნავსაყუდელს, შინაგან სიცარიელეს ან შინაგან ზეცას.

რამეთუ ალაია არ წარმოადგენს შობილს, არავის ძალუძს მისთვის ხელის შეშლა ან მისი ნაბილწვა.

ნუ იღელვებთ. რამეთუ თქვენი შინაგანი არსი არასოდეს იბადება, მას არ შეუძლია მოკვდეს; რადგანაც იგი არასოდეს დაბადებულა, არავის შეუძლია მისი ნაბილწვა ან მისთვის ხელის შეშლა. იგი უკვდავია. მთელმა მოგცათ სიცოცხლე, სიცოცხლე მთელისგან იბადება – როგორღა შეუძლია ნაწილს მთელის გაუმჯობესება? წყარო, რომელიც ყველაფერს კვებავს, მარადიულია. თქვენ მხოლოდ ხელს უშლით მდინარეს, რომელიც ისედაც ზღვისკენ მიედინება.

არავის ძალუძს მისთვის ხელის შეშლა ან მისი ნაბილწვა. თქვენი შინაგანი სისუფთავე აბსოლუტურია, თქვენ არ შეგიძლიათ მისი დაბინძურება.

ესაა ტანტრას არსი. რელიგიები ამბობენ, რომ შინაგან სისუფთავეს უნდა მიაღწიოთ; ტანტრა ამბობს, რომ იგი უკვე მიღწეულია. რელიგიები ასწავლიან, რომ თქვენ გულმოდგინედ მუშაობა მოგიწევთ; ტანტრა ამბობს, რომ თქვენი დაუდეგარი საქმიანობის გამო კარგავთ ამ სისუფთავეს. გთხოვთ, ცოტა დაისვენეთ, უბრალოდ, მოდუნების გზით მიუღწევდეს მიაღწევთ.

...არავის ძალუძს მისთვის ხელის შეშლა ან მისი ნაბილწვა.

შეგიძლიათ ბევრი რამ ჩაიდინოთ, მაგრამ არ იდარდოთ კარმაზე, რადგანაც ვერც ერთი თქვენი მოქმედება ვერ შეძლებს თქვენს დაბინძურებას.

ეს წარმოადგენს საფუძველს მითისა იესოს უბინოდ ჩასახვის შესახებ. მაგრამ ეს არ ნიშნავს, რომ იესოს დედა – მარიამი – ქალწული იყო, – ასეთია ტანტრას პოზიცია. ინდოეთში მოგზაურობისას იესო ბევრ ტანტრისტს შეხვდა და გაიგო, რომ შეუძლებელია ქალწულობის განადგურება, რომ ყოველი ბავშვი ქალწულისგანაა დაბადებული. ქრისტიანი თეოლოგები ძალიან ღელავდნენ იმაზე, თუ როგორ დაემტკიცებინათ იესოს ქალწულისგან შობა. ეს არ არის აუცილებელი. ყოველი ბავშვი ყოველთვის ქალწულისგან იბადება, რადგანაც შეუძლებელია ქალწულობის შებილწვა.

როგორ შეგიძლიათ ქალწულობის შებილწვა? ორი არსება, ცოლი და ქმარი, ან ორი შეყვარებული, ღრმა სექსუალური ორგაზმის მდგომარეობაში გადადიან – როგორ შეიძლება ამით ქალწულობის შებილწვა? შინაგანი არსება დამკვირვებლად რჩება და მასში არ მონაწილეობს. ხვდებიან სხეულები, ენერგიები, გონება და დგება მისგან გამოსვლის ნეტარი მომენტი. მაგრამ შინაგანი არსება მონმედ რჩება: იგი გარეთაა. ეს ქალწულობა ვერ იქნება შებილწული.

დასავლეთში ღელავენ, როგორ დაამტკიცონ, რომ იესო ქალწულისგან დაიბადა. მე კი ვეუბნები მათ, რომ არც ერთი ბავშვი არ იბადება არაქალწული დედისგან. ყველა ბავშვი ქალწულისგან იბადება.

ყოველ წამს, რაც არ უნდა აკეთოთ, თქვენ ამის გარეთ რჩებით. ვერ განხორციელდება ვერც ერთი მოქმედება, რომელიც ტრავმას მოგაყენებთ. ერთხელ მოდუნდებით, დაინახავთ ამას და შეწყვეტთ ღელვას, როგორ მოიქცეთ და როგორ არა. საშუალებას მისცემთ მოვლენებს, რომ თავიანთი კურსი ჰქონდეთ. თქვენ, უბრალოდ, ცურავთ, როგორც თეთრი ღრუბელი, ტკბებით მოძრაობით, თუმცა არ გადაადგილდებით სადმე. აი, ასეთი მოგზაურობაა მშვენიერი.

...არავის ძალუძს მისთვის ხელის შეშლა ან ნაბილწვა. ის იმყოფება არ-შობილის სფეროში, გარეგნული ფორმა დჰარმატას ერწყმის, სიჯიუტეც და სიამაყეც არარსებობაში გადადის...

დჰარმატა ნიშნავს, რომ ყველაფერს თავისი პირვანდელი ხასიათი გააჩნია. თუ თქვენს შინაგან სამყოფელში დარჩებით, ყველაფერი თანდათანობით თავის ბუნებრივ ელემენტებში გაიხსნება. თქვენ დამრღვევი ხართ. თქვენ შინაგან სამყოფელში – ალაიაში რჩებით, შინაგან ზეცაში – ამ ისეთივე სრულყოფილ სისუფთავეში, როგორიც ზეცაა: ღრუბლები მოდიან და მიდიან და კვალსაც კი არ ტოვებენ. მოქმედებები და აზრები მოდიან და მიდიან, ბევრი რამ ხდება, მაგრამ შიგნით, ყველაზე სიღრმეში არაფერი ხდება. უბრალოდ, იქ ხართ. იქ, სადაც ვერ აღწევთ ვერც მოქმედებები და ვერც აზრები, ყოფიერებაა.

თუ თქვენ თავისუფალი და ბუნებრივი დარჩებით ამ შინაგან სამყოფელში, თანდათანობით დაინახავთ ელემენტებს, რომლებიც თავიანთ საკუთარ ბუნებაში გადადიან. სხეული ხუთი ელემენტისგან შედგება. მინა თანდათანობით მინისკენ იმოძრაავებს, ჰაერი – ჰაერისკენ, ცეცხლი – ცეცხლისკენ. აი, რა ხდება როცა კვდებით: ყოველი ელემენტი თავისი საკუთარი დასვენების ადგილისკენ მიისწრაფის. „დჰარმატა“ ნიშნავს სანყის, ელემენტარულ ბუნებას ყველაფრისა, რაც თავისი საკუთარი ნავსაყუდელისკენ მიისწრაფის. თქვენც საკუთარი ნავსაყუდელისკენ მიდიხართ, ისევე სამუდამოდ, როგორც ყველა ელემენტი – საკუთარისკენ, და მაშინ არაფერი ირღვევა.

არსებობს სიცოცხლის ორი მეთოდი და სიკვდილის ორი მეთოდი. სიცოცხლის ორი მეთოდი მდგომარეობს იმაში, რომ იცხოვრო ყველა დანარჩენით: შეერიო ყველაფრით და ბოლომდე დაივიწყო შინაგანი ცა. მეორე ვარიანტია: იმყოფებოდე სიმშვიდეში და ნება მისცე ელემენტარულ ძალებს, თავიანთი გზით იმოძრაონ.

როცა სხეული შიმშილს გრძნობს, იგი მოძრაობას იწყებს, საჭმელს ეძებს. გასხივოსნებული ადამიანი თავისი სამყოფელის

შიგნით რჩება. სხეული შიმშილს გრძნობს, ადამიანი აკვირდება. სხეული მოძრაობას იწყებს, საჭმელს ეძებს, იგი აკვირდება. სხეული საჭმელს პოულობს, იგი აკვირდება. სხეული ჭამას იწყებს, იგი აკვირდება. სხეული დანაყრებას გრძნობს, იგი აკვირდება. იგი განაგრძობს დაკვირვებას, რადგანაც უკვე აღარ წარმოადგენს მსახიობს. იგი ფაქტობრივად არაფერს აკეთებს, რადგანაც არ წარმოადგენს შემსრულებელს. სხეული წყურვილს გრძნობს, ადამიანი აკვირდება. სხეული დგას, მოძრაობს – ეს მასში საკუთარი ელემენტარული ძალები მუშაობენ. აუცილებელი არაა თქვათ: „მე დაღუეა მინდა“. თქვენ ეს არ გინდათ! თქვენ აურიეთ. სხეული გრძნობს წყურვილს, და თვითონვე იპოვის სწორ მიმართულებას. იგი იქ გადაადგილდება, სადაც წყალია.

თუ შიგნით დარჩებით, დაინახავთ, რომ ყველაფერი თავის-თავად ხდება. ხეებიც კი პოულობენ წყაროს, მიუხედავად იმისა, რომ ეგო და გონება არ გააჩნიათ. ფესვი გავრცელდება და წყაროს იპოვის, ზოგჯერ ფესვები ას მეტრზეც კი ვრცელდება. ეს უნარი ბოტანიკოსებში დიდ გაოცებას იწვევდა, რადგანაც მათ ვერ გაეგოთ, როგორ ხდება ეს. დგას ხე... ჩრდილოეთით, მისგან ას მეტრში წყლის წყაროა, მცირე მინისქვეშა წყარო. საიდან იცის ხემ, რომ მისმა ფესვებმა ჩრდილოეთის მხარეს უნდა იმოძრაოს და არა სამხრეთის? წყარო ას მეტრშია ხისგან, რომელსაც არც გონება გააჩნია და არც ეგო. მაგრამ არიან გარკვეული ძალები... ხის ფესვები ზრდას იწყებენ და ერთხელაც წყაროს პოულობენ.

ხე ცისკენ მიისწრაფის... აფრიკულ ჯუნგლებში ხეები ძალიან მაღალი იზრდება, რადგანაც ხე ძალიან ხშირია და სხვაგვარად მზე, სინათლე და ჰაერი არ ეყოფათ. ისინი სულ უფრო და უფრო მაღლა მიიწევენ, თავიანთ გზას ეძებენ. ხეებსაც კი შეუძლიათ თავიანთი გზის, თავიანთი წყაროს პოვნა – თქვენ რალატომ ლელავთ?

შემთხვევით არ ამბობს იესო: „შეხედეთ მინდვრის შროშანებს, ისინი არ შრომობენ“. ისინი არაფერს აკეთებენ, და ყველაფერი ხდება.

როდესაც საცხოვრებლის შიგნით იმყოფებით, ელემენტარული ძალები თავიანთ კრისტალურ სისუფთავეში იწყებენ მოძრაობას. თქვენ არ შედიხართ ამ პროცესში. სხეული შიმშილს გრძნობს, იგი მოძრაობს. რა სასიამოვნოა იმის ნახვა, რომ იგი თავისთავად მოძრაობს! ეს მართლაც ერთ-ერთი უმშვენიერესი განცდაა – დაინახო, როგორ მოძრაობს შენი სხეული თავისით და როგორ პოულობს საკვების და სასმელის წყაროს. სხეული გრძნობს სიყვარულის წყურვილს და თავისით მოძრაობს. თქვენ კვლავინდებურად სამყოფელის შიგნით ხართ, მაგრამ მოქმედებებს უკვე აღარ აქვთ თქვენთან კავშირი: თქვენ დამკვირვებელი ხართ და არა შემსრულებელი.

თუკი ამას ასრულებთ, მიუღწეველს აღწევთ, ყველაფერს ახორციელებთ, რაც კი შესაძლებელია.

იმყოფება რა არ-შობილის სფეროში, გარეგნული ფორმა დეპარმატას ერწყმის, სიჯიუტეც და სიამაყეც არარსებობაში გადადის.

როცა აკვირდებით მოვლენებს, რომლებიც თავისთავად ხდება, როგორ შეგიძლიათ თქვათ „მე“? როცა შიმშილს თავისი საკუთარი გზა აქვს, როცა სიცოცხლეს თავისი საკუთარი გზა აქვს და თავისთავად აღწევს სიკვდილს და სიმშვიდეს, ვინ ხართ, რომ თქვათ: „მე ვარსებობ?“ სიამაყე, სიჯიუტე – ყველაფერი ქრება. და მაშინ თქვენ არაფერს აღარ აკეთებთ, არაფერი გსურთ, უბრალოდ, ზიხართ თქვენს შინაგან არსებაში და ბალახი თავისით იზრდება... ყველაფერი თავისთავად ხდება.

ამის გაგება რთულია, რადგანაც თქვენ ასე აღგზარდეს. თქვენ განვრთნილი ხართ რაღაცის კეთებაში, შესრულებაში, ყურადღებით ყოფნაში, მოძრაობასა და ბრძოლაში. თქვენ იზრდებოდით იმ გარემოში, სადაც გადარჩენისთვის ბრძოლას გასწავლიდნენ, წინააღმდეგ შემთხვევაში შეიძლება დაიკარგო და ვერაფერს მიაღწიო. აღზრდამ ამბიციების შხამით მოგწამლათ. დასავლეთში სრულიად აბსურდულ გამოთქმას – „ნების ძალას“ – ხმარობენ. ეს

უმეცრებაა. არ არსებობს არაფერი, რომელიც ნების ძალას ჰგავს, ეს ფანტაზიაა, ოცნებაა. ძალისხმევა საჭირო არ არის: მოვლენები თავისით ხდება, ასეთია მათი ბუნება.

ერთხელ...

გარდაიცვალა ლინ-ძის ოსტატი. ოსტატი ცნობილი ადამიანი იყო, მაგრამ ლინ-ძიმ უფრო მეტად გაითქვა სახელი, ვიდრე ოსტატმა, რადგანაც იგი მდუმარე ადამიანი იყო. სინამდვილეში იგი ლინ-ძის წყალობით გახდა ცნობილი. როცა ოსტატი გარდაიცვალა, დიდძალი ხალხი შეიკრიბა, რათა ოსტატის ხსოვნისთვის პატივი მიეგოთ გამომშვიდობებოდნენ. ყველამ დაინახა, როგორ ტიროდა ლინ-ძი, როგორ მოსდიოდა ცრემლები, როგორც პატარა ბავშვს, რომელსაც დედა გარდაეცვალა. ხალხი თვალებს არ უჯერებდა: ისინი თვლიდნენ, ლინ-ძიმ გასხივოსნებას მიაღწია, ის კი პატარა ბავშვივით ტიროდა: „წორმალურია, როცა უმეცარი ადამიანი ტირის, მაგრამ როცა ტირის გამოღვიძებული ადამიანი, რომელიც თვითონვე ასწავლის, რომ შინაგანი არსი უკვდავია, მარადიულია, და რომ იგი არასოდეს კვდება... მაშ, რატომ ტირის ახლა?“

ერთ-ერთმა, რომელიც ძალიან ახლოს იყო ლინ-ძისთან, უთხრა:

– ეს არაა კარგი საქციელი, რას იფიქრებს შენზე ხალხი? უკვე ხმები დადის: შევცდით, გვეგონა გასხივოსნებას მიაღწიაო. მთელი შენი მოღვაწეობა საეჭვო გახდა. შეწყვიტე ტირილი! შენნაირი ადამიანი არ უნდა ტიროდეს.

ლინ-ძიმ უპასუხა:

– რა ჩემი ბრალია? ცრემლი თავისით მოდის! ეს მათი დპარმატაა. და ვინ ვარ მე, რომ შევაჩერო? მე არც ვიღებ და არც უარეყოფ; მე კვლავინდებურად ჩემ შიგნით ვარ. ახლა ცრემლები მომდის, შეუძლებელია რაიმეს გაკეთება. თუ ჩემი სახელი კითხვის ნიშნის ქვეშ დგას, დაე ასე იყოს. თუ ხალხი ფიქრობს, რომ გასხივოსნებული არ ვარ, ეს მათი პირადი საქმეა. მაგრამ რა შემიძლია გავაკეთო? მე დიდი ხანია მივატოვე შემსრულებელი. უკვე აღარ ვარ შემსრულებელი. ეს უბრალოდ ხდება. ეს თვალეები თავისი ნებით ტირიან, რადგანაც

ველარ იხილავენ ოსტატს. მისი ნახვა თვალებისთვის საკვები იყო, ისინი ამით ცხოვრობდნენ. მე ძალიან კარგად ვიცი, რომ სული მარადიულია: არავინ არასოდეს კვდება, მაგრამ როგორ ვასწავლოთ ეს თვალებს? როგორ ავუხსნათ? ისინი არ ისმენენ, ყურები არ აქვთ. ისინი გრძნობენ, რომ ტირილი უნდათ და ტირიან.

დარჩე ბუნებრივი და თავისუფალი ნიშნავს, რომ ყველაფერი თავისთავად ხდება და თქვენ არ ხართ შემსრულებელი. არ არის არც უარყოფა და არც მიღება, სიჯიუტე ქრება. თავად ნების ცნებაც კი ცარიელი და უძლური ხდება, უბრალოდ, დნება, და სიამაყე არარსებობაში გადადის.

ძნელია გასხივოსნებული ადამიანის გაგება. ვერანაირი კონცეფცია ვერ დაგეხმარებათ. რას ფიქრობთ ლინ-ძიზე? იგი ამბობს: „მე ვიცი, რომ თვალები ტირიან; დაე იტირონ, დაე მოდუნებულად იგრძნონ თავი. ისინი ველარ შეძლებენ ამ ადამიანის მეორედ ნახვას: მალე სხეული უნდა დაინვას. თვალებისთვის ეს სხეული საკვები იყო, მათ არ იცოდნენ სხვა სილამაზე, გარდა ამ ადამიანის სილამაზისა, არ იცოდნენ სხვა წყალობა. მეტისმეტად დიდხანს ედგათ სული ამ ადამიანის სხეულის ცქერით. ახლა ისინი წყურვილს, შიმშილს გრძნობენ. ახლა ისინი გრძნობენ, რომ თავად მინა ქრება... რა თქმა უნდა, ტირიან!“

ბუნებრივი ადამიანი შიგნით იმყოფება და საშუალებას აძლევს მოვლენებს, რომ თავისთავად მოხდეს. იგი არ აკეთებს. როგორც ტილოპა ამბობს, მხოლოდ ამის შემდეგ ჩნდება მაჰამუდრა: უკანასკნელი, მიღმიერი, დამაგვირგვინებელი ორგაზმი ყოფიერებასთან. ბოლოს და ბოლოს უკვე აღარ ხართ განცალკევებული ერთმანეთისგან. თქვენი შინაგანი ცა ერთიანი ხდება გარე ცასთან. უკვე აღარაა ორი ცა, არის მხოლოდ ერთი ცა.

დღეისათვის საკმარისია.

თავი 10

უმაღლესი შემეცნება

სიმღერა მთავრდება:

უმაღლესი შემეცნება სცდება „თანხმობისა“ და „წინააღმდეგობის“ საზღვრებს.

უმაღლეს მოქმედებაში ჭარბი რაოდენობის რესურსია მიჯაჭვულობის გარეშე.

უმაღლესი მიღწევა – ესაა ერთიანობის რეალიზება იმედის გარეშე.

თავიდან იოგი შეიგრძნობს თავის გონებას ვარდნაში, როგორც ჩანჩქერს, შუა გზაზე – განგის მსგავსად იგი ნელა და მშვიდად მიედინება. გზის ბოლოში – ესაა უზარმაზარი უსაზღვრო ოკეანე, სადაც შვილისა და დედის სინათლე ერთმანეთს ერწყმის.

ყველა თავისუფლებაში იბადება, მაგრამ მონობაში კვდება. ცხოვრების დასაწყისი სრულიად თავისუფალი და ბუნებრივია, მაგრამ შემდეგ ჩნდება საზოგადოება, ჩნდება წესები, მორალი, დისციპლინა, სხვადასხვა საქმიანობები, – და თავისუფლება, ბუნებრიობა, სპონტანური არსებობა იკარგება. ადამიანი ჯავშანს იზრდის: უფრო და უფრო ხისტი და მონწყვლადი ხდება. შინაგანი სირბილე უკვე აღარ ჩანს.

თავისი არსების საზღვარზე იგი რაღაც ციხესიმაგრის მსგავსს ქმნის, რათა თავი დაიცვას, რათა მონწყვლადი არ იყოს, რათა გააპროტესტოს – და ყოფიერების თავისუფლება იკარგება. ადამიანი სხვებს უყურებს, მათი თანხმობით, უარყოფით ან განკითხვით ცხოვრობს.

სხვების შეფასება უფრო და უფრო მნიშვნელოვანი ხდება. სხვები ხდებიან კრიტერიუმები, და ადამიანი მათ მიბაძვას და

მიყოლას იწყებს, რადგანაც იძულებულია მათ შორის იცხოვროს.

ბავშვი ძალიან რბილია, მისგან ნებისმიერი რამის გამოძიწვა შეიძლება. საზოგადოება მის ფორმირებას იწყებს – მშობლები, მასწავლებლები, სკოლა... თანდათან ის პიროვნება ხდება არაბუნებრივი არსებით. იგი სწავლობს წესებს და ან კონფორმისტი ხდება – ეს კი მონობაა, ან მოჯანყე – მონობის კიდეე ერთი სახე. იყო კონფორმისტი, ობივატელი, კონსერვატორი – მონობის ერთი სახეა. პროტესტი, ჰიპად თავის მოჩვენება, მეორე უკიდურესობაში გადავარდნა – მონობის მეორე სახეა, რადგანაც რეაქცია პროტესტის მიზეზთანაა დაკავშირებული. თქვენ შეგიძლიათ ყველაზე შორეულ რაიონში გაემგზავროთ, მაგრამ ღრმად, ცნობიერებაში თქვენ იმავე წესების წინააღმდეგ ილაშქრებთ. სხვები მიჰყვებიან მას, თქვენ კი აპროტესტებთ, მაგრამ ყურადღების ცენტრში იგივე წესები რჩება. რეაქციონერები და რევოლუციონერები – ყველა ერთ ნაწილია. მათ შეუძლიათ დაუპირისპირდნენ ერთმანეთს, ან ზურგშექცეულები იდგნენ ერთმანეთთან, მაგრამ ნავი ერთი აქვთ.

რელიგიური ადამიანი არც რეაქციონერია და არც რევოლუციონერი. რელიგიური ადამიანი თავისუფალი და ბუნებრივია, იგი არც რაიმეს მომხრეა და არც რაიმეს წინააღმდეგი, იგი თავისთვისაა. მას არ გააჩნია წესები, რომ მიჰყვეს რაიმეს, და არ გააჩნია წესები, რომ უარყოს რაიმე. იგი საერთოდ არ მიჰყვება წესებს. რელიგიური ადამიანი თავისუფალია თავის ყოფიერებაში. იგი არ მიჰყვება ჩვევებისა და პირობითი რეფლექსების ტრაფარეტს. რელიგიურ ადამიანს ვერ უწოდებ „კულტურულ არსებას“ – არა იმიტომ, რომ იგი არააცივილიზებული და პრიმიტიულია: იგი ცივილიზაციის და კულტურის უმაღლესი შესაძლებლობაა – მაგრამ იგი არაა კულტივირებული, ხელოვნურად გამოყვანილი არსება. იგი გაიზარდა თავის გაცნობიერებულობაში და არ სჭირდება წესები. იგი მათ ჩარჩოებს მიღმა გადის. ასეთი ადამიანი გულმართალია არა იმიტომ, რომ სიმართლის თქმის წესს იცავს. რაკი თავისუფალი და ბუნებრივია, იგი, უბრალოდ, გულმართალია. თავისთავად

გამოსდის – იყოს მართალი. მასში თანაგრძნობაა არა იმის გამო, რომ მიჰყვება მცნებას: „გამოხატეთ თანაგრძნობა“. არა, რაკი თავისუფალი და ბუნებრივია, რელიგიური ადამიანი გრძნობს, რომ ყველაფერი თანაგრძნობას ასხივებს. იგი არაფერს აკეთებს საგანგებოდ, ეს მისი ცნობიერი განვითარების დამატებითი პროდუქტია. ასეთი ადამიანი საზოგადოების არც წინააღმდეგია და არც მომხრე, იგი მის საზღვრებს მიღმაა. იგი კელავ ბავშვი გახდა, ბავშვი სრულიად უცხო სამყაროში, ბავშვი ახალ განზომილებაში – იგი აღორძინებას განიცდის.

ბავშვი ბუნებრივი და თავისუფალი იბადება, მაგრამ რიგი მიზეზების გამო უფლებებს აცხადებს საზოგადოება... ამასში არაფერია არასწორი, რადგან ბავშვი, რომელიც საკუთარ თავს აბარია, ვერ გაიზრდება, ვერ გახდება რელიგიური და ცხოველის დონეზე დარჩება. საზოგადოებამ უნდა შეასრულოს თავისი როლი. მაგრამ უნდა გახსოვდეთ: ეს მხოლოდ გადასვლაა, არაა საჭირო მასში სახლის მონყოლა. გახსოვდეთ, საზოგადოება თავის კურსს უნდა მიჰყვეს, შემდეგ კი მის საზღვრებს გასცდეს; საჭიროა ისწავლოთ წესები, შემდეგ კი დაივიწყოთ ისინი.

წესები შემოდიან თქვენს ცხოვრებაში, რადგანაც ადამიანებს შორის ცხოვრობთ. როცა ბავშვი დედის მუცელშია, იგი სრულიად მარტოა და არანაირი წესი არაა საჭირო. წესები დაკავშირებულია ურთიერთკავშირებთან, როცა ბავშვი ურთიერთობაში შედის სხვებთან. რადგანაც თქვენ მარტო არ ხართ, მოგიწევთ, რომ სხვებზე იფიქროთ. ქალის წიაღში ბავშვი მარტოა, იქ არც წესებია, არც მორალი, საჭირო არაა დისციპლინა და წესები. მაგრამ როგორც კი დაიბადა, პირველი ჩასუნთქვისთანავე, იგი სოციალიზაციას განიცდის. თუ ბავშვი არ ტირის, ექიმები აიძულებენ ტირილს, წინააღმდეგ შემთხვევაში იგი მოკვდება. მან უნდა იტიროს, რადგანაც ტირილი ხსნის არხს, რომლის საშუალებითაც იგი ისუნთქებს. ახალშობილი იძულებულია იტიროს – პირველი სუნთქვაც კი სოციალურია – მას გარს ახვევია ადამიანები და ფორმირებები, პიროვნების გამოძერწვა იწყება.

აქ არაფერია არასწორი. ასეა საჭირო, საჭიროა, რომ ბავშვმა არასოდეს დაკარგოს თავისი გათვითცნობიერებულობა, თავი არ გააიგივოს კულტივირებულ მაგალითებთან. დაე, სულის სიღრმეში ბავშვი უწინდებურად თავისუფალი დარჩეს, იცოდეს, რომ წესებს უნდა მიჰყვეს, მაგრამ წესები – ეს ჯერ კიდევ არაა ცხოვრება. ამის სწავლაა საჭირო. და რას აკეთებს სასარგებლოს საზოგადოება? საზოგადოება კარგია, თუ იგი თავის წევრებს ტრანსცენდენტურობის ცივილიზაციას ასწავლის, მაშინ საზოგადოება რელიგიურია. ხოლო თუ არა, მაშინ ეს პოლიტიკური საზოგადოებაა, რომელსაც რელიგია არ გააჩნია.

რალაც დონით გმართებთ, რომ სხვებს მოუსმინოთ, მაშინ საკუთარი თავის მოსმენასაც დაიწყებთ. გზის ბოლოში საწყის მდგომარეობას უნდა დაუბრუნდეთ. მანამ, სანამ მოკვდებით, კვლავ უმანკო ბავშვი უნდა გახდეთ – თავისუფალი, ბუნებრივი, რადგანაც სიკვდილში თქვენ კვლავ მარტოობის განზომილებაში შეხვალთ. სიკვდილში თქვენ კვლავ მარტოობის სამეფოში შედიხართ, ისევე როგორც ოდესღაც დედის წიაღში. იქ არ არის საზოგადოება, და მთელი თქვენი ცხოვრება... თქვენ იქ ერთგვარი სივრცე უნდა იპოვოთ, რამდენიმე წამი, რომელიც ოაზისს ჰგავნან უდაბნოში. ამ სივრცეში, ამ წამებში თქვენ, უბრალოდ, ხუჭავთ თვალებს და საზოგადოების საზღვრებს მიღმა გადიხართ, საკუთარი თავისკენ, საკუთარი წყაროსკენ მოძრაობთ. ესაა ის, რასაც წარმოადგენს მედიტაცია. საზოგადოება არსებობს... უბრალოდ, დახუჭეთ თვალები და დაივიწყეთ მის შესახებ. დარჩით მარტო. აქ არ მოქმედებენ წესები, არ არის ხასიათის, მორალის, სიტყვების, ენის აუცილებლობა. თქვენ შეგიძლიათ თქვენ შიგნით გახდეთ თავისუფალი და ბუნებრივი.

გაიზარდეთ თავისუფალ და ბუნებრივ ადამიანად. მაშინაც კი, თუ გარეგნული წესრიგია საჭირო, შიგნით ძველებურად ველური დარჩით. თუ ადამიანს შეუძლია, რომ შიგნით ველური დარჩეს, და მიუხედავად ამისა საზოგადოების მოთხოვნილ ყველა წესს ასრულებს, იგი მალე გასცდება მის საზღვრებს.

ერთ ამბავს მოგიყვებით, შემდეგ კი სიმღერას დაუბრუნდება. ეს სუფიური ამბავია:

მოხუცი და ყმანვილი ერთად მოგზაურობდნენ, თან ვირიც პყავდათ. ერთხელაც რომელიღაც ქალაქს მიუახლოვდნენ. ვირის აქეთ-იქით მხრიდან მიაბიჯებდნენ. გვერდით სკოლის მოსწავლეებმა სიცილით ჩაუარეს:

– შეხედეთ ამ სულელებს, ჯანმრთელი ვირი პყავთ და ფეხით დადიან. მოხუცი მაინც დაესვა ვირზე.

ეს რომ გაიგონეს, მოხუცმა და ყმანვილმა გადანყვიტეს:

– რა უნდა ექნათ? ხალხი დაგვცინის, მალე ქალაქში შევალთ, ჯობია ისე მოვიქცეთ, როგორც ამ ბავშვებმა თქვეს.

მოხუცი ვირზე შეჯდა, ახალგაზრდა კი მის გვერდით მიდიოდა. ცოტა ხანში რამდენიმე კაცი მიუახლოვდა მათ. შეხედეს მოგზაურებს და თქვეს:

– შეხედეთ, მოხუცი ვირზე ზის, სანყალი ბიჭი კი ფეხით მიდის. რა სიბრყევე! მოხუცს შეუძლია სიარული, ბიჭი ვირზე უნდა დასვას.

მგზავრებმა ადგილები გაცვალეს – მოხუცი ჩამოქვეითდა და ვირზე ბიჭი შესვა. შემდეგ სხვა კაცები მიუახლოვდნენ:

– ერთი შეხედეთ! ბიჭი როგორც ჩანს მეტისმეტად თავხედიან. მოხუცი ალბათ მისი მამაა ან მასწავლებელი და ფეხით მიდის, ბიჭი კი ვირზე შემჯდარა, ეს რა წესია?!

რალა დარჩენოდათ მოგზაურებს? ასე გადანყვიტეს: „მხოლოდ ერთი გამოსავალია: ორიენი ვირზე უნდა შეეჯდეთ“. და ასეც მოიქცნენ.

რალაც დროის შემდეგ სხვა ადამიანები გამოჩნდნენ და წამოიძახეს:

– შეხედეთ ერთი, რა სასტიკები არიან! სანყალი ვირი სადაცაა მოკვდება ორი კაცი ერთად შემოაჯდა. ჯობია თვითონ ატარონ ვირი თავიანთი მხრებით.

მოხუცმა და ყმანვილმა ეს წინადადებაც განიხილეს. მდინარეზე გადებულ ხიდს მიადგნენ. თითქმის მიაღწიეს ქალაქის საზღვარს, ამიტომ იფიქრეს: „ჯობია ისე მოვიქცეთ, როგორც აქაურებს მიაჩნიათ

საჭიროდ. სხვაგვარად იფიქრებენ, რომ სულელები ვართ". ბამბუკის ჯოხი იპოვეს. მხრებზე დაიდეს, ვირი ჯოხზე ფეხებით ჩამოკიდეს და ასე წაიყვანეს. ვირი გაპროტესტებას ცდილობდა, ადვილი არაა, ვირს რაიმე აიძულო. მან გაქცევა სცადა, რადგანაც არ ენდობოდა საზოგადოებრივ აზრს და იმას, თუ რას ამბობენ სხვა ადამიანები. მაგრამ ორი ადამიანი მეტისმეტად ბევრი იყო ერთი ვირისთვის, ამიტომაც აიძულეს დამორჩილება.

შუა ხიდზე მათ ადამიანების კიდევ ერთმა ჯგუფმა ჩაუარა. ისინი მოგზაურების გარშემო გაკვირვებულები შეგროვდნენ:

– ამ ბრიყვებს შეხედეთ! არასოდეს გვინახავს ასეთი იდიოტები, ვირი იმისთვისაა საჭირო, რომ მასზე იჯდეთ! ჭკუიდან შეიშალებთ?

უსმენდა რა ამ ჩოჩქოლს – იქ კი საკმაოდ ბევრი ხალხი შეიკრიბა, – ვირი აღელდა და იმდენი ქნა, რომ თოკებისგან თავი დაიხსნა, ხიდიდან გადახტა. მოხუცი და ყმანვილი მაშინვე ქვევით ჩავიდნენ – ვირი მკედარი იყო.

ნაპირზე ჩამოსხდნენ, და მაშინ მოხუცმა თქვა:

– ახლა კი მომისმინე...

ეს უჩვეულო ამბავი იყო. მოხუცი სუფი ოსტატი იყო, გასხივოსნებული ადამიანი, ყმანვილი კი – მისი მოსწავლე. ოსტატს სურდა, რომ გაკვეთილი ეჩვენებინა მისთვის, რადგანაც სუფიები ყოველთვის სიტუაციებს ქმნიან: მათი აზრით თუ თვალსაჩინო სიტუაცია არ იქნება, სწავლას ვერ შეძლებთ. ასე რომ, ეს მხოლოდ მაგალითი იყო ახალგაზრდა მოსწავლისთვის.

ამრიგად, მოხუცმა თქვა:

– შეხედე: შენ ზუსტად ამ ვირივით მოკედები, თუ მეტისმეტად დიდ ყურადღებას მიაქცევ ხალხის აზრს. ნუ იღელვებ იმაზე, თუ რას იტყვიან სხვები, რადგან ადამიანი მილიონია, ყველას თავისი გონება აქვს და ყველა რაღაცას იტყვის, ყველას თავისი შეხედულება აქვს, და თუ მათ მოუსმენ, დაიღუპები.

ნუ მოუსმენთ ნურავის, დარჩით ის, ვინც ხართ. გვერდი აუარეთ მათ, იყავით გულგრილნი. თუკი ყველას მოსმენას განაგრ-

ძობთ, ყველა ასე თუ ისე ეცდება, რომ რაღაც გაიძულოთ, და ვერასოდეს მიაღწევთ საკუთარ შინაგან ცენტრს.

ყველა ექსცენტრული გახდა. ეს ინგლისური სიტყვა ძალიან ლამაზია: იგი ნიშნავს „ცენტრისგან გარედ მყოფს“, და ჩვენ მას გიჟი ადამიანის განსაზღვრებისთვის ვიყენებთ. მაგრამ ყველა ექსცენტრულია, „ცენტრისგან გარეთაა“, მსოფლიო გვეხმარება, რომ ექსცენტრულები ვიყოთ, რადგანაც ყველა ზენოლას ახდენს თქვენზე, გაიძულებთ რაღაცას. თქვენი დედა ჩრდილოეთის მიმართულებით ახდენდა ზენოლას, მამა – სამხრეთის მიმართულებით, ბიძა კიდევ რაღაცას აკეთებს, ძმა – თავისას, თქვენი ცოლი თავისას – და ყველა ცდილობს გაიძულოთ რაღაც. თანდათანობით დგება დრო... და თქვენ არსად ხართ. გზაჯვარედინზე რჩებით, გიბიძგებენ ჩრდილოეთიდან სამხრეთისკენ, სამხრეთიდან აღმოსავლეთისკენ, აღმოსავლეთიდან დასავლეთისკენ, და საბოლოო ჯამში არსაითკენ მოძრაობთ. თანდათანობით ეს თქვენი მუდმივი სიტუაცია გახდა: თქვენ ექსცენტრული გახდით. ასეთია ვითარება. და თუ განაგრძობთ სხვებისთვის ყურის გდებას, და არა საკუთარი შინაგანი ცენტრისთვის, ასეც გაგრძელდება.

მედიტაცია იმისთვის არსებობს, რომ შეძლოთ ცენტრირებული იყოთ, არაექსცენტრული იყოთ, რათა საკუთარ ცენტრამდე მიხვიდეთ.

უსმინეთ საკუთარ შინაგან ხმას, იგრძენით იგი და იცხოვრეთ ამ შეგრძნებით. თანდათანობით ისწავლით სხვების შეხედულებებზე სიცილს და მათდამი გულგრილ დამოკიდებულებას. ცენტრირებით თქვენ ძლიერი ხდებით და არავის ძალუძს გაიძულოთ, გიბიძგოთ რაიმე მიმართულებისკენ, ვერავინ გაბედავს ამის გაკეთებას. თქვენ იმდენად ძლიერი ხართ, ისე ძლიერად ხართ ცენტრირებული, რომ ყველა, ვინც კი თავისი აზრებით დახუნძლული მოგადგებათ, თქვენ გვერდით მაშინვე დაავინყდება აზრები. ყველას, ვინც თქვენზე ზენოლას დააპირებს, უბრალოდ, ავინყდება ყველაფერი. უფრო მეტიც, თქვენ გვერდით, ისინი თავს დამარცხებულად იგრძნობენ.

ერთ ადამიანსაც კი შეუძლია ისე ძლიერი გახდეს, რომ მთელი საზოგადოებაც კი ვერ შეძლებს ერთი სანტიმეტრითაც რომ უბიძგოს. ასე ცხოვრობენ ბუდა, იესო. თქვენ შეგიძლიათ მოკლათ იესო, მაგრამ ვერაფერს აიძულებთ მას. შეგიძლიათ დაშალოთ მისი სხეული, მაგრამ ერთი მილიმეტრითაც კი ვერ უბიძგებთ მას. ის არ არის ურყევი და ჯიუტი, არა. იგი, უბრალოდ, ცენტრირებულია თავის საკუთარ არსებაში. მან იცის, რა არის მისთვის კარგი, და იცის, რა წარმოადგენს მისთვის ბედნიერებას. ეს უკვე მოხდა, და თქვენ არ შეგიძლიათ უბიძგოთ მას ახალი მიზნებისკენ. მან იპოვა საკუთარი სახლი. მას შეუძლია მოთმინებით მოგისმინოთ, მაგრამ თქვენ არ შეგიძლიათ რაიმე აიძულოთ. იგი ცენტრირებულია.

ცენტრირება პირველი ნაბიჯია იმისკენ, რომ ბუნებრივი და თავისუფალი იყოთ. თუმცაღა, თუკი თქვენ, უბრალოდ, თავისუფალი და ბუნებრივი ხართ, ყველა წაგიყვანთ საითაც მოისურვებენ. აი, რატომ არ აძლევენ ბავშვებს საშუალებას, რომ თავისუფლები და ბუნებრივები იყვნენ: ისინი არ არიან საკმარისად მომნიშვნეულნი ცენტრირებისთვის. თუ ისინი ბუნებრივები და თავისუფლები არიან, ყველგან დარბიან, მათი ცხოვრება ტყუილად იხარჯება. ამიტომაც ვამბობ, რომ საზოგადოება საჭირო სამუშაოს ასრულებს: იგი იცავს მათ. ციხესიმაგრედ აღიმართება ხასიათი. ბავშვებს სჭირდებათ სიმტკიცე, რადგანაც ჯერ კიდევ ძალიან მოწყვლადები არიან. მათ არ შეუძლიათ საკუთარი ძალის პოვნა, სანამ არ გაიზრდებიან, ამიტომაც სჭირდებათ ჯავშნისებური ხასიათი.

მაგრამ თუ ეს ჯავშნისებური ხასიათი მთელ თქვენს ცხოვრებად იქცევა, მაშინ ყველაფერს ხელიდან გაუშვებთ. თქვენ არ უნდა იყოთ სტუმარი საკუთარ სახლში, თქვენ ბატონად უნდა დარჩეთ. ისწავლეთ ჯავშანზე უარის თქმა, წინააღმდეგ შემთხვევაში იგი აღარ იქნება დამცველი, ხასიათი ციხედ იქცევა. ისწავლეთ საკუთარი ხასიათიდან გამოსვლა, გადადეთ გვერდზე თქვენი პრინციპები. თუ ამას სიტუაცია მოითხოვს, მოახდინეთ მასზე რეაგირება სრულიად ახლებურად. თუკი ამ უნარს კარგავთ, არამოწყვლადი, არაბუნებრივი, არათავისუფალი და მოუქნელი ხდებით.

მოქნილობა – ეს ახალგაზრდობაა, სიხისტე – ეს სიბერეა. რაც უფრო მოქნილია ადამიანი, მით უფრო ახალგაზრდაა იგი, რაც უფრო ხისტია – უფრო მოხუცია. სიკედილი – ესაა სრული მოუქნელობა. სიცოცხლე – ესაა სრული თავისუფლება, მოქნილობა.

ეს უნდა გახსოვდეთ, შემდეგ კი ეცადოთ, რომ გაუგოთ ტილოპას, მის ბოლო სიტყვებს:

უმაღლესი შემეცნება სცდება „თანხმობისა“ და „წინააღმდეგობის“ საზღვრებს.

უმაღლესი მოქმედება საკუთარ თავში მოიცავს რესურსების სიჭარბეს მიჯაჭვულობის გარეშე.

უმაღლესი მიღწევა – ესაა ერთიანობის რეალიზება იმედის გარეშე.

ძალიან, ძალიან მნიშვნელოვანი სიტყვებია!

უმაღლესი შემეცნება სცდება „თანხმობისა“ და „წინააღმდეგობის“ საზღვრებს.

შემეცნება ყოველთვის გადის ყველა შესაძლო „თანხმობისა“ და „წინააღმდეგობის“ მიღმა. არც ერთი და არც მეორე არ წარმოადგენენ გაგებას. შემეცნება ყოველთვის ორმაგია: კარგმა ადამიანმა იცის, რა არის კარგი, ხოლო ცუდმა ადამიანმა იცის, რა არის ცუდი. მაგრამ ორივე ფრაგმენტულები არიან, ნახევრები არიან. კარგი ადამიანი არაა მთლიანი. მან არ იცის, რა არის ცუდი, მისი სიკეთე ღარიბია, მას არ ჰყოფნის გაგება, რომელსაც ამორალურობა იძლევა. ცუდი ადამიანი ასევე ნახევარია, მისი გაფუჭებულობა ღარიბია. იგი არაა მდიდარი, რადგანაც არ იცის, რა არის სიკეთე. სიცოცხლე კი ორივე ასპექტის გაერთიანებაა.

ნამდვილი გაგების ადამიანი არ წარმოადგენს არც კარგს და არც ცუდს, მას ერთიც ესმის და მეორეც. ამ გაგებით იგი ორივეს საზღვრებს სცდება. ბრძენი არც კარგია და არც ცუდი. თქვენ ვერ

შეძლებთ, რომ რომელიმე ამ კატეგორიაში ჩანეროთ იგი; მას ვერ ჩანერთ რომელიმე არსებულ კლასიფიკაციაში. იგი მოუხელთებელია, შეუძლებელია მისი დაჭერა და რაიმესადმი მიწერა. რაც არ უნდა თქვათ მასზე, ყველაფერი ნახევრული იქნება, თქვენი წარმოდგენა მის შესახებ ვერასოდეს იქნება სრული. ბრძენს შეუძლია ჰყავდეს მეგობრები და მოსწავლეები, რომლებიც ფიქრობენ, რომ იგი ღმერთია, რადგანაც მის მხოლოდ კარგ მხარეს ხედავენ. ბრძენს შეუძლია ჰყავდეს მტრები და არაკეთილმოსურნეები, რომლებიც ფიქრობენ, რომ იგი ეშმაკის განსახიერებაა – ისინი მხოლოდ მის ცუდ მხარეს ხედავენ. მაგრამ თუკი იცნობთ ბრძენს, გესმით, რომ იგი არც ერთია და არც მეორე, და თან ორივე ერთადაა, და ორივე ერთსა და იმავეს ნიშნავს.

თუ ერთიც ხართ და მეორეც, კარგიც და ცუდიც, მაშინ არც ერთი ხართ და არც მეორე, რადგანაც პოლუსები აბათილებენ ერთმანეთს, უარყოფენ ერთმანეთს, და რჩება სიცარიელე.

ეს კონცეფცია დასავლურ გონს ძალიან რთული ერჩენება, რადგანაც დასავლურმა გონებამ სრულიად გაყო ღმერთი და ეშმაკი. ყველაფერი ცუდი ეშმაკს ეკუთვნის, კარგი – ღმერთს. მათი ტერიტორიები დაყოფილია, ჯოჯოხეთი და სამოთხე ურთიერთდაპირისპირებულია.

აი, რატომ გამოიყურებიან ქრისტიანი წმინდანები ღარიბულად, ძალიან მოკრძალებულად, ტანტრისტ ბრძენებთან შედარებით. ჭეშმარიტად კეთილები, უბრალოები, ისინი არ იცნობენ ცხოვრების მეორე მხარეს. ამიტომაც ეშინიათ მისი, შიშისგან კანკალებენ. ქრისტიანი წმინდანი ყოველთვის ლოცულობდა ღმერთის წინაშე, რათა მას ბოროტებისგან დაეცვა იგი. ბოროტება ყოველთვის იქვეა, მაგრამ იგი გაურბის მას, და თუ რაღაცას გაურბით, იგი ყოველთვის გონებაშია. წმინდანს ეშინია, კანკალებს.

ტილოპამ არ იცის შიში და არასოდეს ლოცულობს ღმერთის წინაშე: „დამიცავი“. იგი უკვე დაცულია. რა არის მისი დაცვა? გაგება. მან ყველაფერი გაიარა, ბოროტების ყველაზე შორეულ რაიონში შედიოდა და ღვთაებრივად ცხოვრობდა. ცხოვრების ორივე

მხარე თანაბრად კარგად იცის. ტილოპა უკვე აღარ ღელავს არც კარგზე და არც ცუდზე. ახლა იგი თავისუფლად და ბუნებრივად ცხოვრობს უბრალო ცხოვრებით, არ გააჩნია წინასწარგანსაზღვრული კონცეფცია. ამიტომაც იგი წინასწარგანუსაზღვრელია.

თქვენ არ შეგიძლიათ ტილოპას წინასწარ განსაზღვრა. შეგიძლიათ იწინასწარმეტყველოთ წმინდა ავგუსტინეს ან სხვა წმინდანების მოქმედებები, მაგრამ არ შეგიძლიათ ტანტრას ბრძენის წინასწარ განსაზღვრა. არაფერ იცის, როგორ გიპასუხებთ იგი ამა თუ იმ დროს. თავადაც კი არ იცის ეს. სწორედ ეს არის სილამაზე, რადგანაც თუკი იცნობთ თქვენს მომავალს, აღარ ხართ თავისუფალი. თქვენ გარკვეულ წესებთან შესაბამისობაში ცხოვრობთ. ეს ნიშნავს, რომ ხელოვნური ხასიათი გაქვთ, თქვენ რეაგირებთ, იმის ნაცვლად, რომ უპასუხობთ.

არავის შეუძლია თქვას, როგორ მოიქცევა ტილოპა ამა თუ იმ სიტუაციაში. ეს დამოკიდებული იქნება სიტუაციაზე მთლიანობაში. მას არც სიმპათიები გააჩნია, არც ანტიპათიები: არც ერთი და არც მეორე. იგი იმოქმედებს, ნაცვლად რეაგირებისა. იგი არ მოახდენს რეაგირებას წარსულ გამოცდილებაზე დაყრდნობით, თავის მომავალ კონცეფციებთან, თავის იდეალებთან შესაბამისობაში. არა. იგი აქ და ახლა იმოქმედებს, და მისი პასუხი მთლიანია, ტოტალური იქნება; ვერაფერ იტყვის რა მოხდება. გაგება ორმაგობის საზღვრებს მიღმა გადის.

ამბობენ, რომ ერთ ხანს ტილოპა გამოქვაბულში ცხოვრობდა. თურმე ერთხელ მასთან გამვლელი მივიდა, ეგრეთ წოდებული მაძიებელი. ტილოპა ჭამდა, და ქოთნის მოვალეობას ადამიანის თავის ქალა ასრულებდა. მოგზაურს შეეშინდა. ეს უცნაური იყო, ბრძენის სანახავად მივიდა, ეს ადამიანი კი თითქოს შავი მაგების სამყაროდან იყო. საჭმელი ადამიანის თავის ქალაში?!. ტილოპა გემრიელად მიირთმევდა საჭმელს, ძალდი, რომელიც მის გვერდით იჯდა, იმავე თავის ქალადან ჭამდა. როცა მოგზაური მიუახლოვდა, ტილოპამ ტრაპეზზე მიიწვია.

– აქ მოდი, – თქვა მან. – რა კარგია, რომ დროზე მოხვედდი, რადგან სულ ესაა, რაც გამაჩნია. საჭმელი მალე გათავდება და ოცდაოთხი საათის განმავლობაში აღარაფერი იქნება. მხოლოდ ხვალ შეიძლება ვინმემ რამე მოიტანოს, ამიტომ შემოშვირთდი და მიირთვი.

მაძიებელმა ძალიან დიდი ზიზლი იგრძნო – ადამიანის თავის ქალა, მასში რაღაც საჭმელი, და თანაც ძალღიჯი იქიდან ჭამს! მან უპასუხა:

– გული მერევა ამ ყველაფრის დანახვაზე.

ტილოპამ უთხრა:

– მაშინ რაც შეიძლება სწრაფად გაიქეცი აქედან და უკან არ მოიხედო, რადგან ტილოპა შენთვის არაა. რატომ გეზიზლება ადამიანის თავის ქალა? შენ ხომ გამუდმებით თან დაგაქვს თავის ქალა. და რა არის ცუდი იმაში, რომ მასში ჩემი საჭმელია? ეს ერთ-ერთი ყველაზე სუფთა საგანია. შენ ხომ არ გეზიზლება საკუთარი თავის ქალა: იქ, შიგნით, მთელი შენი გონებაა. შენი მშვენიერი აზრები და შენი მორალურობა, შენი სიკეთე და შენი სიმართლე – ყველაფერი თავის ქალაშია. მე მისგან მხოლოდ საჭმელს ვიღებ, შენს თავის ქალაში კი ჯოჯოხეთი და სამოთხეა, თქვენი ღმერთები და თქვენი ბრაჰმა, ყველაფერი იქაა. და ეს ყველაფერი ამ დროისთვის ძალიან ბინძური უნდა გახდეს – აი, რაზე უნდა გერეოდეს გული. შენ თვითონაც იქ ხარ, თავის ქალაში. რატომ გერევა გული?

მოგზაურმა პასუხისთვის თავის არიდება სცადა და თავისი ქცევა ლოგიკურად ახსნა. მან თქვა:

– ეს თავის ქალას კი არა, ძაღლის გამო...

ტილოპას გაეცინა და თქვა:

– შენ ძალღიჯი იყავი წინა ცხოვრებაში. ყველამ უნდა გაიაროს ყველა ეტაპი. და რითაა ცუდი ძაღლად ყოფნა? რა განსხვავებაა მასა და შენს შორის? – იგივე სიხარბე, სექსი, იგივე რისხვა, ძალადობა, აგრესია, შიში. რატომ ფიქრობ, რომ უფრო სრულყოფილი ხარ?

ტილოპას გაგება რთულია, რადგანაც მახინჯს და მშვენიერს, სისუფთავეს და სიბინძურეს, კარგს და ცუდს მისთვის აზრი არა

აქვს. მას მთელი ესმის. ცოდნა ნაწილობრივია, შემეცნება მთლიანია. როცა მთლიანობაში ხედავთ, იშლება საზღვრები მახინჯსა და მშვენიერს, კარგსა და ცუდს შორის.

თუ მთლიანს არწივის სიმაღლიდან უმზერო, განსხვავებები იშლება, საზღვრები ქრება. თითქოს ქვემოთ იყურებით თვითმფრინავიდან. სადაა პაკისტანი და სადაა ინდოეთი? სადაა გერმანია და სადაა ინგლისი? საზღვრები იშლება. დედამინა ერთიანი ხდება.

ხოლო თუ კიდევ უფრო ზემოთ აიწევით კოსმოსური ხომალდით და დედამინას მთვარიდან შეხედავთ, იგი ისეთი პატარა მოგჩვენებათ... სადაა რუსეთი და სადაა ამერიკა? ვინაა კომუნისტი და ვინაა კაპიტალისტი? ვინაა ინდუისტი და ვინაა მუსულმანი? რაც უფრო ზემოთ იწევით, მით ნაკლებია სხვაობა. შემეცნება უმაღლეს პიკს წარმოადგენს. არაფერია მის მიღმა. ამ უმაღლესი მწვერვალიდან ყველაფერი სხვაგვარად ჩანს. ობიექტები ხედებიან, ერწყმიან ერთმანეთს და ერთიანდებიან. საზღვრები იკარგება – უსაზღვრო ოკეანე დასანყისისა და დასასრულის გარეშე, უსასრულობა.

უმაღლესი შემეცნება სცდება „თანხმობისა“ და „წინააღმდეგობის“ საზღვრებს. უმაღლესი მოქმედება საკუთარ თავში მოიცავს რესურსების სიჭარბეს მიჯაჭვულობის გარეშე.

ტილოპა თავისუფლად და ბუნებრივად ყოფნას ასწავლის, მაგრამ არა ზარმაცად ყოფნას. პირიქით, როცა თავისუფალი და ბუნებრივი ხარო, გადავსებული ხარო რესურსებითა და შესაძლებლობებით. ძალიან შემოქმედებითი ხდებით. საქმიანობა ამაში არაა, ეს მოქმედებაა. თქვენ ვერ იქნებით რაიმეთი ვნებით გატაცებული, მაგრამ იქნებით ძალიან კრეატიული ადამიანი. მილიონობით რაღაცას აკეთებთ არა აკვიატებული იდეის ძალით, არამედ იმიტომ, რომ ვალდებული ხართ შექმნათ – იმდენად ღია ხართ ენერგიისთვის!

შემოქმედებითობა თავისთავად მოდის იმ ადამიანთან, ვინც ბუნებრივი და თავისუფალია. რაც არ უნდა აკეთოს, შემოქმედება

ხდება. რასაც არ უნდა შეეხოს, ხელოვნების ნიმუში ხდება. რაც არ უნდა თქვას, პოეზია ხდება. მისი მოძრაობა თავისთავად ძალიან ესთეტიურია. მოსეირნე ბუდას სიარულიც კი შემოქმედებითობითაა სავსე. სეირნობის დროს ის რიტმს ქმნის, და განსაკუთრებულ გარემოს ქმნის თავის გარშემო. თუ ბუდა ხელს წევს, იგი მაშინვე ცვლის კლიმატს საკუთარი თავის გარშემო. არა ის, რომ ეს ყველაფერი სპეციალურად აკეთოს, ეს უბრალოდ ხდება. იგი არაა შემსრულებელი. მშვიდი, შინაგანად მდგრადი, უშფოთველი, უსასრულო ენერგიით აღსავსე... ყოველი მისი ნაბი – შემოქმედების ნაბია, კოსმიური შემოქმედების ნაბი.

დამახსოვრეთ ეს. გახსოვდეთ ეს, რადგანაც ბევრმა შეიძლება არასწორად გაიგოს ჩემი აზრი. შესაძლოა მათ იფიქრონ, რომ მოქმედება საერთოდ არაა საჭირო. „არანაირი მოქმედება არაა საჭირო“ – აი, რას იფიქრებენ ისინი. მოქმედებას სრულიად სხვა თვისება აქვს. საქმიანობა კი – პათოლოგიაა.

ფსიქიატრიულში ნახავთ ადამიანებს, რომლებიც ჩაძირულნი არიან საქმიანობაში. ყოველი მათგანი აკეთებს რაღაცას, რადგანაც ეს საკუთარი თავის დავინყების ერთადერთი შესაძლებლობაა. ვილაც სამი ათასჯერ იბანს ხელებს, რადგან სისუფთავის სჯერა. თუ გააჩერებთ მას, იგი ვერ იდგება დამოუკიდებლად, ეს მეტისმეტად ბევრი იქნება მისთვის. ეს გაქცევაა.

პოლიტიკოსები – ესენი არიან ადამიანები, რომლებიც სიმდიდრის და ძალაუფლების ფლობით გიჟები ხდებიან. თქვენ ვერ შეძლებთ მათ გაჩერებას, რადგანაც მათ არ ეცოდინებათ, რა აკეთონ, ისინი ყველა ძალისხმევას მიატოვებენ, ეს კი მეტისმეტად ბევრია.

ერთი ჩემი მეგობარი მიყვებოდა, რომ ერთხელ ცოლთან ერთად საღამოს წვეულებაზე უნდა წასულიყვნენ, მათ კი ძალიან პატარა ბავშვი ჰყავდათ, მშვენიერი ბავშვი, და რა თქმა უნდა ძალიან ცელქი, ისევე როგორც ყველა ბავშვი. მათ ოთახში დაკეტეს იგი და უთხრეს:

– თუ კარგად მოიქცევი, ყველაფერს მოგცემთ, რაც არ უნდა გვთხოვო. ერთ საათში დაებრუნდებით.

ბავშვი მოხიბლული იყო – მას ყველაფერს მისცემდნენ, რასაც მოისურვებდა! ამიტომ ძალიან კარგად იქცეოდა. არაფერს აკეთებდა, უბრალოდ, კუთხეში იდგა. იგი ფიქრობდა:

– რაც არ უნდა გავაკეთო, შესაძლოა ცუდად დამთავრდეს... არავინ იცის, როგორ დამთავრდება ეს, არავინ იცის, რა აქვთ გონებაში ამ დიდებს: რა არის მათთვის ცუდი, და რა – კარგი. თანაც გამუდმებით იცვლიან თავიანთ შეხედულებებს.

ამიტომ ბავშვმა მთელი ეს დრო თვალებდახუჭულმა გაატარა, როგორც მედიტაციის დროს.

როცა მშობლები დაბრუნდნენ და კარი გაუღეს, იგი უძრავად იდგა კუთხეში... ბავშვმა თვალები გაახილა. მათ ჰკითხეს:

– კარგად იქცეოდი?

მან უპასუხა:

– კი, ისე კარგად ვიქცეოდი, რომ დამოუკიდებლად დგომაც კი არ შემეძლო.

ეს მეტისმეტად ბევრია! საქმიანობაში მეტისმეტად ჩართულ ადამიანებს ეშინიათ საკუთარი თავის. საქმიანობა ერთგვარი გაქცევაა. იგი თავდავინწყებაში გეხმარებათ. ეს ალკოჰოლიზმია, თრობაა. საქმიანობა უნდა გადააგდოთ, რადგან პათოლოგიას წარმოადგენს, და თქვენ ავად ხართ. მაგრამ ნუ გადააგდებთ მოქმედებას. იგი მშვენიერია.

რა არის მოქმედება? ეს პასუხია: არის საჭიროება – მოქმედებთ, არ არის საჭიროება – დუნდებით. ზუსტად ახლა, თქვენ განაგრძობთ ისეთი რამეების კეთებას, რისი კეთებაც აუცილებელი არაა, და არ შეგიძლიათ მოდუნება, მაშინაც კი, როცა გინდათ. მთლიანი, ტოტალური მოქმედების ადამიანი მოქმედებს, და როცა სიტუაცია მთავრდება, დუნდება.

მე გელაპარაკებით. ლაპარაკი შეიძლება საქმიანობა იყოს, შეიძლება – მოქმედება. არიან ადამიანები, რომლებსაც არ შეუძლიათ შეწყვიტონ ლაპარაკი, ლაყბობენ და ლაყბობენ, ლაპარაკობენ და ლაპარაკობენ. მაშინაც კი, თუ მათი პირების მოქმედებას

შეაჩერებთ, მაინც განაგრძობენ ლაყბობას. ვერ გაჩერდებიან თავის შიგნით. ეს საქმიანობაა, ციებ-ცხელებიანის შეპყრობილობაა. თქვენ აქ ხართ. მე გესაუბრებით, და ისიც კი არ ვიცი, სახელდობრ რის თქმას ვაპირებ. მანამ, სანამ წინადადება წარმოთქმული არაა, ისიც კი არ ვიცი, როგორი იქნება იგი. მხოლოდ თქვენ არ ხართ მსმენელები, მეც მსმენელი ვარ. მხოლოდ ფრაზის წარმოთქმის შემდეგ ვიცი რა ვთქვი. ვერც თქვენ და ვერც მე ვერ ვინინასწარმეტყველებთ, რის თქმას ვაპირებ. შემდეგი წინადადება არც არსებობს, თქვენი სიტუაცია იხმობს მას.

ამრიგად, რაც არ უნდა ვილაპარაკო, მხოლოდ მე არ ვარ პასუხისმგებელი ამაზე. გახსოვდეთ, ნახევრად თქვენც აგებთ პასუხს. ყველაფერი ნახევარ-ნახევარზე: თქვენ სიტუაციას ქმნით, მე ვმოქმედებ. ჩემი ლაპარაკი იცვლება, თუ ჩემი მსმენელები იცვლებიან. ყველაფერი დამოკიდებულია გარემოებებზე, რადგანაც წინასწარ არაფრის ფორმულირებას არ ვახდენ. მე არ ვიცი რა მოხდება, და ჩემთვის ესეც ასევე მშვენიერია. ეს პასუხია, მოქმედებაა. როცა ნახვალთ, ჩემს საცხოვრებელში ვიჯდები და არც ერთი სიტყვა არ გაიელვებს შინაგან ცაზე.

ეს – თქვენთვისაა... ზოგჯერ ხდება ასე. ადამიანები მოდიან და მეუბნებიან: „ჩვენ კითხვას დაგისვამთ, შენ კი გვიპასუხებ“. ეს ყოველდღე ხდება. ეს ასე ხდება: თქვენ გაქვთ კითხვა, კითხვის შესაბამის გარემოს ქმნით საკუთარი თავის გარშემო, ამ კითხვით აღსავსენი მოდიხართ. რა უნდა გავაკეთო? უნდა გიპასუხოთ. თქვენი კითხვა ქმნის სიტუაციას და მე უნდა გიპასუხოთ. აი, რატომ წყდება იოლად მრავალი საკითხი. თუ რომელიმე მათგანი არ წყდება, მიზეზი თქვენშია: შესაძლოა დაივიწყეთ იგი. დილით შეკითხვა თავში გქონდათ, მაგრამ ამ ოთახში შემოსვლისას დაგავიწყდათ. ან: როცა გასურდათ დაგესვათ რამდენიმე კითხვა, დარწმუნებული არ იყავით, მათგან რომელი იყო ყველაზე მნიშვნელოვანი. თქვენი აზრები – განუსაზღვრელია, ბურუსით მოცულია. როცა დარწმუნებულნი იქნებით სახელდობრ რისი კითხვა გასურთ, პასუხსაც მიიღებთ.

მე აქ არაფერ შუაში ვარ, ასე ხდება. თქვენ კითხვას სვამთ, მე ვცურავ მასში, და არაფერი მაქვს თქვენთვის სათქმელი. რომ მქონდეს რამე სათქმელი, კითხვებს არანაირი აზრი არ ექნებოდა, რადგან თქვენც არ გექნებოდათ ჩემთვის არანაირი მნიშვნელობა. მოვამზადებდი ფაქტებს, იდეებს და გამოვთქვამდი. თქვენს თანმყოფობაში არანაირი აზრი და საჭიროება აღარ იქნებოდა.

ერთხელ ინდოეთის რადიოში მიმინვიეს, მაგრამ ძალიან გამიჭირდა, რადგანაც საუბარი ძალზე არაპიროვნული იყო: ცარიელ ადგილს ვესაუბრებოდი მე ვუპასუხე:

– ეს ჩემთვის არაა. ეს ისეთი დაძაბულობაა, მე არ ვიცი რა ექნა, იქ ხომ არავინაა.

და მათ გააკეთეს ორგანიზება... მათ თქვეს:

– ამის მოგვარება შეიძლება: რამდენიმე ჩვენს თანამშრომელს შეუძლია მოვიდეს და დაჯდეს თქვენ წინ.

მაშინ ვუთხარი:

– ნუ მომცემთ თემას, რადგანაც საუბრის თემას ეს ადამიანები მომცემენ. თუ თემას მომცემთ, საერთოდ არ ექნება მნიშვნელობა, ვინ ზის ჩემ წინ: ეს მკვდარი აუდიტორია იქნება.

თანმყოფობით თქვენ კითხვას წარმოშობთ, სიტუაციას წარმოშობთ, და პასუხი თქვენსკენ მოედინება. ეს პერსონალური მოვლენაა.

მე შევწყვიტე იქ სიარული. ვუპასუხე:

– ეს ჩემთვის არაა. არ შემიძლია მანქანებთან საუბარი. მხოლოდ ადამიანებთან საუბარი შემიძლია.

აი, რატომ არ დამინერია არასდროს წიგნები. ვისთვის? ვინ წაიკითხავს ჩემს წიგნს? თუკი არ ვიცი ვის ჩაუვარდება ეს წიგნი ხელში, სანამ იგი სიტუაციას არ შექმნის, მე არ შემიძლია წერა – ვისთვის? მე მხოლოდ წერილებს ვწერდი: ამ დროს ვიცი, რომ ვილაცი-

თვის ვწერ. მნიშვნელობა არ აქვს, სად იმყოფება ჩემი ადრესატი, თუნდაც აშშ-ში. როცა წერილს ვწერ, იგი არსებობს. სანამ ვწერ, იგი მეხმარება წერაში. მის გარეშე ეს შეუძლებელია. ეს დიალოგია.

ეს მოქმედებაა. იმ მომენტში, როცა თქვენ ნახვედით, ენა ქრება, სიტყვები აღარ მოდიან, ისინი აღარ არიან საჭირონი. და ასეც უნდა იყოს! თუ ფეხით მიდიხართ, ფეხებს იყენებთ, ხოლო როდესაც სკამზე ზიხართ, რა აზრი აქვს თქვენი ფეხების მოძრაობას? ეს სიგიჟეა! როცა დიალოგში ხართ, სიტყვებია საჭირო. როცა სიტუაცია შეიქმნა, მოქმედებაა საჭირო. მიეცით საშუალება მთელს, რომ გადანყვიტოს იგი, თქვენ არ უნდა იყოთ გადამწყვეტი ფაქტორი, არ უნდა გადანყვიტოთ. კარმა ქრება, და თქვენ დროდან დრომდე მოძრაობთ, საღი და ფხიზელი. ყოველნუთიერად წარსული თავისთავად კედება. მომავალი იბადება, და თქვენ ბავშვივით ენერგიული ხდებით და იძირებით მასში.

უმაღლეს მოქმედებაში რესურსების სიჭარბეა მიჯაჭულობის გარეშე.

მოქმედება ხდება, მაგრამ არ იქმნება მიჯაჭულობები, თქვენ არ ამბობთ: „მე გავაკეთე ეს“. მე არ ვგრძნობ, რომ მე ვთქვი ეს. უბრალოდ, ვგრძნობ: ასე ითქვა, ასე მოხდა. ეს მთელმა გააკეთა, ყოფიერებამ გააკეთა, რომელიც არც მე ვარ და არც თქვენ. მთელი – ყოველი ჩვენგანია, და არც ერთი ჩვენგანი. მთელია ჩვენ გარშემო, და მთელი წყევტს: თქვენ არ ხართ შემსრულებელი. ბევრი რამ ხდება თქვენი მეშვეობით, მაგრამ თქვენ არ ხართ შემსრულებელი. ბევრი რამ იქმნება თქვენი მეშვეობით, მაგრამ თქვენ არ ხართ შემქმნელი. შემოქმედად მთელი რჩება – თქვენ მხოლოდ შუამავალი ხართ მთელისთვის – *ცარიელი ბამბუკი*. მთელი მასზე თავის თითებს ადებს, ტუჩებით ეხება, ფლევითად აქცევს, და ასე იბადება სიმღერა.

საიდან მოდის ეს სიმღერა – ცარიელი ბამბუკისგან, რომელსაც „ფლევითას“ ეძახით, მთელის ტუჩებიდან? არა. საიდან მოდის

იგი? ყველაფერი ერთეობა, ყველა და ყველაფერი მონანილეობს. ცარიელი ბამბუკი, მთელის ტუჩები, მომლერალიც და მსმენელიც – ყველა მონანილეობს.

დადეთ ვარდი ოთახის კუთხეში, და ეს ვარდი უკვე აღარ იქნება ისეთი, როგორც მანამდე, რადგანაც მას თავისი ყოფიერება გააჩნია, თავისი აურა გააჩნია. იგი იმოქმედებს: თქვენს გაგებაზე, იმაზე, თუ რას გეუბნებით – ცვლილებები ტოტალური იქნება, არა ნანილობრივი. ბევრი რამ ხდება, მაგრამ არავინაა შემსრულებელი.

...რესურსების სიჭარბე მიჯაჭულობის გარეშე.

თუ შემსრულებელი არ ხართ, საიდან გაჩნდება მიჯაჭულობები? თქვენ ასრულებთ მცირე სამუშაოს და ეჯაჭვებით. თქვენ ამბობთ: „მე გავაკეთე ეს“. გინდათ, ყველამ იცოდეს, რომ ეს თქვენ გააკეთეთ. ეგო წარმოადგენს ბარიერს უმაღლესი გაგებისთვის. გადაადგდეთ შემსრულებელი, დაე ყველაფერი მოხდეს. აი, რას გულისხმობს ტილობა სიტყვებში: „იყო თავისუფალი და ბუნებრივი“.

უმაღლესი მიღწევა – ესაა ერთიანობის რეალიზება იმედის გარეშე.

ეს ძალიან ღრმა, ნატიფი და დელიკატური აზრია. ტილობა სევამს კითხვას: „რა არის უმაღლესი მიღწევა?“ ერთიანობის რეალიზება იმედის გარეშე: სული, შინაგანი სივრცე სრულყოფილია, მასში არ არის იმედი. რატომ ამბობს იგი ამ სიტყვას – „იმედს?“ იმიტომ, რომ იმედთან ერთად მოდიან მომავლის გეგმები, სურვილები, დაუქმყოფილებლობა, შემდეგ კი, რა თქმა უნდა, ამას მოსდევს იმედგაცრუება.

იგი არ საუბრობს სასოწარკვეთილებაზე, რადგანაც ესეც მოდის იმედთან ერთად. მან უბრალოდ თქვა: „იმედის გარეშე“, და არა „იმედით სავსე“, არა „სასოწარკვეთილი“, რადგანაც ორივე ეს ცნება თან ახლავს იმედს. ბუდამაც იგივე თქვა, იმიტომ დასავლე-

თელი მოაზროვნეები ფიქრობენ, რომ ეს ადამიანები პესიმისტები არიან. მაგრამ ეს ასე არაა. ისინი არც პესიმისტები არიან და არც ოპტიმისტები. სწორედ ეს არის ცნება – „იმედის გარეშე“.

თუ ვინმეს იმედი აქვს, ჩვენ მას „ოპტიმისტს“ ვუწოდებთ. ჩვენ ვამბობთ, რომ მას შეუძლია დაინახოს სინათლის სხივი ყველაზე მოქუფრულ ღრუბლებშიც კი დილა, რომელიც ბნელ ღამეს მოსდევს: ეს ოპტიმისტია. პესიმისტი მისი საპირისპიროა. სინათლის ყველაზე კაშკაშა სხივებშიც კი იგი ყველაზე ბნელ ღრუბლებს დაინახავს. თქვენ დილის შესახებ ესაუბრებით, ის კი იტყვის: „ყოველი დილა საღამოთი მთავრდება“. გახსოვდეთ: ისინი ურთიერთსაპირისპირონი არიან, მაგრამ სინამდვილეში არც ისე განცალკევებული ერთმანეთისგან. მათი ყურადღება განსხვავდება, მაგრამ გონება იგივეა. სინათლეს ხედავთ ბნელ ღრუბლებს შორის, თუ ბნელ ღრუბელს სინათლის სხივებში, ორივე შემთხვევაში ნაწილს ხედავთ. სწორედ ამაში მდგომარეობს დაყოფა: თქვენ აირჩიეთ და ვერასოდეს დაინახავთ მთელს.

ბუდა, ტილოპა, მე – არც ოპტიმისტები ვართ და არც პესიმისტები, ჩვენ, უბრალოდ, გადავადგეთ იმედი. ოპტიმისტსაც და პესიმისტსაც იმედი გააჩნიათ. ჩვენ, უბრალოდ, მოვისროლეთ იმედის მონეტა, და ორივე მხარე მასთან ერთად დაეცა. ეს სრულიად სხვა განზომილებაა. ამის გაგება რთულია.

ტილოპა საგნების არსებობას ხედავს. მას არ აქვს არჩევანი. იგი ერთდროულად ხედავს დილასაც და საღამოსაც, ეკლებსაც და ვარდებსაც, სიხარულსაც და ტკივილსაც, დაბადებასაც და სიკვდილსაც. იგი არ ირჩევს. იგი არც ოპტიმისტი და არც პესიმისტი, იგი იმედის გარეშე ცხოვრობს. და ეს მართლაც მშვენიერი განზომილებაა იმისთვის, რომ მასში იცხოვრო, იმედის გარეშე იცხოვრო. როცა ამბობ ამ სიტყვებს, „იმედის გარეშე“, ისინი პესიმისტურნი ჩანან, მაგრამ ამაში ენაა დამნაშავე. რასაც ტილოპა ამბობს, ენის საზღვრებს სცდება. იგი ამბობს: *უმაღლესი მიღწევა – ესაა ერთიანობის რეალიზება იმედის გარეშე*. თქვენ საკუთარი თავის რეალიზაციას ახდენთ ისეთად, როგორიც ხართ საკუთარ

არსებობაში. არანაირი საჭიროება არაა რაიმე გაუმჯობესების, შეცვლის, განვითარების, ზრდის – ამის საჭიროება არაა. ეს, უბრალოდ, ფაქტია.

ყველაზე სიღრმეში ეს, უბრალოდ, ფაქტია, და ყველა ყვავილი და ყველა ეკალი ქრება, დღეები და ღამეები, სიცოცხლე და სიკვდილი, ზამთარი და ზაფხული ქრება. აღარაფერი დარჩა, რადგანაც თქვენ უკვე აღარ ეჭიდებით. და როდესაც იღებთ, პრობლემები და კითხვები ქრება, უკვე აღარაფრის გადანყვება აღარაა საჭირო: თქვენ, უბრალოდ, წარმოადგენთ ამას. დადგება ზეიმი, მაგრამ საქმე არ ეხება იმედს, ეს ზეიმი ენერგიაა, რომელიც კიდევებს ეხეთქება. თქვენ ყვავილობას იწყებთ. თქვენ, უბრალოდ, ყვავილობთ, არა მომავლის გამო, არამედ იმიტომ, რომ სხვაგვარად მოქმედება არ შეგიძლიათ.

როდესაც არსების ყოფიერება რეალიზდება, იგი ყვავილობს და ზეიმობს რაიმე ხილული მიზეზების გარეშე. რატომ ვარ ბედნიერი? რა მივიღე ისეთი, რაც თქვენ არ მიგიღიათ? რატომ ვარ უშფოთველი და წყნარი? მივალწიე თუ არა იმას, რასაც თქვენ უნდა მიაღწიოთ? არა. მე, უბრალოდ, მოდუნებული ვარ არსებობაში. როგორიც არ უნდა ვიყო – კარგი, ცუდი, მორალური, ამორალური – მე, უბრალოდ, მოდუნებული ვარ ამ ყველაფრის არსებობაში. მე გადავაგდე სრულყოფის ყველა ძალისხმევა, გადავაგდე მომავალი, გადავაგდე იმედი, და ყველაფერი გაქრა. მე მარტო ვარ და ბედნიერი ვარ მიზეზების გარეშე, რადგანაც მდუმარებაში ვიმყოფები – იმედის გარეშე. მე არ ვიცი, როგორ წარმოვექმნა მღელვარება. იმედის გარეშე როგორ წარმოვექმნით მღელვარებას თქვენს არსებაში?

გახსოვდეთ ეს: ძალისხმევა მიგიყვანთ იმ წერტილამდე, სადაც მიატოვებთ მათ და პასიური გახდებით. ძიება მიგიყვანთ წერტილამდე, როცა მხრებს აიჩეჩავთ, ხის ძირში დაჯდებით და დამშვიდდებით.

ყოველი მოგზაურობა მთავრდება არსების შინაგან ყოფიერებაში. საქმე მხოლოდ ის არის, როგორ გავხდეთ ცოტათი უფრო გაცნობიერებული. რა ვერ გაქვთ რიგზე? – მილიონი ადამიანი

მინახავს და არც ერთი ყოფილა, ვისაც მართლა რაღაც ვერ აქვს რიგზე, მაგრამ იგი თავად ქმნის ამ სიმრუდეს. თქვენ ხართ შემოქმედნი, ავადმყოფობის, უსამართლობის, პრობლემების შემოქმედნი. ქმნით და შემდეგ დასდევთ მათ – როგორ მოაგვაროთ? ჯერ ქმნით პრობლემებს, შემდეგ კი დასდევთ მათ. რატომღა ქმნით?

გადაადგეთ იმედი, სურვილი, შეხედეთ რეალობას. შეხედეთ, ვინ ხართ უკვე, დახუჭეთ თვალები და დააკვირდით, ვინ ხართ – და მზადა! ამას არ სჭირდება დრო – თვალის დახამხამებასაც ვერ მოასწრებთ. ეს თქვენს გონებას სჭირდება დრო, თანდათანობითი ზრდა... დანარჩენისთვის დრო არაა საჭირო.

უმაღლესი მიღწევა – ესაა ერთიანობის რეალიზება: ყველაფერი, რისი მიღწევაც საჭიროა, უკვე იმყოფება თქვენ შიგნით. ეს არის ერთიანობის აზრი: ყველაფერი, რასაც უნდა მიაღწიოთ, უკვე არსებობს თქვენ შიგნით. თქვენ სრულყოფილი დაიბადეთ, რადგანაც სრულყოფილებისგან იშვით. რას ნიშნავს იესოს სიტყვები: „მე და მამა ერთნი ვართ“? თქვენ ვერ იქნებით სხვა, გარდა მთელისა, რადგანაც მთელისგან გამოხვედით.

აიღეთ პეშვით წყალი ოკეანიდან და გასინჯეთ. გემოთი იგი ისეთივეა, როგორიც ოკეანე. ოკეანის წყლის ერთ წვეთში ოკეანის მთელი ქიმიია. თუ გაიგებთ ამ მარილიანი წყლის მხოლოდ ერთ წვეთს, გაიგებთ ყველა ზღვას და ოკეანეს, წარსულს, მომავალს, აწმყოს, რადგან პატარა წვეთი ოკეანეს წარმოადგენს მინიატურაში. თქვენ მთელი ხართ – მინიატურულ ფორმაში.

როცა საკუთარი თავის სიღრმეში შედიხართ, სიცილს იწყებთ. რას ეძებდით? მაძიებელი – ძიების ობიექტია, თავად მაძიებელი ხდება მიზანი. უმაღლესი მიღწევა – ესაა საკუთარი თავის, საკუთარი აბსოლუტური სრულყოფილების იმედის გარეშე რეალიზება. როცა არის იმედი, იგი გამუდმებით აგაღელვებთ და კვლავ დაიწყებთ ფიქრს: „რაღაც კიდევაა შესაძლებელი“. იმედი ყოველთვის წარმოშობს ოცნებებს: „რაღაც კიდევაა შესაძლებელი.“

რა თქმა უნდა, ეს კარგია... ადამიანები მოდიან ჩემთან და მეუბნებიან: „მედიტაცია ძალიან მეხმარება, მაგრამ მოგვეცი რამე სხვა

ტექნიკა, რომ უფრო მეტად შეეძლოთ განვითარება". ზოგჯერ ადამიანები მოდიან და განაცხადებენ ხოლმე: „ყველაფერი მშვენიერადაა!..“ შემდეგ მეკითხებიან: „და ახლა რა ვქნა?“ ახლა კი იმედი ჩნდება. თუ ყველაფერი მშვენიერადაა, რა საჭიროა ამ კითხვის დასმა? როცა რალაც რიგზე ვერაა, თქვენ კითხულობთ: „რა ვქნა ახლა?“ ყველაფერი მშვენიერადაა და თქვენ მაინც კითხულობთ: „რა ვქნა ახლა?..“ დაანებეთ ამას თავი. ასე ვლინდება იმედი.

რამდენიმე დღის წინ ვილაც მოვიდა და მკითხა: „ახლა ყველაფერი კარგადაა, მაგრამ ვინ იცის, ხვალ როგორ იქნება?..“ რატომ უნდა მოიზიდო ხვალინდელი დღე, როცა ყველაფერი სწორადაა? არ შეგიძლიათ პრობლემების გარეშე ცხოვრება? ახლა ყველაფერი კარგადაა, მაგრამ თქვენში მღელვარებაა ხვალინდელი დღის გამო. საიდან აპირებს მოსვლას ეს „ხვალ“? იგი დღეისგან იშობა, რატომღა უნდა ილელვოთ? თუ დღეს სიმშვიდეა, ხვალ უფრო მეტი სიმშვიდე იქნება, სიმშვიდე ხომ დღევანდელი დღისგან იზადება. მაგრამ თქვენმა შფოთვამ შესაძლოა გაანადგუროს დღევანდელი დღე — მოვა ხვალინდელი დღე, თქვენი გეგმები დაირღვევა და იტყვიან: „აი, რაზე ვფიქრობდი და რაზე ვნერვიულობდი. ასეც მოხდა“. თქვენი გეგმების კრახი თქვენ გამო მოხდა. ეს არ უნდა მომხდარიყო! თქვენ რომ მომავლის გარეშე დარჩენილიყავით, ეს არ მოხდებოდა.

ეს გონების მავნე, თვითმკვლელური ტენდენციაა, რომელიც ამ სახით რეალიზდება. გონებას ყოველთვის შეუძლია თქვას: „მე შენ გაფრთხილებდი. წინასწარ გაგაფრთხილე, შენ კი არ მისმენდი“. ახლა იფიქრებთ: „დიახ, ეს სიმართლეა, გონება გაფრთხილებდა, მე კი არ ვუსმენდი“. მაგრამ ეს მხოლოდ გონების გაფრთხილების შედეგად მოხდა.

ასე ხდება ბევრი რამ... თქვენ მიდიხართ ასტროლოგებთან, ქირომანტებთან, რომლებიც რალაცას გეუბნებიან. შემდეგ წინასწარმეტყველება ხდება, და თქვენ ფიქრობთ, რომ ეს ქირომანტებმა იწინასწარმეტყველეს მომავალი. მაგრამ ყველაფერი პირიქით ხდება: როცა წინასწარმეტყველებას ისმენს, თქვენი გონება მის მატერიალიზაციას ახდენს. თუ ვინმე გეუბნებათ, რომ მომდევ-

ნო თვეს, ცამეტ მარტს მოკვდებით, ეს სრულიად შესაძლებელია, რომ მოხდეს კიდევ – არა იმიტომ, რომ ამ ადამიანმა იცის თქვენი მომავალი, არამედ იმიტომ, რომ გინინასწარმეტყველათ. ახლა ეს თარიღი გამუდმებით იტრიალებს თქვენს გონებაში: მის გარეშე ვერ დაიძინებთ, ვერ იოცნებებთ, ვერ გეყვარებათ. დღეში ოცდაოთხი საათი: „ცამეტ მარტს მოკვდები“. ეს თვითჰიპნოზი გახდება, ლაიტმოტივი გახდება. ფრაზა კვლავ და კვლავ იტრიალებს თავში, და რაც უფრო ახლოს იქნება ცამეტი მარტი, მით უფრო სწრაფად იტრიალებს იგი გონებაში. ყველაფერი თავისით ასრულდება. ცამეტი მარტი...

ერთმა გერმანელმა ქირომანტმა საკუთარი სიკვდილი იწინასწარმეტყველა. იგი მრავალი ადამიანის სიკვდილს წინასწარმეტყველებდა, და მისი სიტყვები მართლდებოდა, ამიტომ იგი დარწმუნებული იყო თავისი წინასწარმეტყველებების სიმართლეში. „სხვაგვარად როგორ ხდება ასე?“

იგი მოხუცდა, და მეგობრებმა შესთავაზეს: „რატომ არ აკეთებ საკუთარი სიკვდილის პროგნოზირებას?“

მან შეისწავლა თავისი ხელისგულები, ასტროლოგიური რუკა – ყველაფერი ეს სისულელე იყო – და თავად აირჩია საკუთარი სიკვდილის თარიღი: ამა და ამ დღეს, დილის ექვს საათზე.

შემდეგ კი ელოდა თავის სიკვდილს. მოცემულ დღეს, დილის ხუთიდან მზად იყო მის შესახედრად. იჯდა და საათს თვალს არ აცოლებდა. აი, ექვსი საათიც დაიწყო. წამი... და სიკვდილი უფრო და უფრო ახლოვდება. შემდეგ კი უკანასკნელი წამი დადგა. ერთი ნუთიც და ექვსი გახდება, ის კი კვლავ ცოცხალია. ნუთუ ეს შესაძლებელია? გარბიან წამები, და იმ წამს, როცა ექვსი გახდა, იგი ფანჯრიდან გადახტა, რადგანაც სხვაგვარად როგორ შეიძლება? და რა თქმა უნდა, მოკვდა, როგორც თვითონ იწინასწარმეტყველა.

გონება – ეს ავტონომიური მექანიზმია. იყავით ყურადღებით მისადმი. თქვენ კმაყოფილი ხართ, მაგრამ გონება გეუბნებათ: „რა

თქმა უნდა, შენ ბედნიერი ხარ, ყველაფერი კარგადაა, მაგრამ ხვალ რა იქნება?" გონებამ გაამრუდა, დაანგრია ანმყო და ხვალინდელი დღე შემოიტანა. ახლა თქვენი ხვალინდელი დღის საწყისი თქვენი გონება გახდება, და არა ნეტარი ანმყო. ნუ გექნებათ იმედი, ნუ იქნებით მომხრე ან მოწინააღმდეგე; გადაადგეთ ყველა იმედი. დარჩით ანმყოში, დარჩით ამ წამთან, იყავით ამ წამისთვის, იმოძრავეთ ამ წამისკენ. არ არსებობს არანაირი სხვა წამი, მხოლოდ ანმყო არსებობს. რაც არ უნდა მოხდეს, მოვლენის საწყისი მხოლოდ ანმყო იქნება. მაშ, რატომ ლელავთ? თუ ეს წამი მშვენიერია, როგორ იქნება მახინჯი შემდეგი წამი? საიდან მოვა იგი? იგი იზრდება, იგი უფრო მშვენიერი იქნება, სწორედ ასეც უნდა იყოს. არ ღირს ამაზე ფიქრი.

ერთხელ თქვენ მიიღწევთ ამ მდგომარეობას – დარჩებით თქვენს თანდაყოლილ სრულყოფილებასთან ერთად... გახსოვდეთ, მე სიტყვების გამოყენება მიწევს, და არსებობს საფრთხე, რომ არასწორად გამიგებთ. როცა ვამბობ: „დარჩით თქვენს თანდაყოლილ სრულყოფილებასთან ერთად“, შესაძლოა ალელდეთ, რადგანაც ზოგჯერ გრძნობთ, რომ არასრულყოფილი ხართ – მაშინ თქვენს არასრულყოფილებასთან ერთად დარჩით. არასრულყოფილება ასევე სრულყოფილებასაც წარმოადგენს. არაფერია მასში არასწორი. დარჩით მასთან, არ წახვიდეთ ამ წამისგან, იყავით აქ და ახლა – სწორედ ესაა მრთელი არსებობა. ყველაფერი, რაც მიღწეულ უნდა იქნას, აქ და ახლა უნდა იქნას მიღწეული. თავს არასრულყოფილად თვლით – მშვენიერია, იყავით არასრულყოფილი! თქვენ ასეთი ხართ, ეს არის თქვენი ყოფიერება. თავს სექსუალურად გრძნობთ? მშვენიერია, შეიგრძენით თავი სექსუალურად, როგორიც ხართ ისეთად, ასეთად ყოფნა გარგუნათ ყოფიერებამ. სევდიანი ხართ? – მშვენიერია, იყავით სევდიანი და არ გაექცეთ ამ წამს. დარჩით ამ წამში, თანდათანობით იგრძნობთ, რომ არასრულყოფილება სრულყოფილებას შეერწყა, სექსი შინაგან ექსტაზს შეერწყა, აგრესია – თანაგრძნობას.

გადაადგეთ იმედი და უბრალოდ, იყავით. თავიდან აი, რა დავემართებათ:

თავიდან იოგი შეიგრძნობს თავის გონებას ვარდნაში, როგორც ჩანჩქერს, შუა გზაზე – განგის მსგავსად, იგი ნელა და მშვიდად მიედინება. გზის ბოლოში – ესაა უზარმაზარი უსაზღვრო ოკეანე, სადაც შეილისა და დედის სინათლე ერთმანეთს ერწყმის.

თუ აქ და ახლა ხართ, სატორის პირველ მდგომარეობაში შეხვალთ, გასხივოსნების პირველ გაელევებაში. და ეს შინაგანი განცდა იქნება: თავდაპირველად იოგი შეიგრძნობს თავის გონებას ვარდნაში, ჩანჩქერის მსგავსად... რადგანაც თქვენი გონება დნობას იწყებს. ახლა იგი გაყინულია. თუ თავისუფალი, ბუნებრივი და გულწრფელი ხართ, თუ აქ და ახლა ხართ, გონება დნობას იწყებს. თქვენ ამაში მზის ენერგია შემოიტანეთ. სწორედ აქ და ახლა ყოფნა ინარჩუნებს ასეთ უზარმაზარ ენერგიას. არ წახვიდეთ მომავალში. არ დაბრუნდეთ წარსულში, თქვენში იმდენად უზარმაზარი ენერგიაა, რომ გონება დნობას იწყებს.

ენერგია – ეს ცეცხლია, მზის ენერგიაა. თუკი არსად მოძრაობთ, აქ და ახლა ხართ, არ მოქმედებთ, საკუთარ თავში ხართ, ენერგიის გადინება აღარ ხდება, რადგანაც იგი სურვილისა და იმედის გზით გაედინება. ეს გადინება მოტივაციის გამო ხდება: „აკეთე რამე, იყავი ვინმე, გქონდეს რაიმე. რატომ კარგავ დროს ტყუილად ჯდომით? წადი! იმოძრავე! აკეთე!“ აი, როდის გაედინება ენერგია. თუკი, უბრალოდ, აქ იმყოფებით, როგორ დაუშვებთ ამას? ენერგია ერთ წერტილში კონცენტრირდება, თქვენზე იღვრება, ცეცხლის წრე ხდება, და შედეგად გონების ყინული დნება.

თავიდან იოგი შეიგრძნობს თავის გონებას ვარდნაში, როგორც ჩანჩქერს...

ყველაფერი ვარდება. გონება ვარდება, ვარდება, ვარდება – და შესაძლოა შეშინდეთ. სატორის პირველი მდგომარეობის დროს აუცილებელია ოსტატი, რომელიც ძალიან ღრმად აღწევს და

მჭიდრო კავშირშია თქვენთან, რადგანაც ვინ გეტყვით თქვენ: „ნუ გეშინია, ეს მშვენიერია – ჩამოვარდი“.

სიტყვა ვარდნა შიშს იწვევს, რადგანაც „ვარდნა“ ნიშნავს „უფსკრულში ვარდნას, მიწის გამოცლას, უცნობისკენ მოძრაობას“. ვარდნას სიკვდილის შეგრძნება ახლავს თან.

ყოფილხართ მაღალ მთაზე და ჩაგიხედავთ მწვერვალიდან ქვემოთ, უფსკრულში? გულისრევა, კანკალი, შიში... თითქოს უფსკრული – ეს სიკვდილია, და შესაძლოა ჩავარდეთ მასში. როცა გონება დნება, ყველაფერი ვარდნას იწყებს, ხაზს ეუსვამ – ყველაფერი. თქვენი სიყვარული, ეგო, სიხარბე, აგრესია, სიძულვილი – ყველაფერი, რაც მანამდე იყავით, უცებ თავისუფალი ხდება და ვარდება, თითქოს სახლი ინგრევოდ. თქვენ ქაოტური ხდებით: დისციპლინა გადაგდებულია. მანამდე რალაცნაირად ერთიანი იყავით: სიფხიზლე, დისციპლინას – კონტროლს ექვემდებარებით. ახლა თავისუფალი და ბუნებრივი ხართ, და ყველაფერი ვარდება. ყველაფერი ჩახშობილი ამოტივტივდება. გარშემო სრული ქაოსია, თქვენ კი გიჟს ემსგავსებით.

პირველ ეტაპზე ძალიან ძნელია ამის გავლა: ყველაფერი, რასაც საზოგადოება გაიძულებდათ, გშორდებათ. ყველაფერი, რაც გისწავლიათ, გშორდებათ. ქრება ჩვევები, ნაცნობი გზები. თქვენი ინდივიდუალობა ორთქლდება, ვეღარ გებულობთ ვინ ხართ. აქამდე იცოდით: საკუთარი სახელი, ოჯახი, სტატუსი, პრესტიჟი და სხვა მრავალი – ეს ყველაფერი იცოდით. ახლა ყველაფერი ორთქლდება, იდენტობა დაკარგულია. ადრე ბევრი რამ იცოდით – ახლა არაფერი. ადრე ბრძენი იყავით, მაგრამ ყველაფერი წავიდა და ახლა თავს სრულიად უმეცრად გრძნობთ.

ესაა ის, რაც სოკრატეს დაემართა. ეს სატორის პირველი მდგომარეობა იყო მისთვის, როცა წარმოთქვა: „ახლა მხოლოდ ის ვიცი, რომ არაფერი ვიცი. მხოლოდ ერთი რამ ვიცი: უმეცარი ვარ“. ეს სატორის პირველადი მდგომარეობაა.

სუფიებს ასეთი ტიპის ადამიანისთვის სახელი აქვთ. როცა ადამიანი ამ მდგომარეობაში შედის, მას უწოდებენ „მასტს“, „შლეგს“.

იგი გიყურებთ და ვერ გხედავთ, დახეტილობს და არ იცის საით მიდის, სისულელეებს ლაპარაკობს. საუბრისას ვერ იცავს თანმიმდევრულობას. სიტყვა, სიცარიელე, შემდეგ სხვა სიტყვა, წინასთან სრულიად შეუსაბამო; წინადადება, შემდეგ კიდევ ერთი წინადადება, წინასთან დაუკავშირებელი: შეთანხმებულობა და თანმიმდევრულობა დაკარგულია. იგი წინააღმდეგობრივი ხდება: მას ვერ ენდობით.

აი, რატომაა საჭირო სკოლა, სადაც ადამიანები თქვენზე ზრუნვას შეძლებენ. ამრამები შემთხვევით არ შექმნილა: ასეთ ადამიანს ვერ მისცემ საზოგადოებაში ცხოვრების ნებას. ხალხი იფიქრებს, რომ ის გიყია, ციხეში ან ფსიქიატრიულში ჩასვამენ და განკურნებას ეცდებიან. ეცდებიან, რომ თავის ნორმალურ მდგომარეობამდე ჩამოიყვანონ – ის კი იზრდება! მან დაამსხვრია საზოგადოების ყველა ბორკილი, ქაოსი გახდა – აქედანაა ქაოტური მედიტაციების ჩემი დაუინებელი მოთხოვნა. ისინი დაგეხმარებიან, სატორის ამ პირვანდელ მდგომარეობამდე მისვლაში. თავიდან მშვიდად ვერ იჯდებით. შეგიძლიათ თავი მოაჩვენოთ, რომ მშვიდად ზიხართ, მაგრამ ეს შეუძლებელია. ეს მხოლოდ სატორის მეორე მდგომარეობაში მოხდება.

სატორის პირველ მდგომარეობაში თქვენ ქაოსური, დინამიური უნდა იყოთ. ნება მიეცით ენერგიას, ისე იმოძრაოს, რომ თქვენ გარშემო ვინრო, შემხუთველი გარსები დაიშალოს, რომ ყველა ბორკილი მოისროლოთ. თქვენ პირველად ხდებით აუტსაიდერი, უკვე აღარ ხართ საზოგადოების ნაწილი. საჭიროა სკოლა, სადაც თქვენზე იზრუნებენ, ოსტატი, რომელსაც შეუძლია გითხრათ: „ნუ გეშინია“. ოსტატი მოგიყვებათ, როგორ დაეცეთ ისე, რომ არაფერს მოეჭიდოთ, სხვაგვარად თქვენ მხოლოდ გადადებთ დროს – დაეცით! რაც უფრო ადრე დაეცემით, მით უფრო მალე გაქრება სიგიჟე; თუ დააყოვნებთ, სიგიჟე შესაძლოა დიდხანს გაგრძელდეს.

მთელ მსოფლიოში ფსიქიატრიულებში უამრავი გიყია, რომლებიც სინამდვილეში არ არიან გიჟები. მათ ოსტატი სჭირდებათ,

და არა ფსიქოთერაპევტი. მათ სატორის პირველ მდგომარეობას მიაღწიეს, ფსიქოთერაპია კი აიძულებს მათ, რომ ნორმას დაუბრუნდნენ. ისინი თქვენზე უკეთეს მდგომარეობაში იმყოფებიან, რადგან გაიზარდნენ, მაგრამ საკმაოდ უცნაურად გაიზარდნენ. ასე უნდა იყოს დასაწყისში – ისინი სატორის პირველ მდგომარეობას გადიან, თქვენ კი დამნაშავეებად აქცევთ მათ. „შენ გიჟი ხარ“ – ეუბნებით და ისინი ცდილობენ დაფარონ სიგიჟე და მოეჭიდონ. რაც უფრო დიდხანს ეჭიდებიან, მით უფრო დიდხანს გაგრძელდება ეს სიგიჟე.

სულ ცოტა ხნის წინ ფსიქონალიტიკოსებმა – სახელდობრ რ.დ. ლენგმა და სხვებმა – დაადგინეს, რომ გიჟები როცა გადადიან ნორმის ჩარჩოებს, ნორმალურ მდგომარეობაზე ქვემოთ არ ეშვებიან. დასავლეთში ეს მხოლოდ ძალიან მგრძნობიარე ადამიანებმა გაიგეს – აღმოსავლეთში ეს ყოველთვის ცნობილი იყო, აღმოსავლეთი არასოდეს თრგუნავდა გიჟებს. აღმოსავლეთში გიჟები სკოლაში მიჰყავთ, სადაც მრავალი ადამიანი მუშაობს და ოსტატი ცხოვრობს. პირველი ამოცანა ის არის, რომ დაეხმარონ მათ სატორის მდგომარეობის მიღწევაში.

გიჟებს დიდ პატივს სცემდნენ აღმოსავლეთში. დასავლეთში მათ კიცხავდნენ, ძალადობდნენ ელექტრო-შოკით, ინსულინური შოკით, ასეა თუ ისეა, ძალადობდნენ, ტვინსაც კი უზიანებდნენ – დღესაც გრძელდება ქირურგიული ჩარევები. მათ ტვინზე ოპერაციებს აკეთებენ, ტვინის რამდენიმე უბნის ამოკვეთას ახდენენ. შემდეგ ეს ადამიანები ნორმალურები, მაგრამ მოსაწყენები, იდიოტები ხდებიან, ინტელექტი აღარ აქვთ. ისინი აღარ არიან გიჟები, აღარავის აყენებენ ზიანს, საზოგადოების მშვიდი ნაწილი ხდებიან, მაგრამ თქვენ მოკალით ისინი, და არ იცოდით, რომ მათ იმ წერტილს მიაღწიეს, როცა ადამიანი ზეადამიანად იქცევა. მაგრამ თავდაპირველად მან აუცილებლად უნდა გაიაროს ქაოსი.

აშრამში მოსიყვარულე ოსტატთან და სკოლის მოსიყვარულე ჯგუფთან ერთად, ადამიანი ამ მდგომარეობას იოლად გადის. ყველა მშვიდად იღებს მის მდგომარეობას, და ეხმარებიან ამ ეტაპის

გავლაში, რათა იოლად გადავიდნენ შემდგომ ეტაპზე. წესრიგი მოქმედებს თქვენზე, გეხმარებათ, მაგრამ ეს არაა თქვენი შინაგანი წესრიგი. მანამ, სანამ შინაგანს მიაღწევთ, გამორიცხეთ გარეგნული; მანამ, სანამ ახალი წესრიგი დაიბადება, ძველმა არსებობა უნდა შეწყვიტოს. წარმოიშობა გახლეჩა, რაც წარმოადგენს კიდევ სიგიჟეს. იგი აღიქმება, როგორც გარდატეხა, ვარდნა, თითქოს ჩანჩქერი ვარდება უფსკრულში. და გვეჩვენება, რომ ფსკერი არ არსებობს.

შუა გზაზე...

თუ სატორის პირველი მდგომარეობა სწორადაა განვლილი, მაშინ თქვენ შიგნით ახალი წესრიგი იქმნება, რომელიც თქვენი საკუთარი არსებიდან გამომდინარეობს. იგი აღარ გამომდინარეობს საზოგადოებისგან, არაა თავს მოხვეული სხვების მიერ, ეს არაა ციხეში გამოკეტვა. ჩნდება ახალი წესრიგი – თავისუფალი. იგი ბუნებრივად მოდის თქვენთან, იგი თქვენი საკუთარია. არავინ არაფერს გთხოვთ. არავინ გეუბნებათ: „ეს გააკეთე!“ თქვენ ყველაფერს სწორად აკეთებთ.

ნახევარ გზაზე – განგის მსგავსად, იგი ნელა და მშვიდად მიედინება.

გარდატეხა, მჩქეფარე ჩანჩქერი გაქრა, ქაოსი უკვე აღარ არის. ეს სატორის მეორე მდგომარეობაა. თქვენ განგს ჰგავხართ, რომელიც მშვიდად, ნელა, უხმაუროდ მიედინება. თქვენს არსებობაში სრულიად ახალი თვისებები იბადება: გრაციოზულობა, დახვეწილობა. ეს მეორე ეტაპია. სწორედ ეს მდგომარეობაა აღბეჭდილი ბუდას ქანდაკებებზე, რადგანაც მესამე ეტაპის მდგომარეობის დაჭერა და აღბეჭდვა შეუძლებელია – მხოლოდ პირველის ან მეორესი.

ბუდა და მაჰავირა *ტირთჰანკარები* იყვნენ. დააკვირდით მათ ქანდაკებებს: ელეგანტურობა, გრაციოზულობა, მათი სხეულის

ნატიფი ქალური სიმრგვალები. ისინი არ ჰგვანან მამაკაცებს, ისინი ქალებს ჰგვანან, იმდენად ქალურია მათი ფორმები. ეს ნიშნავს, რომ მათი შინაგანი ცხოვრება ძალიან ნელი და ნაზი გახდა: მათში არაა აგრესია.

ძენის ოსტატები – ბოდჰიდჰარმა, რინძაი, ბოკუძიუ – სატორის პირველ მდგომარეობაში არიან ალბეჭდილნი. აი, რატომაა მათი გამოსახულებები ასეთი სასტიკი. ისინი მოღრიალე ლომებს ჰგვანან, თითქოს თქვენს მოკვლას აპირებენო. მათი თვალები ვულკანებია, რომლებიც ცეცხლით გწვავენ, ისინი შოკს იწვევენ. ძენის ოსტატებს შემთხვევით არ გამოსახავდნენ სატორის პირველ მდგომარეობაში. ძენის ადამიანებმა იციან, რა რთულია პირველი მდგომარეობა. თქვენ ბოდჰიდჰარმა ასეთ მდგომარეობაში იხილეთ... და როდესაც იგივე თქვენც გემართებათ, უკვე აღარ შეგეშინდებათ, რადგან თავად ბოდჰიდჰარმაც ხომ... როდესაც შესცქერით ტირთჰანკარებს, რომლებიც მდორე მდინარესავით წყნარ მდგომარეობაში არიან და ქალური გრაციოზულობით გამოირჩევიან, ძალიან შეგეშინდებათ, როცა ლომს დაემსგავსებით, როცა სისასტიკე და მხეცური ღრიალი მოვა.

აი, რატომ გამოსახავენ ძენში უპირატესად სისასტიკის მდგომარეობას. რა თქმა უნდა, ტაძრებში ბუდების ქანდაკებებიცაა, მაგრამ ეს შემდგომი ეტაპია. როდესაც მდუმარებას მოიპოვებთ, პრობლემაც გაქრება. ინდოეთში მეორე ეტაპს მეტისმეტად დიდ მნიშვნელობას ანიჭებდნენ, და ეს დაბრკოლებად იქცა. თავიდანვე უნდა გვესმოდეს, რაც ხდება. ბუდა – უკვე სრულყოფილი არსებაა. ეს შეიძლება თქვენც დაგემართოთ, მაგრამ შუალედურ მდგომარეობაში თქვენს მდგომარეობასა და ბუდას მდგომარეობას შორის, რაღაც კიდევ მოხდება – ნამდვილი სიგიჟე.

რა ხდება, როდესაც იღებთ სიგიჟეს, უშვებთ მას? – იგი თავისთავად ეშვება. მიდის საზოგადოებისგან თავსმოხვეული ძველი წესრიგი, უბრალოდ, ორთქლდება; ქრება ძველი ცოდნა, მათ შორის წმინდა წერილების თქვენი ცოდნა. ძენის ბერის ერთ-ერთი ყველაზე ცნობილი გამოსახულება: ბერი იმყოფება პირველ მდგომარეობაში.

მარეობაში, იგი წევს წმინდა წერილებს, წევს წიგნებს, აგდებს ცოდნას, ყველაფერი, რაც ბოძებული ჰქონდა, ნაგავად ერვენება.

ახლა თქვენ უკვე საკუთარ სიბრძნეს ფლობთ, აღარაფერში გჭირდებათ მისი ვინმესგან აღება. თუმცა დრო დაგჭირდებათ, ისევე როგორც თესლს სჭირდება ზრდისათვის, გაღვივებისთვის.

თუკი თქვენ ქაოსური მდგომარეობის ცხოვრების პროცესს მართავდით, მეორე სტადია ძალზე იოლად, ავტომატურად მოვა. თქვენ წყნარი გახდით, ყველაფერი დამშვიდდა, სწორედ ისევე როგორც განგი, როცა იგი დაბლობზე მიედინება. მთებში იგი ლომით ღრიალებს, დიდი სიმაღლიდან ეშვება, შემდეგ კი დაბლობებს აღწევს და მშვიდდება. ადგილმდებარეობა იცვლება, მდინარე წყნარად მიედინება. იმასაც კი ვერ ამჩნევთ, მოძრაობს თუ არა იგი საერთოდ. განგი თითქოს არ მოძრაობს, მსუბუქად და თავისუფლად მიედინება.

მიაღწიეთ ამ მდგომარეობას: ნუ მიემართებით მიზნისკენ, ნუ იჩქარებთ, უბრალოდ, დატკბით ყოველი წამით.

...განგის მსგავსად, იგი ნელა და მშვიდად მიედინება.

მეორე ეტაპი სრული სიჩუმის, უშფოთველი სიმშვიდის, განონასწორებულობის, სახლის შეგრძნების, დასვენების თვისებას ფლობს. და მაშინ:

გზის ბოლოში – ესაა უზარმაზარი უსაზღვრო ოკეანე, სადაც შეიღოსა და დედის სინათლე ერთმანეთს ერწყმის.

მდუმარედ დინებადი, იგი ოკეანეს აღწევს და მასთან ერთიანი ხდება – უზარმაზარი, უსაზღვრო. ახლა ეს უკვე აღარაა მდინარე, აღარაა ცალკეული ერთეული, ეგო ქრება.

მეორე ეტაპზეც კი არსებობს ძალიან, ძალიან დახვეწილი ეგო. ინდუისტებს მისთვის ორი სახელწოდება აქვთ: „აჰანკარა“ – „ნამდვილი ეგო“, „ის, რასაც თქვენ ფლობთ“, და „ასმიტა“ – „მე-ვარ“,

„ცრუ ეგო“, „არა-ეგო“. ასმიტა – ძალიან, ძალიან მდუმარე ეგოა, იმდენად პასიური, არააგრესიული, რომ ძნელად შესაგრძნობია, კვალს არ ტოვებს, მაგრამ ჯერ კიდევ არსებობს იქ, შიგნით. აი, რატომ უწოდებენ მას „მეორე სატორის“: რა თქმა უნდა, განგი მშვიდად მიედინება, მაგრამ იგი მაინც არსებობს – ასმიტა. „მე“ გადაგდებულია, „მე-ს“ სიგიჟე ნავიდა. აგრესიული, სასტიკი „მე“ უკვე აღარ არსებობს, მაგრამ მას მოსდევს ძალიან ჩუმი „მე-ვარ“, რომელსაც ჯერ კიდევ აქვს ნაპირები და საზღვრები. მას ჯერ კიდევ გააჩნია საკუთარი ინდივიდუალობა.

როცა ეგო გშორდებათ, პიროვნებაც გშორდებათ, მაგრამ რჩება ინდივიდუალობა. პიროვნება ზედაპირული ინდივიდუალობაა. ინდივიდუალობა – შინაგანი პიროვნებაა. პიროვნება სხვებისთვისაა განკუთვნილი, ეს საგამოფენო დარბაზია. ასეთი ეგო გადაგდებულია, მაგრამ შინაგანი შეგრძნება, რომ „მე ვარ“, ან უფრო სწორად „მე-ვარ“ – გამოსაფენი არაა, მას ვერავინ დაინახავს. იგი არ ჩაერევა ვინმეს ცხოვრებაში, ვერ ჩაყოფს ცხვირს ვინმეს საქმეში. იგი მოძრაობს, მაგრამ იგი ჯერ კიდევ იქაა, რადგანაც განგი არსებობს როგორც პიროვნება.

ინდივიდუალობა ასევე უნდა დაიკარგოს. ეს უკვე მესამე მდგომარეობაა: *ატმა*.

„აჰანკარი“ – ეს ეგოა., ესაა „მე-არსი“, „მე ვარ“, ეს მხოლოდ „ჩრდილია“, „ფოკუსირებული“ „მე“. შემდეგ მოდის მეორე მდგომარეობა, „ასმიტა“, „მე“ გადაგდებულია, ჩნდება „მე – ვარ“. ეს უკვე არაა თქვენი „მე-ს“ ჩრდილი. და შემდეგ *ატმა*: როცა ასევე *მე-ვარ* გშორდებათ.

ესაა ის, რასაც ტილოპა „არა-მეობას“ უწოდებს. თქვენ არსებობს, მაგრამ „მე“-ს გარეშე; თქვენ ხართ, მაგრამ საზღვრების გარეშე. მდინარე ოკეანე გახდა, მდინარე ოკეანეში ცხოვრობს, იგი მასთან ერთიანი გახდა. უკვე აღარ არსებობს ინდივიდუალობა, ქრება საზღვრები, მაგრამ ყოფიერება არსებობს, როგორც არა-ყოფიერება. იგი უზარმაზარი სიცარიელე გახდა. იგი ისეთივე გახდა, როგორიც ცა.

ეს შავ ღრუბლებს ჰგავდა, რომელიც ცას ფარავდა. მე-ვარ, ას-
მიტა თეთრ ღრუბლებს ჰგავს ცაზე. ატმა კი უღრუბლო ცას ჰგავს,
ეს, უბრალოდ, ცაა.

*გზის ბოლოში – ესაა უზარმაზარი უსაზღვრო ოკეანე, სადაც
შვილისა და დედის სინათლე ერთმანეთს ერწყმის.*

როცა თქვენს პირველსაწყის ნყაროს, დედას უბრუნდებით,
წრე იკვრება. თქვენ სახლში დაბრუნდით, პირველად ნყაროს
შეერწყით. განგი განგოტრის უბრუნდება, თავის პირველად ნყა-
როს: წრე იკვრება. თქვენ ხართ, მაგრამ სრულიად სხვა აზრით.
ჯობია ითქვას, რომ თქვენ არ არსებობთ.

ეს ყველაზე პარადოქსული მდგომარეობაა. შეუძლებელია
მისი სიტყვებით ახსნა. საჭიროა გემო მაინც გაეუსინჯოთ. ეს ისაა,
რასაც ტილოპა „მაჰამუდრას“ უწოდებს. დიად დამასრულებელ
ორგაზმს, უმაღლეს ორგაზმს, თქვენ იქ დაბრუნდით, საიდანაც
გამოხვედით. მოგზაურობა დასრულდა, და უკვე მოგზაურიც კი
აღარაა. მოგზაურობა დასრულდა, ისევე როგორც თავად გზა.

ახლა უკვე აღარაფერი არსებობს და არსებობს ყველაფერი.
დაიმახსოვრეთ ეს განსხვავება. არსებობს მაგიდა, სახლი, მაგრამ
ჭეშმარიტება არის, რადგან მაგიდას შეუძლია არარსებობაში გა-
დავიდეს, სახლს შეუძლია არარსებობაში გადავიდეს, მაგრამ არა
ჭეშმარიტებას. არასწორია ვივარაუდოთ, რომ ჭეშმარიტება არსე-
ბობს – იგი, უბრალოდ, არის. იგი ვერ გადავა არარსებობაში. ეს
სუფთა ყოფიერებაა. ეს მაჰამუდრაა.

ყველაფერი არსებული გაქრა, დარჩა მხოლოდ ყოფიერება.

სხეული, რომელიც არსებობდა, გაქრა. გონება, რომელიც არ-
სებობდა, გაქრა. ადრე არსებული გზა გაქრა. მიზანი გაქრა. ყვე-
ლაფერი არსებული გაქრა, დარჩა მხოლოდ ყოფიერების სისუფ-
თავე: ცარიელი სარკე, ცარიელი ცა, ცარიელი ყოფიერება.

ესაა ის, რასაც ტილოპა „მაჰამუდრას“ უწოდებს. ეს უმაღლესია,
უკანასკნელია, არაფერია ამის მიღმა. ეს ნამდვილი მიღმიერებაა.

დამახსოვრეთ ეს სამი ეტაპი, თქვენ მოგიწევთ გაიაროთ ისინი. პირველი ქაოსია, როცა ყველაფერი ამოყირავებულია: თქვენ უკვე აღარაფერთან აიგივებთ თავს. ყველაფერი თავისუფალი გახდა და ნამსხვრევებად დაიფშვნა – თქვენ ნამდვილი გიჟი ხართ. დააკვირდით ამას, ნება მიეცით ამას, რომ მოხდეს, გაიარეთ ეს, მაგრამ არ შეშინდეთ – როცა მე ვარ აქ, არ ღირს შეშინება. მე ვიცი, ეს გაივლის. მე ვიცი, ეს ყოველთვის ჩაივლის ხოლმე, შემოძლია დაგარწმუნოთ ამაში. და სანამ იგი არ ჩაივლის, თქვენ ვერ მოიპოვებთ გრაციოზულობას, დახვეწილობას, ბუდას მღუმარებას.

დაე, ამან გაიაროს. რა თქმა უნდა, ეს კოშმარია, მაგრამ დაე, მან ჩაიაროს. თქვენი წარსული განიწმინდება ამ კოშმარში. ეს კოლოსალური კათარზისი იქნება. თქვენი წარსული ცეცხლში გაივლის, მაგრამ თქვენ სუფთა ოქრო გახდებით.

შემდეგ დადგება მეორე მდგომარეობა. პირველი უნდა გაიაროთ, რადგანაც შესაძლოა შეშინდეთ და გაიქცეთ. მეორე მდგომარეობა სხვა სახითაა სახიფათო. პირველი მდგომარეობა უნდა გაიაროთ, თქვენ უნდა იცოდეთ: იგი გაივლის – უბრალოდ, საჭიროა დრო და ნდობა. მეორე მდგომარეობაში სხვა საფრთხეა დამალული: თქვენ გსურთ, რომ ჩაეჭიდოთ მას, რადგან იგი მშვენიერია, მასში სიამოვნებით იქნებოდით მუდმივად. როცა შინაგანი მდინარე მშვიდად მიედინება, გინდათ, რომ მოეჭიდოთ ნაპირებს, უკვე აღარსაით გინდათ სვლა, რადგანაც ყველაფერი ძალიან კარგადაა. რალაც თვალსაზრისით ეს მდგომარეობა უფრო სახიფათოა.

ოსტატმა უნდა დაგარწმუნოთ, რომ პირველი მდგომარეობა გაივლის, ოსტატმა უნდა გადალახოს თქვენი წინააღმდეგობა, რომ არ მოეჭიდოთ მეორეს. თუ თქვენ მაინც ეჭიდებით, მაჰამუდრა არასოდეს დაგეშვართებათ. ბევრი ეჭიდება მეორე მდგომარეობას, ენეება მას. იგი ისეთი მშვენიერია, გინდათ, რომ შეგიყვარდეთ, ავტომატურად ჩაიძიროთ მასში. მაგრამ ყურადღებით იყავით! იცოდეთ, რომ ამანაც უნდა გაიაროს. დააკვირდით, რომ არ დაიწყოთ მასზე მოჭიდება.

თუკი შეგიძლიათ თვალი ადევნოთ რომ საკუთარ შიშს – როდესაც პირველ მდგომარეობაში იმყოფებით – სიხარბეს როდესაც მეორეში იმყოფებით... გახსოვდეთ, რომ შიში და სიხარბე ერთი მედლის ორი მხარეა. შიშის დროს გსურთ გაიქცეთ, სიხარბის დროს გსურთ მოეჭიდოთ, მაგრამ ეს ორივე გრძნობა არსობრივად ერთი და იგივეა. დააკვირდით შიშს, დააკვირდით სიხარბეს და ნება მიეცით თავს, რომ განაგრძოთ მოძრაობა, არ ეცადოთ მის შეჩერებას. შეგიძლიათ უძრავი გახდეთ, მაშინ განგი ხდება არა მდინარე ნაკადი, არამედ გაყინული ჭაობი. იგი შესაძლოა მშვენიერი იყოს, მაგრამ მალე მოკვდება.

განაგრძეთ მოძრაობა. იგი მუდმივი უნდა იყოს – დაიჭირეთ იგი გონებაში. ეს უსასრულო მოგზაურობაა. ნუ გექნებათ მისი იმედი, ნუ იკითხავთ მის შესახებ, ნუ გაუსწრებთ წინ საკუთარ თავს, პირიქით საშუალება მიეცით მას, რომ მოხდეს, რადგანაც მესამე მდგომარეობაში მოდის ახალი, უკანასკნელი საფრთხე, როცა განგი ოკეანეში იღვრება. ეს უკანასკნელი საფრთხეა, რადგან საკუთარ თავს დაკარგავთ.

ეს დამასრულებელი სიკვდილია. იგი ჩნდება, როგორც დამავირგვინებელი სიკვდილი. განგიც კი იძვრის, თრთის ოკეანეში ვარდნის წინ, განგიც კი უკან იყურება, ფიქრობს წარსულ დღეებზე, დაბლობებზე გატარებულ მშვენიერ დროზე და უზარმაზარ ენერგიაზე მთებში და ყინულოვან სათავეებში. ბოლო წუთებში, როცა განგი ოკეანეში ვარდნას აპირებს, იგი რამდენადმე დიდხანს აყოვნებს. მას სურს, რომ უკან მოიხედოს, გაიხსენოს განვლილი დღეები, მშვენიერი განცდები. დააკვირდით ამას. ნუ დაყოვნდებით.

როცა ოკეანე ახლოსაა, მიეცით თავს ამის საშუალება: გაერთიანდით, შეერწყით და გაქრით.

მხოლოდ ბოლო წამს შეგიძლიათ დაემშვიდობოთ ოსტატს, მაგრამ არა მანამდე. დაემშვიდობეთ ოსტატს და გახდით ოკეანე. მაგრამ ამ წამამდე იმის ხელი გჭირდებათ, ვინც იცის.

გონება გაურბის ოსტატთან მჭიდრო ურთიერთობებს – სწორედ ეს უშლის ხელს სანიასას მიღებას. თქვენ გსურთ, რომ თა-

ვისუფალი დარჩეთ. თქვენ გსურთ, რომ ისწავლოთ, მაგრამ ამავედროულად თავისუფალი იყოთ მოვალეობებისგან. მაგრამ როდესაც იმყოფებით გარეთ, თქვენ ვერ სწავლობთ. შედით ოსტატის ყოფიერების შინაგან ტაძარში. აუცილებელია, რომ მოვალეობით დაიბათ თავი, მას მიანდოთ თავი, წინააღმდეგ შემთხვევაში ზრდა შეუძლებელია.

წინააღმდეგ შემთხვევაში ცოტ-ცოტას აქ ისწავლით, ცოტ-ცოტას იქ, რალაც ცოდნას დააგროვებთ. მაგრამ ისინი ვერ დაგეხმარებიან, უფრო ხელისშემშლელები გახდებიან. აუცილებელია ღრმა ერთგულება, ნამდვილად ტოტალური ერთგულება, მაშინ ბევრი რამ მოხდება. თუკი გარეთ იმყოფებით, პერიფერიაზე, თუკი სწავლობთ, როგორც შემთხვევითი მნახველი, ბევრი რამ აღმოჩნდება თქვენთვის შეუძლებელი. რა დაგემართებათ, როცა პირველი სატორი მოხდება? რა დაგემართებათ, როცა ჭკუიდან შეიშლებით? თქვენ არაფერს კარგავთ, როცა თავს ოსტატს ანდობთ, რადგან თქვენ არაფერი გაქვთ დასაკარგი. თქვენი ერთგულებით მხოლოდ იგებთ – თქვენ ვერაფერს დაკარგავთ, რადგან არაფერი გაქვთ დასაკარგი. თქვენ არაფრის უნდა გეშინოდეთ. მაგრამ კვლავინდებურად გინდათ, რომ ძალიან ჭკვიანი იყოთ, გინდათ, რომ პასუხისმგებლობების გარეშე ისწავლოთ. ასე არასოდეს ხდებოდა, რადგანაც ეს შეუძლებელია.

თუ თქვენ ნამდვილად გულწრფელი მაძიებელი ხართ, იპოვეთ ვინმე, ვისთან ერთადაც შეგიძლიათ წინ წახვიდეთ ღრმა ერთგულებაში, ვისთანაც შეგიძლიათ ამოუცნობში ჩაიძიროთ. სხვა შემთხვევაში კვლავაც ხეტიალი მოგიწევთ, როგორც ამას მრავალი ცხოვრების განმავლობაში აკეთებდით. წინააღმდეგ შემთხვევაში უმაღლესი მიღწევა შეუძლებელია. აღიჭურვეთ გამბედაობით და გადახტით.

დღეისათვის საკმარისია.